

Phạm Duy Tổng Quát - I

Click on the song names to listen to music

(RealAudio Player is required)

- **Bước Đầu**
Sáng Tác Đầu Tay : *Cô Hải Mơ*
Nhạc Hùng, Từ Tráng Sĩ Tới Chiến Sĩ : *Gươm Tráng Sĩ -- Chinh Phụ Ca -- Xuất Quân -- Thu Chiến Trường -- Chiến Sĩ Vô Danh -- Nợ Xương Máu*
Nhạc Tình Đầu Mùa Kháng Chiến : *Cây Đàn Bỏ Quên -- Khói Tình Trương Chi -- Tình Kỹ Nữ*
Một Bài Ca Xã Hội : *Tiếng Bước Trên Đường Khuya*
- **Toàn Quốc Kháng Chiến**
Thanh Niên Ca : *Nhạc Tuổi Xanh -- Về Đồng Hoang (Về Đồng Quê) -- Đường Về Quê -- Thanh Niên Ca -- Thanh Niên Quyết Tiến -- Đoàn Quân Văn Hoá*
Quân Ca : *Khởi Hành -- Thiếu Sinh Quân -- Quân Y Ca -- Một Viên Đạn Là Một Quân Thù -- Dân Quân Du Kích -- Ngọn Trào Quay Súng -- Việt Bắc -- Thiếu Sinh Quân -- Đường Lạng Sơn -- Bông Lau Rừng Xanh Pha Máu*
Nhạc Tình Trong Kháng Chiến: *Bên Cầu Biên Giới -- Tiếng Đàn Tôi -- Đêm Xuân -- Chú Cuội*
Một Bài Hát Đoạn Tình : *Cảnh Hoa Trắng*
- **Dân Ca Mới - Phần 1**
Sự Vinh Quang : *Nhớ Người Thương Binh -- Dặn Dò -- Ru Con -- Mùa Đông Chiến Sĩ -- Nhớ Người Ra Đi -- Bên Ni Bên Tê -- Tiếng Hát Trên Sông Lô -- Nương Chiều*
- **Dân Ca Mới - Phần 2**
Sự Đau Khổ : *Quê Nghèo -- Bà Mẹ Gio Linh -- Về Miền Trung -- Mười Hai Lời Ru*
Những Bài Hát Cuối Cùng Trong Kháng Chiến : *Gánh Lúa -- Đường Ra Biên Ái*
- **Tình Tự Với Quê Hương/Dân Tộc**
Tình Ca Quê Hương : *Tình Hoài Hương -- Tình Ca*
Tình Tự Dân Tộc : *Bà Mẹ Quê -- Vợ Chồng Quê -- Em Bé Quê*
- **Cuộc Lữ**
Lên Đường Viễn Du/Viễn Xứ : *Thuyền Viễn Xứ -- Viễn Du*
Lên Đường Trong Tâm Tưởng : *Lữ Hành*
- **Phát Triển Dân Ca**
Dân Ca/Tình Cảm/Xã Hội : *Nụ Tâm Xuân -- Đố Ai -- Hẹn Hò -- Ngày Trở Về -- Người Về -- Tiếng Hò Miền Nam -- Thi Đua Chăm Học -- Tình Nghèo -- Hò Lơ -- Phố Buồn*
- **Tiếp Tục Nhạc Tình**
Nhạc Tình Cảm Tính : *Tim Nhau -- Thương Tình Ca -- Ngày Đó Chúng Mình -- Kiếp Nào Có Yêu Nhau --*

Đừng Xa Nhau -- Mưa Rơi -- Đường Em Đi -- Mộng Du -- Nếu Một Mai Em Sẽ Qua Đồi -- Còn Gì Nữa Đâu

- **Tình Yêu -- Sự Đau Khổ -- Cái Chết**

Nước Mắt Rơi -- Đường Chiều Lá Rụng -- Tạ Ôn Đồi -- Một Bàn Tay

- **Bốn Phận Công Dân**

Chào Mừng Việt Nam -- Chim Lồng

Một Bài Bé Ca : *Một Đàn Chim Nhỏ*

- **Ca Hát Bốn Mùa**

Hoa Xuân -- Xuân Thì -- Xuân Nồng -- Tơ Tình (Tình Ca Mùa Thu) -- Dạ Lai Hương -- Chiều Về Trên Sông

- **Tiếp Tục Đi -- Tiếp Tục Yêu**

Tiếp Tục Lữ Hành : *Xuân Hành -- Những Bàn Chân -- Xuân Ca -- Bài Ca Sao -- Bài Ca Trăng*

Tiếp Tục Nhạc Tinh : *Cho Nhau -- Ngày Em Hai Mươi Tuổi -- Tôi Đang Mơ Giấc Mộng Dài*

- **Trường Ca**

Con Đường Cái Quan : *Anh Đi Trên Đường Cái Quan -- Tôi Đi Từ Ái Nam Quan -- Đồng Đăng Có Phố Kỳ Lừa -- Người Về Miền Suối -- Này Người Ơi -- Tôi Đi Từ Lúc Trắng Tơ -- Ai Đi Trong Gió Trong Sương -- Ai Vô Xứ Huế Thì Vô -- Ai Đi Trên Dặm Đường Trường -- Nước Non Ngàn Dặm Ra Đi -- Gió Đưa Cành Trúc La Đà -- Tôi Xa Quê Nghèo Ruộng Nghèo -- Anh Đi Đường Vắng Đường Xa -- Nhờ Gió Đưa Về -- Đi Đâu Cho Thiếp Theo Cùng -- Đền Cao Châu Đốc Gió Độc Gò Công -- Cửu Long Giang/Về Miền Nam -- Già On Cái Cối Cái Chày/Về Miền Nam -- Đường Di Đà Tới*

Mẹ Việt Nam : *Mẹ Ta, Mẹ Xinh Đẹp -- Mẹ Chờ Mong/Lúa Mẹ -- Mẹ Đón Cha Về -- Mẹ Hời/Mẹ Bỏ Cuộc Chơi -- Mẹ Trong Lòng Người Đi -- Mẹ Trả Lời/Mẹ Hóa Đá -- Muốn Về Quê Mẹ, Sông Còn Mãi Mê -- Sông Vùi Chôn Mẹ -- Sông Không Đường Về -- Những Dòng Sông Chia Rẽ -- Mẹ Trùng Dương -- Biển Đông Sóng Gợn -- Thành Thang Thuyền Về -- Chóp Bể Mưa Nguồn -- Phù Sa Lốp Lốp -- Mẹ Việt Nam ơi/Việt Nam Việt Nam*

Viết Về Trường Ca Con Đường Cái Quan :

- o Trần Văn Khê : Nhân Xem Con Đường Cái Quan
- o Phạm Duy : Trên Đường Cái Quan (trả lời bài của Trần Văn Khê)
- o Georges Etienne Gauthier : Con Đường Cái Quan
- o Xuân Vũ : Con Đường Cái Quan
- o Phạm Văn Kỳ Thanh : Một Vài Cảm Súc Âm Nhạc
- o Đặng Tiến : Nói Về Con Đường Cái Quan
- o Liliane Võ Quang Yến : Giới Thiệu Phạm Duy
- o Trần Văn Nam : Mai Sau Dù Có Bao Giờ
- o Hoàng Nguyên Nhuận : Đêm Nghe Nhạc Phạm Duy
- o Thụy Khuê : Con Đường Cái Quan
- o Kim Chi : Con Đường Cái Quan, Nhạc Giao Hoà
- o Phạm Duy : Con Đường Cái Quan

Viết Về Trường Ca Mẹ Việt Nam :

- o Tam Ích : Nhân Đọc Mẹ Việt Nam của Phạm Duy
- o Doãn Quốc Sĩ : Nghĩa Mẹ Tình Mẹ
- o Georges Etienne Gauthier : Mẹ Việt Nam
- o Đặng Tiến : Mẹ Việt Nam Trong Nhạc Phạm Duy
- o Thi Vũ : Viết Về Mẹ Việt Nam
- o Xuân Vũ : Mẹ Việt Nam
- o Phạm Quang Tuấn : Mẹ Vietnam : An Introduction
- o Phạm Duy : Mẹ Việt Nam
- o Phan Uyển Nghi : Mẹ Đón Cha Về

- **Phục Hồi Dân Ca**

Dân Ca Miền Suối : *Lý Cây Đa -- Qua Cầu Gió Bay -- Cây Trúc Xanh -- Se Chi Luồn Kim -- Lý Chim Khuyên -- Lý Che Hường -- Hải Hoa -- Nước Chảy Bon Bon*

- **Dân Ca Miền Núi :** *Ngày Mùa -- Chiêng Trống Cồng -- Một Mẹ Trăm Con -- Hát Đôi -- Về Đồng Bằng -- Xuân Trên Buôn -- Mẹ Gọi Con -- Anh Mau Về*
Một Bài Dân Ca Nữa : *Anh Hỡi Anh Cứ Về*

- **Tâm Ca**

Tôi Còn Yêu Tôi Cứ Yêu -- Tôi Ước Mơ -- Tiếng Hát To -- Ngồi Gắn Nhau -- Giọt Mưa Trên Lá -- Để Lại Cho Em -- Một Cành Củ Khô -- Kẻ Thù Ta -- Ru Người Hấp Hối -- Tôi Bảo Tôi Mãi Mà Tôi Không Nghe -- Hát Với Tôi -- Những Gì Sẽ Dem Theo Về Cõi Chết

Viết Về Tâm Ca :

- Georges Etienne Gauthier : *Viết Về Tâm Ca*
- Thích Nhất Hạnh : *Viết Về Tâm Ca*
- Thế Uyên : *Người Chứng Một Môi*
- Lý Chánh Trung : *Phủ Nhận Tâm Ca ?*
- Nguyễn Văn Trung : *Tâm Ca Của Phạm Duy*
- Thích Mãn Giác : *Phạm Duy Và Tâm Ca*
- Thi Vũ : *Phạm Duy, Con Đường Từ Tim Đi Tới Cõi Tâm*
- Bùi Vĩnh Phúc : *Phạm Duy - Tâm Ca, Một Thi Sĩ Đắm Đuối Và Phần Nộ*
- Đỗ Thái Nhiên : *Phạm Duy, Mùa Xuân Và Một Lũ Ma*
- Dick Schaap : *Singer From Saigon*
- Joseph Hickerson : *Phạm Duy Links Warmth, Ability*
- Nguyễn Văn Dậu : *Nghĩ Về Tâm Ca*
- Trần Văn Ân : *Về Một Bài Tâm Ca của Phạm Duy*
- Xuân Vũ : *Về Bài Giọt Mưa Trên Lá*

- **Cho Người Trong Cuộc Chiến**

Huyền Sử Ca Một Người Mang Tên Quốc -- Cùng Nhau Xây Ấp Mới -- Khoác Áo Màu Đen -- Hát Hay Không Bàng Hay Hát -- Bát Com Bát Mò Hôi Bát Máu -- Chiến Sĩ Gương Mẫu

- **Tâm Phần Ca**

Tôi Không Phải Là Gỗ Đá -- Nhân Danh -- Bi Hải Kịch -- Đi Vào Quê Hương -- Người Lính Trẻ -- Chuyện Hai Người Lính -- Bà Mẹ Phù Sa

- **Phong Trào Du Ca :** *Trả Lại Tôi Tuổi Trẻ -- Du Ca Mùa Xuân*

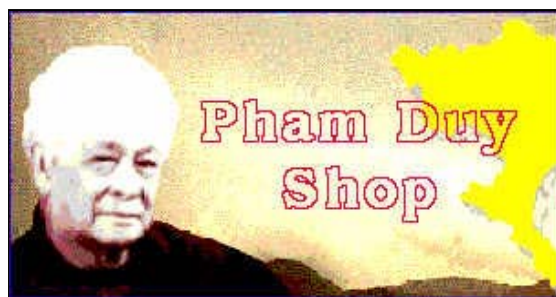
- **Cho Cuộc Đời**

Một Ngày Một Đời -- Cung Chúc Việt Nam -- Những Điều Tôi Biết Trong Đời Tôi -- Kể Chuyện Đi Xa -- Dạ Hành

- **Cho Cuộc Tình**

Tình Ca Một Mình : Nghìn Trùng Xa Cách -- Trả Lại Em Yêu -- Con Đường Tình Ta Đi -- Nha Trang Ngày Về -- Cỏ Hồng -- Tóc Mai Sợi Vắn Sợi Dài -- Mùa Thu Chết -- Đùng Bỏ Em Một Mình -- Giết Người Trong Mơng -- Nước Mắt Mùa Thu

- **Tình Ca Mùa Hạ :** *Phượng Yêu -- Ngày Tháng Hạ -- Hạ Hồng -- Gió Thoảng Đêm Hè*

Catalog

Phạm Duy Tổng Quát - II

Click on the song names to listen to music

(RealAudio Player is required)

- **Cho Quê Hương Tôi Tệ**

Thương Ca Chiến Trường : *Ký Vật Cho Em -- Khi Tôi Về -- Tình Khúc Trên Chiến Trường Tôi Tệ -- Thăm Gợi Tên Nhau Trên Chiến Trường Tôi Tệ -- Tưởng Như Còn Người Yêu -- Áo Anh Sút Chỉ Đường Tà*
Chiến Ca : *Điệp Khúc Trần Thế Vinh -- Mười Hai Tháng Anh Đi -- Chiến Ca Mùa Hè*

- **Đạo Ca**

Pháp Thân -- Đại Nguyên -- Chàng Dũng Sĩ Và Con Ngựa Hồng -- Quán Thế Âm -- Một Cành Mai -- Lời Ru, Bú Mớm, Nâng Niu -- Qua Suối Mây Hồng -- Giọt Chuông Cam Lộ -- Chắp Tay Hoa -- Tâm Xuân

- **Cho Xã Hội 1965**

Vía Hè Ca : *Sức Mấy Mà Buồn -- Nghèo Mà Không Ham*

-

- **Cho Tuổi Thơ**

Kỷ Niệm

Bé Ca : *Ông Trăng Xuống Chơi -- Chú Bé Bắt Được Con Công -- Thằng Bọt -- Bé Bắt Dế -- Đưa Bé Tới Trường -- Đốt Lá Trên Sân -- Bé, Cây Đàn, Ngôi Nhà Xanh, Đồi Cỏ -- Trong Tiếng Đàn Của Anh, Trong Tiếng Cười Của Em -- Một Con Chim Nhỏ Trên Cành Yêu Thương*

- **Cho Tuổi Ô Mai**

Nữ Ca : *Tuổi Mộng Mơ -- Tuổi Ngọc -- Tuổi Hồng -- Tuổi Thần Tiên -- Tuổi Sợ Ma -- Tuổi Xuân -- Tuổi Vu Vơ (Tuổi Ngu Ngơ) -- Tuổi Bâng Khuâng -- Tuổi Biết Buồn -- Ngày Em Hai Mươi Tuổi*

- **Cho Hoà Bình Trong Lòng Người**

Bình Ca : *Bình Ca Một -- Sống Sốt Trở Về -- Dường Như Là Hoà Bình -- Xin Tình Yêu Giáng Sinh -- Xuân Hiên -- Ru Mẹ -- Lời Chào Bình Yên -- Giã Từ Ác Mộng (Địa Đàng Tìm Thấy) -- Chúa Hoà Bình -- Ngày Sẻ Tới*

- **Mùa Xuân 1975**

Những Bài Hát Cuối Cùng Trên Đất Nước : *Trên Đồi Xuân -- Mừng Xuân -- Tình Hồ -- Yêu Là Chết - Trong Lòng -- Ta Yêu Em Lắm Lỡ -- Nửa Đoạn Tình Buồn -- Những Cuộc Tình Tan Vỡ -- Yêu Tình Tình Nữ -- Chỉ Chừng Đó Thôi*

- **Tị Nạn Ca -- Phần 1**

Những Bài Hát Tuyên Ngôn : *Ta Chống Cộng Hay Ta Trốn Cộng -- Tháng Tư Đen -- Người Việt Cao Quý -- Có Phải Tôi Là Người Quê Hương Ruồng Bỏ Giống Nòi Kinh?*

Chủ Đề Quê Hương : *Nguyên Vẹn Hình Hai -- 1954 Cha Bỏ Quê, 1975 Con Bỏ Nước -- Bên Bờ Sông Seine Ta Ngồi Ta Khóc -- Tiếng Thờ Xưa -- Thương Nhớ Saigon -- Quê Hương Còn Đó, Niềm Vui -- Giấc Mơ Khủng*

Kiếp

Chủ Đề Chia Ly : *Thư Em Đến -- - Bên Nhà Em Không Còn Đứng Đợi Chờ Anh -- Lấp Biển Vá Trời*

• **Tị Nạn Ca -- Phần 2**

Ra Với Thế Giới : *Hát Trên Đường Tạm Dung -- Ta Là Gió Muôn Phương -- Bây Giờ Các Ngài - Đâu*

Chủ Đề Vượt Biển : *Hát Trên Đường Vượt Biển -- Biển Máu*

Chủ Đề Phụ Nữ : *Giải Thoát Cho Em -- Trả Lại Chồng Tôi -- Lời Người Thiểu Phụ Việt Nam -- Người Con Gái Việt Rời Xa Tổ Quốc -- Xin Em Giữ Dùm Anh*

• **Tị Nạn Ca -- Phần 3**

Bài Hát Tâm Tình : *Chỉ Còn Nhau -- Nghìn Năm Vẫn Chưa Quên -- Giờ Thì Em Yêu -- Con Để Hát Rong -- Nhu Là Lòng Tôi -- Dấu Chân Trên Tuyết -- Tình Nhân Loại Nghĩa Đồng Bào*

Hát Cho Mọi Người : *Hát Cho Người - Lại*

• **Ngục Ca -- Hoàng Cầm Ca**

Ngục Ca : *Từ Vượt Lên Người, Từ Người Xuống Vượt -- Đàng Đầy Tôi -- Ngày 19 Tháng 5 -- Xưa Lý Bạch -- Những Thiểu Nhi Điển Hình Chế Độ -- Tôi Có Thế hay là Vô Dịch -- Chuyện Ví Đại Bi Ai -- Thấy Ngay Thủ Phạm -- Nước Đổng Trác Điều Thuyền -- Sẽ Có Một Ngày -- Cái Lầm To Thế Kỳ -- Đôi Mắt Trương Chi -- Vì Ấu Trĩ -- Tia Chớp Này Ví Đại -- Ôi Mảnh Đất Hình Hải Chữ S -- Đất Nước Tôi -- Xin Hãy Giữ Mầu Trong Trắng -- Biết Đến Bao Giờ Lời Thơ Của Tôi -- Trong Bóng Đêm -- Thời Đại Hồ Chí Minh*

Hoàng Cầm Ca : *Tình Cầm -- Lá Diêu Bông -- Qua Vườn Ổi -- Cổ Bài Tam Cúc -- Đạp Lùi Tình Tú -- Trăm Năm Như Một Chiều*

Những Bài Ca Tị Nạn Cuối Cùng : *Tình Thu -- Rồi Đây Anh Sẽ Đưa Em Về Nhà -- Bài Ca Dân Chủ*

• **Bầy Chim Bỏ Xứ**

Bầy Chim Buồn Bã - Chim Quyên Từ Độ Bỏ Thôn Đoài -- Bầy Chim Nhỏ Bé - Con Chích Choè, Con Chào Mào - Chim Bay Từ Đồng Lúa Phương Nam -- Một Đôi Phượng Quý - Trên Cành Vàng, Con Hoàng Khuyên -- Bầy Chim Hoài Xứ - Ến Bay Thấp, Ến Bay Cao - Bầy Chim Một Nhà -- Lên Rừng Ba Mươi Sáu Thứ Chim -- Bầy Chim Nghìn Xứ - Ến Bay Dọc, Ến Bay Ngang - Bầy Chim Một Tổ -- Bầy Chim Tỉnh Giấc - Bầy Chim Huyền Sử - Bầy Chim Hồi Xứ - Chim Quyên Về Đậu Ở Thôn Đoài

Viết Về Tổ Khúc :

- o Đào Mộng Nam : Quốc Hồn, Quốc Túy
- o Nguyễn Thi : Tấm Lòng Của Một Kiếp Ca Nhân
- o Phạm Văn Kỳ Thanh : Phạm Duy và Bầy Chim Bỏ Xứ
- o Bùi Duy Tâm : Phạm Duy Từ Dân Ca tới Tổ Khúc
- o Kiều Chinh : Hoài Cảm Bầy Chim Bỏ Xứ
- o Trần Dạ Từ : Tái Sinh Từ Xác Tro
- o Trần Văn Ân : Liệu Có Mùa Xuân Dân Tộc Khi Bầy Chim Hồi Xứ
- o Nguyễn Hiền : Phạm Duy với Bầy Chim Bỏ Xứ
- o Thi Vũ : Bỏ Xứ Hay Hồi Xứ
- o Lê Kim Đính : Buổi Chiều Và Những Dự Phóng Mới
- o Bằng Tâm : Canh Khuya Tôi Khóc
- o Thụy Khuê : Huyền Thoại Tự Do Hoà Bình Trên Quê Hương
- o LM Kim Định : Cảm Nghĩ Về Bầy Chim Bỏ Xứ
- o Đỗ Quý Toàn : Phượng À, Phượng À, Về Quê Hương Ta
- o LM Trần Cao Tường : Điềm Báo Trước Cuộc Trở Về
- o Hàn Vĩ : Cái Được Cái Mất Trong Nhạc Phạm Duy
- o Đặng Tiến : Điểm Tâm Đắc Bầy Chim Bỏ Xứ
- o Quỳnh Giao : Mơ Quyên Về Đậu - Thôn Đoài
- o Phạm Anh Dũng : Cảm Nghĩ Về Bầy Chim Bỏ Xứ
- o Xuân Vũ, Lê Mỹ Hương : Bầy Chim Bỏ Xứ, Bầy Chim Hồi Xứ
- o Thái Văn Kiểm : Lời Dẫn Nhập

- Trần Văn Nam : Mai Sau Dù Có Bao Giờ
- Vi Thuần : Tác Dụng Hợp Đoàn

• Rong Ca

Người Tình Già Trên Đầu Non -- Hẹn Em Năm 2000 -- Mẹ Năm 2000 -- Một Phần Thế Kỷ -- Ngụ Ngôn Mùa Xuân -- Nắng Chiều Rực Rỡ -- Bài Hát Nghìn Thu -- Trắng Già -- Ngựa Hồng -- Rong Khúc

Viết Về Rong Ca :

- Nguyễn Xuân Hoàng : Mười Khúc Rong Ca Cho Năm 2000
- Lê Uyên Phương : Nắng Chiều Rực Rỡ
- Đỗ Thái Nhiên : Ngàn "Lẻ" Lời Ca
- Bùi Duy Tâm : Phạm Duy Viết Nhạc Như Một Triết Nhân
- Thụy Khuê : Rong Ca
- Đoàn Xuân Kiên : Khi Con Đẻ Hát Rong Bước Vào Cõi Lớn
- Nguyễn Phước Nguyên : Người Tình Già Trên Đầu Non

• Thiên Ca

Thình Không -- Vững -- Thế Thôi -- Không Tên -- Chiều -- Xuân -- Người Tình -- Rắn -- Thiên Đường Địa Ngục -- Nhân Quả

Viết Về Thiên Ca :

- Khánh Trường : Những Cảnh Giới Khác trong 10 Thiên Khúc
- Thi Vũ : Thiên Ca Trên Đường Về
- Hoàng Nguyên Nhuận : Âm Vực Của Công Án
- Đông Duy : Gã Hề Trên Sân Khấu Dương Gian
- Lê Hữu Khoá : Phạm Duy, Karma Imparfait Et Renaissance Infinie

• Trường Ca Hàn Mặc Tử

Phần I Tình Quê : *Tình Quê -- Đây Thôn Vỹ Dạ -- Dalat Trắng Mờ*

Phần II Trăng Sao : *Trăng Sao Rớt Rụng -- Hồn Là Ai -- Trút Linh Hồn*

Phần III Ave Maria : *Lạy Bà Là Đấng Tình Truyền Thánh Vẹn -- Ôi Sứ Thần Thiên Chúa Gabriel -- Phượng Trì Ôi Phượng Trì*

Viết Về Trường Ca Hàn Mặc Tử :

- Thái Nam Trân : Phạm Duy và Trường Ca Hàn Mặc Tử
- Trần Văn Ân : Phạm Duy và Trường Ca Hàn Mặc Tử
- Nguyễn Xuân Quang : Người Thầy Thuộc Nghe Trường Ca Hàn Mặc Tử
- Dao Kim : Giọt Mực Rụng Rời
- LM Trần Cao Tường : Kinh Vật Lộn Và Phép Vượt

• Nói Về Thơ Phổ Nhạc

Thi Sĩ Thời Trước:

Lưu Trọng Lư : Tiếng Thu -- Vân Thơ Sầu Rụng -- Hoa Rụng Ven Sông -- Thú Đau Thương -- **Thế**

Lữ : *Tiếng Sáo Thiên Thai* -- Huy Cận : *Ngậm Ngùi* -- Xuân Diệu : *Một Khúc* -- **Bích Khê :** *Tỳ Bà* --

Đoàn Phú Tứ : *Mẫu Thời Gian*

Thi Sĩ Thời Sau:

Cung Trầm Tường: *Mùa Thu Paris -- Tiễn Em -- Kiếp Sau -- Chiều Đông -- Bên Ni Bên Nớ -- Về Đây*

Phạm Thiên Thu: *Ngày Xưa Hoàng Thị -- Em Lễ Chùa Này -- Đưa Em Tìm Động Hoa Vàng -- Gợi Em Là Đóa Hoa Sầu -- Huyền Thoại Trên Một Vùng Biển*

Nguyễn Tất Nhiên: *Thà Là Giọt Mưa -- Cô Bắc Kỳ Nho Nhỏ -- Anh Vái Trời -- Hai Năm Tình Lận Đận -- Em Hiền Như Ma Soeur -- Hầy Yêu Chàng*

Các Thi Sĩ Khác:

Lê Minh Ngọc : *Tâm Sự Gửi Về Đâu --* **Nhất Tuấn :** *Con Quỳ Lại Chúa Trên Trời --* **Bình Nguyên Lộc :** *Quán Bên Đường --* **Đỗ Quý Toàn :** *Mùa Xuân Yêu Em --* **Vũ Hữu Định :** *Còn Chút Gì Để Nhớ --* **Nguyễn Tiên Cung :** *Rừng U Minh Ta Không Thấy Em --* **Paul Verlaine :** *Thu Ca Điệu Ru Đơn --* **Nguyễn Long :** *Anh Yêu Em Vào Cõi Chết --* **Du Tử Lê :** *Tình Sầu -- Kiếp Sau Xin Giữ Lại Đời Cho Nhau --* **Thanh Lan :** *Khúc Lan Sầu --* **Phạm Văn Bình :** *Chuyện Tình Buồn --* **Nguyễn Xuân Quang :** *Mây Trôi Trôi Hết Một Đời --* **Nguyễn Sa :** *Vết Sầu --* **Phùng Quán :** *Lời Mẹ Dặn*

Viết Về Nghệ Thuật Phổ Thơ Vào Nhạc :

- **Phạm Quang Tuấn**
 - **Nguyễn Sa**
 - **Đoàn Xuân Kiên**
- **Nhạc Cảnh (Chức Nữ Về Trời, Tấm Cám)**
 Người Đẹp Trong Tranh
 Thăng Bờm
 Thị Mầu Lên Chùa
 Trên Đồi Xuân
 Chum Vàng
 Mỗi Tình Sơn Nữ
 Ba Cô Lên Chùa

- **Viết Về Phạm Duy**

Sách, Tiểu Luận

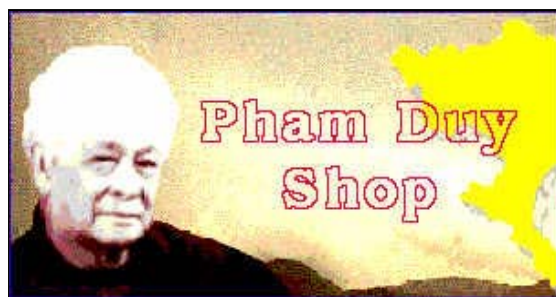
- Tạ Tỵ : Phạm Duy Còn Đó Nỗi Buồn
- Xuân Vũ : Nửa Thế Kỷ Phạm Duy
- G.E.Gauthier : Một Người Gia Nã Đại và Nhạc Phạm Duy

Bài Báo

- Đỗ Xuân Kiên : Phạm Duy, Người Nghệ Sĩ Tự Do
- Nguyễn Sa : Phạm Duy, Đại Lực Sĩ
- Phạm Phú Lợi : Phạm Duy, Ông Là Bồ Tát Đọa
- Thụy Khuê : Văn Cao - Phạm Duy : Trần Gian Và Tiên Cảnh
- Phạm Thế Định : Văn Cao - Phạm Duy : Hai Con Người, Một Mỗi Tình
- Nguyễn Ngọc Bích : Phạm Duy, Vietnam's Music Man
- Lê Anh Tuấn : An Introduction To Phạm Duy Music
- Los Angeles Times : His Music Links The Generations
- Latina Musica Contemporanea Del Mundo : Phạm Duy Thể Nghiệm Việt Nhạc

Phòng Vấn

- Nhóm VHNT Liên Mạng (internet)
- Báo Gió Đông (Germany)
- Phóng Viên Tuấn Khanh (Saigon)
- Đài Phát Thanh Úc (Radio Australia)

Catalog

Bước Đầu

... Tôi bắt đầu đi vào âm nhạc vào năm 1942 với bài thơ CÔ HÁI MƠ của Nguyễn Bính do tôi phổ thành ca khúc. Cũng cần kể thêm một số bài thơ khác của Huy Cận, Xuân Diệu... mà tôi phổ nhạc dở dang và bài CON ĐƯỜNG VUI mà tôi cùng Lê Vy, một thanh niên rất giỏi nhạc ở Hưng Yên, soạn ra vào trước và sau đó...

Bài CÔ HÁI MƠ là một trong những bài ca cải cách sơ khởi của nền Tân Nhạc Việt Nam. Trong những năm 1943-45, tôi có may mắn là người ca sĩ đầu tiên đi khắp mọi nơi ở trong nước để biểu dương một loại nhạc mới mẻ và rất hấp dẫn so với những loại nhạc cổ đang đi vào quên lãng. CÔ HÁI MƠ được phổ biến trong dịp này...

CÔ HÁI MƠ

(theo thơ Nguyễn Bính)

Thơ thần đường chiều, một khách thơ

Say nhìn xa rặng núi xanh mờ

Khí trời trong sáng và êm ái

Thấp thoáng rừng mơ cô hái mơ.

Hỡi cô con gái hái mơ già!

Cô chưa về ư ? Đường còn xa

Mà ánh chiều hôm dần sắp tắt

Hay cô ở lại về cùng ta.

Nhà ta ở dưới gốc cây dương

Cách Động Hương Sơn nửa dặm đường

Có suối nước trong tuôn róc rách

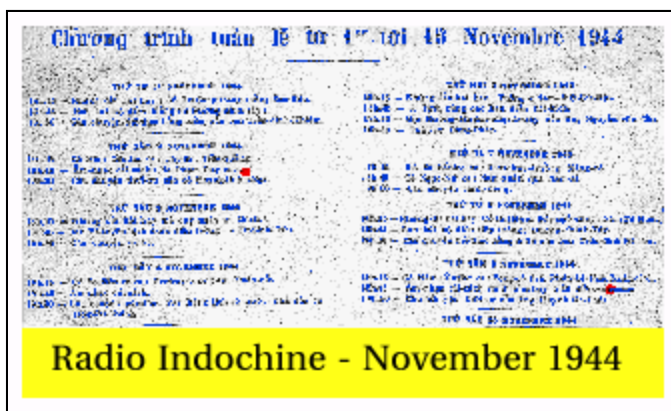
Có hoa bên suối ngát đưa hương.

Cô hái mơ ơi !

Không trả lời tôi lấy một lời.

*Cứ lặng mà đi, rồi khuất bóng
Rừng mơ hiu hắt lá mơ rơi.*

Bài **CÔ HÁI MƠ** được tôi trình diễn trên sân khấu lưu động của gánh hát Đức Huy-Charlot Miều cùng với những bài khác như **BUỒN TÀN THU** của Văn Cao, **CON THUYỀN KHÔNG BẾN** của Đặng Thế Phong, **BẢN ĐÀN XUÂN** của Lê Thương... Tôi cũng là người đầu tiên hát nhạc cải cách trên Đài **RADIO INDOCHINE** vào năm 1944. Những bài hát trên sân khấu và Đài Phát Thanh lúc đó đều thuộc xu hướng **nhạc tình**, rất phù hợp với cảm quan của mọi người -- nhất là đám thanh niên -- đang muốn có sự đổi mới trong âm nhạc Việt Nam.

Chương trình của Đài **RADIO INDOCHINE** trong một tuần lễ
Có 2 mục nhạc cải cách do Phạm Duy trình bày

Một bài báo của Thần Điện Tử (Nguyễn Văn Cổn) về tài tử Phạm Duy

Rồi vì nhu cầu của sân khấu, của chương trình radio, tôi cần phải có thêm những bài hát khác với những bài tình cảm ướt át đó, đồng thời cũng để hưởng ứng luôn

một xu hướng mới của các nhạc sĩ trẻ thời bấy giờ, tôi khởi sự soạn **nhạc hùng** sau khi xu hướng **nhạc tình** đã được khai thác triệt để trên sân khấu lưu động và trên Đài Phát Thanh kể trên.

Lúc đó lại là lúc có biến động lớn trên thế giới là cuộc Thế Chiến II. Chế độ thực dân tại Đông Dương lung lay đến tận gốc khi người Pháp ở thuộc địa này bị Quân Đội Nhật giải giới. Trong dân chúng đã có nhiều hi vọng giành lại được Độc Lập Tự Do. Và lũ nhạc sĩ trẻ chúng tôi, không ai bảo ai, đều soạn ra những **bài ca ái quốc**.

Khi cuộc Cách Mạng Mùa Thu 1945 nổ ra, nó đã được chúng tôi hỗ trợ một cách mạnh mẽ, bằng những bài ca xưng tụng lịch sử oai hùng của quê hương, tổ quốc, bằng những **anh hùng ca** và bằng những **bài ca Cách Mạng**...

Nhạc Hùng Từ Tráng Sĩ Tới Chiến Sĩ

Tôi khởi sự loại nhạc hùng của tôi bằng những bài còn mang những hình ảnh cổ điển là *tráng sĩ* với *gươm đao, cung kiếm*... hay *chinh phu, chinh phụ* với *chiến bào, chiến y*... Bài hát đầu tiên được soạn ra với nhạc và lời của tôi, không còn phải vay mượn lời thơ của ai nữa, là bài GƯƠNG TRÁNG SĨ. Bài này, khi in ra, có đề: *tặng Hồ Hoàn Kiếm - Thăng Long Thành*.

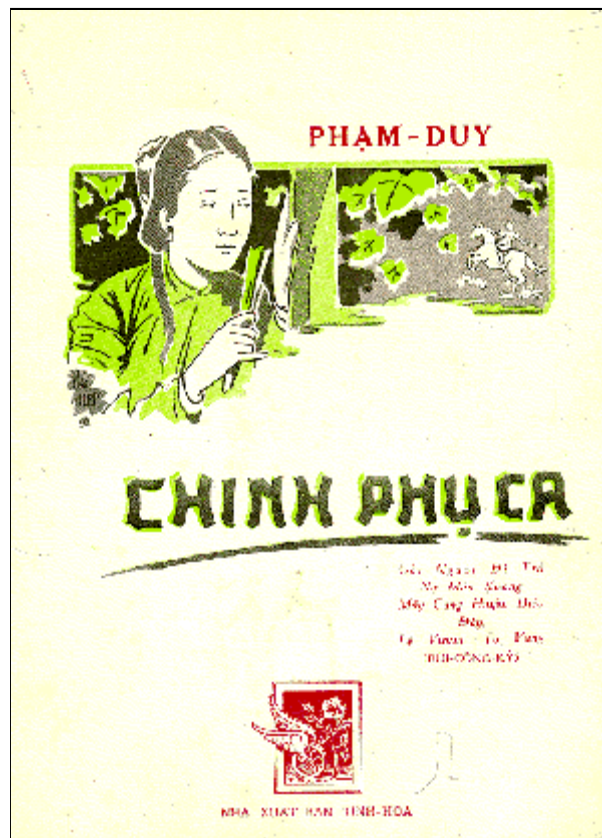

GƯƠNG TRÁNG SĨ

(Hà Nội -1944)

*Ta là gương tráng sĩ thời xưa
 Bên mình chàng hiên ngang một thuở.
 Xưa nhớ tới người trai chí lớn
 Xếp bút nghiên từ chốn thư phòng
 Bàn tay xinh ai nhuộm máu hồng
 Và nhuộm màu non sông.
 Gương tung lên như gió như mưa
 Như muôn nghìn đấng linh hồn xưa
 Như bao năm lòng dân đợi chờ
 Chuyển sức chàng trai tráng gương đưa
 Ôi nhớ tới hồi thanh kiếm múa
 Sức oai linh trừ hết quân thù
 Đầu rơi trong muôn tiếng réo hò
 Ghi dấu cùng ngàn thu.
 Đến nay gương thần chưa hết bén
 Ta mong chờ ai người nâng kiếm lên ?*

Sau hình ảnh *tráng sĩ*, tới hình ảnh *chinh phu, chinh phụ*... Dù rằng lúc đó tôi đi theo Cách Mạng và thực tế đi vào Kháng Chiến khi Quân Đội Pháp trở lại chiếm Saigon vào cuối năm 45, nhưng trong sáng tác, tôi vẫn chưa ra khỏi khung cảnh của truyện anh hùng cổ xưa, chẳng khác chi Văn Cao trong thời gian đó cũng nói tới sự *lạnh lùng vung gươm ra sa trường để lấy da ngựa bọc thây* như trong bài CHIẾN SĨ VIỆT NAM. Tôi viết bài CHINH PHỤ CA trong khi đang tham gia cuộc kháng chiến ở Nam Bộ.

CHINH PHỤ CA

(Bà Rịa 1945)

*Từ chàng ra đi, lưng khoác chiến y
 Và hồn nường bóng quốc kỳ
 Nàng ngừng con thoi, có khi nhớ chàng
 Có muốn gì đâu, lệ thấm tơ vàng.
 Chàng ngồi trên yên, mơ bóng dáng em
 Mịt mù sau đám khói tên
 Bâng khuâng mắt nhìn tay kiếm
 Không sao dấu đôi lệ hiền.*

Từ hồi Thu đi, Đông tới, Xuân về

*Lạnh lùng cơn gió đêm hè
 Từng hồi canh tan thấy trăng xế tàn.
 Thao thức phòng loan, một tiếng tơ đàn.
 Nhạc ngoài biên cương nghe vắng khúc hoan.
 Bập bùng ba tiếng trống đêm
 Không ngưng tiếng rùng xao xuyên
 Vang trong tiếng ve kêu rền rền.
 Ngày nào bao xa em thấy bay về
 Một đàn chim én không nhà.
 Về làn du phong với mây ráng hồng
 Có tiếng diều trong đậu trước khuê phòng.
 Rồi nhìn qua song em thấy trước sông
 Ngựa hồng âu yếm bước sang
 Trên lưng có chàng trai trắng
 Mang theo biết bao nhiêu ngày vàng.*

Trong thời Kháng Chiến Nam Bộ (1945-46) tôi còn soạn thêm bốn bản nhạc hùng nữa. Bài thứ nhất là bài XUẤT QUÂN soạn trên đường Nam Tiến và hoàn tất tại chiến khu Mây Tào, vẫn còn mang những hình ảnh cổ điển như trong mấy bài trước đây.

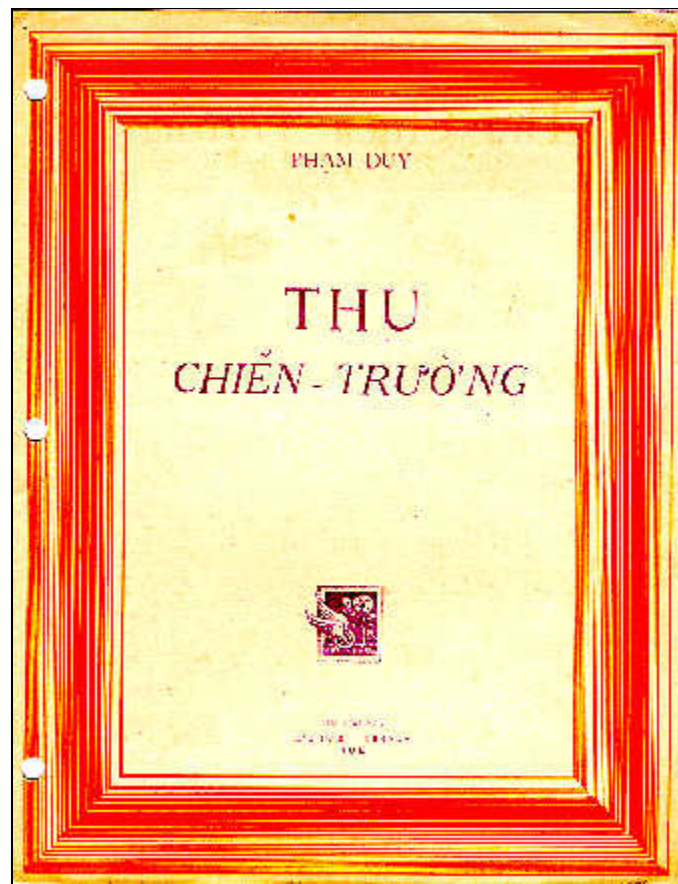
XUẤT QUÂN

(Chiến khu Mây Tào -1945)

*Ngày bao hùng binh tiến lên
 Bờ cõi vang lừng câu quyết chiến
 Bước oai nghiêm theo tiếng súng đi tung hoành.
 Quân Việt Nam đi hồn non nước xây thành.
 Đi là đi chiến đấu
 Đi là đi chiến thắng
 Đi là mang mỗi thù thiên thu.
 Đi là đi chiến đấu
 Đi là đi chiến thắng
 Bước lên đây người Việt Nam. (HẾT ở đây)
 Kèn vang theo tiếng chân đang rộn rập xa xa
 Tiếng gào thiết tha.
 Ngàn lời chính khí đưa
 Ấm ầm tiếng thét hoà
 Rầm rầm tiếng súng sa trường xa.*

*Hồn say khi máu xương rơi tràn đầy, ngập biên khu
 Oán thù khắp nơi.
 Từng bụi lốt cuốn rơi
 Từng giọt máu sáng ngời
 Một đường kiếm thép oai hùng đưa.
 (trở lại từ đầu, để HẾT)*

Bài thứ hai là bài THU CHIẾN TRƯỜNG, tuy nó vẫn còn có vẻ cổ điển với những câu gọi *hể Thu ơi hể Thu ơi* nhưng nó hiểu hoà hơn bài XUẤT QUÂN. Tôi đưa ra hình ảnh buổi chiều biên khu, có người chiến sĩ ngồi vỗ sừng ca cho một mùa Thu muôn năm hoà bình. Đầu mùa chinh chiến mà xưng tụng hoà bình! Tinh thần nhân bản này sẽ theo đuổi tôi suốt đời. (Chú ý: bài này dùng nhiều chữ vần " u " để hát ra hơi thở mùa Thu)

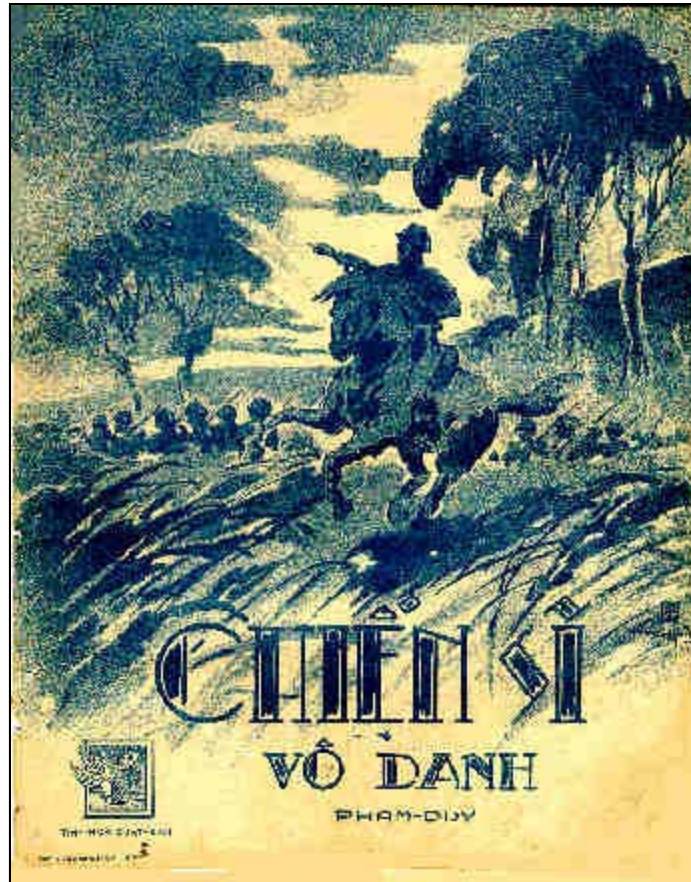
THU CHIẾN TRƯỜNG

(Huế, 1946 sau khi từ chiến khu trở ra Bắc)

*Chiều biên khu, vào mùa sang Thu
 Không còn nghe tiếng oán thù (u ú)
 Rừng vi vu là lời thiên thu*

*Ru người chốn phiêu du.
 Ai chinh phu nghe mùa Thu tới
 Âm vang trong trời, hồn quê đến với muôn đời.
 Hề Thu ơi ới ! Hề Thu ơi ới !
 Nghe gió thu thổi bồi trong góc trời chiến tranh
 Nghe lá thu thương tình bao kiếp người mong manh.
 Hề Thu ơi ới ! Hề Thu ơi ới !
 Hương thắm xưa đã về với những người chiến chinh
 Bao khúc ca thanh bình vang tới ngàn dâu xanh.
 Thu đã về với ta
 Nhớ tiếc không oán thù (u ù)
 Ta nghe chẳng một mùa
 Thu bao la, vang tiếng bom cuối cùng
 Còn đây mùa gươm súng
 Khi lá hoa bùng sống với non sông
 Nhớ tiếc không nát lòng (ư ừ)
 Ta nghe chẳng một mùa
 Thu muôn năm hoà bình
 Hề Thu ơi ới ! Hề Thu ơi ới !
 Thu ơi Thu ! Ta vỗ súng ca,
 Ca cho đời, cho Thu với ta.
 Nơi biên khu, mong nhớ khúc ca
 Câu Thái Hoà cho muôn chúng ta.*

Bài thứ ba, bài CHIẾN SĨ VÔ DANH cũng vẫn còn rất cổ điển, nhưng nó có thêm tính chất siêu thực, với hình ảnh một đoàn quân ma đi trong rừng chiều...

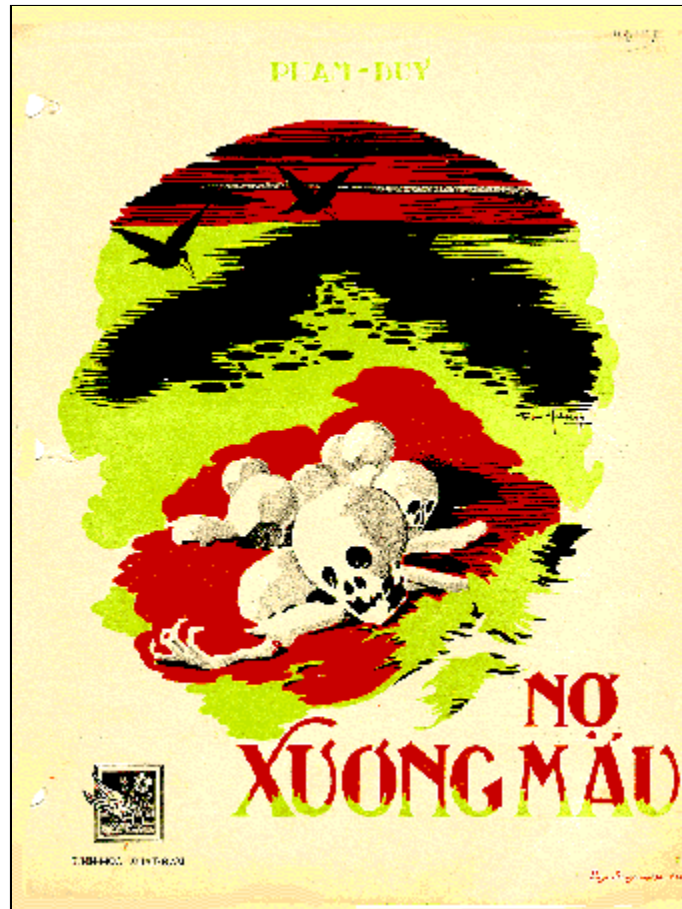
CHIẾN SĨ VÔ DANH

(Huế-1946)

*Mờ trong bóng chiều
 Một đoàn quân thấp thoáng
 Núi cây rừng
 Lặng tiếng nghe hình dáng
 Của người anh hùng
 Lạnh lùng theo trống rồn
 Trên khu đồi nương
 Im trong chiều buông.
 Ra biên khu trong một chiều sương âm u
 Âm thầm chen khói mù
 Bao oan khiên đang về đây hú với gió
 Là hồn người Nam nhớ thù.
 Khi ra đi đã quyết chí nuôi cãm hờn
 Muôn lời thiêng còn vang
 Hồn quật cường còn mang đến phút chiến thắng
 Sầu hận đời lấp tan.*

*Gươm anh linh đã bao lần vấy máu
Còn xác xây thành, thời gian luống vô tình.
Rừng trăm phai sắc
Thấp thoáng tàn canh
Hỡi người chiến sĩ vô danh...*

Bài thứ tư, bài **NỢ XƯƠNG MÁU** thì hoàn toàn siêu thực, với hình ảnh *xác không đầu, đi lang thang trên chiến trường, cất tiếng cười vang rú...* Tôi viết bài này trước khi từ chiến khu miền Nam trở ra Bắc, và hát nó tại Quán **NGHỆ SĨ** ở Huế cùng với Bùi Công Kỳ.

NỢ XƯƠNG MÁU

(Huế-1946)

*Giờ đây xương máu đã phơi đầy đồng
Giờ đây máu hồng đã nhuộm non sông.
Ai nghe không sa trường lên tiếng hú
Tiếng lảm than, những tiếng người đời quên
Đi lang thang, tiếng cười vang rú
Xác không đầu nào kia*

*Cười lên tiếng máu xé tan canh trường:
 Nợ nần máu xương, ai đã trả xong?
 Lá rụng tươi bời
 Đoàn quân tiến về trời
 Từng thanh kiếm đứt ngang
 Từng lớp áo rách mướp
 Từng cánh tay rụng rời
 Qua làn mây trắng
 Đoàn quân tiến qua làng
 Ấm rung tiếng sa trường
 Như nhả nhủ người trai mài kiếm dưới trăng.
 Ai nghe không tiếng cười vang the thé
 Tiếng người la, những tiếng rồn rập ca
 Ai lang thang, tiếng cười lên chói với
 Xác không đau mà vui.
 Người đi chiến đấu, xác rơi ngoài đồng.
 Nợ nần máu xương, ai nấy trả xong !*

Nhạc Tình **Đầu Mùa Kháng Chiến**

Trong những năm đi theo thời cuộc để soạn nhạc hùng, tôi cũng không quên soạn nhạc tình. Năm 1942, với bài CÔ HÁI MƠ, đó là một bản "tình ca ấp úng", soạn cho một người tình tưởng tượng và không được trả lời. Bài CÂY ĐÀN BỎ QUÊN, soạn trên bãi biển Phan Rang lúc tôi đi theo cuộc Kháng Chiến Nam Bộ, cũng vẫn là thứ tình ca ấp úng, nói lên tâm sự của một chàng nhạc sĩ trẻ, không dám hỏi thẳng người đẹp mà chỉ dám tự hỏi mình, rằng: *Người đẹp -- hay người đời -- yêu mình hay chỉ yêu cây đàn mà thôi?*

CÂY ĐÀN BỎ QUÊN

(Bờ biển Phan Rang - Kháng Chiến Nam Bộ 1945)

*Hôm xưa tôi đến nhà em
 Ra về mới nhớ rằng quên cây đàn
 Tình tang tính tính tình tang.
 Đêm khuya thao thức mơ màng
 Chờ mai tìm đến cô nàng ngây thơ
 Tình tang tính tính tình tang.
 Hôm sau tôi đến nhà em
 Cây đàn nằm đó nhưng em đâu rồi ?*

Tình tang tính tính tình tang.
 Bông hoa trên phím tươi cười
 Người tiên tặng đoá hoa đời xinh xinh
 Tình tang tính tính tình tang.
 Tôi nâng niu cây đàn, tình tang
 Dem về say đắm, tôi nâng niu hoa tàn
 Tình tang tính tính tình tang.
 Khi bông hoa úa vàng, tình tang
 Lòng tôi vẫn vương, nhớ người hay nhớ hương ?
 Tình tang tính tính tình tang.
 Đàn ôi ! Thôi cứ lên tiếng than
 Hay cứ reo nổi hoan
 Trên đường lên viễn phương
 Tang tình tang tính tang.
 Người ôi ! Tôi thường hay muốn biết
 Với tình hoa thắm thiết
 Yêu tôi hay yêu đàn ?
 Yêu tôi hay yêu đàn ?
 Tình tang tính tính tình tang.

Bài KHỔ TÌNH TRƯƠNG CHI tôi soạn ngay sau đó là cũng chỉ là một bản tình ca ấp úng, cảm lạnh mà thôi. Nó ra đời cùng lúc với bài TRƯƠNG CHI của Văn Cao. Văn Cao thì nói lên tâm sự của anh Trương Chi. Tôi thì làm công việc kể lại một truyện tình trong đó, hai người tình không nói với nhau một điều gì cả.

KHỔ TÌNH TRƯƠNG CHI

(Huế - 1945)

Đêm năm xưa khi cung đàn lên tơ
 Hoa lá quên giờ tàn
 Mây trắng bay tìm đàn
 Hồn người thổn thức trong phòng loan
 Đêm năm xưa nghe cung đàn gây mơ
 Âu yếm nâng tà quạt
 Hôn gió đưa về thuyền
 Tưởng người trên sóng ru thần tiên.
 Êm êm êm dẫn lan
 Cung Nam Thương mờ vang.
 Em yêu ai bờ sông nhớ thương ai trong đàn
 Xa xa xa rồi tan

Cung Nam Ai thở than.

Ai thương em lâu buồn mỗi lúc khuya tàn cung

Dứt khúc đàn, lòng em thấy đê mê.

Ôi tiếng đàn, lời không mong ước thề

Đã thấy tàn đời, không thấy xuân về

Khi tiếng ai hò khoan.

Tương tư một khối u sầu

Đợi chờ trắng lên để tan hết thương đau

Mi em nước mắt hoen mầu

Tóc chảy ngàn hàng môi thắm còn đâu.

Đêm năm xưa tương tư người hò khoan

Ôm ấp bao mộng vàng

Cho tới khi gặp chàng

Thì đành tan vỡ câu chờ mong.

Đêm năm xưa trên con thuyền lẻ loi

Khi chót yêu người rồi

Xa cách nhau vì đời

Tủi hờn duyên kiếp bao giờ nguôi.

Đêm năm xưa ôm mối tình dở dang

Chôn đáy sông hồn cầm

Ai chết đêm nguyệt rằm

Nợ tình còn đó chưa trả xong.

Đêm năm xưa chưa nguôi lòng yêu ai

Duyên kiếp trong cuộc đời

Đem xuống nơi tuyền đài

Để thành ngọc đá mong chờ ai.

Êm êm êm dần trôi

Bao năm qua dẫn phai

Ai xui nên ngọc kia vẫn vương nơi lâu đài

Tay dâng lên một khay

Tim anh Trương Chi là đây

Trong đêm khuya tiệc trà vui bóng gia đình ai.

Rót nước vào, chợt thấy bóng ngư lang

Quanh chén trà, thuyền trôi theo tiếng đàn

Có tiếng người vọng câu hát u buồn

Ai oán câu hò khoan.

Nâng niu một chén âm hồn

Mộng tình trăm năm nằm trong đáy ly gương.

*Khi xưa duyên chót phũ phàng
Thiếp trả nợ chàng, nước mắt này dâng
Đêm năm xưa yêu dấu người xa xăm
Nâng chén trong lầu buồn
Thương nhớ nơi ngàn trùng
Lệ sầu tuôn xuống câu hò khoan.
Ôi duyên xưa ai đã trả cho ai
Cho chén tan thành lời
Để thành bài hát ru lòng tôi.*

Qua năm 1946, tôi cộng tác với một trong hai phòng trà đầu tiên ở Hà Nội là Quán THIÊN THAI ở phố Hàng Gai, nơi đó tôi "lăng xê" một giọng hát mới mẻ tôi đặt tên là Thương Huyền (vì tên thật là Thương). Là người đầu tiên hát Tân Nhạc một cách xuất sắc, Thương Huyền sẽ được chính quyền ban cho cái tên *ca sĩ dân tộc*.

Lúc này tôi sống gần gũi với Văn Cao của thời kỳ SUỐI MƠ, BẾN XUÂN, CHIẾN SĨ HẢI QUÂN... Tôi cũng sống chung với một vũ nữ của HANOI BAR tên là Định để soạn bản nhạc khiêu vũ nhan đề TÌNH KỸ NỮ. Đáng lẽ ra, phải gọi bài này là TÌNH KỊ NỮ thì mới đúng với nghề "cavalière" tức là nghề "taxi girl" của nàng.

TÌNH KỸ NỮ

(Hà Nội - 1946)

*Đêm nay đôi người khách giang hồ
Gặp nhau tình trắng nước
Sánh vai nhịp bước mơ hồ
Kề vai ước xây nhà bên suối
Kề môi ước gậy vôi đường tơ.
Đêm nay hương tình bốc mớ màng
Huyền âm buồn lai láng
Thướt tha hình dáng yêu kiều
Bền không hỡi duyên tình kỹ nữ ?
Dài không hỡi cung đàn thờ ơ ?*

*Ta ôm người đẹp mong manh
Bên nhau mà hồn xa vắng
Ta nâng niu làn dư âm
Của khách năm xưa yêu nàng.*

*Đêm nay khi tàn giấc mơ vàng
 Ngồi đây sầu ngơ ngác
 Ngắm bao tình khách giang hồ
 Lòng ta nhớ duyên tình kỹ nữ
 Lòng ta nhớ cung đàn mùa xưa.*

Một Bài Ca Xã Hội

Đây là lúc Văn Cao và tôi hay la cà tại các nơi ăn chơi. Sống như loài vạc trong đêm, tôi soạn ra một bài tân nhạc đầu tiên mang tính chất xã hội.

TIẾNG BƯỚC TRÊN ĐƯỜNG KHUYA

(Hà Nội - 1946)

*Tiếng chân ngân dài từ từ đi ngoài đêm thâu
 Tiếng chân dưới lầu, ôi tàn mộng Bích Câu
 Ôi tiếng chân ai mang dài năm tháng
 Ôi tiếng chân ai đã tàn tuổi thơ
 Có phải đó là bước chân miệt mài của người ăn chơi
 Vừa lặn ra khỏi chốn yên hoa
 Mang mùi hương úa
 Hay đó là người nào đi, khóc cuộc tử ly
 Đêm tối chân trần ngần
 Thương bóng ai tàn Xuân
 Nhưng tiếng chân sao vẫn còn rên xiết
 Nhưng tiếng chân sao vẫn còn tha thiết
 Vẫn còn kẻ lẻ
 Vẫn còn đê mê
 Vẫn còn ê chề..
 Ôi bước chân nào rầu rầu
 Chen tiếng mưa Ngâu
 Ôi bước chân sâu
 Vọng lời ai oán dân nghèo
 Ôi tiếng cơ cầu
 Lên với trời cao
 Ôi tiếng kêu gào không mầu.
 Có phải đó là bước chân ngậm ngùi của người lằm than
 Âm thầm trong đêm vang lời ưu phiền*

.....

*Tiếng chân cứ dần từ từ đi vào đêm mưa.
Tiếng chân thẫn thờ đi vào hồn tôi...*

Trở Về Phạm Duy Tổng Quát

Toàn Quốc Kháng Chiến

Thanh Niên Ca

Thế rồi xảy ra cuộc toàn quốc kháng chiến. Tôi ra Hà Đông, tới hát cho Đài Phát Thanh Kháng Chiến đặt trong một cái hang ở Chùa Trầm. Rồi tôi gia nhập Đoàn Văn Nghệ Giải Phóng của Phạm Văn Đôn...

...Đoàn khởi sự ra đi từ Vĩnh Yên qua Phú Thọ, Việt Trì, Tuyên Quang, Yên Bái rồi lên tới Lào Kai. Lúc này tôi thực sự đi vào thực tế Cách Mạng, thực tế Kháng chiến và vì Đoàn Văn Nghệ Giải Phóng trực thuộc Cục Thanh Niên, tôi phải soạn bài hát cho thanh niên. Khi đã soạn ra khá nhiều ca khúc vui trẻ, tôi bèn gọi chung là **thanh niên ca**. (Sau này, vì nhu cầu công tác, tôi còn tạo ra hai loại ca khác là **quân ca** và **dân ca**). Bài thanh niên ca đầu tiên của tôi trong kháng chiến là bài:

Nhạc Tuổi Xanh

(Phú Thọ-1947)

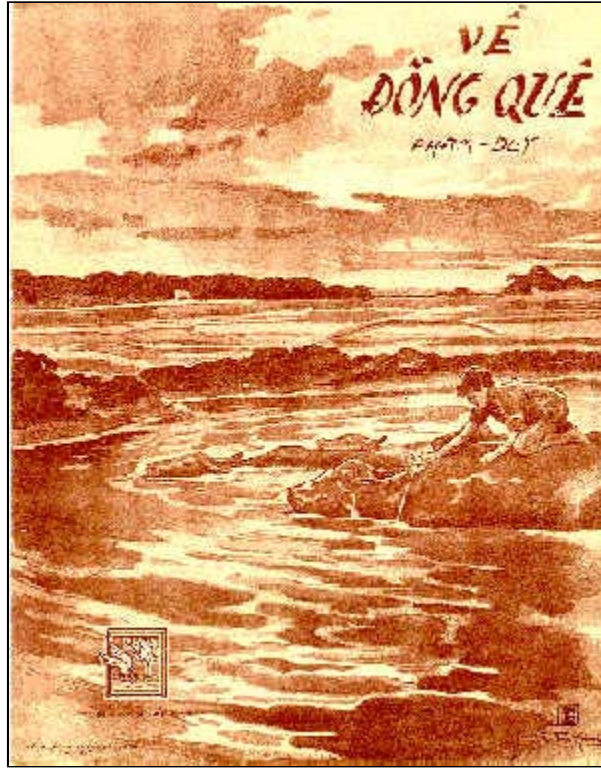
*Một mùa Thu năm qua Cách Mạng tiến ra
Nước Việt bừng ngàn tiếng thanh niên tung gông phá xiềng
Đoàn người trai ra đi, miệng hô lớn: "Quyết chiến"
"Quyết chiến"... chân oai nghiêm đều tiến.
Một ngày qua thanh niên giã từ giấc mơ
Phất cờ hồng nhuộm máu, đấu tranh cho muôn kiếp sau
Đời người bao gian lao vì non nước: "Quyết chiến"
"Quyết chiến"... lúc chưa phai tuổi xanh.*

*Tuổi xanh như lúa mai
Đời thanh niên sáng tươi
Thuở nay chinh chiến chờ đợi người
Về đây tay nắm tay
Đài vinh quang đắp xây
Miệng hô câu hát vang trời mây.
Cùng đi, đem máu lên đồ ngọn cờ
Cùng đi, đem sức trai đổ xuống bờ, bờ ruộng xanh
Tôi cùng anh, ta tranh hùng chờ ngày hoà bình
Đời máu hồng, nồng nàn sống vui tuổi xanh.*

*Đường ta, ta cứ đi, nhà ta ta cứ xây
Ruộng ta, ta cứ cấy đợi ngày
Ngày mai bao ấm no, diệt xong quân Pháp kia*

Cười vang ta hát câu Tự Do.

Loại thanh niên ca của tôi không còn mang tính chất cổ điển, ấn tượng hay siêu thực nữa mà phải mang tính chất hiện thực. Sau khi đã nói lên sự tự tin vào mình -- *đường ta ta cứ đi* -- bây giờ, qua bài *VỀ ĐỒNG HOANG*, tôi nói lên sự hân hoan của tuổi trẻ Việt Nam khi cần phải phá bỏ phố phường, *biệt ly đời gấm hoa* để về đồng quê xây làng kháng chiến. Đây cũng là thời vàng son của những bài cùng một đề tài và thể nhạc như *CON ĐƯỜNG VUI* (Lê Vy-Phạm Duy), *ĐOÀN LỮ NHẠC* (Đỗ Nhuận), *NHẠC ĐƯỜNG XA* (Phạm Duy Nhượng)...

VỀ ĐỒNG HOANG
(VỀ ĐỒNG QUÊ)

(Phú Thọ-1947)

*Từ phố phường rời ra thôn quê
Anh em ta quyết chí về đồng hoang.
Đem máu căm hờn về đời nương
Dưới thôn ta xây hầm, lập bao chiến khu vững bền.
Đồng ruộng kia ta gieo hạt thù
Để mọc lên ngàn muôn cánh lúa
Vượt đồi cao, đồng xa, vượt núi, núi non
Nơi cô thôn, ta xây cánh đồng kháng chiến
Từ đồi khoai, bụi sắn, nhạc lên oai hùng
Reo ca vang, bàn tay thanh niên.
Cùng đón chờ ngày vui vinh quang
Anh em ta sống với gió với trăng ngàn.
Đồng quê bát ngát
Nuôi toàn quốc đấu tranh muôn năm.
Đất cày thơm gió lên
Nghe nhịp sống tiến bao thanh niên.*

Cũng trong niềm vui được sống tại nơi đồng quê, tôi soạn thêm bài *ĐƯỜNG VỀ QUÊ*. Bài này, ngoài tính chất hiện thực ra, còn có thêm cả chất trữ tình nữa.

ĐƯỜNG VỀ QUÊ

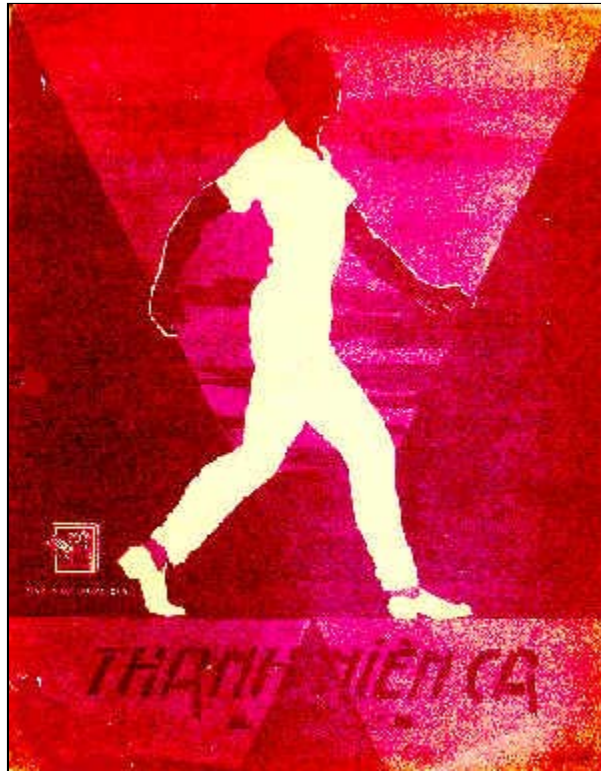
(Bắc Giang - 1947)

Một đoàn người đi miên man trên đường gian nan
 In hình qua mây núi xanh lơ bát ngát
 Lúc chiến đấu xa nhà nhịp theo nguồn sống mới
 Người đi tìm chân trời nơi miền quê.
 Lúc phá hết phố phường biệt ly đời gấm hoa
 Người vui đời áo nâu quên hết u sầu.
 Kia đoàn người đi hiên ngang qua đồng mênh mông
 Người bàng hoàng đưa câu ca theo nhịp chân không
 Có những lúc reo mừng với tiếng hát mơ màng
 Của từng đoàn nông phu vui sống
 Có những lúc tươi cười với tiếng hát cô hàng
 Tan chợ chiều trên đường về cô thôn.
 Khi ngừng chờ gió đến
 Bên bờ dòng nước trong
 Ôi tưởng chừng nghe tiếng
 Cha già vọng trời Đông.

Kìa đoàn người đi say sưa không màng công danh
 Không hề ham phú quý đi nuôi ý chí
 Lúc đất nước tung bừng mời ta về với gió
 Người vui đời giang hồ nơi miền xa
 Lúc tiếng hát oai hùng rền vang từ khắp nơi
 Người vui hoà tiếng ca, qua núi qua đồi.
 Kia đoàn người đi trong đêm qua rừng âm u
 Người lạnh lùng nghe mưa thu trên từng ba lô
 Có những lúc mơ hồ với tiếng hát mong chờ
 Của từng đoàn công nhân say gió
 Có những lúc nhớ nhà với tiếng trúc xa vờ
 Vang nhạc sáo trên đường chiều Thu qua.
 Khi mùa Thu hắt gió

*Qua đòng về chúng ta
 Òi tưởng chừng thế giới
 Đó chờ bao tuổi thơ.*

Tiếp tục tung ra những thanh niên ca, tôi phổ nhạc một bài thơ của Đào Duy Kỳ:

THANH NIÊN CA

(theo thơ Đào Duy Kỳ)

*Đây thanh niên, sức mạnh vô cùng
 Muôn nhất búa, phá tan xiềng xích.
 Đây thanh niên dũng cảm vô cùng
 Tung ngực tù tiến lên.
 Một đoàn người tươi trẻ, gái cùng trai
 Đang say sưa tranh đấu cho ngày mai.
 Muôn bước tiếng nhịp hùng cường
 Muôn tiếng hét điệu quật cường
 Đi miên man tới phương trời tươi thắm.
 Cả đoàn người hăm hở quyết xung phong
 Đang say sưa ôm ấp sâu trong lòng
 Một lý tưởng : Phụng thờ nước
 Một ý chí : Bảo toàn nhà
 Một phong trào tuổi trẻ đứng vùng lên.
 Lòng ta là sắc hồng tươi thắm
 Cửa bầu trời đỏ rực lửa đấu tranh
 Hồn ta là ánh vàng tươi sáng
 Cửa sao mai chiếu rọi ánh bình minh.*

... Rồi sau đó, tôi soạn thêm bài:

THANH NIÊN QUYẾT TIẾN

(Yên Bái-1947)

*Thanh niên Việt Nam bước lên như bao anh hùng
 Của ngày lịch sử đã khơi nguồn anh dũng.
 Thanh niên Việt Nam bước lên, ta vẫy vùng*

Lòng còn bưng reo ý hùng.
 Kia là đoàn người thanh niên
 Nhào mình vào đời hi sinh
 Hi sinh, thanh niên hi sinh cho dân.
 Vui đi trong gian lao
 Say mê trong binh đao
 Lửa hòn quật cường thanh niên muôn năm nêu cao.
 Đoàn trai đang lên là ta
 Cùng nhau đi trên đường xa
 Nhịp đều một nhịp oai nghiêm
 Lời thề một lời linh thiêng
 Thanh niên Việt Nam quyết tiến
 Thanh Niên ! Thống Nhất ! Thống Nhất !
 Thanh Niên ! Hi Sinh ! Hi Sinh !
 Thanh niên hiên ngang ra đi với đời.
 Thanh Niên ! Quyết Chiến ! Quyết Chiến !
 Thanh Niên ! Quyết Thắng ! Quyết Thắng !
 Thanh Niên muôn năm nêu cao giống nòi.

Trong thời gian hoạt động trong Đoàn Văn Nghệ Giải Phóng, tôi soạn bài ĐOÀN QUÂN VĂN HOÁ hay là ĐÀN NHỊP TRÂM HÙNG nói lên nỗi vui của người thanh niên đi làm công tác văn nghệ trong kháng chiến.

ĐOÀN QUÂN VĂN HOÁ
 hay

ĐÀN NHỊP TRÂM HÙNG

(Phú Thọ-1946)

Hướng về ngàn phương dạt dào ánh sáng
 Ôi thiên nhiên huy hoàng cho người tràn ngập tâm hồn.
 Yêu nhân gian trong ngặt nghèo vươn sức sống
 Ta đi trên đường mệnh mông.
 Tơ tình vừa rung theo cơn bão sóng
 Nước mắt hoen như ngày nhân loại ra đời vui Xuân
 Đàn nhịp trầm hùng
 Thơ ngâm dũng mãnh
 Ta biết ta kiêu hùng cùng thời gian.

Ôi dĩ vãng trầm luân
 Những nỗi sầu vang nỗi lòng yếu đuối
 Cửa cuộc đời u uất không lời
 Đàn rung lên lên ! Hồn vang lên lên ! Đời vươn lên !
 Ôi ánh sáng nguồn vui !
 Tiếng hát nghìn nơi, tiếng đời no ấm
 Trong toàn cầu tay bắt mặt mừng
 Đàn vang lên lên ! Hồn tươi lên lên ! Đời vui lên !
 Ta tìm hồn ta trong phen đắm đuối
 Bơ vơ sinh ra đời ớn hèn của trẻ cô người
 Nhưng hôm nay hương nghìn đời lên phơi phơi
 Ta đi trong lòng người ơi...
 Trông về vực sâu ta thương những bóng
 Ngơ ngác như đang còn u sầu bao cuộc tồn vong
 Đàn trầm rộn ràng ! Thơ ngâm sáng láng !
 Ta hát câu chan hoà lời về vang.

ĐIỆP KHÚC

Tương tư lớp sóng
 Vang khắp trùng dương
 Trôi theo mây cuốn
 Gió thổi ngàn phương
 Ta đi khắp chốn
 Gieo giấc lòng thương
 Ca hát triền miên

Cho cuộc đời lên.

Quân Ca

Cùng một lúc với việc soạn **thanh niên ca**, tôi soạn những bài dành riêng cho Vệ Quốc Quân và gọi nó là **quân ca**. Khởi đầu là bài:

KHÔI HÀNH

(Tuyên Quang - 1947)

Một đoàn người trai hiên ngang
 Đeo trên vai nợ máu xương
 Vui ra đi không buồn nhớ thương
 Một nụ cười tươi trên môi, mắt sáng quắc
 Đang âm thầm hẹn cùng non nước đi muôn phương
 Một rừng cờ pháp phới
 Một màu vàng chiếu dương
 Và một nền vinh quang bằng máu
 Một trời Việt yêu dấu
 Một trời Việt mệnh mang
 Giục đoàn người lên đường hiên ngang.
 Ngày nào phơi xác nhớ không
 Thây rơi mệnh mỏng trên khắp phố phường.
 Thân ôm tường, đầu gục đầu
 Ai trên đường, người nhuộm máu
 Thây rơi trong đêm khuya lấp chiến hào.
 Dòng máu căm hờn của muôn dân ta
 Thiết tha kêu gào bao trai tráng lên đường
 Quân đi chung một lòng thương.
 Quân đi với tình yêu nước
 Non nước ngậm ngùi còn thương bao quân
 Đây giây phút chia phôi
 Quân ra đi không luyến tiếc đời
 Vui xa xôi xin nhớ phút về
 Đem vinh quang tô thắm nước nhà
 Giờ đây đoàn quân cứ tiến...

Trong thời kỳ thành lập của nền Tân Nhạc, lúc trước cũng đã có nhiều bài ca soạn theo thể hành khúc như GỌI BẠN LÊN ĐƯỜNG (Hoàng Quý), TRÊN ĐƯỜNG XA (Lê Như Khôi), THANH NIÊN ƠI (Thảm Oánh)... Nhưng phải đợi khi có Cách Mạng và Kháng Chiến thì hành khúc mới có sự sống, qua những bài DU KÍCH CA (Đỗ Nhuận), DIỆT PHÁT XÍT (Nguyễn Đình Thi), ĐOÀN GIẢI PHÓNG QUÂN (Phan Huỳnh Điểu), TIẾN QUÂN CA, CHIẾN SĨ VIỆT NAM (Văn Cao). Về những hành khúc của tôi, ngoài những bài soạn cho Vệ Quốc Quân, tôi còn soạn hành khúc cho thiếu sinh quân, dân quân, du kích quân...

THIỆU SINH QUÂN

(Việt Bắc-1947)

Đoàn Thiếu Sinh Quân

*Vượt đường chông gai và theo chí lớn
 Khắp trời Việt, muôn dân đang cùng nhau reo hò
 Quyết đi lên, nhịp nhàng theo chân toàn dân kháng chiến
 Vang tiếng hò: Thiếu Niên, ta đi lên !
 Đoàn chúng em đi, đồng lòng em đi và em quyết thắng
 Không phân biệt em Kinh hay là em Mán, Mừng
 Thái hay Đê, em là Việt Nam vùng lên chiến đấu
 Khi cầm thù dâng lên.
 Đoàn ta vui tươi đi trong nắng vàng
 Hồn ta vươn lên như ánh chiều dương
 Thiếu Sinh Quân ! Thiếu Sinh Quân !
 Như hoa mùa Xuân đang tắm nắng vàng
 Thiếu Sinh Quân ! Thiếu Sinh Quân !
 Đây măng mọc lên trong vườn hận thù
 Còn vang dư âm oán thù bao lũ giặc
 Giục ta đi lên thiếu sinh Việt Nam...*

Những bài cho quân đội hay cho dân quân như QUÂN Y CA, VIỆT BẮC, ĐƯỜNG LẠNG SƠN, MỘT VIÊN ĐẠN LÀ MỘT QUÂN THÙ, LẬP CHIẾN CÔNG, RÈN CÁN CHÍNH QUÂN, DÂN QUÂN ĐU KÍCH, NGỌN TRÀO QUAY SÚNG v.v... thì có bài tôi còn thuộc, có bài tôi chỉ còn nhớ một hai câu mà thôi.

QUÂN Y CA

(Bắc Kạn-1947)

Đoàn Quân Y, tươi cười ra đi

Từ khi...

(quên)

MỘT VIÊN ĐẠN LÀ MỘT QUÂN THÙ

(Thái Nguyên-1948)
*Một viên đạn là một quân thù
 Súng cầm tay, xây đời ấm no...*
 (quên)

DÂN QUÂN DU KÍCH

(Việt Bắc-1947)
*Đoàn quân du kích tiến
 Khắp nơi tung hoành, ta đi lên, sức vô hình
 Loài giặc nghe thấy run mình...*
 (quên)
*Cướp súng giặc ! Giết giặc !
 Đánh úp thù ! Giết thù !
 Đoàn quân du kích chiến đấu ngay bằng gươm giáo...*
 (quên)

Mặt khác, với thể hành khúc (cũng như về sau này với thể dân ca và với bài NGƯỜI LÍNH BÊN TÊ) tôi còn soạn một bài hát cho công tác địch vận, là bài:

NGỌN TRÀO QUAY SÚNG

(Bắc Giang 1947)
*Ngọn trào quay súng giết quân thực dân
 Anh em ta mau lên đường về miền quốc gia Việt Nam
 Ôi hiên ngang những anh hùng chiến sĩ
 Coi khinh quân thù đã phá nhà tù đi
 Về đây trong thi đua chiến công oai hùng một mùa
 Về đây nghe rừng sâu hú hồn quân Pháp gian ác
 Về đây ta hát vang trên đường quật cường huy hoàng
 Về đây chia với nhau hạnh phúc.
 Quay súng ! Quay súng ! Giết quân thực dân
 Quay đầu gươm giết quân tham tàn
 Việt Nam ! Việt Nam !
 Quốc gia tung bừng đang đón chờ đàn con.*

*Màu cờ phấp phới phát trên ngọn tre
 Trông xa xa bóng quân về, mà lòng khát khao tình quê
 Ôi quê hương, những con đường kháng chiến
 Dân theo cụ Hồ đã phát cờ vùng lên...*
 (quên)

Cũng nhờ cuộc kháng chiến mà thanh niên Việt Nam mới thấy được cảnh đẹp của non sông gấm vóc nơi quê hương. Lúc đó Văn Cao soạn bài BẮC SƠN. Tôi soạn hai bài hành khúc -- hay gọi là quân ca cũng được -- về vùng thượng du Bắc Việt là VIỆT BẮC và ĐƯỜNG LẠNG SƠN. Tôi chỉ còn nhớ vài ba câu của bài là VIỆT BẮC nhưng bài ĐƯỜNG LẠNG SƠN, bài sẽ dắt tới bài NƯƠNG CHIỀU thì tôi còn thuộc cả bài.

VIỆT BẮC

(1947)
*Việt Bắc (ứ ư) Việt Bắc (ứ ư)
 Chốn đây rừng rú (ú u)
 Chốn đây rừng núi (ý y)
 Chốn đây chiều sương âm u
 Chốn đây toàn dân biên khu
 Theo Cha già tiến ra một mùa Thu...*
 (quên)
*Rừng còn mịt mù
 Đang chờ loài giặc đến
 Núi rừng chập chùng lên
 Sẽ là mồ thực dân.*

ĐƯỜNG LẠNG SƠN

(Lạng Sơn-1947)

Đường Lạng Sơn âm (u ù) u
 Gà bình minh kêu lơ (ơ) thơ
 Rừng êm ái thức giấc trong sương mờ
 Đồi núi bâng khuâng vượn (ư) vai
 Vừa mới tan cơn mê (ê) say
 Chợ nghe thấy tiếng chim hát vang trời.
 Biên khu ù u ! Biên khu ù u !
 Tia vàng son xuyên qua lau mờ
 Về trên suối khói lên làn mơ
 Nắng trôi về, xuôi biết bao thương nhớ
 Biên khu ù u ! Biên khu ù u !
 Nghe đồn nương khuyến nhau mong chờ
 Người lên chốn đất thiêng rừng xa
 Sống thanh bình cuộc đời khoai sắn ngô.
 Đồi nương xanh, xanh núi xanh lơ
 Rừng cây xanh, xanh lá bên hoa
 Mầu áo chàm phát phơ trong mây mờ.
 Nhà sàn cao tuy mái thô sơ
 Người dùng chân bên suối nên thơ
 Mùa Đông tới lửa vui bếp lò.

Đường mòn leo lên cheo (eo) leo
 Vượt đồi non lên phiêu diêu
 Đồng lúa chín sóng cuốn theo chân đèo.
 Người đứng cao trên chơi (ơ) voi
 Nhìn khắp nơi sao yên vui,
 Rừng u ám biết thua sức muôn đời.
 Biên khu ù u ! Biên khu ù u !
 Vang thời quân Chi Lăng reo hò
 Rừng im bóng những oan hồn xưa
 Những đêm mờ ôi thoáng nghe tiếng hú.
 Biên khu ù u ! Biên khu ù u !
 Ta nhìn qua Cai Kinh ngang tàng
 Chờ tiếng gió Bắc Sơn lùa sang
 Biết say đời, cuộc đời trai nước Nam.
 Đường quanh co, co suối quanh co
 Từ đâu xa, xa gánh đưa đưa
 Mầu áo chàm lú lo câu vui đùa.
 Đồi đang như chiếc áo thơm tho
 Chợ chiều tan trong khói lam mờ
 Sầu đem tới bản thôn tí mù...

Cũng ở vùng Lạng Sơn này và cũng trong chiến dịch biên giới 1947, tôi soạn một hành khúc mang tên của một địa chiến là: BÔNG LAU. Tôi cũng quên hết lời ca và nhạc điệu rồi, chỉ còn nhớ vài câu...

BÔNG LAU RỪNG XANH PHA MÁU

(Lạng Sơn - 1947)

Bông Lau ! Bông Lau ! Rừng xanh pha máu
 Biên cương lưu danh nghìn đời về sau
 Khi quân ta tiến ra....
 Là quân Pháp một đi không về...

Nhạc Tình

Giữa Mùa Kháng Chiến

Trong thời gian đang phục vụ cho kháng chiến, từ 1945 cho tới 1951, ngoài những bài hát cho cuộc chiến đấu chung, tôi có gặp dăm ba cuộc tình và do đó cũng có soạn nhạc tình. Nếu trong thời kỳ trước, cũng như hầu hết các nhạc sĩ còn non trẻ khác, tôi chỉ soạn nhạc tình cho người tình tưởng

tượng và cho ra đời ba bản gọi là **tình ca áp úng**, **tình ca nhút nhát** hay **tình ca cảm lặng** như CÔ HÁI MƠ, CÂY ĐÀN BỎ QUÊN, KHÓI TÌNH TRƯỜNG CHI... thì sau đó, tôi có một mối tình giang hồ để soạn bài TÌNH KÝ NỮ là một bản tình ca có đối tượng thật sự. Từ đây trở đi, tôi sẽ chỉ soạn nhạc tình khi có người yêu bằng xương bằng thịt ở trong vòng tay của mình.

Trong kháng chiến, vào năm 1947, tôi gặp một người cựu vũ nữ tên là Mai, làm tình báo viên cho một phòng trà tại Lào Kay, nơi đây tôi gặp nàng và soạn bài BÊN CẦU BIÊN GIỚI. Đây là một bản nhạc tình nhưng cũng là một bài hát tâm linh.

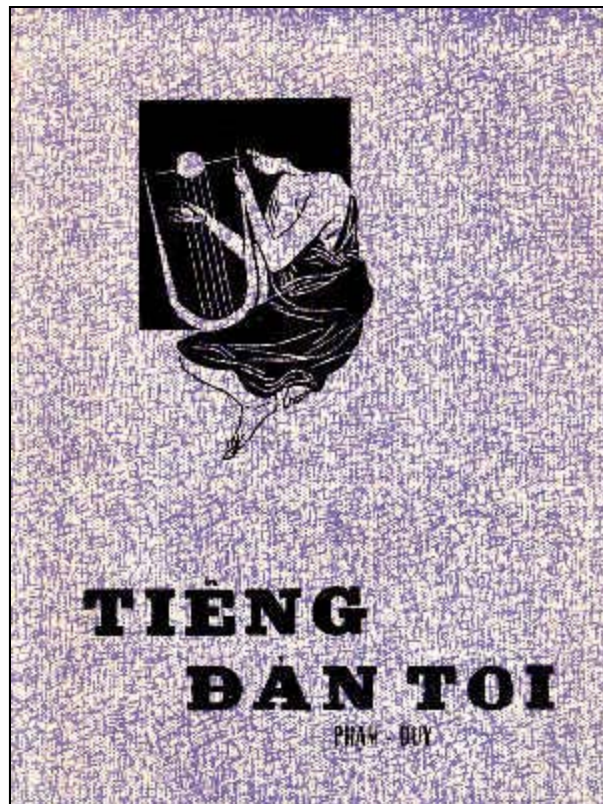
BÊN CẦU BIÊN GIỚI

(Lào Kai-1947)

*Ngừng đây soi bóng bên dòng nước lũ
Cầu cao nghiêng dốc bên dòng sông sâu
Sầu vương theo gió xuôi về cuối trời
Một vùng đau thương chốn làng cũ quê xưa.
Người đi chưa hết hương sầu lữ thứ
Hồn theo cánh gió quên tình xa xưa
Tuổi xanh như lá thu rụng cuối mùa
Mộng về đêm đêm khát vừng trán ngáy thơ.
Nắng ngừng bên chiếc cầu biên giới
Xa xa thoáng đàn trầm vô tư
Đâu đây dáng huyền đèn duyên mơ
Bên cầu biên giới
Tôi lặng nghe dòng đời từ từ trôi
Sông nước xa xôi
Mây núi khắp nơi
Không tỏ một đôi lời.
Ôi giấc mơ qua
Mộng đời phiêu lãng giang hồ
Sống trong lòng người đẹp Tô Châu
Hay là chết bên bờ sông Danube
Những đêm sáng sao
Nhưng đường quá xa vời
Hương trời vẫn mê mãi
Lòng tôi sao vẫn còn biên giới
Đời tôi sao vẫn ngừng nơi đây
Ôi dòng tóc êm đêm
Ôi bể mắt đắm chìm
Mộng bên năm xưa chỉ là mơ qua.*

Vào tuổi ngoài 20, đang lao mình vào cuộc kháng chiến trời long đất lở, nhưng đứng bên cạnh một người tình và bên chiếc cầu biên giới ở Lào Kay vào năm 1947 này, tôi bỗng thấp thoáng thấy một biên giới lung linh khác. Đó là biên giới giữa tình yêu và hận thù, giữa chiến tranh và hoà bình... Thì ra BÊN CẦU BIÊN GIỚI là một bản nhạc tình giang hồ ẩn chứa một tâm linh.

Bản nhạc tình giang hồ nữa của tôi là bài TIẾNG ĐÀN TÔI, soạn tại Chợ Đại Cống Thành cũng vào năm 1947, nơi đây tôi có cuộc tình với một thiếu nữ rất đẹp tên là Hiếu... Sau đây là nguyên văn lời ca của bài hát, về sau tôi không nhớ vì sao tôi sửa cả nhạc lẫn lời:

TIẾNG ĐÀN TÔI

(1947)

Đời lạnh lùng trôi trên dòng nước mắt
 Với bao tiếng tơ sót thương đời
 Vì cuộc tình đã chết một đêm nao
 Lúc trăng hãy còn thơ ấu
 Dù đời tàn trên cánh nhạc chơi vơi
 Vẫn còn mong nhớ khúc yêu đời
 Người đẹp về trong lúc mùa Thu rơi
 Tiếng chuông tiền đưa tới tôi.
 Thuyền về tới bến Mê rồi
 Khoan khoan hò ơi
 Đặt diu trong tiếng đàn tôi.
 Hương Hương, nàng ôi
 Nàng về xoã tóc không lời
 Khoan khoan hò ơi
 Lệ sầu rụng xuống đàn tôi
 Buồm về đội nắng trên vai
 Bao nhiêu màu hoa ngát trên đôi môi, người ôi
 Có tiếng hát ru hồn tôi
 Ru cho đau thương linh hồn đắm đuối
 Mệnh mỏng là ơi
 Đường về xa tắp khung trời
 Khoan khoan hò ơi
 Lạnh lùng em đã rời tôi.

TIẾNG ĐÀN TÔI

(sửa lại)

Đời lạnh lùng trôi theo dòng nước mắt
 Với bao tiếng tơ sót thương người
 Lúc trăng hãy còn thơ ấu
 Dù đời tàn trên cánh nhạc chơi vơi
 Vẫn còn mong nhớ khúc yêu đời

Lúc bao nhiêu tiếng cười
 Rộn ràng chảy về xuôi.
 Mênh mông lá ơ (chú ý: lá ơ)
 Thuyền về tới bến Mê rồi
 Khoan khoan hò ơ
 Đặt dìu trong tiếng đàn tôi.
 Mênh mông lá ơ
 Thuyền về bát ngát hương trời
 Khoan khoan hò ơ
 Nhịp sáu xa vắng mà thôi
 Buồm về đội nắng trên khơi
 Bao nhiêu hoàng hôn đến cho êm vui người ơ
 Có tiếng hát theo đàn tôi
 Như ru như thương linh hồn đắm đuối
 Mênh mông lá ơ
 Thuyền chờ mong gió lên trời
 Mang theo đàn tôi

Thế rồi trong kháng chiến, tôi lấy vợ. Tôi gặp Thái Hằng ở Chợ Đại-Hà Đông rồi ở Chợ Neo-Thanh Hoá và chúng tôi lấy nhau vào năm 1949 ở Chiến Khu IV. Tôi soạn bài ĐÊM XUÂN cho Thái Hằng. Bài này đậm đà, thắm thiết, chứa chan hạnh phúc. Đây là lần thứ sáu, tôi nói tới cây đàn. Khi trước là CÂY ĐÀN BỎ QUÊN cô út, là TIẾNG ĐÀN TÔI chét chóc trên đường dương thế xa vời, là tiếng đàn trầm vô tư BẾN CẦU BIÊN GIỚI, là cung đàn thờ ơ của TÌNH KỸ NỮ hay là cung Nam Thương, Nam Ai thờ than của KHÔI TÌNH TRƯƠNG CHI. Bây giờ là tiếng đàn báo tin Xuân đã về và hạnh phúc đã tới.

ĐÊM XUÂN

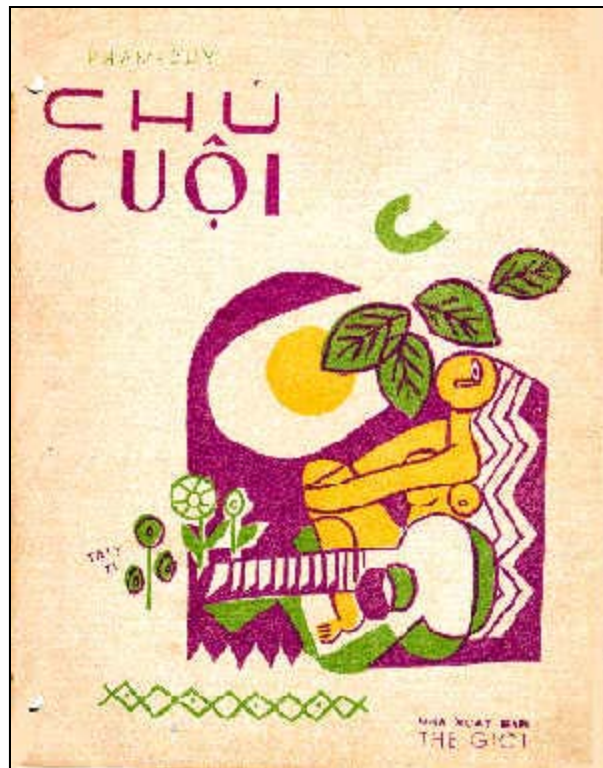
(Chợ Neo, Thanh Hoá-1948)

Đêm qua say tiếng đàn
 Đôi chim uyên tới giường
 Chim báo tin Xuân đã về trong giấc mộng
 Em yêu câu hát buồn
 Lá lướt trong màn trắng
 Yêu trời thanh vắng đón đưa em tới chàng
 Hồn em chùng đêm tối
 Tình em còn chơi vơi
 Lòng em yêu rồi xin đừng nhạt phai
 Đừng nhạt phai.

Chưa quen nhau lúc đầu
 Em nghe theo tiếng sầu
 Ôi khúc ca nuôi mối tình muôn sắc màu
 Vì lúc trắng về đây có đàn đêm ấy
 Đã ru trái tim này
 Hồn em tìm nương náu
 Tình em chờ thương đau
 Lòng em chưa tàn, xin đừng phụ nhau
 Đừng phụ nhau.

Ngoài bài ĐÊM XUÂN mặn nồng đó, tôi còn soạn cho Thái Hằng một bài có tính chất dân ca hay bé ca là bài CHÚ CUỘI, trong đó tôi nói dối lũ trẻ con là:

"... Ngày xưa ngày xưa, có chú chẵn trâu tên là Cuội, ngồi ở dưới gốc đa, mặc kệ cho trâu ăn lúa, chú nhìn mây bay theo gió và xin ai cho mình một đôi cánh vàng, hoặc cho mượn một cái chiếu mây non để chú theo ánh sáng lên cung trăng và không trở về làng nữa. Lý do là vì: Chị Hằng xuống trần để tìm người nuôi nắng cung đàn Hằng Nga (lại nói tới đàn!) Chú Cuội bị Hằng Nga quyến rũ nên bay lên trời, chứ không phải vì nó mắc tội nói dối rồi bị đẩy lên cung trăng".

CHÚ CUỘI

(Chợ Neó, Thanh Hoá-1948)

Trăng soi sáng ngời
 Treo trên biển trời
 Rủ đàn con gái
 Ra ngồi nhìn trăng
 Ra nghe chú Cuội
 Ngồi gốc cây đa
 Cuội ơi ! Để trâu ăn lúa
 Nhìn mây theo gió
 Miệng ca ời ời.
 Ta yêu cô Hằng
 Đêm xưa xuống trần
 Nàng ơi ! Nàng về dương gian
 Tìm người nuôi nắng
 Cung đàn Hằng Nga
 Xin đôi cánh vàng
 Mượn chiếu mây non
 Cuội ơi ! Cuội theo ánh sáng
 Cuội lên cung vắng
 Cuội không về làng.
 Ánh trăng vàng
 Bên người đẹp yêu chồng
 Khúc Nghê Thường
 Quên đường về dương gian
 Ánh trăng vàng
 Kia ánh trăng vàng
 Đòi dương thế
 Có người trong đêm tối
 Chờ trăng chiếu
 Mối tình của Hằng Nga
 Đòi đời mọc trăng mơ sáng loá.
 Trăng soi tóc thề
 Đưa trai gái về

*Tình ơi ! Nửa đường thôn quê
Gặp đàn em bé
Hát về một câu
Câu thơ : " Chú Cuội
Mà lấy Tiên Nga
Cuội ơi ! Để trâu ăn lúa
Ngồi trên lưng gió
Tình yêu mặn mà "*

Tiền đây, tôi cũng xin báo cáo là trong một bài bé ca khác nhan đề MỘT ĐÀN CHIM NHỎ soạn vào năm 1957, tôi nói trước tới việc hoà tiền sẽ chỉ mất có ba ngày để lên tới mặt trăng và cũng chỉ vì lo sợ loài người gây phiền nhiễu cho nên Chú Cuội đành... *đem chị Hằng Nga tìm xứ xây nhà không biết ở đâu?*

Một Bài Hát Đoạn Tình

1950, sau khi quá mệt mỏi vì cuộc chiến kéo dài, phần buồn rầu khi nghe tin mẹ tôi đã qua đời, phần không thể nào sống nổi ở vùng quê với vợ đại và con thơ... tôi tính chuyện "zinh tề". Trước khi rời vùng kháng chiến về thành, tôi soạn một bài hát buồn, kể chuyện một tiên nữ bị Trời đầy xuống trần gian chỉ vì mắc tội làm huyên náo Thiên Đường bằng mối tình của nàng...
... Cũng giống như tôi sẽ bị đẩy vào thành phố vậy. Bài hát nhan đề:

CẢNH HOA TRẮNG

(Thanh Hoá-1950)

Một đàn chim tóc trắng

Bay về qua trần gian

Báo tin rằng : Có Nàng Giáng Hương

Nàng ngồi trên cung vắng

Trong một đêm tàn trăng

Phá then vàng bước vào vườn hoang.

Không gian tràn dâng niềm thương

*Rồi tiếng hát sui cuộc tình duyên
Bao nhiêu nàng tiên nữ non
Làm huyền não Thiên Đường lạnh lẽo.
Trời đầy cô tiên nữ
Xuống đầu thai thành hoa
Giữa đêm mờ, hoa nở ngát hương
Người về trong đêm tối
Ôm cảnh hoa tả tơi
Bóng in dài gác đời lẻ loi.*

Mùng 1 tháng 5 năm 1951, tôi từ Chiến Khu IV (Thanh Hoá) vào thành. Tôi chỉ ở Hà Nội có đúng một tháng rồi toàn thể gia đình lên máy bay, bay vào sinh sống ở Saigon.

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Dân Ca Mới Phần 1 Sự Vinh Quang

Nhưng thể tài mà tôi thích nhất là dân ca mới, tuy dựa vào những truyền thống về nhạc điệu, tiết điệu, lời ca của dân ca cổ nhưng nó sẽ phải được hiện đại hoá, nghĩa là:

- 1) nét nhạc vẫn dùng âm giai ngũ cung cố hữu nhưng áp dụng nhạc thuật chuyển hệ (métabole) làm cho giai điệu không nằm chết trong một ngũ cung nào đó như trong dân ca cổ mà chạy dài trên nhiều hệ thống ngũ cung khác nhau;
- 2) lời ca tuy nằm trong thể thơ lục-bát, nhưng có nhiều khi được biến thể, do đó tiết điệu cũng theo âm tiết (prosodie) của lời ca mà trở nên phong phú hơn.

Chủ ý của tôi là làm sao đem được Tân Nhạc vào thôn quê. Cũng may là về phần đề tài, tôi có cả một dân tộc và cả một cuộc đấu tranh giành độc lập để đưa vào thể dân ca mới này, do đó nó dễ đi vào quần chúng. Tôi tung ra một số bài hát, bài nào cũng mang âm hưởng dân ca cổ truyền cả. Tôi gọi những bài này là **dân ca kháng chiến** để phân biệt với những bài dân ca soạn ra sau này.

Bài dân ca mới đầu tiên của thời đại và mang tinh thần kháng chiến là bài NHỚ NGƯỜI THƯƠNG BINH. Bài này được phổ biến rất mạnh mẽ tại miền Việt Bắc khiến cho người miền núi cũng dịch ra tiếng Tày để hát: *Pài mà, pài mà qua nứng nà khuê...*

NHỚ NGƯỜI THƯƠNG BINH

(Vĩnh Yên 1947)

*Chiều về, chiều về trên cánh đồng xanh
Có nàng gánh lúa cho anh ra đi giết thù (u u ù)
Từ ngày chinh chiến mùa Thu.
Từ ngày, từ ngày chinh chiến mùa Thu
Có chàng ra lính biên khu ai ơi tung hoành (ư ư ù)
Chiều về trên cánh đồng xanh.
Chiều quê hằng nhớ người trai
Và em nhìn tháng ngày trôi
Nhớ người xa, xa vời
Người vì non nước xa xôi.*

Một chiều, một chiều trên quãng đường xa
 Bông người anh đứng nằm xưa ra đi chốn này (ư ư ừ)
 Chàng về nay đã cụt tay
 Chàng về, chàng về nay đã cụt tay
 Máu đào đã nhuộm trên thân bao nhiêu quân thù (u u ù)
 Từ ngày chinh chiến mùa Thu.
 Người quê còn nhớ người chẳng
 Vì ai vào chốn tử sinh
 Chiến trường quên, quên mình
 Người về có nhớ thương binh.

Người về, người về có nhớ thương binh.
 Tôi về tôi nhớ chiếu xanh ra nơi sa trường (ư ư ừ)
 Và ngày tôi đã bị thương
 Và ngày, và ngày tôi đã bị thương
 Thân tàn nay sống hậu phương ai ơi bên người (ư ư ừ)
 Chiều về thương nhớ đầy vui.
 Người xa gửi đến quà xa
 Ngồi đây tưởng đến lệ rơi
 Hỏi người xa, xa vời
 Đẹp lòng tôi lắm ai ơi !

Bài này đã được anh bạn ca sĩ Hoa Kỳ tên là Steve Adiss soạn lời Anh để cùng đi hát với tôi:

The Wounded Soldier

One day one day in the afternoon
 There's a girl in the land
 With sheaves of rice in her hand
 A heavy load for her arms
 Her work, her work is the work of man
 Where a man worked before
 He left to fight in the war
 A heavyload for her heart
 The days and weeks pass by
 The weeks and months pass by
 And the harvest comes and goes
 But when her man come, no one knows.

One day one day in the afternoon
 He comes back and she sees
 His sleeves hang loose in the breeze
 He lost his arm in the war
 His friends, his friends all honor the man
 Now he's back from the war
 She loves him more than before
 Together they work the land
 The days and weeks pass by
 The weeks and months pass by
 And the harvest comes and goes
 But when will peace come, no one knows.

Cũng như các bạn đồng nghiệp và đồng đội, tôi đã soạn ra những bài ca **kích thích mọi người chiến đấu** với những **hành khúc**. Bây giờ, nếu tôi muốn đưa ra những bài hát mang **tâm tình của người nông dân** thì tôi phải dùng hình thức **dân ca mới**, thể tài này nghiêng về tình cảm hơn là hành động.

DẶN DÒ

(Bắc Giang - 1947)

Em ở lại nhà, em ơi, em ở lại nhà
 Vườn dâu em đón mẹ già em thương, tình tang
 Để anh vác súng lên đường, tình tang
 Để anh vác súng lên đường, ừ ừ ư ư ừ ừ

Vác súng lên đường, hôm nay, vác súng lên đường
 Lòng anh còn nhớ mảnh vườn xác xơ, tình tang
 Nghèo đây cũng bởi quân thù, tình tang
 Nghèo đây cũng bởi quân thù, ừ ừ ừ ừ ừ ừ
 Nếu anh chết bởi quân thù
 Súng kia hoen máu đợi chờ tay em
 Ra chiến trường kia ! Ra chiến trường kia !
 Rửa thù ! Là rửa thù !

Con ở lại nhà, con ơi, con ở lại nhà
 Tuổi xanh rèn đúc liệu mà đấu tranh, tình tang
 Để cha yên chí tung hoành, tình tang
 Để cha yên chí tung hoành, ừ ừ ừ ừ ừ ừ
 Yên chí tung hoành, ra đi yên chí tung hoành
 Dẹp tan giặc Pháp ta dành ấm no, tình tang
 Nghèo đây cũng bởi quân thù, tình tang
 Nghèo đây cũng bởi quân thù, ừ ừ ừ ừ ừ ừ
 Nếu cha chết bởi quân thù
 Ra chiến trường kia ! Ra chiến trường kia !
 Rửa thù ! Là rửa thù !

Anh ở lại nhà, anh ơi, anh ở lại nhà
 Hòn cãm này lúc Thu về, tôi đi, tình tang
 Lòng tôi không nhớ nhung gì, tình tang
 Lòng tôi không nhớ nhung gì, ừ ừ ừ ừ ừ ừ
 Không nhớ nhung gì, ra đi, không nhớ nhung gì
 Người trai chỉ nhớ lời thề tự do, tình tang
 Nghèo đây cũng bởi quân thù, ừ ừ ừ ừ ừ ừ
 Nếu tôi chết bởi quân thù
 Súng kia hoen máu đợi chờ tay anh
 Ra chiến trường kia ! Ra chiến trường kia !
 Rửa thù ! Là rửa thù !

Đến lúc này, giải pháp Bảo Đại được Pháp đưa ra. Việt Minh gọi ngay Bảo Đại là bù nhìn. Chúng tôi được khuyến khích để soạn nhạc phản đối. Dùng hình thức *binh cũ rượu mới* (nghĩa là viết lời ca mới trên giai điệu cũ)... tôi soạn bài:

RU CON

(Thái Nguyên-1947)

Đêm khuya trăng tà

Mẹ ru con ngủ

À à ơi ! À à ơi !

Ngoan ngoan con nhoẻn miệng cười

Trông con mẹ tưởng như đời nở hoa

Chinh chiến miền xa, cha con, chinh chiến miền xa

Mong sao con trẻ quê nhà được vui.

Ngoan ngoan con nhoẻn miệng cười

Thương con, Mẹ những toi bời ruột gan

Giống tổ lắm than, con ơi, nơi kia giống tổ lắm than

Gây nên bao cảnh điêu tàn thảm thương

Mấy đời bánh đúc có xương

Mấy đời giặc Pháp có thương dân mình

Trách ai uốn lưỡi cầu vinh

Bán quê hương nhớ quên tình nước non.

À ạ ơi ! À ạ ời !

Rồi tới chiến dịch may áo trấn thủ để tặng chiến sĩ. Tôi soạn bài:

MÙA ĐÔNG CHIẾN SĨ

(Thái Nguyên-1947)

Mùa Đông đã tới nơi rồi

Gửi mau áo rét cho người chiến binh

Nào ai vui thú gia đình

Gửi ra chiến sĩ chút tình nước non.

Anh đi giết giặc ngoài xa

Em về may áo gửi ra chiến trường

Ư ư ư ừ ừ lòng nhớ thương

Tay cầm tấm áo nhớ thương

Người đi một bước trăm thương ngàn sầu

Ư ư ư ừ ừ sầu vì đâu ?

Đêm khuya gió lạnh vì đâu ?

Bao người trai tráng rủ nhau đi giết thù
 Ư ừ ừ ừ ngoài gió mưa
 Ai về qua chốn gió mưa
 Để em gửi áo chần đưa tặng người
 Ư ừ ừ ừ người, người ơi!
 Mùa Đông đã tới nơi rồi
 Gửi mau áo rét cho người chiến binh
 Nào ai vui thú gia đình
 Gửi ra chiến sĩ chút tình nước non.

Trăng ơi! Mắc ngọn cành tre
 Em ngồi may áo mà se se tấm lòng
 Ư ừ ừ ừ vì ước mong
 Qua mùa rét lướt ước mong
 Người đi người sẽ trả xong thù nhà
 Ư ừ ừ ừ về cùng ta
 Nay mai thắng trận về ta
 Bây giờ may áo gửi ra chiến trường
 Ư ừ ừ ừ cùng gió sương
 Hỡi người chiến sĩ gió sương
 Vì em gìn giữ quê hương đời đời
 Ư ừ ừ ừ người, người ơi!
 Mùa Đông đã tới nơi rồi
 Gửi mau áo rét cho người chiến binh
 Nào ai vui thú gia đình
 Gửi ra chiến sĩ chút tình nước non.

Tiếp tục soạn dân ca mới, tôi đưa ra hình ảnh con người Việt Nam của thời đại như: anh chiến sĩ, bà mẹ già, người vợ hiền, đứa trẻ thơ... sau khi xưng tụng người thương binh.

NHỚ NGƯỜI RA ĐI

(Thái Nguyên - 1947)

Ai có nghe tiếng hát hành quân xa
 Mà không nhớ thương người mẹ già
 Chờ con lúc đêm khuya
 Người con đã ra đi, vì nước
 Con bước đi khi trống làng rộn xa
 Mẹ đưa mắt trông về ngọn cờ
 Cầu cho đứa con trai
 Ở đâu đó con ơi, được vui!
 Nhớ thương con oán thù loài thực dân
 Lúc xa nhau mong chờ ngày chiến thắng
 Bóng dáng người hùng anh về ẩm lũy tre xanh.

Ai có nghe tiếng hát hành quân xa
 Mà không nhớ thương người vợ hiền
 Chồng ra lính biên cương
 Ngồi may áo cho con, còn nhớ
 Em tiễn anh ra mãi tận đầu thôn
 Một hôm lúc trâu bò về chuồng
 Rồi anh nhớ anh mong
 Chờ chiến sĩ xa xâm lập công.
 Nhớ thương anh oán thù loài thực dân
 Lúc xa nhau mong chờ ngày chiến thắng
 Bóng dáng người hùng anh về ẩm lũy tre xanh.

Ai có nghe tiếng hát hành quân xa
 Mà không nhớ thương đàn trẻ nhỏ
 Đùa trong nắng ngậy thơ
 Cùng nhau hát líu lo, ngoài ngõ
 Nhưng mỗi khi dưới mái nhà mênh mang

*Ngừng chơi nắm tay mẹ, hỏi rằng
 Rằng : Cha chúng con đâu?
 Về mua bánh cho cho con, mẹ ơi
 Nhớ thương cha oán thù loài thực dân
 Lúc xa nhau mong chờ ngày chiến thắng
 Bóng dáng người hùng anh về ẩm lũy tre xanh...*

Đã có một hành khúc cho công tác địch vận là bài NGỌN TRÀO QUAY SÚNG, nay tôi có thêm một bài dân ca cho đề tài đó là bài NGƯỜI LÍNH BÊN TÊ. Cái ý niệm bên ni, bên tê tôi đưa ra vào năm 1947 này, không ngờ nó vẫn còn đó trong suốt thời gian từ 1954 cho tới 1975. Rồi từ 1975 cho tới nay, cũng vẫn còn người Việt ở bên này, hay ở bên kia. Tính chung từ 1947 cho tới bây giờ là gần 50 năm, một thời gian dài bằng cả cuộc đời của một con người. Vậy mà có lúc nào người Việt được sống chẳng oán thù đâu? Còn máu người dân Việt thì vẫn chưa bao giờ thấy cần cho luống cây cà!

NGƯỜI LÍNH BÊN TÊ

(BÊN NI BÊN TÊ)*

(Tuyên Quang-1947)

*Một chiều biển khu
 Ngồi ôm cây súng dài
 Chợt nghe tiếng chim cười
 Lòng tôi thêm nhớ ai
 Người bạn tôi ơi
 Người con của đất Việt
 Ở bên phía quân thù
 Người còn thức hay mơ.
 Bên tê là phía sâu u
 Có người dân Việt
 Gục đầu trên đất tù
 Bên ni là phía tự do
 Đã nhờ Cha già
 Mà toàn dân ẩm no.*

*Trở về làng xưa
 Để xem hoa bốn mùa
 Nở trên xác quân thù
 Người vui trong gió Thu
 Giặc về làng đây
 Buộc anh cây súng này
 Là mưu kế đem bày
 Dùng để giết nhau đây.
 Anh ơi ! Quay súng lại ngay
 Máu người dân Việt
 Còn cần cho luống cây
 Tôi mong từng phút từng giây
 Sống chẳng oán thù
 Để chờ anh tới đây.*

(*) Bài này về sau có thêm một lời ca rất trữ tình, soạn riêng để tặng một người đẹp:

*Bên tê là phía thùy dương
 Có một cô nàng chải đầu bên suối vàng
 Ta mong dòng nước tràn dâng
 Bắc (như bắc cầu) một cây đàn để chờ em bước sang...*

Nói tới thể tài thì bây giờ là lúc hình thức dân ca mới phải được tôi phát triển lên thành loại ca khúc có tầm vóc lớn hơn để xưng tụng chiến công đầu tiên của kháng chiến là trận Sông Lô. Nhiều nhạc sĩ dùng nhạc thuật Tây Phương để ghi lại chiến công này như TRƯỜNG CA SÔNG LÔ của Văn Cao, BẾN BÌNH CA của Nguyễn Đình Phúc, LÔ GIANG của Lương Ngọc, DU KÍCH SÔNG THAO của Đỗ Nhuận... thì tôi dùng nhạc thuật Việt Nam để soạn bài:

TIẾNG HÁT TRÊN SÔNG LÔ

(Tuyên Quang - 1947)

Trên nước sông Lô, thuyền tôi buông lái như xưa
 Sau lúc phong ba, thuyền tôi qua bến qua bờ
 Ai nhớ sông Lô, giặc lên ăn cướp dân ta
 Tôi nhớ sông Lô, ngày qua chôn xác quân thù
 Khoan hỡi khoan hò hò khoan
 Hỡi cô con gái, giặt yếm bên bờ
 Thuyền tôi đậu bến sông Lô
 Nửa đêm nghe tiếng quân thù... thở than
 Than rằng:
 Khoan hỡi hò khoan
 Hôm nào chiến sĩ Việt Nam
 Trên dòng sông mệnh mang
 Súng thân công vang vang
 Sông mờ hoen máu thực dân
 Hai nghìn quân Pháp vùi thân
 Oai hùng thay Lô Giang (3 lần)

Trên nước sông Lô, thuyền ơi, ta hát say sưa
 Quân cướp đi xa, về đây ta sống chan hoà
 Sông nước hôm qua còn reo như gió như mưa
 Sông nước hôm nay lại trôi êm ái như xưa
 Khoan hỡi khoan hò hò khoan
 Hỡi anh Vệ Quốc cầm súng ngang tàng
 Thuyền tôi đậu bến Tuyên Quang
 Nửa đêm trông ánh trăng vàng (tôi) nhớ anh
 Ca rằng:
 Khoan hỡi hò khoan
 Hôm nào chiến sĩ Việt Nam

*Trên dòng sông mênh mang
Súng thần công vang vang
Sông mờ hoen máu thực dân
Hai nghìn quân Pháp vùi thân
Oai hùng thay Lô Giang (3 lần)*

*Trên nước sông Lô, từ nay vang tiếng dân ca
Quân cướp đi xa, về đây ta sông chan hoà
Bên suối xanh lơ, mọc lên những mái tranh xưa
Đây chốn biên khu lòng ta như nước sông Lô.
Khoan hỡi khoan hò hò khoan
Hỡi anh du kích tập bắn trên rừng
Thuyền tôi đậu bến Đoan Hùng
Bình minh nghe tiếng chim mừng líu lo
Chim rằng :
Khoan hỡi hò khoan
Hôm nào chiến sĩ Việt Nam
Trên dòng sông mênh mang
Súng thần công vang vang
Sông mờ hoen máu thực dân
Hai nghìn quân Pháp vùi thân
Oai hùng thay Lô Giang (3 lần)*

Bài TIẾNG HÁT TRÊN SÔNG LÔ có không khí của câu thơ Đường:

*Thuyền ai đậu bến Cô Tô
Nửa đêm nghe tiếng chuông chùa Hàn Sơn...*

... cho nên người nghe có cảm tình ngay với bài hát. Hơn nữa, trong một bài ca xưng tụng chiến thắng đầu tiên này, tôi chỉ nói tới cuộc sống bình dị của người dân trong chiến tranh chứ không nói tới những cái vĩ đại.

Trước đây, với những bài soạn theo thể hành khúc như VIỆT BẮC, ĐƯỜNG LẠNG SƠN, BÔNG LAU RỪNG XANH PHA MÁU... tôi đã xưng tụng con người oanh liệt trong phong cảnh hùng vĩ của miền Việt Bắc. Bây giờ, tôi xưng tụng con người bình dị và sự êm ả của những buổi chiều trên rẫy trên nương, qua bài dân ca mới:

NƯƠNG CHIỀU

(Lạng Sơn - 1947)

*Chiều ơi ! Lúc chiều về rợp bóng nương khoai
Trâu bò về rục mỡ xa xôi, ơi chiều
Chiều ơi ! Áo chàm về quây lúa trên vai
In hình vào sườn núi chơi vơi, ơi chiều
Chiều ơi ! Lúc chiều về là lúc yên vui
Qua đường mòn gửi lúa thơm ngời, ơi chiều
Chiều ơi ! Chiều ơi ! Chiều ơi !
Thu về đồng lúa nương chiều
Tay dân cây ngừng giữa làn gió.
Lúa ngát thơm trên những cánh nương
Tiếng súng xa nghe lẫn oán thương
Đây nhà nông phá rừng gầy luống
Mai về, để lúa trên ngàn
Ta nuôi người gìn giữ non nước
Lúc sức tôi chen với sức anh
Lấy máu tô cho thắm núi xanh
Đem mồ hôi tưới đồng lúa xanh.
Chiều ơi ! Lúc chiều về mọc ánh trăng tơ
Cho ngày mùa bài hát nên thơ, ơi chiều
Chiều ơi ! Mái nhà sàn thờ khói âm u
Cô nâng về để suối tương tư, ơi chiều
Chiều ơi ! Biết chiều nào còn đứng trên nương
Phố phường nhiều chiều vắng quê hương, ơi chiều*

Chiều ơi ! Chiều ơi ! Chiều ơi !

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Dân Ca Mới Phần 2 Sự Đau Khổ

Huy chương nào chẳng có mặt trái? Có cái hùng của toàn quốc kháng chiến thì cũng có cái bi của người dân phải sống trong chiến tranh. Với những thanh niên ca, quân ca, dân ca kháng chiến, tôi đã nói tới vinh quang của chiến đấu. Bắt đầu từ chuyến đi Bình-Trị-Thiên vào năm 1948, tôi dùng dân ca để nói lên khổ đau của nhân dân.

Trong chuyến đi vào mấy tỉnh Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên, tôi nhìn rõ hơn bộ mặt thật của chiến tranh. Tôi thấm được cái gọi là *grandeurs et servitudes* (hay *misères*) của cuộc đời. Tôi soạn những bài hát rất bi như bài BAO GIỜ ANH LẤY ĐƯỢC ĐỒN TÂY. Nguyên văn là :

*Chiều qua tôi đi qua vùng chiếm đóng
Không bóng trâu cây bên đồng
Vẳng tiếng heo gà trên sân
Chiều qua gánh nước cho Vệ Quốc Quân
Nghe tiếng o nghèo kể rằng
Quân thù về đây đốt làng.*

.....
*Bao giờ anh lấy được đồn Tây hỏi anh
v.v...*

Về sau, khi vào sinh sống ở Saigon, vì muốn phổ biến nó nên tôi phải đổi thành:

QUÊ NGHÈO

nguyên là

Bao Giờ Anh Lấy Được Đồn Tây

(Quảng Bình 1948)

*Làng tôi không xa kinh kỳ sáng chói
Có những cánh đồng cát dài
Có lũy tre già tả tơi
Ruộng khô có những ông già rách vai
Cuộc đất bên đàn trẻ gầy
Có người bừa thay trâu cây
Bình minh khi sương rơi mờ trên rẫy
Thấp thoáng bóng người bên ngòi
Tát nước với giọt mồ hôi
Chiều rơi thoi thóp trên vại luống khoai
Hiu hắt tiếng bà mẹ cười
Vui vì nồi cơm ngô đầy...
Bao giờ cho lúa được mùa luôn, lúa ơi
Để cho cô con gái không buồn vì gió Đông
Bao giờ cho lúa về đầy sân, hỏi em
Để cho anh trai tráng được gần người gái quê.*

Làng tôi luôn luôn vươn vãi đám khói
 Những mái tranh buồn nhớ người
 Xơ xác điều tàn vì ai
 Nửa đêm thanh vắng không một bóng trai
 Có tiếng o nghèo thờ dài
 Vỗ về trẻ thơ bụi ngùi
 Từ khi đau thương lan tràn sông núi
 Quê cũ đã nghèo lắm rồi
 Thêm đói thêm sầu mà thôi
 Nằm mơ, mơ thấy trăm họ tốt tươi
 Mơ thấy bên lề cuộc đời
 Áo dài đùa trong nắng cười...
 Bao giờ em trở lại vườn dâu, hỡi em
 Để cho anh bắc gỗ, xây nhịp cầu (anh) bước sang
 Bao giờ cho nối lại tình thương, hỡi ai
 Để em ra bến vắng, đón người người chiến binh.

Tôi tiếp tục nói tới cái bi trong chiến tranh. Từ Quảng Bình, tôi tới làng Gio Linh ở Quảng Trị. Gặp một bà mẹ có người con đi dân quân bị giặc bắt và bị giặc chặt đầu treo giữa chợ. Không ai dám lấy cái đầu anh dân quân xuống để đem đi chôn. Bà mẹ lặng lẽ đi lấy đầu con, bỏ vào khăn gói mang về. Tôi kể câu chuyện đó qua một bài dân ca với kết luận là sau khi hi sinh người con độc nhất cho kháng chiến, bà sẽ có hàng trăm con nuôi là những người đi bộ đội. Bài này nói tới bi hùng chứ không phải nói tới bi lụy.

BÀ MẸ GIO LINH

(Huyện Gio Linh-1948)

Mẹ già cuốc đất trồng khoai
 Nuôi con đánh giặc đêm ngày
 Cho dù áo rách sờn vai
 Cơm ăn bát vơi bát đầy
 Hò ơi ơi ơi hò ! Hò ơi ơi ơi hò !
 Nhà thì nó đốt còn đây
 Khuyên nhau báo thù phen này
 Mẹ mừng con giết nhiều Tây
 Ra công sỏi vun cây cấy
 Hò ơi ơi ơi hò ! Hò ơi ơi ơi hò !
 Con vui ra đi, sớm tối vác súng về
 Mẹ già một con yêu nước có kềm chi
 Đêm nghe xa xa có tiếng súng lắng về
 Mẹ nguyện cầu cho con sống rất say mê.

Mẹ già tưới nước trồng rau
 Nghe tin xóm làng kêu gào
 Quân thù đã bắt được con
 Dem ra giữa chợ cắt đầu
 Hò ơi ơi ơi hò ! Hò ơi ơi ơi hò !
 Nghẹn ngào không nói một câu
 Mang khăn gói đi lấy đầu
 Đường về thôn xóm buồn teo
 Xa xa tiếng chuông chùa gieo
 Hò ơi ơi ơi hò ! Hò ơi ơi ơi hò !
 Tay nâng nâng lên, rưng rức nước mắt đầy
 Mẹ nhìn đầu con, tóc trắng phát phơ bay
 Ta yêu con ta, môi thắm bết máu cờ
 Nụ cười hồn nhiên, đôi mắt ngó trông ta.

Mẹ già nấu nước chờ ai
 Đêm đêm súng nổ vang trời
 Giật mình em bé mở côi
 Hò ơi ơi ơi hò ! Hò ơi ơi ơi hò !
 Bộ đội đã ghé về chơi

Khơi vui bếp lửa tôi bồi
 Mẹ già đi lấy nổi khoai
 Bung lên khói hương mờ bay
 Hò ơi ơi ới hò ! Hò ơi ơi ới hò !
 Khi trông con nuôi xúm xít dưới túp nhà
 Mẹ nhìn đàn con thương nhớ đứa con xưa
 Con, con con ơi ! Uống hết bát nước đầy
 Ngày một ngày hai, con nhớ ghé chơi đây.

Rời Quảng Trị, tôi vào Thừa Thiên. Sau khi ở chiến khu một thời gian, tôi xuống miền đồng bằng công tác và sống trong nhà đồng bào tại vùng giặc chiếm. Đây là vùng Đại Lực với câu ca dao:

Tình về Đại Lực
 Duyên ngược Kim Long
 Tới đây là chỗ rẽ của lòng
 Gặp nhau còn biết trên sông bến nào.

Từ Đại Lực, nửa đêm, tôi thường đến thôn Vỹ Dạ để gặp các văn nghệ sĩ của thành phố Huế. Trong thời gian này, tôi soạn bài:

VỀ MIỀN TRUNG

(Đại Lực-1948)

Về miền Trung ! Miền thủy dương bóng dừa ngàn thông
 Thuyền ngược xuôi suốt một dòng sông... dài
 Ôi quê hương xứ dân gầy
 Ôi bông lúa, con sông xưa, thành phố cũ
 Về miền Trung ! Người về đây sống cùng người dân
 Lửa chinh chiến cháy bùng thôn làng điêu tàn
 Đêm hôm nao gió u buồn trên sông vắng
 Có tiếng hát xao xuyến ánh trăng vàng.
 Hò hô hò ! Hò hó hô !
 Người đi trên đống tro tàn
 Thương em, nhớ mẹ hương vàng về đâu
 Chiều khô nước mắt rừng sâu
 Tan thân thiếu phụ, nát đầu hài nhi
 Hò hó ! Hò hô !
 Hà hớ hớ... Nhớ thương về chiến khu mờ
 Biết bao người sống mong chờ
 Hát rằng : Hà há hớ...
 Nhớ về cố hương yêu dấu xa xưa !

Về miền Trung ! Còn chờ mong núi về đồng xanh
 Một chiều nao đốt lửa rục đô thành
 Tay trong tay dắt nhau về quê hương cũ
 Không than van, không sầu nhớ.
 Về miền Trung ! Người về đây hát bài thành công
 Lửa ám áp bếp nhà ai hồng, đêm trùng
 Đêm hôm nay tiếng dân nồng vang thôn xóm
 Có tiếng hát xao xuyến ánh trăng vàng
 Hò hô hò ! Hò hó hó !
 Về đây với lúa, với nàng
 Thay bao nỗi khổ tiếng đàn (tôi) mừng reo
 Nguồn vui đã tới với dân nghèo
 Con sông nước chảy, tiếng chèo hò khoan !
 Hò hó ! Hò hô !
 Hà hớ hớ... Tiếng ai vừa hát qua làng
 Lúc em gặt lúa trên đồng
 Hát rằng : Hà há hớ !
 Tiếng cười, tiếng ca trên lúa trên sông.

Trong chuyến công tác Bình-Trị-Thiên, tôi còn soạn bài nhan đề MƯỜI HAI LỜI RU. Bài này cũng kể lại một câu chuyện có thật : Trong một cuộc ruồng bắt, lính Pháp đưa 12 người mẹ Việt Nam

đang bồng trong tay 12 đứa con thơ ra bờ sông, và ra lệnh cho 12 người mẹ đó ném 12 đứa con của mình xuống nước. Lẽ dĩ nhiên là 12 người mẹ đó đã không làm theo lệnh giặc và bị bắn chết cùng 12 đứa con thơ. 12 người mẹ đó chết đi, và từ đó, trên con sông ở vùng đau thương này, người ta vẫn còn nghe văng vẳng 12 lời ru của 12 người mẹ Việt Nam chết trong kháng chiến.

Trong lần in thứ nhất (1985) của một cuốn sách nhan đề NGÀN LỜI CA, tôi chỉ cho in ra có vài ba câu của bài hát này vì tôi đã quên lời ca. Gần đây, sau khi liên lạc được với một anh bạn già là Phạm Quý ở Vinh (Nghệ An), tôi nhận được toàn vẹn những lời ca mà vợ chồng anh vẫn chưa quên.

MƯỜI HAI LỜI RU

(Quảng Trị - 1948)

*Miền Trung yêu dấu có một bài ru
Vọng từ quê mẹ là nơi cắm thù.
Mười hai câu hát đưa từ dòng sông
Vọng thành lời ca ru vào lòng ta.
Con ngủ trong lòng đang dịu giấc nồng
Giặc đến đâu thôn giặc bắt ra sông
Mười hai người mẹ, giặc bắt ôm con
Thả trôi xuôi dòng
Dòng nước đưa đi mười hai người mẹ
Và lũ con thơ cũng trôi xuôi dòng
Dòng nước vang lên thành bao lời thề
Cho dù quê hương chốn mất một còn
Còn nước còn non, người quyết một lòng
Mười hai câu hát vang từ dòng sông
Bao dòng nước mắt rơi trên sông buồn
Mười hai câu hát đưa từ dòng sông
Vọng thành lời ca ru vào lòng ta.*

Những Bài Hát Cuối Cùng Trong Kháng Chiến

Tuy nhìn thấy cái bi, cái khổ trong kháng chiến, nhưng tôi vẫn không quên xưng tụng cái hùng, cái vui của người dân, lúc đó hãy còn rất hăng say tranh đấu cho sự tự do của đất nước. Một bài dân ca nữa được soạn trong kháng chiến là bài GÁNH LÚA, xưng tụng phong trào dân công. Nhìn thấy hàng ngàn người gánh thóc đi qua nơi tôi ở, tôi soạn bài hát trữ tình này...

GÁNH LÚA

(Thanh hóa-1949)

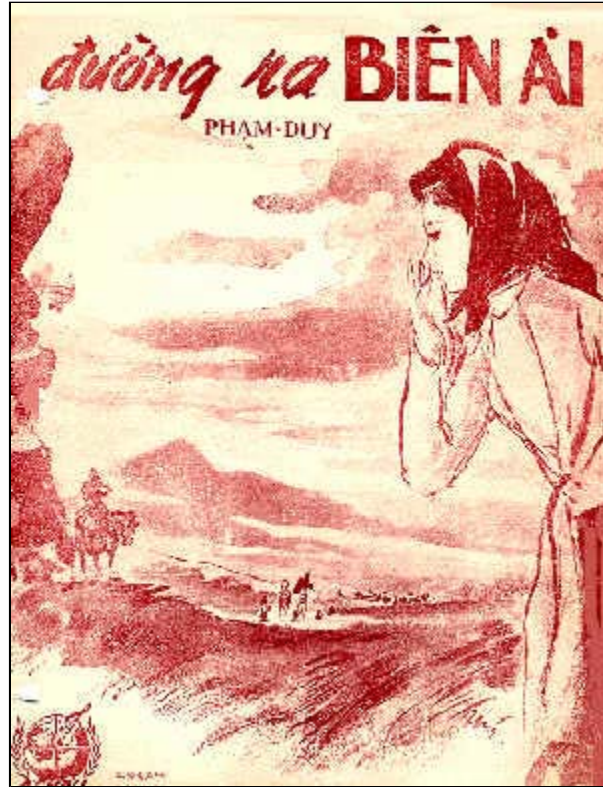
Mênh mông mênh mông sóng lúa mênh mông
 Lúc trời mà rạng đông ư rạng đông
 Bóng người thấp thoáng cuối đường thanh vắng
 Bước đều mà quang gánh ư nặng vai
 Chơi vui, chơi vui gánh lúa chơi vui
 Dân làng mà làng ơi ư làng ơi
 Tiếng người ơi ơi qua làn nắng mới
 Vui chân đi tới phiên chợ mai.
 Gánh gánh gánh, gánh thóc về
 Gánh gánh gánh, gánh thóc về
 Gánh thóc về, gánh thóc về
 Gánh về ! Gánh về ! Gánh về ! Gánh về !

Rung rinh, rung rinh, gánh lúa rung rinh
 Cánh đồng mà xinh xinh, rặng xinh
 Lão bà tóc trắng kiu kịt quang gánh
 Múi trầu mà tươi đám cỏ xanh
 Rung rinh, rung rinh, gánh lúa rung rinh
 Sức già mà còn nhanh, còn nhanh
 Thóc bà phơi nắng, lúa nhà tôi gánh
 Hai vai đem sức nuôi toàn dân.
 Gánh gánh gánh, gánh thóc về
 Gánh gánh gánh, gánh thóc về
 Gánh thóc về, gánh thóc về
 Gánh về ! Gánh về ! Gánh về ! Gánh về !

Đêm qua trăng mơ sáng khắp thôn quê
 Hỡi chàng mà chàng ơi, chàng ơi
 Có nàng xay lúa quyến tròn thương nhớ
 Thương chàng mà dải nắng dầm mưa
 Đêm qua trăng mơ thức suốt canh khuya

Hỡi chàng mà chàng ơi, chàng ơi
 Sớm ngày mai tới, thóc vàng cơm mới
 Đi nuôi dân gánh một thành hai.
 Gánh gánh gánh, gánh thóc về
 Gánh gánh gánh, gánh thóc về
 Gánh thóc về, gánh thóc về
 Gánh về ! Gánh về ! Gánh về ! Gánh về !

Cùng với lúc tôi soạn lời ca cho bản nhạc RA ĐI KHI TRỜI VỪA SÁNG của Phạm Đình Chương, tôi sáng tác thêm bài:

VĂN NGHỆ SĨ RA TIỀN TUYẾN

về sau được gọi là

ĐƯỜNG RA BIÊN ÃI

(Thanh Hoá-1948)

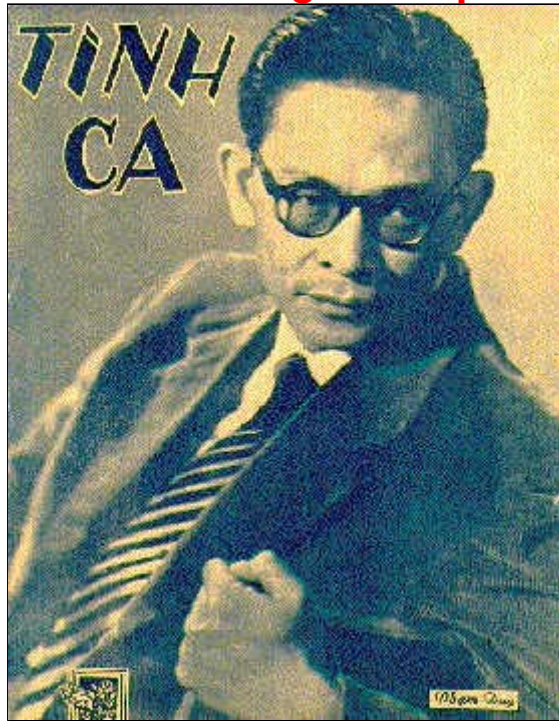
*Ra biên cương ! Ra biên cương !
 Thiết tha lòng gái
 Hôm nay nâng khăn hồng
 Đưa chân anh hùng ngàn phương.
 Ra biên cương ! Ra biên cương !
 Khói hôn hoàng xuống men rừng
 Qua con sông khuất ngàn nẻo thương
 Trắng non dị thường, ngựa tung vó bước
 Hiu hiu, lá rơi lối mòn tuyết sương
 Sao băng trên vòm, mong qua đêm buồn
 Là ánh nắng đến, sáng soi tâm hồn.
 Người ngàn trùng
 Quên niềm son phấn
 Biên ải như đốc thiêng
 Ôi non nước linh truyền
 Ôi tiếng hát câu nguyện.
 Đòi gai chông
 Xin thề lưu luyến*

*Biên ải xin hiến thân
Thấm thoát đã bao lần
Bao người đi đến nợ máu xương.
Người đi không về,
Chắc rằng có người nhớ
Hương khói chiều hồn
Hiu hắt những chiều trận vong
Đời vui thái bình
Cũng vì bao đời lính
Tiếng hát công thành
Thương nhớ những người tòng chinh.*

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Tình Tụ Với Quê Hương-Dân Tộc

Tình Ca Quê Hương

Phải mất ngót nghét gần hai năm (51-52) để tính chuyện vào thành và để tổ chức đời sống gia đình tại Saigon cho nên tôi không sáng tác gì cả, ngoài việc phổ câu ca dao thành bài dân ca là NỤ TÂM XUÂN, và phổ bài thơ TIẾNG SÁO THIÊN THAI của Thế Lữ thành một bản tango, hai bài này được soạn ra để đáp ứng nhu cầu hát đôi (duo) của chị em Thái Thanh Thái Hằng. Tôi cũng còn bận bịu trong việc tổ chức cho ban Thăng Long đi hát tại các Đài Phát Thanh, thu thanh tại các hãng đĩa, phụ diễn tại các rạp chiếu bóng và trình diễn tại những buổi Đại Nhạc Hội đầu tiên của miền Nam.

Lúc đó chưa phải là lúc gần một triệu người rời bỏ miền Bắc vào Nam sau Hội Nghị Genève, nhưng tôi đang là một nghệ sĩ vừa phải xa miền quê "Bắc Kỳ" và đang nhớ cảnh quê cũ cho nên khi bắt đầu sáng tác lại, tôi soạn bài TÌNH HOÀI HƯƠNG. Tôi sẽ không phải là người đọc nhất soạn những bài hát nhớ quê hương khi vẫn đang sống ở quê hương. Cuộc di cư vào Nam trong năm 1954 của một triệu người khiến cho lũ nhạc sĩ chúng tôi lúc đó soạn nhiều bài hát về quê hương miền Bắc, ví dụ GIÁC MƠ HỒI HƯƠNG (Vũ Thành), HƯƠNG VỀ HÀ NỘI (Hoàng Dương) v.v... Trong Tân Nhạc đã khởi sự loạt bài về sau được gọi là **tình ca quê hương**. Bài TÌNH HOÀI HƯƠNG (và nhất là bài TÌNH CA) có thể được coi là bài khởi xướng cho xu hướng này...

TÌNH HOÀI HƯƠNG

(Saigon-1952)

Quê hương tôi, có con sông đào xinh xắn
Nước tuôn trên đồng ruộng vẫn
Lúa thơm cho đủ hai mùa
Dân trong làng trời về khuya vắng tiếng lúa đê mê
Quê hương tôi có con đê dài ngậy ngát
Lúc tan chợ chiều xa tấp
Bóng nâu trên đường bước dòn
Lửa bếp nòng, vòm tre non, làn khói ấm hương thôn
Ai về, về có nhớ, nhớ cô mình chẳng
Tôi về, về tôi nhớ hàm răng cô mình cười ơ ơ ờ...
Ai về mua lấy miệng cười
Để riêng tôi mua lại mảnh đời, thơ ngây thơ ơ ơ ờ...
Quê hương ơi ! Bóng đũa ôm đàn em bé

Nắng trưa im lìm trong lá
 Những con trâu lành trên đồi
 Nằm mộng gì ? Chờ nghe tôi thổi khúc sáo chơi vơi
 Quê hương ơi ! Tóc sương mẹ già yêu dấu
 Tiếng ru nổi niềm thơ ấu
 Cánh tay êm tựa mái đầu
 Ôi bóng hình từ bao lâu còn ghi mãi sắc màu

.....
 Tình hoài hương
 Khói lam vương tâm hồn chìm xuống
 Chiều soay hương
 Sóng vui trong mối tình muôn đường
 Tình ngàn phương
 Biết yêu nhau như lòng đại dương
 Người phiêu lãng
 Nước mắt có về miền quê lai láng
 Xa quê hương ! Yêu quê hương !

Báo ĐỜI MỚI do Trần Văn Ân, Nguyễn Đức Quỳnh chủ trương là tờ báo có nhiều độc giả vào đầu thập niên 50 này. Trong một bài phỏng vấn của phóng viên báo ĐỜI MỚI, tôi tuyên bố: *Sau khi nói lên vinh quang và nhọc nhằn của dân tộc với nhạc kháng chiến, bây giờ tôi đi vào tình tự quê hương...* Do đó, tôi cho đăng trên báo này một tác phẩm mới là bài TÌNH CA (soạn cùng lúc với bài TÌNH HOÀI HƯƠNG). Bài này nói lên bản sắc quốc gia (identité nationale) nghĩa là những gì thuộc vào một quốc gia thống nhất như: tiếng nói, cảnh vật và con người. Trong phạm vi nhạc thuật, cả hai bài TÌNH HOÀI HƯƠNG và TÌNH CA là sự tiếp tục dòng nhạc dân ca kháng chiến với mức độ nghệ thuật cao hơn.

TÌNH CA

(Saigon-1953)

Tôi yêu tiếng nước tôi từ khi mới ra đời, người ơi
 Mẹ hiền ru những câu xa vời
 À à ơi ! Tiếng ru muôn đời
 Tiếng nước tôi ! Bốn ngàn năm ròng rã buồn vui
 Khóc cười theo mệnh nước nổi trôi, nước ơi
 Tiếng nước tôi ! Tiếng mẹ sinh từ lúc nằm nôi
 Thoắt nghìn năm thành tiếng lòng tôi, nước ơi
 Tôi yêu tiếng ngang trời
 Những câu hò giã gạo không nguôi
 Nhớ nhung hoài mảnh tình xa xôi
 Vững tin vào mộng đẹp ngày mai
 Một yêu cầu hát Truyện Kiều
 Lẳng lơ như tiếng sáo diều (ư diều) làng ta
 Và yêu cô gái bên nhà
 Miệng xinh ăn nói thật thà (à à) có duyên...

Tôi yêu đất nước tôi, nằm phơi phới bên bờ biển xanh
 Ruộng đồng vun sóng ra Thái Bình
 Nhìn trùng dương hát câu no lành
 Đất nước tôi ! Dãy Trường Sơn ẩn bóng hoàng hôn
 Đất miền Tây chờ sức người vươn, đất ơi
 Đất nước tôi ! Núi rừng cao miền Bắc lửa thiêng
 Lúa miền Nam chờ gió mùa lên, lúa ơi
 Tôi yêu những sông trường
 Biết ái tình ở dòng sông Hương
 Sống no đầy là nhờ Cửu Long
 Máu sông Hồng đỏ vì chờ mong
 Người yêu thế giới mịt mùng (*)
 Cùng tôi ôm ấp ruộng đồng (ừ đồng) Việt Nam
 Làm sao chấp cánh chim ngàn
 Nhìn Trung Nam Bắc kết hàng (à hàng) mấn nhau

Tôi yêu bác nông phu, đội sương nắng bên bờ ruộng sâu
 Vài ngàn năm đứng trên đất nghèo
 Minh đồng da sắt không phai màu
 Tắm áo nâu ! Những mẹ quê chỉ biết cần lao
 Những trẻ quê bận với đàn trâu, áo ơi
 Tắm áo nâu ! Rướn mình đi từ cõi rừng cao
 Dắt diu nhau vào đến Cà Mau, áo ơi
 Tôi yêu biết bao người
 Lý, Lê, Trần... và còn ai nữa
 Những anh hùng của thời xa xưa
 Những anh hùng của một ngày mai
 Vì yêu, yêu nước, yêu nòi
 Ngày Xuân tôi hát nên bài (ư bài) tình ca
 Ruộng xanh tươi tốt quê nhà
 Lòng tôi đã nở như là (ừ là) đoá hoa...

(*) Đúng ra là "đại đồng", nhưng ý niệm về Thế Giới Đại Đồng bị nghi ngờ là tuyên truyền cho Cộng Sản cho nên Sở Kiểm Duyệt khuyến cáo tác giả đổi chữ. Đây cũng là trường hợp của bài VIỄN DU.

Tình Tụ Dân Tộc

Những bài hát **tình ca quê hương** rất dễ dàng dẫn tới những bài hát **tình tụ dân tộc**. Lúc đó, trong lòng tôi còn mang nhiều hình ảnh khó quên của thời kháng chiến cho nên tôi dùng bài **BÀ MẸ CHIẾN SĨ** đã soạn tại Vinh năm 1949 để làm thành bài **BÀ MẸ QUÊ**, một bài trong **bộ ba - trilogie** về con người Việt Nam, tôi gọi là những bài hát **quê hương-dân tộc**.

Trong ấn phẩm do nhà xuất bản TINH HOA phát hành vào năm 1954, tôi có đề tựa như sau:

- 1.- **BÀ MẸ QUÊ** tượng trưng cho lòng hi sinh, chí kiên nhẫn, tình thương yêu và biểu tượng cho dĩ vãng;
- 2.- **VỢ CHỒNG QUÊ** tượng trưng cho tình yêu trong sạch, sức làm việc, niềm hạnh phúc chỉ dành cho những kiếp người lành mạnh, biểu tượng hiện tại;
- 3.- **EM BÉ QUÊ** là mầm non lớn mạnh, kiến thiết xã hội, biểu tượng tương lai.

BÀ MẸ QUÊ (Bà Mẹ Chiến Sĩ)

Vườn rau, vườn rau xanh ngắt một màu
 Có đàn, có đàn gà con nướng nấu
 Mẹ quê, mẹ quê vất vả trăm chiều
 Nuôi đàn, nuôi một đàn con chắt chiu.
 Bà bà mẹ quê !
 Gà gáy trên đầu ngọn tre
 Bà bà mẹ quê !
 Chợ sớm đi chưa thấy về
 Chờ nụ cười son, và đồng quà ngon.

Trời mưa, trời mưa ướt áo mẹ già
 Mưa nhiều, mưa nhiều càng tươi bông lúa
 Trời soi, trời soi bốc khói sân nhà
 Nắng nhiều thì phơi lúa ra
 Bà bà mẹ quê ! Đêm sớm không nề hà chi
 Bà bà mẹ quê ! Ngày tháng không ao ước gì
 Nhỏ giọt mồ hôi, vì đời trẻ vui.

Miệng khô, miệng khô nhớ bát nước đầy
 Nhớ bà, nhớ bà mẹ quê xưa ấy
 Mùa đông, mùa đông manh chiếu thân gầy
 Cháu bà, cháu bà ngủ thiêu giấc say.
 Bà bà mẹ quê !

Chân bước ra đời rồi xa
 Bà bà mẹ quê !
 Từ lúc quê hương xoá nhoà
 Nhìn về miền quê, mà giọt lệ xa

VỢ CHỒNG QUÊ

Chàng là thanh niên mạch sống khơi trên luống cấy
 Nói năng hiền lành như thóc với khoai
 Nàng là con gái nét na trong xóm
 Nước da đen ròn với nụ cười son.
 Hỡi anh gánh gạo ư ư trên đường, chàng ơi
 Gạo Nam, gạo Bắc ư ư
 Đòn miến Trung, gánh đùng để rơi
 Chàng chàng ơi, gánh đùng để rơi.
 Hỡi em tát ruộng ư ư bên ngòi, nàng ơi
 Biển Đông ta tát cạn ư ư ư
 Nàng nàng ơi, cho đời thuận nhau.
 Nàng nàng ơi, chàng chàng ơi (2 lần)
 Chàng nhìn đàn chim rồi ước như chim ngang trời
 Sống chia miếng mỗi, như đĩa có đôi
 Nàng cười không nói, ngược ra sông núi
 Má em hây hồng như áng mây trời.
 Một ngày sang Thu
 Một buồng cau tơ
 Quanh co lối xóm những tà áo mới.
 Mẹ già yên lòng
 Thiếu nữ mơ màng
 Các em nhi đồng trồng ếch khua vang.

Chàng vừa cấy sâu vừa hứng mưa trên đất mầu
 Hái bông ngô vàng hay bới khoai nâu
 Nàng vừa cuốc bẫm, tắm trong sương sớm
 Tát xong nước rồi, sẽ về thổi cơm.
 Chử i móc ngược, o o ó o tròn, người ơi
 Còn trong một nước ư ư
 Người người ơi, ta còn yêu nhau
 Người người ơi, ta đừng bỏ nhau
 Á ơi, con ngủ u ú cho muối
 Á ơi, cười vui trong giấc mộng
 Á à ơi ! Yêu đời tự do
 Á à ơi, Á à ơi ! Á à ơi, à ơi.

Thuở nào vườn cau vừa mới cao ngang mái đầu
 Lúa dăm ba sào, nay đã hai trâu
 Nhìn thẳng cu bé dẫm mưa trong ngõ
 Nước mưa chan hoà cho tốt lúa nhà.
 Mùa màng năm nay
 Gạo tròn tay say
 Đêm đêm thức giấc lúc gà chưa gáy
 Vì đời yên lành
 Nên lúa đa tình
 Hứa cho đôi mình kiếp sống thanh bình

EM BÉ QUÊ

Chăn trâu sướng lắm chứ
 Ngồi mình trâu, phất ngọn cờ lau
 Và miện hát nghêu ngao
 Vui thú không quên học đầu
 Năm đôi non gió mát
 Cát tiếng theo tiếng lúa đang reo

Em đánh vắn thật mau.
 Chiều vương tiếng diều
 Trên bờ đê vắng (ừ ừ ừ) xa.
 Đường về xóm nhà
 Chữ i, chữ (ừ ừ ừ) tờ.
 Lụa trâu nhốt chuồng
 Gánh nước nữa là (a à a) xong
 Khoai lùi bếp nóng
 Ngon hơn là (a à a) vàng.

Em mới lên năm, lên mười
 Nhưng em không yếu đuối.
 Thấy mẹ yếu cũng vì trẻ thơ
 Làm việc rất say sưa
 Em biết yêu thương đời trai
 Đòi hùng anh chiến sĩ
 Ước mong sao em nhón lên mau
 Vươn sức mạnh cần lao.
 Kia trắng sáng ngời
 Đêm rằm Trung, Trung (ừ ừ ừ) Thu.
 Đòi vui trống ròn
 Tiếng ca lấy (ý y y) lừng
 Từ ngõ vách làng
 Đền đuốc rước triền miên
 Bao người đóng góp
 Vui chung một (ừ ừ ừ) miền.

Trâu hỏi trâu ơi đi cấy
 Trâu ơi đi cấy nhé
 Đồng ruộng kia, vói đòi cỏ kia
 Là của những dân quê
 Em bé dân quê Việt Nam
 Là mầm non tươi thắm
 Sức mai sau xây đắp quê hương
 Cho nước giàu mạnh hơn.
 Vàng lên cánh đồng
 Khi trời vươn ánh (ừ ừ ừ) dương
 Trẻ thơ nhón dậy
 Giữ quê, giữ (ừ ừ ừ) vườn
 Đòi vui thái bình, cây lúa sớm trở bông
 Cỏ ngàn thơm phức, trâu ăn đầy (y y y) đồng.

Những bài tình tự dân tộc này được xây dựng bằng nhạc thuật soạn dân ca của tôi trước đây. Sau khi nó được phổ biến tại các thành phố ở miền Nam thì nó được các lớp nhạc sĩ trẻ như Hoàng Thi Thơ, Lam Phương, Duy Khánh, Trần Thiện Thanh tức Nhật Trường... hưởng ứng để soạn ra những bài mà họ gọi là dân ca mambo bolero v.v...

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Cuộc Lữ

Lên Đường Viễn Du, Viễn Xứ, Viễn Mơ

Trước khi gần một triệu người sẽ di cư vào miền Nam và ai cũng sẽ đều nhớ tới cảnh vật, sự việc và con người của thôn quê miền Bắc, tôi làm quen với một cô em bán vải ở Chợ Bến Thành tên là Huyền Chi. Cô "Bắc Kỳ nhỏ nhỏ" này có một bài thơ nhớ quê hương cũ nhan đề THUYỀN VIỄN XỨ và đưa cho tôi phổ nhạc...

THUYỀN VIỄN XỨ

1952

*Chiều nay sương khói lên khơi
 Thuyền dương rữ bến tơ bờ
 Làn mây hồng xa ráng trời
 Bến Đà Giang, thuyền qua xứ người
 Thuyền ơi viễn xứ xa xôi
 Một lần qua giặt bến lau thưa
 Hò ơi giọng hát thiên thu
 Suối nguồn xa vắng, chiều mưa ngân về
 Nhìn về đường cố lý, cố lý xa xôi
 Đồi nhịp sâu lỗ bước, bước hoang mang rồi
 Quay lại hướng làng
 Đà Giang lệ ướt nồng
 Mẹ già ngồi im bóng
 Mái tóc sương mong con bạc lòng
 Chiều nay gửi tới quê xưa
 Biết là bao thương nhớ cho vừa
 Trời cao chìm rơi xuống đời
 Biết là bao sầu trên xứ người
 Mịt mù sương khói lên hương
 Lữ thuyền dương rữ bóng ven sông
 Chiều nay trên bến muôn phương
 Có thuyền viễn xứ nhỏ neo lên đường...*

Bài thơ này nói lên tâm trạng một người phải rời bỏ bến Đà Giang ở miền Bắc để đi vào miền Nam và nói lên sự hoài hương, nhớ miền viễn xứ... Bài thơ trở thành bài hát và được phổ biến trong thời gian người Bắc ùn ùn di cư vô Nam nên ai cũng muốn hát nó, muốn nghe nó...

Nhưng vào lúc đó, không ai có thể ngờ rằng tới năm 1975, người Việt lại còn phải leo lên phi cơ để vượt trời hay leo lên thuyền, lên tàu để vượt biển, sống đời tha hương và hát lên tiếng hát biệt xứ. Có lẽ tôi cũng linh cảm có ngày phải lên đường rất xa, hoặc là trong tôi nổi dậy sự viễn mơ (và nhu cầu tâm linh) của bài BÊN CẦU BIỂN GIỚI năm nào, cho nên vào lúc này (1953) sau khi phổ nhạc bài THUYỀN VIỄN XỨ, tôi soạn bài VIỄN DU, một bài cách đây mấy chục năm đã tiên đoán cảnh người Việt Nam lũ lượt ra sông, ra khơi từ năm 1975.

VIỄN DU

(Saigon-1953)

Ra sông

Biết mặt tròng dương, biết trời mệnh mông

Biết đời viễn vông, biết ta hải hùng

Ra khơi

Thấy lòng phơi phơi, thấy tình thế giới

Thấy mộng ngày mai, thấy niềm tin mới

Chơi vui, con thuyền trên sóng không người

Bão bùng xô tới xô lui, vũng tay chèo lái

Xa xôi

Hỡi người trong viễn phương ơi

Hẹn hò nhau viễn du thôi, lên đường mãi mãi

Ra đi

Nước trời bao la, hết cuộc phong ba

Đất liền Âu Á cũng không xa gì

Phiêu du

Khấp nẻo đây đó, bỗng người say sưa

Thấy hoàn cầu mơ khúc Đại Tinh Ca ().*

Hãy ghé bến bờ

Có những xóm dừa

Chiều nhuộm vàng làn tóc ngây thơ

Có những núi mờ

Đứng mãi ngóng chờ

Chờ người về đầu non trắng xóa

Ánh sáng chói lòa

Hương say kinh kỳ

Ai quay cuồng nhịp đời dương thế

Viễn xứ ước thế

Xóa hết lối về

Để đập lòng người bước ra đi.

(*) phải là "khúc Đại Đồng Ca" thì mới đúng ý của tôi.

Lên Đường Trong Tâm Tưởng

Qua 1954-55 đời sống di cư của chúng tôi đã ổn định. Tôi có thì giờ và phương tiện để học hỏi thêm, nhất là sau chuyến đi du học gần hai năm tại Pháp, để đưa ra những thử thách mới. Tôi cũng khá trưởng thành trong nghề hát rong rồi -- nghĩa là tôi biết tôi đã làm được những gì và tôi sẽ phải làm những gì -- cho nên tôi phác thảo ra ba con người của tôi trong sáng tác:

- 1) **con người tình cảm**, soạn những bài *tình ca đôi lứa*, *tình ca một mình* nghĩa là soạn nhạc cho cá nhân, cho riêng mình;
- 2) **con người xã hội** để từ *nhạc kháng chiến*, *tình ca quê hương* tiến tới *tâm ca*, *tục ca* v.v... Đó là loại nhạc tôi gọi là **nhạc nhân hoà** (điều hợp con người và xã hội);
- 3) **con người tâm linh** để soạn **nhạc nhiên hoà** (hoà mình vào thiên nhiên, siêu nhiên)... trước khi đi vào đạo ca, rong ca, thiền ca...

Trong khuynh hướng, tôi tránh đưa ra những bài bản chạy theo trường phái nhạc cổ điển Âu Tây hoặc có tính chất hiếm quái, hay duy mỹ nghĩa là chỉ theo đường lối nghệ-thuật-vị-nghệ-thuật. Thế tài dân ca phát triển được tôi ôn luyện thêm về nhạc thuật, nhưng nội dung vẫn không ra ngoài tính chất hiện-thực-xã-hội và cố giữ được tự-nhiên-tính, bình-dị-tính của nghệ thuật cổ truyền. Tư tưởng luôn luôn muốn giữ tinh thần trật tự của Khổng, tình yêu thiên nhiên của Lão, tính siêu thoát của Phật. Và trên hết tất cả là tình tự quê hương.

Đã phân thân rồi, tôi không muốn chỉ trói buộc sáng tác của mình vào đề tài quê hương hay dân tộc, vào tình yêu đời hay tình yêu người... và tôi đã có những bài hát *viễn mơ, viễn xứ, viễn du...* Rồi trong khi chưa làm được những cuộc hành trình xa hơn nữa như rong ruổi trên *đường cái quan* hay vượt biên giới ba nước Đông Dương hay vượt đại dương để *ôm ấp nhân tình trên ngọn Tháp Effe!*... tôi bèn làm cuộc **lên đường trong tâm tưởng** vậy. Với một bài có tính chất siêu hình, tôi mở cuộc lữ hành.

LỮ HÀNH

(Saigon-1953)

*Người đi trên dương gian
Thờ hơi gió từ ngàn năm
Gió lung lay Hoành Sơn
Gió dâng cao Biển Đông
Người đi trong thanh xuân
Sưởi hương nắng như lửa sống
Máu sôi như sắc trời
Bước nhanh vượt chân đời.
Đi, đi đâu mà tới nơi
Thấy lòng lên phơi phơi
Đi phương nao mà tới đây
Chỉ thấy lòng còn say
Hôm nay tình đầy
Thương yêu tràn đầy
Thiên thu trong lòng này
Tương lai trong bàn tay.
Người đi trong không gian
Nhịp xe uốn vòng tử sinh
Bánh xe tang ngoại ô
Chiếc nôi trong vòng hoa
Người đi trong nhân gian
Tà áo rách cô hàng quán
Sức tuôn trên cánh đồng
Lúa thương vạt nâu sồng.*

*Người đi nghe xa xăm
Mà chưa thấy bốn chôn chân
Bước đi trong thời gian
Vướng bao nhiêu lòng thương
Người đi trong thiên nhiên
Từ khi biết nhen lửa chiến
Máu xương chôn lấp rồi
Cỏ hoa mọc kín đời.
Đi, đi mau rồi tới nơi
Đất trời còn đen tối
Theo tâm tư tìm gió khơi
Đã thấy mặt trời soi
Anh ơi! Chuyện này
Đây câu ruộng cấy
Anh em trong một ngày
Chung vai vui thù ai.
Người đi sâu muôn nơi
Tình tình tiết làm thành đôi
Áo chần che tổ uyên
Miếng cơm vui tình duyên
Người đi, đi không thôi
Ngay thế giới lên nguồn vui
Ngát như hương lúa mùa
Sẽ lên đường trở về
Đường trở về...*

Bài này trở thành một thứ tín điều (credo) của tôi trên con đường sáng tác. Nó được tiếp tục với những bài như XUÂN HÀNH, ĐẠ HÀNH mà tôi soạn ra về sau.

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Phát Triển Dân Ca Dân Ca Tình Cảm/Xã Hội

Cũng trong dòng nhạc tình ca quê hương, nhạc tình tự dân tộc soạn theo nhạc thuật dân ca phát triển, sau khi đưa ra bộ ba **BÀ MẸ QUÊ-VỢ CHỒNG QUÊ-EM BÉ QUÊ...** tôi phát triển một bài ca dao cổ :

*Trèo lên cây bưởi hái hoa
Bước ra vườn cà hái nụ tầm xuân
Nụ tầm xuân nở ra xanh biếc
Em lấy chồng rồi anh tiếc lắm thay...*

thành một bài dân ca mới.

Nụ Tầm Xuân

*Trèo lên, lên trèo lên
Trèo lên, lên trèo lên
Lên cây bưởi y y y hái y y y hoa
Bước ra ra vườn cà
Bước ra ra vườn cà
Cà hái nụ ù u ú tầm ừ ừ xuân...
Nụ tầm xuân ới nụ tầm xuân
Nở ra a a a xanh y biếc a a a á
Em lấy chồng
Em đi lấy chồng
Anh tiếc tiếc lắm thay...
Một miếng trâu cay hời chàng
Chàng ơi chàng ơi nào khó ?
Một miếng trâu cay hời chàng
Chàng ơi chàng ơi khó gì ?
Sao anh không hỏi y ý
Sao anh không hỏi y ý
Sao anh không hỏi y ý
Những ngày em còn không...*

Giờ đây đây giờ đây
 Giờ đây đây giờ đây
 Đây em ã a á á có o ó o chồng
 Em ã ã có chồng
 Như chim chim vào lồng
 Như cá ngậm y y ý mỗi y y ý câu
 Cá cắn câu biết đâu mà gỡ
 Chim vào lồng biết thuở nào ra...

Trước tôi còn phổ nhạc gần như nguyên văn những lời ca dao cổ, về sau tôi dựa vào lời ca bình dân để soạn ra những lời ca mới... như trong bài hát sau đây. *Đố ai quét sạch lá rừng, để tôi khuyên gió gió đừng rung cây...* là của người xưa. *Biết em nằm ngủ hay mơ, nửa đêm trắng xuống đứng chờ ngoài hiên...* là lời ca của tôi :

ĐỐ AI

(Saigon-1954)

Đố ai biết lúa, lúa mấy cây
 Biết sông, biết sông mấy khúc
 Ời biết mây, biết mây mấy tầng
 Biết mây mấy tầng (ư ừ ư ư)
 Đố ai quét sạch ời lá rừng
 Để, để tôi
 Để tôi khuyên gió ời gió đừng
 Gió đừng rung cây
 Gió đừng rung cây.
 Đố ai biết gió, gió ở đâu
 Gió hay, gió hay đi vắng ời lúc nao
 Lúc nao có nhà
 Lúc nao có nhà (a à a a)
 Đố trắng mấy tuổi ời trắng già
 Để, để tôi
 Để tôi lên tiếng ời mạn mà
 Mạn mà yêu em
 Mạn mà yêu em... (á a a à)

 Đố ai nằm ngủ không mơ
 Biết em nằm ngủ hay mơ
 Nửa đêm trắng xuống
 Đứng chờ ngoài hiên
 Nửa đêm anh đến
 Bến bờ yêu đương
 Đố ai tìm được tim ai
 Biết em tìm được tim tôi
 Để tôi ca hát cho đời nên thơ.
 Để tôi âu yếm dâng người trong mơ...

Với bài ĐỐ AI đó, tôi cải biến điệu hát du trong Hát Ả Đào thành bài tình ca có tính chất dân ca. Kế tiếp, tôi dùng nhạc ngũ cung giọng Huế để kể một câu chuyện tình buồn, giống như chuyện Ngư Lang Chúc Nữ.

HẸN HÒ

(1954)

Một người ngồi bên kia sông im nghe nước chảy về đâu
 Một người ngồi đây trông hoa trôi theo nước chảy phương nào
 Trời thì mưa rơi mưa rơi không ngưng suốt tuôn niềm đau
 Người thì hẹn nhau sang sông mong cho chóng tạnh mùa Ngâu.
 Cuộc đời làm cho đôi bên yêu nhau cách một biển sâu
 Hẹn hò tàn Thu sang Xuân bên nhau biết thuở ban đầu
 Dù tình không nguôi, đôi ta xin cho hứa vui về sau
 Trời còn làm cho mưa rơi mưa rơi cách biệt dài lâu.
 Nước vẫn trôi mau ! Mắt vẫn hoen màu
 Đành để hồn theo nước trôi không màu

Số kiếp hay sao? Không cho bắc cầu
 Thì xin sông nước sẽ cho gán nhau...
 Một người bên ra ven sông buông theo nước cuộn cuộn mau
 Một người chìm sâu trong khi mưa Ngâu bỗng ngừng ngang đầu
 Cuộc tình thương đau êm êm trôi theo nước xuôi về đầu
 Hẹn hò gặp nhau Thiên Thu cho phong phú đời người sau.

Nhưng phải đợi khi có ký kết tại Hoà Hội Geneve thì thể tài dân ca phát triển của tôi mới có chỗ đắc dụng. Hai bài NGÀY TRỞ VỀ và NGƯỜI VỀ được viết ra trong thời gian tôi qua Pháp để học thêm về âm nhạc.

NGÀY TRỞ VỀ

(Ân Độ Dương-1954)

Ngày trở về, anh bước lê
 Trên quãng đường đê đến bên lũy tre
 Nắng vàng hoe, vườn rau trước hè cười đón người về
 Mẹ lần mò, ra trước ao
 Nắm áo người xưa ngỡ trong giấc mơ
 Tiếc rằng ta đôi mắt đã loà vì quá đợi chờ
 Ngày trở về, trong bếp vui
 Anh nói chuyện nghe: chuyện đời chiến sĩ
 Sống say mê, đường xa lắm khi nương hồn về quê
 Chiều lặn tà, anh bước ra
 Vườn khuya sáng mờ, ruộng đất hoang vu
 Luống nghẹn ngào, hẹn sớm tinh mơ anh về đồng lúa.
 Ngày trở về, có anh nông phu chống nạng cây bừa
 Vì thương yêu anh nên ngày trở về
 Có con trâu xanh hết lòng giúp đỡ
 Ngày trở về, lúa ngô thi nhau hát đùa trước ngõ
 Gió mát trắng thanh, ôi ngày trở về
 Có anh thương binh sống đời hoà bình. Ngày trở về, những đoá hoa
 Thắm thoát mười năm nhớ anh vắng xa
 Có nhiều khi đời hoa chóng già vì thiếu mặn mà
 Đàn trẻ đùa bên lũy trâu
 Tiếng hát bình minh thoảng trên bãi dâu
 Gió về đâu, còn thương tiếc người giọng hát rầu rầu.
 Người kể rằng : Ai hỏi ai
 Ai nhớ chuyện ai, chuyện người con gái
 Chiến binh ơi, vì sao nát tan gia đình yên vui
 Đừng giận hờn, thôi tiếc thương
 Vì Xuân đã về trên khắp quê hương
 Chớ thẹn thường vì nếu tôi quen em ngoài đồng vắng.
 Ngày trở về, có anh thương binh lấy vợ hiền lành
 Người đẹp bên anh, ta cùng học hành
 Những khi tan công, hết việc, xếp gánh

*Ngày lại ngày có em vui tươi xách gạo bếp nước
Có nắm cơm ngon, ôi trời lạnh lùng
Có đôi uyên ương sống đời mặn nồng.*

Với bài NGÀY TRỞ VỀ đây là lần thứ hai tôi nói tới nhân vật thương binh. Vào năm 1947, người Việt Nam nào đã từng là *chàng ra lính, nơi biên khu tung hoành...* thì khi trở về nay đã *cụt tay*, ắt phải được toàn dân kính phục và biết ơn. Một thập niên sau, khi hoà bình tới với hoà hội Geneve, sau cuộc chiến, lại có anh thương binh trong ngày trở về quê cũ. Phải *chống nạng cây bừa* và bây giờ thì anh chỉ còn *con trâu xanh hết lòng giúp đỡ* mà thôi. Nhưng trong nước ta, có lúc nào chiến tranh chấm dứt đâu? Mười lăm năm sau, ta vẫn còn thấy hình ảnh nổi bật của người thương phế binh, lần này thì hoặc là anh *trở về trên đôi nạng gỗ*, hoặc là anh *trở về hòm gỗ cải hoa...* Tôi luôn luôn thích làm những bộ ba như vậy.

Tôi soạn bài NGƯỜI VỀ trong một đêm đi lang thang trên vỉa hè của thành phố Paris. Đây là sự vui mừng của những nhân vật người mẹ, người vợ và đàn con trong bài NHỚ NGƯỜI RA ĐI mà tôi đã soạn ra trong thời kháng chiến.

NGƯỜI VỀ

(Paris-1954)

*Me có hay chẳng con về
Chiều nay thời gian đứng im để nghe
Nghe gió trong tim chân chè
Nụ cười nhăn nheo bỗng rụng lệ nhoè
Con thấy me yêu đã già
Hắn là miền quê những năm vừa qua
Chiếc bóng in trên vách nhà
Một ngày một đêm tóc sương phai mờ.
Me ơi, me ơi, chuông chùa nào la đà
Nhớ tới, nhớ tới những linh hồn vắng nhà
Một vòng hương trắng xoá
Tình nồng trong thương nhớ
Gửi người chiến sĩ chết trong xa mờ.*

*Em có hay chẳng anh về
Thoạt nhìn người yêu ngỡ trong mộng mê
Ai dám mong chi Xuân về
Nào ngờ vườn đêm có bông hoa kẻ
Anh nhớ những khi náo nê
Sầu trên nẻo xa chấn ngang đường đi
Nhưng nước non chưa yên bề
Thì đàn tình riêng gác bên lời thề.
Em ơi, em ơi, xích lại gần đây nào
Nhớ tới, nhớ tới những duyên và số nghèo
Trời làm cơn mưa bão
Tình người như tơ liễu
Buồn vì ai đó khóc ai trong chiều.*

*Con có hay chẳng cha về
Lời ca hồn nhiên líu lo ngoài kia
Chinh chiến đã qua một thì
Tuổi thơ nở trên biết bao ê chề
Thời đã hết cơn chia lìa
Từ nay mầm non lớn trong tình quê
Như gió Thu sau tháng Hè
Thổi về ruộng nâu lúa tươi xanh rì.
Con ơi, con ơi, tiếng cười nở chan hoà
Nhớ tới, nhớ tới biết bao trẻ thiếu nhà
Ngoài đường trời Đông giá
Một đàn chim nhỏ bé
Gọi về chia sót miếng cơm khoai cà.*

Ngay từ khi tôi còn ở Paris vào năm 54-55, tôi đã khởi soạn Trường Ca CON ĐƯỜNG CÁI QUAN để phản đối sự chia cắt đất nước do Hoà Hội Genève gây ra. PHẦN I, gồm những đoản khúc như *Hỡi Anh Đi Đường Cái Quan*, *Tôi Đi Từ Lúc Trăng Tơ*, *Đồng Đăng Có Phố Kỳ Lừa* đã soạn xong, nhưng tôi chỉ hoàn tất trường ca này sau bốn năm thai nghén. Trường ca, theo tôi là bước tiến của dân ca. Nhưng bài dân ca mới TIẾNG HỒ MIỀN NAM được soạn ra ngay từ khi có làn sóng người miền Bắc di cư vào miền Nam mang hơi hướng của những bài sẽ nằm trong PHẦN III của trường ca kể trên.

TIẾNG HỒ MIỀN NAM

(Saigon-1956)

*Nhà Bè nước chảy chia hai
Ai về Gia Định Đồng Nai thì về
Ai li hò lờ ! Ai li hò lờ !
Đường về xứ bạn không xa
Qua vùng Đất Đỏ rồi ra Biên Hoà
Ai li hò lờ ! Ai li hò lờ !
Ai nghe chẳng tiếng hò bao la
Những tiếng lòng di cư vẫy vùng theo gió
Ai nghe chẳng tiếng người công phu
Biết tìm tự do tránh xa ngục tù
Đường chiều gió thổi vi vu
Tình nghèo vẫn nở như hoa
Ai nghe chẳng tiếng hò bao la
Những tiếng cười đôi ta, Nam Bắc một nhà.
Mẹ hiền nựng bé ngủ mơ
Yêu con thơ mỹ miều
Yêu non sông rất nhiều
Vẳng lời hò mền yêu.*

*Nhà Bè nước chảy chia đôi
Ai về dưới ruộng cùng tôi thì về
Ai li hò lờ ! Ai li hò lờ !
Đường về nước chảy trôi mau
Đưa thuyền tới mũi Cà Mau ta truyện trò
Ai li hò lờ ! Ai li hò lờ !
Quê em mãi tận Hà Tiên
Có hạt tiêu cay, có tình quyến luyến
Theo em tới miền Cần Thơ
Dưới hàng dừa cao trái thơm ngọt ngào
Ruộng đồng lúa trở bông mau
Lạch nguồn cá lội xôn xao
Đêm hôm nao gió về biển Đông
Cuốn mối tình Cửu Long, xe kết đôi lòng.
Ngày nào cạn nước Đồng Nai
Ngày nào cạn nước ngoài khơi
Non sông ta xoá mờ
Không ai nghe tiếng hò
Thì lời nguyên mới phai...*

Trong thời kỳ phát triển dân ca này, tôi còn cải tiến bài dân ca cổ truyền CÁI TRỐNG QUÂN thành bài TÌNH TỰ TIN dùng làm nhạc đệm cho một màn vũ của ban Hoàng Thư, và hiện đại hoá bài TRẦN THỦ LƯU ĐỒN cho ban AVT hát. Đồng thời tôi cũng dùng lại một số điệu của những bài dân ca kháng chiến cũ để soạn những bài hát cho thiếu nhi như BÌNH DÂN ĐI HỌC, THI NHAU CHĂM HỌC...

Bài THI NHAU CHĂM HỌC nguyên là bài THI ĐUA ÁI QUỐC tôi soạn tại Thanh Hoá khi còn làm việc với Tướng Nguyễn Sơn. Lời ca nguyên thủy:

*Cùng nhau thi đua ái quốc
Trên đường tự do đều bước*

.....

Anh có cây súng kia

Thì tôi có bàn tay thợ
 Anh có cây cuốc này
 Thì tôi có một cây đàn
 Anh giết bao thực dân
 Thì tôi cướp bao súng đạn
 Anh có bông lúa vàng
 Thì tôi có ngàn lời ca !

THI NHAU CHĂM HỌC

(Saigon-1955)

Học sinh đua nhau tiến tới
 Ra trường học chăm học mãi
 Trẻ thơ siêng năng hăng hái
 Nhón lên đắp xây cuộc đời.
 Anh lớn hay làm thơ
 Thì em biết đọc i, tờ
 Me mến yêu đừng chờ
 Nhìn em với bạn vui đùa
 Anh biết chăm ruộng nương
 Thì em biết chăm đến trường
 Con gió lên cuối đường
 Mừng em sống đời trẻ măng.

Đã có dân ca kháng chiến, dân ca hậu kháng chiến và dân ca tình ca rồi, bây giờ tôi soạn dân ca xã hội.

Vì tôi thích làm những "bộ ba" cho nên sau khi đã soạn bài dân ca nói tới mối tình của đôi VỢ CHỒNG QUÊ sống đời lam lũ ở miền ngoài với những nét nhạc ngũ cung xứ Bắc, tôi soạn thêm một bài dân ca khác mang âm hưởng hơi điệu Huế là TÌNH NGHÈO (theo thơ của Hồng Nam tức Hồ Hán Sơn), nói tới mối tình vợ chồng của những người lao động ở nơi miền Trung sỏi đá.

TÌNH NGHÈO

(theo thơ Hồng Nam)

(Saigon-1954)

Hò là hò lơ ! Hò là hò lơ !
 Hò là hò lơ ! Hò là hò lơ !
 Hò là hò lơ ! Hò là hò lơ !
 Nhớ nhớ thuở nào
 Anh (lơ) cấy thuê
 Em (lơ) dất trâu
 Đôi ta cùng (lò) gặp nhau dưới cầu
 Bóng mát dưới cầu.
 Nhớ nhớ thuở nào
 Anh (đây) làm công
 Em (lơ) gánh rong
 Miếng trâu cau (lơ) nên đôi vợ chồng
 Đôi vợ (à) chồng.
 Cuối cuối nẻo làng
 Túp (lơ) lều hoang
 Che (lò) gió sương
 Ơn hai mùa (là) lúa chín ngô vàng.
 Suốt suốt một đêm
 Anh (đơ) cùng em
 Dưới (lơ) bóng trăng
 Tiếng chày tre (lơ) cỏi đất nhịp vui.
 Nhịp nhàng vui
 Hò ! Nước từ ngàn trùng xa
 Nước tràn về làng ta
 Nước hờn cuộc tình quê
 Hò là hò lơ !
 Ruộng mầu tan vỡ

Vườn nghèo (lờ) xơ rơ
 Cửa nhà (lờ) ngơ ngác
 Đói (lờ) trẻ thơ
 Đi (lờ) về mô
 Hò ! Khói lửa ngụt trời mê
 Bốc về ngàn nẻo quê
 Kéo cuộc tình nghèo đi
 Hò là hò lơ.
 Giặc về (lờ) ta đánh
 Giặc tràn (lờ) ruộng xanh
 Tình nghèo (lờ) mỏng manh
 Đừng chia rẽ đôi lứa mình.
 Lúc, lúc trở về
 Quãng (lơ) đường xa
 Anh (lơ) bước lẻ
 Không may dù (là) mời anh cứ về
 Anh hỏi anh cứ về
 Cánh, cánh đồng quê
 Vẫn (lơ) còn kia
 Vẫn (lơ) lũy tre
 Tiếng chày tre đang mong người về
 Mong đợi (ư) người về
 Mái, mái nhà xiêu
 Ánh (lơ) đèn khêu
 Đói (lơ) lúa yêu
 Mơ hai mùa (là) lúa chín ngô nhiều
 Lúa chín ngô (ý) nhiều
 Sớm, sớm ngày mai
 Nắng (lơ) hồng soi
 Nghe (là) khắp nơi
 Tiếng cây xe (lơ) cối máy nhịp vui
 Nhịp nhàng vui...

Rồi tôi soạn một bài dân ca ngũ cung hơi Oán là bài HỒ LƠ nói tới đời uyen ương nghèo của miền Nam. Cả ba bài VỢ CHỒNG QUÊ, TÌNH NGHÈO, HỒ LƠ đều có thể gọi là dân ca xã hội.

HỒ LƠ

(Saigon-1957)

Hồ lơ ! Hớ lơ !

Lắng tai nghe tiếng ai đang hò lơ !

Hồ lơ ! Hớ lơ !

Miền Nam nước Việt mền yêu
 Có một miền quê rất nhiều đất sống
 Tình quê như chín con sông
 Nước trôi vào lòng đất cày thơm nồng
 Đợi mùa lúa tốt trở bông
 Đợi chàng, em đến làm công.
 Miền Nam nắng từ sớm mai
 Nắng xạm mặt ai, nắng về đêm tối
 Trời xinh em trắng như bông
 Cũng bởi em làm vất vả trên đồng
 Được mùa lúa tốt hạt com
 Gặt về cho bố nhọc công.

Hồ lơ ! Hớ lơ !

Lắng tai nghe tiếng ai đang hò lơ !

Hồ lơ ! Hớ lơ !

Yêu em đôi mắt hạt huyền
 Yêu làn tóc rối yêu liền nước da
 Yêu em tắm áo thô sơ
 Dãi dầu nắng mưa
 Vẫn chưa phai mối tình.

Miền Nam đất giàu nước sang
 Có một miền quê xóm làng thơm ngát
 Đời ta tuy thiếu xa hoa
 Đức Tin vẫn là mối tình trong lòng
 Tình là ánh sáng tự do
 Đời là áo ấm miệng no
 Yêu em đôi mắt hạt huyền
 Yêu làn tóc rối yêu liền nước da
 Yêu tấm áo thô sơ
 Dãi dầu nắng mưa,
 Vẫn chưa phai mối tình.
 Hò lơ ! Hớ lơ !
 Lắng tai nghe tiếng ai đang hò lơ !
 Hò lơ ! Hớ lơ !

Trong loại bài ca xã hội của tôi lúc đó còn có những bài không soạn theo thể điệu dân ca, như PHỐ BUỒN chẳng hạn, nói tới người lao động ở những khu nhà lá trong thành phố hoa lệ Saigon:

PHỐ BUỒN

(Saigon-1954)

Đường về đêm đêm mưa rơi ướt bước chân em
 Bùn lầy không quên bồi thêm lối ngõ không tên
 Qua mấy gian không đèn
 Những mái tranh im lìm
 Đường về nhà em tối đen.
 Nhìn vào khe song trông anh ốm yếu ho hen
 Một ngày công lao không cho biết đến hương đêm
 Em bước chân qua thêm
 Mưa vẫn rơi êm đêm
 Và chỉ làm phố buồn thêm.
 Hạt mưa, mưa rơi tí tách
 Mưa tuôn dưới vách
 Mưa xuyên qua màn
 Hạt mưa, mưa qua mái rách
 Mưa như muốn trách
 Sao ta chạy quanh.
 Hạt mưa, mưa yếu áo rách
 Yêu đôi sát nách
 Mưa ngưng không đành
 Hạt mưa, mưa gieo tí tách
 Mưa lên tiếng hát
 Ru cơn mộng lành.
 Đường về trong mơ đêm đêm phố lớn thênh thang
 Ánh sáng kinh kỳ tràn lan
 Đời nghèo không riêng thương yêu bóng dáng Xuân sang
 Yêu phố vui, nhà gạch ngon
 Đèn đêm không soi bóng vắng
 Kinh đô thắc mắc
 Im nghe phố buồn
 Người đi trong đêm tối ám
 Nghe mưa thức giấc
 Khuyên nhau chờ mong.

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Tiếp Tục Nhạc Tình

Nhạc Tình Sau Mười Năm Ngủ Kỹ

Trong một thời gian khá lâu, từ 1948 cho tới 1957, tính ra gần một thập niên, vì quá mải mê soạn nhạc xã hội, quá say sưa soạn những bài tình tự quê hương hay những bài ca xưng tụng tình yêu của những đôi tình nhân khác, ở thôn quê (VỢ CHỒNG QUẾ) hay ở thị thành (PHỐ BUỒN) hoặc đem thơ tình của các nhà thơ (Thế Lữ, Lưu Trọng Lư...) ra phổ nhạc cho nên tôi không soạn một bản nhạc tình nào cho tới cả. Và lại, trong 10 năm trời, tôi cũng không gặp một người tình mới mẻ nào cả !

Trong cuộc đời náo nhiệt của tôi lúc đó, nói thẳng ra, bồng phận đối với gia đình, đối với quốc gia, đối với xã hội, tôi đều lo toan rất tròn trĩnh, dù có *đôi ba lần gian dối, nhưng đời vẫn ban cho ngọt bùi*. Thế nhưng trong lòng của một kẻ đang ở trong tuổi trung niên, đầy sinh lực như tất cả mọi người, đã vẫn tàng ẩn cái cô đơn nghiệp dĩ của mình, dù tôi có gào lên ba lần như thi sĩ Thanh Tâm Tuyền lúc đó: *Tôi không còn cô độc, tôi không còn cô độc, tôi không còn cô độc...* Khát khao lấp được cái huyệt cô đơn không đáy, tôi soạn bài:

TÌM NHAU

(Saigon-1956)

*Tìm nhau trong hoa nở
Tìm nhau trong cơn gió
Tìm nhau trong đêm khô hay mưa lũ
Tìm nhau khi nắng đổ
Tìm nhau khi trăng tỏ
Tìm nhau như chim mộng tìm người mơ.
Tìm trong câu thơ cổ
Tìm qua tranh Tố Nữ
Tìm trên môi đương ca câu thương nhớ
Tìm sâu trong muôn thuở
Tìm nhau như Thiên Cổ tìm Ngàn Thu.
Gặp nhau trong hơi thở của cuộc đời, người ơi
Gặp nhau, hãy nép hơi im trong hương mới
Gặp nhau trong Nhân Tình đầy Bác Ái, ơi người
Gặp nhau trong kinh cầu một hồi chuông.*

Tìm nhau trong bom lửa
 Tìm nhau trong mưa bão
 Tìm nhau trên kinh đô xây trong xương máu
 Tìm nhau trong thống khổ
 Tìm nghe câu than thở
 Tìm nhau như goá phụ tìm mộ bia.
 Tìm đâu môi em đỏ
 Tìm đâu mây trong mắt
 Tìm cho ra mái tóc ngây thơ đó
 Tìm xem trong kính sử
 Tìm tương lai sáng tỏ
 Tìm nhau khi nhân loại được trùng tu.
 Gặp nhau trong vinh dự của đời người, người ơi
 Gặp nhau dưới Đức Tin bao la phơi phới
 Gặp nhau trong cơ khổ của thế giới, ơi người
 Gặp nhau, đôi tâm hồn được nghỉ ngơi.

Nhạc Tình Cảm Tính

Xin nói qua về những tính chất nhạc tình trong Tân Nhạc Việt Nam. Khi mới thành hình, nhạc tình trong âm nhạc cải cách mang nhiều tính chất lãng mạn với ca khúc của Thẩm Oánh, Dương Thiệu Tước, Đặng Thế Phong, Lê Thương hay của Dzoãn Mẫn... Tình nhân trong những ca khúc đó bao giờ cũng phải có *mùa Thu, gió heo may, sông nước, trời mây, hoa cỏ* để làm đẹp cho cuộc tình... Rồi theo với thời gian, nhạc tình tiến tới giai đoạn phát triển của Tân Nhạc, nó rời khỏi khung cảnh *lãng mạn* (romantique) để tiến tới loại *nhạc tình cảm tính* (sentimentale), nghĩa là bây giờ đôi lứa yêu nhau không cần đến bối cảnh chung quanh nữa. Trong loại nhạc tình này chỉ có anh với em mà thôi, nghĩa là chỉ có người nam, người nữ dìu nhau đi trên đường tình. Rồi nhạc tình Việt Nam sẽ tiến tới giai đoạn *não tính* (cérébral), *nhục tính* (sensuel), *ảo tính* (psychedélique). Nhạc tình của tôi ra đời trong giai đoạn 58-68 nằm trong hạng *nhạc tình cảm tính* vậy...

1956. Tôi đi tìm và tôi đã gặp tình yêu. Tôi không lẫn tránh nó dù biết không giữ được nó suốt đời. Cuộc tình kéo dài 10 năm này khởi sự bằng bài:

THƯƠNG TÌNH CA

(Saigon-1956)

Dìu nhau đi trên phố vắng
 Dìu nhau đi trong ánh sáng
 Dắt hôn về giấc mơ vàng, nhẹ nhàng
 Dìu nhau đi chung một niềm thương.
 Nhịp chân êm êm thánh thót
 Đứng cho trắng tan dưới gót
 Chớ để mộng vỡ mơ tàn, dịu dàng
 Đứng cho không gian đọng thời gian.
 Đưa nhau vào cõi vô biên
 Có chim uyên tình thiêng
 Hát ru êm triền miên
 Đưa nhau vào chốn không tên, mặc đời quên
 Không bến, không thuyền, hết câu nguyện.
 Dìu nhau sang bên kia thế giới
 Dìu nhau nương thân ven chín suối
 Dắt dìu về tới xa vời, đời đời
 Dìu nhau đưa nhau vào ngàn thu.

Sau khi đã dìu nhau trong THƯƠNG TÌNH CA để đi vào cuộc tình 10 năm, tôi soạn những bài như: NGÀY ĐÓ CHÚNG MÌNH, ĐỪNG XA NHAU, CHO NHAU... bài nào cũng soay quanh chữ "nhau".

NGÀY ĐÓ CHÚNG MÌNH

(Saigon-1959)

Ngày đó có em đi nhẹ vào đời
 Và mang theo trăng sao đến với lời thơ nuôi
 Ngày đó có anh mơ lại mộng người
 Và se tơ kết tóc giam em vào lòng tôi.
 Ngày đôi ta ca vui tiếng hát với đường dài

Ngâm khẽ tiếng thơ, khơi mạch sầu lời (ý y y)
 Ngày đôi môi đôi môi đã quyết trời đời người
 Ôi những cánh tay đan vòng tình ái (ớ ơ ờ)
 Ngày đó có ta mơ được trọn đời
 Tình vươn vai lên khơi tới chín trời mây khói
 Ngày đó có say duyên vượt biển ngoài
 Trùng dương ơi ! Giữ kín cho lâu đài tình đôi.

Ngày đó có em ra khỏi đời rồi
 Và mang theo trăng sao chết cuối trời u tối
 Ngày đó có anh mê mãi tìm lời
 Tìm trong đêm rách rưới cơn mơ nào lẻ loi
 Ngày đôi ta chôn vui tiếng hát đã lạc loài
 Chôn kín tiếng thơ rơi, ngậm ngùi rơi (ý y y)
 Ngày đôi môi thương môi đã xé nát nụ cười
 Ôi những cánh tay ngỡ ngàng tả tơi (ớ ơ ơ)
 Ngày đó có bơ vơ lạc về trời
 Tìm trên mây xa khơi có áo dài khăn cưới
 Ngày đó có kêu lên gọi hồn người
 Trùng dương ơi ! Có xót xa cũng hoài mà thôi...

Và tôi đã van xin chúng tôi: *Đừng xa nhau, đừng xa nhau nhé !*

ĐỪNG XA NHAU

(Saigon-1958)

*Đừng xa nhau ! Đừng quên nhau !
 Đừng rẽ khúc tình nghèo
 Đừng chia nhau nỗi vui, niềm đau
 Đừng buông mau ! Đừng dứt áo !
 Đừng thoát giấc mộng đầu
 Dù cho đêm có không bên lâu.
 Đời phai mau, người ghen nhau
 Lòng vẫn cứ ngọt ngào,
 Miệng ru nhau những ân tình sâu
 Đừng xôn xao, đừng khóc dẫu
 Đừng oán trách phận bèo
 Vì sông xa vẫn trung thành theo.*

*.....
 Dù mai sau dặt nhau mà qua cầu
 Mỏ chôn sâu ánh trăng vàng mái lâu
 Đừng xa nhau nhé !
 Đừng quên nhau nhé !
 Đừng chia nhau núi cao vực sâu.
 Đừng xa nhau ! Đừng quên nhau
 Đừng dứt tiếng ngậm sầu
 Đừng im hơi đấng cay rời nhau
 Đừng đi mau để mãi mãi
 Là chiếc bóng đậm màu
 Còn theo nhau tới muôn đời sau.*

Rồi tôi phổ nhạc một bài thơ cũng ở trong chữ "nhau" (mà một người nữ quen biết từ xưa là Hoài Trinh gửi cho từ Paris) để nói lên mối tình xanh vẫn còn lo sợ của tôi lúc này. Đó là bài:

KIỆP NÀO CÓ YÊU NHAU

(theo thơ Hoài Trinh)

(Saigon 1958)

*Đừng nhìn em nữa anh ơi
 Hoa xanh đã phai rồi
 Hương trinh đã tan rồi
 Đừng nhìn em, đừng nhìn em nữa anh ơi
 Đôi mi đã buông xuôi, môi nhẵn đã quên cười.
 Hấn người thôi đã quên ta
 Trăng Thu gãy đôi bờ*

Chim bay xứ xa mờ.
 Gặp người chẳng, gặp người chẳng, nhắn cho ta
 Hoa xanh đã bơ vơ đêm sâu gối ơ thờ.
 Kiếp nào có yêu nhau
 Thì xin tìm đến mai sau
 Hoa xanh khi chưa nở
 Tình xanh khi chưa lo sợ
 Bao giờ có yêu nhau
 Thì xin gạt hết thương đau
 Anh đâu anh đâu rồi?
 Anh đâu anh đâu rồi?
 Đừng nhìn nhau nữa anh ơi
 Xa nhau đã xa rồi, quên nhau đã quên rồi
 Còn nhìn chi, còn nhìn chi nữa anh ơi
 Nước mắt đã buông xuôi, theo tiếng hát qua đời
 Đừng nhìn nhau nữa... anh ơi !

Trong thời gian đầu của cuộc tình, tôi soạn những bài xưng tụng tình yêu của chính tôi. Tôi thường đưa người yêu đi học trong khi mưa rơi trên phố xá Saigon ban chiều hay ban đêm. Là vạn cổ sầu của Đặng Thế Phong, mưa rơi đối với tôi cũng là sầu thiên thu, nhưng còn là hạnh phúc địa đàng nữa...

MƯA RƠI

(Saigon-1960)

Mưa rơi từ nghìn xưa, mưa rơi về nẻo mơ
 Mưa đem sầu Thiên Thu đến cho ta
 Mưa đi từ tuổi thơ, mưa theo cuộc tình tơ
 Mưa rơi bạc đầu ai mong nhớ mưa.
 Mưa rơi từ nguồn xa, mưa tuôn về bao la
 Mưa chia dòng lệ ra chín con thơ
 Mưa trôi về đời ta, mưa xây nhà âm u
 Mưa giăng vải màn số nuôi giấc mơ.
 Mưa rơi vào lòng ta ! Mưa rơi vào tình ta !
 Có hay chăng là mưa rơi vì chúng ta.
 Mưa rơi, và còn rơi ! Không bao giờ mưa ngại
 Không bao giờ ta nguôi yêu người ơi !

Mưa rơi ngoài đường đêm, đưa em về nhà em
 Mưa vui mừng quán quýt dưới chân êm
 Mưa rơi lạnh trời đen, mưa trong lòng lên men
 Mưa cho lửa tình thêm chút yếu mềm.
 Mưa rơi ngoài hè đêm, như đôi bàn tay tiên
 Ru nhẹ nhẹ một ca khúc không tên
 Mưa to nhỏ triền miên, mưa trên đầu vô biên
 Mưa áp ủ tình duyên thêm vững bền.
 Mưa rơi vào lòng ta ! Mưa rơi vào tình ta !
 Có hay chăng là mưa rơi vì chúng ta.
 Mưa rơi, và còn rơi ! Không bao giờ mưa ngại
 Không bao giờ ta nguôi yêu người ơi !

Trước đây Văn Cao đã diễn tả người tình tưởng tượng của ông có gót hài khai hoa, mắt huyền lưu xuân, dáng hồng thơm hương trong một tình khúc tuyệt vời nhan đề CUNG ĐÀN XƯA. Tôi cũng bắt chước Văn Cao, tả người tình bằng xương bằng thịt của mình bằng bài hát nhan đề:

ĐƯỜNG EM ĐI

(Saigon-1960)

Đường em có đi, hằng đêm gót hoa
 Nở những đoá thơ, ôi dị kỳ
 Đường em có khi chờ em bước qua
 Là nghiêng giấc mơ ước thể.
 Ngàn sao sáng xa nhìn em thướt tha
 Rụng rơi vương mây tóc ngà
 Đường thơm bóng gầy, nhạc run lá bay

Hàng cây thiết tha đắm say.
 Đường diu ngang bao ngõ vắng cay
 Dừng chân phút dây xong, chia lià
 Đường dài thêm bao nỗi éo le
 Dài thêm nắng mưa, thêm ê chề
 Đường em cứ đi, tình ta cứ xây
 Chờ em thoát thai quay đường về
 Đường quanh khúc co, nhịp chân trôi vo
 Đường duyên ấm vui, đường mơ...

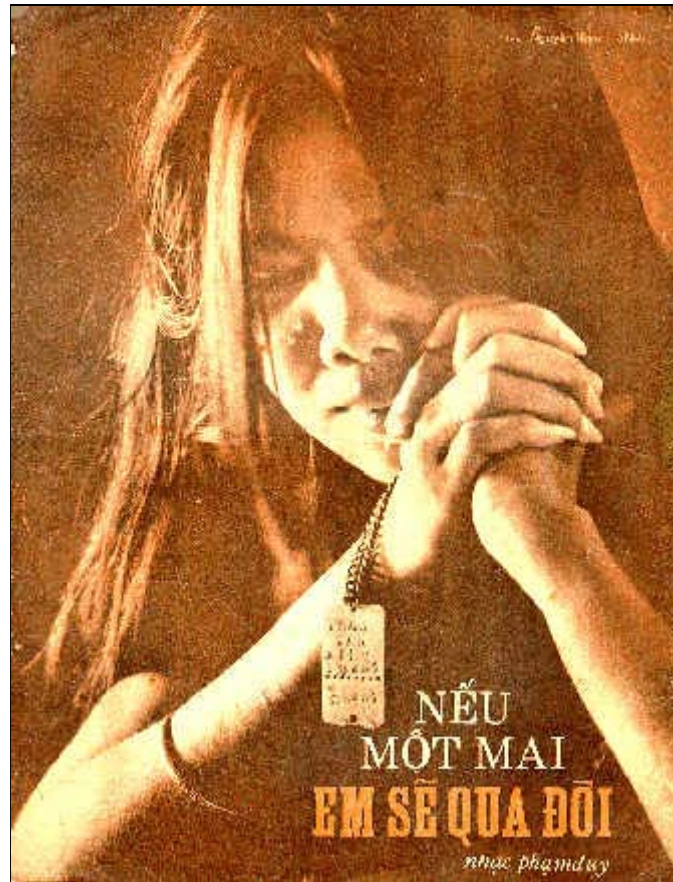
Hạnh phúc trong tình yêu khiến cho tôi sống như người mộng du.

MỘNG DU

(Saigon-1959)

Đêm đêm người mở lòng ra
 Ôm ta trong cõi mơ hồ
 Giã từ đời bằng hơi gió
 Hoá hồn theo cánh mây xa.
 Ta đi bằng một sợi tơ
 Lung linh lượn trong khói mờ
 Ta treo hồn vào tình Thu
 Thấy mình trôi loãng trắng loà
 Ta rơi bằng một đời hoa
 Tan theo với ngàn cánh uá
 Không ngờ hồn hoá
 Vào làn phấn bướm xanh lờ (ơ... ơ)
 Ta bay bằng một giọng ca
 Tuôn ra thế giới mịt mù
 Ta về bao la, trôi xuôi theo dòng tinh tú (u... ú)
 Êm êm người dệt bài thơ
 Nâng ta trong lưới mơ hồ
 Ta về lòng người bờ ngõ
 Khóc cười như bé bơ vơ
 Ta theo đường mộng còn lưa
 Hương đưa vào nẻo ngàn thu
 Người về tay ngà thương nhớ
 Kêu ta bằng một lời ru.

Nhưng trong hạnh phúc của nhạc tình đã thấy le lói sự khổ đau rồi. Bởi vì tôi tự biết không giữ được cuộc tình này cũng như không đủ can đảm để đi theo nó, cho nên tôi có những bài như:

NẾU MỘT MAI EM SẼ QUA ĐỜI

(Saigon-1958)

Nếu một mai em sẽ qua đời
 Hoa phủ đầy người
 Xe nhíp đầm khơi... xa xôi.
 Nếu một mai em đốt pháo vui
 Hát theo người
 Hương cưới chia phôi, cười mặn tình đời.
 Nếu một mai em bước qua thềm
 Mang nặng hồn mềm
 Em trở mình trên nhân duyên
 Nếu nửa đêm trăng gió đã lên
 Bão mưa êm, chăn gối ghi tên
 Bia mộ đường quên.
 Nếu một mai không còn ai
 Đứng bên kia đời trông vói vói
 Không còn ai ! Đâu còn ai ?
 Trong ngày mai, có dư hương người
 Chỉ là giăng giới mà thôi.
 Nếu về sau em có qua cầu
 Không chẳng vì sầu, thương chẳng còn đâu
 Mà nói chuyện quên nhau
 Nếu vì sao, quay gót cuốn mau
 Dấu chân sâu in vết không lâu
 Chẳng nợ gì nhau...

Với hoa phủ đầy người, em sẽ lên xe hoa! Xe hoa ở đây là xe tang hay là xe cưới? Chỉ biết rằng em sẽ qua cầu, em phải xa anh! Rồi còn gì nữa đâu? Còn gì nữa đâu mà chờ đón nhau? Mà tưởng nhớ nhau? Mà oán trách nhau? Mà phải khóc nhau? Mà gọi mãi nhau??? Dù phải đợi mười năm sau mới chia tay với người tình, bài CÒN GÌ NỮA ĐÂU được soạn ra ngay trong lúc này. Về

phương diện nhạc thuật, bài này có những biến chuyển quanh co, khuấy khuấy của một nhạc đề đau khổ.

CÒN GÌ NỮA ĐÂU

(Saigon-1960)

*Còn gì nữa đâu ? Mà tìm thấy nhau
Mối thương đau dài lâu
Đã lên cao chim sâu
Ngăn bước qua cầu, tình đã nghẹn ngào
Còn gì nữa đâu ? Mà chờ đón nhau
Suốt đêm thâu lạnh lẽo
Ngóng trông nhau bạc đầu mà chẳng thấy nhau
Còn gì nữa đâu ?
Còn gì nữa đâu ? Mà tưởng nhớ nhau
Bóng dáng yêu, từ lâu
Đã trôi mau về đâu
Trong giấc mơ nghèo tình đã nhạt màu
Còn gì nữa đâu ? Mà oán trách nhau
Có quên mau cuộc sầu
Có nuôi bao tình sâu thì lòng vẫn đau
Còn gì nữa đâu ?
Còn gì nữa đâu ? Mà phải khóc nhau
Có đi theo mùa Ngâu
Tới suốt reo nghìn thâu, tình chôn đã lâu
Còn chi nữa đâu ? Còn gì nữa đâu ?
Mà kể với nhau
Vết thương đầu ngày nào
Có sống bao đời sau thì đã mất nhau...*

CODA

*Còn gì nữa đâu ?
Còn gì nữa đâu ? Mà gọi mãi nhau !*

Trở Về Phạm Duy Tổng Quát

Tình Yêu Sự Đau Khổ Cái Chết

Trong một cuộc phỏng vấn của người phụ trách chương trình phát thanh Văn Học Nghệ Thuật của Đài Saigon là Nguyễn Đình Toàn, tôi có nói là vào lúc đó (năm 1951) đối với tôi chỉ có ba điều quan trọng: **Tình Yêu, Sự Đau Khổ** và **Cái Chết**. Tôi đã thể hiện ra cả ba vấn đề đó trong nhiều ca khúc...

... như trong bài **NƯỚC MẮT RƠI** chẳng hạn. Giọt nước mắt ra đi từ bờ mi rồi sẽ chết ở bờ môi, nhưng trong khoảnh khắc ngắn ngủi đó, nước mắt là ngọt bùi của đôi lứa, là mặn đắng của khổ đau, là tình trinh nữ, là hồn thơ, là đời hoa sớm nở tối tàn, là tuổi lệ nhỏ nhoi hay biển nước mắt của chúng ta. Có cả nước mắt không mùi và nước mắt khô trong một ca khúc ngắn ngủi này...

NƯỚC MẮT RƠI

(Saigon-1961)

*Nước mắt rơi cho tình ra đời
Nước mắt theo duyên về xa vời
Mùa Xuân ngời trôi dòng lệ vui nhỏ bé xanh tươi.
Nước mắt xuôi cho người gặp người
Nước mắt len sau từng nụ cười
Lệ ngọt bùi say đời rủ nhau tìm lối ra khơi.
Nước mắt rơi trên tình trinh nữ
Nước mắt đem hương vào hồn thơ
Cuốn gió theo con thuyền vượt qua những thác mớ
Nước mắt tuôn suốt một đời hoa
Cánh lá rơi, mặn mà tình ngọt
Suối níu sông ra biển bao la, nước mắt ta...*

.....
*Nước mắt rơi trên đường đã dài
Nước mắt đưa chân về cõi đời
Giọt lệ vàng không mùi ngược trôi về với đơn côi.
Nước mắt êm đi vào tuổi trôi
Nước mắt khô âm thầm không lời
Vài giọt sầu lững lờ dựa nhau về chết trên môi !*

Lúc này tôi đang yêu đời lắm nhưng tôi vẫn nói tới cái chết, chẳng hạn qua những kiếp lá trên đường trong bài **ĐƯỜNG CHIỀU LÁ RỤNG**. Lá đang như những chiếc thuyền rung rinh trong ngọn gió, bỗng nghe đất gọi về, lá rơi xuống để trở thành những ngôi mộ úa trên đường chiều, nơi đó có tôi và người yêu đang đi trong cuộc tình. Bài **ĐƯỜNG CHIỀU LÁ RỤNG** rất khó hát so với các ca khúc khác của tôi, nét nhạc và chuyển điệu của nó khá mới lạ, cho tới nay, chỉ có Thái Thanh, Kim Tước và Quỳnh Giao hát nó mà thôi...

ĐƯỜNG CHIỀU LÁ RỤNG

(Saigon-1958)

Chiều rơi trên đường vắng có ta rơi giữa chiều.
 Hồn ta theo vạt nắng, theo làn gió dịu hiu.
 Lá vàng bay ! Lá vàng bay !
 Như dĩ vãng gầy, tóc buông dài, bước ra khỏi tình phai
 Lá vàng rơi ! Lá vàng rơi !
 Như chút hơi người già ơn đời trên nẻo đường hấp hối
 Hoàng hôn mở lối, rừng khô thờ khói
 Trời như biển chới
 Từng chiếc thuyền hồn lướt trôi
 Neo đứt một lần cuối thôi
 Cho cánh buồm lộng gió vơi, gió đầy
 Chiều ôm vòng tay, một bó thuyền say
 Thuyền lơ lửng mãi
 Từng tiếng xào xạc lá bay
 Là tiếng cội già khóc cây
 Hay tiếng lòng mình khóc ai, giờ đây ?

Chiều chưa thôi triu mến, lá chưa buông chết chìm
 Hồn ta như vạt biển, bay vờn trong đời tiên
 Lá vàng êm ! Lá vàng êm !
 Như mũi kim mềm sẽ khâu liền kín khung cửa tình duyên
 Lá vàng khô ! Lá vàng khô !
 Như nét môi già đã nhăn chờ lên nẻo đường băng giá
 Chiều không chiều nữa, và đêm lần nữa
 Chẳng thương chẳng nhớ
 Để những lệ buồn cánh khô
 Rơi rớt từ một cõi mơ
 Nghe đất gọi về tiếng ru hững hờ
 Còn rơi rụng nữa, cành khô và lá
 Thành ngôi mộ úa
 Chờ đến một trận gió mưa
 Cho rửa tình già xác xơ
 Cho biến thành nhựa sống nuôi tình thơ...

Chiều tan trên đường tối, có ta như rã rời
 Hồn ta như gò mồi đang chờ phút đầu thai.

Dù sao tôi cũng đang sống một cuộc đời phi nguyện. Tôi đã có đầy đủ vinh quang và tủi nhục (vì một si-căng-đan về tình), hạnh phúc và khổ đau. Tôi cũng nói khá nhiều về cái chết. Coi như đã được sống tận cùng của cuộc sống, bây giờ, tôi muốn cảm ơn tất cả bằng một ca khúc nhan đề:

Tạ Ơn Đời

(Saigon-1959)

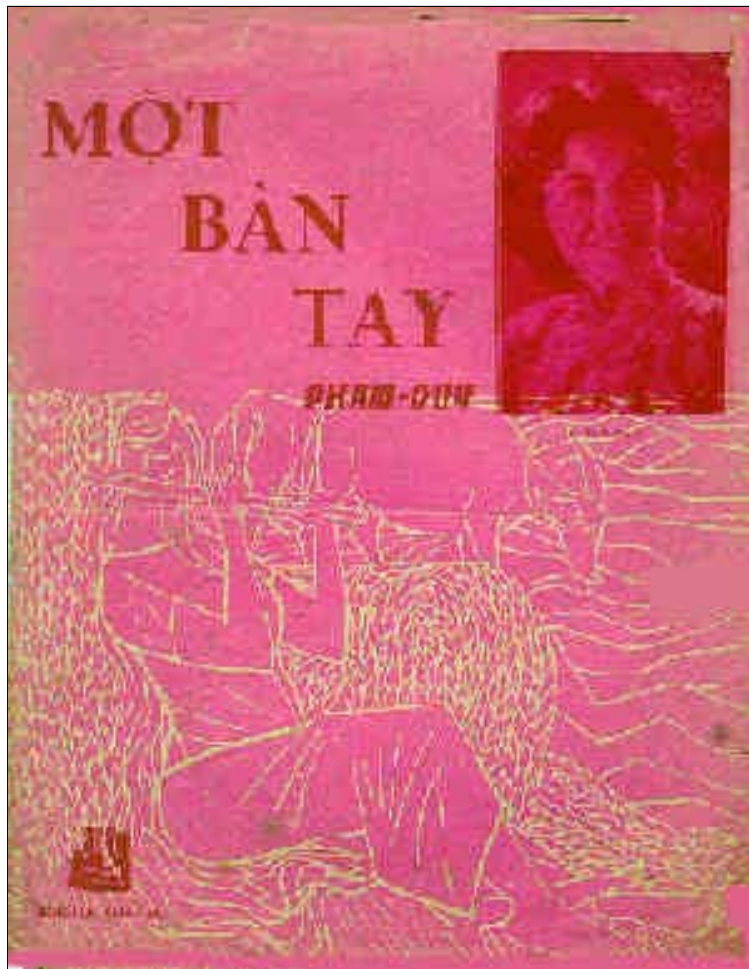
Tim vang còn giây lát
 Hơi run còn thơm ngát
 Dương gian còn trong mắt
 Nghe tiếng hát chưa nhạt tan
 Bao nhiêu là thương mến
 Bao nhiêu là quyến luyến
 Vời bao nhiêu niềm xao xuyến
 Đời vắng xa như Mẹ hiền.
 Ôi một lần nương náu
 Đi trên đời chẳng lâu
 Trong trăm mùa Xuân héo
 Tay hái biết bao niềm yêu.
 Dăm eo sèo nhân thế
 Chưa phai lòng say mê
 Vời đời ba lần gian dối
 Đời vẫn ban cho ngọt bùi.

*Ôi ơn đời chới vói
Nhớ khi thân tròn ôm gói
Ba trăm ngày trong gói
Ngóng trông ra đời góp mỗi chung vui
Ôi ơn đời mãi mãi
Thoát thai theo đời, vun sỏi
Lớn lên trong vườn ân ái muôn đời.*

*Mang ơn đời chẵn vố
Dâng cho người yêu goá
Dâng cây đàn bơ vơ Dâng biết bao ân tình xưa*

*Mang ơn đời nâng đỡ
Dâng nắm mồ thô sơ
Vói dâng hương hồn thương nhớ
Còn vấn vương trong chiều tà.*

Tôi theo đúng cái "credo" của tôi trong bài LỬ HÀNH trước đây, nghĩa là sống cho đến tận cùng của Tình Yêu, Sự Đau Khổ hay Cái Chết. Tôi soạn những bài nói tới toàn diện cuộc đời chứ không chỉ là mảnh đời vụn vặt. MỘT BÀN TAY là tất cả. Bàn tay đưa ta vào đời, dẫn dắt ta đi, đánh đập ta hay vỗ về ta... cuối cùng, bàn tay vuốt mắt ta.

MỘT BÀN TAY

(Saigon-1959)

*Bàn tay đưa anh ra khỏi lòng người
Một đêm kêu lên hơi thở tuyệt vời.
Bàn tay êm ái, ôi bàn tay khoan khoái
Nhạc ru tiếng khóc trần ai.*

*Bàn tay đưa anh đi gặp cuộc đời
Một Xuân bao dung ai cũng là người
Bàn tay vun sỏi, ôi bàn tay đưa lối
Đọc đời, thơ hát đầy vui.
Trong cơn mưa hè, tay nào khô héo bắt anh về ?
Bàn tay che mắt, ôi còn ngăn câu hát
Bàn tay ám khí u mê
Nhưng tay em về, thơm mùi gỗ quý, gỡ anh ra
Bàn tay nắng lóa, ôi bàn tay khơi gió
Tình trong nắm ngón nỡ nà.
Bàn tay ôm anh trong cuộc tình đầy
Một Thu sang, tìm anh nở tròn ngày
Bàn tay ấm áp, ôi bàn tay bão táp
Bàn tay son, vẽ đời đôi.
Một mai đưa anh thăm thăm lia đời
Mùa Đông khăn tang, mây bỏ đường dài
Bàn tay thương nhớ, ôi gặp anh bằng giá
Lạ lòng, tay khép làn mi.*

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Bổn Phận Công Dân

Trong thời kỳ đầu của Cộng Hòa Đệ Nhất, khi tổ chức Văn Hoá Vụ được thành lập để đi tìm một đường lối văn nghệ cho miền Nam, tôi tích cực tham gia. Khi Quốc Hội tổ chức cuộc thi soạn bản quốc ca thì với bổn phận của một công dân, tôi soạn một bài có tính chất âu ca để dự thi. Đó là bài:

CHÀO MỪNG VIỆT NAM

(Saigon-1956)

*Chào mừng nền Cộng Hoà Việt Nam
Chào Dân Chủ Mới chiếu nguồn ánh sáng mọi nơi
Chào muôn năm bao anh hùng chiến sĩ
Chào bao thanh niên anh dũng hi sinh.
Chào mừng anh em, chào mừng Đoàn Kết
Chào mừng nhân dân, chào mừng thế giới
Quyết chiến đấu xây đời tự do đẹp tươi.
Hoan hô Độc Lập, hoan hô Hoà Bình
Bông hoa Á Châu, đây dân Việt Nam
Hoan hô nụ cười, hoan hô cuộc đời
Vui tranh đấu không quên bao tình người.*

Văn Hoá Vụ tổ chức tuần lễ Văn Hoá trong đó có nhiều giải thưởng cho các bộ môn văn nghệ. Tôi đoạt một giải với một vở ca kịch Tôi chỉ còn nhớ đoạn khúc đầu:

CHIM LÒNG

(Saigon-1955)

Câu dạo:

*Lơ thơ tơ liễu ý y y buông mảnh
Ngày hôm qua mây còn đang học nói ý y y
Trên cánh, cánh mĩa mai
Chim, chim chim ơi...*

*.....
Chim, chim chim ơi ! Chim, chim chim ơi !
Cất tiếng líu lo trên đầu cành
Cất tiếng véo von trên đầu gành.
Về nhà này đẹp, về nhà này xinh
Và một bàn tay luôn quý mến
Chờ một giọng hát rất nên duyên
Chim, chim chim ơi !
Hãy cất tiếng ca êm đềm !
Ở ở chim ơi ! Ở ở chim ơi !
Ở ở chim ơi ! Ở ở chim ơi !*

*Chim, chim chim ơi ! Chim, chim chim ơi !
Cớ, cớ cớ sao mây buồn rầu
Cớ, cớ cớ sao mây nặng sầu*

Này là hạt gạo, này là hạt kê
 Này là lông son xinh xắn nhé
 Này là bình nước rất ngon kia
 Chim, chim chim ơi !
 Có, có sao mà ngậm ngùi
 Ở ở chim ơi ! Ở ở chim ơi !
 Ở ở chim ơi ! Ở ở chim ơi !

Chim, chim chim ơi ! Chim, chim chim ơi !
 Thấy, thấy thấy chim không một lời
 Biết, biết biết chim yêu cuộc đời
 Đời, đời độc lập. Đời, đời tự do
 Một vùng trời xanh mây trắng xoá
 Và một ngọn gió rất nên thơ
 Chim, chim chim ơi !
 Hãy cất cánh bay tung trời !
 Ở ở chim ơi ! Ở ở chim ơi !
 Ở ở chim ơi ! Ở ở chim ơi !

Chim, chim chim ơi ! Chim, chim chim ơi !
 Hãy cất cánh bay tung đầy trời
 Hãy cất cánh bay theo bụi đời
 Đời là nụ cười. Đời là nguồn vui
 Vì một đàn chim bay giữa gió
 Và miêng thì lú lú lo lo
 Chim, chim chim ơi !
 Hãy cất tiếng ca yêu đời
 Ở ở chim ơi ! Ở ở chim ơi !
 Ở ở chim ơi ! Ở ở chim ơi !

Thêm Một Bài Bé Ca

Sau khi nói đến *con chim lông*, tôi nói tới *con chim trời* qua một bài bé ca nhan đề MỘT ĐÀN CHIM NHỎ. Những lời nói mò của tôi trong bài hát không ngờ lại đúng với sự thực. Mười năm sau, quả nhiên hỏa tiễn của Hoa Kỳ chỉ mất đúng có ba ngày lên tới mặt trăng và quả nhiên phi-hành-gia Amstronng không tìm thấy Chú Cuội và Cô Hằng đâu cả! Bài MỘT ĐÀN CHIM NHỎ này còn là sự liên tục của bài CHÚ CUỘI năm xưa nữa.

MỘT ĐÀN CHIM NHỎ

(Saigon-1957)

Thằng Cuội yêu chị Hằng Nga
 Nói dối ông bà lên tới mặt trăng
 Ô tang tình tang ! Ô tang tình tình !
 Kể từ khi Cuội ra đi
 Làng xóm không ngờ cũng nhớ Cuội ghé
 Ô tang tình tang ! Ô tang tình tình !
 Cuội thì sau cuộc phiêu du
 Cuội ngời thương nhớ quê nhà xa xôi
 Ô tang tình tang ! Ô tang tình tình !
 Cuội ngồi dưới ngọn cây đa
 Để trâu ăn lúa kêu cha ời ời
 Ô tang tình tang ! Ô tang tình tình !
 Chị Hằng thương Cuội chưa nguôi
 Dù sống trên Trời chưa thoát tình quê
 Ô tang tình tang ! Ô tang tình tình !
 Chị Hằng cho một trần gian
 Một tháng một lần trăng chiếu tròn cao
 Ô tang tình tang ! Ô tang tình tình !

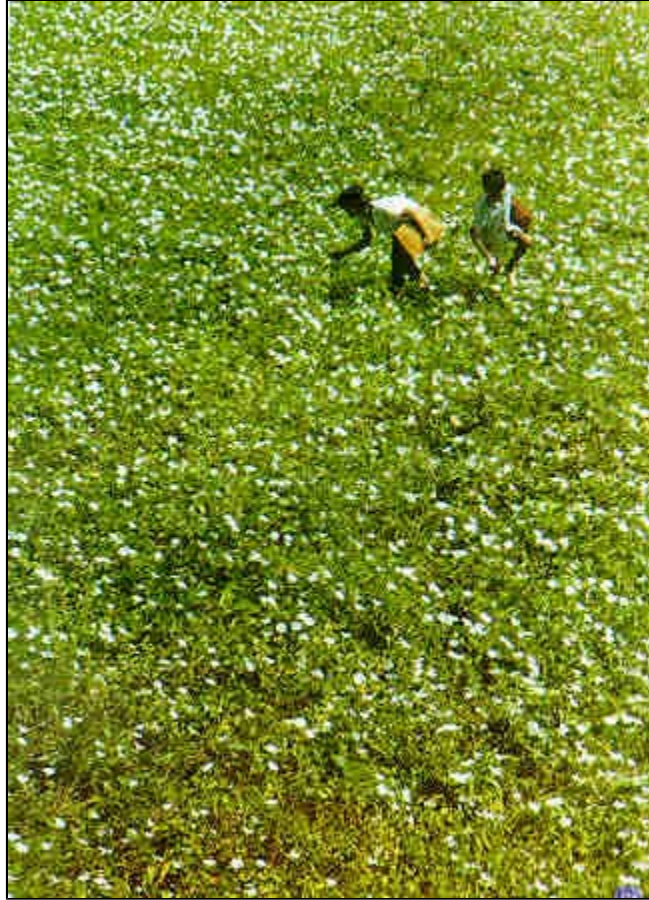
Một trời Nam tròn trăng Thu

Em bé ra chờ xem Chú Cuội đâu ?
Ồ tang tình tang ! Ổ tang tình tình !
Một đàn chim nhỏ bay đêm
Bay suốt năm liền tới cõi trần gian
Ồ tang tình tang ! Ổ tang tình tình !
Bầy trẻ thăm hỏi : Cung trăng
Chú Cuội đâu vắng ? Cô Hằng đâu xa ?
Ồ tang tình tang ! Ổ tang tình tình !
Động lòng thương trẻ ngây thơ
Bầy chim nhỏ bé bay vô trả lời
Ồ tang tình tang ! Ổ tang tình tình !
Từ ngày có hỏa tinh bay
Bay có ba ngày lên tới mặt trăng
Ồ tang tình tang ! Ổ tang tình tình !
Cuội đành đem Chị Hằng Nga
Tìm xứ xây nhà không biết ở đâu ?
Ồ tang tình tang ! Ổ tang tình tình !

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Ca Hát Bốn Mùa

Tình Cảm Thiên Nhiên

Trong khi ràng buộc mình vào với hiện thực xã hội như vậy, tôi cũng đi vào thiên nhiên với những bài như XUÂN THÌ, XUÂN NÔNG... tiếp tục hơi thở của bài HOA XUÂN tôi soạn ra từ năm 1953.

HOA XUÂN

(Saigon-1953)

*Xuân vừa về trên bãi cỏ non
 Gió xuân đưa lá vàng xuôi nguồn
 Hoa cười cùng tia nắng vàng son
 Lũ ong lên đường cánh tung tròn.
 Hoa chẳng yêu lũ bướm lả lơi
 Muốn yêu anh vác cây trên đồi
 Hay là yêu chiến sĩ nghìn nơi
 Thấy hoa tươi cười bỗng thương đời.
 Xuân ! Hoa còn tươi mãi
 Hoa vì nhân thế biết xum vầy cuộc vui.
 Xuân ! Hoa nở vì ai
 Tay nhịp bàn tay cùng đắp xây ngày mai.
 Có một chàng thi sĩ miền quê
 Ngắt bông hoa biếu người xuân thì
 Có một đàn em bé ngoài đê
 Hát câu i, tờ đón xuân về.*

*Những đoàn người trên luống cây nâu
 Thấy hoa xuân phép lạ ra màu
 Bỗng nhủ lòng ra sức cấy sâu
 Tiếng ca như thể tiếng kinh cầu.
 Hoa bèn yêu bóng dáng cần lao
 Bắt tay nhau tránh cuộc cơ cầu*

Người cùng mùa đã thoát vực sâu
 Sức hoa reo nở lúc Xuân đầu.
 Xuân ! Hoa toả hương mới
 Nhân quần ân ái đã kêu đòi niềm vui
 Xuân ! Hoa là tình tôi
 Đua nở cùng ai, cùng luyến yêu mọi nơi.
 Có một bầy thôn nữ nhìn hoa
 Chúc cho Xuân vui về thái hoà
 Có một vài tóc trắng thâm mớ
 Ước cho hoa nở mãi không già.

Bài XUÂN THÌ là sự phát triển đề tài và cảm hứng về một mùa Xuân Thái Hoà đã có trong bài HOA XUÂN.

XUÂN THÌ

(Saigon-1953)

Tình Xuân chớm nở đêm qua
 Khi mùa chinh chiến đã lui ra ngoài đời
 Ngày Xuân con én đưa thoi
 Có người nhớ tới những lời yêu mến nhau.
 Xa xa có tiếng kinh cầu
 Chiều trên dương thế mang sầu mệnh mông
 Người đi giữa độ Xuân nồng
 Nhìn nhau bờ ngõ rung rung lòng nhớ thương.
 Tình thương nhân thế bao la
 Yêu người năm trước (đã) khiến cho ta giận hờn
 Và thương cây súng cô đơn
 Hoa đào đã nở trên vết mòn chiến xa.
 Đường đi êm quá
 Có phải giấc mơ đã thành tiếng thơ
 Trời không mưa gió
 Mẹ bé con thơ, con bú say sưa.

.
 Tình ra núi Bắc, non Đông
 Duyên về tới chốn Nam sông, Tây rừng
 Gọi đàn chim trắng như bông
 Tin lành đưa xuống khắp vùng trên nước ta
 Êm êm tiếng hát trắng tà
 Tình soi trên phím tay ngà gái trinh
 Người ôm nhân loại trong mình
 Cười tuôn nước mắt cho Xuân tình đầy men.

Bài XUÂN NỒNG là mùa Xuân ở miền Nam, không có mưa phùn, chỉ có bụi, chỉ có nắng. Vậy mà vẫn nên thơ.

XUÂN NỒNG

(Saigon-1956)

Trời xanh xanh quá, sáng soi bên nhà
 Hương xuân la đà lọt cánh cửa qua
 Ngoài trời tự do, lũ bướm quanh co
 Theo đường tơ, ra ngoài nẻo mơ.
 Có tiếng guốc kéo vang trên phố vắng
 Đưa tôi ra gặp ngay ánh nắng
 Có tiếng hát giáo đường trong gió sớm
 Đưa tôi về cuộc đời đậm ấm.
 Một mùa Xuân nóng giữa nơi kinh kỳ
 Mưa bay không về, chỉ có bụi xe
 Mặt trời phương Nam trong lúc Xuân sang
 Yêu người dân, Xuân nồng tình đoan.
 Nắng khắp phố phường
 Và Xuân ngay trong vườn
 Hoa cười lên hương
 Dừa cao nghe ngóng

*Máu Xuân trong lòng
Tràn lan trong gió cong
Yêu một dòng
Dòng nước cuốn mệnh mông
Xuân vờn trên sóng
Có cô nàng giặt áo cho chàng
Mặt phơi ngoài nắng...*

*Trời xanh xanh quá, sáng soi bên nhà
Hương xuân la đà lọt cánh cửa qua
Ngoài trời tự do, lũ bướm quanh co
Theo đường tơ, ra ngoài nẻo mơ.
Có tiếng guốc kéo vang trên phố vắng
Đưa tôi ra gặp ngay ánh nắng
Có tiếng hát giáo đường trong gió sớm
Đưa tôi về cuộc đời đậm ấm.
Một mùa Xuân nóng giữa nơi kinh kỳ
Mưa bay không về, chỉ có bụi xe
Mặt trời phương Nam trong lúc Xuân sang
Yêu người dân, Xuân nồng tình đoan.*

Cũng trong xu hướng ca hát bốn mùa và hoà mình vào với thiên nhiên, tôi soạn một bài hát mùa Thu:

TƠ TÌNH

hay là

TÌNH CA MÙA THU

(Saigon-1956)

*Đêm nay sương mờ bao phủ u ú
Như lòng thương nữ
Nhớ mấy cung đàn
Thương đường tơ
Mơ hiển hoà
Đêm nay sương mờ bay toả a á
Như hồn câu thơ
Ngát khúc tình ca
Trong mùa Thu.
Có hương gầy mùi nhớ
Ngỡ hương là tình duyên trong cõi bao la
Có trăng treo tình gió
Mây quên đường xưa
Hoa Thu nở trong tiếng tơ.
Đêm Thu yêu kiều, hờn hờ ơ ơ
Như lòng trinh nữ
Đón gió muôn phương
Bay về đây
Hương ngọc ngà
Đêm Thu mơ màng ru ngủ u ú
Những người yêu Thu
Có những tình tơ trong bài thơ.*

Loại ca trữ tình và rất lãng mạn vì có sự tiếp xúc với thiên nhiên như thế đó cũng được viết ra luôn luôn trong thời gian này. Từ bài DẠ LAI HƯƠNG cho tới bài CHIẾU VỀ TRÊN SÔNG, cảnh sắc của đêm thơm xứ Huế hay của sông nước miền Nam đều cho tôi những cảm xúc sâu đậm khiến cho tôi yêu cuộc đời này quá, khiến cho tôi yêu loài người hơn lên. Cả hai bài đều có tính cách mộ khúc hay dạ khúc (serenade) cho nên cũng không còn bị tôi trói vào hình thức dân ca Việt Nam nữa. Nó có thể giống như loại nhạc không lời của Âu Châu vậy...

Dạ Lai Hương

(tặng Thu Vân, Dạ Thảo)

(Huế-1953)

*Đêm thơm như một dòng sữa
Lũ chúng em êm êm ru nhau ra trước nhà.*

Hiu hiu hương tự ngàn xa, bỗng quay về
 Dạt dào trên hè, ngoài trời khuya
 Đường đêm sao yên vui, người đi quen lối
 Tình trai nở bốn phương trời.
 Đàn em trong cơ ngơi
 Nhò đêm đưa tới những ai làm ngát hoa đời
 Nhẹ bàn chân, hương đêm ơi !
 Nhẹ bàn chân, hương đêm ơi !
 Lung linh trắng lại về nữa
 Cánh gió đưa hương ngả đầu mây phát phơ
 Đêm thơm không phải từ hoa
 Mà bởi vì ta thiết tha tình yêu Thái Hoà
 Đời ngon như men say tình lên phơi phới
 Đẹp duyên người sống cho người.
 Đời vui như ong bay, ngọt lên cây trái
 Góp chung mật sống lâu dài
 Nhịp bàn tay nhân gian ơi !
 Nhịp bàn tay nhân gian ơi !
 Đêm đêm trước khi ngủ kỹ
 Lũ chúng em ân cần cầu hương lúc tân kỳ
 Đêm thơm thêm một lần nữa
 Rồi hẹn nhau thương nhớ...

Bài hát có nhiều tình cảm thiên nhiên nhất là bài:

CHIỀU VỀ TRÊN SÔNG

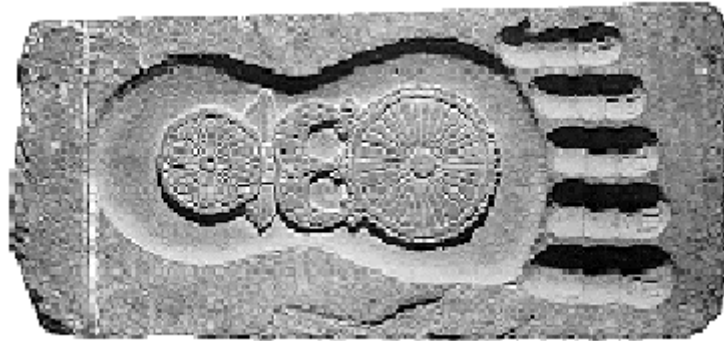
(Saigon-1956)

Chiều buông trên dòng sông Cửu Long
 Như một cơn ước mong ơi chiều
 Về đâu, ơi hàng cây gỗ rong
 Nghiêng mình trên sóng sông yêu kiều
 Buồn tôi không vì sao bỗng dưng
 Theo đò ngang quá giang, thương chiều
 Bởi vì thương nhiều, nên nhớ Tình Yêu.
 Bởi vì đời còn nhiều khi là mơ
 Bởi vì đời còn nhiều khi thành thơ
 Có khi vui lửng lơ, có khi tuôn sầu u
 Bởi vì chiều buồn, chiều về dòng sông
 Bởi vì tình đời nào chỉ thù oán
 Hãy cất tiếng ca cho đời thêm buồn
 Hãy cất tiếng ca cho lòng thôi khô héo.
 Chiều buông trên dòng sông cuốn mau
 Thương đời thương lẫn nhau trong chiều.
 Về đây bọt bèo muôn khắp nơi
 Vui buồn cho có đôi, không nhiều
 Ngày mai sông về quê mến yêu
 Cho trùng dương cũng theo hương chiều
 Bể sâu không nhiều, nhưng cũng đủ yêu.

Trữ Về Phạm Duy Tổng Quát

Tiếp Tục Đi Tiếp Tục Yêu

Tiếp Tục Hành Ca

Trong thời gian soạn nhạc tình, không phải chỉ có tình yêu và sự đau khổ được thể hiện trong ca khúc, cái chết cũng được nói tới. Nhưng tôi vẫn còn nhớ tới con đường trong tâm tưởng mà tôi đã đi theo trong những năm đầu của thập niên 50. Lúc này tôi chưa bỏ được người tình nhưng tôi cũng không bỏ được con đường của mình. Và lại bài MỘT BÀN TAY cũng đã vừa được viết ra và nói về cuộc đời nhiều hơn là nói về cuộc tình. Bên cạnh những bài nói về Tình Yêu, Sự Đau Khổ và Cái Chết, tôi soạn thêm những bài hát tâm linh.

Bài LỮ HÀNH trước đây là một tuyên ngôn: *ta đi trên dương gian, trong thanh xuân, đi trong thiên nhiên và nhân gian, đi cả trong thời gian, bao giờ ta cũng phải bước nhanh vượt chân đời...* Bây giờ tôi soạn bài XUÂN HÀNH. Đó là sự trả lời câu hỏi muôn đời: *qui es tu? d'ou viens-tu? ou vas-tu?* Tôi cho rằng: Người từ lòng người đi ra rồi sẽ trở về lòng người. Người vừa là người, vừa là thần thánh và ma quỷ, biết thương yêu dai và cũng biết hận thù dài, rất là đắm say... Nhưng trong khoảnh khắc sống ngắn ngủi này, người phải biết nhìn toàn đời trong từng chớp mắt, phải biết vui biết buồn ngay trong một cơn tim đập, tim ngưng...

XUÂN HÀNH

(Saigon-1959)

*Người là ai ? Từ đâu đến ?
Và người ơi, người sẽ bước chân về nơi nao ?
Người vì sao mà chóng nở ?
Rồi sớm tối, cánh hoa tươi tươi bời theo với những lá úa ?
Người là chi ? Là cơn gió ?
Là cát trắng hay bụi xanh lơ ?
Người từ xưa, thuyền theo lái về bến cũ ?
Người lên xe đi từ hư vô qua hư vô ?
Ta ra đi từ lòng người, với tiếng khóc và nụ cười
Thương yêu dai, hận thù dài, nuôi đắm say
Trưa hôm qua còn là người
Đêm hôm nay thành vị thần hay lũ ma lẻ loi
Mỗi chớp mắt nhìn toàn đời, nuốt thế giới vào lòng rồi
Muôn năm vui ở nửa vời câu hát đôi
Nghe con tim chạy miệt mài, khi tim ngại nhịp từng hồi
Buồn nghìn đời len giữa cơn đập vui.
Người là TA, một mùa Xuân toả ánh nắng mai
Bước lên đời mang một duyên tình duyên mới
Người là TA, đường nhân ái còn đi mãi mãi
Hết bước Xuân, TA gọi nhau về trong NGƯỜI.*

Sau đó, bài NHỮNG BÀN CHÂN là sự tiếp tục của bài MỘT BÀN TAY và là sự phát triển ý niệm lên đường tôi từng nuôi dưỡng. Tôi xưng tụng những bước chân đi khai phá đất hoang, đi phá trại giam, đi nối liền hai cõi tử sinh.

NHỮNG BÀN CHÂN

(Saigon-1961)

Những bàn chân, trên ruộng cần
 Dưới nắng hè lửa thiêu đất khan
 Vỡ đôi nương, cho máu đào rơi thấm cỏ hoang
 Dù chông gai không sòn chân
 Về biển khô hay lên rừng thiêng
 Ôi bước chân, những bước chân khai phá triền miên
 Những bàn chân trên đồng lầy
 Trong nước lạnh mùa Đông đắng cay
 Ấm lòng thay, những lúa gầy đứng giữa trời mây
 Bàn chân đi trong chiều nay, bàn chân mai chưa nghỉ ngơi
 Ôi bước chân, những bước chân xây đắp ngày mai.
 Bước, bước, bước chân nghìn trùng
 Đi, đi, đi chân người hùng
 Đường mật mừng, bàn chân còn giống ruổi, ruổi giống.

Những bàn chân trên sa trường
 Những bước buồn đạp trên máu xương
 Vẫn hoài mong cho đất vàng hoa nở nhiều hơn
 Vì tự do chân còn vượn, đời còn mang bao lắm than
 Ôi những bước chân, những bước chân đi phá trại giam.
 Những bước chân trong hoà bình
 Mang những lời yêu, trong gió xanh
 Bước hiền minh đi nối liền hai cõi tử sinh.
 Bàn chân êm trên đường quen, từ sông Mê qua bụi quên
 Ôi bước chân, những bước chân đi tới đường tiến.
 Bước, bước, bước chân nghìn trùng
 Đi, đi, đi chân người hùng
 Đường mật mừng, bàn chân còn giống ruổi, ruổi giống.

Cũng trong dòng nhạc soạn cho cuộc đời trong đó tôi có người tình, tôi soạn bài XUÂN CA, lần này không phải là hành khúc hay âu ca mà là dân ca phát triển. Trong bài này, tôi muốn nói mùa Xuân của tôi đã có ngay trong đêm tân hôn của cha mẹ tôi, Xuân như mặt trời nở trong lòng mẹ, rồi từ đó, tôi ra đời, góp chung câu gào thiết tha cho mùa Xuân vĩnh cửu. Nếu tôi chết đi, xin cho tôi được tái sinh nhiều lần để tôi tiếp tục đi mãi trong mùa Xuân. Bài XUÂN CA được soạn theo ngũ cung Việt Nam.

XUÂN CA

(Saigon-1961)

Xuân trong tôi đã khơi trong một đêm vui
 Một đêm, một đêm gối chăn phòng the đón cha mẹ về
 Xuân âm u, lắt leo trong nguồn suối mơ
 Bừng reo rồi theo nắng lên từ cha chói chan lòng mẹ.
 Xuân ơi Xuân ! Xuân ơi Xuân ơi ! (2 lần)

Xuân tôi ra, góp chung câu gào thiết tha
 Là xinh, là tươi có Xuân thuở xưa ước mơ hiền hoà.
 Xuân xanh lơ, hắt hiu trong trời nắng mưa
 Vườn Xuân là Xuân có hoa ngày mai hát Xuân thật dài.
 Xuân ơi Xuân ! Xuân ơi Xuân ơi ! (2 lần)

Xuân tôi sang bến yêu tôi tìm gió trắng
 Tinh Xuân là Xuân có khi mừng vui, có khi sầu đầy
 Xuân yêu đương, muốn căng lên nhựa sống ngon
 Tìm em, gặp em đón Xuân nghìn năm bão Xuân ngập lòng.
 Xuân ơi Xuân ! Xuân ơi Xuân ơi ! (2 lần)

Xuân lên cao, chót Xuân buông nhìn xuống sâu
 Hồn Xuân, hồn thiêng ngút lên từ lâu cõi Xuân còn dài
 Xuân trong ta đã muôn ngàn lần đã qua
 Mặc cho, mặc bao những cơn buồn thương những cơn giận hờn.
 Xuân ơi Xuân ! Xuân ơi Xuân ơi ! (2 lần)

*Xuân ơi ! Sức Xuân tôi còn khát khao
 Dù nay, dù mai cũng như mọi ai chết trong địa cầu
 Xuân muôn năm, có ta Xuân còn hơi Xuân
 Thì xin, thì Xuân hãy cho tình nhân sống thêm vài lần.
 Xuân ơi Xuân ! Xuân ơi Xuân ơi ! (2 lần)*

Tiếp tục bài XUÂN CA là BÀI CA SAO, rút ra từ câu ca dao:

*Sao tua chín cái nằm kề
 Thương em từ thuở mẹ về với cha...*

Người Việt Nam khi xưa đã cho cả thời gian xa lắc lẫn không gian vô tận vào trong một câu thơ tình lục bát. Tình yêu thật là vô tận bởi vì nhìn vào tình tú vô biên để thương yêu một người từ thuở chưa có người đó. Tôi thêm lời vào câu ca dao để soạn thành BÀI CA SAO, nói lên tình yêu đối với đối tượng của tôi lúc bấy giờ. Bài này mang âm hưởng dân ca.

BÀI CA SAO

(Saigon-1961)

*Sao tua chín cái ối a nằm kề
 Thương em từ thuở mẹ về là về với cha
 Sao vua sáu cái nằm xa
 Thương em từ thuở người ra ối a người vào
 Sao mơ sáu cái ối a nằm châu
 Sao Khuê mấy cái ối a nằm đâu ?*

*Sao Khuê chín cái ối a nằm dài
 Thương em từ thuở tình ngoài, tình ngoài nghĩa trong
 Sao mặng năm cái ối a nằm ngang
 Thương em từ thuở mẹ mang ối a đầy lòng
 Sao vượn dăm cái ối a nằm tròn
 Sao tư bốn cái ối a nằm vuông.*

*Sao đôi hai cái ối a nằm chông
 Thương em từ thuở mẹ bông là bông mát tay
 Sao hoa ba cái ối a nằm soay
 Thương em từ thuở được vay ối a nụ cười
 Sao băng bay vút ối a vào đời
 Sao sa rơi xuống ối a lòng vui.*

*Sao băng ngã xuống ối a gằm trời
 Thương em từ thuở mẹ ngồi, mẹ ngồi nghĩ xa
 Sao sa, sa xuống ối a vườn hoa
 Thương em từ thuở người ta ối a lại gần
 Sao hôm lấp lánh ối a đầu làng
 Sao mai lấp lánh ối a đầu thôn.*

*Sao hôm le lối ối a đầu hè
 Thương em từ thuở em về là về với ai
 Sao mai le lối ối a ngọn cây
 Thương em từ thuở về xây ối a tình người
 Sao Vân xa tí ối a đầu trời
 Sao quanh cao ngất ối a ngoài khơi.*

*Sao Vân muôn cái ối a mịt mù
 Thương em từ thuở nghìn trùng, nghìn trùng cách chia
 Sao quanh theo gót ối a người đi
 Thương em chỉ có trời khuya ối a nhìn về
 Sao ơi, sao hời ối a buồn chi ?*

Có BÀI CA SAO rồi thì phải có BÀI CA TRĂNG. Bài này cũng muốn là một bài ca tình tú. Tôi muốn nói rằng khi trăng còn non nớt thì cho trăng đi chơi ngoài đồng vắng. Khi trăng lớn dần sẽ cho vào vườn chanh. Tới lúc trăng tròn trĩnh thì cho trăng vào giường ngủ với tôi. Rồi khi trăng già thì trăng sẽ khuất bóng. Một cuộc ra đi của trăng, chẳng khác gì cuộc lên đường của khách lữ hành vậy.

BÀI CA TRĂNG

(Saigon-1961)

Trăng ơi, trăng ới kia là trăng ơi !
 Trăng lá trai trong chiều vơi (láy)
 Lưỡi trăng treo đầu trời, đầu trời
 Ngoài đồng hoang vắng rơi (láy)
 Trăng ơi, trăng ới tình còn nhỏ nhoi
 Theo gió đưa trăng về khơi (láy)

Trăng ơi, trăng ới kia là trăng xanh !
 Trăng sáng soi trong vườn chanh (láy)
 Sáng luôn trong vườn đào, vườn đào
 Kia là soi trăng đêm (láy)
 Trăng ơi, trăng ới mặn nồng tình duyên
 Trăng thức lâu trên giường êm (láy)

Trăng ơi, trăng ới kia là trăng đêm !
 Trăng đến khuya thăm người quen (láy)
 Gối chăn đã lạnh mềm, lạnh mềm
 Người về trong cõi duyên (láy)
 Trăng ơi, trăng ới tình già bình yên
 Trăng khuất mau sau màn đêm (láy)

Tiếp Tục Tình Ca

Từ 1956 cho tới 1962, tuy vẫn soạn nhạc tình, nhưng không bao giờ tôi có đủ lời ca và tâm lòng để nói lên tất cả những hoan lạc, khổ đau của những cuộc tình. Cho nên tôi phải vay mượn tiếng lòng của những người khác, bằng cách phổ nhạc rất nhiều bài thơ tình bất hủ, lúc trước là của Lưu Trọng Lư (HOA RỤNG VEN SÔNG, VẦN THƠ SÀU RỤNG, THÚ ĐAU THƯƠNG...), Huy Cận (NGÂM NGŨI), Xuân Diệu (CHIỀU), Hàn Mặc Tử (TÌNH QUÊ), Bích Khê (TỶ BÀ), Đỗ Quý Toàn (MÙA XUÂN YÊU EM), Cung Trầm Tưởng (MÙA THU PARIS, TIẾNG EM, CHIỀU ĐÔNG, BÊN NI BÊN NỞ, lúc sau là của Phạm Thiên Thư (NGÀY XƯA HOÀNG THỊ, EM LỄ CHÙA NÀY...), Phạm Văn Bình (CHUYỆN TÌNH BUỒN) v.v...

Trước và sau đợt tình khúc tìm nhau, diu nhau, kiếp nào có yêu nhau, đừng xa nhau... tôi còn soạn thêm dăm ba bài hát trước khi chúng tôi xa nhau. Trước hết là bài CHO NHAU. Trong bài này tôi muốn được dâng cho người yêu tất cả, không thiếu một thứ gì, chỉ xin giữ lại một điều: đó là sự tự do cho nhau.

CHO NHAU

(Saigon-1957)

Cho nhau chẳng tiếc gì nhau
 Cho nhau gửi đã từ lâu
 Cho nhau cho lúc sơ sinh ngày đầu
 Cho những hoa niên nhịp cầu
 Đưa tuổi thơ đến về đâu ?
 Cho nhau nào có gì đâu !
 Cho nhau dù có là bao
 Cho nhau cho phút yêu đương lần đầu
 Cho rất luôn luôn cuộc sầu
 Cho tình cho cả niềm đau.
 Cho nhau lân tặc lân tợ
 Cho nhau cả mắt trời cho
 Cho nhau tiếng khóc hay câu vui đùa
 Cho chiếc nôi cho nắm mồ
 Cho rồi xin lại tự do.

Cho nhau ngòi bút cùn trơ
 Cho nhau đàn đứt đường tơ
 Cho nhau cho những câu thơ tàn mùa
 Cho nốt đêm mơ về già
 Cho cả nhan sắc Nàng Thơ.
 Cho nhau tình nghĩa đồ đen
 Cho nhau thù oán hờn ghen

Cho nhau, xin nhớ cho nhau bạc tiền
 Cho cõi âm ty một miền
 Cho rồi cho cả đời tiên.
 Cho nhau này đây Trường Sơn
 Cho nhau cả bốn trùng dương
 Quê hương xin vẫn cho nhau như thường
 Cho dứt tay chia đôi đường
 Cho rồi, xin chẳng còn vương !

Đây là một bài hát nữa trong loại nhạc tình của tôi thời đó, bài NGÀY EM HAI MƯƠI TUỔI. Về sau, bài này trở thành bài nữ ca số 10.

NGÀY EM HAI MƯƠI TUỔI

(Saigon-1961)

Ngày em hai mươi tuổi
 Tay cắt mái tóc thê
 Giã từ niềm vui nhé
 Buồn ơi ! Hãy chào mi !
 Ngày em hai mươi tuổi
 Chưa biết nhớ nhung gì
 Trên nụ cười mới hé
 Niềm thương đã tràn mi.
 Ôi ! Đã thoáng qua tuổi thơ
 Khi suốt đêm hôn ngơ
 Nghe trái tim ngủ mơ
 Ôi ! Khi ánh trăng thân thơ
 Ru giấc mơ hiền khô
 Môi tiết trinh nở hoa.
 Ôi ! Bỗng sáng nay đàn chim
 Bay tới thương dùm em
 Thương sót hoa tàn đêm
 Ôi ! Nghe gió reo ngoài hiên
 Mưa sẽ rơi triền miên
 Sẽ hết chuyện thần tiên.
 Ngày em hai mươi tuổi
 Tay níu chân cuộc đời
 Cho ngừng lời giảng giới
 Thời gian cũng dừng trôi.
 Ngày em hai mươi tuổi
 Mới chớm biết yêu người
 Đã buồn vì duyên mới
 Rồi đây sẽ nhạt phai.

Nhạc tình của tôi trong thời gian này còn có thêm bài TÔI ĐANG MƠ GIẤC MỘNG DÀI, phỏng theo lời thơ của người bạn gái, soạn ra để riêng tặng tôi.

TÔI ĐANG MƠ GIẤC MỘNG DÀI

(Saigon-1967)

Tôi đang mơ giấc mộng dài.
 Đừng lay tôi nhé cuộc đời chung quanh.
 Tôi đang nhìn thấy màu xanh
 Ở trên cây cành trôi xuống thân mình.
 Tôi đang nhìn thấy màu hồng
 Ở khắp nẻo đường nhẹ thấm vào hồn.
 Từ bình minh tươi mát
 Về hoàng hôn thơm ngát
 Làn gió đưa hương trời
 Vào chứa chan lòng tôi.
 Tôi nghe từ cõi đời vui
 Vượt qua đêm dài lên tới sao trời.
 Tôi nghe từ cõi lòng người
 Lời nói bồi hồi tìm kiếm ngọt bùi.
 Và nhìn thấy trong tim

*Tình yêu, nở những con chim tuyệt vời.
Đừng lay tôi nhé cuộc đời
Tôi còn trẻ dại cho tôi mơ mộng !*

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Trường Ca

Xin lưu ý :

Coi [Nhạc Tập Con Đường Cái Quan](#) (có nốt nhạc)

Coi [Nhạc Tập Mẹ Việt Nam](#) (có nốt nhạc)

Coi mục lục Hồ Sơ Báo Chí ở cuối trang

Tôi đã chủ trương những cuộc lên đường trong âm nhạc... thì còn cuộc lên đường nào thú vị hơn là đường đi vào quê hương với những trường ca ?

Trường Ca CON ĐƯỜNG CÁI QUAN được thai nghén từ 1954, vào lúc các cường quốc vừa chia đôi nước Việt Nam ra thành hai miền Quốc-Cộng với bản Hiệp Định Geneve. Tôi đang đi học nhạc tại Paris và bằng trường ca này, tôi phản đối sự chia cắt đó. Vào năm 1960, tôi hoàn tất phần còn lại của Trường Ca CON ĐƯỜNG CÁI QUAN.

Trường ca gồm 19 đoạn khúc, đại đa số bài nằm trong âm giai ngũ cung và có thêm nhạc thuật chuyển hệ. Nhưng tôi cũng không ngần ngại pha trộn vào trường ca một số bài nằm trong âm giai thất cung Tây Phương.

Trường Ca CON ĐƯỜNG CÁI QUAN

(tặng người bạn đường)

Trường ca CON ĐƯỜNG CÁI QUAN đưa ra một lối khách đi trên con đường xuyên Việt, đi từ Ải Nam Quan cho tới mũi Cà Mau, đi từ ngày mới lập quốc cho tới khi đã hoàn thành xứ sở, đi trong lịch sử và lòng dân, đi tới đâu cũng có tiếng dân chúng địa phương ca hát chúc tụng lối khách đi nổi lên được lòng người và đất nước.

Trường ca CON ĐƯỜNG CÁI QUAN gồm có ba phần :

Phần Thứ Nhất : Từ Miền Bắc, mang tính chất hào hùng của miền quê cha đất tổ.

Phần Thứ Hai : Qua Miền Trung, với tình thương yêu chan chứa niềm xót xa.

Phần Thứ Ba : Vào Miền Nam, tỏ sự vui mừng của con người đã cả thắng thiên nhiên để hoàn thành nước Việt.

Trường ca là sự tổng hợp của nhiều đoạn ca mang những tên riêng biệt và có thể trình bày lẻ loi. Toàn bài còn là một nhạc cảnh, trình diễn với đầy đủ nhân vật mang sắc phục ba miền và cảnh trí phù hợp.

Phần Thứ Nhất TỪ MIỀN BẮC

Mở đầu là tiếng hát vu vơ của một thôn nữ miền Bắc...

1. ANH ĐI TRÊN ĐƯỜNG CÁI QUAN

Cô Cất Cờ:

*Hỡi anh đi đường cái quan
Dừng chân đứng lại
Dừng chân đứng lại
Cho em đây than đôi lời
Đi đâu vội mấy anh ơi...*

Lữ khách trả lời...

2. TÔI ĐI TỪ ẢI NAM QUAN

Lữ Khách:

*Tôi đi từ ải Nam Quan sau vài ngàn năm lẻ
Chia đôi một họ trăm con đã lên đường
Năm mươi người ngược núi rừng
Đã dựng vòng biên ải
Năm mươi người trẩy theo sông tới khơi chùng
Tôi theo người vượt quan san
Ơi người ơi Ơi người ơi
Về lối mòn gìn giữ quê hương ngăn đường giặc Hán
Tôi chưa về Ải Chi Lăng
Ơi người ơi Ơi người ơi
Dưới chiến bào người thấy bắn khoả thương ai đầu nguồn...*

Người còn nhớ thương ai hơn là nàng Tô Thị lúc này đang đứng đợi người ở đầu nguồn. Nhưng người vọng phu lại khuyên người đi đừng có trở về, vì nếu người về thì nàng chẳng thành đá và chẳng còn được người đời thương mến nữa.

3. ĐỒNG ĐĂNG CÓ PHỐ KỲ LỪA

Tô Thị:

*Đồng Đăng có phố Kỳ Lừa
Có nàng Tô Thị (ý y a) đứng (a) chờ... đợi (ỳ) ai
Và khuyên người chẳng tái hồi
Cho ngàn năm được (ý y a) sống đời... vọng (a à) phu...*

Người lữ khách đi trong miền thượng du. Có dân chúng vùng núi rừng hát tiễn đưa...

4. NGƯỜI VỀ MIỀN SUÔI

Dân thượng du:

*Người về miền xuôi đem theo tình người miền núi
Nhà sàn lá lơi đứng bên đường hoang vắng soi
Đưa chân anh qua đồi
Cơm lam đem theo người
Lên cao anh ôm trời
Để dòng suối lẻ loi...*

Lữ Khách:

Đường về ruộng dưới ngát hương củi rừng gạo núi

Vượt tầm đèo khơi thấy con đường lúa tươi cười
 Đường về miền xuôi biết bao đồ bao quán mới
 Đường dài mà vui hỡi người bạn đường nặng vai
 Rồi một ngày mai có qua nhịp cầu tả tơi
 Nhìn bọt bèo trôi nhớ chẳng màu tóc xanh người...

Hát chung:

Đường ngược đường xuôi
 Nhớ nhau vì chuyện đầu môi
 Tạm biệt một nơi
 Thấy nhau ở cuối chân trời...

Người lữ khách về tới vùng trung du. Qua đò ngang, gặp cô lái đò...

5. NÀY NGƯỜI ƠI

Cô lái đò miền trung du:

Này người ơi ghé bến (y) sang sông
 Lên đường đi tới bờ công em chèo thuyền
 Mừng người đi tìm thấy tình duyên
 Con đường đất nước nối liền lòng dân.

Lữ khách:

Sông Thương ơi nước chảy đôi ba dòng
 Anh về Hà Nội một lòng, lòng yêu em
 Sông Thương ơi nước đục người đen
 Anh về thành phố không quên cô mình.

Lữ khách đã về tới Thủ Đô miền Bắc...

6. TÔI ĐI TỪ LÚC TRĂNG TƠ

Lữ Khách:

Ra đi từ lúc trăng tơ, trăng một miền hoa cỏ
 Trăng lên đầu cửa ô xa vẫn chưa mờ
 Im nghe lời Thủ Đô chào, ôi lời mừng đồng đảo
 Đi trong lịch sử dân ta, luống nghẹn ngào.

Lữ khách và dân chúng thủ đô:

Hai bên nhà cửa thân yêu
 Oi người ơi Oi người ơi
 Đã mấy lần để đám rêu xanh thay màu gạch ngói
 Thăng Long buồn tủi chia phối
 Tháp, Tháp Rùa ơi Tháp, Tháp Rùa ơi
 Gió tiễn người về đến quê hương câu ca giọng Hời.

Phần Thứ Hai QUA MIỀN TRUNG

Vào tới Miền Trung, thấy một lũ bé chạy ra đón lữ khách...

7. AI ĐI TRONG GIÓ TRONG SƯƠNG

Lũ trẻ:

Ai đi trong gió trong sương ơ
 Phải mau ơ phải mau để mà tới người ơi
 Kẻo đường ơi, người ơi còn xa
 Kẻo đường ơi, người ơi còn xa...

Và một bà mẹ đang ru con...

8. AI VÔ XỨ HUẾ THÌ VÔ

Bà mẹ:

À á ơ a a à á ơi
 Ai vô xứ Huế thì vô
 Chớ sợ Trường nhà Hồ, chớ sợ Phá Tam Giang à ơi
 À á ơ a a à á ơi
 Ngó ra quê cha đường xa sông rộng
 Ngó về quê mẹ núi lộng đèo cao
 À á ơ a a à á ơi
 Nhưng con ơi, con ngủ ngủ sâu

*Chữ nổi lại nhịp cầu
Chữ đã có o ó u... người đi
Á á o a à á ơi.*

Qua thôn xóm, gặp lúc ngày mùa, lũ khách nghe thấy tiếng hò giã gạo.

9. AI ĐI TRÊN DẶM ĐƯỜNG TRƯỜNG

Dân làng:

*Hồ hô hồ hô ơi hồ
Ai đi trên đường là dậm đường
Đi mô mà vội vã à, cùng là hò khoan
Hồ hô hồ khoan
Hồ hô hồ hô ơi hồ
Khoan khoan tôi mời là mời bạn
Vui là họp đoàn đêm nay chừ là à nay
Hồ hô hồ khoan.*

Lũ khách:

*Năm tề trong lúc sang Xuân
Tôi theo Công Chúa Huyền Trân tôi lên đường
Đường máu xương đã lắm oán thương
Đổi sắc hương lấy cõi giang san
Tôi đi theo bước ái tình
Đi cho trăm họ được hòa bình ấm no
Đèo núi cao nghe gió vi vu
Thổi phấn sơn bay tới kinh đô.*

Dân miền Trung:

*Hồ hô hồ hô ơi hồ
Anh đi trên đường là gập ghềnh
Mau mau đi kéo lờ a truyện tình nước non
Hồ hô hồ khoan.
Hồ hô hồ hô ơi hồ
Mau mau đi kéo là kéo lờ
Câu chuyện tình năm xưa là tình à xưa
Hồ hô hồ khoan.*

Lũ khách muốn được như nàng Huyền Trân khi xưa, đi vào phía Nam bằng một tấm lòng, Lũ khách nghe thấy tiếng hát của Công Chúa văng lên từ những Tháp Hời...

... Công chúa Huyền Trân muốn nói rằng con đường thiên lý dù sao cũng không dài bằng con đường đi vào lòng người. Nàng mong lũ khách nối tiếp công việc đi vào đất nước và lòng người của nàng khi xưa.

10. NƯỚC NON NGÀN DẶM RA ĐI

Huyền Trân Công Chúa:

*Nước non ngàn dậm (à a a) ra đi
Nước non ngàn dậm (à a a ra) đi
Dù đường thiên lý xa vời
Dù tình cố lý chơi vơi
Cũng không dài bằng lòng thương mến người
Bước đi vào lòng (ừ ừ ừ) muôn dân
Bước đi vào lòng (ừ ừ ừ) muôn dân
Bằng hồn trinh nữ mơ màng
Bằng tình say đắm ơi chàng
Ước nuôi dân hòa bình trong ái ân
Nhưng ánh Tháp vàng
Cây quế giữa rừng
Chỉ một mùa tang là hương là sắc (ừ) tan
Tàn cả tình yêu
Vi hận còn gieo
Đất nước cháy theo với ngọn lửa thiêu
Mới hay tình nhẹ (è e e) như tơ
Mới hay tình nhẹ (è e e) như tơ
Mộng ngoài biên giới mơ hồ
Chẳng ngăn được sóng vỡ bờ*

Với đêm mờ hồn về trên Tháp ma.

Lữ khách vội vã ra đi, và trong sớm tinh mơ nghe thấy giọng hò của cô gái Huế vẳng lên từ ngôi chùa Thiên Mục bên sông Hương...

11. GIÓ ĐƯA CÀNH TRÚC LA ĐÀ

Cô gái Huế:
*Ớ ơi hò ! Ớ hò ơi
 Gió đưa cành trúc la đà
 Tiếng chuông Thiên Mục canh gà điểm sương
 Người về chưa ghé sông Hương
 Đã nghe tiếng gọi đôi đường đắng cay
 Anh đi mau ơ để nối lại duyên may
 Tình xưa là nghĩa cũ anh đắp xây cho thiệt bền
 Ớ ơi hò ! Ớ hò ơi*

Lữ khách cất tiếng hát qua đèo, vào vùng ven biển...

12. TÔI XA QUÊ NGHÈO RUỘNG NGHÈO

Lữ khách:
*Hồ hô hò hò ơi hò
 Tôi xa quê nghèo là ruộng nghèo
 Tôi leo qua cồn cát à, vượt đèo Hải Vân
 Hồ hô hò khoan.
 Hồ hô hò hò ơi hò
 Tôi trông én liệng là từng đàn
 Tôi gọi đàn chim ơi kìa là à chim
 Hồ hô hò khoan.
 Dân miền Trung:
 Vua Lê dắt lính vô Trung
 Anh theo Chúa Nguyễn vượt Cù Mông anh qua đèo
 Đẻ núi cao ngơ ngác trông theo
 Đẻ tháp son thương nhớ trong chiều
 Anh đi chân cứng đá mòn
 Đi chưa thấy mỏi mà lòng còn say sưa
 Biển thẳm ru tiếng hát thiên thu
 Làn gió xanh theo gót phiêu du.*

Lữ khách:
*Hồ hô hò hò ơi hò
 Lênh đênh ven bờ là biển sâu
 Hương thơm là thoang thoảng à đất mầu miền Nam
 Hồ hô hò khoan
 Hồ hô hò hò ơi hò
 Lênh đênh ven bờ là biển giàu
 Nghe nhịp cầu đã nối tình là à xưa
 Hồ hô hò khoan.*

Phần Thứ Ba VÀO MIỀN NAM

Lữ khách vào tới miền Nam, nghe tiếng hò của một cô gái...

13. ANH ĐI ĐƯỜNG VẮNG ĐƯỜNG XA

Cô gái miền Nam:
*Hồ ơ ơ ơ... hò
 Bớ anh đi đường vắng đường xa
 Dừng chân đứng lại (i i)
 Hồ ơ ơ ơ... hò
 Nghe em đây ca đôi lời
 Chiều về trên cánh Đồng Nai
 Chờ người xây đắp ngày mai...*

Và lữ khách mừng rỡ hát khúc hành ca...

14. NHỜ GIÓ ĐƯA VỀ

Lữ khách:

Nhờ gió đưa về, về miền gió chan hòa
 Thơm lòng đất phù sa
 Trời nắng huy hoàng, trời suối ẩm con đường
 Cho ta vô miền sông nước
 Chiến đấu với sinh lầy
 Với thú dữ ư tràn đầy
 Với lũ muỗi ư đặc dày như đám mây
 Chiến đấu với rừng tràm
 Ta như ong từng đàn
 Lập cuộc đời trên đất rừng hoang
 Vào tới xóm dừa, vào vườn chuối la đà
 Ôi là mát lòng ta
 Bầu vú sữa tròn và mảnh trái thơm ròn
 Hương sầu riêng ngọt ngon
 Có mái tóc xuê xoà, có khoe mắt thiết tha
 Đôi môi xinh hàm răng xít xa
 Có áo ngắn mặn mà, có tiếng nói đậm đà
 Người yên lành như một giấc mơ...

Cô gái miền Nam muốn được đi bên lữ khách trên con đường và trong cuộc đời.

15. ĐI ĐÀU CHO THIẾP THEO CÙNG

Cô gái miền Nam:

Đi đâu cho thiếp theo cùng
 Đói no thiếp chịu, lạnh lùng thiếp cam
 Ví dầu tình có dở dang
 Thì cho thiếp gọi đờ ngang thiếp về...

Lữ khách:

Tới đây lạ xứ quen người
 Trăm bề nhũn nhặn đừng cười tôi nghe
 Ví dầu tình bén duyên thế
 Thì xin kết bạn đến nghi trúc mai...

Từ biệt miền Bắc với tâm trạng của người chồng Nàng Tô Thị. Vào miền Trung với mối tình của Huyền Trân Công Chúa, nhưng tới miền Nam, lữ khách đã tìm được lương duyên ở cảnh và ở người. Lữ khách kết duyên cùng cô gái. Dân chúng miền Nam hát hò mừng đôi vợ chồng mới.

16. ĐÈN CAO CHÂU ĐỐC GIÓ ĐỘC GÒ CÔNG

Dân chúng miền Nam:

Hồ lơ hó lơ
 Lắng tai nghe tiếng ai đang hò lơ
 Hồ lơ hó lơ
 Đèn nào cao cho bằng đèn Châu Đốc
 Gió nào độc cho bằng gió Gò Công
 Vợ chồng son đã nuôi lòng ước mong
 Thuận vợ chồng sẽ cùng tát Biển Đông
 Hồ lơ hó lơ
 Lắng tai nghe tiếng ai đang hò lơ
 Hồ lơ hó lơ.

Đôi vợ chồng son cưới sống Cửu Long Giang về miền Hậu Giang sinh sống.

17. CỬU LONG GIANG và VỀ MIỀN NAM

Đôi vợ chồng trẻ:

Cửu Long Giang gió về vui trên sóng sông
 Uốn quanh như chín con rồng ôm chặt đũa con
 Người từ Tiền Giang đi về xa xăm
 Cuối con đường say đắm là miền rộng thênh thang
 Cửu Long Giang trôi về ôm ấp đất hoang
 Thiết tha như gái yêu chồng trong chiều mênh mông
 Người về Hậu Giang xây tổ uyên ương
 Có cánh đồng lúa chín uốn mình trên sóng sông...
 Đôi vợ chồng trẻ và dân chúng:

Về miền Nam ôi quê hương mới ơi
 Về Cần Thơ khơi kinh, khơi nước ngòi
 Về Hà Tiên ta tiến Chúa ra đảo khơi
 Về Cà Mau ta đốt biết bao lửa vui
 Về miền Nam ta theo cơn gió đưa
 Về miền sông ăn cá nướng thơm ngày mưa
 Về đồng dừa ta tắm nắng vui đời ta
 Về miền Nam... Về miền Nam
 Người về đây trong gió bình an...

Thành lập xong cuộc đời trên đất miền Nam màu mỡ, họ hát cảm ơn...

18. GIÃ ƠN CÁI CỐI CÁI CHẬY và VỀ MIỀN NAM

Đôi vợ chồng trẻ:
 Giã ƠN CÁI CỐI CÁI CHẬY
 Đêm khuya giã gạo, có mây, có tao
 Giã ƠN CÁI NHỊP CẦU AO
 Đêm khuya vo gạo, có tao có mây.
 Dân chúng:
 Về miền Nam đem theo sương gió xưa
 Về đồng khô đem cơn mưa rét về
 Người về đây thương nhớ lắm con đường xa
 Về miền Trung, ra xứ Bắc yêu mẹ cha
 Đường từ xa đem ta đã tới đây
 Chùa chiều nay rung chuông trên luống cây
 Người gửi ƠN RA BỐN PHÍA CHÂN TRỜI MÂY
 Ngẩng đầu lên dâng vút đóa linh hồn say
 Đường về đây... Đường về đây
 Trời về Tây nghe gió CUỒNG bay...

Lữ khách đã tới cuối con đường xuyên Việt. Tạm dừng chân, người mong con đường cái quan sẽ có ngày hết ranh giới để người được mãi mãi đi trong cuộc đời và trong tình người.

19. ĐƯỜNG ĐI ĐÃ TỚI

Toàn thể nhân dân:
 Đường đi đã tới... Lòng dân đã nói...
 Người tạm dừng bước chân vui người ơi
 Người mơ ước tới... Đường tan ranh giới
 Để người được mãi
 Đi trong một duyên tình dài
 Con đường thế giới xa xôi
 Trong lòng dân chúng nơi nơi...

Thai nghén từ 1954
 Bỏ dở dang trong những năm sau
 Hoàn tất 1960

Trường Ca CON ĐƯỜNG CÁI QUAN chống đối sự chia cắt đất nước sau Hoà Hội Genève vào năm 1954. Trường Ca MẸ VIỆT NAM ra đời sau đó sẽ là lời kêu gọi đoàn kết giữa những người con của đất nước, trong một giai đoạn nhiễu nhương là khoảng 1963-64, với những cuộc chính lý, xuống đường và với cuộc chiến tranh giữa hai miền đã gia tăng khốc liệt.

Trường Ca MẸ VIỆT NAM

(kính dâng Mẹ, tặng tuổi trẻ nước tôi)

Nếu CON ĐƯỜNG CÁI QUAN là một hành ca ghi lại bước tiến của dân tộc ta trên một sinh lộ nhất quyết không chịu chia cắt thì MẸ VIỆT NAM là một âu ca, ca tụng Mẹ Tổ Quốc và những Mẹ điển hình trong truyền kỳ lịch sử nước nhà, đề tài và cảm hứng nhắm dựa vào tình thương yêu và tính hiếu hoà, tính tình này đã sinh tồn mạnh mẽ trên đất ta và phải được truyền đi trong thế giới tàn nhẫn hiện tại.

Đây là một trường ca trong đó, lúc trẻ tuổi, mẹ Việt Nam được biểu tượng bằng đất màu tươi tốt, đa tình, nền tảng của gia đình, ruộng nương, làng nước. Khi đứng tuổi, mẹ hiện thân là núi non sắt đá, trong sự hi sinh rông rã, vẫn bền bỉ đợi chờ và che chở người chinh phu chưa hết nợ đao binh. Mẹ còn âm thầm sót thương lũ con sông ngòi, có những đứa đại dột, hiếu thắng, phản bội mẹ vì sự tranh giành lẫn nhau, gây oán hận phân chia, làm nát tan lòng mẹ. Vào lúc tuổi già, mẹ trở thành biển cả đại lượng bao dung, kêu gọi và ôm đón đàn con giang hồ, thành công hay thất bại. Nước mắt vui mừng của mẹ lúc gặp con bốc lên trời cao làm mây đầy đặn và ấm áp, bay đi rửa sạch địa cầu bằng ơn mưa móc, nối chặt chu kỳ trường ca MẸ VIỆT NAM.

Trường Ca MẸ VIỆT NAM chia ra bốn phần:

Phần I. - ĐẤT MẸ

Phần II.- NÚI MẸ

Phần III.- SÔNG MẸ

Phần IV.- BIỂN MẸ

gồm 21 ca khúc hát liên tục và một chung khúc (finale).

Phần I.- ĐẤT MẸ

1. MẸ TA - 2. MẸ XINH ĐẸP

*Mẹ Việt Nam, không son không phấn
Mẹ Việt Nam, chân lấm tay bùn
Mẹ Việt Nam, không mang nhung gấm
Mẹ Việt Nam, mang tấm nâu sòng.*

*Đôi má tươi hồng, má tươi hồng, với bàn tay trắng
Nhỏ người vai lắn, vú căng tròn, tròn lưng ong
Mẹ nằm phơi gió trắng
Ôi Mẹ Việt Nam
Nghiêng mắt xanh chải tóc mây ngàn
Mẹ Việt Nam
Bên bờ đại dương
Mẹ duỗi chân dài chờ mưa tuôn
Mẹ Việt Nam
Mẹ mong, mong chồng
Cũng như là ruộng sâu nông*

Ruộng cứng hay mềm
 Cũng êm đềm đón lười cây tim da thơm
 Mẹ cười trong gió sương
 Ôi Mẹ Việt Nam
 Dâng tấm thân nhuộm nắng nâu ròn
 Mẹ Việt Nam
 Đây ruộng đồng trinh
 Mẹ khát khao mầm, mầm tươi ngon
 Mẹ Việt Nam
 Trời Đông ánh dương hồng
 Cũng như chiều vàng mênh mông
 Có đàn chim én lượn trên đất xinh
 Chưa chan tình, là tình mong chờ
 Mẹ Việt Nam.

3. MẸ CHỜ MONG - 4. LÚA MẸ

Mẹ chờ mong Ngày trông tháng đợi
 Đợi Thần Trai đội đá vá trời Với hồn Nữ Oa
 Mẹ giơ tay đón
 Với tình nước non
 Mẹ còn chờ mong.

Yêu nhau khi lúa chưa mòng
 Thương nhau khi nắng khô đồng
 Ôm nhau nghe nước mưa ròn
 Chảy vào lòng cập tình nhân
 Bên nhau khi lúa xanh ròn
 Chia nhau bông trĩu thơm vàng
 Đem nhau ra giữa sân làng
 Nhìn đèn trắng kể chuyện xưa
 Xinh xinh bãi lúa xanh rì
 Ngoan như cơn gió đêm hè
 Nghe hơi dưới đất vỗ về
 Một lời thề nặng tình quê.
 Vươn vai lúa nhón dậy thì
 Mưa thu cười lúa đem về
 Nâng niu lúa chín tới kỳ
 Kỳ nở hoa, đẹp lòng ta.

5. MẸ ĐÓN CHA VỀ

Mẹ đón cha về, đón cha về
 Duyên thề chấp nối
 Cuộc đời trôi nổi, vẫn tươi cười vì lòng vui
 Đời nghèo nhưng có đôi.
 Ôi Mẹ Việt Nam
 Năm tháng lo gạo gánh nuôi chồng, mẹ Việt Nam
 Đêm ngày thầm mong
 Lửa bếp thơm nồng tình duyên ương, mẹ Việt Nam
 Mẹ yêu, yêu chồng có khi Mẹ là Châu Long
 Nợ trả thay chồng vẫn giữ lòng
 Trắng như ngân và sạch trong.
 Mẹ là tiểu Kính Tâm
 Lên chùa giải oan
 Ôi sót thương trẻ khóc trong vườn, trẻ con hoang
 Ôi Mẹ từ bi
 Giọt máu rơi này, Mẹ nhận là con, mẹ Việt Nam.
 Việt Nam có anh hùng, mắt nhung và môi son
 Giữa mùa Xuân giết giặc
 Yêu nước non, hé môi cười
 Nụ cười thanh bình
 Mẹ Việt Nam.

Phần II.- NÚI MẸ**6. MẸ HỎI - 7. MẸ BỎ CUỘC CHƠI**

Lính vua ! Lính chúa ! Lính làng !
 Trời ơi ! Giết bao nhiêu giặc
 Cho chàng, chàng phải đi ?

Gió mùa Xuân, Mẹ băng khuâng hỏi :
 Hoa trên đồi, hoa trên đồi sớm tối còn tươi
 Giữa ngày xuân mới, giữa hội mùa vui
 Sao vắng tiếng cười ?
 Sao vắng bóng người ?
 Tiếng trống, trống năm xưa, trống đờ, đờ đêm khuya
 Trên trường thành trăng ngả, cho tàn cuộc vui nhỏ
 Cho ai tiên đưa người
 Ra đi chốn xa vời, hỏi ai.
 Gió hè qua, Mẹ ra con hỏi
 Khi trên đồi, khi trên đồi nắng quai chiều hôm
 Có phải chàng Trương gốc miền Nam Xương
 Xa vắng xóm làng vì cha ở chiến trường
 Nắng sẽ sẽ không đi, bóng Mẹ ngả trên đê
 In hình người chiến sĩ, cho Mẹ nhìn con trẻ
 Con ơi hỏi cha kia
 Mau ra đón cha về với con.

8. MẸ TRONG LÒNG NGƯỜI ĐI

Đồi cao, cao núi cao
 Rừng sâu, sâu rú sâu
 Cũng có, có lối leo đường treo
 Đường treo, treo giữa đèo
 Đường dẫu, dẫu hiểm nghèo
 Đường ta, ta vẫn có lối theo
 Đường lên, lên núi Lam
 Đường sang, sang Thất Sơn
 Đường tới những chiến công ngọn nguồn
 Hoành Sơn nghiêng dãy nằm
 Vạn kiếp chốn dung thân
 Đường đưa ta đến với người thương.
 Ra đi còn nhớ ngày nao
 Nuôi con Mẹ vẫn nguyện cầu
 Người sinh ra có nhau
 Phải thương nhau mến nhau
 Nhưng đã có biết bao phen khổ đau
 Giặc xâm lăng nước nhà
 Phải cứu lấy dân ta
 Thì ta lên núi với Mẹ già
 Anh ơi ! Phải lính thì đi
 Nơi quê em gìn giữ lời thề
 Vườn dâu em đồn sấu
 Trẻ thơ khôn lớn mau
 Cho chiến sĩ bước theo tiếng Mẹ kêu
 Mẹ giơ tay đón chào
 Gìn giữ lũ con yêu
 Vì yêu, con chiến đấu dài lâu.

9. MẸ TRẢ LỜI - 10. MẸ HOÁ ĐÁ

Giữ dân ! Giữ nước ! Giữ làng !
 Giữ thân cho Mẹ !
 Cho nàng dậy con.

Gió mùa Thu, Mẹ ru con ngủ

Con vẫn chờ bóng cũ người xưa
 Bốn nghìn năm qua, bóng về rồi đi
 Bóng ngả chiến trường làm phân bón cánh đồng
 Tóc núi đã phơi xương, máu nhuộm cả vai non
 Ai làm dòng sữa cạn?
 Xin mời Mẹ lên ngọn
 Nghe tin nước vui mừng
 Cho nên Mẹ ứa đôi dòng sữa ngon.
 Gió mùa Đông, Mẹ không thấy mỗi
 Đứng trông về, đứng trông về bốn cõi trời xa
 Sốt người nông phu chấp từng manh áo
 Thương gái gánh về thùng bánh ế cuối ngày
 Biết mấy nỗi thương vay, thấy trẻ nhỏ giơ tay
 Con ngựa người vất vả, xe nặng nề qua ngõ
 Thương thi sĩ hay buồn
 Cho nên Mẹ hóa ra hòn núi cao.

Phần III.- SÔNG MẸ

11. MUỐN VỀ QUÊ MẸ - 12. SÔNG CÒN MÃI MÈ

Chiều chiều ra đứng bờ sông
 Muốn về quê Mẹ
 Muốn về quê Mẹ
 Mà không có đò !

Khoan hời hò khoan, ơi khoan khoan hò hò khoan
 Ai bảo là sông, ơi sông không có đò ngang
 Khoan hời hò khoan, ơi khoan khoan hò hò khoan
 Ai bảo là sông, ơi sông không chờ người sang
 Sông Hồng cuộn sóng lời cuốn Sông Lô
 Sông Đà, Sông Đuống trôi xuống Sông Cầu
 Nghe Bạch Đằng Giang chôn bao nhiêu xác quân Tàu
 Sông nào cũng muốn đến trước tranh lấy công đầu
 Khoan hời hò khoan
 Sông còn ngổn ngang cho nên chưa được bình an
 Khoan hời hò khoan
 Sông còn mãi mê cho nên chưa về Mẹ quê
 Khoan hời hò khoan Khoan hời hò khoan

13. SÔNG VUI CHÔN MẸ

Nhớ xưa, nhớ Mẹ, nhớ Mẹ xưa
 Mẹ xuống sông rửa nhục anh hùng
 Mẹ trôi trên dòng sông Hát
 Nước ngược xuôi đưa Mẹ đi muôn nơi
 Nhớ chăng, nhớ Mẹ, nhớ Mẹ chăng?
 Chôn đáy sông mỗi hận yêu chồng
 Chàng Trương có buồn thương khóc
 Rước Mẹ lên, nước thiêng sẽ giải oan
 Nhớ Mẹ, nhớ Mẹ
 Yêu đàn con, thương đàn con
 Nên trao thân cho nước ngoan.
 Nhớ Mẹ, nhớ Mẹ
 Trên trường giang mong đàn con
 Sông trôi xuôi đời trong trắng
 Hỡi ôi ! Có ngày, có Mẹ vui
 Ôm sóng bơi, vớt củi sông dài
 Ngờ đâu sông đảo điên say máu
 Nước cuộn mau khiến cho Mẹ chìm sâu.

14. SÔNG KHÔNG ĐƯỜNG VỀ

Khoan hời hò khoan, ơi khoan khoan hò hò khoan
 Ai bảo là sông, ơi sông không đim Mẹ oan

Khoan hời hò khoan, ơi khoan khoan hò hò khoan
 Ai bảo là sông, ơi sông không đổi màu luôn
 Sông đỏ như máu tranh đấu sông nâu
 Sông vàng xanh yếu kêu cứu sông già
 Sông nhuộm vàng mau chia nhau uốn khúc khoe màu
 Sông rồng lôi kéo lũ rắn đi cắn sông đào
 Khoan hời hò khoan
 Sông tim về vang cho nên quên lời Mẹ khuyên
 Khoan hời hò khoan
 Không tìm tình thương cho nên không đường về tim
 Khoan hời hò khoan
 Khoan hời hò khoan.

15. NHỮNG DÒNG SÔNG CHIA RẼ

Nước đi là nước không về
 Chia đôi dòng nước chia lià dòng sông
 Chia đôi bên bờ bến lạnh lùng
 Cho Ngưu Lang và Chức Nữ ngại ngừng
 Chia đôi dòng sông Thương
 Nước bên đục bên trong
 Nước ân tình đổi thành ra nước căm hờn
 Chia sông Gianh phân tranh mộng đồ vương
 Chia con sông Bến Hải buồn thương
 Nước yên vui từ nguồn
 Bỗng gây nên điều buồn
 Dòng lệ tuôn thành sông không có linh hồn
 Chia anh em vì quên tiếng gia đình
 Chia tay chân và cắt đứt ngang mình
 Chia thân hình yêu đương
 Cắt da thịt chia xương
 Trái tim buồn còn hằn in vết thương lòng
 Sông tang thương trời nghiêng nhịp cầu sương
 Cho thê lương điểm cỏ Hiên Lương
 Nước sông trôi bênh bồng
 Thiếu bao nhiêu mặn nồng
 Vì dòng sông, dòng sông chia rẽ đôi đường
 Lũ con lạc lối đường xa
 Có con nào nhớ Mẹ ta thì về.

Phần IV.- BIÊN MẸ

16. MẸ TRÙNG DƯƠNG

Sóng vỗ miên man như câu ru êm của Mẹ dịu dàng
 Nước biếc mênh mông như đôi tay ôm của Mẹ trùng dương
 Mẹ Việt Nam cho quê hương muối trắng
 Thêm thơm mâm cơm mặn nồng
 Mẹ còn cho con
 Luôn luôn tôm cá lớn tươi ngon đầy thuyền
 Mẹ hiền không lên bão tố
 Mẹ già không đem nỗi khó
 Mẹ là mẹ nhà cho mưa với gió hiền khô
 Ngày ngày vươn vai
 Ra khơi đón ánh dương soi con tim bồi hồi
 Chiều chiều chơi vơi
 Không nguôi thương thương nhớ nhớ con trong cuộc đời
 Mẹ tìm con trong gió Bắc
 Mẹ về phương Nam nắng gắt
 Tình nhà mở cửa đem ra góp với bao la
 Sóng vỗ êm êm như khuyên con nên trở lại Mẹ hiền
 Gió rít thông reo như kêu con mau trở về Mẹ yêu.

17. BIÊN ĐÔNG SÓNG GỖN

Hà à a hơ ơ hờ
 Biển là biển Đông sóng gợn
 Hà à a hơ ơ hờ
 Biển là biển Đông sóng gợn
 Biển Đông gợn sóng tư bề
 Gọi thuyền viễn xứ quay về Biển Đông
 Hà à a hơ ơ hờ
 Hà à a hơ ơ hờ
 Sông ra đi từ khi non dại
 Từ miền ngoài sông lại Việt Nam
 Có từ Hi Mã Lạp Sơn
 Cũng về biển Mẹ thành con một nhà
 Hà à a hơ ơ hờ
 Hà à a hơ ơ hờ

18. THỀNH THANG THUYỀN VỀ

Buồm căng, buồm căng, lộng gió, lộng gió thênh thang
 Thênh thang thuyền về
 Trên sóng trường giang, thênh thang thuyền về
 Thuyền về trên lớp sóng vui, trên sóng vui
 Thuyền về trên lớp sóng vui, vui vui vui là vui
 Đàn con về với, với, với biển khơi, khơi Mẹ già
 Mẹ già đang đón chờ ta, đang đón ta
 Mẹ già đang đón chờ ta, đang đón ta
 Có đàn chim én, én, én từ xa về rồi
 Quê ta đẹp lắm Mẹ ơi, ơi Mẹ ơi !
 Quê ta đẹp lắm Mẹ ơi, ơi Mẹ ơi !
 Biển êm sóng lặng, lặng, lặng nước nổi, nổi hiền lành
 Về đây xây đắp mối tình, một mối tình
 Về đây xây đắp mối tình ôi tình Việt Nam
 Yêu nhà yêu nước, nước, nước và thương thương mọi người
 Tình tình tang tang tính tính, yêu Mẹ già, thương Mẹ ta
 Đàn con nhớ, nhớ yêu nhau
 Đàn con nhớ, nhớ thương nhau.

19. CHỚP BỂ MƯA NGUỒN

Đêm qua chớp bể mưa nguồn
 Để người trong nước hết buồn lại vui
 Vui buồn chút lệ rơi
 Vui buồn khóc lại cười
 Mẹ cười Mẹ bóc thành hơi
 Mây từ biển quý lên ngôi trời già
 Mây về khắp cõi đời
 Mưa rửa lỗi con người.

20. PHÙ SA LỚP LỚP MÂY TRỜI CUỘN BAY

Triều dâng, triều dâng, ngọn sóng, ngọn sóng theo trăng
 Theo trăng vào bờ, ôm lớp phù sa, theo trăng vào bờ
 Ngọn triều dâng sóng nhấp nhô, sóng nhấp nhô
 Ngọn triều dâng sóng nhấp nhô, xa xa xa là xa
 Đồng chua rộng nói, nói, nói thành ra, ra ruộng mềm
 Đến bồi cho máu về tim, lên cõi tim
 Đến bồi cho máu về tim, lên cõi tim
 Có đàn cháu bé, bé, bé nhìn chim, chim ngoài trời
 Mây bay đẹp lắm Bà ơi, ơi Bà ơi !
 Mây bay đẹp lắm Bà ơi, ơi Bà ơi !
 Làn mây trắng cuộn, cuộn, cuốn khắp nơi, nơi đợi chờ
 Làn mây che nắng bốn mùa, cả bốn mùa
 Làn mây che nắng bốn mùa, bốn mùa mộng mơ
 Hay là cho nước, nước, nước Mẹ mưa, mưa ngọt bùi
 Tình tình tang tang tính tính

*Cho đời người thêm đẹp tươi
 Vì đã biết, biết yêu nhau
 Vì đã biết, biết thương nhau.*

21. MẸ VIỆT NAM ƠI - 22. VIỆT NAM VIỆT NAM

*Mẹ Việt Nam ơi ! Mẹ Việt Nam ơi ! (2 lần)
 Chúng con đã về khát khao hơi Mẹ
 Chúng con xin thề giữ thơm quê Mẹ
 Cuộc đời rồi phai tàn sau thế giới
 Chỉ còn tình yêu của Mẹ mà thôi
 Ôi ! Mẹ Việt Nam ! (2 lần)*

*Việt Nam, Việt Nam, nghe tự vào đời
 Việt Nam, hai câu nói
 Bên vành nôi: Việt Nam, nước tôi
 Việt Nam, Việt Nam, tên gọi là người
 Việt Nam, hai câu nói
 Sau cùng khi là đời
 Việt Nam đây miền xinh tươi
 Việt Nam đem vào sông núi
 Tự Do, Công Bình, Bác Ái muôn đời
 Việt Nam không đòi xương máu
 Việt Nam kêu gọi thương nhau
 Việt Nam đi xây đắp yên vui dài lâu
 Việt Nam trên đường tương lai
 Lửa thiêng soi toàn thế giới
 Việt Nam ta nguyện tranh đấu cho đời
 Tình Yêu đây là khí giới
 Tình Thương đem về muôn nơi
 Việt Nam đây tiếng nói đi xây tình người
 Việt Nam ! Việt Nam !
 Việt Nam quê hương đất nước sáng ngời
 Việt Nam ! Việt Nam !
 Việt Nam muôn đời !*

Khởi soạn tháng 11, 1963

Kết thúc tháng 5, 1964

Với lòng tin yêu Mẹ càng ngày càng sâu đậm.

Hồ Sơ Báo Chí

Về Con Đường Cái Quan

- Trần Văn Khê : [Nhân Xem Con Đường Cái Quan](#)
- Phạm Duy : [Trên Đường Cái Quan](#) (trả lời bài của Trần Văn Khê)
- Georges Etienne Gauthier : [Con Đường Cái Quan](#)
- Xuân Vũ : [Con Đường Cái Quan](#)
- Phạm Văn Kỳ Thanh : [Một Vài Cảm Súc Âm Nhạc qua CĐCQ của PD](#)
- Đặng Tiến : [Nói Về Con Đường Cái Quan](#)
- Liliane Võ Quang Yến : [Giới Thiệu Phạm Duy](#)
- Trần Văn Nam : [Mai Sau Dù Có Bao Giờ](#)
- Hoàng Nguyên Nhuận : [Đêm Nghe Nhạc Phạm Duy](#)
- Thụy Khuê : [Con Đường Cái Quan](#)
- Kim Chi : [Con Đường Cái Quan, Nhạc Giao Hoà](#)
- Phạm Duy : [Viết Về Con Đường Cái Quan](#)

Về Mẹ Việt Nam

- Tam Ích : [Nhân Đọc Mẹ Việt Nam của Phạm Duy](#)

- Doãn Quốc Sĩ : [Nghĩa Mẹ Tình Mẹ Qua Tác Phẩm Văn Nghệ](#)
 - Georges Etienne Gauthier : [Mẹ Việt Nam](#)
 - Đặng Tiến : [Mẹ Việt Nam Trong Nhạc Phạm Duy](#)
 - Thi Vũ : [Viết Về Mẹ Việt Nam](#)
 - Xuân Vũ : [Mẹ Việt Nam](#)
 - Phạm Quang Tuan : [Me Viet Nam - An Introduction](#)
 - Phạm Duy : [Mẹ Việt Nam](#)
 - Phan Uyên Nghi : [Mẹ Đón Cha Về](#)
-

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Phục Hồi Dân Ca

Thời gian giữa hai trường ca này là lúc có phong trào về nguồn trong mọi ngành nghệ thuật. Trong phạm vi âm nhạc, tôi nhận thấy thế hệ thanh thiếu niên lúc đó không biết gì về dân nhạc Việt Nam với những loại dân ca cổ truyền, dân ca kháng chiến hay dân ca cải tiến trước đây, cho nên một mặt, tôi thực hiện tại hai đài phát thanh Đài Saigon và Đài Voice Of Freedom những chương trình nhan đề "Dân Nhạc Dẫn Giải" và "Musical Heritage", một mặt tôi sưu tập những bài dân ca cổ truyền rồi phóng tác thành những bài dân ca phục hồi. Tôi không ngần ngại thêm lời, thêm nét nhạc vào những bài hay những điệu dân ca cổ. Tôi chia ra hai phần Dân Ca Miền Suôi và Dân Ca Miền Núi.

Dân Ca Miền Suôi

Các bài dân ca miền suôi nằm trong các thể hát vệt, hát ví, hát quan họ, hát chèo, hát ả đào khi xưa như LÝ CÂY ĐÀ, QUA CẦU GIÓ BAY, CÂY TRÚC XINH, CHUỐC RƯỢU, SE CHỈ LUỒN KIM, TRẦN THỦ LƯU ĐỒN... được tôi phục hồi và hiện đại hoá.

Phục hồi có hai cách. Một là giữ nguyên điệu cũ nhưng có thêm lời ca phù hợp. Hai là tạo ra lời ca mới. Bây giờ hát những bài như LÝ CÂY ĐÀ, QUA CẦU GIÓ BAY phải hát đầy đủ ba lời ca (thơ 4 chữ), hát có hoà âm.

LÝ CÂY ĐÀ
 Trèo lên quán giốc
 Ngồi gốc cây đa
 Ai xui mình gặp
 Xem hội trăng rằm.

Chê tre đan nón
 Kia nón ba tâm
 Ai xui (cô) mình đội
 Xem hội trăng rằm.

Vải nâu may áo

*Kia áo năm tà
Ai xui (anh) chàng mặc
Xem hội trắng rằm.*

QUA CẦU GIÓ BAY
*Yêu nhau cởi áo cho nhau
Về nhà mẹ hỏi qua cầu gió bay.*

*Yêu nhau cởi yếm cho nhau
Về nhà mẹ hỏi qua cầu gió bay.*

*Yêu nhau cởi nhẫn cho nhau
Về nhà mẹ hỏi qua cầu đánh rơi.*

Bài CÂY TRÚC XINH còn có thể có tới năm lời ca (lục bát - có thêm tiếng lốt):

CÂY TRÚC XINH
*Trúc xinh trúc mọc bờ ao
Chi Hai xinh, chị đứng chỗ nào cũng xinh.*

*Trúc xinh trúc mọc bên đình
Chi Hai xinh, chị đứng một mình cũng xinh.*

*Trúc xinh trong gió lạnh mưa rào
Chi Hai xinh, chị có dạ nào tôi cũng yêu.*

*Trúc xinh trúc mọc bên chùa
Chi Hai không yêu, tôi cũng lấy đạo bùa để yêu.*

*Trúc xinh trúc mọc cạnh buy-in-đình
Chi Hai xinh, chị đứng trông tình lắm thay!*

Tôi tìm ra năm lời ca cho bài dân ca quan họ:

SE CHỈ LUỒN KIM
*Ngồi rồi se chỉ luồn kim
May quần vương nhiều gửi lên cho chàng*

*Con cò mặc áo trắng phau
Ăn no tắm mát rủ nhau lên rừng.*

*Lên rừng xè tằm gỗ lim
Muốn cho đây đó đẹp duyên vợ chồng.*

*Quạt tầu hai mươi bốn nhai xương
Ai cầm quạt giấy thì thương đến người.*

*Ngồi rồi kể chuyện con cua
Tám chân, hai mắt một mai hai còng.*

Bài LÝ CHIM KHUYÊN hay LÝ CHIM QUYÊN thường được hát với một câu lục bát, bây giờ có thêm lời, rút từ ca dao.

LÝ CHIM KHUYÊN
*Chim khuyên quen trái nhãn lồng
Thìa lia quen chấu,
Vợ chồng quen (hay quyên) hơi.*

*Chim khuyên nút mật bông quì
Ba năm đợi được hưởng gì một năm.*

*Chim khuyên xuống núi ăn mồi
Thấy anh lao khổ đứng ngồi không yên.*

Với bài LÝ CHE HƯỜNG tôi tìm ra và soạn thêm hai câu lục bát khác:

LÝ CHE HƯỜNG

*Trông hường phải khéo che hường
Nắng che mưa đậy cho hường trở bóng.*

*Trông hường bẻ lá che hường
Nhớ em không quên bước đường, đường xa.*

*Trông hường giữ nón che hường
Ngắt bông hoa đẹp tặng (cho) nường đẹp hơn.*

Bài HÁI HOA nguyên là câu hát thờ và chỉ có một lời. Tôi soạn thêm ba lời nữa:

HÁI HOA

*Hỡi bạn đường ta
Hái hoa cho khéo
Hoa nào heo héo
Thì hái bỏ đi
Chớ để làm chi
Ứ ừ ừ ừ hoa tàn.*

*Gió thổi từ xa
Cánh hoa phơi phới
Yêu làn hương mới
Chẳng nở bé hoa
Gió thổi từ xa
Ứ ừ ừ ừ hoa cười.*

*Bướm đẹp vờn hoa
Bướm mơn đôi má
Hoa nào thương nhớ
Thì chóng già nua
Bướm chỉ nhòn nhơ
Ứ ừ ừ ừ hoa sầu.*

*Lũ trẻ đùa hoa
Ngắt hoa không tiếc
Hoa còn trinh tiết
Còn thiếu tình duyên
Chờ để vườn tiên
Ứ ừ ừ ừ hoang tàn.*

Bài NƯỚC CHẢY BON BON cũng được phục hồi, ngoài lời ca cổ, có thêm ba lời ca do tôi soạn.

NƯỚC CHẢY BON BON

*Nước chảy bon bon
Con vượn ôm con
Lên non hái trái
Anh cảm thương nàng
Cô gái mồ côi
Hỡi nàng nàng ôi
Anh cảm thương nàng
Cô gái mồ côi.*

*Mưa nhỏ mênh mang
Con nhện trong hang
Tơ giăng bối rối
Em cảm thương chàng
Lạc lối đường đi
Hỡi chàng chàng ôi
Em cảm thương chàng
Lạc lối đường đi.*

*Gió thổi vang vang
 Con quạ kêu than
 Thâu đêm suốt sáng
 Ta cảm thương người
 Mang nặng hờn oan
 Hỡi người người ôi
 Ta cảm thương người
 Mang nặng hờn oan.*

*Nắng đỏ nghiêng nghiêng
 Con đé vô duyên
 lên tiếng hát
 Ta cảm thương người
 Phai nhạt tuổi xanh
 Hỡi người người ôi
 Ta mở tay đây
 Mau trở về đây.*

Dân Ca Miền Núi

Văn Cao phác họa

Tôi cũng lên Cao Nguyên một thời gian để làm công việc phục hồi dân ca miền núi. Đồng bào vùng Sơn La, Lai Châu lúc này di cư vào Nam và ở trên vùng gần Dalat. Tôi quay phim một màn vũ của người Thái, múa theo nhạc điệu của một bài dân ca mà tôi soạn lời Việt, đặt tên là NGÀY MÙA:

DÂN CA THÁI

NGÀY MÙA

Chim ơi, lũ chim trời
 Tung cánh về đây coi
 Lúa chín vàng trên đồi
 Nàng về nàng quẩy trên vai
 Lúa thơm của ta ơi.

Ngày mùa nắng mới hoe
 Chim ơi ! Hãy bay về
 Xem thóc của sơn khê
 Thóc chín vàng trên hè
 Nhà sàn cửa rộng không che
 Đón vui người phương xa.

Ngày mùa khói bốc lên
 Hiu hiu nắng êm đêm

Đưa gió vào theo chim
Ném chút gạo dinh điền
Người Thượng là cùng người Kinh
Kết duyên tình anh em.

Dân ca của các sắc tộc Cao Nguyên cũng được tôi phục hồi và hiện đại hoá.

DÂN CA JARAI

CHIỀNG TRÔNG CÔNG

*Chiềng trông công mừng anh trên rẫy
Xuống đôi xuống nương đi cây
Ôi rừng ơi ! Núi ơi !
Ôi thác suối ơi ! Rừng ơi ! Núi ơi !*

*Tang tính tình đàn tre dây nứa
Chúc mừng các anh đi bừa
Ôi ruộng ơi ! Đất ơi !
Ôi thóc lúa ơi ! Ruộng ơi ! Đất ơi !*

*Không đốt rừng làm đau hoa lá
Sốt lòng cái cây ko-nià
Ôi rừng yêu mến ơi !
Ôi gỗ quý ơi ! Rừng yêu mến ơi !
Chim sáng chiều mừng anh xây ấp
Đắp làng hát câu muôn đời
Ôi gạo ơi ! Nước ơi !
Ôi áo mới ơi ! Gạo ơi ! Nước ơi !*

*Bao thú rừng nhiều đêm không ngủ
Thức nhìn các anh vui đùa
Ôi Việt Nam, nước ơi !
Đời sống ấm no ! Việt Nam nước ta !
Đời sống ấm no ! Việt Nam nước ta !*

DÂN CA JARAI

MỘT MẸ TRĂM CON

*Anh em ta cùng mẹ cha
Nhớ truyện cũ trong tích xưa
Khi thế gian còn mù mờ
Xưa khi xưa mẹ đẻ ra
Trăm cái trứng, sinh lũ con
Trăm đứa con cùng một dòng
Năm mươi con vượt đồi non
Phá rừng núi, khai rẫy nương
Xây đắp buôn, lập nhà sàn.
Năm mươi con dọc Trường Sơn
Đi xứ Bắc, đi xứ Nam
Xây núi sông, lập ruộng đồng.*

*Hôm nay đây, rừng gặp mây
Lá gặp núi, ta tới đây
Tay nắm tay, mình gặp mình
Vui ca lên, Thượng và Kinh
Người trong nước, anh với em
Em với anh, cùng họ hàng
Khua chiêng lên, đập cồng lên
Tiếng cồng đánh, qua mái tranh
Qua mái tre vào rừng già
Cho con Hua, khi già Hua
Cho ma quái, cho lũ nài
Ngơ ngác say vì nhạc gồng.*

DÂN CA TAKUA
HÁT ĐÔI

Này cô gái xinh
Như đoá hoa tình
Dệt vải một mình
Ngực tròn rung rinh.

Này anh thanh niên
Như sức voi thần
Ngã gỗ đào rừng
Thành ruộng mênh mang.

Này cô gái ngoan
Như lúa trên ngàn
Đập gạo ngoài sàn
Bụng nhỏ lưng thon.

Này anh thanh niên
Như cánh chim băng
Đuổi cọp về ngàn
Bẻ sừng trâu non

Này cô gái vui
Cơm nắm trong gùi
Đào lũy hào dài
Lập rừng chông gai.

Này cô gái ơi
Xây đắp cho đời
Gìn giữ gạo bùi
Gìn giữ ngô khoai.

Này anh thanh niên
Vác súng trên ngàn
Bảo vệ ruộng vườn
Bảo vệ dân buôn.

Này anh thanh niên
Chung sức oai hùng
Lập ấp tự cường
Thoả lòng muôn dân.

Việt Nam chúng tôi
Xây ấp lâu dài
Gạo trắng đầy nôi
Rượu cần thêm hơi.

Việt Nam chúng tôi
Vui sống trên đời
Đàn gảy về trời
Gồng chạy ra khơi.

DÂN CA HRÊ
VỀ ĐỒNG BẰNG
Còn nhớ ngày nào
Ở dưới vách đá
Trong cái khe âm u
Còn nhớ ngày nào
Ở dưới khóm lá
Trong cái lều mịt mù.

Đời sống nghèo nàn
 Đời sống tối ám
 Trong biết bao nguy nan
 Giặc nó về làng
 Giặc nó chiếm đồng
 Đau cái lòng vợ chồng.

Nhớ lại ngày nào
 Chúng nó bắt chúng ta làm cái dân công
 Nhớ lại ngày nào
 Chúng nó bắt chúng ta mệt sức nuôi cơm
 Nhớ lại ngày nào
 Bao đau thương trong buồn
 Ôi bao đau thương !

Rồi có một ngày
 Đời sống khốn khó, ta quyết đi di cư
 Rồi có một ngày
 Bỏ hết xóm lá, ta quyết lìa rừng già

Ở phía rừng ngoài,
 Giặc đến cướp phá, ta kéo nhau đi xuôi
 Về phía đồng bằng
 Về phía quốc gia
 Ta có nhiều bạn bè.

Nhớ lại một ngày
 Đã nhất quyết chúng ta về với anh em
 Nhớ lại một ngày
 Đã nhất quyết chúng ta tìm lấy an ninh
 Nhớ lại một ngày
 Ta vui ca trong buồn. Ôi vui trong buồn !

Lập lũy đào hào
 Rào kín xóm mới
 Trong ấp ta yên vui
 Làng buồn người người
 Tìm lấy khí giới
 Ngăn lũ giặc nghìn đời

Nhiều rẫy làm mùa
 Ruộng mới tốt lúa
 Bên thác reo vi vu
 Đàn chim rừng già
 Bỏ vách núi đá
 Thương nhớ người tìm về.

DÂN CA Ê ĐÊ
 XUÂN TRÊN BUỒN
 Kia mùa Xuân đến buồn chúng mình
 Và lòng dân hân hoan đón Xuân
 Kia chàng trai bước vui trên đời
 Vào đồi nương thăm bông lúa tươi.

Kìa nàng sơn nữ bên suối ngàn
 Gọi đầu thơm ca vui véo von
 Kìa là em bé ngoan chăn bò
 Thả diều theo tiếng sáo vi vu.

Ngon lửa thui miếng ngon chín ròn
 Rượu cần thơm, chung quanh cháu, con.

*Cụ già châm điếu ngon trên sàn
Kể chuyện Cao Nguyên xưa, véo von.*

MẸ GỌI CON

*Trên đồi nương lũ nai vàng mơ màng
Là nai đàn nhường nhau ăn miếng khoai ngon
Trên rừng khơi lũ chim non vui cười
Trên vườn hoang mái tóc sương ngỡ ngàng
Mẹ u buồn vì trên nương thiếu bóng con
Theo hoàng hôn kéo lê trên lối mòn
Mẹ âm thầm về bản thôn im lìm
Con đi theo giặc ngày nào
Con đi giết hại đồng bào.
Mẹ âu sầu vì thương con sống u mê
Mẹ kêu gào Trời thương con dắt con về
Con ơi ! Nghe lời mẹ già
Con ơi ! Mau trở về nhà
Về luống cây, về vườn rau với nương khoai
Về xây dựng nền tự do muôn đời.*

ANH MAU VỀ

*Anh ở buôn làng
Là anh ở buôn làng
Đời sống vui yên lành
Đời sống vui thanh bình
Sống trong tình nước non
Như đàn chim nhỏ quây quần
Trong tình yêu Việt Nam
Và một tối thê lương
Nghe cú kêu trong rừng
Nghe tiếng xui cảm hờn
Tiếng dồ dành kéo anh xa nhà
Xa cả gia đình, xa tình yêu đàn em*

*Anh ở trong rừng
Là anh ở trong rừng
Như lũ nai xa đàn
Như lũ beo hung tàn
Kéo nhau về rẫy nương
Ăn cần, nhưng cả dân làng
Xua vào trong rừng hoang
Đời sống nguy nan
Và đời sống cô đơn
Anh chết sâu trong rừng
Anh chết cao trên ngàn
Chết vô tình, thiếu tay bế bồng
Cha mẹ xa buồn
Không một ai mà chôn.*

*Anh phải mau về là anh phải mau về
Về với cây tre già
Về với hoa bốn mùa
Với rượu vò, với câu vui đùa
Trong họ trong nhà, ăn mừng anh tự do
Dòng nước xanh lơ
Và dòng suối nên thơ
Vẫn khát khao mong chờ
Cùng với đêm sương mờ
Đón anh về, bước chân lững lờ
Qua nẻo trắng tà
Trên đường quê ngẩn ngơ...*

Một Bài Dân Ca Nữa

Một bài nữa soạn theo âm hưởng điệu Nam, giọng oán của miền Nam, với chủ đề chiêu hồi như trong mấy bài dân ca miền núi trên đây.

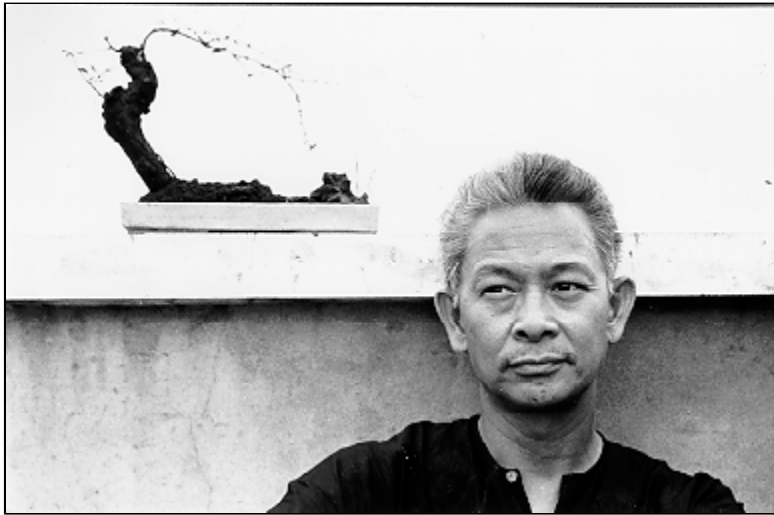
ANH HỞI ANH CỨ VỀ
 Anh hỡi anh cứ về
 Về đây ! Nghe tiếng cố hương
 Tiếng thiết tha của người thương.
 Anh hỡi anh cứ về
 Cứ về ! Làng thôn tươi thắm
 Mong đón đưa bước chân hồi hương.
 Anh hỡi anh cứ về Về đây ! Chung sức đắp xây
 Quốc Gia đang ngóng chờ bàn tay
 Anh hỡi anh cứ về
 Cứ về, lập công chiến đấu
 Hay sống yên vui bên ruộng nương.
 Anh hỡi anh cứ về
 Anh hỡi anh cứ về
 Anh nữ nào theo giặc cho đành
 Anh hỡi anh cứ về
 Anh hỡi anh cứ về
 Về đây, anh hỡi anh cứ về.

Anh hỡi anh cứ về
 Về đây ! Nghe tiếng nhớ thương
 Tiếng chưa quên của người quen
 Anh hỡi anh cứ về
 Cứ về, người xưa yêu dấu
 Đang khát khao anh mau về quê
 Anh hỡi anh cứ về
 Dù nay mưa cuốn gió bay
 Cũng có khi nắng đẹp trời mây
 Anh hỡi anh cứ về
 Cứ về, cứ về, dù đêm nay tối
 Nhưng sớm mai nắng trên ruộng vui.
 Anh hỡi anh cứ về
 Anh hỡi anh cứ về
 Anh nữ nào theo giặc cho đành
 Anh hỡi anh cứ về
 Anh hỡi anh cứ về
 Về đây, anh hỡi anh cứ về.

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Tâm Ca

(Xin lưu ý : coi mục lục hồ sơ báo chí ở cuối trang)

Biến cố 11-63 (đánh đổ chế độ Ngô Đình Diệm) kéo theo nhiều xáo trộn trong miền Nam nước Việt. Về mặt chính trị, thường xuyên có những vụ đảo chính, chỉnh lý, xuống đường. Về mặt quân sự, sự có mặt của Quân Đội ngoại quốc trên đất nước khiến cho chiến tranh khởi sự leo thang dữ dội. Về mặt xã hội là cả một sự đổ vỡ về luân lý, sự mất niềm tin. Tôi gọi thời kỳ này là thời kỳ sợ hãi, hoài nghi và khinh thị (*le temps de la peur, du soupçon et du mépris*). Thời kỳ thần đồng gây cánh, cõi tiền lạc lõng, nhạc trời đứt đoạn. Và tâm ca bắt buộc phải ra đời.

Với cái đà soạn những tác phẩm lớn hơn hình thức ca khúc thông thường là hai trường ca CON ĐƯỜNG CÁI QUAN, MẸ VIỆT NAM (chưa kể hai tiểu ca kịch CHÚC NỮ VỀ TRỜI và TÂM CẢM với phần libretto của Năm Châu do tôi thực hiện cho Hãng Phim MỸ VÂN vào năm 1963), bây giờ tôi quyết định tỏ thái độ bằng những chương khúc.

Lề lối soạn mười bài hát liên tục cho một vấn đề mà tôi đề ra với MƯỜI BÀI TÂM CA lúc này, được tiếp tục với MƯỜI BÀI TÂM CA, MƯỜI BÀI BÌNH CA, MƯỜI BÀI BÉ CA, MƯỜI BÀI NỮ CA, MƯỜI BÀI TỤC CA, MƯỜI BÀI ĐẠO CA v.v... (NGỤC CA -- phổ thơ Nguyễn Chí Thiện -- soạn ra sau này thì phải tới hai mươi bài). Tôi cũng nhớ là trước đây có đọc cuốn sách MƯỜI ĐIỀU TÂM NIỆM của Hoàng Đạo. TÂM CA cũng có thể là những bài hát tâm niệm, nghĩa là nó đi tới luân lý nữa.

Nhưng trước khi đó, để dẫn tới mười bài hát nói thẳng vào cái xã hội nát tan trước mặt trong thời đại này, tôi có một lời kêu than của tôi, qua bài:

TÔI CÒN YÊU TÔI CỨ YÊU

(Saigon-1964)

Tôi còn yêu, tôi cứ yêu !
 Tôi còn yêu, tôi cứ yêu !
 Tôi còn yêu mãi mãi mãi
 Tôi còn yêu đời, tôi còn yêu người,
 Tôi còn yêu tôi !
 Cho dù tôi đã chết rồi
 Cho dù ai đã giết tôi
 Cho dù xương trắng vẫn chắt núi
 Cho dù sông ngòi vẫn hoen máu người
 Oán thù vẫn dài...
 Vâng ! Tôi còn yêu !
 Tôi còn lẻo đẻo mang nhiều mộng nghèo
 Đường về cõi tiên xa vời
 Nhạc trời đứt dây tơ rồi
 Thần đồng gãy đôi cánh vàng tả tơi
 Vâng ! Tôi còn yêu !
 Bên bờ suối vắng lạnh lẽo tiêu điều
 Dòng lệ hết vơi lại đầy
 Ngập lụt thế gian đêm ngày
 Chập chờn bóng ma kêu bầy cuồng quay.
 Tôi còn yêu, tôi cứ yêu !
 Tôi còn yêu, tôi cứ yêu !
 Cho hào quang chiếu khắp thế giới
 Cho giải oan rồi, cho tình lên ngôi
 Ôi tình ơi ! Tôi cố nuôi
 Chờ ngày mai sẽ thoát thai
 Xin thành cơn gió mới, chơi với
 Trong nhiều đêm dài
 Bay về cõi đời
 Bên người yêu người.

Tôi còn yêu, tôi cứ yêu !
 Tôi còn yêu, tôi cứ yêu !
 Tôi còn yêu mãi mãi mãi
 Tôi còn yêu đời, tôi còn yêu người
 Tôi còn yêu ai
 Cho dù ai xa lánh tôi
 Cho dù ai oán trách tôi
 Cho dù duyên mới đã chấp nối
 Cho tình xa vơi, đã tan vỡ rồi
 Tôi còn yêu hoài.
 Vâng ! Tôi còn yêu
 Tôi còn nhớ mãi thân hình gầy yếu
 Một dòng tóc mây yêu kiều
 Một cặp mắt ngậy hương chiều
 Nụ cười đắm say tâm hồn người yêu.
 Vâng ! Tôi còn yêu
 Tôi còn nhớ mãi làn môi ngọt ngào
 Một vòng cánh tay mỹ miều
 Còn lại chút hương tiêu điều
 Và mộng đắng cay đi về, đi hui.
 Tôi còn yêu, tôi cứ yêu !
 Tôi còn yêu, tôi cứ yêu !
 Tôi còn yêu mãi mãi mãi
 Tôi ngày mai rồi, xa lìa cõi đời
 Tôi còn yêu ai
 Ôi người ơi ! Hãy lắng tai
 Nghe hồn tôi trong nắng mai
 Trong làn gió mới, trong đêm tối
 Trong giọt mưa dài, suốt năm tháng ngày
 Yêu người, yêu hoài.
 Tôi còn yêu, tôi cứ yêu !
 Tôi còn yêu, tôi cứ ... yêu !

Bài TÔI CÒN YÊU TÔI CỨ YÊU tuy là động cơ để tôi soạn ra MƯỜI BÀI TÂM CA nhưng lối nhìn và ngôn ngữ của bài này có vẻ mòn mỏi rồi, giống như lối nhìn và ngôn ngữ của những bài hát tình tự quê hương khác hay của trường ca, trong đó cách nhìn một chiều khiến tôi chỉ cúi mặt xưng tụng cái đẹp trong vinh quang hay trong đau khổ của dân tộc tôi, nơi quê hương tôi mà không dám nhìn vào và nói lên bề trái của xã hội. Cách nhận diện lại quê hương, qua những bài tâm ca, rồi đây sẽ ảnh hưởng tới các nhạc sĩ trẻ ở trong hay ở ngoài PHONG TRÁO DU CA.

Đó là nói về cách nhìn vào quê hương, nhận diện lại quê hương. Thế còn lối nói trong ca khúc của tôi bây giờ là gì ? Nó cũng phải khác trước, nghĩa là nó mang chút ít ngôn ngữ Thiền mà trong thời gian này, ai cũng đều bị ảnh hưởng cả.

Mười Bài Tâm Ca

Tôi khởi sự soạn tâm ca bằng một bài thơ nhan đề HOÀ BÌNH của Thượng Tọa Nhất Hạnh, với ý nghĩ là thực hiện giấc mơ mà thi sĩ đã ghi trong thi phẩm. Tôi đặt tên tâm ca số 1 là TÔI ƯỚC MƠ. Trong bài thơ này, thi sĩ tự hỏi bao giờ mình mới nói thẳng những điều mình ước mơ. Khi phổ nhạc bài thơ đó rồi hát lên cho quảng đại quần chúng nghe, tôi đã nói hộ thi sĩ vậy.

TÔI ƯỚC MƠ

thơ Nhất Hạnh - Phạm Duy soạn thành tâm ca
(Saigon-1965)

Sáng nay vừa thức dậy
 Nghe tin em gục ngã nơi chiến trường
 Nhưng trong vườn tôi
 Vô tình khóm tường vi
 Vẫn nở thêm một đoá.

*Tôi vẫn sống ! Tôi vẫn ăn ! Và tôi vẫn thờ
 Tôi vẫn sống ! Tôi vẫn ăn ! Và tôi vẫn thờ
 Nhưng biết bao giờ
 Tôi mới được nói thẳng
 Những điều tôi ước mơ ? Biết bao giờ ?
 Biết bao giờ ?
 Tôi mới được
 Tôi mới được
 Nói những điều
 Nói những điều
 Tôi ước mơ, tôi ước mơ
 Tôi ước mơ, tôi ước mơ...*

Bài tâm ca số 1 này đã được anh bạn ca sĩ Hoa Kỳ Steve Addiss soạn lời ca Anh Ngữ và hát như sau :

Poem By A Buddhist Monk

From a poem by Nhat Hanh, adaptation by Pham Duy

English lyrics by Steve Addiss

*Six o'clock, when I wake
 A friend brings me the news
 My brother is killed.
 Now he lies slain, and yet
 By this house, by this wall
 A flower blooms.
 I, I still breathe, I still eat, I still live
 How shall I speak, how shall I say
 All I hope for my land ?
 All I hope for Viet Nam ?
 How shall I speak, how can I say
 All that I hope, all that I pray
 For my home, for my land ?
 Some how I must say
 All I hope for Viet Nam.*

TÂM CA SỐ 1 là sự bi đát của chúng ta trong giữa thập niên 60 này. Nó rất ngắn vì nó chỉ là sự ao ước hoà bình. TÂM CA SỐ 2 là thái độ của tôi trước cảnh bi đát đó. Trong cuộc đời 1965, có bao nhiêu cảnh ngộ, có bao nhiêu hình ảnh thì đều vào nằm trong bài hát cho nên nó là bài hát dài nhất trong MƯỜI BÀI TÂM CA.

TIẾNG HÁT TO

(Saigon-1965)

*Tôi sẽ hát to hơn súng nổ bên bờ ruộng già
 Lời tôi ca, lời tôi ca xin lúa đừng lo
 Lời tôi thay cho tiếng đạn bay
 Lời tôi xây cho vững tay cây
 Rồi đêm đêm xoa ác mộng đây
 Lời ca êm ru giấc ngủ say
 Tôi sẽ hát to hơn thổng khổ vui dòng lệ nhòa
 Một miền quê, một miền quê tim héo và khô
 Lời tôi ca khâu vá tình thương
 Lời hôm qua chấp nói Con Đường (1)
 Lời hôm nay vương tiếng Mẹ buồn (2)
 Lời mai đây cao ngút Trường Sơn (3).*

*Tôi sẽ hát to hơn những kẻ khơi ngọn lửa thù
 Lời tôi ca, lời tôi ca như suối rừng thu
 Lửa âm u ai đốt từ lâu
 Miền quê tôi khan tiếng kêu gào
 Lời tôi ca như nước nhiệm màu
 Thành mưa rơi cho dứt niềm đau
 Lời tôi ca, lời tôi ca xưa hải hùng đi
 Mùa xuân qua ai mất tuổi thơ*

Lời tôi ca hôn má xuân già
 Còn yêu nhau xin cứ mặn mà
 Đừng cho ai ăn cướp tình ta.

Tôi sẽ khóc to hơn đứa nhỏ đang ngồi vĩa hè
 Trẻ bơ vơ, trẻ bơ vơ đi giữa vườn hoa
 Hỏi thăm em, em có mẹ cha
 Hỏi thăm em, em có ông bà
 Hỏi thăm em, em có cửa nhà
 Một ngày qua em mất cả ba.
 Tôi sẽ khóc to hơn đứa nhỏ đang tìm nụ cười
 Trẻ thơ ơi, trẻ thơ ơi, xin đến gần tôi
 Cùng em chơi tôi có bàn tay
 Và đôi môi tôi hát ăn mày
 Chia hạt cơm rơi hay bát gạo đầy
 Cùng ngủ ven sông hay gối bụi cây.

Tôi sẽ khóc cho em gái nhỏ theo mẹ chủ nhà
 Một chiều mưa, một chiều mưa đi trong ngõ bùn nhờn
 Từ vườn quê ra chốn phố hoa
 Người em xưa dĩ vãng đen nhoà
 Rồi đêm đêm son phấn nhạt mờ
 Mới nhận của tôi dâng mấy lời thơ
 Tôi hát tiễn đưa dăm thiếu phụ quay về đường nhà
 Lời tôi ca, lời tôi ca hun bếp lạnh tro
 Lời như tơ như tóc tìm nhau
 Giường thơm tho chẵn gối tươi màu
 Mảnh gương to rơi vỡ ngày nào
 Còn lại bao nhiêu vẫn soi rõ mặt nhau.

Tôi sẽ hát to hơn tiếng nhạc mơ hồ phòng trà
 Nàng danh ca, nàng danh ca không có giọng ca
 Nàng danh ca vo khúc tình ca
 Thành vui điên hay khóc than vờ
 Nồng hơi da hơn tiếng nhạc thừa
 Nghẹn lời ca hay đứt đường tơ
 Tôi muốn hát thay cho gánh cải lương gầy, một ngày
 Về chợ quê, về chợ quê rung trống cầu may
 Lời tôi thay anh kếp già cầm
 Lâm quân đi theo nữ anh hùng
 Diệt loài gian hay giết nịnh thần
 Và hoan hô ông lão hiền trung.

Tôi sẽ hát to nhưng hát nhỏ hơn lời mọi người
 Một ngày nao, một ngày nao nghe bỗng đầy vui
 Toàn dân tôi ca hát niềm vui
 Toàn dân tôi ca khúc yêu đời
 Một ngày tan chinh chiến thật rồi
 Toàn dân tôi vui sống thành thoi
 Tôi sẽ hát to nhưng hát nhỏ như lời nguyện cầu
 Lời yêu nhau, lời thương nhau cho đến dài lâu
 Lời tôi ngoan như tiếng trùng kêu
 Lời tôi vang như tiếng chuông chiếu
 Lời tôi cao như tiếng ngọn diều
 Lời tôi sâu như tiếng tình yêu...
 Lời tôi sâu như tiếng tình yêu...

-
- (1) Con Đường Cái Quan
 (2) Mẹ Việt Nam
 (3) Trường Ca Trường Sơn

TÂM CA SỐ 3 nhận diện lại dân tộc Việt Nam, hiện nay là một dân tộc đầy chia rẽ... Nó kêu gọi mọi người ngồi lại với nhau, dù là ông bụt, người hùng trong trắng, kẻ cả giun để hiền lành cũng phải ngồi gần ma quái, kẻ ăn cướp của công và ác thú hùm beo...

NGỒI GẦN NHAU

(Saigon-1965)

*Ngồi gần ngồi gần nhau, vai sát vai nhau tựa đầu
Ngồi gần ngồi gần nhau, tay nắm tay cho thật lâu
Ngồi gần ngồi gần nhau, xin nói cho nhau một điều
Ngồi gần ngồi gần nhau cho nhiều
Ngồi vào đời nhỏ nòi, trong kiếp sống đầy vơi
Ngồi gần người từ bi, bên lũ giết người kia
Ngồi gần loài giun dế, hay ác thú hùm beo
Mình vào ngồi đây với nhau.*

*Ngồi gần ngồi gần hơn, đôi mắt đôi mi lạ lùng
Ngồi gần ngồi gần hơn, đôi má đôi môi làm quen
Vào ngồi làm một đôi, trong tiếng than trong nụ cười
Vào ngồi làm đờ đen cho đời
Ngồi gần loài ma quái, nghe tiếng nói lả lơi
Ngồi gần tình thương yêu, nghe rõ tiếng bụt kêu
Gần người hùng trong trắng, bên lũ cướp của công
Ngồi thờ dài hay ước mong.*

*Vào ngồi vào ngồi chung, trong sót thương trong bạo cường
Vào ngồi vào ngồi chung, trong bão mưa trong lửa tuân
Ngồi ở gần mộ hoang, trong đám tân hôn vơi vàng
Ngồi vào, ngồi đôi bên vui buồn
Ngồi vào rừng gươm súng, hay đứng giữa vườn bông
Ngồi chờ đàn chim non, hay đón tiếng đạn bom
Ngồi vào niềm yêu dấu hay giữa mối thù sâu
Mình ngồi vào đây với nhau.*

*Ngồi gần ngồi gần nhau, đây đó chung quanh địa cầu
Ngồi gần ngồi gần nhau, trong kiếp xưa, trong đời sau
Ngồi gần ngồi thật lâu, cho đến khi hai ngọn đầu
Thành một người trong nhau nguyện cầu
Ngồi vào một thế giới, không xấu tốt buồn vui
Ngồi vào niềm chơi vơi, không có sắc màu phai
Ngồi vào đời không mới, không rách nát tả tơi
Một mình ngồi trong cái TA
Một mình ngồi trong cái TA
Một mình ngồi trong cái TA...*

TÂM CA SỐ 4 thu gọn cuộc đời vào một giọt mưa. Giọt nước thiên nhiên chứa đựng đầy đủ cái sống, cái chết, cái vui, cái buồn, người trần, thần thánh, tuổi già, tuổi thơ... Tôi soạn bài này chỉ trong 15 hay 20 phút.

GIỌT MƯA TRÊN LÁ
(Ban Thăng Long)

(Saigon-1965)

*Giọt mưa trên lá nước mắt mẹ già
 Lã chã đầm đìa trên xác con lạnh giá.
 Giọt mưa trên lá nước mắt mặn mà
 Thiếu nữ mừng vì tan chiến tranh chồng về
 Giọt mưa trên lá tiếng khóc oa oa
 Đứa bé chào đời cho chúng ta nụ cười
 Giọt mưa trên lá tiếng nói bao la
 Tóc trắng đậm đà êm ái ru tình già.*

*Giọt mưa trên lá tiếng nói thâm thì
 Bóng dáng Phật về xoa vết thương trần thế
 Giọt mưa trên lá tiếng nói tình khôi
 Lúc Chúa vào đời xin đóng đanh vì người
 Giọt mưa trên lá tiếng khóc chơi vơi
 Thế giới lạc loài chưa thoát ra phận người
 Giọt mưa trên lá cổ gắng nguôi ngoai
 Nói với loài người : xin cứ nuôi mộng dài.*

*Giọt mưa trên lá bối rối, bồi hồi,
 Ráo riết, miệt mài, em (anh) biết yêu lần cuối.
 Giọt mưa trên lá bờ ngõ, xông xao,
 Cuống quít, dạt dào, anh (em) biết yêu lần đầu
 Giọt mưa trên lá thấp thoáng, bơ vơ
 Khép nép, đợi chờ, xa cách nhau vài giờ
 Giọt mưa trên lá dĩ vãng xa xôi
 Sớm tối bụi ngùi, xa cách nhau một đời.
 Ừ ừ ừ ! Ừ ừ ừ !
 Ừ ừ ừ ! Ừ ừ ừ !*

Các con tôi, Duy Quang và Thái Hiền vừa mới thu thanh bài GIỌT MƯA TRÊN LÁ tại Hoa Kỳ, xin

mời bạn nhấn con chuột vào đây để nghe:

GIỌT MƯA TRÊN LÁ
(Duy Quang - Thái Hiền)

Ngoài ra ca sĩ người Mỹ Steve Addiss cũng đã soạn lời ca Anh ngữ cho bài này và được MITCH MILLER & HIS GANG thu thanh vào đĩa hát, phát hành tại Hoa Kỳ vào năm 1956:

THE RAIN ON THE LEAVES
(Mitch Miller)

*The rain on the leaves is the tears of joy
Of the girl whose boy returns from the war.
The rain on the leaves is the bitter tears
When the mother hears her son is no more.
The rain on the leaves is the cry that is torn
From a baby just born as life is begun
The rain on the leaves is an old couple's love
Much greater now than when they were young.*

*The rain on the leaves is the passionate voice
In a final choice when last love is near.
The rain on the leaves is the voice surprised
As it realizes its first love is here.
The rain on the leaves is the heart's distress
And a loneliness, as life passes by.
The rain on the leaves is the last caress
And a tenderness before love can die.*

TÂM CA SỐ 5 nhận diện gia tài của người đi trước để lại cho người đi sau. Thế hệ 45 để lại cho thế hệ 65 một thảm họa mà chỉ có sự tha thứ và thương yêu nhau giữa hai thế hệ mới có thể đem lại một tương lai sáng sủa.

Để Lại Cho Em

(theo thơ Nguyễn Đắc Xuân)
(Saigon-1965)

*Để lại cho em này nước non mình
Để lại cho em một nước đẹp xinh
Một miền oai linh hiển hách
Chỉ còn dư vang thần thánh
Để lại cho em hèn kém của anh
Để lại cho em cuộc sống mệt nhoài
Để lại cho em hồn nước tả tơi
Đường đời quanh co kẹt lối
Lòng người không cảm giận dỗi
Để lại cho em tội lỗi qua rồi.*

*Nhưng em thương anh, thương anh cho nước phải giạt mình
Nhưng em thương anh, thương anh cho tình lên sức sống
Nhưng em thương anh, thương anh cho túi hờn đi xuống
Nhưng em thương anh, thương anh cho niềm kiêu hãnh vươn lên.*

*Để lại cho em một nước phân li
Để lại cho em một giống nòi chia
Hận thù nhân danh chủ nghĩa
Bạo tàn vênh vang bề thế
Để lại cho em giọt máu dân lành
Để lại cho em từng nắm mồ xanh
Chập chờn bay trong bại thắng
Ngọn cờ khăn sô máu trắng
Để lại cho em một bãi sa trường.*

*Nhưng em thương anh, thương anh cho súng phải thờ dài
Nhưng em thương anh, thương anh cho tàu bay khóc với
Nhưng em thương anh, thương anh cho lựu đạn im tiếng
Nhưng em thương anh, thương anh cho đường vũ khí qua tim.*

Để cho em cảnh khó quê nghèo
 Dù rằng ruộng ta màu mỡ phì nhiêu
 Một bàn tay thom mùi đất
 Thành bàn tay hoen màu xám
 Để lại cho em một tấm lòng tham
 Để lại cho em thành phố lên đèn
 Bọn người tranh nhau một đám bụi đen
 Lệ buồn rơi trong tửu điểm
 Gửi người gian nan tiền tuyến
 Để lại cho em giá dối đê hèn.
 Nhưng em thương anh, thương anh em đón nhận gia tài
 Nhưng em thương anh, thương anh ta cùng gom sức mới
 Nhưng em thương anh, thương anh xin nhận lời tranh đấu
 Nhưng em thương anh, thương anh đi tìm lối thoát cho nhau.

TÂM CA SỐ 6 nhận diện thiên nhiên, siêu nhiên và trái tim con người khi hướng vào siêu nhiên, thiên nhiên đó.

MỘT CÀNH CỬI KHÔ

(Saigon-1965)

Một cành củi khô

Một tờ lá úa

Một hòn cuội to

Một làn bụi mờ

Một ngọn cỏ may

Một vài miếng giấy

Một hạt mưa bay

Cuộc đời quanh đây mừng là biết mấy

Tình đầy trong tay và tình ở ngoài

Ở gần bên tôi hàng nghìn thế giới

Cùng nhờ nhau thôi, để buồn hay vui.

Một hàng rêu thưa

Một đàn kiến gió

Một nhện giăng tơ

Một ổ tò vò

Một giọng con ve kêu

Một điều con đế nói

Một lời thông reo

Một chiều xôn xao.

Cuộc đời quanh đây mừng là biết mấy

Tình đầy trong tay và tình ở ngoài

Ở gần bên tôi hàng nghìn thế giới

Cùng nhờ nhau thôi, để buồn hay vui.

Một mảng vai non

Một vòm tóc sáng

Một vành tai ngon

Một cổ tròn tròn

Một làn mi cong

Một vùng má nóng

Một hàm răng trong

Một bàn tay thuần.

Cuộc đời quanh đây mừng là biết mấy

Tình đầy trong tay và tình ở ngoài

Ở gần bên tôi hàng nghìn thế giới

Cùng nhờ nhau thôi, để buồn hay vui...

Cuộc đời quanh đây

Mừng là biết mấy.

TÂM CA SỐ 7 nhận diện kẻ thù của của chúng ta là danh từ, là chủ nghĩa, là gian ác, là vô lương... có khi kẻ thù của ta lại chính là ta nữa. Vậy ta phải đi tìm nó ngay trong tim ta để mà chiến thắng nó.

KẸ THÙ TA

(Saigon-1965)

*Kẻ thù ta đâu có phải là người
Giết người đi thì ta ở với ai ?
Kẻ thù ta tên nó là gian ác
Kẻ thù ta tên nó là vô lương
Tên nó là hận thù
Tên nó là một lũ ma (thế thi)*

*Kẻ thù ta đâu có phải là người
Giết người đi thì ta ở với ai ?
Kẻ thù ta mang áo mâu chủ nghĩa
Kẻ thù ta mang lá bài tự do
Mang cái vô thật to
Mang cái rở danh từ
Mang cái mầm chia rẽ chúng ta (thế thi)*

*Kẻ thù ta đâu có phải là người
Giết người đi thì ta ở với ai ?
Người người ơi thương xót người nhỏ bé
Người người ơi thương xót người ngây thơ
Thương xót người bị mua
Thương xót người bị lừa
Thương xót người thương xót ta (thế thi)*

*Kẻ thù ta đâu có ở người ngoài
Nó nằm đây nằm ngay ở mỗi ai
Kẻ thù ta tên nó là vu khống
Kẻ thù ta tên nó là vô minh
Tên nó là lòng tham
Tên nó là tị hiềm
Tên nó là sự ghét ghen (thế thi)*

*Kẻ thù ta đâu có ở người ngoài
Nó nằm đây nằm ngay ở mỗi ai
Kẻ thù ta trong mắt thèm lơ lảo
Kẻ thù ta trong góc đầu tự kiêu
Trong cõi lòng quạnh hiu
Trong óc hẹp tiêu điều
Trong giấc mộng xâm chiếm nhau (thế thi)*

*Kẻ thù ta đâu có ở người ngoài
Nó nằm đây nằm ngay ở mỗi ai
Người người ơi yêu mến người mãi mãi
Người người ơi yêu mến người không nguôi
Yêu mến người đầy vơi
Yêu mến người đêm ngày
Yêu mến người ta nắm tay (thế thi)
Kẻ thù ta đâu có phải là người
Giết người đi thì ta ở với ai ?
Kẻ thù ta đâu có ở người ngoài
Nó nằm đây nằm ngay ở mỗi ai !*

TÂM CA SỐ 8 nhận diện cái chết. Ôi cái chết thật là tuyệt vời, nó đến đúng hẹn, nó không phản bội bất cứ ai, nó thành thật như trái tim con người.

RU NGƯỜI HẤP HỐI

(Saigon-1965)

Ru người hấp hối bằng chiều lam tỏa khói
 Ru người phơi phới bằng nắng vói lưng đời
 Ru bằng tiếng nói của trái tim muôn loài
 Ru người hấp hối, ru cuộc tình đang đứt hơi.
 Ôi kiếp sống bộn bề, kiếp sống chàn chề
 Thắm thía hiền hòa, chất chứa lọc lừa, tình và mê !
 Ôi kiếp sống bệnh bông, ấm áp lạnh lùng
 Chói sáng mịt mù, kiếp sống dài dòng mọi sầu thương.
 Ôi cái chết tuyệt vời, đến với đời người
 Giữ vững một lời, cái chết nghìn đời chẳng hề phai
 Ôi cái chết thật thà, cái chết mặn mà
 Đến đúng ngày giờ, cái chết hẹn hò từ ngàn xưa !

Ru người thiêm thiếp nằm im gương mặt sáng
 Ru hồn trong trắng như bé lúc sơ sinh
 Ru lòng êm ấm, ru tâm thân yên lành
 Ru người đang chết trong hoà bình hay chiến tranh.
 Ôi kiếp sống bộn bề, kiếp sống chàn chề
 Thắm thía hiền hòa, chất chứa lọc lừa, tình và mê !
 Ôi kiếp sống bệnh bông, ấm áp lạnh lùng
 Chói sáng mịt mù, kiếp sống dài dòng mọi sầu thương.
 Ôi cái chết tuyệt vời, đến với đời người
 Giữ vững một lời, cái chết nghìn đời chẳng hề phai
 Ôi cái chết thật thà, cái chết mặn mà
 Đến đúng ngày giờ, cái chết hẹn hò từ ngàn xưa !

Ru người đang chết và người không sợ chết
 Ru bằng tiếng hát của thế giới vô biên
 Ru bằng muôn mắt của ánh sao (đang) đi tìm
 Ru người đã thoát ra lồng tình hay cũ duyên.
 Ôi kiếp sống bộn bề, kiếp sống chàn chề
 Thắm thía hiền hòa, chất chứa lọc lừa, tình và mê !
 Ôi kiếp sống bệnh bông, ấm áp lạnh lùng
 Chói sáng mịt mù, kiếp sống dài dòng mọi sầu thương.
 Ôi cái chết tuyệt vời, đến với đời người
 Giữ vững một lời, cái chết nghìn đời chẳng hề phai
 Ôi cái chết thật thà, cái chết mặn mà
 Đến đúng ngày giờ, cái chết hẹn hò từ ngàn xưa !
 Cái chết hẹn hò từ nghìn xưa (3 lần)

TÂM CA SỐ 9 nhận diện chính mình. Tôi vốn sinh ra đời chỉ biết tin yêu, tha thứ, say đắm, yếu mềm... thì, nếu ai thương, xin cho tôi được sống say mê, ai không thương, xin giết tôi đi !

TÔI BẢO TÔI MÃI MÀ TÔI KHÔNG NGHE

(Saigon-1965)

Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Cứ muốn đi về nẻo đường mình thường mong ước
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Cứ cố tin rằng lòng người còn trong, còn trắng
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Nhất quyết yêu người, cả người thực thà gian dối
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Cứ cố yêu người dù rằng người đang lừa người.
 Đời sinh tôi ra tôi ra như thế !
 Đời sinh tôi ra tôi ra như thế !
 Thương tôi thương tôi cho sống say mê
 Không thương không thương xin giết tôi đi !

Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Mới chớm yêu đời lại buồn vì đời mau hết
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Mới biết ái tình là ngờ mình yêu còn ít

Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Quyển luyến bạn bè để rồi về nhà mong nhớ
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Cứ thích la cà để rồi chợt thương người nhà.
 Đời sinh tôi ra tôi ra như thế !
 Đời sinh tôi ra tôi ra như thế !
 Thương tôi thương tôi cho sống say mê
 Không thương không thương xin giết tôi đi !

Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Cứ nói những lời mọi người hằng ngày không nói
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Cứ chối không làm đàn cừu làm con vẹt nữa
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Cứ hát những lời buồn rầu mà người ta giấu
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Cứ hát vui đùa chọc cười người quên nụ cười.
 Đời sinh tôi ra tôi ra như thế !
 Đời sinh tôi ra tôi ra như thế !
 Thương tôi thương tôi cho sống say mê
 Không thương không thương xin giết tôi đi !

Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Đứng giữa hận thù chỉ ngỡ mình là Horace
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Chiến đấu quân thù mà tim chưa ra thù ghét
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Thấy máu quân thù chỉ buồn và thề không uống
 Tôi bảo tôi mãi mà tôi không nghe không nghe
 Thấy xác lẫn quay không say không thích phanh thây.
 Đời sinh tôi ra tôi ra như thế !
 Đời sinh tôi ra tôi ra như thế !
 Thương tôi thương tôi cho sống say mê
 Không thương không thương xin giết tôi đi !

Và tâm ca kết thúc, TÂM CA SỐ 10 là một bài tuyên ngôn.

HÁT VỚI TÔI

(Saigon-1965)

Hát với tôi trong nỗi vui hay trong cơn buồn
 Hát với tôi qua tiếng reo hay bằng lời than
 Đời đẹp thì ta hát về vang
 Đời buồn thì ta hát nỉ non
 Đừng ngậm miệng im hơi thành xác không hồn
 Hát với tôi khen rất ngoan hay là chửi toang
 Đời này tròn hay méo rồi vuông
 Đời còn cần ta hát nhật khoan
 Một nghìn đời sau ta còn hát ầm vang.
 Hát với tôi nào ! Hát với tôi nào !
 Hát với nhau những lời hôm nay cùng hát
 Hát với tôi nào ! Hát với tôi nào !
 Hát với nhau những lời của người Việt Nam.

Hát với tôi trong lúc chơi hay trong khi làm
 Hát với tôi trong đám đông hay trong phòng loan
 Từ vỉa hè thơm cát bụi đen
 Từ ruộng đồng xanh ngát thần tiên
 Từ biển vàng lời ca vượt sóng lên ngàn
 Hát với tôi thương lúa non không ưa phủ phàng
 Hát với tôi thương cánh hoa sớm nở chiều tàn
 Buồn vì người gieo giắc lắm than
 Mừng vì còn mong ước người hơn

*Vi lòng còn tin yêu còn hát nghìn năm.
Hát với tôi nào ! Hát với tôi nào !
Hát với nhau những lời hôm nay cùng hát
Hát với tôi nào ! Hát với tôi nào !
Hát với nhau những lời của người Việt Nam.*

*Hát với tôi khi sắp chui vô trong quan tài
Hát với tôi khi mới mang thân phận bào thai
Vào cuộc tình đôi lứa sục sôi
Vào tuổi già êm như làn khói lung trời
Hát với tôi trong cõi tim sâu xa tuyết vời
Hát với tôi vươn mãi ra đến tận mù khơi
Đừng thềm nhờ máy hát lạ tai
Đừng thềm nhờ ai hát hộ ai
Để lòng mình dâng lên miệng hát đầy vơi.
Hát với tôi nào ! Hát với tôi nào !
Hát với nhau những lời hôm nay cùng hát
Hát với tôi nào ! Hát với tôi nào !
Hát với nhau những lời của người Việt Nam.*

Nhạc tập MƯỜI BÀI TÂM CA do nhà xuất bản LÁ BÓI in ra trong năm 1955, với lời giới thiệu sau đây:

Không một bài ca nào làm rung động được lòng người mà lại không phát xuất từ trái tim. Vì vậy, không phải chỉ những bài được in trong tập này mới là những bài tâm ca của Phạm Duy. Tuy nhiên Lá Bối ghi nhận rằng những bài tâm ca được trình bày trong đây, tuy cũng phát xuất từ trái tim, tuy cũng là ngôn ngữ khóc cười theo mệnh nước, vẫn còn mang một sắc thái đặc biệt: đó là tính cách tâm linh nội hướng và ý hướng điều hợp. Thực vậy, nếu không có sự trở về màu nhiệm để dễ dàng đi tới điều hợp thì Phạm Duy khó có thể nhìn thấy :

*Một cảnh củi khô, một tờ lá úa
Một hòn cuội to, một làn bụi mờ*

Một hạt mưa bay, một giọt sương mai.

.....
*Cuộc đời quanh đây mừng là biết mấy
 Tình đầy trong tay và tình ở ngoài
 Ở gần bên tôi hàng nghìn thế giới.*

Lá Bối muốn được chia sẻ với các bạn đọc xa gần, trong nước cũng như trong ngoài nước, nhận xét sau đây: trong lúc đất mẹ còn đang nghiêng ngửa trong một cơn bão tố phủ phàng thì sức mạnh tâm linh rất cần thiết để giúp cho dân tộc tăng cường được bản lĩnh và tiềm lực tranh đấu cũng

như ý hướng điều hợp rất cần thiết để thực hiện thông cảm và đoàn kết, yếu tố của sức mạnh xây dựng. Lá Bối chân thành cầu nguyện để tất cả chúng ta có đủ trầm tĩnh cần thiết để có thể nghe nhau, đón nhận tiếng nói tâm linh của nhau.

Saigon ngày 15 tháng 11, 1965
 Nhà Xuất Bản Lá Bối

Sau đợt tâm ca, tôi vẫn còn lưu luyến không khí của những bài hát tâm linh như vậy cho nên tôi soạn thêm một bài hát nói về sự chết.

NHỮNG GÌ SẼ ĐEM THEO VỀ CÔI CHẾT

(Saigon -1966)

*Rồi mai đây tôi sẽ chết
 Trên đường về nơi cõi hết
 Tôi sẽ đem theo với tôi những gì đây ?
 Rồi mai đây tôi hoá kiếp
 Trong lòng còn bao luyến tiếc
 Tôi sẽ đem theo với tôi những gì đây ?*

*Tôi không đem theo với tôi được tiền tài hay danh vọng
 Tôi không đem theo với tôi được gái đẹp hay rượu nồng
 Tôi không đem theo với tôi được lầu vàng hay gác tía
 Tôi không đem theo với tôi được mộng giàu sang phú quý
 Tôi xin đem theo với tôi một nụ cười không nghi ngại
 Tôi xin đem theo với tôi đôi mắt trẻ thơ đẹp ngời
 Em giương to đôi mắt, soi vào cuộc đời đang bước tới
 Tương lai vui hay tối thui cũng là nhờ anh lớn thôi...*

*Rồi mai đây tôi sẽ chết
 Trên đường về nơi cõi hết
 Tôi sẽ đem theo với tôi những gì đây ?
 Rồi mai đây tôi hoá kiếp
 Trong lòng còn bao luyến tiếc
 Tôi sẽ đem theo với tôi những gì đây ?*

*Tôi không đem theo với tôi được quyền hành trong giai đoạn
 Tôi không đem theo với tôi được giới hạn tiếng anh hùng
 Tôi không đem theo với tôi được tượng đồng, bia đá trắng
 Tôi không đem theo với tôi được tuổi vàng trong cõi sống
 Tôi xin đem theo với tôi một cuộc tình không quen thuộc
 Đôi uyên ương xin mến thương không khó nhọc hay ngưng ngừng
 Trong đêm thâu ôm ấp nhau bên cột đèn hay khóm trúc
 Không ai ngăn hay lầy cung vì phạm thuần phong mỹ tục...*

*Rồi mai đây tôi sẽ chết
 Trên đường về nơi cõi hết
 Tôi sẽ đem theo với tôi những gì đây ?
 Rồi mai đây tôi hoá kiếp
 Trong lòng còn bao luyến tiếc
 Tôi sẽ đem theo với tôi những gì đây ?*

Tôi không đem theo với tôi được nhiều điều tôi mong đợi
 Tôi không đem theo với tôi danh với lợi ra ngoài đời
 Tôi không đem theo với tôi được cả buồn vui mấy nỗi
 Tôi không đem theo với tôi, và để lại cho thế giới
 Tôi xin dâng cho thế gian một vài điều tôi công nhận
 Tôi xin dâng cho thế gian ôi số phận sinh làm người
 Thương cho em chưa thoát thai trong cuộc đời chưa hết chuyển
 Tôi xin dâng cho cái quên của một người sẽ tái duyên.

CODA

Rồi may đây tôi sẽ chết, trên đường về nơi cõi Niết
 Tôi sẽ không đem theo với tôi những gì đâu !
 Rồi mai đây tôi hoá kiếp, trong lòng mừng không hối tiếc
 Tôi sẽ không đem theo với tôi những gì đâu !

Bài này cũng đã được ca sĩ Mỹ James Durst soạn lời ca Anh Ngữ và do Ferne Bork hát trong một đĩa hát :

WHAT CAN I TAKE INTO DEATH

*When my life is over and death I discover
 O what will I choose to take with me?
 When shadows fly o'er me as I start my journey
 O what will I choose to take with me
 I cannot take with me my fame and my fortune
 I cannot take with me a loving companion
 I cannot take with me the house and garden
 I cannot take with me a castle or a canyon
 But I shall take with me the smiles and the sorrows
 Of children approaching mysterious tomorrows
 And I shall take with me the eyes that are glowing
 Reflecting uncertainty that comes with their growing.*

*And so forth and so on when life's breath is all gone
 O what will I choose to take with me
 When death's date I'm keeping and with Fate I'm sleeping
 O what will I choose to take with me
 I cannot take with me my power or my glory
 I cannot take with me a golmine or quarry
 I cannot take with me a bagful of silver
 I cannot take with me a mountain or river
 But I shall take with me a knowledge of loving
 Of having shared moments both tender and moving
 And I shall take with me a portion of sadness
 To bring to the next life to balance my gladness*

*As I wander my way down deaths darkened highway
 My soul will have nothing beside it
 As I take my last look at life's dog-eared scrapbook
 My soul will have nothing to hide it.*

Hồ Sơ Báo Chí

- Georges Etienne Gauthier: [Viết Về Tâm Ca](#)
- Thích Nhất Hạnh: [Viết Về Tâm Ca](#)
- Thế Uyên: [Người Chứng Một Mối](#)
- Lý Chánh Trung: [Phủ Nhận Tâm Ca ?](#)
- Nguyễn Văn Trung: [Tâm Ca Của Phạm Duy](#)
- Thích Mãn Giác: [Phạm Duy Và Tâm Ca](#)
- Thi Vũ: [Phạm Duy : Con Đường Từ Tim Đi Tới Cõi Tâm](#)
- Bùi Vĩnh Phúc: [Phạm Duy - Tâm Ca, Một Thi Sĩ Đắm Đuối Và Phẫn Nộ](#)
- Đỗ Thái Nhiên: [Phạm Duy, Mùa Xuân Và Một Lũ Ma](#)
- Dick Schaap: [Singer From Saigon](#)

- Joseph Hickerson: [Phạm Duy Links Warmth, Ability](#)
- Nguyễn Văn Dấu: [Nghĩ Về Tâm Ca](#)
- Trần Văn Ân: [Về Một Bài Tâm Ca của Phạm Duy](#)
- Xuân Vũ: [Về Bài Giọt Mưa Trên Lá](#)

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Cho Người Trong Cuộc Chiến

*Trời làm con giống bão
Tình người như tơ liễu...*

Vào khoảng hai năm 64-65, khi thấy mọi người dường như mất hết niềm tin, mất hết thương yêu trong cuộc đời Việt Nam nên tôi vội vã soạn bài TÔI CÒN YẾU TÔI CỨ YẾU. Sau đó, tôi lại thấy cần phải có một loạt mười bài tâm ca để phê bình xã hội (social protest songs) trong đó chỉ có bi đát và bi đát mà người soạn tâm ca cũng nghĩ như Albert Camus, là: Nếu nói ra được bi đát thì hết bi đát.

Rồi xảy ra chuyện phi công Phạm Phú Quốc bị hi sinh. Lúc đó, muốn xây dựng hình ảnh anh hùng, thần tượng, mẫu người lý tưởng trong tâm khảm của mọi người, tôi bèn soạn HUYỀN SỬ CA MỘT NGƯỜI MANG TÊN QUỐC...

Trong ngành nhạc, hình thức ballade là một thứ "chant épique" tức là truyện ca hay anh hùng ca. Tôi dùng chữ "huyền sử ca" cho nó có vẻ huyền bí. Bài MỘT NGƯỜI MANG TÊN QUỐC do tôi cho ra đời vào năm 65 này sẽ kéo theo một số bài hát của các nhạc sĩ khác nói tới các vị anh hùng trong Quân Đội ở Miền Nam như NGƯỜI Ở LẠI CHARLIE, ANH KHÔNG CHẾT ĐẦU ANH v.v...

Tuy nhiên, với bài hát ca tụng một người chết cho tổ quốc, tôi không muốn làm một công việc có tính chất tuyên truyền tuân theo chỉ thị như một văn công. Tôi chỉ muốn khóc Phạm Phú Quốc như khóc bất cứ một người Việt Nam nào trong thời đại, sinh ra là khoác lên mình số phận làm người "anh hùng" -- trong khi những người mang tên Quốc có lẽ chỉ muốn được làm người "anh hiền" mà thôi! Vì số phận phải làm anh hùng cho nên: *Từ anh lên cao, anh là nắng, là trăng hay sao, anh nhìn xuống, nhìn nước non nhà đẹp xinh như gấm như hoa...* anh vẫn phải đánh bom như thường! Cho nên, khi ngạo nghễ, anh chấp cánh thênh thang, *bình minh lên chiếm không gian* thì khi hoàng hôn về lòng anh lại chan chứa tình thương. Rồi *chiều nao anh đi làm kiếp người hùng*, anh về quê -- nhiều người hiểu lầm chữ về quê khi cho nó ý nghĩa về chốn chết, trong khi anh Quốc, sinh tại miền Bắc, bắt buộc phải bay ra đánh bom miền quê của anh -- rồi than ôi, có ngày anh phải rụng cánh đại bàng, anh đi về nước, anh đi về đất làm cho bụi vàng bay khắp không gian. Anh Quốc chết - hay bất cứ một thanh niên Việt nào chết cho quê hương - đều có thể trở thành ra vùng Thái dương để soi sáng nước Việt... Đó là ý nghĩ của tôi khi soạn bài:

HUYỀN SỬ CA MỘT NGƯỜI MANG TÊN QUỐC

(Saigon-1965)

*Ngày xưa khi anh vừa khóc vào đời
Mẹ yêu theo gương người trước chọn lời
Đặt tên cho anh, anh là Quốc
Đặt tên cho anh, anh là nước
Đặt tên cho người, đặt tình yêu nước vào nơi
Rồi anh nâng cao Tổ Quốc vào đời
Tuổi xanh vươn trong lửa máu ngạt trời
Việt Nam đang sôi, sôi lòng nước*

Việt Nam đang sôi, sôi lòng Quốc
Việt Nam đang đòi Tự Do, Hạnh Phúc giống nòi.

Anh Quốc ơi !

Tuổi Xuân như đóa hoa đời
Nở trong mưa bão toi bời
Vẫn còn tươi như nước Việt ơi !
Anh Quốc ơi !

Đàn chim, chim quốc tung trời
Gọi nhau đem nắng soi đời
Có người vui nghĩ chuyện lâu dài.

Rồi anh trôi theo vận nước miệt mài
Việt Nam chia đôi mảnh đất lạc loài
Toàn dân thương đau, đau lòng nước
Toàn dân thương đau, đau lòng Quốc
Toàn dân ngậm ngùi vì tình sông núi lẻ loi

Rồi anh nghe theo lời nói bồi hồi
Trời xanh bao la mở cánh cửa mời
Từ anh lên cao, anh là nắng
Là trăng hay sao, anh nhìn xuống
Anh Quốc ơi !

Rồi anh chấp cánh thênh thang
Bình minh lên chiếm không gian
Đến hoàng hôn chan chứa tình thương
Anh Quốc ơi !

Người phi công giữa khung trời
Vẫn phải mang số phận con người.

Thần phong hiên ngang chẳng biết sợ gì !

Mà nghe quê hương mình quá nặng nề
Thắm thương bên kia, kia đời nước
Buồn vương bên đây, đây đời Quốc
Đẹp nổi oan, thì tìm đường gai góc mà đi

Rồi anh bay lên gìn giữ một miền
Rồi anh bay lên đập vỡ bạo quyền
Đường bay khoa vang, vang lòng nước
Đường bay khoa vang, vang lòng Quốc
Đường bay nối liền nhọc nhằn hay nối tơ duyên.

Anh Quốc ơi !

Dù anh rất đáng anh hùng
Mà sao anh vẫn âm thầm
Vẫn bình yên không nói gì thêm
Anh Quốc ơi !

Phải chăng anh đã đi tìm ?
Trời xanh mây trắng im lìm
Sống đẹp trong cõi lặng mơ chìm.

Rồi anh đi theo đường đã vạch rồi
Đường trên không gian ủ ấp hình hài
Đời sinh ra ta, ta là cát
Đời đưa ta đi, ta về đất
Và anh đã về, một chiều anh đã về quê
Chiều nao anh đi làm kiếp người hùng
Chiều nao thương ôi rụng cánh đại bàng
Chiều nao anh đi, anh về đất
Chiều nao anh đi, anh về nước
Chiều nao huy hoàng, bụi hồng bay khắp không gian.

Anh Quốc ơi !

Từ nay trong gió xa khơi
Từ nay trong đám mây trời
Có hồn anh trong cõi lòng tôi.

*Anh Quốc ơi !
 Nghìn thu anh nhớ tới tôi
 Thì xin cho Thái Dương soi
 Nước Việt Nam ngời sáng... muôn đời.*

Bài Hát

Cho Xây Dựng Nông Thôn Cho Quân Lực Việt Nam

Trong thời gian 1965-68, trong Quân Đội và trong tổ chức Xây Dựng Nông Thôn có nhiều bạn bè già hay trẻ như họa sĩ Tạ Ty, nhạc sĩ Viêt Chung đã từ lâu hoặc là mới đây phải nhập ngũ nhưng được điều động qua phụ trách phần văn nghệ, cho nên tôi cũng soạn cho các bạn đó bài hát vận động thanh niên đi quân dịch như MỘT HAI BA CHÚNG TA ĐI LÍNH CẢ LÃNG và những bài có tính chất giáo dục và trong sạch hoá quân ngũ do ban Chính Huấn chủ trương như CHIẾN SĨ GƯƠNG MẪU, THI ĐUA BIỆN LUẬN, TƯ ĐẠİ CÔNG KHAI, MỪNG NGÀY SINH CHIẾN HỮU, ANH HÙNG TRONG TRẮNG v.v...

Những bài soạn cho Xây Dựng Nông Thôn thì chú trọng tới việc đề cao đời sống nông dân: NÔNG THÔN QUẬT KHỜİ, TAY SÚNG TAY CÀY, CÙNG NHAU XÂY ẤP MỚI, AI VỀ THÔN ẤP MÀ COI, HÁT HAY KHÔNG BẰNG HAY HÁT, KHOÁC ÁO MÀU ĐEN, BÁT CƠM BÁT MỠ HÔI BÁT MÁU...

NÔNG THÔN QUẬT KHỜİ

(Saigon-1965)

*Đã bao năm nhân dân ta đau khổ vô cùng
 Đã bao năm mang trên vai hai kẻ thù chung
 Bọn cường hào ác bá nó dùng bạo quyền áp bức
 Làm người dân làm than sống trong nhục nhằn...*

(quên)

*Cán bộ với dân tuy hai mà một
 Cán bộ với dân tuy một mà hai
 Dân yêu thương tin yêu cán bộ*

Vui bên nhau dốc lòng tranh đấu, đắp xây Việt Nam.

Bài HÁT HAY KHÔNG BẰNG HAY HÁT là cái đuôi của bài tâm ca số 10 HÁT VỚI TÔI. Tâm ca số 10 soạn cho sinh viên, học sinh thị thành, HÁT HAY KHÔNG BẰNG HAY HÁT soạn cho cán bộ và nông dân hát. Đầu đề cũng như câu hát chính của bài này sẽ trở thành một thứ phương ngôn của thời đại.

HÁT HAY KHÔNG BẰNG HAY HÁT

(Vũng Tàu-1966)

*Hát hay không bằng hay hát !
 Hát hay không bằng hay hát !
 Hát luôn luôn, Hát luôn luôn !
 Hát những lời xây dựng nông thôn.
 (vỗ tay : Bốp bốp bốp bốp bốp bốp)
 Hát hay không bằng hay hát !
 Hát liên hoan ! Hát vang vang !
 Hát đồng đồng ! Hát cộng đồng !
 (vỗ tay)*

*Hát ta xây làng chiến đấu !
 Hát ta xây làng chiến đấu !
 Sống bên nhau, sống bên nhau
 Sống coi thường không sợ ai đâu !
 (vỗ tay)*

*Hát ta xây làng chiến đấu !
 Hát ta xây làng chiến đấu !
 Chống tham ô, chống mưu mô
 Chống xâm lăng, chống giặc thù !
 (vỗ tay)*

*Xoá tan căm thù chia rẽ
 Xoá tan căm thù chia rẽ
 Hát say mê ! Hát say mê !
 Chúng ta còn nghi ngại nhau chi ?
 (vỗ tay)
 Xoá tan căm thù chia rẽ
 Xoá tan căm thù chia rẽ
 Hát thương yêu ! Hát tin yêu !
 Hát thân yêu, hát thật nhiều.
 (vỗ tay)*

*Hát cho ông già em bé
 Hát cho ông già em bé
 Gái thôn quê, vớ trai quê
 Chúng ta đừng nghi ngại nhau chi.
 (vỗ tay)
 Hát cho dân làng luôn nhớ
 Hát cho dân làng luôn nhớ
 Hát dân quân, hát vinh quang
 Hát nông thôn, hát tự cường !
 (vỗ tay)*

*Hát mong cho ngày mai tới
 Hát mong cho ngày mai tới
 Hát yên vui, hát yên vui
 Hát anh hùng ôi Việt Nam ơi !
 (vỗ tay)
 Hát ta ăn mừng lúa mới
 Hát ta ăn mừng lúa mới
 Hát cao lên, hát như điên
 Hát êm êm, hát tinh bên.
 (vỗ tay)*

Trong số bài soạn cho Xây Dựng Nông Thôn, tôi thích bài KHOÁC ÁO MÀU ĐEN bởi vì hồi đó tôi hay mặc áo bà ba đen để đi hát du ca.

KHOÁC ÁO MÀU ĐEN

(Saigon-1966)

*Khoác áo màu đen mặc màu dân tộc
 Chiếc áo màu đen nhuộm màu đấu tranh
 Màu đen màu tối ám, vùng lên để chiến thắng
 Đẹp tan màu sơn, màu phấn điểm đàng...
 (quên)*

Bài BÁT CƠM BÁT MỒ HÔI BÁT MÁU nói tới công ơn đối với người nông dân, soạn theo hơi điệu Huế:

BÁT CƠM BÁT MỒ HÔI BÁT MÁU

(Saigon-1966)

*Hai bữa no đầy, một ngày cơm nước
 Bát cơm vàng, ôi bát cơm vàng
 Mình ăn được là nhờ ai ?
 Vớ bao nhiêu máu đổ
 Vớ bao nhiêu máu đổ
 Cùng mồ hôi trên ruộng đồng.
 Ăn bát cơm rồi, một đời ghi nhớ
 Chớ nghi ngờ, xin chớ nghi ngờ
 Mình mắc nợ người dân
 Người dân ra sức ngày đêm
 Nắng mưa ôi vất vả
 Nắng mưa ôi vất vả
 Để làm nên cơm gạo này.*

Bài CHIẾN SĨ GƯƠNG MẪU đề cao tinh thần thi đua trong quân ngũ.

CHIẾN SĨ GƯƠNG MẪU (Saigon-1966)

*Anh chiến sĩ của tôi, anh là người làm việc rất hăng
Anh chiến sĩ của tôi, anh là người thực đáng anh hùng
Hôm nay tôi xin bầu anh là người gương mẫu
Hôm nay tôi xin bầu anh là người gương mẫu...*

V.V...

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Tâm Phần Ca

Mùa Xuân 1968 đến với biến cố Tết Mậu Thân. Chiến tranh vào thành phố, Cái chết được chúng tôi nhìn thấy tận mắt, sờ được bằng tay. Thế nhưng chúng tôi lại thản nhiên lạ thường trước xác người nằm trên vũng máu đào hay trên mảng máu khô. Nhà văn trẻ Lê Tất Điều viết trên báo: *Tôi không còn thấy rung động hay sợ hãi trước xác người chết!* Tôi soạn một bài hát có tính cách phần ướn nhan đề **TÔI KHÔNG PHẢI LÀ GỖ ĐÁ**, khi in ra có đề tặng Lê Tất Điều.

TÔI KHÔNG PHẢI LÀ GỖ ĐÁ

(Saigon-1968)

*Tôi không phải là cỏ cây
 Tôi không phải là gỗ đá
 Nên tôi khóc Việt Nam tôi
 Ròng rã ba đời không biết vui.
 Tôi không phải là người dưng
 Tôi không phải là nước lũ
 Nên tôi khóc người không xa
 Gục ngã chiến trường tuổi còn xuân.
 Đừng ngụy trang trong tiếng hát
 Đừng cần mang đôi kính mát
 Hãy lắng nhìn vào quê hương điêu tàn
 Hãy đếm từng người dân đang chết oan
 Hãy oán hờn cuộc binh đao tương tàn
 Hãy khóc thầm dù nước mắt đã cạn
 Hãy biết buồn, hãy biết thẹn
 Vì non sông còn tối đen.
 Tôi không thể nào thản nhiên
 Tôi không thể nào im tiếng
 Nên tôi thét vào thính không
 Lời nói hãi hùng hơn tiếng bom
 Tôi không thể nào miệng câm
 Tôi không thể nào tai điếc
 Nên tôi khóc và tôi điên*

Cho đến bao giờ đời bình yên!

Tôi vẫn gọi những bài hát dữ dội ra đời sau vụ Tết Mậu Thân như vậy là "tâm ca", nhưng bây giờ ngôn ngữ của nó không còn ngọt ngào mà đã trở nên phẫn nộ. Tâm phẫn ca, cũng còn được gọi là "bài ca nổi giận" (chanson en colère) lần lượt ra đời, phần nhiều là những bài thơ được phổ nhạc. Lý do là vì sau khi tâm ca và một vài bài tâm phẫn ca của tôi được phóng ra thì nó gây một tiếng vang trong đám thi sĩ và nhạc sĩ trẻ. Nhiều bài thơ chống chiến tranh được viết ra, ví dụ thơ của Thái Luân, Tâm Hằng, Luân Hoán v.v... và nhiều bản nhạc phản chiến được soạn ra, ví dụ những nhạc phẩm của Trịnh Công Sơn, Miên Đức Thắng v.v...

Tôi phổ nhạc những bài thơ như NHÂN DANH, BI HÀI KỊCH, ĐI VÀO QUÊ HƯƠNG... và gọi đó là những "tâm phẫn ca".

NHÂN DANH

Theo thơ Tâm Hằng
(Saigon - 1966)

*Vì giữ mình tôi phải giết, phải giết
Giết một người, giết một người !
Xin nhân danh ngời dưới mặt trời
Vì giữ mình tôi phải giết một người.
Vì gia đình tôi phải giết, phải giết
Giết mười người, giết mười người !
Xin nhân danh hạnh phúc lạc loài
Vì gia đình tôi phải giết mười người.
Vì xóm làng tôi phải giết, phải giết
Giết ngàn người, giết ngàn người !
Xin nhân danh ruộng đất hẹp hòi
Xin nhân danh ruộng đất hẹp hòi
Giết ngàn người.
Vì giống nòi, tôi phải giết, phải giết
Giết vạn người, giết vạn người !
Xin nhân danh Tổ Quốc đẹp ngời
Vì giống nòi, tôi phải giết vạn người.
Vì lý tưởng, tôi phải giết, phải giết
Giết triệu người, giết triệu người !
Xin nhân danh giải phóng loài người
Vì lý tưởng tôi phải giết triệu người.
Vì nhân loại tôi phải giết, phải giết
Giết trọn loài người, giết trọn loài người
Xin nhân danh đường lối hoà bình
Xin nhân danh đường lối hoà bình... giết luôn tôi !!!*

BI HÀI KỊCH

theo thơ Thái Luân
(Saigon - 1966)

*Đạo diễn đưa tay lên
Đạo diễn đưa tay xuống
Bi hài kịch mở màn
Bi hài kịch khai trương
Diễn viên quay súng bắn
Diễn viên gục đầu đường
Máu chảy vệt loang loang
Máu chảy vào quê hương
Quê hương là ruộng đồng
Quê hương là mưa nắng
Quê hương là khoai sắn
Quê hương là cơm ngon.*

*Đạo diễn đưa tay lên
Đạo diễn đưa tay xuống
Bi hài kịch đổi màn*

*Bi hài kịch thay phong
 Diễn viên đang tra tấn
 Diễn viên chịu cực hình
 Mắt nhìn mặt đăm đăm
 Mắt nhìn vào xa xăm
 Xa xăm là cửa nhà
 Xa xăm là Ba, Má
 Xa xăm là vợ ta
 Xa xăm là con thơ.*

*Đạo diễn đưa tay lên
 Đạo diễn đưa tay xuống
 Bi hài kịch đủ màn
 Bi hài kịch thêm sen
 Diễn viên khen nhau mãi
 Diễn viên chửi nhau hoài
 Gió thổi từ muôn nơi
 Tai nghe lời ngọt bùi
 Tai nghe lời ân ái
 Tai nghe lời nhạc rơi
 Tai nghe lời thơ vui.*

*Đạo diễn đưa tay lên
 Đạo diễn đưa tay xuống
 Bi hài kịch bỏ màn
 Bi hài kịch chưa xong
 Diễn viên rơi nước mắt
 Đạo diễn khóc hay cười
 Khán giả thì bưng môi
 Khán giả thì im hơi
 Ôi bi kịch còn dài
 Trong hay ngoài sân khấu
 Bên trên hay là bên dưới
 Ai cũng buồn như nhau*

*Đạo diễn đưa tay lên
 Đạo diễn đưa tay xuống
 Bi hài kịch còn dài
 Bi hài kịch chưa thôi !*

ĐI VÀO QUÊ HƯƠNG

theo thơ Hoa Đất Nắng
 (Saigon - 1966)

*Tôi vào quê hương bằng cuộn dây thép gai
 Đồng cỏ cha tôi, tôi trói gô hình hài
 Tôi đào thông hào, trồng cây chống nhọn hoắt
 Tôi giơ tay cao, tôi cầu tôi cào
 Tôi vào quê hương bằng xe traction
 Chở mìn clay-mo, plát-tíc đi ngoài đường
 Tôi đặt lên sườn Mẹ Việt Nam gầy ốm
 Ôi Mẹ tan tành ! Ôi Mẹ phan thân !
 Tôi vào quê hương bằng dòng nước mắt
 Nước mắt vợ chồng, nước mắt cha con
 Nước mắt bạn bè, nước mắt anh em
 Tôi lội tôi bơi mệt nhoài trong đó
 Máu loang từ đầu, chảy xuống ruột mềm
 Tôi vào quê hương qua nòng thép súng
 Lửa cháy trong làng, lửa cháy trong thôn
 Lửa cháy trong lòng, lửa cháy trong tim
 Trên da mặt tôi mọc lên cỏ thụ
 Cỏ thụ sai oằn lựu đạn mooc-chiê !*

Tôi vào quê hương cùng một gánh hát quê
 Đá đảo hoan hô tôi đứng lên làm hề
 Lũ trẻ ngủ ngờ cười phun nước miếng
 Trên da mặt tôi, trên yếm, trên đầu
 Tôi vào quê hương quà tặng nhớ đem theo
 Một khẩu thompson hay chiếc súng cộng đồng
 Mỗi thằng một đũa, dành cho nhau một phát
 Mỗi đũa một thằng, dành một phát cho nhau.

Tâm phần ca nói tới người lính Việt Nam mà không dùng những lời ca nịnh lính hay mỉa dân mà các bộ máy tuyên truyền lúc đó đang đề cao. Nó nói về cái chết của người lính trẻ.

NGƯỜI LÍNH TRẺ

(Saigon-1971)

Người lính trẻ chết trận chiều qua
 Nên trăng sao vụt tắt chẳng ngờ
 Người lính trẻ chết trận hồi mới
 Nên hôm nay chẳng có mặt trời
 Người lính trẻ chết trận ngày mai
 Trên quê hương ngọn lúa rụng ròi
 Người lính trẻ chết trận ngày kia
 Trên ngôi cao là hết dị kỳ
 Nhiều vị Trời ngồi ôm mặt khóc
 Nhiều vị Thần rủ nhau vụt mất
 Tinh chỉ còn máu tang lạnh ngắt
 Và còn gì nhan sắc người yêu ?
 Sờ vào đàn thì dây vừa đứt
 Đọc truyện tình, dòng chữ rụng rơi
 Rồi loài người đổi thay hình dáng
 Người trần trỗng về thuở hồng hoang...
 Người lính trẻ chết trận ngoài khơi
 Nên không nghe chủ nghĩa tuyệt vời
 Người lính trẻ chết trận bờ ao
 Không giương danh một chế độ nào
 Người lính trẻ chết trận còn đâu
 Nên không lâu, nổ vỡ địa cầu
 Người lính trẻ chết trận rồi nghe !
 Xin nghe đây tận thế gần kề
 NGƯỜI LÍNH TRẺ...
 CHẾT TRẬN CÒN CHI !
 CÒN CHI ?

Vì cái chết của tuổi trẻ cho nên tất cả đều nổi giận: mặt trời, trăng, sao phải vụt tắt, ngọn lúa phải rụng ròi, các vị Thần, các vị Trời phải ôm mặt khóc rồi rủ nhau chạy mất, dây đàn phải đứt, dòng chữ phải tan, con người trần trỗng phải trở về thời hồng hoang cho tới khi địa cầu nổ toang, cuộc đời tận thế !

Phần nộ cho nên sau khi nói chuyện nổi giận về cái chết của NGƯỜI LÍNH TRẺ thì nói chuyện mỉa mai với CHUYỆN HAI NGƯỜI LÍNH, chuyện hài đen của BÀ MẸ PHÙ SA...

CHUYỆN HAI NGƯỜI LÍNH

theo thơ Tâm Hằng

(Saigon-1968)

Có hai người lính ở chung một làng
 Cùng yêu Tổ Quốc Việt Nam
 Có hai người lính ở chung một làng
 Cùng yêu ruộng đất Việt Nam
 Có hai người lính cùng chung họ hàng
 Cùng chung nói giống Việt Nam.
 Có hai người lính cùng chung một lòng
 Cùng không để mất Việt Nam
 Có hai người lính cùng tiến lên đường

Quyết tâm gìn giữ Việt Nam.

Có hai người lính ruổi rong đường trường
 Ngày đêm ủ ấp hờn căm
 Có hai người lính ruổi rong đường trường
 Cùng đi lòng bắt địch quân
 Có hai người lính là hai người hùng
 Cùng đi diệt lũ thù chung !
 Có hai người lính nằm trên ruộng đồng
 Cùng ôm khẩu súng chờ mong
 Có hai người lính, một sớm mai hồng
 Giết nhau vì nước Việt Nam.

Chuyện BÀ MẸ PHÙ SA có thể là chuyện có thực như chuyện BÀ MẸ GIO LINH. Nhưng chuyện bà mẹ bây giờ khôi hài hơn.

BÀ MẸ PHÙ SA

(Saigon 1967)

MỞ ĐẦU

Tôi nghe người ta kể chuyện
 Xin hát bà con cô bác nghe, cô bác nghe...

Mẹ người, mẹ người ở đất Phù Sa
 Mới năm mươi tuổi đã già như tám mươi
 Mẹ ngồi, mẹ ngồi bấm đốt ngón tay
 Xóm tuy là tuy xóm nhỏ
 Đổi thay, đổi thay bao lần
 Ủ là ủ ủ ơ, ủ ụ ơ !
 Không ai ché Việt Nam
 Dân tộc ta thiếu sức hùng
 Mà người thì quanh năm
 Phải ôm lấy hãi hùng
 Năm mươi năm làm dân
 Chưa được mấy lúc mừng
 Vậy mà Mẹ không than
 Chỉ sống với lòng thương.

Mẹ già, mẹ già ở túp lều tranh
 Đói no ai biết rách lành ai có hay ?
 Một ngày, một ngày tháng tám năm sáu mươi hai
 Có anh Ba cán bộ về đây tuyên truyền
 Hò là hò hò khoan, ớ hò khoan !
 Anh thưa anh học xong
 Chiến lược giữ xóm làng (Ấp Chiến Lược)
 Mẹ gật gù nghe anh, và xin rất cảm ơn !
 Đang khi anh (cán bộ ấp chiến lược) cười vang,
 Ai nổ súng dưới vườn ?
 Mẹ vội lùa anh Ba vào trốn dưới gầm giường.

Mẹ cười, mẹ cười trông cũng thiệt là vui
 Bước ra đón khách, trông người cũng rất quen
 Mẹ mời, mẹ mời anh miếng bánh men
 Hỏi thăm sức khoẻ và khen anh hiền lành
 Đồ là đồ mi fa, sòn đồ mị fa
 Anh xưng tên là Tư, đi giải phóng xóm làng (Mặt Trận)
 Mẹ gật gù nghe anh, và xin rất cảm ơn !
 Trông ra trên đường mương
 Quân Đội Mỹ tới gần
 Mẹ vội lùa anh Tư cũng vào trốn dưới gầm giường...

KẾT LỜI LỬNG

Tới đây là xong nửa chuyện
 Không biết rồi ai sẽ cứu ai ?

Ai sẽ cứu ai ?

Bài Hát Cho Phong Trào Du Ca

Trong thời gian bi đát nổi giận, mỉa mai, chua chát và cười cợt với những bài tâm ca, tâm phần ca, vĩa hè ca, tục ca đang cùng nhau lũ lượt ra đời... thì tôi cũng có những bài hát vui tươi cho PHONG TRÀO DU CA. Ví dụ bài TRẢ LẠI TÔI TUỔI TRẺ trong đó tôi nói rằng tuổi trẻ phải làm sao để mình trở thành thần tượng của mình, khỏi phải đi tìm ở đâu xa. Giữa lúc nào nề nhất, mệt nhất, tôi quay về tuổi trẻ...

TRẢ LẠI TÔI TUỔI TRẺ

(Saigon-1968)

*Trả lại tôi là tuổi trẻ ménh mông
Chúng mình như lúa reo trên ruộng đồng
Dù mưa tuôn, dù bão cuốn
Bông lúa vàng cuộn cuộn gió vươn lên
Dù bom rơi, dù súng tới
Bông lúa ngời vượt lửa khói lên ngôi
Trả lại tôi là tuổi trẻ yên vui
Dẫu rằng đang chiến tranh hay hoà rồi.*

*Trả lại tôi là tuổi trẻ tự do theo
Chúng mình: hoa hương dương trên ngọn đèo
Là hoa niên tìm ánh sáng
Hoa biết đường về mọi chốn vinh quang
Là măng non, là thép mới
Khi đáp lời thì quả đất lung lay
Là tuổi son ở Phù Đổng vươn vai
Chúng mình khi đứng lên cao bằng trời.*

*Trả lại tôi là tuổi trẻ vô tư
Chúng mình như lũ chim trong rừng già
Rừng âm u đầy ác thú
Chim biết ngừa luật rừng rú bao vây
Đời chông gai rồi sẽ tới
Chim biết cười đừng vội gánh âu lo
Trả lại tôi là tuổi trẻ nên thơ
Chúng mình như giấc mơ chưa hề nhoà.*

*Trả lại tôi là tuổi trẻ say mê
Chúng mình yêu, sẽ yêu đương tràn trề
Càng thương yêu, càng thấy thiếu
Yêu rất nhiều chẳng cần lấy bao nhiêu
Tình ra đi từ tấm bé
Cho tới ngày nào tận thế chưa quên
Trả lại tôi là tuổi trẻ như điên*

Sống và xin chết cho câu thể nguyên.

*Trả lại tôi là tuổi trẻ bao dung
Chúng mình như gió khơi nơi mịt mù
Dù non sông còn cháy nóng
Ai chán chường và người có khinh nhau
Dù ai gieo điều tiếng xấu
Tha thứ nhiều để lòng thấy tin yêu
Trả lại tôi là tuổi lượng bao la
Chúng mình xa, biết xa câu hận thù.*

*Trả lại tôi là tuổi trẻ hôm nay
Chúng mình như đoá sen trong bùn lầy
Việt Nam đây, đầy rắc rối
Nhưng vẫn còn nhiều hình dáng vui tươi
Việt Nam ơi ! Còn tiếng nói
Yêu giống nói đặt Tổ Quốc lên vai
Trả lại tôi là thần tượng tôi đây
Chúng mình xin khắc sâu trong dạ này.*

Bài MÙA XUÂN DU CA soạn sau này cũng nằm trong không khí vui tươi đó:

MÙA XUÂN DU CA

(Saigon-1975)

*Kìa mùa Xuân vừa mới bước chân
Về đời ta vừa mới thoát thân
Cho đi đời cũ đã qua một phần
Còn lại đây ngày với tháng, năm
Phần còn xa đời mới hiển dưng
Ca lên lời hát du ca mùa Xuân.
Tiếng du ca vang lên từ miền cát trắng
Tiếng du ca vang lên từ miền ruộng vàng
Tiếng du ca dâng lên đồng bào trong nước
Tiếng du ca rưng rưng hoà nhịp quê hương.*

*Nào cùng ôm đàn hát sớm mai
Cùng bầy em nhỏ bé mắt nai
Tung tăng dạo bước đi trên sườn đồi
Từng lời ca là những ước mơ
Là lời ru, là những thiết tha
Du ca là hát thương yêu tuổi thơ.
Tiếng du ca vang lên từ miền cát trắng
Tiếng du ca vang lên từ miền ruộng vàng
Tiếng du ca dâng lên đồng bào trong nước
Tiếng du ca rưng rưng hoà nhịp quê hương.*

*Ngoài đồng ôm đàn hát giữa trưa
Hoặc ở trong nhà máy vông đưa
Bên cô thợ cấy hay ông thợ già
Ngồi nghỉ tay thường thức mấy câu
Của người thợ, lòng vẫn khát khao
Quen thân đời sống thom tho cần lao.
Tiếng du ca vang lên từ miền cát trắng
Tiếng du ca vang lên từ miền ruộng vàng
Tiếng du ca dâng lên đồng bào trong nước
Tiếng du ca rưng rưng hoà nhịp quê hương.*

*Buổi chiều ôm đàn hát với em
Một mùa Xuân hợp tiếng kết duyên
Chia nhau bài hát câu ca thật hiền
Của một chia li đã kết đôi
Vì mùa Xuân vừa mới thoát thai*

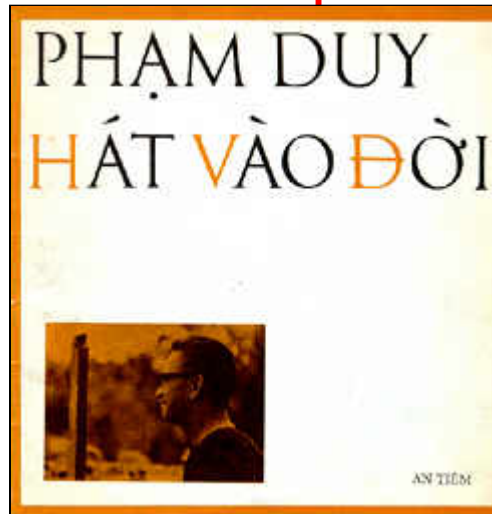
*Yêu nhau bằng tiếng hát yêu ngày mai.
Tiếng du ca vang lên từ miền cát trắng
Tiếng du ca vang lên từ miền ruộng vàng
Tiếng du ca dâng lên đồng bào trong nước
Tiếng du ca rưng rưng hoà nhịp quê hương.*

*Rồi về đêm ngồi đối bóng ta
Chẳng cần ôm đàn hát cũng nghe
Dư âm cuộc sống yêu thương tràn trề
Rồi cả đêm ngủ với giấc mơ
Vẳng lời ca nào đến vuốt ve
Con chim mộng đã ru riêng đời ta !
Tiếng du ca vang lên từ miền cát trắng
Tiếng du ca vang lên từ miền ruộng vàng
Tiếng du ca dâng lên đồng bào trong nước
Tiếng du ca rưng rưng hoà nhịp quê hương.*

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

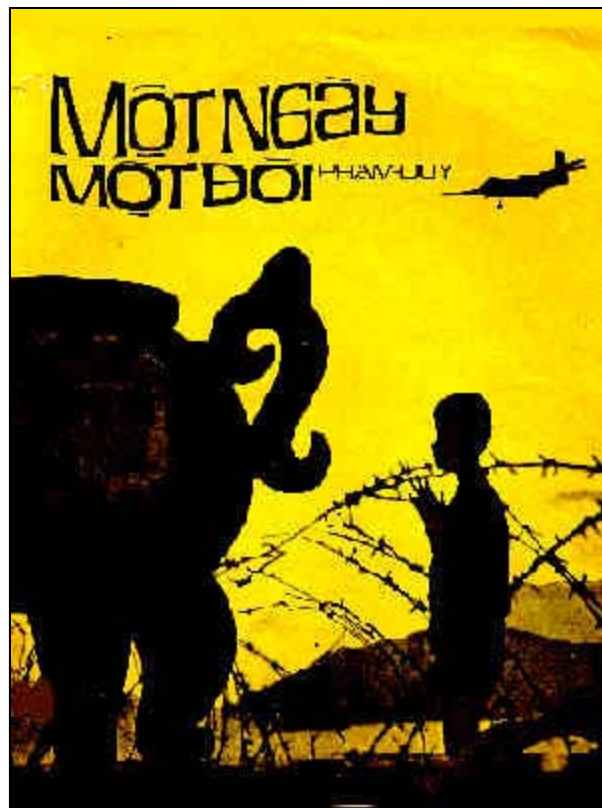
Hát Cho Cuộc Đời

Nhạc tập HÁT VÀO ĐỜI do AN TIÊM xuất bản

Tóm tắt lại, trong khoảng thời gian trước và sau vụ Tết Mậu Thân, nghĩa là từ 1966 cho tới 1969, tôi sống trong buồn vui lẫn lộn với những bài hát nói thật như tâm ca, tâm phẫn ca, với những ca khúc xây dựng cho Quân Đội, cho Xây Dựng Nông Thôn, với những câu ca vui tươi cho Phong Trào Du Ca... Hơn nữa tôi cũng đã khởi sự sàm sỡ và văng tục ra với một vài bài vỉa hè ca và tục ca rồi ! Tôi không chỉ soạn ra một loại ca mà thôi, hoặc chỉ đả phá, hoặc chỉ xưng tụng, hoặc chỉ phản chiến, hoặc chỉ hiếu chiến. Tôi không muốn chỉ có một thái độ riêng biệt nào đối với một vấn đề đặc biệt nào cả. Tôi chấp nhận hết ! Tôi muốn sống trọn vẹn cho cuộc đời trước mặt...

... Nhất là sau khi tôi đi vòng quanh thế giới vào năm 1966 và thấy đâu đâu cũng có khẩu hiệu **Make Love Not War**, tôi bèn soạn một bài hát chấp nhận cuộc đời, nghĩa là chấp nhận cả hai cuộc tình và cuộc chiến:

MỘT NGÀY MỘT ĐỜI

(Saigon-1969)

Một ngày cho người sống
 Một ngày cho người chết
 Một ngày cho người thương
 Một ngày cho người ghét
 Một ngày cho cuộc chiến
 Một ngày cho lười biếng
 Một ngày cho bình yên
 Một ngày lại cho điên.
 Hỡi, hỡi ôi !
 Thân phận làm người !
 Thân phận làm người !
 Hỡi, hỡi ôi !
 Thân phận làm người !
 Thân phận làm người !

Một ngày cho khẩu súng
 Một ngày cho ngòi viết
 Một ngày đi mà giết
 Một ngày đi mà hát
 Một ngày đang cười ngất
 Một ngày ôm mặt khóc
 Một ngày bận bê đồng
 Một ngày chọt cô đơn.
 Hỡi, hỡi ôi !
 Thân phận làm người !
 Thân phận làm người !
 Hỡi, hỡi ôi !
 Thân phận làm người !
 Thân phận làm người !

Một ngày cho Tổ Quốc
 Một ngày quên nợ nước
 Một ngày cho vợ con
 Một ngày cho tình nhân
 Một ngày đi làm lính
 Một ngày đi đảo chính
 Một ngày đi cầu kinh
 Một ngày về quyên sinh.
 Hỡi, hỡi ôi !
 Thân phận làm người !
 Thân phận làm người !
 Hỡi, hỡi ôi !
 Thân phận làm người !
 Thân phận làm người !

Một đời mang phận sống
 Một đời đeo cùm gông
 Một đời đi ruổi rong
 Một đời vẫn chờ mong
 Một đời không còn mới
 Một đời không từ chối
 Một đời vẫn thường nói :
 Một đời người, than ôi !
 Hỡi, hỡi ôi !
 Thân phận làm người !
 Thân phận làm người !
 Hỡi, hỡi ôi !
 Thân phận làm người !
 Thân phận làm người !

(Âm ư - Humming)

Bài này có phần Anh Ngữ do Steve Addiss soạn và Norm Burns hát:

ONE DAY ONE LIFE

*One day is to laugh, one day is to cry
 One day to be born, one day is to die
 One day is for joy, one day is for pain
 One day is for peace, one day is insane.
 Hoi, hoi oi, hoi oi, this life we lead, this life we lead
 Hoi, hoi oi, hoi oi, this life we lead, this life we lead*

*One day is for fear, one day to be brave
 One day is to kill, one day is to save
 One day undertood, one day is perplexed
 A hero one day, the traitor the next.
 Hoi, hoi oi, hoi oi, this life we lead, this life we lead
 Hoi, hoi oi, hoi oi, this life we lead, this life we lead*

*One lifetime of love, one lifetime of hate
 One life we must choose, one life for our fate
 A hope that we've lost, a hope that we kept
 One life that we curse, one life we accept
 Hoi, hoi oi, hoi oi, this life we lead, this life we lead
 Hoi, hoi oi, hoi oi, this life we lead, this life we lead
 (Humming)*

Lúc này, 1969, tại Việt Nam, chiến tranh đang leo thang tới tột đỉnh, tất cả những giá trị tinh thần, đạo đức đều bị nghiêng ngửa. Chiến tranh cần chiến sĩ và tuổi trẻ Việt Nam đành chấp nhận bước theo định mệnh đó thì ta chỉ nên chúc cho họ sống một cách tuyệt vời với niềm đau của phận người trong thời đại. Xin đừng gọi họ là lính đa tình! Thi sĩ Thanh Hữu viết một câu thơ ngắn:

*Vì yêu anh không là lính đa tình
 Bước tuyệt vời trong mùa Xuân định mệnh
 Nên từ đó dân tộc ta vẫn hoà bình.*

Nếu miền Nam đừng xưng tụng chiến sĩ một cách lố lăng, nếu miền Bắc đừng khoác lên vai tuổi trẻ Việt Nam sứ mệnh thực hiện chủ nghĩa Mác-Lê và gọi họ bằng danh từ mỹ miều là giải phóng quân, là sinh Bắc, tử Nam thì trong nước ta không có chiến tranh giữa bên này bên nọ hay giữa dân ta và dân tộc nào khác cả. Trong chiều hướng đó và tiếp nối lời thơ của Thanh Hữu, tôi soạn bài CUNG CHÚC VIỆT NAM để tặng những cô gái thích làm hoa khô, hoa hậu, các em bé thích làm siêu nhân (superman) và những người thích làm thiên thần !

CUNG CHÚC VIỆT NAM

theo một câu thơ của Thanh Hữu
 (Saigon-1969)

*Vì yêu anh không là lính đa tình
 Vì yêu anh không là lính đa tình
 Bước tuyệt vời trong mùa Xuân định mệnh
 Nên từ đó dân tộc ta vẫn hoà bình.*

*Vì yêu em không đảo nước khuynh thành
 Vì yêu em không đảo nước khuynh thành
 Sống tuyệt vời trong chiều hoa khỏn hạnh
 Nên từ đó dân tộc ta đỡ nhục hình.*

*Vì yêu em không là bé siêu phàm
 Vì yêu em không là bé siêu phàm
 Sống tuyệt vời trong đồng trinh mộc mạc
 Nên từ đó dân tộc ta đỡ lầm lạc.*

*Vì thương nhau không là những thiên thần
 Vì thương nhau không là những thiên thần*

*Sống tuyệt vời trong niềm đau một phận
Nên từ đó nhân loại kia vẫn vẹn toàn.*

Trong thập niên trước, tôi có cho ấn hành một nhạc tập nhan đề HÁT VÀO ĐỜI với những bài như TÌM NHAU, LỮ HÀNH, XUÂN HÀNH, MỘT BÀN TAY, XUÂN CA... là những bài hát siêu hình. Bây giờ, sau bài MỘT NGÀY MỘT ĐỜI, những bài hát vào đời của tôi thực tế hơn, phũ phàng hơn.

NHỮNG ĐIỀU TÔI BIẾT TRONG ĐỜI TÔI

(Saigon-1969)

*Ai biết heo may về lúc đầu mùa
Tôi biết ai hay chờ đón chiều tà
Ai biết trắng non mọc sớm đầu nhà
Tôi biết ai mong lời nói mặn mà
Ai trong mây qua, ai đi trong mưa
Ai mong người về
Ai biết thương hoa đời chóng nhạt mờ
Tôi biết ai mang phận số ngặt nghèo
Ai biết nghe chim lồng hót buồn rầu
Tôi biết ai trong ngục tối nguyện cầu
Ai trong đêm thâu, ai đi không mau
Ai đang gục đầu
Ôi là biết, là tôi... biết nhiều
Ôi là biết, là tôi... biết nhiều
Nhưng không bao nhiêu !
Nên tôi dăm chiêu, xin ai cho tôi theo.
Ai biết ai thương người suốt một đời
Tôi biết cứ sao người ghét người hoài
Ai biết ai mang một đồng lòng đầy
Tôi biết cứ sao người giết người hoài
Không ai yêu ai, nên không ai vui
(cho nên) Tôi hát câu ca, câu ca yêu đời
Tôi hát câu ca, câu ca yêu đời...*

Trong thời gian này, có hai biến cố khiến cho tôi soạn ra hai bài hát, đối với tôi, được coi như là những bài dữ dội nhất trong loại "hát vào đời".

Bài thứ nhất là bài KỂ CHUYỆN ĐI XA tôi soạn ra khi tôi đứng trong phòng của một hotel chọc trời New York, nhìn qua cửa sổ thấy thiên hạ đang náo nhiệt đi trong mưa tuyết để mua quà Christmas tặng nhau. Rồi nhìn thấy trên giường ngủ có tờ báo Mỹ với ảnh màu vụ thảm sát Mỹ Lai. Tôi liên tưởng tới chuyện Quân Đội Pháp và bà mẹ Gio Linh, tới bọn buôn súng đạn, buôn tin tức, làm giàu trên đầu người dân Việt Nam. Bài hát là lời hỏi của lũ con và sự trả lời của người cha vừa đi xa về. Bài này được thu vào băng nhạc Jo Marcel trong năm 1970.

KỂ CHUYỆN ĐI XA

(New York 1970)

*Cha ơi ! Cha ơi !
Cha đã đi nhiều ! Đi những nơi nào ?
Cha biết những gì ? Kể chuyện con nghe
Cha biết những gì ? Kể chuyện con nghe.
Con ơi ! Con ơi !
Cha đã đi từ ruộng đồng quê ta
Lê gót trên hè của nhiều kinh đô
Châu Á đông người, ở rồi ra đi
Âu, Mỹ xa vời, tạt về Châu Phi
Nhưng con ơi !
Cha đã đi nhiều mà chẳng bao nhiêu
Cha đã la cà mà chẳng đi xa
Con muốn nghe, thì kể chuyện cho nghe
Con ơi ! Con ơi ! Con ơi ! Con ơi !

Cha ơi ! Cha ơi !
Cha đã đi nhiều ! Đi những nơi nào ?*

Nghe thấy những gì ? Kể lại con nghe
 Nghe thấy những gì ? Kể lại con nghe.
 Con ơi ! Con ơi !

Cha đã nghe toàn là lời cao sang
 Nhân Ái, Nhân Quân ngập Đại Tây Dương
 Cha đã soi mình vào dòng sông Seine
 Ôm ấp nhân tình ở ngọn Eiffel
 Nhưng con ơi !

Trong lúc xuân tình vừa bùng hơi men
 Cha bỗng se mình vì chợt nghe lên
 Tiếng khóc la rên của Mẹ Gio Linh
 Chen tiếng vô tình của bọn yêu tinh
 Buồn sủng buồn tiền, làm giàu lên trên
 Thân xác dân hiền. Cuộc đời như điên
 Nghe súng bom liên, nổ từ hai bên
 Nghe tiếng dân mình chửi bọn lưu manh
 Nghe thuế đên cuồng (cùng) thịt gạo leo thang
 Con ơi ! Con ơi ! Con ơi ! Con ơi !

Cha ơi ! Cha ơi !

Cha đã đi nhiều ! Đi những nơi nào ?
 Trông thấy những gì ? Thuật lại con nghe
 Trông thấy những gì ? Thuật lại con nghe.
 Con ơi ! Con ơi !

Đêm Giáng Sinh nào ở miền Tân Châu (1)
 Cha đứng trên lầu chốc trời trông theo
 Dân chúng ra vào, quà tặng khen nhau,
 Chơi tuyết bên cầu, trẻ đùa xôn xao
 Nhưng con ơi !

Trên những hoa đèn chập chờn công viên
 Bỗng thấy in hình một miền tre xanh
 Đôi bé què mình quỳ gục trên mương
 Anh lớn tay choàng chịu đạn cho em
 Vết máu trên đường, một tràng liên thanh
 Ôi ! Mỹ Lai thành quà tặng No-en
 Cho những thiên đường của từng con em
 Trong những gia đình gọi là văn minh
 Con ơi ! Con ơi ! Con ơi ! Con ơi !

Cha ơi ! Cha ơi !

Cha đã đi nhiều ! Cha đã đi nhiều
 Cha nhắn nhe gì ? Để tụi con nghe
 Cha nhắn nhe gì ? Để tụi con nghe.
 Con ơi ! Con ơi !

Cha muốn thừa rằng: Địa cầu xoay nhanh
 Kiếp sống thanh bình, người người mưu sinh
 Sao nước non mình còn nhiều điều linh
 Ai đã cố tình đẩy cuộc đua tranh
 Đem cháu con mình làm vật hi sinh
 Đất nước hai miền chật chội oan khiên.
 Ôi con ơi !

Cha có đi tìm một niềm vui riêng
 Cũng thấy thẹn thùng vì tội gom chung
 Thế giới lấy lưng để một quê hương
 Chưa sót vô vãn ! Thật là vô lương
 Cha muốn thừa rằng: Người Việt đau thương
 Thế giới âm thầm, thủ phạm lâu năm
 Con ơi ! Con ơi ! Con ơi ! Con ơi !

CODA

Con ơi ! Con ơi !

Thế giới bên ngoài, cha đã đi nhiều

*Nhưng cha có đi hoài, chỉ buồn thêm thôi
 Cha có đi hoài, chỉ buồn thêm thôi
 Chỉ buồn thêm thôi
 Chỉ buồn... thêm... thôi !*

(1) New Continent = USA

Bài "hát vào đời" thứ hai được soạn ra khi có biển cổ người hùng trong trắng Hà Thúc Nhơn, dám đứng lên chống bọn tham nhũng rồi bị chúng giết đi. Đó là bài Dạ HÀNH, một trong bộ ba LỮ HÀNH-XUÂN HÀNH-Dạ HÀNH.

Nếu LỮ HÀNH là cuộc lên đường bất tận, XUÂN HÀNH là cuộc đi trong chật hẹp một đời người thì Dạ HÀNH là cuộc đi trên đường Việt Nam có bạo tàn và tham nhũng vây quanh người đi..

Dạ HÀNH

(Saigon-1970)

*Người đi trong đêm tối, trong đêm thâu,
 Trong đêm vắng, trong đêm sâu
 Trong đêm dầy, trong đêm dài Việt Nam, hự ! (1)
 Người đi giương đôi mắt, khua đôi tay,
 Đưa chân bước trên chông gai,
 Trên đất gầy, trên vũng lầy bùn nhơ, hự !
 Người đi không ai dắt, không ai đưa
 Như đui mắt, đi bơ vơ
 Đi trong vòng vây quanh của bầy ma, hự !
 Bầy ma chuyên uống máu nơi dân đen
 Mọi tim óc bao thanh niên
 Ăn linh hồn, ăn da thịt Việt Nam, hự !
 Bầy ma giờ tay níu, giờ tay mua
 Giờ tay đón, giờ tay đưa
 Giờ tay dọa không cho người vượt qua, hự !
 Bầy ma giờ tay kéo, giờ tay ôm
 Lôi ta cúi, lôi ta khom
 Như con vật cong lưng bò trong đêm, hự !
 Thế nhưng người là NGƯỜI nên không chịu làm thú
 Thế nhưng người là NGƯỜI nên không sợ loài ma
 Người đi, đi đi lên ! Người đi, đi đi lên
 Người đi tìm ánh sáng mặt trời
 Thế nhưng người là NGƯỜI nên không chịu làm thú
 Thế nhưng người là NGƯỜI nên không sợ loài ma
 Người đi, đi đi lên ! Người đi, đi đi lên
 Người đi tìm ánh sáng trời lên.*

*Người đi trong đêm súng, trong đêm bom,
 Trong đêm máu, trong đêm sương,
 Trong đêm buồn, trong đêm hận thù vương, hự !
 Người đi mang nước mắt, đeo khăn tang
 Nhưng la hét, nhưng kêu vang
 Trong ô nhục, trong muôn vàn hờn căm, hự !
 Người đi trong kinh hãi, trong cô đơn
 Nhưng đi tới, nhưng đi vươn
 Đi ra ngoài, đi ra ngoài màn đêm, hự !
 Bầy ma thêm hung dữ, thêm hung hăng
 Thêm ngoan cố, thêm nhe răng
 Thêm điên cuồng, thêm căm người hùng anh, hự !
 Bầy ma giờ tay đánh, giờ tay phang,
 Vung cây súng, vung thanh gươm
 Không cho người, không cho người vùng lên, hự !
 Bầy ma vung tay giết anh thanh niên
 Trong đêm trắng, trong đêm đen,
 Trong đêm tàn, nhưng soi bật niềm Tin, hự !*

*Thế nhưng người là NGƯỜI nên không chịu làm thú
Thế nhưng người là NGƯỜI nên không sợ loài ma
Người đi, đi đi lên ! Người đi, đi đi lên
Người đi tìm ánh sáng mặt trời
Thế nhưng người là NGƯỜI nên không chịu làm thú
Thế nhưng người là NGƯỜI nên không sợ loài ma
Người đi, đi đi lên ! Người đi, đi đi lên
Người đi tìm ánh sáng trời lên.*

(1) sau mỗi câu hát, có tiếng "hự", tức là tiếng đấm vào lưng.

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Hát Cho Cuộc Tình Tình Ca Một Mình

1968. Trên con đường đời Việt Nam nói chung có biết bao nhiêu là khó khăn và trên con đường riêng của tôi có biết bao nhiêu là hệ lụy, sau mười năm gần gũi nhau, đã đến lúc mà tôi và Nàng Thơ của tôi phải chia tay nhau. Trước đây, nếu tôi soạn những tình khúc có thật, dành riêng cho một người tình, tạm gọi là những bài tình ca đôi lứa thì bây giờ, tôi soạn **Tình Ca Một Mình**. Bây giờ thì thực sự là chia phôi rồi! Có hứa hẹn *đừng xa nhau* thì cũng phải tới lúc có người *qua cầu*, và tôi nghĩ rằng cũng chẳng *còn gì nữa đâu để mà gọi mãi nhau...* Thế nhưng còn nhiều lắm, còn quá nhiều dư âm của cuộc tình, cho nên tôi sẽ khản tiếng *kêu lên gọi hồn người* bằng những tình khúc đầy ắp kỷ niệm xưa...

NGHÌN TRÙNG XA CÁCH

(Saigon-1969)

*Nghìn trùng xa cách người đã đi rồi
Còn gì đâu nữa mà khóc với cười
Mời người lên xe về miền quá khứ
Mời người đem theo toàn vẹn thương yêu
Đứng tiễn người vào dĩ vãng nhạt màu
Sẽ có chẳng nhiều đờn đau
Nói gót người vào dĩ vãng nhiệm mầu
Có lũ kỷ niệm trước sau
Vài cánh xương hoa nằm ép trong thơ
Rồi sẽ tan đi mịt mù
Vạt tóc nâu khô còn chút thơm tho
Thả gió bay đi mịt mù
Nghìn trùng xa cách người đã đi rồi
Còn gì đâu nữa mà giữ cho người...
Trả hết về người chuyện cũ đẹp ngời
Chuyện đôi ta buồn ít hơn vui
Lời nói, lời cười
Chuyện ngắn chuyện dài
Trả hết cho người, cho người đi*

Trả hết cho ai ngày tháng êm trôi
 Đường em đi trời đất yên vui
 Rừng vắng ban mai, đường phố trắng soi
 Trả hết cho người, cho người đi
 Trả hết cho ai cả những chua cay
 Ngày chia tay, lặng lẽ mưa rơi
 Một tiếng thương ôi, gửi đến cho người
 Trả nốt đôi môi gượng cười
 Nghìn trùng xa cách đời đứt ngang rồi
 Còn lời trần trối gửi đến cho người...
 Nghìn trùng xa cách người cuối chân trời
 Đường dài hạnh phúc, cầu chúc cho người.

Từ nay trở đi, tôi sống với kỷ niệm và không một lúc nào tôi ngưng soạn tình ca một mình, khi thì mượn lời thơ của các thi sĩ, khi thì do chính tôi soạn cả nhạc lẫn lời. Dù trong lòng đầy ắp kỷ niệm nhưng khi cất tiếng hát bài NGHÌN TRÙNG XA CÁCH tôi muốn trả hết cho người yêu những kỷ vật xưa như tập thơ tình hay xác bướm khô, hoặc mớ tóc nâu mà nàng đã dùng -- tôi tưởng tượng -- chiếc dao vàng của Đoàn Phú Tứ để cắt ra tặng tôi trong một ngày sinh nhật. Hoặc xin được trả lại những vết chân trên con đường Duy Tân cây dài bóng mát là nơi tôi thường đưa nàng đi học, với bài TRẢ LẠI EM YÊU. Trong bài này, tôi cố ý mượn lời nói của người trai phải đi lính và xa người yêu để bắt toàn thể thanh niên lúc bấy giờ phải hát mối tình của tôi...

TRẢ LẠI EM YÊU

(Saigon-1971)

Trả lại em yêu, khung trời Đại Học
 Con đường Duy Tân cây dài bóng mát
 Buổi chiều khuôn viên mây trời xanh ngát
 Vết chân trên đường vẫn chưa phai nhạt
 Trả lại em yêu, khung trời mùa Hạ
 Ngọn đèn hiu hiu nổi buồn cư xá
 Vài giọt mưa sa hôn mềm trên má
 Tóc em thơm nồng, dáng em hiền hoà.
 Anh sẽ ra đi về miền cát trắng
 Nơi có quê hương mịt mù thuốc súng
 Anh sẽ ra đi về miền mênh mông
 Con gió Cao Nguyên, từng đêm lạnh lùng
 Anh sẽ ra đi nặng hành trang đó
 Đem dấu chân soi tuổi đời ngây thơ
 Đem nỗi thương yêu vào niềm thương nhớ
 Anh sẽ ra đi chẳng mong ngày về.
 Trả lại em yêu con đường học trò
 Những ngày Thủ Đô từng bùng phố xá
 Chủ nhật yên ương, hẹn hò đây đó
 Uống ly chanh đường, uống môi em ngọt
 Trả lại em yêu mối tình vời vợi
 Ngôi trường thân yêu, bạn bè cũ mới
 Đường buồn anh đi bao giờ cho tới ?
 Nỗi đau cao vời, nỗi đau còn dài
 Trả lại em yêu ! Trả lại em yêu !
 Mây trời xanh ngát...

Tiếp tục nói về con đường tình của mình, tôi có bài hát cho những mối tình của thư sinh, của nữ sinh...

CON ĐƯỜNG TÌNH TA ĐI

(Saigon 1970)

Con đường nào ta đi, với bàn chân nhỏ bé
 Con đường chiều thủ đô, con đường bụi mờ
 Con đường tuổi măng tre, nắng vàng tươi đẹp để
 Bóng người dài trên hè, con đường tình ta đi
 Con đường trời mưa êm, chiếc dù che màu tím
 Mối tình làn môi ngon, nhưng còn thẹn thùng
 Con đường về ban trưa, tới nhà hay vào lớp

Con đường của đôi mình, ôi chuyện tình thơ sinh.
 Thế rồi cuộc đời là những cuộc tình chia xa
 Đi lạc vào những phía không đường về
 Đứng ở ngoài đầu rừng, đứng ở đầu con sông
 Nhớ về con đường cũ mênh mông, mênh mông
 Hỏi người tình học trò hỏi người tình năm xưa
 Bóng người từng in dấu trên đường mờ
 Có thuộc vạ nẻo đường, có ngại ngừng nên quên
 Nhớ hoài con đường cũ không tên.
 Con đường mộng hoa xưa, vẫn từng đôi từng lứa
 Con đường vào mộng mơ, con đường mặn mà
 Hỏi người tình Văn Khoa, bóng người trên hè phố
 Lá đổ để đưa đường hỏi người tình Trưng Vương
 Hỏi người tình Gia Long, hỏi người trong cuộc sống
 Con đường này xin dâng cho người bình thường
 Hỏi người tình xa xăm, có buồn ra mà ngắm
 Con đường thành thơ năm nghe chuyện tình quanh năm.

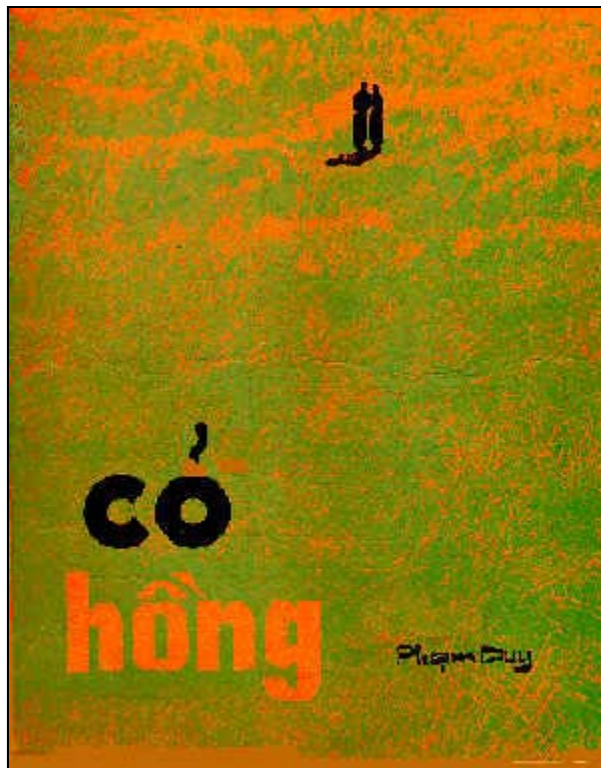
Tình ca một mình là những bài hát của kỷ niệm. Kỷ niệm trên bãi cát bên bờ trùng dương như bài NHA TRANG NGÀY VỀ hay kỷ niệm trên đồi hồng Dalat trong bài CỔ HỒNG.

NHA TRANG NGÀY VỀ

(Nha Trang-1969)

Nha Trang ngày về, mình tôi trên bãi khuya
 Tôi đi vào thương nhớ, tôi xây lại mộng mơ năm nào
 Bờ biển sâu, hai chúng tôi gần nhau
 Đêm xưa biển này, người yêu trong cánh tay
 -êm nay còn cát trắng, đêm nay còn tiếng sóng
 -êm nay còn trăng soi, nhưng rồi chỉ còn tôi
 Trên bãi đêm khóc người tình.
 Cát trắng thơm tho, lùa vào trong nắm tay
 Nào ngờ cát úa tuôn ra dần dà chẳng có hay
 Ân tình trong lúc đôi mươi
 Bao giờ cũng vẫn mau phai
 Cho ngàn thông réo tên ai, từ đó
 Lớp sóng mơn man thịt mềm, da ngát hương
 Nào ngờ sóng cuốn trôi đi lâu vàng trên bãi hoang
 Khi tình tôi chít khăn tang
 Ai gào ai giữa đêm trăng
 Cho từng lớp sóng kêu than: 'i !
 Nha Trang ngày về, ngồi đây tôi lắng nghe
 Đê mê lòng tôi khóc, như oan hồn trách móc
 Ôi trăng vàng lẻ loi ! Ôi đời !
 Trời biển ơi ! Không cố nuôi tình tôi
 Nha Trang biển đầy, tình yêu không có đây
 Tôi như là con ốc, bơ vơ nằm trên cát
 Chui sâu vào thân xác lưu đây
 Dạ trăng ơi ! Sao lấp cho vơi sầu này ?

Với hai bài NHA TRANG NGÀY VỀ và CỔ HỒNG, có vẻ nhạc tình cảm tính đã hơi ngả qua nhạc tình dục tính rồi đó ! Đó là dấu vết của thời đại hơn là dấu vết cuộc tình.

CỎ HỒNG

(Dalat-1970)

Rước em lên đồi, cỏ hoang ngập lối
 Rước em lên đồi, hẹn với bình minh
 Đôi chân xinh xinh như tinh thời khép nép
 Hãy vút chiếc dép, bước đi ôm cỏ mềm
 Đồi êm êm, cỏ im im, ngủ yên yên, mộng rất hiền
 Giọt sương đêm còn trinh nguyên
 Nằm mê man chờ nắng sớm lên, rước em lên đồi tiên
 -ôi nghiêng nghiêng, cỏ lỏng lẻo,
 Rồi rung rinh, bừng thoát giấc lành
 Trời mông mênh, đồi thênh thênh
 Cỏ chênh vênh chờ đôi nhân tình
 Rước em lên đồi xanh ! Rước em lên đồi trinh.
 Mời em lên núi cao thanh bình
 Cỏ non phơn phớt ôm chân mình
 Mời em rũ áo nơi đô thành
 Cùng ta lên núi cao thanh thanh
 Em ơi ! Đây con đồi dài, như bao nhiêu mộng đời
 Nghiêng nghiêng nghe mặt trời yêu đương.

Núi em trên đồi, cỏ thơm mùi sữa
 Núi em yêu ngồi trên bãi cỏ non
 Giương đôi tay ôm thân tròn ơn mưa móc
 Hãy xoã mái tóc, rũ trên vai anh mòn
 Đồi quen quen, cỏ ngoan ngoan, tưởng mạn mạn làn tóc rối mềm
 Rồi nghe thêm lời van xin
 Từ trong tim hoặc dưới suối tiên, ngã êm trên cỏ hoang
 Trời trong em, đồi choáng váng, rồi run lên cùng gió bốn miền.
 Cỏ không tên nằm thênh thang, rồi vươn lên vì ta yêu nàng
 Hỡi ôi con đồi ngoan ! Hỡi ôi cỏ hồng hoang !
 Cỏ xanh đổi sắc theo nhân tình
 Mặt trời cũng đang soi tia lành
 Cỏ hoang xao xuyên trên ngọn ngành

*Đỏ như trong giấc mơ lung linh
Em ngoan như tình nồng, em bao la mịt mù
Em thơm như cỏ hồng em ơi !*

Người bạn tình của tôi là một người rất yêu thơ và đã viết tới 300 bài thơ để tặng tôi. Tiếc thay, tôi không đem theo được với tôi trên bước đường lưu vong này. Trước khi xa nhau, nếu chúng tôi gặp nhau thì thường thường là để nói chuyện về thơ hay về nhạc. Cũng vì Nàng yêu thơ cho nên nếu có những bài thơ hay của thời trước hay của thời đó là tôi phổ nhạc để tặng Nàng. Bài TÓC MAI SỢI VẮN SỢI DÀI là sự phát triển của một câu ca dao miền Nam mà Nàng đọc cho tôi nghe lúc đó.

TÓC MAI SỢI VẮN SỢI DÀI

(Saigon-1969)

*Thuở ấy em vừa thôi kẹp tóc
Thuở ấy anh vừa thôi học xong
Yêu anh, yêu anh em làm thơ
Yêu em, yêu em anh soạn nhạc
Thuở ấy thơ còn non mùi sữa
Thuở ấy tiếng đàn nghe vụng quá
Cho nên không khoe nhau bài thơ
Cho nên không khoe nhau bài nhạc
Ở nhà mẹ dạy câu ca
Mang ra cho nhau nghe nhé
Ở nhà mẹ dạy câu ru
Mang ra cho nhau ghi nhớ.
A à ! Lan Huệ sầu ai Lan Huệ héo
Lan Huệ sầu đời trong héo ngoài tươi.*

*Từ đó ta thành đôi tình nhân
Từ đó ta cùng vui tình xuân
Yêu nhau, yêu nhau theo thời gian
Xa nhau, xa nhau theo mộng tàn
Từ đó em làm dâu người ta
Từ đó anh thành anh nghệ sĩ
Em thôi, em thôi không làm thơ
Em yên, em yên vui chuyện nhà
Còn đời người bạn năm nao
Trôi theo, trôi theo cơn áo
Cười đùa đàn địch xôn xao
Nhưng không quên câu hoa héo.
A à ! Lan Huệ sầu ai Lan Huệ héo
Lan Huệ sầu đời trong héo ngoài tươi.*

*Đời sống trôi hoài không nghỉ ngơi
Đời sống kéo dài cõi trần ai
Con tim, con tim gieo ngàn nơi
Anh yêu, anh yêu cũng nhiều rồi
Lòng vẫn thương người em tuổi thơ
Lòng vẫn nhớ tình duyên ngày xưa
Bao nhiêu, bao nhiêu thiên Trường Ca
Không qua, không qua câu Mẹ hò
Ngày nào Mẹ dạy câu ca
Đôi ta ru nhau trong gió
Ngày rày đọc lại câu thơ
Mưa rơi, mưa rơi trên má.
A à ! Tóc mai sợi vẫn sợi dài
Lấy nhau chẳng đặt, thương hoài ngàn năm.*

Sau khi soạn những bài réo gọi kỷ niệm nhẹ nhàng, tôi còn réo gọi kỷ niệm với những nói chua sót, tang thương. Tôi mượn bài thơ tình đầy chết chóc của thi sĩ Pháp Guillaume Apollinaire để soạn ca khúc:

MÙA THU CHẾT

theo thơ Guillaume Apollinaire
(Saigon-1970)

*Ta ngắt đi một cụm hoa thạch thảo
Em nhớ cho: Mùa Thu đã chết rồi !
Mùa Thu đã chết, em nhớ cho
Mùa Thu đã chết, em nhớ cho
Mùa Thu đã chết, đã chết rồi
Em nhớ cho, em nhớ cho
Đôi chúng ta sẽ chẳng còn nhìn nhau nữa
Trên cõi đời này, trên cõi đời này
Từ nay mãi mãi không thấy nhau
Từ nay mãi mãi không thấy nhau
Ta ngắt đi một cụm hoa thạch thảo
Em nhớ cho: Mùa Thu đã chết rồi !
Ôi ngát hương thời gian mùi th'ch thảo
Em nhớ cho rằng ta vẫn chờ em.
Vẫn chờ em, vẫn chờ em
Vẫn chờ....
Vẫn chờ... đợi em !*

Bài thơ này đã từng ám ảnh tôi hồi thập niên 50 khi tôi còn là sinh viên học nhạc tại Pháp. Được phổ nhạc thành một ca khúc Việt Nam, mang ngữ thuật nhạc trẻ, vào năm 1970 này, bài khúc MÙA THU CHẾT nổi lại truyền thống soạn nhạc mùa Thu của các nhạc sĩ lãng mạn trước đây, lần này thì ở một xúc cảm cao độ nhất. Vì nó khóc một cuộc tình có thật. Từ nay trở đi, hoặc tôi phổ nhạc những bài thơ chết chóc của các thi sĩ Việt Nam như ĐỪNG BỎ EM MỘT MÌNH, thơ của Hoài Trinh:

ĐỪNG BỎ EM MỘT MÌNH

Theo thơ Hoài Trinh - Phạm Duy phổ nhạc
(Saigon-1970)

*Đừng bỏ em một mình
Đừng bỏ em một mình*

Đường về nghĩa trang mông mênh
 Đừng bỏ em
 Đường bỏ em một mình
 Đường bỏ em một mình
 Đường về nghĩa trang lênh đênh
 Đừng bỏ em
 Đường bỏ em một mình
 Đường bỏ em một mình
 Cùng một lũ
 Cùng một lũ côn trùng rĩa rúc thân hình
 Đường bỏ em một mình
 Đường bỏ em một mình
 Một mỏ trình, một mỏ trình
 Chênh vênh chờ cỏ xanh
 Đường bỏ em một mình
 Đường bỏ em một mình
 Vài ngàn đời sau nữa
 Vài ngàn đời sau nữa
 Vài ngàn đời sau nữa
 Ai mái tóc còn xanh ?

... TÌNH HỒ (Khuyết Danh), CHUYỆN TÌNH BUỒN (Phạm Văn Bình)... hoặc tôi dựa vào một câu thơ của thi sĩ Hàn Mặc Tử để soạn bài:

GIẾT NGƯỜI TRONG MỘNG

(Saigon-1970)

*Làm sao giết được người trong mộng
 Để trả thù duyên kiếp phũ phàng.*

*Giết người đi ! Giết người đi !
 Giết người trong mộng đã bội thề*

Giết người đi ! Giết người đi !
 Giết người quên tình nghĩa phu thê
 Giết người đi ! Giết người đi !
 Giết người trong mộng đã đi về
 Giết người đi ! Giết người đi !
 Giết người như loài bướm đong đưa
 Giết người đi ! Giết người mơ !
 Giết tình thơ ! Giết người trong mộng mơ.
 Làm sao giết được người trong mộng
 Để trả thù duyên kiếp phũ phàng.

Nhưng người ơi ! Nhưng người ơi !
 Sao người trong mộng vẫn hiện về ?
 Nhưng người ơi ! Nhưng người ơi !
 Sao người trong mộng vẫn say mê ?
 Oi người ơi ! Oi người ơi !
 Sao tình trong mộng vẫn ê chề ?
 Oi người ơi ! Oi người ơi !
 Sao mình trong mộng vẫn ngu si ?
 Oi người ơi ! Oi người ơi !
 Thôi đành thôi, thôi đành thôi
 Giết người trong mộng mơ.

Làm sao giữ được người trong mộng
 Để được tình yêu, dẫu bể bàng.
 Giết người trong mộng ?
 Hay giữ người trong mộng ?
 Giết người trong mộng ?
 Hay giữ người mộng mơ ?

Đây là lúc ca sĩ Lệ Thu nổi tiếng qua những bài như NGẬM NGÙI, MÙA THU CHẾT... Tôi dùng tên nàng để soạn một bài hát khóc mỗi tình của tôi.

NƯỚC MẮT MÙA THU

(Saigon 1970)

Nước mắt mùa Thu khóc ai trong chiều
 Hàng cây trúc lá nghĩa trang đi u hiu
 Từng chiếc từng chiếc lệ khô vàng héo
 Buồn thương từng kiếp nằm trong mộ rêu tên người đời quên
 Nước mắt mùa Thu khóc than triền miên.
 Nước mắt mùa Thu khóc trong đêm dài
 Mùa mưa chơi với tiếng mưa buồn rơi
 Người xây ngục tối tình yêu lừa dối
 Giọt mưa tìm tới để chia làm lối với người hoài trinh
 Nước mắt mùa Thu khóc cho cuộc tình.
 Nước mắt mùa Thu khóc cho hạnh phúc
 Mỏng manh vụn đến rồi tan tành, như trăng thanh
 Nước mắt nào người khóc cho đời mất thần linh
 Rồi, người xa người (tôi xa tôi).
 Nước mắt mùa Thu khóc than một mình
 Một đời ca sĩ hát trong buồn tênh
 Giọng ca buồn bã vào trong đời úa
 Thời gian còn đó còn thương còn nhớ hoài
 Trời ơi nước mắt mùa Thu khóc thân phận mình.

Tình Ca Mùa Hạ

Cũng thuộc trong dòng nhạc tình chết chóc như vậy, tôi còn soạn những bài không được phổ thông lắm như YÊU LÀ CHẾT Ở TRONG LÒNG, NỖI BUỒN CÓ TÊN... Và vì có lúc hát lên những bài tình ca mùa Xuân, tình ca mùa Thu, tình ca mùa Đông rồi, bây giờ tôi soạn tình ca mùa Hạ trong đó, cũng giống như trong bài CỎ HỒNG, dự tính có nhiều hơn là ở trong những tình ca của những mùa yêu đương khác.

Mùa Hạ là mùa hoa phượng. Vào lúc trời đất ẩm áp nhưng lòng mình thì giá lạnh, tôi soạn PHƯỢNG YẾU, cũng là để kể lại cuộc tình vừa qua của tôi.

PHƯỢNG YẾU

(Saigon-1970)

*Yêu người như lá đổ chiều đông
 Như mây hồng chưa tím
 Như con chim khóc trong lồng
 Như cơn giông đêm hè
 Tình ta nức nở canh khuya
 Yêu người như suối cuộn rừng sâu
 Như con tàu say gió
 Như con giun ngược lên trời
 Yêu trăng sao vời vợi
 Làm sao sao nói được tình tôi.
 Yêu người ! Yêu Phượng !
 Yêu hoa đầu mùa
 Yêu máu rục rở, yêu em mù loà
 Yêu bằng tiếng nói đơn sơ
 Yêu người, yêu cả cơn mơ dụi dè
 Yêu bằng gió núi qua khe gập gềnh
 Yêu bằng tiếng hát yêu tinh
 Yêu người xong, chết được ngày mai
 Yêu như loài ma quái
 Đi theo ai tới chân trời
 Đi không ngại kêu gào
 Làm sao tránh được tình yêu.
 Yêu người, yêu có một lần thôi.
 Xin yêu, dù gian dối
 Xin yêu tôi, dầu nghi ngờ
 Khi bơ vơ còn nhiều
 Thì đâu chối bỏ tình yêu.*

Trong ba bài tình ca mùa Hạ sau đây thì có bài nhàn nhã và lười biếng, có bài nồng nực và cháy bỏng hơn bài PHƯỢNG YẾU. Bài NGÀY THÁNG HẠ còn đôi chút lãng mạn tính nhưng hai bài HA HỒNG, GIÓ THOẢNG ĐÊM HÈ đã ra khỏi loại nhạc tình cảm tính của tôi để mang khá nhiều nhục tính.

NGÀY THÁNG HẠ

(Saigon-1971)

*Ngày tháng Hạ, mênh mông buồn
 Lòng vắng vẻ như sân trường
 Hàng phượng vĩ cũng khác thường
 Nhỏ tia máu trên con đường
 Ngày tháng Hạ, lê thê dài
 Lòng nín lặng như khung trời
 Trời cao ngắt vươn lên hoài
 Nhà nghiêng xuống muốn khóc ai.
 Ngày tháng Hạ, trưa ngủ kỹ
 Theo tiếng nhạc ve sầu đưa
 Cây lá già trong tuổi thơ
 Bờ dốc mòn theo tường nhớ
 Ngày tháng Hạ, nơi rừng rú
 Trên cánh đồng hay Thủ - ô
 Buồn kéo dài như đường tơ
 Vạt nắng chiều vẫn còn chờ.
 Ngày tháng Hạ, loanh quanh về
 Nơi góc vườn hay trên hè
 Bờ sông vắng, neo con thuyền
 Dòng nước đứng trong êm đêm
 Ngày tháng Hạ, mưa gieo buồn
 Nơi phố nhỏ hai linh hồn
 Nằm nghe tiếng tương lai ròn*

Rồi bỗng thấy biết tiếc thương.

HA HỒNG

(Saigon-1972)

*Mùa hè đi qua như làn gió
Mùa hè trong ta đã đỏ hoe
Mùa hè đôi ta bốc lửa cháy
Lửa thiêu trái đất này
Mùa hè con tim đã toả nắng
Mặt trời trong ta đã ngời cao
Mùa hè mưa rơi cũng đỏ máu
Và nhuộm hồng trăng sao.*

*Đôi ta chỉ có một mùa Hè thôi
Đôi ta chỉ có một cuộc tình thôi
Mùa Hè vừa tới nơi rồi
Mùa Hè vừa tới rồi đi
Đôi ta chỉ có một mùa mà thôi
Đôi ta chỉ có một lần đời vui
Mùa hè nhuộm sắc đêm hồng
Mùa hè làm sáng tim đen.*

*Mùa hè cho khô những giọt nước
Lệ buồn trong đôi mắt ngủ yên
Tình nồng như hoa ngát nửa đêm
Dù rằng sẽ chóng tàn
Mùa hè thiên nhiên như tỉnh giấc
Mùa hè đưa ta tới hồng hoang
Trần trường yêu nhau trong trời đất
Mùa hè của uyên ương.
Đôi ta chỉ có một mùa Hè thôi
Đôi ta chỉ có một cuộc tình thôi
Mùa Hè sười ảm ta rồi
Dù rằng lửa tắt ngày mai
Đôi ta chỉ có một mùa mà thôi
Đôi ta chỉ có một lần đời vui
Mùa hè ngày tháng chưa già
Mùa hè h'nh phúc đôi ta.*

GIÓ THOẢNG ĐÊM HÈ

(Saigon-1970)

*Gió thoảng đêm hè, gió thoảng về khuya
Gió gập cô bé lúc tuổi xuân thì, giấc ngủ không mơ
Cô bé học trò, đến tuổi học trò
Gió thổi căng tròn dưới lồng ngực son
Gió rồn tim xuống, gió lạnh tâm hồn
Gió là nụ hôn làm cho cô bé nức nở nhiều hơn.
Gió thoảng đêm hè thương nhớ người đi
Nhớ người tình tở, nhớ người tình thơ
Nhớ cuộc tình xa
Ngày tháng hè là những ngày thương nhớ
Gió để cho đời man mác buồn tênh
Những cuộc tình tình sẽ còn mỏng manh
Hỡi cô em, lúc xuân xanh đa tình
Gió thoảng đêm hè, gió càng về khuya
Gió càng thương nhớ
Gió chỉ vô tình, gió gọi buồn thương
Cô bé một mình sẽ ngủ một mình.
Gió thoảng đêm dài muốn là niềm vui, muốn là ân ái
Gió chẳng nên lời, gió chẳng là ai
Để ru cô bé giấc ngủ không vui.*

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Cho Quê Hương Tội Tê

Thương Ca Chiến Trường

Với "tâm phần ca", tôi đưa ra những lời phản kháng: Vạch mặt bọn cường đạo quốc tế đạo diễn vở BI HẢI KỊCH. Phần nộ trước trò NHÂN DANH chủ nghĩa, hoà bình, nhân loại để giết lẫn nhau. Mĩa mai trong CHUYỆN HAI NGƯỜI LÍNH. Thờ dài với chuyện BÀ MẸ PHÙ SA. Thét lên rồi phát điên vì TÔI KHÔNG PHẢI LÀ GỖ ĐÁ. Cuối cùng tuyên bố Trời Phật Thánh Thần đều bất lực trước cái chết của NGƯỜI LÍNH TRẺ... Những tiếng nói thật về thân phận người lính Việt Nam như vậy cũng có những người khác nói lên, nhất là những thanh niên đang phục vụ trong Quân Đội. Một bài thơ nhan đề TRẢ LỜI MỘT CÂU HỎI của một người lính chiến tên là Linh Phương, đăng trong góc nhỏ của một tờ báo hằng ngày được tôi thêm lời, thêm ý để thành bài:

KỶ VẬT CHO EM

theo thơ Linh Phương

(Saigon-1971)

*Em hỏi anh, em hỏi anh, bao giờ trở lại ?
Xin trả lời, xin trả lời, mai một anh về
Anh trở lại, có thể bằng chiến thắng Pleime
Hay Đức Cơ, Đồng Xoài, Bình Giả
Anh trở về, anh trở về, hàng cây nghiêng ngả
Anh trở về có khi là hòm gỗ cài hoa
Anh trở về trên chiếc băng ca
Trên trục thẳng sơn mùi tang trắng.
Em hỏi anh, em hỏi anh, bao giờ trở lại ?
Xin trả lời, xin trả lời, mai một anh về
Anh trở về chiều hoang trốn nắng
Poncho buồn phủ kín hồn anh
Anh trở về, bờ tóc em xanh
Chít khăn sô trên đầu vợ vã, em ơi !
Em hỏi anh, em hỏi anh, bao giờ trở lại ?
Xin trả lời, xin trả lời, mai một anh về
Anh trở về, đây kỷ vật, viên đạn đồng đen
Em sang sông cho làm kỷ niệm
Anh trở về, anh trở về trên đôi nạng gỗ
Anh trở về, bại tướng cụt chân
Em ngại ngừng dạo phố mùa Xuân
Bên người yếu tật nguyên chai đá.
Em hỏi anh, em hỏi anh, bao giờ trở lại ?
Xin trả lời, xin trả lời, mai một anh về
Anh trở về nhìn nhau xa lạ
Anh trở về dang dở đời em
Ta nhìn nhau ánh mắt chưa quen
Cố quên đi một lời trần trối, em ơi !
Em hỏi anh, em hỏi anh, bao giờ trở lại ?
Xin trả lời. xin trả lời. mai một anh về.*

Ngoài những bài phản đối chiến tranh một cách trực tiếp như vậy, còn có những bài thơ phản đối

chiến tranh một cách gián tiếp. Đó là những bài thơ mong ước hoà bình mà bài KHI TÔI VỀ của Kim Tuấn -- một sĩ quan trong Quân Lực -- do tôi phổ nhạc vào 1968 là một ví dụ. Đây cũng là lời lẽ của một người lính Việt Nam chứ không phải lời lẽ của một người dân thường.

KHI TÔI VỀ, KHI TÔI VỀ, KHI TÔI VỀ

theo thơ Kim Tuấn

(Saigon 1968)

*Khi tôi về, con chim câu nằm trong tổ ấm
Dây thép gai đã hết rào quanh đồn phòng ngự
Và người lính đã trở về cây đấm ruộng xưa
Khi tôi về, con diều bay, đũa bay trong gió
Chón quê nhà trên thềm cỏ xanh
Có lũ trẻ để bụng lòỉ rồn đen, cười thanh bình.
Khi tôi về, có con trâu rung mõ xa xôi như trong giấc mộng
Khi tôi về, với hai tay tôi níu con tim tôi ôm lòng ngực
Khi tôi về, giọng hát ru nói lại dĩ vãng trầm trầm như chưa tắt thở
Có người rủ nhân loại đi xem địa ngục, mà không ai trả lời.*

*Khi tôi về, mẹ già vừa tóc bạc, đôi mắt nhìn xa xôi
Mẹ tôi ngóng tương lai và quên hết ưu phiền.
Con còn lại bay trên đồng ruộng xanh
Tre già bảo nhau cúi đầu trầm ngâm
Cùng mùi khói lam quen thuộc.
Con còn lại bay trên đồng ruộng xanh
Tre già bảo nhau cúi đầu trầm ngâm
Cùng mùi khói lam quen thuộc.*

*Khi tôi về, tôi đi thăm bờ sông thuở nhỏ
Tôi sẽ buồn vì chuyện ngày xưa
Tôi sẽ khóc vì chuyện quê hương
Bao lần đau khổ bao lần cay đắng.
Quê hương tôi là ở đó
Quê hương tôi ngày còn bé
Tôi lớn lên bằng lời ru
Và bằng tình thương bằng hờn căm và bằng tủi hờn.*

*Khi tôi về, con chim ca lời ca tình ái
Lũ thiếu nhi đã hát mừng cho đời thịnh trị
Dù còn yếu cũng nhào mình vỗ lấy tình yêu.
Khi tôi về, khi tôi về, cuộc đời xuôi chảy
Bóng trăng xưa soi trên lối mòn
Có rừng cây ám vì nhiều thương nhớ
Có người yêu cũ nằm chờ bên gối
Và khi thức dậy tôi tìm thấy tôi
Và khi thức dậy tôi tìm thấy tôi
Và khi thức dậy... tôi tìm... thấy... tôi.*

Tôi gọi chung tình hình của Việt Nam trong khoảng 1968-1972 bằng bốn chữ "quê hương tôi tệ" và trong bối cảnh bi đát này tôi cho in một nhạc tập nhan đề THƯƠNG CA CHIẾN TRƯỜNG. Thi sĩ Ngô Đình Vận có chung ý nghĩ nên gửi cho tôi hai bài thơ để phổ nhạc.

TÌNH KHÚC TRÊN CHIẾN TRƯỜNG TÔI TỆ

theo thơ Ngô Đình Vận

(Saigon-1971)

*Gửi tới em ! Gửi tới em ! Gửi tới em !
Một hạt mưa lẻ loi trong đêm tối, mưa bay dài
Gửi tới em ! Gửi tới em ! Gửi tới em !
Một giọt mưa, hạt nước mắt
Hạt nước mắt hiêm hoi trong đời này !
Gửi tới em ! Gửi tới em ! Gửi tới em !
Một đóm lửa lạc loài
Điếu thuốc trên môi, lập loè trong giông bão*

Gửi tới em ! Gửi tới em ! Gửi tới em !
 Hơi thở này nồng nàn, ta yêu nhau đắm say (ơ ơ ờ)
 Gửi tới em ! Gửi tới em ! Gửi tới em !
 Những gì còn sống sót trên đời
 Như hơi ấm tuyệt vời
 Như hơi ấm tuyệt vời
 Ta ôm em và tan loãng trong không gian
 Ta ôm em và tan loãng trong không gian lưu đầy.

Gửi tới em ! Gửi tới em ! Gửi tới em !
 Em có nghe xào xạc ?
 Tiếng lá bay xào xạc
 Tiếng gió đêm buồn buồn
 Lang thang trên muôn vòm đỉnh cây
 Hạnh phúc nào không tả tôi không đắng cay ?
 Hạnh phúc nào không tả tôi không đắng cay ?

THẦM GỌI TÊN NHAU
TRÊN CHIẾN TRƯỜNG TÔI TỆ

theo thơ Ngô Đình Vận
 (Saigon-1971)

Thầm gọi tên mây !
 Thầm gọi tên tao !
 Thầm gọi tên nó !
 Những thằng tốt đen trong cuộc đời
 Thằng lính non hay già rồi
 Gọi tên mây !
 Gọi tên tao !
 Gọi tên nó !
 Gọi tên nhau, tên nhau...
 Thầm gọi tên mây !
 Thằng bạn của tao !
 Mây vừa ngã xuống
 Chiến trường núi cao nơi địa đầu
 Thung lũng sâu nơi Hạ Lào
 Gọi tên mây !
 Gọi tên tao !
 Gọi tên nó !
 Gọi tên nhau, suốt đời !

Tao gọi tên mây !
 Tao gọi tên tao !
 Tao gọi tên nó !
 Chiến tranh ơi ! Mỗi cuộc đời nằm trong chiếc thẻ bài
 Mây ơi, vợ con mây đâu, bạn bè mây đâu ?
 Tao gọi tên mây !
 Tao gọi tên tao !
 Tao gọi tên nó !
 Lũ chúng ta biết du dương, mến quê hương, biết yêu thương
 Có anh em, có con tim, biết đau thương, biết cả thù oán...

Thầm gọi tên mây !
 Thầm gọi tên tao !
 Thầm gọi tên nó !
 Giữa làn gió đêm trong rừng già
 Hay dưới mưa trên vỉa hè
 Gọi tên mây !
 Gọi tên tao !
 Gọi tên nó !
 Gọi tên nhau, tên nhau !

*Thắm gọi tên mây !
Thẳng bạn của tao !
Mây vừa ngã xuống
Hỡi mây chết đi cho người đời
Còn sống yên trong nụ cười
Gọi tên mây !
Gọi tên tao !
Gọi tên nó !
Gọi tên nhau, suốt đời !*

Nhưng nếu cần phải đánh giá từng bài trong loại ca khúc được gọi là thương ca chiến trường hay là bài hát trên quê hương tôi tệ thì bài thơ **TƯỜNG NHƯ CÒN NGƯỜI YÊU** của Lê Thị Ý do tôi phổ nhạc vào năm 1971 phải là bài ca náo nùng, đau thương và chua xót nhất. Bài này mô tả cảnh người goá phụ đi lính xác chồng từ nơi chiến địa trở về.

TƯỜNG NHƯ CÒN NGƯỜI YÊU

theo thơ Lê Thị Ý
(Saigon-1971)

*Ngày mai đi nhận xác chồng
Say đi để thấy mình không là mình
Ngày mai đi nhận xác anh
Cuồng si thuở ấy, hiển linh bây giờ
Cao nguyên hoang lạnh ơ hờ
Như môi goá phụ nhạt mờ vết son
Tình ta không thể vuông tròn
Say đi mà tưởng như còn người yêu.*

*.....
Phi cơ đáp xuống một chiều
Khung mây bàng bạc mang nhiều xót sa
Dài hơi hát khúc thương ca
Thân cô khép kín trong tà áo đen
Chao ôi thềm nọ hôn quen
Chong đèn hẹn sẽ đêm đêm đợi chờ
Chao ôi thềm nọ hôn quen
Chong đèn hẹn sẽ đêm đêm đợi chờ
Bây giờ anh phủ màu cờ
Bây giờ anh phủ màu cờ...*

*.....
Em không nhìn được xác chàng
Anh lên lon giữa hai hàng nệm trong
Mùi hương cứ tưởng hơi chồng
Ôm mỏ cứ tưởng ôm vòng người yêu !*

Trong tập **THƯƠNG CA CHIẾN TRƯỜNG** được ấn hành lúc đó, có bài thơ **MÀU TÍM HOA SIM** của thi sĩ Hữu Loan, phản ánh sự chua xót của người bộ đội trong kháng chiến có vợ trẻ bị chết bom. Bài thơ được phổ nhạc với cái tên **ÁO ANH SÚT CHỈ ĐƯỜNG TÀ**, một ca khúc phải được coi như một thương ca chiến trường.

ÁO ANH SÚT CHỈ ĐƯỜNG TÀ

theo thơ Hữu Loan
(phổ nhạc từ lâu - phổ biến tại Saigon năm 1971)
*Nàng có ba người anh đi bộ đội lâu rồi
Nàng có đôi người em có em chưa biết nói
Tóc nàng hãy còn xanh, tóc nàng hãy còn xanh...
Tôi là người chiến binh xa gia đình đi kháng chiến
Tôi yêu nàng như yêu người em gái tôi yêu
Người con gái tôi yêu, người em gái tôi yêu.*

*Ngày hợp hôn tôi mặc đồ hành quân
Bùn đồng quê bết đôi giày chiến sĩ
Tôi mới từ xa nơi đơn vị về
Tôi mới từ xa nơi đơn vị về*

Nàng cười vui bên anh chồng kỳ khôi
 Thời loạn ly có ai cần áo cưới
 Cưới vừa xong là tôi đi.
 Cưới vừa xong là tôi đi.

Từ chốn xa xôi nhớ về ái ngại
 Lấy chồng chiến binh mấy người trở lại
 Mà nhớ khi mình không về
 Thì thương người vợ, bé bỏng chiều quê.
 Nhưng không chết người trai chiến sĩ
 Mà chết người gái nhỏ miền xuôi
 Nhưng không chết người trai chiến sĩ
 Mà chết người gái nhỏ miền xuôi
 Nhưng không chết người trai chiến sĩ
 Mà chết người gái nhỏ miền xuôi
 Hỡi ôi ! Hỡi ôi !

Tôi về không gặp nàng
 Má ngời bên mộ vàng
 Chiếc bình hoa ngày cưới
 Đã thành chiếc bình hương
 Nhớ xưa em hiền hoà
 Áo anh em viên tà
 Nhớ người yêu màu tím
 Nhớ người yêu màu sim.
 Giờ phút lia đời
 Chẳng được nói một lời
 Chẳng được ngó mặt người...

Nàng có ba người anh đi bộ đội lâu rồi
 Nàng có đôi người em, những em thơ sẽ lớn
 Tóc nàng hãy còn xanh, tóc nàng hãy còn xanh
 Ôi một chiều mưa rừng trên chiến trường Đông Bắc
 Ba người anh được tin người em gái thương đau
 Và tin dữ đi mau, rồi tin cưới đi sau.

Chiều hành quân qua những đồi sim
 Những đồi sim, những đồi sim, đồi tím hoa sim
 Tím cả chiều hoang biên biệt
 Rồi mùa Thu trên những dòng sông
 Những dòng sông, những dòng sông làn gió Thu sang
 Gió rờn rợn trên mộ vàng
 Chiều hành quân qua những đồi sim
 Những đoàn quân, những đoàn quân và tiếng quân ca
 Có lời nào ru ời ời :
 À ơi ! À ơi ! Áo anh sút chỉ đường tà
 Vợ anh chết sớm, mẹ già chưa khâu
 Những đồi sim, những đồi sim, đồi tím hoa sim
 Đồi tím hoa sim, đồi tím hoa sim
 Đồi tím hoa sim, đồi tím hoa sim
 Đồi tím hoa sim...

Chiến Ca

Sau thời gian soạn thương ca chiến trường thì xảy ra mùa hè đỏ lửa 1972. Tôi tạm quên những bài hát cho quê hương tòi tẽ để soạn cho Không Lực Việt Nam những bài tích cực hơn như: ĐIỆP KHÚC TRẦN THẾ VINH, VÙNG TRỜI MANG TÊN TA, LÊN TRỜI, TRONG BẢO CÁT MƯA RỪNG v.v...

ĐIỆP KHÚC TRẦN THẾ VINH
 Đây mặt trời nhỏ bé phương Nam

Mặt trời từng sưởi ấm cô đơn
 Cho ta bay ngang qua lửa đạn
 Cho quê hương yên vui ngày loạn
 Nay mặt trời hãy khóc đi thôi
 Vì người tình của nắng lên ngôi
 Con chim xanh bao la tình người
 Thành vị thần : TRẦN THẾ VINH ơi !
 Nay Thần Đất giữ dùm thân tôi
 Ngăn xâm lăng dưới đất trên trời
 Nay Thần Gió giữ hồn cho tôi
 Xin dâng cho Tổ Quốc muôn đời.

Này bầu trời, này ánh trăng xanh
 Này cả rừng sao sáng lung linh
 Nghe anh VINH đêm đêm hiện hình
 Trên quê hương trong cơn chuyển mình
 Này cả dòng sông nước chia ngăn
 Một người hùng gầy cánh cho dân
 Xin nhân danh yêu thương vẹn toàn
 Hẹn một ngày thống nhất quê hương.
 Nay Thần Đất giữ dùm thân tôi
 Ngăn xâm lăng dưới đất trên trời
 Nay Thần Gió giữ hồn cho tôi
 Xin dâng cho Tổ Quốc muôn đời.

Này người tình yêu dấu không tên
 Phận đàn bà cuộc chiến trao duyên
 Quân xâm lăng gây nên sự tình
 Không ai mang khăn tang một mình
 Này người tình hãy nín đau thương
 Vì người dù xa vắng giai nhân
 Nhưng quê hương ta thêm thân tượng :
 Một người hùng trần thế vinh quang.
 Nay Thần Đất giữ dùm thân tôi
 Ngăn xâm lăng dưới đất trên trời
 Nay Thần Gió giữ hồn cho tôi
 Xin dâng cho Tổ Quốc muôn đời.

Rồi tôi phổ thơ của Phạm Lê Phan thành 16 chiến khúc của Trường Ca CHIẾN CA MÙA HÈ. Tôi còn đem bài thơ MƯỜI HAI THÁNG ANH ĐI của Phạm Văn Bình làm thành bài hát HÀNH TRÌNH ANH THỦY QUÂN LỤC CHIẾN. Tôi gọi tất cả là chiến ca.

HÀNH TRÌNH ANH THỦY QUÂN LỤC CHIẾN

hay là

MƯỜI HAI THÁNG ANH ĐI

theo thơ Phạm Văn Bình
 Tháng giêng xuôi quân ra Huế
 Cổ đô hoang vu điêu tàn
 Bãi học chiều, em vắng bóng
 Tóc thề đã quấn khăn tang
 Tháng hai về trấn ven đò
 Chong mắt hoả châu, giữ cầu
 Gió thoảng vào hơi rượu mạnh
 Qua làn sương ánh đèn mầu

.....
 Ba lô lên vai, tới miền Tây Đô
 Quê hương em xanh, xanh ngọc bóng dừa
 Đêm ngủ bìa rừng, thêm làn môi ẩm
 Ngọt trái sầu riêng, này lúc sang mùa...

.....
 Bây giờ trời mây vào hạ
 Mẹ em bận đi lễ chùa

Em cầu nguyện cho chiến sĩ
 Trên đường nắng sớm, chiều mưa
 Tháng năm theo vì sao biếc
 Hoa phượng nở quanh sân trường
 Ngày xưa những tờ lưu bút
 Bây giờ phong thư gói quà
 Tháng sáu anh vẫn miệt mài
 Hành quân chưa về thăm em
 Đừng khóc ve sầu mùa hạ
 Xa thì xa vẫn chưa quên...

Sang Thu mưa ngâu, nước mù bay mau
 Ở hay ta sao trong lòng dâng sầu
 Tráng sĩ xưa hề vượt cầu sông ấy
 Người đứng đầu sông, người cuối sông này

Bây giờ còn đâu huyền thoại
 Hằng Nga của em bé thơ
 Tất cả bầu trời thơ ấu
 Ai làm tháng Tám cần khô
 Tháng Chín ta về Cửu Long
 Vú sữa căng của mẹ hiền
 Anh đi cho đồng tươi thắm
 Tặng em này chiến công vang...

Về Cà Mau, một phong thư
 Gửi cho em, lời gió thương mây, lời chim nhớ rừng,
 Lời gió thương mây, lời chim nhớ rừng
 Lời gió thương mây, lời chim nhớ rừng, lời ta chờ nhau

Cuối năm mùa Đông đan áo
 Cuối năm trời đã lạnh rồi
 Thiên hạ đưa áo cưới, ta thì hẹn tới mai sau.

Hoa mai nở đầy, em đang chờ đợi
 Mười hai tháng rồi, dài ước mơ say
 Nhớ má cho hồng, nhớ môi em ngọt
 Anh về cùng em, vui đón giao thừa.

CHIẾN CA MÙA HÈ, thơ của Phạm Lê Phan do tôi phổ nhạc là một trường ca gồm 16 đoạn khúc.

CHIẾN CA MÙA HÈ

theo thơ Phạm Cao Phan

PHẦN I : TRỊ THIÊN

- 1.- Qua Cầu Ái Tử
- 2.- Bên Giòng Thạch Hãn
- 3.- Lời Dặn Dò

PHẦN II : TAM BIÊN

- 4.- Suối Trăng Hồn
- 5.- Đêm Hội Máu
- 6.- Một Tình Thiêng

PHẦN III : BÌNH LONG

- 7.- Đêm Hội Pháo
- 8.- Bất Khuất

PHẦN IV : CHIẾN THẮNG SAU CÙNG

- 9.- Đưa Mẹ Về
- 10.- Trị-Thiên Yêu Dấu
- 11.- Đưa Mẹ Về
- 12.- Hội Gió Trường Sơn
- 13.- Đưa Mẹ Về
- 14.- Sữa Trắng Rừng Xanh

PHẦN KẾT : MẠC NIỆM

15.- Mặc Niệm
16.- Xin Tha Thứ

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Đạo Ca Giữa Thành Vách Sương Mù

Tranh Hồ Thành Đức

Đầu thập niên 70, có sự gặp gỡ giữa tôi và nhà thơ Phạm Thiên Thư -- tức thiền sư Tuệ Không -- khiến cho nhạc của tôi bây giờ thiên hẳn về nhạc tâm linh mà trước đây tôi chỉ đem thoáng vào tâm ca hay vào những đoản khúc như LỬ HÀNH, XUÂN HÀNH v.v... Cách đây ít lâu, Phạm Thiên Thư đã cho tôi những lời thơ đẹp để soạn thành những ca khúc thoát tục như ĐƯA EM TÌM ĐỘNG HOA VÀNG, GỌI EM LÀ ĐÓA HOA SÂU, EM LỄ CHÙA NÀY... và bây giờ thì anh cho tôi những lời thơ đạo để tôi soạn thành MƯỜI BÀI ĐẠO CA.

Trong những bài báo viết về ĐẠO CA, tôi chọn bài của Georges Etienne Gauthier để giới thiệu với các bạn. Bài này khởi đăng trên báo BÁCH KHOA (Saigon) từ số 332 tháng 11, 1970, rồi đăng tiếp trong các số 334, 335, 337, 339, 340, 342, 345, 346, 347, 350, 354, 355, 363, 367, 372 và chấm dứt với số 375, tháng 7-1972. Bản chuyển ngữ do nhà văn Võ Phiến, dưới bút hiệu Thu Thủy dịch.

Georges Etienne Gauthier Đạo Ca: Tiên Về Ánh Sáng

Trên mảnh đất Mỹ Châu mà tôi đang sống, hằng ngày, những nhà chọc trời và những hỏa tiễn, máy móc và kỹ thuật tự động vẫn nêu lên với chúng tôi một chân lý. Trên mảnh đất Đông Dương và còn trên nhiều miền khác trên thế giới, chân lý hàng ngày thường hiện bày dường như là chân lý của súng đạn và chiến cụ, chân lý của xương máu và hận thù. Toàn những thứ chân lý lọc lừa, những chân lý mà là những nguy trá. Nhưng tôi muốn nhớ rằng tôi là một con người và tâm hồn tôi cần đến một chân lý rộng lớn hơn, êm đềm và dịu ngọt hơn, mà cũng vĩnh cửu hơn. Đi tìm chân lý, đó là hành trình mà Phạm Thiên Thư và Phạm Duy đề nghị với tôi khi bắt đầu mười bài thơ và khúc điệu này.

Nhưng cuộc đi tìm chân lý không ngăn ngại, không dễ dàng gì. Bởi vì MƯỜI BÀI ĐẠO CA này giống như thể một thứ trường ca, với hướng đi rõ rệt, với sự luân chuyển của những màu sắc rất riêng biệt của thơ và nhạc nhưng cuối cùng tạo thành một bích họa mang tính cách gần như có một không hai. Nào! chúng ta đừng nên kéo dài mãi phần vào đề này, mà hãy lên đường đi tìm chân lý. Và để nhất quyết làm cuộc hành trình đi đến tận cùng của chính chúng ta, trước tiên hãy rũ một chút bóng râm xuống tâm hồn mình...

Đạo ca 1 PHÁP THÂN

*Xưa em là kiếp chim, chết mục trên đường nhỏ
Anh làm cội băng mai, để tang em, chờ mây thuở
Xưa em làm kiếp lá, rụng xuống lòng suối thu
Anh làm mưa tháng bảy, đôi hàng lệ ướt tương tư
Xưa em làm kiếp hoa, chết rũ trong nội cỏ
Anh làm giọt sương sa, sầu thương em, lệ anh nhỏ
Xưa em làm kiếp gió hay có làm kiếp mây
Anh làm chim chích choè, trên đầu gậy, anh hát ca
A ha, ta tuy hai mà một ! A ha, ta tuy một mà hai !
A ha, ta tuy hai mà một ! A ha, ta tuy một mà hai !*

... Bởi vì chính cái cổng vào **Đạo Ca Một** ấy đang chìm trong một hoà điệu mờ ảo, dị thường và như là mê hoặc -- lối hoà điệu chuyển hành rất thích hợp với mục đích thăng hoa cuộc sống, ca ngợi tình yêu huyền hoặc giữa những con người -- nhưng giai điệu của Phạm Duy này, len lỏi khó khăn qua giọng Sol trưởng lững lờ để nghỉ lại ở một hợp âm Mi giảm, chỉ có thể đạt hết được ý nghĩa trong hoà điệu có tính cách ẩn tượng và nhuộm màu nhạc vô thể đó mà thôi. Thực ra, có thể nói rằng giai điệu này phát sinh chính từ hoà điệu vậy.

Mình với ta tuy hai mà một. Ta với mình tuy một mà hai... những câu thơ ấy của Tân Đà bỗng nhiên xuất hiện vào giữa nhạc phẩm. Vũ trụ chỉ là một; chúng ta không phải tìm chân lý vì chân lý chính là chúng ta. Và trong một đoạn rất tương phản, nhạc Phạm Duy sẽ nhấn mạnh sự xác thực của nhất nguyên tính ấy. Do đó, giọng Sol trưởng vừa rồi càng lững lờ và bấp bênh bao nhiêu thì giọng Mi giảm lúc này càng chắc chắn và quả quyết bấy nhiêu, trong sự diễn tả niềm hạnh phúc trĩu nặng mà nghệ sĩ đang cảm thấy. Tôi yêu nét hân hoan trong vinh quang của giọng Mi giảm, nó hoàn toàn điển hình cho nhạc Phạm Duy.

*Xưa em làm kiếp ao, ưu tư mùa cuối Hạ
Anh làm chim bói cá, đậu soi mấy mùa trăng
Xưa em là chữ biếc, nằm giữa lòng cuốn kinh
Anh là thiền sư buồn, ngồi tụng dưới ánh trăng
Xưa ta hẹn với nhau, tìm nhau giữa vô thường
Anh hoá thân làm mục, thấm vào cuốn kinh thom
Mai sau chờ nhau nhé, đầu thai vào kiếp hoa
Chốn mây mờ phiêu bạt, chờ đợi... chim hót ca.
A ha, ta tuy hai mà một ! A ha, ta tuy một mà hai !
A ha, ta tuy hai mà một ! A ha, ta tuy một mà hai !*

Thương người là thương mình; cứu người là cứu mình: đó là một chủ đề mà **Đạo Ca Hai** sẽ nhấn mạnh. Và trên những câu thơ tinh vi của thi phẩm thanh tịnh đó, giai điệu của Phạm Duy lướt qua như đám mây xanh giữa bầu trời bao la và trong sáng của giọng Do trưởng. Nhưng phải chăng chính ngọn gió ban mai đó đã gọi hứng cho nghệ sĩ một giai điệu dịu dàng và như là phai biến này,

một bản luân vũ mềm mại và không cần dấu điểm sự nồng nhiệt? Phạm Duy ở trong tình yêu!

Đạo ca 2

ĐẠI NGUYỆN

*Muôn loài như sương rơi, xin làm hoa trắng đờ
 Hoa yêu sương chẳng rời, hoa yêu sương tuyệt vời
 Muôn loài như cát trắng, xin làm dòng nước trong
 Ra trùng dương tím mát, cát sông vẫn nguyện lòng
 Muôn loài như mây lam, xin làm trời bát ngát
 Cho mây trôi bạt ngàn, như sương trong rừng trầm
 Muôn loài như hoa thắm, xin làm một ánh dương
 Cây cỏ mừng ánh nắng, tiếng chim hót dị thường.
 Thương người như thương thân ! Thương người như thương mình !
 Thương người như thương thân ! Thương người như thương mình !
 Thương người như thương thân !*

*Muôn loài như hương thơm, xin làm cơn gió sớm
 Đưa hương đi thập phương, nuôi trăng sao tỏ tường
 Muôn loài như con suối, xin làm biển khát khao
 Khi buồn như kiếp núi, nước mưa sẽ gột sầu
 Xin làm màu hoa kia, hoa vàng trong kiếp sống
 Xin xanh như cỏ dại, bao Thu Đông thường tại
 Xin làm hạt cây nhé, cho đời hiện hữu Xuân
 Xin làm chim gỗ mõ, gõ tan kiếp hồng trần.
 Thương người như thương thân ! Thương người như thương mình !
 Thương người như thương thân ! Thương người như thương mình !
 Thương người như thương thân !*

Đạo Ca Ba sẽ có một không khí hoàn toàn khác hẳn. Truyện một chàng dũng sĩ trên lưng ngựa vàng, đi tìm người đẹp lý tưởng, để rồi cuối cùng, chính con ngựa vàng hoá thân thành người đẹp đó: ảo ảnh đã hóa thành sự thực. Ở đây, nhạc cũng như thơ, sẽ hùng tráng, phấn khích. Phạm Duy thực hiện những giấc mơ của mình. Nhất là một Phạm Duy trên đỉnh nghệ thuật của ông. Từ phách đầu tới phách cuối của nhạc phẩm lớn này, dòng nhạc chảy dài, dồi dào, mãnh liệt, tài tình. Nếu cuộc hóa thân trong ca khúc là kỳ diệu, thì cuộc hóa thân khác, cuộc hóa thân mà Phạm Duy bắt giai điệu của ông phải chịu, cũng lại thật là kỳ diệu. Tùy theo những biến chuyển của lời thơ, giai điệu sẽ linh động và dồn dập, rồi dài các và oai dũng rồi -- ở những đoạn có ghi ANDANTINO và ANDANTE thì lại nùng nàn, kiêu hùng và hơi có tính cách nhạc kịch; sau khi quay về -- MODERATO rồi RALLENTENDO -- đoạn mở đầu nào nồng nhiệt giọng Ré thứ, một kết cấu ngắn bằng giọng Ré trưởng làm cho tuyệt mỹ nhạc phẩm lớn lao này, một công trình âm thanh có khả năng diễn đạt và gợi cảm hiếm có. "Trong nghệ thuật, có một loạt những niềm hân hoan ưu đẳng, thâm trầm và cao thượng đến độ ta phải mang ơn mãi mãi kẻ nào đã mang đến cho ta". Nhưng tôi đâu cần phải trích lại câu nói đó của Sacha Guitry nhỉ? Từ rất lâu, Phạm Duy đã xứng đáng với lời này.

Đạo ca 3

CHÀNG DŨNG SĨ VÀ CON NGỰA VÀNG

(Áo Hoá)

*Một chàng dũng sĩ trên thót ngựa vàng rong ruổi sa trường
 Một chàng dũng sĩ trên thót ngựa vàng rong suốt thời gian
 Một chàng dũng sĩ đôi mắt u buồn như ánh trăng vàng
 Lòng chàng nung nấu một mối u sầu tìm dấu người yêu.*

*Một sớm mai chàng dừng nơi đỉnh núi
 Mai trắng đôi hàng... mai trắng đôi hàng rơi rơi
 Như mường tượng áo tơ người
 Một chiều dừng cương nơi bờ sông vắng
 Lốp lốp xuôi dòng, sóng biếc mơ màng*

Như những nỗi buồn mênh mông
 Rồi một đêm chàng ngừng nơi bãi núi
 Chiến trường thoáng tiếng mưa rơi
 Như vắng gót hài xa xôi
 Rồi một ngày nao dừng ngay bờ suối
 Ngỡ tóc người xưa, mái tóc cài hoa, những làn tơ.

Chàng tìm khắp cõi không thấy bóng người
 Không thấy bóng người
 Đường dài soái bóng, trong gió ngựa vàng thay sắc đổi lông
 Chàng còn đi mãi, đi mãi, đi hoài, đi hoài
 Vào làn sương khói, chiếc áo tươi màu nay đã nhạt phai.

Rồi một hôm chàng trở lại
 Ngựa dừng bên dòng nước mưa
 Ngâm mình sâu trong suối biếc,
 Bỗng thấy yếu thương vô bờ
 Rồi một hôm chàng trở lại,
 Cày lại sa trường xác xơ
 Ươm bầu, ươm dưa khắp lối
 Lũ bướm bay quanh hoa vàng
 Ngỡ bước chân xưa của nàng
 Ngỡ bước chân xưa của nàng.

Chàng lên đỉnh núi, vun mai giữa trời
 Mùa Đông rồi tới, hoa bay trước đời
 Rừng mai nở mãi, trông như nét cười của ai... ai ơi
 Ngoài sông gầm gió, trên sông bắc cầu
 Cùng con ngựa quý, qua sông lúc nào
 Chợt con ngựa cũ thân yêu hoá thành người yêu.

Ngựa vàng đã hoá thân, hoá thân là người yêu muôn thuở
 Ngựa vàng đã hoá thân, hoá thân là người vẫn hằng mơ
 Rồi chàng dừng sĩ, đôi mắt sáng ngời như ánh mặt trời
 Cùng người yêu quý đi suốt cuộc đời, tình ái nở hoa.

Ngựa vàng đã hoá thân, hoá thân là người yêu muôn thuở
 Ngựa vàng đã hoá thân, hoá thân là người vẫn hằng mơ
 Rồi chàng dừng sĩ, đôi mắt sáng ngời như ánh mặt trời
 Cùng người yêu quý đi suốt cuộc đời, tình ái nở hoa
 Viên thành đạo ca cho đời ca hát !

Và bây giờ thì ta tới **Đạo Ca Bốn**. Trong một bài thơ cảm động, Phạm Thiên Thư sẽ kể cho chúng ta nghe câu chuyện buồn của một bà Mẹ kia, đi tìm đưa con ruột rồi một hôm, bà chết đi, biến thành Mẹ chung của chúng ta, biến thành thiên nhiên bao bọc chúng ta.... Cũng giống như hình ảnh của bà Mẹ đó, giai điệu của Phạm Duy đi lang thang, buồn bã và già cội trong giọng Mi thứ âm ảm, đây đó chỉ lọt vào dăm ba tia nắng hoà điệu ngân ngùi. Điệu ru nặng nề và phiến muộn dành cho đứa con không còn nữa. và mặc dù lời thơ sáng lên vào đoạn cuối, điệu ru của sự đau khổ vẫn không kém phần tang tặc và nhọt nhọt cho đến phách cuối cùng, để lại trong lòng chúng ta một cảm tưởng lạ lùng khôn tả.

Đạo ca 4
QUÁN THẾ ÂM
(Hoá Thân)

Có bà mẹ đi tìm con trên đỉnh đồi lan trắng

*Có bà mẹ đi tìm con trong động hang lan vàng
 Có bà mẹ đi tìm con bên bờ sông lam tím
 Có bà mẹ đi tìm con trong thung lũng cỏ hoang.
 Trên đỉnh mùa Xuân, mẹ ta thương cả rừng hoa lá
 Trong mùa Hạ, bên bờ lau, Mẹ yêu tiếng ve rầu rầu
 Thu về nằm trong bụi cây, nhớ mây trời xanh ngát
 Nuôi một đàn chim mỏ côi, khi Đông tuyết lạnh rơi.*

*Bốn mùa hoa đua nở, bốn mùa Mẹ lang thang
 Tim con, loà đôi mắt, gọi con, lời đã khan
 Khóc con, lệ đã cạn, thương con, lòng vắng hoang
 Nhớ con, sầu đã ngát, đợi con, hồn đã tan.
 Tay Mẹ đang quờ quạng, như một cành khô khan
 Nhớ con tìm khắp chốn, rời rã cả thời gian
 Khi còn là thiếu phụ, thơm như nhành ngọc lan
 Đến nay, già tóc trắng, tìm con đà máu trắng.*

*Thế rồi, một hôm Mẹ chết, hơi Mẹ trong trời chưa hết
 Ôm cả trần gian đầy vơi, nhân loại đeo tang người
 Tim Mẹ thành ra trùng dương, máu Mẹ thành sông thành nước
 Ôi đời trầm luân, Mẹ thương, chiếu ánh sáng từ quang.
 Bây giờ Mẹ đã thành mơ, hơi Mẹ hoá thành hơi gió
 Bốn mùa ngồi nghe mọi nơi, tiếng Mẹ ru bồi hồi
 Xưa là Mẹ đi tìm con, tiếng Mẹ ru buồn khắp chốn
 Bây giờ hiện thân Mẹ chung, tiếng Mẹ hát ru dịu dàng
 Tiếng Mẹ hát ru dịu dàng
 Tiếng Mẹ hát ru dịu dàng.*

Tôi yêu tính chất tượng trưng của các **Đạo Ca Ba** và **Đạo Ca Bốn**. Bà Mẹ ấy và chàng dũng sĩ kia thật là những nhân vật cảm động, kẻ đi tìm con đã mất, người đi tìm ảo ảnh đã tan cho đến khi cả hai cùng hoà vào tình yêu và chân lý, những cuộc hóa thân duy nhất và cuối cùng...

Nếu ta đặt đời ta vào dòng sông của nhân loại thì ta không còn sợ chết nữa. Sự chết là niềm vui: đó là điều mà Phạm Thiên Thư và Phạm Duy thử tiết lộ trong **Đạo Ca Năm** này, đem sự việc để giải thích hành vi của người con gái nhỏ tuổi Nhất Chi Mai -- một thứ hành động làm cho đa số người Tây phương phải phân vân, kể cả tác giả bài này. Giai điệu của ca khúc, vô sắc và thơm tho lạ lùng, được xây dựng trên một âm điệu chuyển hành đi lên -- hoà điệu chuyển hành giản dị nhưng được Phạm Duy sử dụng một cách rất thông thái -- nhưng cũng như trong **Đạo Ca Một**, giai điệu và hoà điệu ở đây sẽ liên hệ với nhau khá chặt chẽ, cái này ít nhiều dẫn dắt cái kia. Khởi đầu từ giọng Fa trưởng giả định, giai điệu bơi lội trong một vũng nước lặn này cũng lại có tính chất khá vô thể, cho đến một đoạn bằng giọng La trưởng bền vững hơn một chút. Sau khi trở về giọng Fa trưởng mở đầu, ca khúc sẽ kết thúc một cách hơi bất ngờ bằng cung La trưởng sáng sủa, giống như khuôn mặt của Phạm Duy càng ngày càng thụ cảm ân sủng, tự giải thoát ra khỏi thế giới dục vọng để đạt đến một thế giới vô diện...

Đạo ca 5 **MỘT CÀNH MAI**

*Em bé khóc đòi cha, như mẹ khóc đòi con
 Người chồng khóc người vợ, người yêu khóc người yêu
 Nước mắt vẫn đầy vơi, sinh tử vẫn còn đây
 Đời này qua đời nọ, tử sinh vẫn còn kia.
 U ù u U u u U u u U u.*

*Ôi máu đã thành sông, xương người đã thành non
 Hận thù như trời bể, hồn căm vẫn còn nghe
 Cái chết vẫn còn kia, sao cuộc sống còn mê*

*Đòi thù, thì oán đời đời
Đền nhau chỉ có chút lệ thôi
U ù u U u u u U u u U u.*

*Nước mắt bỗng ngừng trôi, khi người đã nguyện dâng
Thân mình làm đuốc hồng, cho đồng lúa trở bông
Cuộc sống chết nào đây ? Đau buồn sẽ đổi thay
Đem mình vào kiếp người, thoát khỏi nỗi tử sinh.
Cành mai đã rụng rơi, rơi rụng xuống cuộc đời
Một cành mai rụng rời, làn hương vẫn chẳng phai
Người không riêng của ai, nhân loại vẫn của người
Đặt mình trong dòng đời, tử sinh cũng là vui
Một cành mai, mai mãi, mãi mãi
Một cành mai, mai mãi, mãi mãi
Mãi mãi...*

Biết nói làm sao về niềm cảm xúc lớn lao đã tràn ngập tôi khi tôi mới lướt qua lần đầu tiên lời thơ của **Đạo Ca Sáu**? Tôi vốn sinh sống ở một miền tuyết lạnh, ở đây con tim người ta thường gần như bị tê cứng nếu không phải là bị nguội lạnh theo với khí hậu xung quanh -- tôi đã tưởng chừng nếu ngày tôi còn bé Mẹ tôi cũng ru tôi bằng những lời ru tương tự thì, vâng, tôi đã tưởng chừng tôi lớn lên, tôi trở thành một con người khá hơn, nghệ sĩ hơn. Phạm Thiên Thư và Phạm Duy tin tưởng rằng lời ru, bú mớm, nâng niu là những yếu tố làm nên tâm hồn đứa trẻ.

Thật là đúng biết bao! Đó là chân lý nguyên sơ, chân lý của buổi đầu cuộc đời, đó là chân lý mà những bà Mẹ Việt Nam phải tìm lại: "*Con ơi! Mẹ là Thượng Đế... Nghìn năm còn đây thấm thiết, câu ru mạch máu Đông phương!*" Mà tôi muốn trích dẫn tất cả từng câu của thi phẩm làm cho ta phải bàng hoàng này! Trong nước Việt Nam từng xuất hoá bao nhiêu là bài hát chiến tranh vô ích ấy, tôi tưởng chừng chỉ một bài ru đơn giản như bài ru này cũng đủ nghiền nát tất cả những bài hát kia. Ca khúc được soạn ra để nghĩ tới những bà Mẹ Việt Nam, nhưng mà tôi, bất chấp hết, tôi ước nguyện rằng tất cả những bà Mẹ trên thế gian này sẽ được nghe ca khúc đó một ngày gần đây, để cho không riêng gì Việt Nam mà cả nhân loại sẽ tốt hơn, tốt hơn từ cội nguồn...

Trên bài thơ của những bài thơ này giai điệu của Phạm Duy vút lên đơn giản và thanh khiết trong những nẻo đường nhẹ nhàng thanh thoát của giọng La giảm trưởng. Ở đây, mến thương, nồng nàn, xúc cảm cùng nhau hoà hợp tinh vi trong một bức thủy họa bằng âm thanh có nét quyến rũ độc nhất và lưu giữ. Nghệ thuật là hạnh phúc, bởi vì khoảnh khắc của nghệ thuật lại là vĩnh cửu.

Đạo ca 6

LỜI RU, BÚ MỚM, NÂNG NIU

*Ru con bằng vòng tay ấm, cho con yếu tiếng dịu dàng
Ru con bằng bầu sữa nóng, cho con ơn mãi tình nồng
Ru con bằng bài ca ngắn, cho con mến Nhạc và Thơ
Ru con còn nhờ mây gió, tim con chẳng có vực bờ
Ru con bằng rừng trên núi, con ơi, mưa nắng còn dài
Ru con bằng đôi ven suối, cho con không oán thù người
Ru con bằng cỏ hoa mới, trăng sao kết lại thành đôi
Yêu muôn loại và muôn tánh, mai sau chẳng sống một mình.
Ừ ơ Mẹ ru con biết :
Yêu thương như câu đầu lòng
Nghìn năm còn đây thấm thiết
Câu ru mạch máu Đông Phương.*

*Tim em là bình minh mới, cho con tia máu đỏ ngời.
Ru con bằng làn hương mới, cho con thơm ngát lòng đời
Ôm con nhìn vào con nhé ! Cho con lễ đạo thường chân
Môi em là nụ hoa thánh, cho con ngọp ánh chiêu dương
Con ơi ! Mẹ là Thượng Đế, cho con tâm lý nguyên sơ*

*Câu ru và dòng sữa quý, cho con nguyên lý diệu vời
Ru con rằng : Đời muôn lối, như mây kết hợp, rồi tan
Thân con là Trời cao vói, tim con là cõi địa đàng.*

Ừ Ơ Mẹ ru con biết :

*Yêu thương như câu đầu lòng
Nghìn năm còn đây thấm thiết
Câu ru mạch máu Đông Phương.*

Trong cuộc đời, tất cả chỉ là mây hồng trôi trên trời như những con suối, những con suối đẹp đẽ và lặng lẽ biết bao nếu ta biết đối thoại với sự lặng lẽ đó: đó sẽ là ý nghĩa của chân lý thứ bảy, kể lại truyền thuyết khá quen biết về *cuộc Đại Chiến Thâm Lặng* này. Hãy thử xem Phạm Duy ca ngợi sức mạnh của lặng lẽ đó bằng âm nhạc như thế nào...

Đạo ca 7
QUA SUỐI MÂY HỒNG
(Vô Ngôn)

*Một sớm mai tuyết vời
Mỵ Nương về đỉnh núi
Làn suối mây lưng trời
Đưa Nàng lên chơi vơi
Bầy hạc vàng lượn múa
Hoà sáo trúc vô thanh
Núi quần lụa trời xanh
Hoa dâng hương trên cành.*

Một đoạn khí nhạc mở đầu có tính cách kể chuyện, trước hết gây một không khí huyền thoại, rồi trên một quãng 6 trưởng tao nhã, giai điệu khai mào, đài các và nồng nàn, như một thứ luân vũ chậm và nặng nề cố ý. Biết bao là quyến rũ trong nhạc đề bằng giọng Si giảm trưởng này -- âm thể kêu gọi niềm vui của núi non -- nhạc đề đó, với một cách hơi bất ngờ, đến ngừng nơi một hợp âm Ré trưởng kéo dài gần ba phách, hợp âm kéo dài này rất quan trọng vì nó sẽ tái hiện nhiều lần trong ca khúc, với nhiều chủ âm khác nhau, như thể một tiếng vang, một ngưng nghỉ của sự im lặng nhưng hợp âm Ré đó sẽ đưa tới âm thể tương hợp của Si giảm nghĩa là Sol thứ -- âm thể kêu gọi nỗi buồn của biển khơi -- để mở ra một nhạc đề lớn thứ hai là, phát xuất một cách hợp lý từ nhạc đề bàn mở đầu bằng Si giảm.

*Sáo tơ làm mưa nhẹ
Nghiêng lầu các Thủy Vương
Giật mình trên nệm ngọc
Thét quan quân lên đường
Người yêu đã mất rồi !
Suối mây hồng phơi phơi
Đem Nàng lên đỉnh núi
Thành cũ hoa còn rơi.*

*Này hồng ngọc lưu ly
Không được gì đôi mắt
Này bốn bể quyền uy
Không nghiêng được lòng người...*

Trong một đoạn nhạc thứ ba bằng giọng Ré trưởng tuy nhiên vẫn liên hệ chặt chẽ với hai nhạc đề trước, Thủy Vương tuyên chiến với đôi uyên ương đẹp... Nhiều người Việt Nam không có may mắn học hỏi về âm nhạc nên sẽ không hiểu hoặc ít hiểu về vấn đề âm thể, hợp âm và hoà âm trong nhạc của Phạm Duy, tuy nhiên tôi xin nhấn mạnh rằng những cái đó rất là quan trọng để hiểu đến nơi đến chốn bản chất đích thực của xúc cảm nghệ sĩ nơi người nhạc sĩ này, sự tinh tế, thâm trầm và tuyệt hảo của khiếu nhạc nơi ông. Thực ra, đối với một nhạc sĩ, vấn đề âm thể và hoà âm cũng quan trọng ngang với vấn đề màu sắc đối với một họa sĩ. Mặt khác, trong khi phần đầu của ca

khúc, vì phong cách của giai điệu, phảng phất giống lối *bel canto* của thế kỷ 10 bên Ý Đại Lợi -- chắc hẳn Bellini, Rossini và Verdi phải yêu đơn điệu gọi hứng này, nhưng chỉ Phạm Duy, tuy vậy, mới có thể đem vào đơn điệu đó một sắc thái độc đáo và lưu luyến như thế -- thì phần nhì lại có một không khí lâm ly và kịch thích hơn.

*Thề quyết không một trời
Thủy Vương vùng kiếm thét
Trả đoá hoa hồng ngời
Thủy Vương vùng kiếm thét
Nhưng trên ngọn đỉnh núi
Chẳng được ai trả lời
Thủy Vương cầm gươm điếng
Xua quan quân thẳng tiến !
Sơn Vương ngồi trên núi
Cùng My Nương mỉm cười
Thủy Vương cầm thổ máu
Xua quan quân tràn đổi...*

Bởi vì bây giờ cuộc chiến đã khởi sự giữa Thủy Tinh và Sơn Tinh, sự kiện được minh họa bằng một nhạc đề mới, có vóc dáng mạnh mẽ và nóng nẩy, nhạc đề đưa sự kịch thích lướt nhanh trên một loạt âm thể nối tiếp cho đến một giai đoạn nghỉ ngơi ở cung Do thăng trưởng phong phú và cực kỳ hiếm hoi. Một nhạc sĩ kém tài hơn Phạm Duy có thể sẽ diễn dịch đoạn thơ này bằng một khúc nhạc mô tả với lối đẹp dễ dãi và kém giá trị nghệ thuật. Phạm Duy thì không. Dụng ý mô tả vẫn có đấy, nhưng nó là thứ yếu, chính âm nhạc, chính sự cần thiết sáng tạo nghệ phẩm đã thắng và luôn luôn thắng.

*Sóng ầm ầm, sóng ầm ầm nổi dậy !
Gió ào, gió ào ào nghiêng trời !
Mây ùn ùn, mây ùn ùn kéo tới !
Sét ầm ỳ, sét ầm ỳ ra oai
Nước bùng bùng, nước bùng bùng tràn ngập !
Đất dồn dập, đất dồn dập lên trời !
Mây dẫn dạt, mây dẫn dạt ra nước !
Núi vùn vụt, núi vùn vụt lên cao !*

*Cuộc chiến tranh thâm lặng, cuộc chiến tranh thâm lặng
Cuộc chiến tranh thâm lặng, cuộc chiến tranh thâm lặng...*

*Thủy Vương vùng kiếm hét
Núi tịch liêu không lời
Thủy Vương xua sóng tới
Sóng tan nhanh hoa xuôi
Thủy Vương kêu thét mãi
Núi mù khơi thêm mù
Thủy Vương học thêm máu
Lui quân về biển khơi.*

Nhưng rời từ Do thăng trưởng, chúng ta chuyển qua những âm giai đồng hoà Si giảm thứ và Ré giảm trưởng để nói đến sự bại trận của Thủy Tinh. Đoạn này liên kết với hai nhạc đề trước của ca khúc, nhưng do việc sử dụng nhiều âm thể có nhiều dấu giảm (bemol) cho nên ở đây, giai điệu mang vẻ đài các và phong phú hơn. Sau đó, giai điệu như hướng về một kết cục êm ả bằng giọng Si giảm trưởng, nhưng bất ngờ hợp âm cuối cùng lại sẽ là một hợp âm Ré trưởng, mây hồng lững lờ trong lặng lẽ... Đó là câu kết của **Đạo Ca Bấy**, tác phẩm chỉ có **Đạo Ca Ba** mới sánh kịp về vẻ đẹp và về sức mạnh của những ý nhạc.

*Một sớm, hoa rụng nhài
My Nương và Thân Núi
Lên suối mây lưng trời
Đưa về nơi mãi mãi
Còn lại siêu hùng ca
Thiên Thư không cần chữ
Sáo Thần không cần lỗ
Vi vu trong lòng người
Một khúc ca giục người*

*Vượt muôn trùng ảo huyền
Về chốn không lụy phiền
Suối mây này dẫn đến...*

Đạo Ca Tám sẽ nói với chúng ta về tiếng chuông chùa -- trong Phật giáo Việt Nam -- đã từng thức tỉnh con người trong kiếp sống rất cô đơn và bát ngát. Ca khúc sẽ gợi kỷ niệm của vị đại thiên sư Vạn Hạnh xuống núi theo tiếng đại hồng chung, nắm tắt cả mùa đông trong lòng tay, gậy thiền chống xuống thời gian và không gian, vô ngại, cứu vớt nước Việt Nam và cứu cả nhân loại. Giai điệu của ca khúc, lần này, sẽ là giai điệu ngũ cung, thanh bình và sắc nét từ đầu đến cuối, như muốn phác họa chân dung vị sư già lững thững. Về điểm hoà âm, tiếng chuông chùa sẽ được gợi nên bằng những hợp âm có nhiều nốt phụ suốt dọc ca khúc. Không một hợp âm toàn bài nào được sử dụng âm thể của toàn bài, một lần nữa, sẽ rất giả định. Tuy nhiên, về hiệu quả âm thanh thì đó là một nhạc bản huy hoàng. những âm hưởng trong suốt tuyệt vời và lạ lùng, những hồi chuông nhẹ nhàng và như là thoát tục... Debussy và Ravel có thể sẽ yêu một tác phẩm như vậy, nhưng tuy thế chỉ Phạm Duy mới có thể viết như lối viết này mà thôi. .

Đạo ca 8

GIỌT CHUÔNG CAM LỘ

*Bóng đêm qua rồi, bóng đêm qua rồi
Tiếng chuông vang hồi, tiếng chuông vang hồi
Thấy trong nhân loại tiếng chuông vang hồi
Ngọt lành thơm mát, từng giọt chuông rơi.
Nụ hoa đang ngủ, giấc êm giữa nội
Giọt sương trên lá đón đưa ánh trời
Để cho con suối vờn vai trở mình
Chùa rêu lơ lửng giữa lưng núi mờ
Đại hồng, chuông lớn đã khua tiếng ròn
Nụ cười yên tĩnh ngát hương khói trầm
Lời kinh cao ngất A Di Đà Phật
Ngọt lành thơm mát, từng giọt chuông vang...*

*Tiếng chuông đầu ngày cho bừng giấc ngủ
Tiếng chuông mơ hồ cho Thái Dương hồng
Tiếng chuông lấy lòng cho cội đá mừng
Xóm thôn tung bừng, chim chóc xôn xao
Tiếng chuông lên núi, làm trái mật say
Xuống trên luống cây, cho đồng lúa trở
Tiếng chuông Cam Lộ cho biển trầm tư
Cho đời người hết ưu tư...*

*Một nụ mai nở giữa cơn gió rùng
Thiên Sư lững thững xuống non, chống gậy
Lòng tay nắm lấy tiết Đông giá lạnh
Giọt mưa lóng lánh, lẳng trên gậy vàng
Gậy Thiền đưa xuống không gian vô tận
Gậy Thiền đưa xuống thế gian cõi thường
Thời gian mãi mãi, tiếng chuông sáng ngời
Thiên Sư xuống núi, cứu nguy cho đời
Ngọt lành thơm mát, từng giọt chuông vang...*

Đạo Ca Chín sẽ đưa ta đến một thái độ cung kính và yêu thương đối với tất cả những vật chung quanh, bởi vì tất cả đều thiêng liêng bởi vì nấc thang giá trị giữa mọi vật chỉ do con người đặt ra. Chắp tay như một đóa hoa, quỳ lạy cuộc đời, lạy tất cả chẳng trừ vật nào. Theo sát lời thơ, giai điệu tiến tới từ đầu đến cuối bằng những đoạn ngắn với nhịp điệu thay đổi. Giọng Do thứ khiến cho giai điệu một tính chất trang trọng, nhưng một hoà điệu khá linh động, như bấy nhiêu nụ cười, sẽ soi sáng bước đi của nhạc phẩm.

Đạo ca 9
CHẤP TAY HOA
(Quy Y)

*Chắp tay lạy Người, cho xin nụ cười
Chắp tay lạy Trời, cho đám mưa rơi
Chắp tay lạy Đất, cho mầm cây tươi
Chắp tay lạy Nước, cho mát cõi đời
Chắp tay lạy rồi, lạy mãi không thôi
Chắp tay lạy nữa...*

*Tôi lạy mây bay cho trời cao rộng
Tôi lạy sông trôi cho sạch sầu đời
Tôi lạy tất cả hiện hữu diệu vời
Đâu không là Phật ? Đâu chẳng là Trời ?
Dù bông hoa cỏ, dù hạt bụi rơi
Như suối suối non, như mây lên ngàn
Như sông vượt trùng, như ánh trăng vàng
Xin mở lòng ra cho trời đất hiện.*

*Tâm là đảo quý giữa biển luân hồi
Thần thánh đi rồi, chỉ có lòng thôi
Hiện hữu đây rồi, không ý không lời
Tôi không là Tôi, Người không là Người
Mười phương mây nổi như cánh hoa trôi
Như sóng ra khơi, như hơi gió thổi
Như mây xa vơi, như bóng hạc trời
Tôi không là Tôi, Người không là Người.*

*Chắp tay lạy Người, xin cho nụ cười
Chắp tay lạy Trời, cho đám mưa rơi
Chắp tay lạy Đất, cho mầm cây tươi
Chắp tay lạy Nước, cho mát cõi đời
Chắp tay lạy Người, chắp tay lạy Trời
Chắp tay lạy rồi, lạy mãi không thôi
Lạy mãi không thôi !
Lạy mãi không thôi !*

Ca khúc trở về thiên nhiên, gia đình, xã hội và siêu nhiên, ca khúc gọi thể quân bình của người Việt giữa cảm xúc, trí thức và hành động: đó sẽ là **Đạo Ca Mười**. Nhưng ngoài việc tô đậm cái tinh túy của triết lý Việt Nam phát xuất từ ba tôn giáo Phật, Khổng, và Lão, Phạm Thiên Thư và Phạm Duy còn muốn nói rằng sự hồi sinh của tạo vật còn là sự thức tỉnh mạnh mẽ của tâm hồn của chúng ta. Về mặt âm nhạc, giờ đây chúng ta lại trở về giọng Sol trưởng ổn định hơn và xác quyết hơn, mặc dù chuyển cung rất nhiều lần sang các giọng gần khác. Giai điệu vui tươi, với một nét nhạc đi nhanh như thể một đám rước làng linh hoạt và nhịp nhàng. Phạm Duy đem mùa xuân trở về cõi lòng chúng ta.

Đạo ca 10
TÂM XUÂN
(Tam Giáo Đồng Nguyên)

*Xuân về trong gió, hoa lay lững lờ
Xuân về đám mây, bướm vàng nhụy bay
Xuân về lòng đất, mầm tươi nhựa trào
Xuân về non cao, chim mừng suối reo...*

*Xuân về biển mát, xuôi nhanh cánh buồm
Xuân về suối xanh, cá hồng lượn quanh
Xuân về trâm ngát, Di Lạc hiền lành
Em về thiên nhiên, ngâm mình suối tiên.*

*Em về thôn trang, tiếng hò giao duyên
Em về khơi hương, thơm ngói từ đường
Em về quê nhà, lễ đình làng ta
Nhớ cội, nhớ nguồn, đất tổ, quê cha
Em về siêu nhiên, hành hương chùa chiền
Dâng hoa cúng Phật, ưu phiền sẽ tan
Em mở lòng ra, vui cùng cỏ hoa
Xuân về vũ trụ ! Ta về lòng Ta !*

*Có thiên nhiên mới, an vui hiền hoà
Có lò hương đọi, nối liền ngày qua
Mái đình diệu vợi, nặng tình quốc gia
Chuông chùa siêu thoát, Ta vượt lòng Ta.
Bao dung độ lượng như bốn mùa hoa.*

*Mùa Xuân có không ? Hay là cõi Tâm ?
Mùa Xuân có không ? Hay là cõi không ?
Về nguồn về cội ! Về nguồn về cội !
Để rồi vươn tới, với lòng mệnh mông...*

Tôi yêu những chân lý mà Phạm Thiên Thư và Phạm Duy vừa phát hiện. Đối riêng tôi, những chân lý đó hoà đồng dễ dàng với những chân lý nghệ sĩ của tôi, cũng như thêm thắt vào những chân lý trong tuổi thơ ấu của tôi, chân lý của người Tây phương Thiên Chúa giáo. Chân lý là ánh sáng. Bởi vậy tôi nói rằng **mười bài đạo ca** này là một cuộc hành trình tiến về ánh sáng. Nhưng cuộc hành trình chẳng dễ dàng gì, nó phải đi qua đau khổ và lo âu.

"Chúng ta, những sinh vật hữu hạn mang tinh thần vô hạn, chúng ta chỉ sinh ra cho nỗi khổ hay niềm vui, và ta có thể nói rằng những kẻ siêu việt chụp lấy niềm vui qua đau khổ". Đó là lời của Beethoven, một người đã từng biết khổ đau trong thể chất cũng như tinh thần. Và đối với đa số người Việt Nam, sự "đau khổ" không phải là một chữ vô nghĩa. Nhưng Phạm Thiên Thư và Phạm Duy đã bất chấp tất cả để đón mời chúng ta lên đường về niềm vui qua nhạc tuyển này. Chúng ta có thể là những con người sáng suốt lên đường đi gặp một thứ ánh sáng khác là chân lý. Mỗi người trong chúng ta đều được kêu gọi vượt thoát khỏi cuộc đời vật chất này để đạt tới một thế giới vô sắc, đạt tới nguồn gốc của ánh sáng. Bởi vì chỉ có những cái gì không thể nhìn thấy mới thực là đẹp vậy.

Georges Etienne Gauthier
Montréal, Avril 71

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Cho Tuổi Thơ

Xin Đi Lại Từ Đầu

Sau một thời gian ngưng lặn trong vũng lầy của tâm ca, tâm phần ca, vĩa hè ca, tục ca, chiến ca, thương ca chiến trường... và cố bay lên để trốn tránh vào đạo ca thì vào năm 1972, tôi rơi xuống đất. Tôi rơi vào kỷ niệm, những kỷ niệm của rất nhiều người thuộc lứa tuổi tôi, lúc còn bé, còn ngây thơ trong trắng và được sống ở tỉnh nhỏ, có những buổi chiều đi giữa làng quê ruộng lúa rồi vì quá mê trời mây tía nên không nghe tiếng mẹ gọi về... Hoặc trong những đêm mùa khô ráo ngồi bên cha mẹ, nghe tiếng còi tàu xe lửa để mơ ước viễn du. Tôi nhớ lại kỷ niệm và xin đi lại từ đầu..,

KỶ NIỆM

(Saigon-1966)

*Cho tôi lại ngày nào
Trăng lên bằng ngọn cau
Me tôi ngồi khâu áo
Bên cây đèn dầu hao
Cha tôi ngồi xem báo
Phổ xá vắng hiu hiu
Trong đêm mùa khô ráo
Tôi nghe tiếng còi tàu.*

*Cho tôi lại chiều hè
Tôi đi giữa đường quê
Hai bên là hương lúa
Xa xa là ngọn tre
Thấp thoáng vài con nghé
Tiếng nước dưới chân đê
Tôi mê trời mây tía
Không nghe mẹ gọi về.
Cho tôi lại nhà trường
Bao nhiêu là người thương
Không ai thù ai oán
Ai cũng bảo tôi ngoan
Tôi yêu thầy tôi lắm
Nhớ tiếng nói vang vang
Tôi theo tà áo trắng
Cô em bạn cùng trường.*

*Cho tôi lại một mùa
Mưa rơi buồn ngoại ô
Đêm đêm đèn trong ngõ
Soi sáng mảnh tim khô
Tôi mơ thành triệu phú
Cứu vớt gái bơ vơ
Tôi mơ thành thi sĩ
Đem thơ dệt mộng hồ.*

Cho tôi lại còn nhiều
 Cho tôi lại tình yêu
 Tôi không cần khôn khéo
 Tôi không đòi bao nhiêu
 Cho tôi lòng non yếu
 Dễ khóc, dễ tin theo
 Cho tôi thời niên thiếu
 Cho tôi lại từ đầu
 Cho đi lại từ đầu
 Chưa đi vội về sau
 Xin đi từ thơ ấu
 Đi vui và bên nhau
 Trong tim thì sôi máu
 Khoé mắt có trăng sao
 Bông hoa cài trên áo
 Trên mỗi một nguyện cầu.

CODA

(hát nhiều lần)
 Cho đi lại từ đầu
 Chưa đi vội về sau
 Cho đi lại từ đầu
 Chưa đi vội về sau...

Bé Ca

Tôi xin đi lại từ đầu cho nên tôi đi lại từ tuổi thơ ! Trong mấy chục năm qua, kể từ khi có Tân Nhạc cho tới lúc bấy giờ là năm 1972, soạn đủ mọi loại ca, nhưng tôi chỉ có hai bài hát nhi đồng là EM BÊ QUÊ và MỘT ĐÀN CHIM NHỎ mà thôi ! Bây giờ tôi muốn, trước hết phục hồi loại "đồng dao cổ" mà tôi cho là những bài thơ hay bài hát trong sáng nhất của thi ca bình dân Việt Nam. Tiếc thay, với sự xâm chiếm nước ta của thực dân Pháp và với sự áp đảo của văn hoá Âu Tây, cho tới đầu thế kỷ 20 này, đồng dao ở Việt Nam đã chết ! Không có một câu đồng dao mới nào được soạn ra để hát lên, dù Trương Tửu đã viết cuốn KINH THI VIỆT NAM. Nay tôi muốn đồng dao sống dậy, với âm điệu mới và nhịp điệu mới. Tôi còn muốn cho nó có thêm ý nghĩa mới, phù hợp với cuộc sống hôm nay nữa !

Sau công việc phục hồi vốn cũ, tôi muốn đi từ những bài đồng dao cổ (tức là bé ca của thuở xưa) đến việc soạn ra những bài hát mới cho trẻ em, dựa vào sự trong sáng của đồng dao. Tôi đặt tên cho loại ca này là bé ca. Một câu truyện nhỏ : Tôi gặp Vũ Khắc Khoan tại Santa Ana năm 1982, họ Vũ nói: " Sao cậu không làm bài hát cho tuổi 60? " Tôi trả lời: " Có làm rồi đấy chứ... đó là bài Nhạc Tuổi Vàng".

Bé ca nghĩa là chưa đi vội về... lão ca. Trước hết tôi đưa ra bộ ba (triptyque) ÔNG TRẮNG XUỐNG CHƠI, CHÚ BÉ BẮT ĐƯỢC CON CỒNG và THẰNG BỢM (dấu nặng)...

ÔNG TRẮNG XUỐNG CHƠI

(Saigon-1973)

Ông trắng xuống chơi cây cau thì cau sẽ cho mo
 Ông trắng xuống chơi học trò thì học trò cho bút
 Ông trắng xuống chơi ông bụt thì ông bụt cho chùa
 Ông trắng xuống chơi nhà Vua thì nhà Vua cho lính
 Ông trắng xuống chơi đền thánh thì cụ chánh cho mỡ.
 Ông trắng xuống chơi nòi chõ thì nòi chõ cho vung
 Ông trắng xuống chơi cành sung thì cành sung cho nhựa
 Ông trắng xuống chơi con ngựa thì con ngựa cho tàu
 Ông trắng xuống chơi cần câu thì cần câu cho lưới
 Ông trắng xuống chơi cây bưởi thì cây bưởi cho hoa
 Ông trắng xuống chơi vườn cà thì vườn cà cho trái
 Ông trắng xuống chơi gái đẹp thì gái đẹp cho chồng
 Ông trắng xuống chơi đàn ông thì đàn ông cho vợ.
 Ông trắng trả vợ đàn ông
 Trả chồng cô gái
 Trả trái cây cà

Trả hoa cây bưởi
 Trả lưỡi cán câu
 Trả tàu cho ngựa
 Trả nhựa cây sung
 Trả vung nồi chõ
 Trả mỡ ông chánh
 Trả lính nhà vua
 Trả chùa cho bụt
 Trả bút học trò
 Trả mo cây cau.

Tôi thấy được trong ÔNG TRẮNG XUỐNG CHƠI một bài học về sự vật (leçon des choses). Người xưa dạy cho trẻ thơ biết rằng cây cau có mo, học trò có bút, ông bụt có chùa, nhà vua phải có lính v.v... Vì ông trắng đẹp quá nên ai cũng muốn tặng quà mỗi khi ông trắng xuống chơi trần thế. Luân lý của bài ÔNG TRẮNG XUỐNG CHƠI là ông ở trên trời, từ phía Đông ông xuống chơi với chúng ta trong một đêm, rồi ông đi khuất về phía Tây. Ông Trắng đẹp quá nên quyền rũ luôn cả những tình nhân nữa, khiến cho gái đẹp sẵn sàng cho chồng, đàn ông sẵn sàng cho vợ. Nhưng ông Trắng cũng không nhận luôn cả chuyện cho vợ cho chồng này. Ông trắng trả lại hết, trả lưỡi cho cán câu, trả tàu cho con ngựa, trả nhựa cho cây sung. Cuối cùng trả lính cho nhà Vua, trả chùa cho ông bụt, trả bút cho học trò, trả mo cho cây cau... ông trắng đi mất !

Bài CHÚ BÉ BẮT ĐƯỢC CON CÔNG là bài học về những con người quen thuộc trong gia đình. Chú bé ở trong bài đồng dao này, rõ ràng là có ông bà, có anh chị và có chú thím để làm công việc đổi chác. Trong gia đình nó, ai cũng thích con công mà nó vừa bắt được cho nên đem gà, chim tu hú, quả thị hay buồng cau ra để đổi lấy con công. Chú bé đồng ý, cho tới khi vì cái chuyện đổi chác mà gây ra đổ máu giữa chú và cô thì nó nghe lời của mẹ, đòi lại con công, không đổi chác nữa!

CHÚ BÉ BẮT ĐƯỢC CON CÔNG

(Saigon-1973)

Bắt được con công, chú bé bắt được con công
 Đem về biếu ông, biếu ông, ông cho con gà
 Đem về biếu bà, biếu bà, bà cho quả thị
 Đem về biếu chị, biếu chị, chị cho quả tranh
 Đem về biếu anh, anh cho con chim tu hú.
 Đem về biếu chú, biếu chú, chú cho buồng cau
 Ai ngờ đánh nhau, cô chú đánh nhau vÀo đầu
 Ôi thằng bé nào, bé nào mà không hoảng sợ
 Thế rồi nghe mẹ, nghe mẹ trả lại buồng cau
 Xin hoà với nhau, Cô ơi, cô ơi ! Cô, Chú !
 Buồng cau trả chú
 Tu hú trả anh
 Quả tranh trả chị
 Quả thị trả bà
 Con gà trả ông
 Nghe không chú bé...
 Lấy lại con công, chú bé lấy lại con công
 Lấy lại con công, chú bé lấy lại con công
 Giữ chặt con công, chú bé giữ chặt con công
 Giữ chặt con công, chú bé giữ chặt con công

Với bài THẮNG BỜM thì lần này tôi muốn đổi tên nó là THẮNG BỢM (dấu nặng) Theo tôi, Thăng Bợm sẽ không đại như Thăng Bờm khi xưa, chỉ đổi cái quạt mo lấy một nắm sồi nhỏ của Phú Ông, trong khi Phú Ông sẵn sàng cho nó đổi lấy năm con bò, chín con trâu, một sấu cá mè, một bè gõ lim, thêm cả một con chim đồi mồi. Trong kết luận của câu đồng dao cổ, hình như ai cũng khen là Thăng Bờm thực tế, chỉ cần có nắm sồi ăn cho no bụng chứ không cần sự giàu sang của Phú Ông. Tôi thì cho là Phú Ông bóc lột Thăng Bờm. Lần này gặp phải Thăng Bợm thì nó sẽ ôm tất cả mọi thứ của Phú Ông và cùng với chiếc quạt mo của nó, nó chạy luôn một mạch khiến cho Phú Ông chỉ còn có cách đứng kêu Trời...

THẮNG BỢM (*)

(Saigon-1973)

Thăng Bợm, thăng Bợm có cái quạt mo
 (Phù phu) Phú Ông, Phú Ông muốn đổi (ý)

Ba bò chín trâu, Bọm chỉ lắc đầu.
 Thằng Bọm, thằng Bọm nó chỉ lắc đầu
 (Phù phu) Phú Ông, Phú Ông muốn đổi (ý)
 Ao sâu cá mè, Bọm chỉ nín khe.
 Thằng Bọm, thằng Bọm nó chỉ nín khe
 (Phù phu) Phú Ông, Phú Ông muốn đổi (ý)
 Dăm bè gỗ lim, Bọm chỉ im lim
 Thằng Bọm, thằng Bọm nó chỉ im lim
 (Phù phu) Phú Ông, Phú Ông muốn đổi (ý)
 Con chim đôi môi, Bọm chẳng hé môi.
 Thằng Bọm Bọm, thằng Bọm chẳng hé (ý) môi
 (Phù phu) Phú Ông, Phú Ông quyết đổi (ý)
 Năm sôi cho Bọm thì Bọm cười vang.
 Một tay thì giữ quạt mo
 Một tay nắm cổ ba bò chín trâu
 Bọm chạy cho mau, là Bọm chạy cho mau
 Cùng sâu cá mè
 Cùng bè gỗ lim
 Cùng chim đôi môi
 Cùng với năm sôi
 Bọm chạy đi thôi
 Là Bọm chạy đi thôi
 Mặc Ông kêu trời.

(*) Vào năm 1998, hãng sản xuất video THÚY NGA nhờ tôi soạn một tiết mục ca múa cho bài THĂNG BỜM do hai ca sĩ Ái Vân và Kiều Hưng đóng. Tôi lại có thêm một version khác cho câu ca dao cổ này, lấy chủ đề là sự giàu khó và sự thanh nhàn...

Ba bài bé ca đó xoay quanh vấn đề cho nhau và trao đổi với nhau. Cái gì tốt và hợp lý thì nhận. Cái gì không hợp lý và đem lại sự đánh nhau thì thôi, không trao đổi nữa. Và cũng chẳng bao giờ nên đánh lừa người thấp cổ bé miệng bằng sự đổi chác.

Bé ca sẽ đi tới những bài hát, tuy không khởi sự từ đồng dao nhưng nó vẫn nằm trong thể giới trẻ em như bài BÉ BẮT DẾ sau đây chẳng hạn. Nhưng ở đây, nó là một hát ám chỉ về thời cuộc nước ta của trong cảnh chiến tranh, dựa vào việc trẻ con Việt Nam thường hay đào lỗ bắt dế rồi đem về cùng nhau chơi trò chọi dế. Con dế nói rằng: "Tôi là ca sĩ chứ không phải là võ sĩ ! Để tôi hát, đừng bắt tôi phải đánh nhau!"

BÉ BẮT DẾ

(Saigon-1974)

A ! Này bé ! Con dế nó đậu cành tre
 Em bắt đem về hát xẩm mà nghe
 Đừng bắt đem về đánh lộn làm chi
 Loài giun dế mang tội gì
 Loài giun dế mang tội gì
 A ! Này bé ! Con dế nó nằm ổ sâu
 Đào lỗ đem về cho ở hộp cao
 Đừng bắt dế nghèo đánh bé đầu nhau
 Để dế nó phải buồn rầu
 Để dế nó phải buồn rầu
 A ! Này bé ! Con dế nó tội tình chi
 A ! Này bé ! Con dế nó tội tình gì.

 A ! Này bé ! Con dế nó ở đồng quê
 Chinh chiến lan về, nó phải tản cư
 Nó sống trên hè, quanh quán ngoại ô
 Làm thân sống nương, ở nhờ
 Làm thân sống nương, ở nhờ
 A ! Này bé ! Con dế nó cùng chị ve
 Trong mấy tháng hè, nó chỉ hoà ca

Mưa nắng thuận hoà cho đẹp ruộng ta
 Con để hát đẹp ngày mùa
 Con để hát đẹp ngày mùa
 A ! Này bé ! Con để nó ở miền quê
 A ! Này bé ! Con để nó ra kinh đô.

A ! Này bé ! Con để nó ở nhà em
 Nên nó cũng thèm coi truyền hình đêm
 Nó thấy phi thuyền lên tận mặt trăng
 Mà không thấy đâu Chị Hằng ?
 Mà không thấy đâu Chị Hằng ?
 A ! Này bé ! Con để cúi đầu phục lãn
 Nó hát khen rằng : Con người giỏi giang
 Nhưng vẫn chê rằng : Thiếu hẳn tình thương
 Lòng vẫn chứa đầy bạo cường
 Lòng vẫn chứa đầy bạo cường
 A ! Này bé ! Này bé ! Mau thuộc bài đi
 A ! Này bé ! Cho để nó coi Ti Vi.

A ! Này bé ! Theo để ra tận bờ đê
 Đất sét đem về ta nặn đồ chơi
 Nặn những tay người hay nặn bàn chân
 Tặng cho những ai tàng tật
 Tặng cho những ai tàng tật
 A ! Này bé ! Theo để ra trại định cư
 Coi những ông già phá rừng trồng hoa
 Chia sót ngọt bùi với trẻ mồ côi
 Đòi mới chúc người phục hồi
 Đòi mới chúc người phục hồi
 A ! Này bé ! Con để xin vài hòn bi.
 A ! Này bé ! Đem biếu những em xa quê.

A ! Này bé ! Thôi nhé, để còn phải đi
 Đi hát câu vè trên nẻo đường xa
 Đi tới quê mẹ nói lại tình cha
 Và ca hát câu giải hoà
 A ! Này bé ! Có lẽ để về miền sông
 Có lẽ lên rừng hát cùng loài công
 Hay xuống cát vàng hát cùng hàng thông
 Ở giữa cõi đời mịt mù
 Ở giữa cõi đời mịt mù
 A ! Này bé ! Con để đến mùa phải đi
 A ! Này bé ! Rồi sẽ có ngày trở về.

Bé ca thời nay tả thực hơn là mang những ẩn ngữ của đồng dao khi xưa. Nó muốn kết chặt thân tình anh em, như trong bài:

ĐƯA BÉ ĐẾN TRƯỜNG

(Saigon-1974)

Đưa bé đến trường bằng xe anh đạp
 Khi bước ra đường bình minh mới lên
 Ba má đã khuyên mình nên đi sớm
 Em hãy leo lên để anh đi liền
 Đưa bé đến trường từ nơi xóm hẹp
 Qua những con đường vòng quanh đã quen
 Ra tới công viên ngựa xe như nước
 Len giữa đám đông chật như đóng nêm.
 Trên xe, trên xe em nói huyền thuyên
 Bao nhiêu, bao nhiêu chuyện cổ tích tiên
 Anh tuy nghe luôn, anh vẫn quên liền
 Thôi em, thôi em con dốc nghiêng nghiêng
 Anh đang leo lên nghệt thờ đứng tim

Em im đi cho anh gắng anh đạp
Xe lắn bon bon chuông bấm kính coong
Đang đi em xin ngừng lại gốc soan
Cho em giờ tay em hái hoa đẹp
Thôi em, thôi em ta hãy đi mau
Không ai, không ai chờ đợi bé đâu
Anh nghe như chuông nơi mái trường reo...

Đón bé ra trường, chiều mưa hoang lạnh
Manh áo tôi chùng cá em, lẩn anh
Thương chiếc xe xanh, nhỏ xinh ướt át
Nhưng ấm trong tim hồi chuông giáo đường
Đón bé ra trường, chiều mưa xám xịt
Đi giữa hai hàng đèn đêm đứng im
Em bé co ro ngồi ôm tay lái
Anh cũng so vai còng lưng tiến lên.
Nhưng em không quên em nói, em khoe
Hôm nay cô cho mời điếm, thích ghé
Nhưng đôi tai anh, đâu có nghe gì
Thôi em, thôi em khi nước mưa tuôn
Xe đang đi trên đường hẹp đất trơn
Xin em im đi cho anh gắng anh đạp
Xe đi loanh quanh, mưa xuống nhanh nhanh
Chân anh, chân em tràn ngập nước vắng
Anh em ca lên cho đỡ run lạnh
Ca lên, ca lên câu hát anh em
Ta thương yêu nhau, đời là cõi tiên
Nay mai xa nhau, kỷ niệm chẳng quên.
Đưa đón em bằng một xe móp mẹp
Đưa đón em bằng tình anh với em
Đưa đón em sao mà vui tha thiết
Đưa đón em như là đưa người tình
Mai một em thành người trong xã hội
Chức lớn sang giàu, nổi danh khắp nơi
Em có đi chơi bằng xe hơi mới
Xin chớ cán xe đạp của anh, bé ơi!
Xin chớ cán xe đạp của anh, bé ơi!

Luận lý của bài ĐƯA BÉ ĐẾN TRƯỜNG nằm trong câu hát chót. Bé ca ĐỐT LÁ TRÊN SÂN sau đây cũng nằm trong không khí nổi lên gap generation.

ĐỐT LÁ TRÊN SÂN

(Saigon-1974)

Nếu bé yêu anh, anh mời đến ở
Dưới mái thô sơ, nơi vườn xanh cỏ
Ngày thì chia nhau sách đọc, mới cũ
Để chiều còn ra tưới vườn, quét lá
Quét lá trên sân, vun thành đồng nhỏ
Bé sẽ cho anh cái quyền nhóm lửa
Mặt trời đã tan, giữa chiều êm gió
Một ngày ra đi với một chiều mơ.
Khói, khói lên nhỏ nhoi
Khói lên nhẹ hơi, khói lên lả lơi
Khói, khói lên đầy vơi
Khói lên tâ tơi, khói lên mù khơi
Khói, khói lên đẹp ngời.

Bé có biết không khói mờ sắc huệ
Khói trắng khơi lên kỷ niệm êm nhẹ
Ngày nào xa xôi, cũng nhỏ như bé
Ngày còn mẹ cha, những chiều đốt lá
Khói nhắc cho anh những ngày vui khoẻ

Bóng dáng quê hương, những chàng trai trẻ
 Hình ảnh quay tơ, cánh đồng thom lúa
 Nhạc hành quân xa, trên nẻo đường ta.
 Khói, khói lên nhỏ nhoi
 Khói lên nhẹ hơi, khói lên lả lơi
 Khói, khói lên đầy vơi
 Khói lên tả tơi, khói lên mù khơi
 Khói, khói lên đẹp ngời.

Đốt lá trên sân, nhớ từng đóm lửa
 Bến nước đêm xưa, chuyển đò neo ngủ
 Một bài dân ca ám lòng quê cũ
 Ngọt ngào lời ru, mối tình ngàn xưa
 Đốt lá trên sân, khói mờ cay toả
 Nước mắt rung rung, anh nhiều mắc cỡ
 Ngọn lửa làm anh mắt mờ thương nhớ
 Chỉ làm cho em má hồng đẹp thêm.
 Khói, khói lên nhỏ nhoi
 Khói lên nhẹ hơi, khói lên lả lơi
 Khói, khói lên đầy vơi
 Khói lên tả tơi, khói lên mù khơi
 Khói, khói lên đẹp ngời.

Một loạt những bài bé ca được cho ra đời trong năm 1974, nhưng tiếc thay, nó không có thời gian để phổ biến vì qua 1975 thì cuộc đời của chúng ta đang trôi đều đặn bỗng dưng sụp đổ ! Chúng ta đã mất hết ! Nói gì đến mấy bài hát ra đời đầu năm đó ? May cho tôi là hôm nay còn có cơ hội để nói tới bé ca.

Ngay sau mấy bài rất giản đơn, bé ca được phát triển mạnh trên hình thức. Bài BÉ, CÂY ĐÀN, NGÔI NHÀ XANH, ĐÔI CỎ là một câu chuyện hơi dài, được chia ra nhiều đoạn hát với nhiều tiết tấu. Nó kể chuyện "... tôi đang đi trong một sáng mùa Xuân có nắng tươi hồng, thì thấy một em bé đang đứng ôm cây đàn bên ngôi nhà trên đồi xanh biếc... Tôi leo lên đồi và bé bắt tôi đánh đàn cho bé nghe. Đánh đàn xong, bước xuống đồi nhìn lên, tôi bỗng thấy bé rất là lẻ loi..."

BÉ, CÂY ĐÀN **NGÔI NHÀ XANH, ĐÔI CỎ**

(Saigon-1974)

Một sáng mùa Xuân có nắng tươi hồng
 Bỗng qua ngọn đồi chim hót mênh mông
 Dưới gót chân anh, ướt mềm ngọn cỏ
 Con gió ngỡ ngàng về đậu tóc nhưng.

Vô tình ngang nhà màu xanh lá cây
 Có đàn bướm vàng chập chờn cánh bay
 Thế rồi anh nhìn bên hàng rào cây
 Thấy bé ôm đàn dịu dàng mắt ngáy.
 Có phải bé là những giọt sương trong ?
 Ngủ trên bông cỏ, ở giữa cánh đồng
 Có phải bé là, là nai mất ngọc
 Tay bé vụng về như tuổi bé không ?

Bé đưa tay ngang vừng trán ngoan hiền
 Cười chào anh, trông như chim tên Quyên
 Cây đàn thấp hơn mái đầu đôi chút
 Anh ngỡ mình lạc vào cảnh thần tiên.
 Bé đưa tay, nghiêng đầu bắt anh đàn
 Một bài nghe vui như chim ca hoan
 Anh chợt thấy xanh ngát trời trong mắt
 Trong hạt huyền, nhạc rộn ràng thần tiên.

Chiều chuộng bé thơ, gập gối tình cờ
 Anh đàn cho bé tựa cửa nghe

*Cho chú chuồn chuồn từ xa bay tới
 Với bé, nghe đàn trong nắng vừa lên.
 (solo nhạc guitare)
 Một sáng mùa Xuân nắng soi trên đồi
 Nắng đã lên rồi bên mái nhà vui
 Nắng đã lên cao ươm vàng ngọn cỏ
 Nắng sẽ tô hồng cuộc đời bé ơi !
 Anh đàn xong rồi trả cho bé chơi
 Bé cảm ơn bằng nụ cười rất tươi
 Vậy chào anh về, xuống đồi xa xôi
 Bé đứng ôm đàn, một mình lẻ loi
 Bé đứng ôm đàn, một mình lẻ loi
 Bé đứng ôm đàn, một mình lẻ loi.*

Bài TRONG TIẾNG ĐÀN CỦA ANH, TRONG TIẾNG CƯỜI CỦA EM là sự bổ xung cho bài BÉ, CÂY ĐÀN, NGÔI NHÀ XANH, ĐÔI CỎ. Kể từ khi tôi hay nói tới tiếng đàn trong những bài hát đầu đời cho tới nay -- nghĩa là mấy chục năm sau -- tôi mới lại có dịp nói tới tiếng đàn trong những bài ca.

**TRONG TIẾNG ĐÀN CỦA ANH
 TRONG TIẾNG CƯỜI CỦA EM**

(Saigon-1974)

EM :

*Trong tiếng đàn của anh, em thấy một niềm đau
 Em thấy nỗi buồn theo tang tóc nơi quê nghèo
 Trong tiếng đàn của anh, em thấy mối âu sầu
 Rơi rớt theo giọt châu thương nữ, chốn giang đầu
 Qua tiếng đàn của anh, em thấy nhạc Ly Tao
 Em thấy như đời sao vun vút, sớm phai màu
 Đôi khi đàn buồn thương, tức tối với nghẹn ngào
 Đã đứt dây thì sao cho nối được lòng nhau ?
 Ôi tiếng đàn của anh, của anh !*

ANH :

*Trong tiếng cười của em, anh thấy một màu xanh
 Anh thấy khung trời thanh, anh thấy bao tia lành
 Trong tiếng cười của em, anh thấy bao ân tình
 Cho tái sinh niềm Tin nơi ngón tay bập bênh
 Trong tiếng cười của em, anh thấy tình Mẹ, Cha
 Anh thấy đồng bào ta, không thấy đâu hận thù
 Trong tiếng cười của em, anh thấy mối giao hoà
 Anh thấy như trời xa cũng ghé lại gần ta
 Ôi tiếng cười của em, của em !*

EM :

*Ôi tiếng đàn của anh, xin vẫn chẳng hề quên
 Những oái ăm về trên non nước ta ngoan hiền
 Ôi tiếng đàn của anh, xin vẫn chứa ưu phiền,
 Nhưng cũng xin được vui, vui bớt chút oan nghiệt.*

ANH :

*Ôi tiếng cười của em, xin vẫn cứ cười vang lên
 Ôi tiếng cười của em, xin vẫn mãi mãi êm đềm
 Ôi tiếng cười của em trong những tiếng anh đàn
 Ôi tiếng đàn của anh trong tiếng cười của em*

HÁT CHUNG :

Ôi tiếng lòng của ta, của đôi ta !

Từ 1973 bước qua 1975, trong phạm vi bé ca, tôi đi từ đồng dao cổ phục hồi tới những bài nối liền hai thế hệ thiếu niên và thanh niên. Tôi cũng đưa bé ca lên hình thức nhạc kể chuyện, nhạc thần tiên nên soạn ra những bài có nhiều đoạn khúc. Trong năm 75, tôi còn soạn được hai bài bé ca nữa. Bài CON ỐC SÊN VÀ HÒN ĐÁ CUỐI thì đã quên, chỉ còn nhớ bài MỘT CON CHIM NHỎ TRÊN CẢNH YẾU THƯƠNG. Bài này thành ra lớn ca mất rồi !

**MỘT CON CHIM NHỎ
 TRÊN CẢNH YẾU THƯƠNG**

(Saigon-1975)

Một con chim nhỏ trên cành yêu thương
Cát tiếng ca đêm Việt Nam vô thường
Nhựa Hoà Bình loang nhành khô héo xuống
Mưa Hoà Bình gột tóc Mẹ sau gương.
Vòm tre lơ lả theo ngọn thùy dương
Nắng đã soi trên Việt Nam mơ màng
Đồng cỏ xanh lơ đợi chờ cơn gió
Hoa nở đầy miền, bia mộ đường quên.
Vuong lỵ trắng, quê nhà thơm hoa bưởi
Lá vườn sau, say trong giấc miên trường
Trưa quê nhà, trầm hương lời Mẹ hát
Tiếng vọng buồn như mưa xoá dòng sông.
Bờ núi cao trùng trùng quanh thơ ấu
Gió chiều lên rặng rờ môi hồng
Xưa chim nhỏ vào rừng xanh sống
Nay trở về, theo cụm khói bên sông.
Một con chim nhỏ trên trời cây non
Cát tiếng yêu thương Việt Nam vô vàn
Thảm cỏ mềm cho giọt sương lay lắt
Sông nằm dài, chờ kết bạn trăm năm.

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Cho Tuổi Ô Mai

Nữ Ca

Nữ ca được soạn ra khi tôi bị lôi cuốn bởi những tờ báo dành riêng cho "tuổi ô mai". Nhưng nó cũng được soạn ra để cho con gái yêu là Thái Hiền hát, giống như những bài CỎ BẮC KỶ NHỎ, THẢ LÀ GIỌT MƯA (thơ Nguyễn Tất Nhiên) được phổ nhạc để "lãng xê" Duy Quang, lúc đó mới bước vào nghề. Chính nhờ các con tôi đi theo phong trào nhạc trẻ, tự thành lập một ban nhạc lấy tên là The Dreamers mà tôi dùng "style" nhạc trẻ để chuyên chở nhạc ngũ cung.

Nữ ca với những bài TUỔI MỘNG MƠ, TUỔI HỒNG, TUỔI NGỌC, TUỔI THẦN TIÊN, TUỔI BÂNG KHUÂNG, TUỔI NGU NGO, TUỔI SỢ MA... xưng tụng cái tuổi tuyệt vời của các em gái và xin các em giữ chặt lấy nó, đừng... hít xì ke nghe! Tôi mở đầu loạt nữ ca với bài:

TUỔI MỘNG MƠ

(Saigon-1973)

*Em ước mơ mơ gì, tuổi mười hai, tuổi mười ba ?
Em ước mơ em là, em được là tiên nữ
Ban phép tiên cho hoa biết nói cả tiếng người
Ban phép tiên cho người chắp cánh bay giữa trời.
Thật đẹp thay ! Thật đẹp thay ! Giấc mơ tiên !
Thật đẹp thay ! Thật đẹp thay ! Giấc mơ tiên !*

*Em ước mơ mơ gì, tuổi mười ba, tuổi mười bốn ?
Em ước mơ mang hồn, em mang hồn thi sĩ
Theo gió mưa em đi, hát xây mộng cho người
Trên cánh thơ tuyệt vời, hát yên vui cõi đời.
Thật đẹp thay ! Thật đẹp thay ! Giấc mơ hoa !
Thật đẹp thay ! Thật đẹp thay ! Giấc mơ hoa !*

*Em ước mơ mơ gì, tuổi mười tư, tuổi mười lăm ?
 Em ước mơ em đẹp như trăng rằm tươi tắn
 Thoá phấn son em mang chiếc áo dài khăn hồng
 Em sẽ thi đua cùng với hoa khôi khắp vùng.
 Thật đẹp thay ! Thật đẹp thay ! Giấc mơ xinh !
 Thật đẹp thay ! Thật đẹp thay ! Giấc mơ xinh !*

*Em ước mơ mơ gì, tuổi mười lăm, tuổi mười sáu ?
 Em ước mơ không nhiều, xin một điều yêu dấu
 Không ước mơ xa xôi, ước mơ được nên người
 Cô gái yêu nước Việt bước chân theo giống nòi.
 Thật đẹp thay ! Thật đẹp thay ! Giấc mơ ngoan !
 Thật đẹp thay ! Thật đẹp thay ! Giấc mơ ngoan !*

Bài nữ ca số 2 ra đời để hưởng ứng công việc của báo TUỔI NGỌC dành riêng cho các thiếu nữ thuộc vào tuổi ô mai.

TUỔI NGỌC

(Saigon-1973)

*Xin cho em, một chiếc áo dài
 Cho em đi, mùa Xuân tới rồi
 Mặc vào người rồi ra
 Ngồi lạy chào mẹ cha
 Hàng lụa là thơm dáng tiểu thơ
 Xin cho em, một chiếc áo mầu
 Cho em đi nhẹ trong nắng chiều
 Một chiều nhiều người theo
 Ở ngoài đường, trên phố
 Và lòng người như áo phát phơ.
 Xin cho em một chiếc áo như mây hồng !
 Xin cho em một chiếc áo như mây hồng !
 (hát 2 lần nữa)*

*Xin cho em một mớ tóc dài
 Cho em phơi ngoài hiên nắng rọi
 Rụng một vài sợi thôi
 Còn lại một con suối
 Dòng mượt mà buông xuống chùm vai
 Xin cho em một mớ tóc nồng
 Êm như nhung, để em gối mộng
 Mộng này là thần tiên
 Mộng và người quyến luyến
 Và chập chờn những bóng dáng quen.
 Xin cho em một mớ tóc tơ xanh rờn !
 Xin cho em một mớ tóc tơ xanh rờn !
 (hát 2 lần nữa)*

*Xin cho em còn một xe đạp
 Xe xinh xinh, để em đi học
 Từng vòng, từng vòng xe
 Là vòng đời nhỏ bé
 Đạp bằng bàn chân gót đỏ hoe
 Cho em leo từng con dốc dài
 Cho em xuôi về con dốc này
 Rồi một ngày mai đây
 Từng kỷ niệm êm ái
 Chở về đây trên chiếc xe này !
 Xin cho em nhiều thêm chuyến xe êm đềm!
 Xin cho em nhiều thêm chuyến xe êm đềm!
 (hát 2 lần nữa)*

Bài TUỔI HỒNG là bài có nhiều tính chất của nhạc folk-rock nhất:

TUỔI HỒNG

(Saigon-1973)

*Hôm nay em đi trời không có nắng
Nhưng sao đôi má em lại bùng bùng
Nơi em đi qua lửa không bốc cháy
Nhưng sao đôi má em như người say
Em không hung hăng giận, hay tức tối
Em không biết uống ly rượu người mời
Đôi khi em đi hạt mưa giăng lối
Nhưng sao môi mắt em như mặt trời.
Tuổi Hồng soi ý soi ! Tuổi Hồng soi ý soi !
Tuổi Hồng soi ý soi ! Tuổi Hồng soi ý soi !*

*Hoa chưa ra hoa nụ hoa chưa hé
Nhưng em thơm mát hương mạ chiều hè
Thơm như bông lau đôi non xanh lá
Thơm như hơi ẩm miếng trầu đỏ hoe
Sao em thơm như sầu riêng quê cũ
Sao em man mác như rượu ngày mùa
Thơm như tay ôm của cha yêu quý
Thơm như mái tóc nơi mẹ hiền từ.
Tuổi Hồng dâng ý ơi ! Tuổi Hồng dâng ý dâng !
Tuổi Hồng dâng ý ơi ! Tuổi Hồng dâng ý dâng !*

*Mây xanh mây xanh chiều nay đi vắng
Nhưng em chấp cánh em lượn ngoài đồng
Mây xanh mây xanh nhiều khi mây đứng
Nhưng em phơi phới bay vào trời quang
Không vun mây đen và không giống tổ
Em như cơn bão trên ngọn rừng già
Không nghe chim bay và không nghe gió
Nhưng em vi vút em bay mịt mù.
Tuổi Hồng bay ý bay ! Tuổi Hồng bay ý bay
Tuổi Hồng bay ý bay ! Tuổi Hồng bay ý bay*

*Không ai ca vang ngoài kia trên phố
Không ai ca hát nơi này, phòng nhà
Nhưng trong tim em nhịp vui lia lía
Trong tai em réo muôn vàn lời ca
Chưa ai cho em một câu ân ái
Chưa ai đưa lối hoa mộng đường dài
Em chưa nghe thiên tình ca êm ái
Nhưng em đã bước chân vào huyền thoại.
Tuổi Hồng ơi ý ơi ! Tuổi Hồng ơi ý ơi !
Tuổi Hồng ơi ý ơi ! Tuổi Hồng ơi ý ơi !*

Bài TUỔI HỒNG của tôi đã được một bạn đồng nghiệp Hoa Kỳ là James Durst soạn lời ca Anh Ngữ nhan đề THE ROSEY YEARS. Bài này đã được thu vào băng nhạc và đĩa hát ở Hoa Kỳ, cũng như bài BÉ BẮT DẾ với nhan đề LITTLE CHILD, CATCH A CRICKET.

THE ROSEY YEARS

Music and original text by Phạm Duy

English Lyrics by James Durst

*There is no sun up in the sky
Yet I am warm and don't know why
There is no fire where I go
Ad yet I feel myself aglow.
It's not the lightning in the wine
That makes my eyes so brightly shine
The rain falls lightly through the trees
But it can't douse this flame in me.*

O o shine ! O o shine !
 O o shine ! O o shine !
 A lotus reaching for the sun
 The road of life has just begun
 A fragrant flower yet to bloom,
 A precious bud to blossom soon.
 The clouds have vanished from the sky
 Like the birds in paradise I fly
 Like silver gulls along the shore
 Above a vibrant earth I soar.
 O o fly ! O o fly !
 O o fly ! O o fly !

No one is singing in the street
 And yet I feel the joyful beat
 The pounding rhythms of the heart
 And wondrous voyages they chart.
 A thousand songs ring in my ears
 Embracing all my hopes and fears
 There is no future in a dream
 I'm standing somewhere in between.
 O o dream ! O o dream !
 O o dream ! O o dream !

Các bạn còn có thể coi một mẫu video với hai ca sĩ Hoa Kỳ đó hát bài [TUỔI HỒNG](#) này...

Ba bài nữ ca đầu soạn theo nhịp rock, nhưng giai điệu vẫn nằm trong ngũ cung Việt Nam. Bài TUỔI MỘNG MƠ là nét nhạc của bài Lưu Thủy...

... Nữ ca TUỔI THẦN TIÊN thì có một nhạc ngữ và cấu phong khác ba bài trước.

[TUỔI THẦN TIÊN](#)

(Saigon-1973)

Tuổi thần tiên nép trong tay mẹ hiền
 Một dòng sữa thơm xa xôi còn truyền
 Tuổi thần tiên đến khi em vừa lớn
 Áo ngắn đi dần, may áo mới luôn.
 Tuổi thần tiên lắng nghe cha ngọt ngào
 Giọng trầm hát câu ca dao dạt dào
 Tuổi thần tiên có thêm anh chị yêu
 Có thêm ông bà tóc trắng da nheo.
 Đường ngôi rẽ, tóc xanh, tóc chưa dài
 Guốc đây rồi, còn thêm giày mới
 Đường ra ngõ thấy xa tít chân trời
 Viên kẹo đường, ngậm hoài chẳng tan.

Tuổi thần tiên sống theo hoa học trò
 Phượng về thắm tươi trên sân trường nhà
 Tuổi thần tiên rướn lên theo thầy cô
 Phá vỡ sương mù, theo ánh sáng xa.
 Tuổi là cây bút thon thon ngọc ngà
 Tuổi là sách thơm, trong như ngoài bì
 Tuổi là tay viết xanh xanh hàng chữ
 Ép trong đôi tờ, cánh bướm đã khô.
 Tà áo trắng phát phơ, gió la đà
 Trên đường chiều mùa Thu, đây lá
 Cỏ trinh nữ tím trong phần thông mờ
 Khi mưa về, e thẹn cỏ hoa.

Tuổi thần tiên có quê hương hoà bình
 Một làn khói lam bay ngang đầu đình
 Tuổi thần tiên, lúa thơm tho đầy gánh

Tiếng ca dân mình, gạo trắng trắng thanh.
 Tuổi thần tiên có con sông thật dài
 Và nhà máy to kêu vang hồi còi
 Tuổi thần tiên có quê hương đổi mới
 Nước non thanh bình cho bé yên vui.
 Mùa Xuân đến, lên chùa phát tâm nguyện
 Nơi Phật đường, tuổi thêm thần tiên
 Mùa Đông đến với đêm Chúa êm đềm
 Giáng Sinh về, đẹp tuổi thần tiên.

Nữ Ca TUỔI SỢ MA rất vui! Trong bài hát, có đầy đủ các loại ma... Chỉ thiếu có ma femme thôi !

TUỔI SỢ MA

(Saigon-1973)

Đêm qua em gặp ma, ma lem luốc con ma đen ngòm
 Tóc ma dài, áo với quần tả tơi dơ dáy
 Đêm qua em gặp ma, ma da trắng nhe đôi răng vàng
 Con ma bùn, ma gàn gàn dờ dờ ương ương.
 Đánh, đánh, đánh con ma, đánh con ma, đánh con ma
 Loài ma quỷ dữ, phải đánh !
 Đánh, đánh, đánh con ma, đánh con ma, đánh con ma
 Loài ma quỷ dữ phải thua !

Đêm qua em gặp ma, ma men mắt say sưa đồ ngẫu
 Giơ tay chào ma cờ bạc đầu râu xơ xác
 Đêm qua em gặp ma, con ma túy xanh xao mơ màng
 Ma kinh hoàng, ma cà rồng thuộc loại Ma Vương.
 Đánh, đánh, đánh con ma, đánh con ma, đánh con ma
 Loài ma quỷ dữ, phải đánh !
 Đánh, đánh, đánh con ma, đánh con ma, đánh con ma
 Loài ma quỷ sẽ phải thua !

Đêm qua em gặp ma, ma gian ác, ma cô lọc lừa
 Sống nương nhờ nơi ai lắm và nơi ai lờ
 Đêm qua em gặp ma, con ma giáo lười cong to mồm
 Ma om xòm, bao nhiêu lần làm hại lương dân.
 Đánh, đánh, đánh con ma, đánh con ma
 Lũ mafia, loài ma khủng bố
 Đánh, đánh, đánh con ma, đánh con ma
 Loài ma đầu trử, đầu cơ !

Đêm qua em gặp ma, nhưng em đánh cho ma tan tành
 Ma vô hình, nhưng chúng mình phải giơ tay đánh
 Đêm qua em bình an, ma đánh thức em ngay bên giường
 Nhưng ma này, ma dịu dàng gọi là maman !
 Hỡi bé ! Hãy nên ngoan ! Hãy nên ngoan ! Hãy nên ngoan !
 Đừng cho Mẹ mắng ! Phải ngoan !
 Maman ! Hỡi Maman ! Hỡi Maman ! Hỡi Maman !
 Mẹ yêu, mẹ mến, mẹ thương !

Bài TUỔI XUÂN mô tả cô bé quá yêu đời, yêu người và chỉ sợ con tim nhỏ bé của mình sẽ bị vỡ toang vì tình yêu.

TUỔI XUÂN

(Saigon-1973)

Bống dưng yêu đời ! Bống dưng yêu đời !
 Nhìn mây trắng trắng bay trên nền trời
 Nhìn mây trắng trắng bay ra ngoài khơi
 Bống dưng yêu đời ! Bống dưng yêu đời !
 Tình yêu thứ nhất quê hương đẹp ngời
 Rồi yêu kế tiếp năm châu mọi nơi.
 Yêu biết bao cuộc sống
 Yêu biết bao cuộc đời

Yêu từ ngày hôm nay
Yêu sẽ yêu còn dài.

Bỗng dưng yêu người ! Bỗng dưng yêu người !
Từ nơi xóm vắng hay trên lộ đầy
Từ nơi phố đỏ hay trong làng đây
Bỗng dưng yêu người ! Bỗng dưng yêu người !
Ở trong thương xá hay trên vỉa hè
(hoặc) Ngồi xe lam lắc rung rinh đường quê.
Em mến yêu trẻ thơ
Em kính yêu ông già
Yêu Thầy và Cô
Yêu kiếp em học trò.

Bỗng dưng vui nhiều ! Bỗng dưng vui nhiều !
Niềm vui thứ nhất, ba ruộng mẹ chiều
Và vui thêm nữa anh yêu, chị yêu
Bỗng dưng vui nhiều ! Bỗng dưng vui nhiều !
Niềm vui kế tiếp không chê giàu nghèo
Và vui chót hết, em luôn được yêu.
Đâu xá chi đẹp xấu
Em nét na yêu kiều
Nên nhiều người đi theo
Yêu sẽ cho gặp nhiều !

Bỗng dưng mơ màng ! Bỗng dưng mơ màng !
Tình thương yêu đến ôi sao vội vàng
Tình yêu chất chứa ôi trong buồng tim
Bỗng dưng mơ màng ! Bỗng dưng mơ màng !
Một con tim bé bao nhiêu là tình
Chỉ lo nó vỡ con tim đẹp xinh.
Nhưng em không sợ tim mình vỡ toang
Nhưng em không ngại tim mình vỡ toang
Em ca em hát, em vui rộn ràng
Em ca em hát, em vui rộn ràng
Là la là là là là là...

Tôi càng đi vào nữ ca, tôi càng tìm ra những nữ tính như là vu vơ, ngu ngơ, ngù ngờ trong bài hát này:

TUỔI NGU NGƠ

(TUỔI VU VƠ)

(Saigon-1973)

Tuổi nào hay tủi thân
Và hay khóc với hay dỗi hờn
Tuổi nào hay ngạnh ương,
Tuổi hay bĩu môi và nguyệt lờm
Có khi vụng vằng lui tới
Có khi ngò thừ không nói
Có khi nằm dài co ro bụng đỏ
Tuổi nào khi đứng dưng,
Đang náo nức bỗng dưng thoáng buồn
Tuổi nào nũng nịu luôn,
Rời gay gắt âm thầm nảo nuốt
Có khi cười đùa thân thiết
Có khi thiệt rầu muốn chết
Sống trong nhiệt cuồng,
Yêu ghét liên miên
Dễ thương thay cái tuổi ngù ngờ
Tuổi ơ hờ, tuổi ngu ngơ hờn giận vu vơ !
Tuổi nào mở lòng ra,

Thả theo gió bay đi bốn mùa
 Tuổi còn thêu dệt hoa
 Và bốn chữ "ái tình tôn thờ"
 Phất phơ một hồn đom đóm
 Khát khao một vùng ánh sáng
 Muốn dâng mình vào trong cơn lửa sống
 Tuổi thường hay ngẩn ngơ,
 Tuổi say đắm tương lai ngóng chờ
 Tình gần bỗng vội xa,
 Rồi khép nép xưng tội hững hờ
 Có khi ngồi nhà vui quá
 Có khi sầu về trên phố
 Viết hay đọc hoài không hết phong thư.
 Để thương thay cái tuổi dại khờ!
 Tuổi trông chờ, tuổi ngây thơ
 Huyền ảo như mơ!

Tuổi là cửa tình thương,
 Từ con rắn đến voi, đến hùm
 Kể luôn tới loài dụn, dù nó dữ hay là nó hiền
 Có thiên thần, thì cũng có
 Lũ ác quỷ ở bên đó
 Thế nên tuổi dành ngu ngơ ở giữa
 Tuổi là cửa vị tha,
 Tuổi thương sót biết cho mấy vừa
 Tuổi một ngày một xa,
 Thì hãy giữ cho tuổi không nhoà
 Giữa nơi lọc lừa gian trá,
 Vẫn mang một niềm tha thứ
 Sống trong rừng già, nhún bước nai tơ.
 Để yêu thay cái tuổi thật thà!
 Tuổi nhân từ,
 Tuổi đương tơ độ lượng bao la!

Trong bài TUỔI BĂNG KHUÂNG sau đây, cô bé Việt Nam tự hỏi mình sao không phải là hoa, là lá, là cỏ, là cây, là mây, là gió, là trăng, là suối, là biển, là núi, là bướm, là chim... Nó được soạn ra trong lúc có danh từ hoà hợp hoà giải cho nên nó cũng đưa ra hình ảnh một khu rừng, trong đó cây chen vai hoà hợp quanh năm, cho nên khu rừng mới cao được! Đại ý, nó muốn nói: "Ta phải đoàn kết thì nước ta mới lớn được"...

TUỔI BĂNG KHUÂNG

(Saigon-1973)

Sao em sao em không là hoa lá?
 Sao em sao em không là cỏ cây?
 Sao em sao em không là cơn gió?
 Sao không như mây trên đồi cỏ xa?
 Như hoa đua nhau khoe màu tươi thắm?
 Như cây chen vai hoà hợp quanh năm?
 Cây không xa nhau nên rừng cao lắm.
 Mây đem mưa vui trên ruộng thơm nồng.
 Sao em sao em không là suối nhỏ?
 Cho trăng bơ vơ soi mặt ngàn thu.
 Sao em sao em không là sóng cả?
 Reo vang reo vang trong lòng biển xa
 Sao em sao em không là cánh bướm?
 Sao em sao em không là chân chim?
 Sao em sao em không là hương phấn?
 Cho em băng khuâng đi tìm, đi tìm!

Em nghe em nghe như là cát trắng
 Đôi khi đôi khi u buồn thở than.
 Trong đêm lao xao những lời trách mắng

Em nghe trăng sao như tử thân
 Sao em không như một thời gian báu ?
 Không lâu, không lâu giải hoà niềm đau.
 Yêu nhau, yêu nhau cho đời nương náu
 Thương nhau thương nhau như tự hôm nào.
 Sao em sao em không là tất cả ?
 Nay đây, nay đây mai lại về xa
 Sao em sao em không là tất cả ?
 Chung nhau, chung nhau một cuộc tình ta
 Sao em sao em vẫn còn mơ mãi ?
 Sao em sao em vẫn còn chơi vơi ?
 Tay em phân vân se làn tóc rối
 Trong đêm băng khuâng nhớ mình, nhớ người !

Tới đây thì cô bé đã từ 13, 14 đi tới tuổi 18 rồi ! Đã "biết buồn" rồi ! Tôi soạn chung với Ngọc Chánh bài TUỔI BIẾT BUỒN, để dự thi ÂM NHẠC QUỐC TẾ ở Tokyo. Với giọng hát Thanh Lan, bài này đã được vào chung kết.

TUỔI BIẾT BUỒN

(Saigon-1973)

Buồn đã tới rồi, một buổi sáng mưa rơi
 Mưa đã cuốn mây về dĩ vãng xa vời
 Ôi những bước chân chim có nhớ vườn hồng
 Nhớ khung cửa song ? Và còn nhớ tới em không ?
 Buồn đã tới rồi, một chiều tím trên sông
 Làm cho úa vàng từng mộng ước tươi hồng
 Ôi những chú nai tơ, Công Chúa rừng già
 Nơi hoang đường xa, cửa đờ khép ngăn em về.
 Nhớ bé xưa, cùng chơi đuổi nhau dưới bóng hàng cây
 Nấu nướng hay nhẩy dây, vòng chơi cuốn theo tuổi say
 Nụ hoa dất trên đầu, tặng nhau đứng bên cầu
 Ai ngờ dòng đời đang cuốn mau.
 Buồn đã biết rồi thì chờ đến cơn vui
 Bàn chân ấu thời dần mạnh bước chân đời
 Mang dĩ vãng trong tay trên quãng đường dài
 Lưu vật còn đây, rồi còn tiếc thơ ngây hoài.

Buồn đã tới rồi, một buổi tối không trăng
 Tinh len lén vào cửa mở lớn tim nàng
 Ôi những phút say sưa, những phút dịu dàng
 Yêu người mà sao lòng còn mãi băn khoăn
 Buồn đã tới rồi, cả một trắng đêm khơi
 Tinh đã hoen màu vàng cả tóc mây ngời
 Ôi những mối dây tơ đã rối mù rồi
 Oan tình đầy vơi, mở rộng lưới giam bao người.
 Nhớ lúc vai kề vai dìu nhau đi giữa hàng dương
 Thấy bóng soi hồ trong, ngừng chân dưới gốc đôi thông
 Nụ hôn lúc ban đầu, thần tiên dẫn ta vào
 Ai ngờ cuộc tình tan vỡ mau !
 Buồn đã biết rồi từ thuở biết thương yêu
 Tình sẽ lớn dần và buồn sẽ thêm nhiều
 Mang những vết thương đi trong cõi tình dài
 Ôi tuổi buồn ơi ! Tuổi còn mãi theo ta hoài.

Tôi xin nhắc lại là vào giữa những năm 60, tôi có soạn bài NGÀY EM HAI MƯƠI TUỔI cho một người bạn gái. Bài này bây giờ có thể coi như là bài kết của loạt MƯỜI BÀI NỮ CA, khởi sự từ tuổi 13 nay ngưng lại ở tuổi 20 là vừa !

Hình như khi nào tôi đã đi vào một đề tài rồi, thì khi tôi đi qua những đề tài khác, tôi cứ bị đề tài cũ ám ảnh hoài. Do đó mà có cái vụ soạn ra một bài rồi mười năm sau, bài đó được dùng để làm bài chốt cho một thứ chương khúc trong đó có nhiều bài cùng nằm chung trong một đề tài.

NGÀY EM HAI MƯƠI TUỔI

(Saigon-1961)
 Ngày em hai mươi tuổi
 Tay cắt mái tóc thè
 Giã từ niềm vui nhé
 Buồn ơi ! Hãy chào mi !
 Ngày em hai mươi tuổi
 Chưa biết nhớ nhung gì
 Trên nụ cười mới hé
 Ôi ! Đã thoáng qua tuổi thơ
 Khi suốt đêm hôn ngơ
 Nghe trái tim ngủ mơ.
 Ôi ! Khi ánh trăng thân thơ
 Ru giấc mơ hiền khô
 Mối tiết trinh nở hoa.
 Ôi ! Bỗng sáng nay đàn chim
 Bay tới thương dùm em
 Thương sót hoa tàn đêm
 Ôi ! Nghe gió reo ngoài hiên
 Mưa sẽ rơi trên miên
 Sẽ hết chuyện thần tiên.
 Ngày em hai mươi tuổi
 Tay níu chân cuộc đời
 Cho ngừng lời giảng giải
 Thời gian cũng đừng trôi.
 Ngày em hai mươi tuổi
 Mới chớm biết yêu người
 Đã buồn vì duyên mới
 Rồi đây sẽ nhạt phai.

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Cho Hoà Bình Trong Lòng Người

Bình Ca

Vào lúc này, hoà bình có vẻ ló dạng với Hoà Hội Paris. Trong lòng thấy có điều gì vui, tôi muốn nói lên sự hoan hỉ đó qua những bài tôi gọi chung là "hoan ca" (song of joy). Do đó, sau "bé ca" và "nữ ca", tôi soạn "bình ca".

Trước đây (năm 1959), tôi có soạn một bài nhan đề NGÀY SẼ TỚI trong đó tôi réo gọi hoà bình, giống như trong năm 1945, giữa mùa Thu chiến tranh, tôi ngồi vỗ súng ca bài THU THANH BÌNH. Bây giờ, vào năm 1972, khi soạn bình ca, tôi phát triển đề tài mà tôi nói tới qua bài NGÀY SẼ TỚI và cũng dùng bài này để làm bài chót của loạt 10 bài bình ca. Tuy nhiên, 9 bài hát mới soạn (cộng với bài NGÀY SẼ TỚI đã có sẵn) cũng không hẳn là những bài hát nói tới hoà bình trên đất nước. Nó chỉ muốn nói đến hoà bình trong lòng người mà thôi! Tại sao vậy? Tại vì tôi không tin là có hoà bình...

Bình Ca ra đời vào năm 1972, không xưng tụng nền hoà bình mà Hội Nghị Paris đạt được sau các vụ đi đêm và ký kết giữa các phe nhóm. Trong bình ca, không phải vì lý do có ký kết hoà bình mà nói tới chuyện tương lai, với sự trùng tu xứ sở, xây lại nhà máy, cầu cống v.v... Nó nói nhiều tới chuyện lấy lại sự bình thường, bình dị của dân tộc ta, bị mất đi sau mấy chục năm chiến tranh. Trong bình ca người nghe chỉ thấy giọng tráng sĩ hành, giọng sĩ khí, giọng hoài cổ mà thôi! Tuy nhiên nó cũng không thiếu ngôn ngữ của thời đại và nhạc ngữ của nó thì hoàn toàn theo style nhạc trẻ. BÌNH CA MỘT còn có vẻ hippy là khác.

BÌNH CA MỘT

(Saigon-1972)

*Này em con chim lười
Nhiều năm chim đau phổi
Buổi sáng vắng tiếng chim cười vui
Này em con chim gầy
Chiều nay chim đứng dậy
Và nó hát líu lo thật dài
Cũng vì Hoà Bình đã về đây (hai lần).*

*Này em con trâu già
Nhiều năm trâu vất vả
Cùng với bác xã nơi đồng quê
Này em con trâu già*

Nằm chơi trâu nhai cỏ
Nhìn những chiếc máy đang cấy bừa.
Trâu đừng buồn vì máy cấy nghe (hai lần).

Này em vang tiếng cười
Giờ chơi không e ngại
Trường lớp đó mới xây là nơi, là nơi
Ngày xưa, giam bao người
Già nua hay thơ dại
Trại cũ đã biến ra trường đời
Hoa hồng nở ở giữa vườn chơi (hai lần).

Này em đã tới giờ
Mẹ đưa em đi chợ
Từ sáng mãi tới trưa, còn lựa
Rồi khi đưa nhau về
Gặp anh hippy trẻ
Mặc áo rách đứng bên nhà thờ
Trông đẹp tựa hình Chúa hiền mơ (hai lần).

Này em dây hoa này
Là dây gai hoa dại
Làm xước những gót chân tình nhân
Này em khi sang mùa
Mà em nghe tiếng nổ
Là tiếng pháo cưới hay hội hè.
Lên chùa họp hội với người ta (hai lần).

Này em anh đã già
Tuổi cao thiếu sức khoẻ
Dù sống với trái tim cần khô
Này em anh đã về
Thì xin nghe anh kể
Chuyện mới, cũ, khóc vui tràn chè
Những chuyện hoà bình có người nghe (nhiều lần).

Bình ca số 2, SÔNG SÓT TRỞ VỀ được viết ra với ngôn ngữ tráng sĩ hành.

SÔNG SÓT TRỞ VỀ

(Saigon-1972)

Sống sót trở về, trên đường làng tươi mát
Sống sót trở về, trên đài lộ thơm ngát
Sống sót trở về, trên rừng đồi xanh ngắt
Sống sót trở về, trên biển xanh cát vàng
Sống sót trở về, anh thợ cấy sung sức
Sống sót trở về, anh thợ mỏ náo nức
Sống sót trở về, anh mục đồng thao thức
Sống sót trở về, anh thợ chài bâng khuâng.
Sống sót trở về, anh hùng rực chiến công
Cũng giống anh hiền, ưa cuộc đời tối tăm
Sống sót trở về, ta đều ngạt ước mong
Má áp môi kề, ôm người đẹp suốt năm
Sống sót trở về, linh mục dựng gác chuông
Chúa giáng ơn lành cho bốn đạo bốn phương
Sống sót trở về, nơi Phật đài ngát hương
Tiếng mõ chen vào lời Thượng Tọa sót thương.
Sống sót trở về, tên cường đạo lau kiếm
Xé áo giang hồ, xin chèo đò trên bến
Sống sót trở về, quên màu hồng gái điểm
Trút phấn son rồi, xin mặc lại áo huyền
Sống sót trở về, tôi tạ từ vũ khí
Sống sót trở về, tôi trở lại nhỏ bé

*Sống sót trở về, đeo một bầu rượu quý
Sống sót trở về, vui một mình... tôi đi !*

Bài DƯỜNG NHƯ LÀ HOÀ BÌNH là bài có nhiều tính chất nhạc trẻ nhất trong 10 bài Bình Ca.

DƯỜNG NHƯ LÀ HOÀ BÌNH

(Saigon-1972)

*Dường như nghe đâu đây tiếng người
Ngày hôm qua im tiếng im hơi
Người xưa nay thường che mặt lại,
Bỗng hôm nay không ai là không cười
Dường như tôi yêu ông láng giềng
Người xa xôi ai cũng như quen
Còn yêu thêm cả người oán ghét
Giấc chiêm bao là giấc mơ tiên
Là giấc mơ tiên ! (hai lần)*

*Dường như xưa nay ta khác thường
Thừa quê hương hay thiếu quê hương
Dường như đây về trong tưởng tượng
Núi sông kia : giang sơn vô thượng
Dường như nay quê hương có một
Từ bao lâu sống chết chia đôi
Dù con tim này rộng phơi phơi
Cũng xin mang một nước non thôi
Một nước non thôi (hai lần).*

*Dường như tôi quen anh để mèn
Hiểu nhau qua câu hát ban đêm
Từ nay không còn e còn thẹn
Kéo nhau đi du ca cho tiện
Dường như em là rêu xanh bám mạnh
Vào thân anh, một viên đá lăn quanh
Ngày hôm qua tình chờ không đến
Bỗng hôm nay thành mối lương duyên
Thành mối lương duyên (hai lần).*

*Dường như đêm hôm nay quá dài
Dường như đêm nay ngắn quá thôi
Cùng nhau chơi ở nơi mở hội
Chúng tôi vui như điên, như dại
Dường như tôi hôm nay bé lại
Dường như tôi nay mới lên hai
Mẹ ôm tôi vào lòng êm ái
Gãi lưng tôi, nhạt chấy cho tôi
Mẹ gãi lưng tôi ! Nhặt chấy cho tôi !
(hát nhiều lần câu cuối)*

Bình ca số 4 nhan đề XIN TÌNH YÊU GIÁNG SINH là một bài thơ của Trụ Vũ do tôi phổ nhạc.

XIN TÌNH YÊU GIÁNG SINH

(Saigon-1972)

*Xin tình yêu giáng sinh
Trên một quê hương cần cỗi
Xin tình yêu giáng sinh
Trên địa cầu tăm tối
Xin tình yêu giáng sinh
Trong lòng người hấp hối
Xin tình yêu giáng sinh
Trên cuộc đời lấy lợi.
Xin tình yêu giáng sinh
Trên quê hương ngục tối
Xin tình yêu giáng sinh*

*Trên địa cầu gian dối
Xin tình yêu giáng sinh
Trong lòng người tội lỗi
Xin tình yêu giáng sinh
Trên cuộc đời nổi trôi.*

*Mười ngàn đêm đau thương
Ôi trường thiên ác mộng
Mười ngàn đêm của hồn
Mười ngàn đêm của giận
Trên vũng lầy vô tận
Chỉ thấy máu và xương
Trên vũng lầy vô tận
Chỉ thấy khóc và than
Mười ngàn đêm đau thương
Mười ngàn đêm đoạ trường
Mười ngàn đêm oan khiên
Mười ngàn đêm đau thương.*

ĐIỆP KHÚC

*Xin tình yêu giáng sinh
Cho một lần hoa nở
Xin tình yêu giáng sinh
Cho một lần ngực nở
Xin tình yêu giáng sinh
Cho một lần cửa mở
Xin tình yêu giáng sinh
Tình yêu của chúng mình.*

Bình ca số 5 rất là cổ kính, dùng nhiều danh từ như Xuân Phong, Xuân Tiêu, Xuân Miên... để nói tới gió Xuân, tới ánh sáng mùa Xuân, tới giấc ngủ và giấc mộng đêm Xuân. Hình ảnh tôi thích nhất là: khoan tay ra bờ giếng gọi tên Trời Đất.

XUÂN HIỀN

(Saigon-1972)

*Xuân huy chan hoà trên khắp quê hương
Nắng chói gia đình huyền bí trăm con
Năm mươi người xuống
Năm mươi người lên
Đến lúc gặp chỗ hàn huyên
Xuân phong đem về tin tức vui chung
Gió mát cho lòng rộng rãi thông dong
Chung nhau cuộc sống
Chung nhau cuộc chết
Và quyết định cưới Xuân liền !
À ọ ơi ! À ọ ơi ! (2 lần)*

*Xuân xanh em là xuân nữ tơ trinh
Sức sống em là dòng suối lung linh
Em nghiêng từ núi
Em trôi về khơi
Uốn khúc mình nồn nà tươi
Xuân xanh anh đà tóc trắng da nhăn
Sức sống anh là biển cũ mộng mênh
Anh vượn từ bãi
Anh lên ngàn chơi
Thả khói lò lững lờ trôi...
À ọ ơi ! À ọ ơi ! (2 lần)*

*Xuân tiêu em nằm trong giấc mơ yêu
Trăng xuân mỹ miều nhẹ bước đi theo
Đi thêm vào đó*

Đôi chim bồ câu
 Cát tiếng gù ấm lòng nhau
 Xuân miên anh vào sâu giấc mơ tiên
 Bút trái hạnh đào, rượu uống liên miên
 Anh ra bờ giếng
 Khoanh tay gọi tên
 Gọi đất trời rất ngoan hiền...
 À ọ ơi ! À ọ ơi ! (2 lần)

Xuân non, Xuân già, Xuân vẫn Xuân quen
 Mới biết Xuân là cuộc tái sinh duyên
 Thu, Đông, Hạ chết
 Nhưng Xuân còn nguyên
 Khuyến khích dòng máu về tim
 Xuân không lên đường, Xuân đứng êm êm
 Đứng mãi trong đời để cống ta lên
 Yêu Xuân đắm thắm
 Yêu Xuân một phen
 Và sống cùng với Xuân hiền...
 À ọ ơi ! À ọ ơi ! (2 lần)

Bình ca số 6 là lời con ru mẹ, không phải mẹ ru con.

RU MẸ

(Saigon-1972)

Mẹ năm mươi tuổi chiến tranh
 Con hai mươi tuổi, Hoà Bình về chơi
 Từ lâu súng nổ vang trời
 Hôm nay im lặng cho đời ngẩn ngơ
 Mẹ tôi giấc ngủ khó khăn
 Xưa nay ru mẹ toàn bằng đạn bom
 Mẹ ơi ! Giấc ngủ muôn màng
 Con xin ru mẹ một ngàn lời ru.
 Ủ ơ tiếng hát Nguyễn Du
 Vẫn thơ sáu tám hát cho hoà bình.
 Ủ ơ tiếng hát Nguyễn Du
 Vẫn thơ sáu tám hát cho hoà bình.

Mẹ năm mươi tuổi lất lây
 Con hai mươi tuổi lạc loài đường xa
 Dù cho tan cửa nát nhà
 Hôm nay nguyên vẹn vẫn là Việt Nam
 Mẹ ơi ! Xin ngủ êm đềm
 Riêng con không ngủ, ngồi nhìn mẹ yêu
 Mẹ xưa nay ngủ không nhiều
 Con xin ru mẹ ngủ chiều, ngủ trưa.
 Ủ ơ tiếng hát võng đưa
 Lời ca dao đó ấm như mộng đời.
 Ủ ơ tiếng hát võng đưa
 Lời ca dao đó ấm như mộng đời.

Mẹ năm mươi tuổi thiếu mơ
 Con hai mươi tuổi nằm chờ mộng xanh
 Từ nay giấc ngủ thanh bình
 Con chia cho mẹ mộng lành, mộng ngoan
 Mẹ ơi ! Giấc mộng tốt tươi
 Cho con xin gửi cuộc đời Việt Nam
 Mộng không máu đổ, xương tàn
 Mơ trong giấc ngủ một đàn trẻ thơ
 Ủ ơ tiếng hát bây giờ
 Bài ca chấp nối tiếng ru muôn đời.
 Ủ ơ tiếng hát bây giờ

Bài ca chấp nổi tiếng ru muôn đời.

Bình ca số 7 phát triển hình ảnh khoanh tay gọi tên Trời Đất.

LỜI CHÀO BÌNH YÊN

(Saigon-1972)

*Mang giấy gió tốt, mang khăn áo lành
 Tôi chào đất nước tôi nay thái bình
 Tôi cúi lưng xin chào anh
 Tôi đứng lên, tôi chào em
 Tôi vói lên cao, chào Đức Tin
 Tôi chào sáng sớm, ban trưa, xế chiều
 Đêm về vẫn cứ chưa thôi cúi chào
 Tôi thấy trong tôi mừng reo
 Tôi thấy chung quanh chào nhau
 Tôi cũng không quên chào đũa tôi đâu.
 Lời... lời chào bình yên ! (2 lần)*

*Xin chào những bác nông dân ít lời.
 Cho đời những miếng cơm thơm sức người
 Xin bác công nhân nghỉ ngơi
 Xin bác thương gia về chơi
 Nghe sĩ dân tôi chào tiếng vui
 Tôi chào chiến sĩ đang ôm súng ngồi
 Bên bờ suối vắng ngâm thơ tối ngày
 Tôi sẽ đi theo thiện nhân
 Ra chốn tôn nghiêm niệm kinh
 Rung tiếng chuông ngân chào khắp muôn dân.
 Lời... lời chào bình yên ! (2 lần)*

*Tôi chào vũng nước trong xanh, tháng hè
 Tôi chào tấm áo bông, đêm rét về
 Xin cảm ơn hoa mùa Xuân
 Hôn gió Thu trên đồi non
 Yêu nắng mưa... theo ngày, tháng, năm
 Tôi chào đũa bé sơ sinh khóc oà
 Tôi chào đám cưới đi ngang trước nhà
 Tôi vẫy tay theo nhịp xe
 Đưa đám ma ra ngoài ô
 Tôi muốn thẳng hoa cuộc sống đi qua.
 Lời... lời chào bình yên ! (2 lần)*

*Tôi chào trái đất xinh xinh giữa trời
 Tôi chào thế giới chung nhau giống người
 Chia với nhau dăm biển to
 Dăm núi cao băng lạnh co
 Hay mấy khu sa mạc nắng khô
 Tôi chào ý nghĩ chia vui chúng mình
 Chia buồn, sẽ sống chung nhau thái bình
 Chia nước ngon, chia hột cơm
 Chia áo khăn, chia mảnh tôn
 Ta bắt tay nhau chào tiếng hân hoan.
 Lời... lời chào bình yên ! (2 lần)*

Bình ca số 8 nói tới chuyện tìm lại được thiên đàng hạ giới.

GIÃ TỪ ÁC MỘNG

(Địa Đàng Tìm Thấy)

(Saigon-1972)

*Nào người yêu, giã từ ác mộng
 Ta đưa nhau tới cõi địa đàng
 Về một nơi sông dài nước rộng
 Ta yêu nhau trên bãi cỏ hoang*

Nào người yêu xin đừng e ngại
 Nơi ta đi, chó sói ngủ vùi
 Một đàn nai mất huyền thơ dại
 Theo ta đi ven suối nhỏ nhoi
 Nào người yêu giã từ bóng tối
 Ta yêu nhau dưới ánh mắt trời
 Cổ vàng khô cũng là chấn gối
 Hay mưa rơi cũng mát lòng người.

Nào người yêu đêm về phơi phới
 Ta yêu nhau dưới ánh đèn ngời
 Mầu tường vui, căn phòng êm ái
 Soi gương nhau nhớ mãi hình hài
 Nào người yêu giã từ ác mộng
 Ta đưa nhau tới cõi địa đàng
 Một vườn thiêng thơm mùi da ngọt
 Môi ngon hơn những trái đào tiên.
 Nào người yêu giã từ dĩ vãng
 Thôi đau thương, tức tối, giận hờn
 Nào người yêu giã từ oán ghét
 Thôi ăn năn, hối tiếc, buồn phiền.

Bình ca số 9 muốn được nhìn Chúa Giê Su như một con người của hoà bình.

CHÚA HOÀ BÌNH

(Saigon-1972)

Nếu có ai giận dữ
 Nếu có ai bắt hoà
 Nếu có ai làm lỡ
 Rồi sinh ra khát khe
 Sẽ đánh tôi một cái
 Tát tôi nơi má này
 Sẽ thấy tôi lặng lẽ
 Chia luôn ngay má kia !
 Lạy Chúa ! Lạy Chúa tôi !
 Nhân ái ban xuống đời
 Lạy Chúa ! Lạy Chúa tôi !
 Cho hiểu hoà khắp nơi.

Đã chót mang tội gốc
 Gái hư thân nảo nùng
 Khóc giữa nơi quần chúng
 Nằm cho viên đá quăng
 Hỏi những ai ở đó !
 Sẽ đóng vai phán toà
 Nếu tự thấy không tội lỗi
 Thì quăng viên đá coi.
 Lạy Chúa ! Lạy Chúa tôi !
 Thương sót cho giống người
 Lạy Chúa ! Lạy Chúa tôi !
 Không xét người ! Xét tôi !

Nếu thấy trên tiền đúc
 Nếu thấy trên những đồng
 Có khắc in hình dáng
 Hình vua La Mã nghiêng
 Đã đúc ra tiền thuế
 Sẽ César lấy về
 Khắp lũ chiến còn đó
 Trả về cho Chúa nghe !
 Lạy Chúa ! Lạy Chúa tôi !

Thân xác ra với đời
 Lạy Chúa ! Lạy Chúa tôi !
 Tim óc về với tôi
 Lạy Chúa ! Lạy Chúa tôi !
 Nơi khó khăn kiếp người
 Lạy Chúa ! Lạy Chúa tôi !
 Nhận Chúa là nỗi vui.
 Amen.

Như đã nói ở trên, bài NGÀY SẼ TỚI soạn từ lâu, nay được dùng để kết thúc 10 Bài Bình Ca.

NGÀY SẼ TỚI

Ngày hồi, hồi Hoà Bình !
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !

Ngày sẽ tới, biết bao nhiêu mừng vui
 Mừng biết mấy chiến tranh đã tàn phai
 Quê hương ta xưa nay đã đẹp rồi
 Thêm xinh tươi, thêm vui, thêm tuyệt vời !
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !

Ngày lúa mới, bước vui phiên chợ quê
 Đường sáng chói bước đi không ngại gì
 Trên con đê không chôn chông, gài mìn
 Không phi cơ bay nghiêng con đờ xinh.
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !

Ngày chấm dứt chiến tranh, vợ gặp chồng
 Ngừng tiếng súng khiến cha mẹ gặp con
 Anh em ta không coi nhau là thù
 Tay trong tay tương lai ta cùng tu.
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !

Ngày sẽ tới nước non thôi là hai
 Ngày thống nhất, Bắc-Nam đi lại rồi
 Anh đưa em ra nghe Thu Hà Nội
 Em đưa anh vô Nam coi mặt trời.

Ngày sẽ tới, mỗi khi nghe Việt Nam
 Toàn thế giới sẽ ăn ngon ngủ ngoan
 Không nghe thêm, nghe thêm câu chuyện buồn
 Nhưng nghe lên nghe lên chuyện thần tiên.
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !

Ngày đã tới, cái ta gọi là YÊU
 Là QUÝ MẾN, chúng ta vẫn hoài nghi
 Nhưng hôm nay, ôm nhau không còn ngờ
 Ta yêu nhau, thương nhau như trẻ thơ.
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !
 Ngày hồi, hồi Hoà Bình !

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Mùa Xuân Cuối Cùng Trên Đất Nước

Thế là tôi đã ném được tầm con mắt về một hành trình mà mức khởi hành vào đầu thập niên 40 là mấy bản NHẠC HÙNG cổ điển hay siêu thực và vài bản NHẠC TÌNH áp ứng của thời tiền chiến... tiến tới giai đoạn NHẠC KHÁNG CHIẾN với khá nhiều **thanh niên ca, quân ca, dân ca** rất hiện thực và cũng rất lãng mạn cách mạng đi đôi với một chút nhạc tình vừa viễn mơ, vừa giang hồ, vừa ám cúng...

Thời cuộc trong năm 1954 làm cho đất nước bị chia đôi, tôi chọn miền Nam để sinh sống và trong suốt 20 năm rông, tôi đã để cho con người xã hội (l'homme social) của tôi được mỗi ngày một trưởng thành với loại nhạc TÌNH TỰ QUÊ HƯƠNG, khi thì mang tính chất xung tưng với **dân ca phục hồi, dân ca cải tiến**, khởi đi từ **dân ca phát triển** tới **trường ca**, từ **đơn khúc** tới **chương khúc**, khi thì phê bình xã hội với **tâm ca, tâm phần ca, via hè ca, tục ca, thương ca chiến trường**, khi thì siêu hình với **đạo ca** khi thì tươi mát với **bé ca, nữ ca**. khi thì buồn ngủi với **bình ca** v. v...

Con người tình cảm (l'homme sentimental) chỉ được thả cho trôi theo một cuộc tình rất muộn màng, rất khó khăn và không có lối thoát nào hơn là sự chia phối, để cho một số **tình ca đôi lứa, tình ca một mình** được ra đời, nói lên tất cả hạnh phúc và khổ đau của một con người khi đi vào tình ái...

Trước ngày định mệnh 30 tháng Tư 1975, nhân dịp Tết, một hãng sản xuất băng nhạc nhờ tôi soạn hai bài hát mùa Xuân. Vì tôi còn đang trong không khí của những bài hoan ca, tôi soạn cho con gái yêu Thái Hiền bài hát nhan đề:

TRÊN ĐÒI XUÂN

(Saigon 1975)

*Một buổi sáng vừa tỉnh giấc là tàn Đông
Liên vội đứng dậy mở tung cửa đón Xuân
Nắng trên thêm lấp lánh
Lũ bướm vàng tung cánh
Vội to nhỏ chim hót trên cành
Chải vội tóc, mặc áo vóc, xỏ dây cong
Rời mở cánh cửa màu xanh, rời gót xinh
Bước ra đường thơm mát
Dắt lên đồi xanh ngát
Đón Xuân về trên khắp quê hương.
Đi êm, đi êm trên cỏ non nà
Ta đang đi trong hơi thở quê nhà*

*Gió mát cũng đến với đôi tay ngà
 Một bầu trời hồng ôm lấy ta
 Xanh như mây xanh, thay cặp mắt này
 Thơm, trong ta thơm hơn loài hoa dại
 Suối tóc bắt ngát cuốn quanh vai gầy
 Dâng trong tim ta, sóng vui đầy...*

*Một con ốc nằm yên giấc ở đồi hoang
 Bỏ mộng ngoạn từ vỏ, vươn chào đón Xuân
 Khiến ta là làn rêu bám
 Cũng ngược mặt nghênh đón
 Bóng dáng người con gái tươi ròn
 Chuồn chuồn ghé về ngấp ghé ở vòm tre
 Mùa Xuân sẽ còn thôi đi liêu thuốc mê
 Khiến cho bầy giun dế
 Cũng như đàn em bé
 Quán quýt đời, không muốn ra đi !*

CODA

*Từ đồi Xuân, lòng vương vấn rồi phân vân
 Bèn gửi luôn một nụ hôn vào Xuân mới !*

Mười mấy năm sau tôi mới có dịp ngó tới bài hát này, không ngờ nó là bài hát mùa Xuân cuối cùng được sống trên đất nước! Quê hương đẹp quá, khiến cho cô bé Việt Nam choàng dậy, chải vội mái tóc mây, mặc bộ áo vóc vào người, xô đôi giày cong rồi chạy tung lên đồi. Cô bé đi như đi trong hơi thở của quê hương, gió mát và bầu trời ôm ấp cô, mây làm xanh mắt cô, hoa cỏ làm thơm lòng cô và trong tim thì cô có sóng. Rồi một người trai mang kiếp rong rêu nào đó, muốn cùng với con ốc bò ra khỏi vỏ, và cùng với cô, cùng với loài dế âm thầm hay với bầy chuồn chuồn vô tư lự được... quán quýt đời, không muốn ra đi ! Không muốn ra đi, nhưng cuối mùa Xuân đó, vẫn phải bỏ quê hương ra đi.

Ngoài bài TRÊN ĐỒI XUÂN đó ra, tôi còn soạn thêm bài hát mùa Xuân nữa, trong đó có nói tới chuyện khoan dầu trên biển, khiến cho nước ta sẽ giàu to, người dân sẽ đủ no và có tự do.

MỪNG XUÂN

(Saigon 1975)

*Mừng Xuân tới bằng tiếng sáo vui
 Với tiếng cười yêu mến đời.
 Mừng Xuân tới bằng tiếng vỗ tay
 Vang khắp trời mây.
 Xin mừng anh chiến sĩ nơi tiền phương
 Giữ đất cho Việt Nam hùng mạnh.
 Nơi đồng xanh chúc bác dân cây luôn
 Lúa tốt, hoa màu tươi suốt năm
 Xin cho phố xá nơi thành đô
 Giới bán buôn làm to lời nhiều
 Chúc cho một nước dân đủ no
 Chúc cho một nước luôn tự do.
 Mừng Xuân tới bằng tiếng hát vang
 Dưới mái trường hay giữa làng
 Lời ca hát từ núi xa xăm
 Ra tận đại dương
 Mừng em bé vừa mới lên năm
 Có Tiên về nơi bé nằm
 Mừng ông lão bà lão tám mươi lăm
 Sống thêm ngoài chục năm
 Mừng Xuân tới bằng tiếng máy khoan
 Nơi núi rừng, nơi suối ngàn
 Mừng Xuân tới bằng tiếng máy soi
 Giữa nơi biển khơi
 Xin mừng cho những bước chân khải hoang
 Vỡ đất cho Việt Nam thịnh vượng*

Nơi mở than, chúc những anh thợ ngoan
 Với cánh tay đẩy lui nước non
 Xin mừng cho những tháp nơi biển xa
 Mỗi mỗi phun dầu ra mịt mù.
 Chúc cho một nước dân giàu to
 Chúc cho một nước luôn tự do.
 Mừng Xuân tới bằng tiếng hát vang
 Dưới mái trường hay giữa đường
 Lời ca hát từ núi xa xăm
 Ra tận đại dương
 Mừng em bé vừa mới lên năm
 Có Tiên về nơi bé nằm
 Mừng ông lão bà lão tám mươi lăm
 Sống thêm ngoài chục năm.
CODA
 Mừng đôi lứa vừa mới kết hôn
 Mỗi duyên tình luôn vững bền
 Mừng tôi đã ngày thêm một lớn
 Lớn thêm cùng những vui buồn.

Những Tình Khúc Cuối Cùng

Bây giờ nói tới những tình khúc coi như cuối cùng của đời tôi... Những bản tình ca một mình khởi đi từ năm 1968 với những bài đầy nuối tiếc như NGHÌN TRÙNG XA CÁCH, TRẢ LẠI EM YÊU... tiến tới những bài đầy chết chóc soạn ra trong đầu thập niên 70 như MÙA THU CHẾT, GIẾT NGƯỜI TRONG MỘNG, CHIẾC BÓNG TRÊN ĐƯỜNG... thì bây giờ là vào khoảng 73- 75, tôi soạn ra những bài TÌNH HỒ, TA YÊU EM LÂM LỖ, YÊU LÀ CHẾT Ở TRONG LÒNG, NỬA ĐOẠN TÌNH BUỒN, NHỮNG CUỘC TÌNH TAN VỠ... Tất cả đều là những bài hát rất là chua chát và ma quái:

TÌNH HỒ

(Saigon 1975)

Tôi đang lừa dối em
 Mà sao em không biết
 Những lời nói tình duyên
 Với tôi không cần thiết
 Chớ nên thê thốt chi
 Đùa vui thôi đấy nhé
 Say đắm và si mê
 Sẵn sàng đang nhạt nhoè.

Tội nghiệp quá, xây những lâu đài cát mơ
 Biển vắng trong chiều sắp mưa
 Tình cũng như là đám mây mịt mù
 Tình là nhớ, xin nhớ không lừa dối ai
 Đừng nói câu chuyện lừa dối
 Tình cũng như dòng nước trôi.
 Khi tôi tìm đến em
 Là tìm vui trong chốc lát
 Đến một lúc rồi quên
 Nhớ nhưng không cần thiết
 Khi em hiểu rõ tôi
 Yêu nghĩa là phai phôi
 Nghĩa là mang hận hoài.

YÊU LÀ CHẾT Ở TRONG LÒNG

(Saigon 1975)

Làm sao tôi biết yêu đương là khúc đoạ trường
 Làm sao tôi biết yêu đương là tiếng thê lương
 Từ khi tôi mới yêu người đó
 Tình yêu thơm ngát như lời hứa
 Cuộc tình ngậy thơ, chúng tôi xây mộng xây mơ
 Người cho tôi biết yêu nhau là sẽ nặng sầu

Người cho tôi biết yêu nhau là sẽ xa nhau
 Dù tôi không muốn tin là hết
 Tình yêu như lá theo mùa chết
 Cuộc tình năm xưa sẽ tan sau một cơn mưa...

Người tình ơi ! Yêu đương là chớ nên mong
 Yêu đương là chết trong lòng
 Yêu đương là khối sầu thương
 Người tình ơi ! Yêu đương là tiếng than van
 Yêu đương là nát cung đàn
 Yêu đương là giấc mơ tàn...

Làm sao tôi biết yêu đương ở cõi địa đàng
 Làm sao tôi biết yêu đương là mối dây oan
 Từ khi tôi biết yêu là thế
 Tình yêu đốt cháy tim nhỏ bé
 Cuộc tình ra đi sẽ đem theo cả say mê

Người cho tôi biết yêu nhau dù có nguyện cầu
 Người cho tôi biết yêu nhau là vẫn thương đau
 Dù cho tôi biết quên người cũ
 Tình yêu chấp cánh theo ngọn gió
 Lòng người đong đưa vết thương mỗi tình xa xưa.

TA YÊU EM LÀM LỠ

(Saigon 1975)

Loài cỏ cây man rợ
 Loài ma quái ngu si
 Ta yêu em làm lỡ
 Bây giờ đường nào đi ???
 Em yêu ma quỷ dữ
 Đã đến gieo sầu thương
 Em là cây cỏ úa
 Em đến gieo buồn thương.
 Ta cho em tất cả
 Hỡi nụ hôn lần đầu
 Bây giờ tình tan vỡ
 Ta còn lại thương đau.
 Ta yêu em làm lỡ
 Ôm bàn tay đại khờ
 Em là loài hoang thú
 Ta vất vả tìm khô...
 Loài phù hoa mắt mờ
 Bạc vàng phấn son mơ
 Nơi mờ hoang lạc thú
 Em bướm hồng lửng lơ
 Ôi chông gai đầy lối
 Cát bước đi về đâu?
 Một lần ta làm lỡ
 Trăm đường còn sầu đau.
 Ta yêu em vất vả
 Ôi lần cuối lần đầu
 Em là cành gai sắc
 Cho thịt nát xương đau
 Yêu em nên mất cả
 Vỡ nụ hôn tình đầu
 Yêu là sầu chất chứa
 Yêu còn được là bao...

Người ngoài lưng giấu mặt

Cuộc đời mới đi xây
 Đi van xin hạnh phúc
 Nô lệ vào rủi may
 Ta thương em nhỏ bé
 Với giấc mơ bạc vàng
 Em là cây cỏ úa
 Ta là loài ma hoang

NỬA ĐOẠN TÌNH BUỒN

(Saigon-1975)

Cho tôi nửa đoạn tình buồn
 Để tôi lấp kín đáy hồn của tôi, hồn đã vỡ đôi
 Yêu người mà người chẳng có yêu tôi
 Thế thôi, thôi nhé đành thôi nhé người
 Đành thôi nhé người.

Tôi mua hoa thắm tôi liệm cuộc đời
 Kết vòng tang trắng khẽ gọi tên người
 Chiều nay trăng sao rơi rớt trên đời
 Chiều nay mưa giăng giá buốt tìm rồi...
 Cho tôi nửa đoạn tình buồn
 Để tôi lấp kín đáy hồn của tôi, hồn đã vỡ đôi
 Yêu người mà người chẳng có yêu tôi
 Thế thôi, thôi nhé đành thôi nhé người
 Đành thôi nhé người...

Gió buồn sẽ bước chân cô, bước chân mồ cô
 Ngân nga chuông lạnh tím trời nghĩa trang
 Gục đầu bên nấm mồ hoang, nấm mồ hoang
 Bâng khuâng thăm hỏi mộ tôi hay mộ nàng?
 Mộ ai thì cũng là mộ hoang
 Tình chôn đã chết úa vàng đón đau...

CODA

Trên mười đầu ngón tay
 Ở giữa đoạn tình này...

NHỮNG CUỘC TÌNH TAN VỠ

(Saigon 1975)

Rồi sẽ có một thời
 Cuộc tình rồi vỡ đôi
 Ta lôi kéo nhau đi
 Như một lũ tình si
 Từ khắp những nẻo đường
 Người tìm nhau trăm hướng
 Những cánh bướm màu đen
 Như quên lối vườn tiên
 Nền hoa cũng đại diện.
 Ta tìm người như sông tìm ra biển
 Người tìm ta như biển ngược về sông
 Gỡ đôi tay là tình thả bay như diều không dây
 Người tìm ta bao la nơi biển Bắc
 Ta tìm người ở tận cuối biển Đông
 Hỡi ôi tìm nhau như thế tìm chim...
 Và chớ có ngỡ ngàng
 Tình nào chẳng vỡ tan?
 Ta lê bước lang thang
 Như một lũ mèo hoang
 Và cũng chớ bẽ bàng
 Dạ tràng đi se cát
 Gió rét lúc tịch liêu

*Hay trong nắng lửa thiêu
Đi vun sỏi tình yêu...*

CODA

*Rồi sẽ có một ngày
Cuộc tình phải tan vỡ
Chỉ còn lại thương nhớ
Ở lòng người đi tìm
Đi tìm nhau...*

Trong nhạc tình của tôi vào lúc này, **YÊU TINH TÌNH NỮ** là bản tình ca màu xám, ma quái:

YÊU TINH TÌNH NỮ

(Saigon-1975)

*Yêu tinh tình nữ đi tìm người yêu
Kêu vang lời hú trong chiều tịch liêu
Yêu tinh mặt trắng như vôi
Ôi sâu thẳm, mắt em soi
Không gian ma quái của loài người.
Yêu tinh tình nữ xưa là Tiên Nga
Xin theo trần thế đi tìm đam mê
Sau khi gặp giấc mơ hoa
Oan khiên đập vỡ tìm ra
Tiên Nga thành kiếp yêu ma...
Trả lại người yêu tôi đây
Người yêu dấu, người hào hoa, phong nhã như tơ trời
Anh ơi ! Anh ơi !
Trả lại người, tôi trong tay
Còn dư hương làn hơi ấm thơm ngát tình đời, người ơi !
Trả lại tôi, trả lại tôi đây !
Người xưa thường kể chuyện cho tôi nghe
Truyện Loan và Dững, chuyện yêu đương suốt đời.
Trả lại tôi, trả người tôi yêu
Thường hay hát cho tôi nghe bài ca tiền chiến
Của Đặng Thế Phong hay Văn Cao tuyệt vời.
Trả lại người yêu tôi đây !
Trả lại người yêu tôi đây !*

*Yêu tinh tình nữ đi tìm tình thương
Ôi duyên tình cũ, ôi thời vàng son
Dương gian đậm ảm mòm man
Ôi Âm Ty vắng tiếng bụi hồng.
Yêu tinh tình nữ suốt đời thành tinh
Đi theo người sống đi đời tình trinh
Len trong thù oán vang vang
Trôi trong biển máu vang vang
Em đi đòi tiếng yêu thương.*

CODA

*Trả lại người yêu tôi đây !
Trả lại người yêu tôi đây !
Trả lại người yêu tôi đây !
Trả lại người yêu tôi đây !*

Thế rồi, trước khi rời quê hương, tôi viết bản tình khúc nhẹ nhàng này:

CHỈ CHỪNG ĐÓ THÔI

(Saigon-1975)

*Chỉ chùng một năm trôi
Là quên lời trăng trối
Ai nuôi thương tình đời
Chỉ chùng một năm thôi
Chỉ cần một năm qua
Là phai mờ hương cũ*

Hoa úa trong lòng ta
Chỉ cần một năm xa...
Khi xưa em gầy gò
Đi ngang qua nhà thờ
Trông như con mèo khờ
Chờ bàn tay nâng đỡ
Ta yêu em tình cờ
Như cơn mưa đầu mùa
Rơi trên sân cỏ già
Làm rụng rơi cánh hoa.
Chỉ cần một cơn mưa
Là vai gầy thêm nữa
Cho ướt môi, mềm da
Chỉ cần giọt mưa sa
Chỉ chờ một cơn mưa
Để không ngờ chi nữa
Đi dưới mưa hồng nghe
Giọt nhẹ vào tim ta.
Ta yêu em mù loà
Như A-đam ngủ ngờ
Yêu E-va khù khờ
Cuộc tình trình tiết đó
Nhưng thiên tai còn chờ
Đôi uyên ương vật vờ
Chia nhau xong tội đồ
Đầy đọa lâu mới tha...

Chỉ một chiều lê thê
Ngồi co mình trên ghé
Nghe mất đi tuổi thơ
Chỉ một chiều bơ vơ
Chỉ là chuyện đong đưa
Đời luôn là cơn gió
Thay áo cho tình ta
Chỉ là chuyện thiên thu.
Tuổi chừng nghìn năm sau
Chẳng ai còn yêu nhau
Nào ngỡ đâu tình yêu
Giăng bẫy nhau còn nhiều
Nghe lòng còn khô ráo
Nghe chừng còn khát khao
Nên gục đầu rất lâu
Xung tội cả kiếp sau.

CODA

Cả triệu người yêu nhau
Còn ai là không thấu ?
Len giữa u tình sâu
Một vài giọt ơn nhau
Tia sáng Thiên Đường cao
Rọi vào ngực tim nhau...

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Trên Đường Tị Nạn Phần 1

Những Bài Hát Tuyên Ngôn

1975. Cũng như tất cả lớp người đầu tiên hối hả đi tị nạn, tôi mất đi gần hai năm trời bị chấn động, bị hoang mang, bị tê liệt... vì lâm vào cảnh mất nước, mất con, mất quần chúng và quan trọng nhất là vì thấy đời sống của mình từ nay trở đi không còn ý nghĩa gì nữa. Trong một gặp gỡ với báo chí Mỹ khi còn nằm trong trại tị nạn EGLIN ở tiểu bang Florida, tôi trả lời: ... *Tôi sinh ra để hát cho nước tôi. Bây giờ nước tôi đâu?*

Rồi cũng may mà tôi với Thái Hằng và Thái Hiền được mời đi hát tại một số cộng đồng Việt Nam mới mẻ và nho nhỏ ở rải rác các tiểu bang, rồi qua các tổ chức UNIVERSITY CONCERTS và COMMUNITY CONCERTS, chúng tôi cùng với Bill Crofut, Steve Addiss hoặc James Durst đi hát cho cả một số cộng đồng người Mỹ nghe. Thế là tôi có may mắn hơn các nhạc sĩ, nhạc công, ca sĩ đi tị nạn khác là vẫn giữ được nghề cũ của mình. Nhưng những cuộc đi hát này cũng chẳng vui lắm đâu, nó chỉ là cái phao giữ cho tôi khỏi chết chìm trong biển khổ...

... Cho tới năm 1977 thì tôi mới lấy lại được một sự thăng bằng nào đó, và tôi bắt đầu tự vấn lương tâm: sự bỏ nước ra đi như thế này có ý nghĩa gì không? Tôi tự trả lời tôi bằng bài hát đầu tiên trong đời tị nạn:

Ta Chống Cộng Hay Ta Trốn Cộng?

(Fort Walton Beach, Florida-1977)

*Ta chống Cộng hay ta trốn Cộng
 Đây là điều ta phải hỏi ta
 Ta chống Cộng hay ta trốn Cộng
 Đây là điều ta phải hỏi ta, nhắc ta.
 Ta nếu sống như con chuột nhắt
 Quên đời bằng ly rượu buồn tên
 Hay vui đầu trong cuộc đổ đen
 Nô lệ tiền, ham gái đẹp, gái hoang
 Ta nếu sống như dân ngoại quốc
 Quên mình là con của Rồng Tiên
 Quên đồng bào đau khổ triền miên
 Ta được quyền đơn độc ngủ yên.*

*Ta chống Cộng hay ta trốn Cộng
 Đây là điều ta phải hỏi ta
 Ta chống Cộng hay ta trốn Cộng*

*Đây là điều ta phải hỏi ta, nhắc ta.
Ta đã thắng, khi ta vượt thoát
Ra ngoài, cùng bao bạn đồng hương
Nuôi hận thù ta nhủ người thương
Ta phải về, ta chiếm lại quê hương
Ta hãy cất cao lên lời hát
Của loài người yêu chuộng Tự Do
Dân Quyền và Dân Tộc của ta
Ta phải về xây lại đời ta.*

KẾT

*Ta chống Cộng, ta không trốn Cộng
Ta và cả trăm ngàn đồng hương
Mai này rồi, ta về Việt Nam mến yêu.*

Sau một bài hát có tính chất tuyên ngôn như vậy, để kêu gọi đồng hương, tôi soạn:

THÁNG TƯ ĐEN

(Midway City, CALIFORNIA-1978)

THÁNG TƯ ĐEN !

*Xin cúi đầu mình xuống
Khóc quê hương, trói trong tay bạo cường.*

THÁNG TƯ ĐEN !

*Ba mươi năm quật cường
Tàn tanh vì lọt vào tay đế quốc.*

THÁNG TƯ ĐEN !

*Xin cúi đầu một phút
Nhớ anh em, sống trong ngục trong tù.*

THÁNG TƯ ĐEN !

*Nuôi cho sâu hận thù
Mong và chờ, về Việt Nam ước mơ.*

Này người Việt ở trên thế giới !

*Nào cùng nhau họp chung khí giới
Cất tiếng đòi tự do cho triệu đồng bào ta.*

HÃY ĐOÀN KẾT LẠI !

THÁNG TƯ ĐEN !

*Xin ngược mặt nhìn tới.
Tới tương lai, tới quê hương vời vợi*

Tháng Tư ơi !

*Hơn năm mươi triệu người
Như một người, phải thành công mới thôi !*

Tháng Tư ơi !

*Hơn năm mươi triệu người
Như một người, phải thành công mới thôi !*

Luôn luôn bị dằn vặt, bài NGƯỜI VIỆT CAO QUÝ tôi soạn ra sau đó cũng vẫn chỉ là một bài hát tuyên ngôn:

NGƯỜI VIỆT CAO QUÝ

(Midway City, CALIFORNIA-1978)

Ôi ! Cao quý thay những Mẹ già trên đường tị nạn

Dưới mưa phùn hay tuyết lạnh mùa Đông

Ở Ba Lê hay ở Nữu Ước

Mẹ đứng chờ gặp quân cướp nước

Để nhỏ vào mặt lũ sài lang

Ôi ! Cao quý thay những cha già đang ngồi tuyết thực

Nhắc nhân quyền cho nhân loại phải nghe

Lặng nghe đây tiếng người bất khuất

Từ hơn ba mươi năm về trước

Hiến đời mình cho nước Việt Nam !

Ôi ! Cao quý thay những em nhỏ tay cầm ngọn cờ,

Cờ da vàng với ba dòng máu,

Máu Việt Nam đổi lấy Tự Do

Máu đàn anh nhắc nhủ trẻ thơ:
ĐỪNG BỎ QUÊ TA
PHẢI VỀ QUÊ XƯA.
 Ôi ! Cao quý thay những người Việt đi từ ngàn xưa.
 Những người con của Mẹ Âu Cơ
 Bước ra đi từ Động Đình Hồ
 Rồi ra biển đi khắp bao la
 Từ nghìn năm xưa, yêu đời Tự Do
 Ôi ! Cao quý thay những người Việt sống ở nghìn phương
 Vẫn còn nuôi tình tự quê hương
 Nắm tay nhau trên đoạn đường trường
 Hẹn mai về giải thoát quê hương
 Bằng cả tình thương của đời Việt Nam.

Thi sĩ Vũ Hoàng Chương có những câu thơ rất tiên tri, chẳng hạn, trong đầu thập niên 50, ông viết những câu thơ:

Lũ chúng ta lạc loài dẫm bẫy đũa
 Bị quê hương ruồng bỏ giống nòi khinh...

 Chúng ta mất hết, chỉ còn nhau...

Khi nghe tin anh chết sau khi bị CS giam giữ, tôi đang ở Florida, sức nhớ tới câu thơ đó, tôi soạn một bài hát cũng có tính cách tuyên ngôn:

CÓ PHẢI TÔI LÀ
NGƯỜI QUÊ HƯƠNG RUỒNG BỎ
GIỐNG NÒI KHINH

Có phải tôi là người quê hương ruồng bỏ ?
 Có phải tôi là người giống nòi khinh ?
 Có phải tôi là người quê hương nguyên rủa ?
 Có phải tôi là người giống nòi xưa ?
 Quê hương tôi ơi ! Tôi sinh ra ở đây
 Tôi lớn lên cùng với phận cỏ cây
 Vững chắc như tre, đăm mé như ngọn lúa
 Tôi bám rễ vào nước mặn đồng chua
 Tôi yêu câu thơ hay câu ru triu mến
 Đã nối tôi liền với giọng tổ tiên
 Dĩ vãng vinh quang nên tôi vui cuộc sống
 Tuy biết đau lòng vì phận nước long đong.
 Anh ơi ! Em ơi ! Ta chung nhau dòng máu
 Chung sắc da vàng, góp tình Việt Nam
 Tóc mới xanh tơ, ta nâng niu tình nước
 Nay trắng mái đầu vẫn trọn tình xưa
 Trong ba mươi năm, ta chia nhau nhiều lắm
 Chia sót vui buồn với cả nhục vinh
 Có lúc ca vang, đôi khi ôm mặt khóc
 Cho nước non mình nhiều lúc điêu linh.

Có phải tôi là người quê hương ruồng bỏ ?
 Có phải tôi là người giống nòi khinh ?
 Có phải tôi là người quê hương nguyên rủa ?
 Có phải tôi là người giống nòi xưa ?
 Tôi xa quê hương như con sâu kẹt lối
 Non nước tuyết vùi đã đổi máu da
 Dĩ vãng chôn xa, theo tương lai mù tối
 Hạnh phúc không còn, dẫu chỉ nhỏ nhoi
 Tôi xa quê hương khi dân no và ấm
 Nay đã âm thầm, máu chộn mồ hôi
 Nước mắt quê hương tuôn ra như dòng suối
 Nhưng khắp giống nòi chỉ cần cỗi thêm thôi !
 Tôi xa quê hương! Vâng, tôi xa nòi giống
 Đã chết trong tay quân gian tham độc đoán

*Thương sót sông ngòi, núi biển, ruộng nương
Thương cho quê hương, tôi thương cho nòi giống
Đang sẽ chết dần với đời cùm gông
Chót vắng quê, tôi xin anh em tạ lỗi
Tôi hứa sẽ về giải phóng quê tôi.
Mai này tôi về cùng quê hương rạng rỡ
Mai này tôi về cùng với Tự Do
Mai này tôi về cùng quê hương đổi mới
Mai này tôi về cùng giống nòi tôi*

CODA

Cùng với Việt Nam ngàn đời yêu quý.

Chủ Đề Quê Hương

Minh định lập trường rồi, trong niềm nhớ quê hương khủng khiếp của toàn thể dân tị nạn, tôi soạn ra một số bài hát hoài hương, nhưng cái quê hương mà tôi nói tới lần này, nó không còn là cái quê hương mà tôi có thể sờ mó được, nhìn thấy được, ngửi thấy được... như hồi mới di cư từ Bắc vào Nam lúc đầu thập niên 50. Bây giờ, quê hương trong nhạc của tôi chỉ còn là **ảo ảnh quê hương** mà thôi. Khi xưa tôi có TÌNH HOÀI HƯƠNG ngọt ngào và tươi mát, bây giờ tôi có NGUYỄN VĂN HÌNH HÀI buồn rầu và chết chóc.

Tôi vẫn thường hình dung địa đồ nước ta như thân thể một con người mà miền Bắc là cái đầu, miền Trung là con tim và miền Nam là cái dạ dày. Trong bài NGUYỄN VĂN HÌNH HÀI này, tôi nói tới cái chết của mình ở nơi xứ lạ quê người và xin được chôn ở một nơi quanh năm tuyết phủ để hình hài vẫn còn nguyên vẹn, trông như chân dung của nước Việt Nam yêu quý.

NGUYỄN VĂN HÌNH HÀI

(Fort Walton Beach, Florida-1977)

*Ai có về vùng trời Gia Định
Hay xuôi sông về tới Cần Thơ
Qua xóm dừa rồi vào thăm ruộng
Xin cho tôi dăm hạt gạo thừa
Ai có tạt vào Chợ Tân Định
Hay đi vô Chợ Bến Thành xưa
Cam quýt bưởi chẳng cần xin tặng
Xin cho tôi khoai trộn hột ngô.
Quê hương tôi thóc gạo một mùa
Nuôi dân tôi cũng vừa miêng ăn
Nơi tha hương, sữa thịt chẳng thêm
Xin cho tôi dăm hạt gạo Nam.*

*Ai có về Thành Nội Gia Hội
Hay đi ra Nghệ Tĩnh, ngoài Thanh
Xuống bến đò ở dòng Hương Thủy
Xin cho tôi nghe lại điệu hò
Ai có về biển dài cát rộng
Nơi công dân nào cũng làm thơ
Tôi hết thuộc lời vàng châu ngọc
Xin ru tôi nghe truyện Kiều xưa.
Quê hương tôi thi vị đầy trời
Con tim tôi luôn được đầy vơi
Nơi tha hương, sống thật nặng lòng
Mang con tim khắc khoải chờ mong.*

*Ai có về Hà Nội, Nam Định
Lên trung du rồi tới thượng du
Qua sông Gâm rồi về núi Tân
Xin cho tôi nhớ lại cội nguồn
Nơi văn minh của giống Việt ta
Nơi trống đồng gọi hồn dân tộc
Cho tôi nghe tiếng gọi tổ tiên.
Quê hương tôi, dân tộc tuyệt vời*

*Thông minh ôi nhất bậc trần ai
Nơi tha hương mê muội hằng ngày
Cho tôi khôn, trước ngày đầu thai.*

*Mai có người chợt ngừng thăm mộ
Nơi chôn tôi là dưới rặng mai
Nơi rất lạnh, ngàn đời tuyết phủ
Nên thân tôi nguyên vẹn hình hài
Nếu có người tò mò muốn gặp
Nơi tha ma mở nắp mộ lên
Sẽ thấy một người nằm thanh thản
Trông như chân dung của Việt Nam.
Thân tôi đây : Bắc Việt là đầu
Nơi sinh trí óc của Rồng Tiên
Đây con tim Trung Việt hồng hào
No say đây, Nam Việt ngủ yên.*

Chỉ vì hai chữ TỰ DO, hai thế hệ người Việt Nam phải bỏ quê hương bỏ đất nước. Tôi soạn bài:

**1954 CHA BỎ QUÊ
1975 CON BỎ NƯỚC**

*Một ngày năm bốn, cha bỏ quê xa
Chôn đã chôn rau, cắt rốn bao nhiêu đời
Một ngày năm bốn, cha bỏ phương trời
Một miền Bắc tối tăm mưa phùn rơi
Một ngày năm bốn, cha bỏ Sơn Tây
Đất diu con thơ, vô sóng nơi Biên Hoà
Dù là xa đó cũng là quê nhà
Và miền nắng soi vui gia đình ta.
Một ngày bảy lăm, con bỏ nước ra đi
Hai mươi năm là hai lần ta biệt xứ
Giờ cha lưu đây, ở ngay trên đất ta
Và giờ con lưu đây ở đây nơi xứ lạ
Một ngày năm bốn, cha lụi quê hương
Lánh Bắc vô Nam, cha muốn xa bạo cường
Một ngày bảy lăm, đứng ở cuối đường
Loài quỷ dữ xua con ra đại dương.*

*Một ngày năm bốn, xa mộ ông cha
Với lũy tre xanh, khóm chuối bên sau nhà
Một ngày năm bốn, cha phải chia lià
Cùng mảnh đất, nóc gia cha làm ra
Một ngày năm bốn, ôi Thành Đô ơi
Tiến bước cha đi, vẫn giữ tên muôn đời
Hà Nội yêu quý không thể ngăn người
Vì người đã ra đi theo Tự Do.
Một ngày bảy lăm, con bỏ hết giang sơn
Hai mươi năm tình, yêu người yêu cuộc sống
Giờ nơi nước mình niềm đau thay nỗi vui
Saigon đã chết rồi, phải mang tên xác người
Một ngày dĩ vãng, ôi gần, hay xa
Đất nước hai phen chứng kiến bao chia lià
Đời của cha, con : hai lần vẫy chào
Chào từ giã quê hương trong khổ đau*

CODA

*Đời hai lần, ta bỏ quê, bỏ nước
Phải nuôi ngày mai về ôm Tổ Quốc.*

Bỏ quê hương ra đi, cũng có lúc tôi ví dân tộc tôi cũng như dân Do Thái khi xưa, nếu không phải là ngôi bên bờ sông Babylone thì cũng là ngôi bên bờ sông Seine để khóc nước.

BÊN BỜ SÔNG SEINE

TA NGỒI TA KHÓC

(Midway City, CALIFORNIA-1980)
*Bên bờ sông Seine ta ngồi ta khóc
 Nỗi đớn đau tràn ngập cả kinh thành
 Như gió lạnh làm băng giá nẻo đường
 Như tuyết phủ vùi chôn nghĩa địa buồn
 Bên bờ sông Seine ta ngồi ta nhớ
 Tiếng võng đưa đều đặn buổi trưa hè
 Tiếng sáo diều chiều xa vắng, vọng về
 Trẻ gọi trâu rộn rã bờ đê.
 Bên bờ sông Thương ngày xưa phơi phơi
 Nước chảy đôi dòng nhưng lòng ta vui
 Ta hát say sưa tiếng hát đong đưa
 Bên bờ sông Hương tình ta thấp thoáng
 Câu hát câu hò ta tặng người thương
 Ta hát vang vang tiếng hát quê hương
 Bây giờ ta xa dòng sông năm cũ
 Như chim lạc tổ như ma lạc mồ
 Thương nhớ ơ hờ giọng hát nghìn xưa
 Bây giờ tìm đâu cầu tre lắt lẻo
 Qua khúc sông đào tới nẻo người yêu
 Câu hát trong chiều, giọng hát tìm nhau.
 Bên bờ sông Seine ta ngồi ta khóc
 Đã thấm sâu khổ nhục kiếp lưu đầy
 Ma mất mộ, tìm không thấy cuộc đời
 Bên bờ sông Seine ta thành tượng đá
 Ta lắng thính bỏ mặc những nhân tình
 Trong hiu quạnh, chờ mong tháng ngày lạnh
 Sưởi hồn ta, đổi kiếp... tái sinh.*

Thương nhớ quê hương, nghĩa là nhớ tới cảnh vật và nhất là âm thanh quê hương. Nhớ tiếng rao hàng buổi sáng, tiếng xe máy rú trong thành đô, tiếng chuông chùa đầu ngõ, tiếng học trò hò la, tiếng mưa rơi trên mái tôn.... chao ôi là nhớ ! Tôi soạn bài:

TIẾNG THỜI XƯA

(Midway City, CALIFORNIA-1979)
*Có ai nhớ tiếng rao hàng buổi sáng
 Tiếng xe máy rú trên đường thành đô
 Có ai nhớ tiếng chuông chùa đầu ngõ
 Tiếng chim hót, tiếng học trò hò la
 Có ai nhớ tiếng đêm về mùa nóng
 Tiếng mưa vỗ những mái nhà lợp tôn
 Những câu nói tiếng cha mẹ từ tốn
 Tiếng đôi lứa, tiếng e thẹn chờ hôn
 Giờ ở trong nước cảm lạnh tiếng rồi
 Giờ ở ngoại quốc, xa lạ tiếng người
 Tôi thương nhớ lời nói
 Lời Mẹ tôi thương vỗ về tôi
 Có tôi nhớ tiếng ông bà hàng xóm
 Tiếng anh chiến sĩ, say rượu, cười vang
 Có tôi nhớ tiếng bé đùa ngoài nắng
 Tiếng êm ái, tiếng tôi gọi : Việt Nam.*

Còn gì đáng nhớ hơn là nhớ Saigon? Trong giới soạn nhạc tị nạn, có tới trên mười bài được viết ra để nói tới thành phố thân yêu của chúng ta, nhưng chỉ có hai bài được phổ biến mạnh mẽ là bài VĨNH BIỆT SAIGON và SAIGON NIỀM NHỚ KHÔNG TÊN. Tôi cũng có một bài hát cho Saigon.

THƯƠNG NHỚ SAIGON

(Midway City, CALIFORNIA-1981)
*Saigon ơi ! Tôi thương và tôi nhớ
 Tôi nhớ Saigon, mà như nhớ người tình
 Từng hàng cây lung linh, từng bóng mát
 Tôi nhớ từng nhà, từng khu phố hiền lành*

Từng buổi trưa đi trên đại lộ tươi sáng
 Phố xá Saigon, rộn ràng mạch sống tung bừng
 Từng chiều êm yên vui về trong ngõ vắng
 Gió mát Saigon mon trớn tình nhân.
 Những đêm không trăng, soi hồn vào ngọn hỏa châu
 Sớm mai sơn sao, chim đậu cột đèn gọi nhau
 Tháng năm trời mau
 Giữa Saigon yêu
 Kỷ niệm thật nhiều
 Cùng nắng sớm với mưa chiều.
 Saigon ơi ! Yêu tôi xin chờ tôi nhé
 Tôi sẽ trở về để hôn những vĩa hè
 Cửa Thành Đô, cao sang và say đắm
 Chia sót tủi hờn và xây đắp tình nồng.

CODA

Saigon ơi ! Dù có thay tên
 Mà người yêu còn nhớ không quên
 Chẳng bao giờ quên.

Người tị nạn thường hay than vãn là mất quê hương. Với bài QUÊ HƯƠNG CÒN ĐÓ NIỀM VUI sau đây, tôi khẳng định là chúng ta không mất quê hương. Quê hương còn đó, còn nằm bên bờ Thái Bình Dương xanh ngắt và hơn thế nữa, quê hương còn có thể được chúng ta đem theo trên đường tị nạn, quê hương được giấu kín trong tim, tổ quốc được giấu kỹ trong hồn.

QUÊ HƯƠNG CÒN ĐÓ

NIỀM VUI

(Midway City, CALIFORNIA-1979)

Ta không mất quê hương
 Vì quê hương còn đó
 Ta có xa cửa nhà
 Là vì yêu đời tự do
 Quê hương giấu trong tim
 Hồn mang thêm tổ quốc
 Ta sống nơi lưu đầy
 Lòng ta vẫn không đổi thay
 Dù Cộng Sản mất trí
 Lũ đầy tớ Mác Lê
 Dâng quê hương tổ quốc
 Cho lũ đi xâm lược
 Người Việt thể tranh đấu
 Sẽ vượt thoát hố sâu
 Giành Độc Lập, Tự Do
 Nước Việt mãi còn đó.

Nam mô Quán Thế Âm
 Từ bi ngôi bồ tát
 Lạy Đức Mẹ Ma-ria
 Hiền hòa cứu nguy đời ta
 Ta đi giữa đêm đen
 Mà ta không lạc lối
 Ta sống hơn mọi người
 Vì lòng sáng ngời niềm Tin
 Dù Cộng Sản gian ác
 Lũ lừa nước dối dân
 Hung hăng đi đàn áp
 Ngăn Pháp tăng, Linh mục
 Đầy một lòng ân phúc
 Ôm chặt lấy Đức Tin
 Người Việt sẽ vùng lên
 Xua đuổi lũ hồ tinh.

Xin em cứ tin anh đi

Tình ta không thể chết
 Em cứ tin đời mình
 Tình Thương giúp cho hiển vinh
 Đời ta muốn nay mai
 Về quê hương đời mới
 Thương nước, thương giống nòi
 Tình Thương quyết không hề phai
 Dù Cộng Sản thấp kém
 Lũ người mất trái tim
 Phân chia ra đẳng cấp
 Không sót thương dân tộc
 Là người Việt, ta sẽ
 Đưa người thoát cõi mê
 Bằng Tình Thương hàn gắn
 Nước Việt hết khổ oan.

CODA

Quê hương ta còn đó
 Ta còn có niềm vui
 Quê hương trong bạc đãi
 Sẽ còn mãi niềm tin
 Quê hương ôi triu mến
 Xin gửi đến Tình Thương
 Tình thương nôi giống Việt Nam.

Trong niềm nhớ quê hương đó, ai cũng nằm mơ thấy mình trở lại quê hương. Nhưng trong thực tế 1975-80, đó là những cơn ác mộng. Tôi soạn một bài hát khủng khiếp, trước khi có tập thơ của Nguyễn Chí Thiện:

GIẤC MƠ KHỦNG KHIẾP

Đêm hôm qua tôi nằm mơ về nước
 Đi lang thang trong thủ đô lạnh ngắt
 Những góc me trước tôi hay thả hồn
 Chờ người yêu, để nắm vai hôn
 Cây me tươi, nay già khô trụi lá
 Người tôi yêu tóc bạc phơ ngồi đó
 Mắt trông tôi, rất xa vời, xa lạ
 Nhìn tôi như nhìn khoảng trống bao la
 Đêm hôm qua tôi nằm mơ lội nước
 Suôi theo sông tôi về quê thuở trước
 Đưa bé con vẫn hay quen đợi quà
 Cửa Mẹ yêu, chợ vẫn bán trưa
 Như con trâu, cha mẹ tôi làm lữ
 Phải lao công xin chuộc bao tội lỗi
 Khắp nước tôi đã biến ra trại tù
 Toàn dân tôi thành một đám nô lệ.

Giật mình tỉnh dậy
 Giật mình tỉnh dậy
 Trời ơi ! Khủng khiếp, khủng khiếp quá thôi !
 Giật mình tỉnh dậy
 Trời ơi ! Khủng khiếp, khủng khiếp quá thôi !
 Xin cho tôi đừng ngủ nữa
 Xin thôi không nằm mộng dữ
 Xin cho tôi mộng dệt hoa
 Xin cho tôi đẹp mộng mơ
 Cho tôi mơ nước Việt Nam giàu có
 Quê hương tôi đi về nơi rục rờ
 Có con tim biết quên đi hận thù
 Và Tình Yêu nổ vỡ tim ra
 Cho tôi mơ nước của tôi được thoát
 Khỏi cơn nguy, ra khỏi tay tàn ác

*Chôn Á Đông có nước Việt yên lành
Tự do xây một đời sống thanh bình.*

Chủ Đề Chia Ly

Sau chủ đề QUÊ HƯƠNG là chủ đề CHIA LY. Chủ đề này đã được nhà thơ Cao Tần khai thác ngay trong những ngày đầu tiên sống trên đất Mỹ, qua một thơ nhan đề THƯ EM ĐẾN. Hoàn cảnh của người trong bài thơ không khác gì hoàn cảnh tôi và các con. Thư đi thư lại giữa chúng tôi đều phải trá hình, giống như thi sĩ nói, chỉ là những *khẩu hiệu buồn nôn*... Tôi đã phổ nhạc ngay bài thơ này.

THƯ EM ĐẾN

(theo thơ Cao Tần)

*Thư em đến như tên hề ốm nặng
Hồn tang thương sau mặt nạ tươi cười
Bao sơn phấn không che nghìn cay đắng
Mắt lệ đầy miệng hát những lời vui
Thư em đến sau muôn vàn ân ái
Dường như ai soi bạt cả linh hồn
Em không khóc bằng lời hay chữ
Thì gửi làm chi dăm khẩu hiệu buồn nôn...
Gửi cho anh vài sợi tóc mẹ già
Rụng âm thầm trên hiên chiều hiu quạnh
Nuôi một bầy con cuối đời vắng lạnh
Cho anh ôm hôn ơn nặng một thời xa
Gửi cho anh manh áo rách con thơ
Cho anh ngửi mùi nhọc nhằn nô lệ
Anh ra đi con tập nói u ơ
Con vấp ngã anh không được nâng đỡ...*

*Gửi cho anh một viên sỏi trên đường
Anh sẽ đọc ra muôn vàn lỗi cũ
Gửi cho anh một nhánh cỏ quê hương
Anh sẽ đọc ra đất trời ta thử
Gửi cho anh thêm một tờ giấy trắng
Thấm nước trời quê qua mái dột đêm mưa
Anh sẽ đọc ra mệnh mỏng đời lạnh vắng
Em tiếc thương hoài ấp áp gối chăn xưa...*

Tôi soạn thêm những bài hát chia ly như Ở BÊN NHÀ EM KHÔNG CÒN ĐỨNG ĐỢI CHỜ ANH, LẤP BIỂN VÁ TRỜI... Những bài này muốn nói lên nỗi buồn trùng dương (océanique) và vũ trụ (cosmique) như trong hầu hết những bài tôi soạn trong thời kỳ này. Khi còn ở trong nước, tình cảm với thiên nhiên (sentiment de la nature) ở trong chúng ta thường hay chỉ hạn chế trong sự trao tình với lũy tre xanh, con đê dài, khung trời tím, con sông đào... Bây giờ, sau khi đã ra khỏi lũy tre xanh, tôi nghĩ rằng nó phải mang nhiều tính chất cao rộng hơn, sâu xa hơn.

Ở BÊN NHÀ

EM KHÔNG CÒN ĐỨNG ĐỢI CHỜ ANH

(Midway City, CALIFORNIA-1978)

*Ở bên nhà em không còn đứng đợi, chờ, mong
Đợi anh về, anh hôn vào mắt nàng mầu nhưng
Ở bên nhà em đi lao động
Ở bên này anh ra biển rộng, gọi trùng dương
Trùng dương nào đã chia lìa đôi vợ chồng son
Trùng dương còn thêm cất ròi cha mẹ và con
Trùng dương nào hay chế độ nào
Đẩy con người vô kiếp nghẹn ngào, kiếp xa nhau !
Nhớ đôi tay em, xưa xinh như mộng
Tay vuốt tóc chồng, tay nựng con thơ
Nhớ đôi môi em, ôi đôi môi mộng
Ca hát cho đời thêm sắc thêm hương
Ở bên nhà đôi tay ngà em vục bùn đen
Ở bên nhà đôi môi mềm thú vạ tội oan*

Ở bên này sống với ác mộng
 Từng đêm ngày anh ra biển rộng, khóc thương em !

CODA

Ở bên nhà em không còn đứng đợi chờ anh
 Ở bên này anh căm thù lũ Cộng tàn hung.

LẤP BIỂN VÁ TRỜI

(Midway City, CALIFORNIA-1978)
 Chúa đã phán rằng có được niềm Tin
 Thì mình có thể vá được trời xanh
 Xé dịch núi rừng, lấp cạn trùng dương
 Anh có nghe chẳng ?
 Anh có nghe chẳng lời em khẩn nguyện
 Khẩn vái có ngày rung được trời đất
 Để người yêu vượt thoát khỏi ngục thất
 Bay được lên trời, hay vượt biển khơi
 Anh đến bên em
 Anh đến bên em gần nhau suốt đời...
 Địa ngục nơi chốn quê hương
 Địa ngục trong bước tha phương
 Em khóc Đông Dương cùng chung số phận
 Khóc thân anh vui trong đói lạnh
 Khóc cho tâm hồn em héo hon
 Hồn em rách bươm
 Trận cuồng phong có đâu xa
 Trận cuồng phong cuốn trong ta
 Nơi trái tim em nổi cơn sóng thần
 Sóng dâng cao từng cơn uất hận
 Trái tim hay biển không đáy đây ?
 Để em đắng cay !

Nếu vẫn khó lòng vá được trời xanh
 Phận hèn không thể lấp cạn đại dương
 Xin được sống còn, giữ vẹn lòng son
 Xin mãi yêu thương
 Xin mãi yêu thương người nơi cuối đường
 Chúa sẽ thương tình vá lại hồn em
 Bằng niềm Tin để lấp biển sâu thương
 Sống được trong đời, hi vọng còn nuôi
 Nuôi mãi tin yêu
 Nuôi mãi tin yêu, gửi nơi cuối trời

CODA

Còn niềm Tin mãi nơi ta
 Thì rồi sẽ nói duyên xưa.

Trở Về Phạm Duy Tổng Quát

Trên Đường Tị Nạn Phần 2

Ra Với Thế Giới

Thế là nhờ biến cố *tháng Tư* đến 1975, sau hàng ngàn năm đắm mình trong lũy tre xanh, người Việt Nam đã ra với thế giới rồi... Đáng lẽ ra phải biết hội nhập vào một xã hội khá lý tưởng là thật sự có tự do và có nhiều cơ hội để sinh sống (land of opportunities), thế nhưng đối với thế hệ đầu tiên bỏ nước ra đi là chúng tôi, Việt Nam hãy còn là một sự nhức nhối không thể nào người ngoại được. Cho nên, đáng lý ra là phải tỏ tình với Mỹ Quốc, với cảnh vật chung quanh, với tha nhân mình gặp hằng ngày... thì tôi lại soạn bài HÁT TRÊN ĐƯỜNG TẠM DUNG với những ý nghĩ nặng nề chính trị.

HÁT TRÊN ĐƯỜNG TẠM DUNG

(Fort Walton Beach, Florida-1978)

*Ta đi trên đường tạm dung
Vùng Ca Li quanh năm nắng ấm
Mà lòng người lưu vong vẫn thấy lạnh lùng
Trời Si-át-Ton mưa rơi chẳng dứt
Cỏ hoa đua nhau khoe màu sắc
Mà lòng ta chưa thôi rạn nứt vết thương
Con tim thành đá, nhưng lửa thù ngút trong mắt ta
Ôi Mit-sip-si-pi ! Trường giang lượn khúc
Đưa người về gốc, có bao giờ đưa ta về nguồn.
Ta đi trên đường tạm dung
Dừng chân nơi mệnh mông Téch-Xát
Máy dầu vùi sâu trong bãi cát vàng đen
Như đã điều không tin sự thực
Chúi đầu vào con xinh vợ đẹp
Không nhìn đời, hay nghe một lời phương xa.
Như bông bay qua miền Lu-sia-na
Như cam đông đưa miền Fờ-lo-ri-đa
Như con phong ba trên hồ Mi-chi-găng rộng rãi
Bước chân người còn phải đi xa
Qua Viéc-gi-nia, lịch sử người xưa
Hai trăm năm qua lập đời Tự Do
Đến bến Nữ Ước, nơi này năm trước
Xây một tượng đá, vác đuốc thần, mở cửa bao la.
Này Thần Tự Do ơi !
Muốn hỏi Nàng mấy tiếng vu vơ
Có phải Nàng, mắt đá ngu ngơ
Khiến Nàng nhìn thế giới không xa
Nên Nàng còn phân biệt màu da*

Triệu người Đông Á
 Không bằng vài người (Do Thái) ở nước Nga
 Này Thần Tự Do ơi !
 Hướng Nàng nhìn vốn dĩ Tây Phương
 Muốn Nàng chuyển hướng tới Đông Phương
 Muốn Nàng nhìn các nước Đông Dương
 Khóc rờn vì bao cảnh lầm than.
 Cho đẹp lòng tôi, thế giới cũng vui !
 Ta đi trên đường tạm dung
 Trời Ca-Li ta yêu nó đấy
 Vùng Si-át-ton mưa rơi là lượm
 Lòng lưu vong nghe như dịu mát
 Đà Lạt ơi ! Đâu đây phảng phất khói sương
 Ôi Mi-ni-sô-ta ! Ngủ yên đi nhà
 Thông xanh rục rở, không vì mùa lạnh cây chết khô
 Cho người bên chí, mãi nuôi tình quê hương chân chề.
 Này Thần Tự Do ơi !
 Cũng vì Nàng sẽ nhớ vinh quang
 Nước này từng đã đứng tiên phong
 Bên vực quyền sống giữa non sông
 Trắng, Vàng, Đỏ, Đen : Quyền làm dân
 Cùng nhau tranh đấu xua tan độc tài
 Phải thế không ?
 Này Thần Tự Do ơi !
 Sẽ vì Nàng đốt đuốc cao hơn
 Sẽ nhận nhìn đất nước bao dung
 Cũng đẹp tựa chốn cũ quê hương
 Sẽ phục vụ Nhân Quyền về vang
 Nàng chờ tôi nhé !
 Một ngày tôi sẽ cho Nàng nụ hôn
 Thẩm thiết miếng hôn !

Cũng trong cung cách Việt Nam ra với thế giới, cũng rất nặng mùi chính trị như bài hát tặng Thần Tự Do, tôi có thêm bài này:

TA LÀ GIÓ MUÔN PHƯƠNG
 (Midway City, CALIFORNIA-1978)
 Ôi ! Này hơi gió lạnh, miền Gia Nã Đại
 Phủ tuyết bốn mùa
 Là gió cấm thù của người di cư
 Ủ u ù u ! Ủ u ù u !
 Ôi ! Này gió sa mạc, miền Úc thừa người
 Làn gió nung hồn của anh với tôi
 Ủ u ù u ! Ủ u ù u !
 Này làn gió Thu
 Bên bờ sông Seine, làn gió mát
 Thổi lá chết về nơi hoá kiếp
 Ủ u ù u ! Ủ u ù u !
 Ôi ! Làn gió Xuân, về xứ anh đào
 Rồi vượt sóng, ghé Hạ Uy Di, vút về Cali.
 Ta từ cõi Nam Việt, làn gió lên đường,
 Để thoát gông cùm
 Tự do vẫy vùng thổi vào muôn phương
 Ủ u ù u ! Ủ u ù u !
 Rồi gọi gió nhân loại
 Về nước gió gào cùng với gió Lào
 Ủ u ù u ! Ủ u ù u !

Tỏ tình với Mỹ Quốc, tôi còn có thêm một bài hát này soạn ra để tặng các anh hùng phản chiến của thời MAKE LOVE NOT WAR.

BÂY GIỜ CÁC NGÀI Ở ĐÂU
 (Midway City, CALIFORNIA-1978)

Các Ngài bây giờ ở đâu ?
 Khi xưa hay đứng hàng đầu
 Nhân danh Hoà Bình
 Và lương tâm loài người
 Các ngài kêu gọi thật là oai.
 Các Ngài bây giờ ở đâu ?
 Ngày nào các Ngài đua nhau
 Xuống đường tranh đấu
 Ôi muôn sắc muôn màu !
 Nhớ những lời Ngài
 Vang trên đường dài
 Muốn có Hoà Bình :
 Hãy cứ làm tình !
 Đừng làm chiến tranh !
 Các Ngài xin làm hàng binh.
 Các Ngài không cần nhục vinh
 Dem vài dân tộc hi sinh
 Để cho các Ngài ngủ yên
 Mơng đẹp trên giường êm
 Mơng đẹp trên giường êm.

Bây giờ các Ngài ở mô ?
 Khi quân gian ác lọc lừa
 Nhân danh Hòa Hợp mà giam hơn triệu người
 Nói rằng giúp người đổi mới.
 Các Ngài có còn ngủ không ?
 Nhìn về phương trời hùng Đông
 Nơi người dân sống
 Ôi đau đớn vô cùng !
 Dưới ách độc tài
 Trí thức ngậm ngùi
 Giáo sĩ là đời
 Mất hết quyền người
 Trẻ già gái trai
 Sống đời nô lệ mà thôi
 Bây giờ các Ngài ở đâu ?
 Bây giờ các Ngài ở đâu ?
 Làm ơn cho đời được biết
 Ngài còn sống hay chết ?
 Ngài còn sống hay chết ?

Chủ Đề Vượt Biển

Trong mấy năm đầu của đời sống tị nạn, chủ đề chính trong mọi sáng tác của mọi ngành văn học nghệ thuật chỉ là sự thương nhớ quê hương, đất nước, thương nhớ nơi chôn nhau cắt rốn mà mình sẽ khó có hi vọng trở về. Thi đừng một cái, có hiện tượng **boat people**. Ai cũng đổ xô vào chủ đề có tính chất khổng lồ này. Vào tháng 10 năm 1978, trong khi tôi soạn bài HÁT TRÊN ĐƯỜNG VƯỢT BIỂN, thì kỳ lạ thay, chính các con tôi cũng đang lênh đênh trên biển Đông!

HÁT TRÊN ĐƯỜNG VƯỢT BIỂN

(Hát Cho Người Vượt Biển)

(Fort Walton Beach, Florida 1978)

Nay đoàn người đang vượt biển Đông
 Bé li ti như chiếc lá trong rừng
 Người liêu mạng đang vượt trùng dương
 Như hạt cát giữa sa mạc nóng
 Đoàn người hùng đang vượt biển rộng
 Mũi kim khâu ở đồng rom khô
 Nay đoàn người đi tìm tự do
 Muốn tìm người, thật là khó.
 Lạy Trời Phật, cúi đầu mà coi
 Bé ngây thơ trong bão toai bời

Lạy Trời Phật, xin nhìn ngoài khơi
 Ông bà lão nghiêng răng cảm lái
 Và còn lạy xin Ngài Thần Biển
 Đoái thương đôi trẻ mới se duyên
 Lạy loài người, tôi lạy tổ tiên
 Hãy cho tôi thấy đất liền.
 Nay đoàn người đang ở trùng dương
 Phật rất thương người
 Nhưng Phật Trời đang ở ngôi cao
 Trên đất liền chỉ có loài người
 Từ Châu Á qua tới Châu Âu
 Từ Châu Úc qua tới Châu Mỹ
 Ai cũng đều hết sức lo âu
 Họ đang lo cho loài hải cẩu
 Bị giết non để lấy lông xù
 Họ đang lo cho đời của chuột
 Bị hi sinh trong phòng thử thuốc
 Họ đang lo công việc thụ thai
 Cho phụ nữ hiếm hoi được thấy
 Đẻ con ra từ trong ống thủy tinh
 Chẳng thêm ngó tới người lấm than
 Gặp lúc nguy nàn.
 Nay đoàn người đang vượt biển Đông
 Kiếp mong manh như áng mây hồng
 Người gửi mình trong lòng đại dương
 Treo đời sống giữa hai sợi tóc
 Người chập chờn giữa trời biển rộng
 Đã bao lâu thành đám thây khô
 Nay đoàn người đi tìm tự do
 Cứu được người, thực chẳng khó.
 Nay loài người dưới mặt trời soi
 Hãy giương to đôi mắt của người
 Người và người vất vả ngược xuôi
 Đi tìm lẽ sống trong trời đất
 Người nào còn tin ở Trời Phật
 Với đôi tay thành kính đưa ra
 Mời đoàn người đi tìm tự do
 Đến chung vui với đời

CODA

Ôi niềm vui ! Ôi niềm vui
 Của loài người biết thương nhau.

Chủ đề VƯỢT BIỂN đã là nguồn cảm hứng lớn lao cho nền thi ca Việt Nam hải ngoại. Thi sĩ Diệu Văn ở Honolulu có một bài thơ nhan đề BIỂN MÁU. Tôi đã phổ nhạc ngay bài thơ dữ dội này...

BIỂN MÁU

(theo thơ Diệu Văn)

Ra biển chiều nay thấy máu máu đỏ
 Máu đỏ bầu trời, máu đỏ chân mây
 Gió rên siết như ngàn lời uất hận
 Sóng gầm gừ giận dữ cát tung bay
 Ra biển mà coi xác người trôi dạt
 Xác của người già, xác của em thơ
 Xác trôi quanh tóe nhoà theo sóng cuộn
 Hồ mắt đen ngòm, bầy cá đùa chơi...
 Ra biển chiều nay thấy người hấp hối
 Ngồi ôm nhau, nhìn đối đã bao ngày
 Chiếc thuyền con chòng chành theo ngọn sóng
 Đi về đâu trời bão tố đêm nay.
 Một lũ điên cuồng mang máu chủ nghĩa
 Không giáo tam tài, phong kiến vua tôi
 Lão vô vi, Phật luân hồi, Chúa bác ái

Đông mãi không đầy một bát cơm voi
 Ra biển chiều nay thấy máu đỏ
 Máu của chị và máu của anh, em
 Tư bản đến : bom đạn và thuốc độc
 Lũ Cộng vào : xác ngập Thái Bình Dương
 Ra biển mà coi lũ người ác nghiệt
 Xua đuổi thuyền bè, cướp của hãm hiếp
 Máu lương dân sẽ oà trong giấc mộng
 Dân chúng quanh vùng miền nước Biển Đông
 Ra biển mà thương khóc người máu mủ
 Ra biển mà nuôi oán thù loài cầm thú
 Loài vô nhân, loài ích kỷ, loài ác quỷ...

Chủ Đề Phụ Nữ

Phong trào **boat people** cho thế giới thấy hàng triệu người Việt Nam, vì muốn xa lánh chế độ Cộng Sản, đã liều chết bỏ nước vượt biển ra đi trên những chiếc thuyền mỏng mảnh... Nhưng đồng thời nó cũng cho ta thấy số phận đau thương của người vượt biển, nhất là số phận nhục nhằn của những phụ nữ bị cưỡng hiếp. Nạn hải tặc là một đề tài lớn trong nhạc tị nạn. Tôi có một ca khúc nói tới nạn nhân của hải tặc, nhưng tôi tránh khơi lại vết thương mà chỉ muốn an ủi những người thiếu may mắn...

GIẢI THOÁT CHO EM

(Midway City, CALIFORNIA-1981)
 Giải thoát cho em, cá chậu chim lồng
 Con chim Lạc Hồng bay đi một vùng
 Con cá Tiên Rồng vượt sóng muôn trùng
 Em đi tìm sống...
 Giải thoát cho em, gánh nặng u buồn
 Trên vai mỗi mòn, trong tim tủi hờn
 Kiếp sống ngỡ ngàng, cay đắng trên đường
 Xa cách quê hương
 Giải thoát cho em, tai nạn dọc đường
 Muôn vàn oan khiên, hùm beo ác thú
 Em người thực nữ, con chó cắn càn
 Xin em đừng buồn
 Giải thoát cho em, thân phận nàng Kiều
 Kiếp bèo nổi trôi nhưng hồn chói lói
 Em là cỏ núi, giống tổ giập vùi
 Em còn xanh tươi
 Giải thoát cho em, ác mộng qua rồi
 Dâng em cuộc đời, dâng em tình người
 Tay đón tay mời, cuộc sống tươi bời
 Cùng nhau vun sới
 Giải thoát cho nhau, nối chặt tâm tình
 Không ai hiểu mình hơn ta và mình
 Những nỗi oan tình và những hận sâu
 Giải thoát cho nhau
 Và những hận sâu
 Giải thoát cho nhau.

Thân phận người đàn bà Việt Nam sau biến cố tháng Tư 1975 đã được tôi nói tới qua trong chủ đề CHIA LY với những bài như Ở BÊN NHÀ EM KHÔNG CÒN ĐỨNG ĐỢI CHỜ ANH, LẤP BIỂN VÀ TRỜI... nay được tôi tiếp tục đưa ra trong chủ đề PHỤ NỮ, như trong một bài hát của người vợ đời chồng sau đây:

TRẢ LẠI CHỒNG TÔI

(Midway City, CALIFORNIA-1983)
 Trả lại chồng tôi, chồng của tôi
 Trả lại người yêu quý của tôi
 Bao năm chinh chiến đã xa vời
 Hoà Bình về nơi quê hương rồi
 Mà người chồng tôi vẫn bật hơi

Hình dạng người yêu vẫn bật khơi.
 Người chồng của tôi người hiền ngoan
 Vào đời để mang kiếp nghiệt oan
 Thư sinh, ai khoác lên chiến bào
 Người hiền chẳng mong chi anh hào
 Vì còn tình thương sót đồng hao
 Cùng là đàn con nước Việt yêu
 Cũng là anh em
 Hai miền ruột thịt
 Mà sao nữ bắt đem đây xa
 Đi nơi xa
 Cũng là con dân
 Máu đỏ da vàng
 Mà sao nữ giết nhau, hại nhau
 Gây thương đau.
 Trả lại chồng tôi, chồng của tôi
 Trả lại quyền dân sống thành thoi
 Cho quê hương ấm no yên lành
 Trả lại thương yêu cho gia đình
 Trả lại Việt Nam những tình thiêng
 Của triệu đàn con giống Rồng Tiên.

Bài LỜI NGƯỜI THIẾU PHỤ VIỆT NAM sau đây thì nói tới cảnh ngộ của một phụ nữ mà chồng thì chết ở trại tập trung, cha mẹ chết ở vùng kinh tế... Nàng bẻ con thơ ra biển, giữa đại dương bị hải tặc bắt, hãm hiếp và ném đứa con xuống nước. Người đàn bà này sẽ không buồn điên, sẽ không tự tử chết. Nàng phải sống để trả thù nhà, hận nước, để tố cáo tội ác của những kẻ đã gây nên thảm họa cho dân tộc Việt Nam, cho đời Nàng. Và Nàng cũng phải sống để cảm ơn những người đã mở tay đón những thuyền nhân Việt Nam.

LỜI NGƯỜI THIẾU PHỤ

(Midway City, CALIFORNIA-1979)
 Xin đừng hỏi tôi vì sao tôi còn sống?
 Vì sao tôi còn mong?
 Vì sao tôi còn ngóng?
 Xin đừng hỏi tôi vì sao tôi mất chồng?
 Vì sao tôi mất con, mẹ cha, tôi mất luôn !
 Xin đừng hỏi tôi, khổ đau đã triển miên
 Mà sao tôi chẳng điên?
 Mà sao tôi chẳng chết?
 Lũ giặc Biển Đông làm thân tôi ó nhục
 Làm con tôi chết trôi
 Chỉ còn tôi sống sót thoi.
 Chồng tôi đã chết nơi trại tập trung
 Mẹ cha tôi chết ở vùng kinh tế
 Tôi đã ra đi, ôm đứa con thơ
 Trong chuyến ra khơi nửa giấc đêm mưa
 Hi vọng tìm được cuộc đời tự do
 Nào ngờ bọn người ích kỷ đui đờ
 Thuyền nhân ốm đói, giặc chờ ngoài khơi
 Chỉ một mình tôi sống thoi, để lên tiếng gọi.
 Tôi còn phải sống để treo cao nợ máu
 Người Đông Dương khổ đau vì âm mưu đổi tráo
 Sống để mà khóc chồng, con, cha với mẹ
 Buồn quê hương nát tan, lòng tôi chưa yếu hèn
 Tôi còn phải sống để nuôi sâu thù oán
 Kẻ gây nên lầm than, người vô tâm tàn nhẫn
 Mở tay ôm những người, nạn nhân trên cõi đời...

CODA

Tôi còn phải sống !
 Để cho thế giới phải lưu tâm !

Trong chủ đề PHỤ NỮ, tôi còn soạn bài hát luân lý cho thiếu nữ Việt Nam trên đường tị nạn.

NGƯỜI CON GÁI VIỆT
RỜI XA TỔ QUỐC

(Midway City, CALIFORNIA-1978)
 Người con gái Việt rời xa tổ quốc
 Nàng như cánh đào trước gió phát phơ
 Hoặc như chiếc thuyền lững lờ ngoài sông nước
 Hay phận liễu bèo trôi dạt phương xa
 Người con gái Việt phải xa tổ quốc
 Nàng vẫn giữ lòng son sắt như xưa
 Dòng Tiên giống Rồng, Nàng mang tình yêu nước
 Mang cả linh hồn nữ kiệt Trưng Vương.
 Công, Dung, Ngôn, Hạnh ! Nàng mang theo gia tài
 Của Mẹ Việt Nam từ lâu trao cho người
 Bao năm ly loạn làm quê hương tôi bời
 Người con gái Việt không hề đổi thay
 Người con gái Việt ngày xa lìa nước
 Dù vắng bóng chồng hay vẫn bên nhau
 Dù đang sống cùng tự do nhiều hơn trước
 Tinh thần gái Việt giữ gìn cho lâu.
 Người con gái Việt ở nơi ngoại quốc
 Nàng vẫn giữ lòng trong trắng như hoa
 Thờ Cha, kính Mẹ, thờ luôn tình yêu nước
 Giữ đạo yêu chồng, xây dựng con thơ.

Trong chủ đề QUÊ HƯƠNG, với bài NGUYỄN VĂN HÌNH HÀI, tôi đã hình dung thân xác của mình giống như bản đồ của nước Việt Nam. Đó là một bài hát nói về sự chết...
 Trong chủ đề PHỤ NỮ, với bài XIN EM GIỮ DÙM ANH sau đây, tôi cũng hình dung ra người con gái Việt Nam giống như hình ảnh của nước Việt. Nàng có đôi mắt sáng như nắng quê Cha, có đôi môi thơm mùi cốm vàng nơi quê Mẹ, có đôi tay như sóng Biển Đông hay như gió Rừng Tây, có đôi chân vượt Trường Sơn, có tóc xanh như sông Hậu bồng bềnh và trên đường tị nạn hiện nay, tôi chấp tay thành khẩn xin Nàng hãy giữ dùm tôi hình ảnh tuyệt vời của người con gái đồng trinh đó. Đây là một hát về sự sống !

XIN EM GIỮ DÙM ANH

(Midway City, CALIFORNIA-1981)
 Trong đôi mắt em, anh nhìn thấy mặt trời xa
 Nắng quê Cha, bốn nghìn năm rọi đời ta
 Nắng êm vui từng đón anh vào đời
 Đi theo cuộc tình thăm thẳm xa vời
 Em có đôi môi thơm mùi cốm vàng ngày xuân
 Môi ngọt ngào như ngậm sữa Mẹ, hiền ngoan
 Miếng môi ngon từng vương dăm giọt lệ
 Cho anh hôn vào, vui buồn mãi mê.
 Ôi đôi tay ! Như sóng Biển Đông say,
 Hay gió rừng lay trên dãy núi miền Tây
 Đôi tay tròn, nếu được em ấm ôm
 Anh rồi sẽ chôn biết bao nhiêu tủi hờn.
 Ôi đôi chân, em mang đi đàng đẵng
 Những dặm đường trường, trên con đường cái quan
 Đôi chân son, chân ngát hương Saigon,
 Đôi chân u buồn, đôi chân vượt trùng dương.
 Bơi trong tóc em, như chìm trong mộng nghìn xưa
 Những mộng vàng tôi tả, những mảnh tình ngỡ
 Tóc em xanh là nước sông bồng bênh
 Cho anh trần trề hơi thở quê mình
 Em giữ cho anh những ngày vui buồn cũ mới
 Hi vọng nào, mơ hồ đã tỏ cùng ai ?
 Giữ cho anh một góc quê bằng hoàng
 In trong tâm hồn, trong thân thể nở nang.
 Xin em giữ dùm anh mắt rục lửa hồn
 Em soi sáng hộ anh Đại Lộ Hoàng Hôn
 Xin em giữ hộ anh môi mềm lời nguyện

*Ru anh chết một đêm, tuyết phủ mộ êm
Em hãy giữ hộ anh tay gà nhỏ ngọn nầm nhánh
Anh say giấc ngàn thu, hơi Mẹ còn nồng mộng mơ
Em đi tới ngày mai, chân dài vượt vạn nẻo đời
Anh nơi suối vàng vui, ngỡ mình miệt mài chẳng ngơi.*

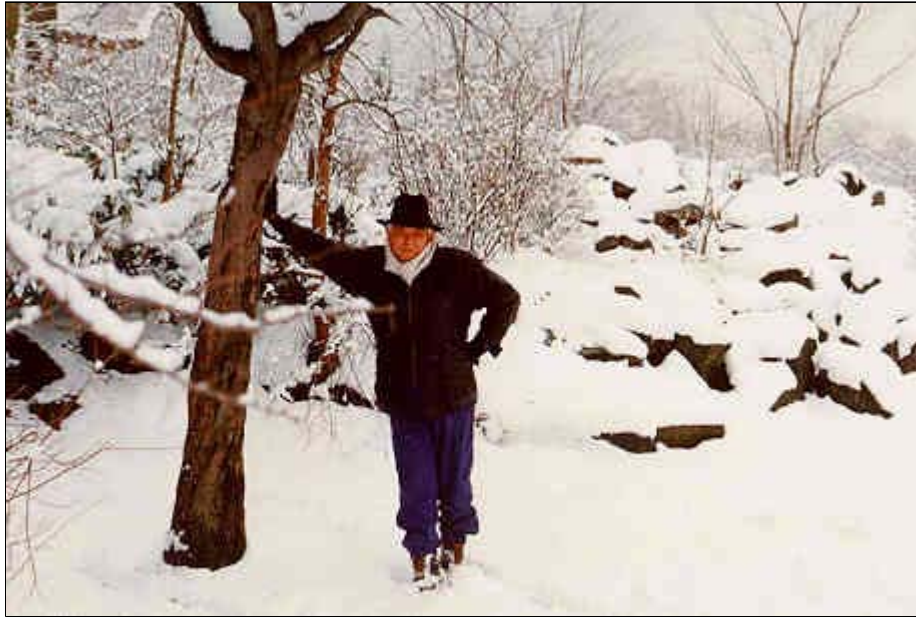
CODA

*Xin em giữ dùm anh
Người con gái đồng trinh...*

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Trên Đường Tị Nạn Phần 3

Những Bài Hát Tâm Tình Lưu Vong

*Dấu chân trên tuyết của một người lữ thú
Như mờ chôn một quá khứ nặng nề
Dấu chân sâu đậm giữ nguyên niềm hồn tử
Của một người xa nơi miền ấm, nắng vui...*
DẤU CHÂN TRÊN TUYẾT (1979)

Xưa kia, thi sĩ Vũ Hoàng Chương có câu thơ *Đôi ta mất hết, chỉ còn nhau...* Tâm tình này đúng là tâm tình của đa số những người bỏ xứ ra đi... Tôi thì cho rằng, nếu chúng ta còn nhau thì chúng ta chẳng mất gì cả:

CHỈ CÒN NHAU

(Midway City, CALIFORNIA-1978)

*Đôi ta mất hết, chỉ còn nhau
Chỉ còn trước sau
Niềm đón đau với nỗi hận sâu
Buồn thương lai láng như biển sâu
Đôi ta đã mất cả mộng mơ
Chỉ còn xác xơ, hình bóng xưa
Dĩ vãng mịt mù
Buồn như chiếc lá rụng, mùa Thu.
Ngồi lại đây, xin ôm chặt lấy
Bàn tay này chứa đựng hôm nay
Năm ngón gầy đưa nhau tìm lối
Năm ngón dài ve vuốt tương lai
Ngồi kề vai, hôn không từ chối
Vết thương lòng khép kín nghĩ ngợi
Rồi cùng đi xây duyên tình mới
Thế gian này sẽ bớt đơn côi.
Ta chưa mất hết, vì còn nhau
Còn cần khát khao, cần biết yêu
Biết giữ tình đầu
Tình hôm nay nối qua tình sau
Ta xây dĩ vãng của ngày mai
Bằng tình lừa dối, dù ngắn hơi*

*Tiếng hát còn ngời
Tình ta như nắng mọc ngoài khơi*

CODA

*Ta chưa mất hết vì còn nhau
Cùng nhau nương náu trong ân tình sau.*

Tôi đi tị nạn vào lúc đã hơn 50 tuổi. Cuộc sống -- cứ xin được gọi là "lưu vong" đi -- cô đơn, buồn tẻ, không đem lại cho tôi cảm hứng để soạn ra những bản nhạc tình ngọt ngào như xưa nữa. Có cố gắng đưa ra những bài hát tâm tình thì cũng chỉ là thứ tâm tình chẳng ai muốn nghe hay muốn hát. Trong một ca khúc, tôi cũng đã nói tới cảnh *đàn đứt tung giây* rồi! Không có đề tài, không còn đối tượng... chẳng nhẽ đời ca nhân này lại phải ngưng lại rồi sao ???

Thế rồi, vào năm 1983, tôi nhận được một lá thư Saigon của một người yêu nhạc, trong đó có dựa vào một câu hát cũ của tôi để đưa ra câu hỏi:

*Năm năm rồi không gặp,
Mười năm mất nhau không ?*

Như vớ được đối tượng và đề tài, tôi vội vã trả lời bằng một bài hát trong đó có tên những bài hát cũ.

NGHÌN NĂM VẪN CHƯA QUÊN

(Midway City, CALIFORNIA-1983)

*Như một dòng sông nhỏ
Cuộc tình đã ra đi
Ra đi cùng năm tháng
Ra đi tít muôn trùng
Ôi ! Cuộc tình thơ mộng
Chỉ còn thoáng dư âm
Năm năm rồi không gặp
Mười năm mất nhau không
Có mất nhau không?
Thời gian là lệ úa
Nhỏ xuống tình không tên
Hỡi người miền xa lác
Người còn nhớ hay quên
Làm sao mà quên được?
Ánh mắt với nụ cười
Đêm tình nhân huyền mộng
Tạ ơn người gởi chăn
Nhớ xin tạ ơn đời, nghe không.
Như từng giọt máu nhỏ
Trở về trái tim khô
Con sông đời trăm hướng
Đưa nhau tới vô thường
Ra nghìn trùng nước hẹn
Tìm lại mối cơ duyên
Năm năm dù không gặp
Mười năm vẫn chưa quên
Vẫn nhớ chưa quên.*

CODA

*Trăm năm dù lỗi hẹn,
Nghìn năm vẫn không quên
Vẫn nhớ y nguyên...*

Rồi cũng theo lẽ lối soạn bài hát mới tiếp nối bài hát cũ, tôi hình dung người thiếu nữ trong bài TRẢ LẠI EM YÊU khi xưa, nếu còn sống, Nàng sẽ sống như trong bài hát:

GIỜ THÌ EM YÊU

(Midway City, CALIFORNIA-1983)

*Giờ thì em yêu, em sống một mình
Ở miền quê hương chưa sót tội tình
Giờ thì em sống với kiếp long đong
Ngày đêm khôn đốn đói khát quanh năm*

Giờ đây bão tố trên vai hao gầy
 Giờ thì đôi môi đã khô nụ cười
 Em hỏi em ơi ! Em hỏi em ơi !
 Ôi xưa em mềm mại
 Mà nay, em tôi mệt nhoài
 Bờ vai tóc rối
 Nắng mưa dầu dãi
 Đường em đi, áo không còn bay
 Ôi em yêu oằn oại
 Em như quê hương huyền thoại
 Gấm hoa đa tình
 Giờ đây hấp hối trong cơn nhục hình.
 Giờ thì tha phương, anh sống lạc loài
 Ở miền đua chen, xa vắng tình người
 Cuộc đời quay tít, choáng váng, chơi vơi
 Rượu buồn có uống, cũng đắng thêm thôi
 Giờ đây có khóc, có than hoặc cười
 Chỉ thêm ứa máu vết thương một đời
 Phải về quê hương, báo xong thù rồi
 Ta sống bên nhau ! Em hỏi em ơi !

Trong công việc moi ra những bài hát cũ để sào nấu lại, tôi nhớ ra rằng 20 năm trước đây, tôi có soạn bài BÉ BẤT ĐỂ và vào lúc đó, con đẻ của tôi mới lên 10 tuổi. Bây giờ có thể con đẻ cũng đi thị nạn như chúng ta. Nó đã trưởng thành và nó vẫn chọn cái nghề hát rong. Tôi bèn soạn bài hát nói lên tâm sự của con đẻ thị nạn.

CON ĐÉ HÁT RONG

(Midway City, CALIFORNIA-1983)

ĐIỆP KHÚC

Những muốn theo mây vượt mấy tầng (1)
 Theo thuyền về vực thẳm mông lung
 Theo em về xứ sâu thiên cổ
 Anh phải làm con đẻ hát rong !

Con đẻ đã theo làn mây lãng tử
 Vượt khỏi trần gian vào ngũ vườn tiên tìm thấy lãng quên
 Nhưng nhiều khi mây về đầu non
 Mây làm tranh vân cầu sâu thương
 Đòi nơi cuối đường
 Con đẻ hát trên từng mây trắng ngắt
 Cho kẻ tù nhân nghe nhạc phù vân qua lỗ chấn song
 Mây còn mưa cho nhẹ khổ oan
 Những tình yêu kết hợp rồi tan
 Làn mây man mác...

ĐIỆP KHÚC

Con đẻ đã đi vòng quanh bốn bể
 Vượt nghìn trùng xa, một thuyền một ta gặp hết bến Mê
 Bão nổi lên cho biển tả tơi
 Cho thuyền ôm ta chìm vào khơi
 Thuyền rơi xuống vực
 Con đẻ muốn thăm bầy tiên đuôi cá
 Ai ngờ gặp ngay nghĩa địa hồn ma dưới nước trôi qua
 Ôi biển sâu thăm thẳm huyền mơ
 Sinh vật ra đi từ nghìn xưa

ĐIỆP KHÚC

Con đẻ hát trong mùa Thu nước nở
 Gọi người tình ! Ôi, gọi người tình ! Nhưng tình đã vắng xa
 Em về đâu ? Em lạc về đâu ?
 Anh còn đây ! Anh vào nghìn sau
 Bằng muôn tiếng nhạc

*Anh sẽ hát cho đời, cho muôn kiếp
Cho cuộc tình trên khắp nẻo đường xa, thế giới bao la
Thôi thì em đi vào mộng mơ
Anh còn đây anh soạn lời ca
Cho người tình không quen biết...*

ĐIỆP KHÚC

(1) Bốn câu thơ này, thi sĩ Trụ Vũ viết tặng tôi khi tôi vừa soạn xong bài BÉ BẮT DẾ

Tâm tình ca của tôi lúc này còn muốn nói lên sự chế ngự của thiên nhiên vào tâm hồn một con người tị nạn là tôi. Khi còn ở trong nước tình cảm thiên nhiên của nghệ sĩ thường tràn lan ra với lũy tre còm, làn khói rơm. Cảnh vật này quá quen thuộc, hiền lành, ngọt ngào, thân ái bởi vì mình sinh ra và lớn lên trong đó.

Bây giờ, chúng ta lìa bỏ một quê hương xinh xắn để ra đi, có khi phải vượt qua dăm ba đại dương, dăm ba lục địa rồi mới tới được nơi tạm cư (chưa phải là định cư vĩnh viễn), thiên nhiên bây giờ chế ngự ta, đè bẹp ta, và trong ta chỉ còn những nỗi buồn đại dương không đáy, những nỗi sầu đỉnh núi chơ vơ, những nỗi lạnh thị thành xi-măng Âu Mỹ. Bài hát sau đây nói lên điều đó:

NHƯ LÀ LÒNG TÔI

(Midway City, CALIFORNIA-1983)
*Chiều nay ra đứng bên bờ đại dương
Biển âm u, vắng ngắt
Biển bao la một màu tím ngát muện phiền
Biển mênh mang niềm nhớ tiếc
Biển run lên từng đợt sóng biếc, ngỡ ngàng
Rủ nhau tới chết bên bờ biển hoang
Mặt trời cũng chết trong lòng biển sâu
Biển thương đau mấy kiếp
Biển đơn côi, biển còn nổi tiếp cuộc sầu
Biển mông lung gào với gió
Biển hung hăng và làm bão tố nghiêng trời
Biển khơi nhức nhối như là lòng tôi...
Hãy lấp kín lại trùng dương
Cho tôi thôi buồn đại dương,
Tái sinh làm con suối vắng
Cho tôi xin là dòng sông
Nơi quê hương sạch và trong
Uốn quanh ngoài cánh đồng.*

*Bình minh lên núi, tuyết phủ đầy vai
Vùi thân trong buốt giá
Nằm chơ vơ một hàng núi đá chập chùng
Rừng xanh xao và chết cồng
Trời không cao và trời vắng bóng mây ngời
Mặt hồ băng kín như là lòng tôi
Rời đi xuống phố không một người quen
Nhà xi măng cốt sắt
Mọc chên vênh và làm khuất mắt người tình.
Đường tuy đông mà quá trống
Ngày đi qua chỉ là những bóng không lời
Đời nghe xa vắng như là lòng tôi !
Hãy quét tuyết sạch mùa Đông
Cho non cao khỏi lạnh băng
Hãy về gặp nhau trên đất khách
Ta ôm nhau mà hỏi han
Ta gầy lại tình thương
Sẽ thấy vui ở cuối đường.*

CODA

*Biển xanh, núi biếc hay vĩa hè kia.
Rồi đây thấm thiết như là lòng ta !*

Thiên nhiên này quả rằng chưa hợp với chúng ta, những người Việt Nam đi tị nạn vào cuối thế kỷ

20. Hãy nhìn hình ảnh một bà mẹ quê Việt Nam đi co ro trên đường tuyết phủ và để lại dấu chân gầy gò nhỏ bé của bà. Tôi đã thấy cảnh này mỗi khi đi lưu diễn ở miền Bắc Mỹ. Ngoài ra tôi cũng còn thấy những vết chân trên tuyết của những kẻ mất vợ, những người xa chồng, những bước chân êm đềm của những đôi tình nhân hay những bước chân tung toé của lũ trẻ... tất cả đã in vào hồn tôi qua bài:

DẤU CHÂN TRÊN TUYẾT

(Midway City, California-1979)

*Dấu chân trên tuyết của một người lữ thứ
 Như mò chôn một quá khứ nặng nề
 Dấu chân sâu đậm giữ nguyên niềm hờn tủi
 Của một người xa nơi miền ẩm, nắng vui
 Dấu chân be bé của mẹ già xứ nóng
 Sao buồn hơn một vết bước trong bùn
 Dấu chân khô lạnh chứa muôn vàn khổ nhục
 Của mẹ lìa con hay vợ lỡ xa chồng
 Dấu chân tung toé, lũ trẻ thơ đùa rờn
 Dấu chân êm ái của vài lứa tình nhân
 Cũng không che lấp nỗi sầu xa tổ quốc
 Dấu chân bạc phước của người vắng quê hương
 Dấu chân trên tuyết của bao người xa xứ
 Tan dần khi làn nắng ấm Xuân về
 Nếu trên con đường đã mọc loài cỏ dại
 Thì còn hẳn in một vài dấu chân người
 Thì còn trong tim ta, đậm dấu chân người.*

Sau khi soạn nhiều bài theo nhạc chủ âm (tonal), tôi quay về với nhạc ngữ dân ca Việt Nam để soạn một bài hát kêu gọi *nghĩa đồng bào* sau khi đã biết thế nào là *tình nhân loại* qua sự cứu giúp người tị nạn của nhiều người trong thế giới tự do.

TÌNH NHÂN LOẠI NGHĨA ĐỒNG BÀO

(Midway City, CALIFORNIA-1978)

*Trời cho anh được hơn muôn thú
 Sinh ra đời với kiếp con người
 Trời cho anh bộ tim khối óc
 Cho linh hồn, cho biết buồn vui (láy)
 Mẹ cho anh còn hơn thế nữa
 Cho tấm lòng không thiếu không thừa
 Niềm vui hay niềm đau thấp thoáng
 Anh yêu người, dun để còn thương (láy)
 Tình nhân loại, nghĩa đồng bào
 Chia cho nhau hột cơm manh áo
 Tình nhân loại, nghĩa đồng bào
 Tránh cho nhau máu chảy ruột đau (láy)
 Gọi nhân loại, cứu đồng bào
 Đang kêu to : Tự Do yêu dấu
 Gọi nhân loại, cứu đồng bào
 Sống yên vui dưới mặt trời cao (láy)*

*Phật cho em bàn tay mẫn búp
 Xoa cỗi đời chan chứa đau buồn
 Lệ em rơi thập phương, muôn hướng
 Khi em nhìn thấy cỗi trầm luân (láy)
 Mẹ cho em một đôi mắt sáng
 Cho em nhìn đất nước hoang tàn
 Mẹ ru em lời ru tranh đấu
 Cho dân mình ra thoát lầm than (láy)
 Tình nhân loại, nghĩa đồng bào
 Chia cho nhau hột cơm manh áo
 Tình nhân loại, nghĩa đồng bào
 Tránh cho nhau máu chảy ruột đau (láy)
 Gọi nhân loại, cứu đồng bào*

Đang kêu to : Tự Do yêu dấu
Gọi nhân loại, cứu đồng bào
Sống yên vui dưới mặt trời cao (láy)

Người van lơn, lạy ơn Thiên Chúa
Ban cho người Bắc Ái, Khiêm Nhường
Xin mang tội thế giới gần xa (láy)
Mẹ xin cho người cầm vận nước
Hối tiếc vì đã rõ lỗi lầm
Gục đầu đi, Mẹ cho khiêm tốn
Khiến giống nòi sẽ thoát lầm than (láy)
Tình nhân loại, nghĩa đồng bào
Chia cho nhau hột cơm manh áo
Tình nhân loại, nghĩa đồng bào
Tránh cho nhau máu chảy ruột đau (láy)
Gọi nhân loại, cứu đồng bào
Đang kêu to : Tự Do yêu dấu
Gọi nhân loại, cứu đồng bào
Sống yên vui dưới mặt trời cao (láy)

Đòi cho ta bàn tay sắt đá
Bước chân dài đi khắp cõi đời
Của thiên nhiên, của chung không chiếm
Chia nhau thì sẽ sống bình yên (láy)
Mẹ cho ta ngàn năm sử sách
Nước non mình bao lúc nguy nàn
Bàn tay ta, cùng gờ tay nắm
Thương nhau nhiều nên có Việt Nam (láy)
Tình nhân loại, nghĩa đồng bào
Chia cho nhau hột cơm manh áo
Tình nhân loại, nghĩa đồng bào
Tránh cho nhau máu chảy ruột đau (láy)
Gọi nhân loại, cứu đồng bào
Đang kêu to : Tự Do yêu dấu
Gọi nhân loại, cứu đồng bào
Sống yên vui dưới mặt trời cao (láy)

Hát Cho Mọi Người

Cho tới lúc này, tôi chỉ chăm chú soạn nhạc cho người tị nạn, những người đã thoát ra khỏi địa ngục đỏ. Với bài hát này, tôi khởi sự hướng chủ đề sáng tác của mình về người ở trong nước.

HÁT CHO NGƯỜI Ở LẠI

(Midway City, CALIFORNIA-1978)

Hát cho người ở lại quê hương
Với tấm lòng sót thương vô vàn
Hát cho người trong họ hàng
Đang biến thành ma đói lang thang
Hát cho từng bạn bè anh em
Chúng bắt dần nhốt sâu trong rừng
Hát cho người dưới mộ vàng
Đã chết vì chế độ lầm than.
Hát cho người ở lại trong nước
Nếu còn sống cứ nuôi hờn căm
Hát cho người hùng đang cầm súng
Âm thầm đang phục quốc
Hát cho người ở vùng nông thôn
Hay người đang ở ngay phố phường
Đồng bào ơi ! Vùng lên tranh đấu !
Ngày chiến thắng sẽ không lâu.
Hát cho người ở lại nơi quê
Chúng tôi thường vẫn mong ngày về

*Nắm tay cười, xây lại đời
Nơi nước Việt yêu quý yên vui
Hát cho người tình vợ thương đau
Hát cho Mẹ với em quên sầu
Hát cho đời ! Hát cho người !
Quyết đấu tranh cho nước Việt tôi !*

Thế là trong khoảng gần 10 năm lưu vong, tôi đã viết ra một số bài ca bao trùm tất cả những chủ đề trong đời sống tị nạn: *sự thương nhớ quê hương, niềm oán thù Cộng Sản, biến cố boat people, hải trình gian nguy của thuyền nhân, nạn hải tặc, thân phận người đàn bà Việt Nam, tổ tình với Mỹ Quốc* v.v... Tôi gọi chung những bài đó là **tị nạn ca**. Tuyệt nhiên không có một bản tình ca nào được viết ra. Sự hiếm hoi của bài hát ái tình không cứ chỉ ở riêng tôi. Hình như không còn ai viết nhạc tình nữa !

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Ngục Ca

Thi sĩ Nguyễn Chí Thiện

Vào những năm đầu của thập niên 80, đã không có gì gọi là thay đổi lớn trong đường lối hay khuynh hướng sáng tác của tôi cả. Từ 1977 cho tới bây giờ, tôi đã soạn ra một số bài hát mà tôi gọi là **tị nạn ca** trong đó, bên cạnh những thảm trạng của chúng ta trong đời sống lưu vong, quê hương được nói tới nhiều nhất... Và chỉ được nói lên với giọng nói mê sảng hơn là với giọng nói yêu đương. Cũng vì thế mà tôi gọi **tị nạn ca** là những bài hát *áo ảnh quê hương*.

Trong khi đắm mình vào đề tài quê hương thì từ quê hương bỗng lọt ra tiếng nói của một người tù làm mọi người -- trong đó có tôi -- sững sốt. Một tập thơ với nhiều nhan đề: **Chúc Thư Của Một Người Việt Nam, Tiếng Vọng Từ Đáy Vực, Hoa Địa Ngục** của một thi sĩ chưa ai biết là ai, đã tới với người tị nạn Việt Nam ở trên thế giới trong hoàn cảnh khá ly kỳ : người thi sĩ gần như ở tù chung thân vì chống đối nhà nước Công Sản này, nhân trong thời gian ngắn ngủi được thả ra, đã ném vào Toà Đại Sứ Anh Quốc ở Hà Nội một tập thơ viết tay... rồi tập thơ được ông Đỗ Văn của Đài BBC chuyển cho các báo chí Việt Nam ở hải ngoại. Người thi sĩ mang tên Nguyễn Chí Thiện cùng với những bông hoa địa ngục này đã lập tức trở thành hiện tượng nóng bỏng nhất của người Việt Nam từ khi trên một triệu người bỏ nước ta đi...

Lúc đó, trong cơn mê sảng vì coi như đã mất quê hương và với cái nhìn hầy còn chan chứa tủi hờn, tôi vội vàng ôm lấy tập thơ của Nguyễn Chí Thiện và phổ nhạc 20 bài. Tôi gọi những ca khúc này là **ngục ca** và gọi thi sĩ là **ngục sĩ**. Hai mươi bài đó là :

- 1.- Từ Vượn Lên Người, Từ Người Xuống Vượn
- 2.- Đàng Đây Tôi
- 3.- Ngày 19 Tháng 5
- 4.- Xưa Lý Bạch
- 5.- Những Thiếu Nhi Điển Hình Chế Độ
- 6.- Tôi Có Thể hay là Vô Địch
- 7.- Chuyện Vĩ Đại Bi Ai
- 8.- Thấy Ngay Thủ Phạm
- 9.- Nước Đồng Trác Điều Thuyền
- 10.- Sẽ Có Một Ngày
- 11.- Cái Làm To Thế Kỷ
- 12.- Đôi Mắt Trương Chi
- 13.- Vi Âu Trĩ
- 14.- Tia Chớp Này Vĩ Đại
- 15.- Ôi Mảnh Đất Hình Hai Chữ S
- 16.- Đất Nước Tôi
- 17.- Xin Hãy Giữ Màu Trong Trắng
- 18.- Biết Đến Bao Giờ Lời Thơ Của Tôi ?
- 19.- Trong Bóng Đêm
- 20.- Thời Đại Hồ Chí Minh

Tôi đã cố gắng làm cho ngục ca có nhiều nhạc tính khác nhau. Khi thì chua xót như trong *Những Thiếu Nhi Điện Hình Chế Độ, Chuyện Vĩ Đại Bi Ai...* Khi thì ngạo nghễ như trong *Đảng Đây Tôi, Xưa Lý Bạch...* Khi thì cười cợt như *Từ Vườn Lên Người Từ Người Xuống Vườn, Nước Đồng Trác Điều Thuyền...* Khi thì mãnh liệt như *Trong Bóng Đêm...* Khi thì như vè, như ca dao trong *Thấy Ngay Thủ Phạm...* Khi thì trong sáng, lãng mạn như *Sẽ Có Một Ngày...*

Ngục Ca được tôi đem đi trình diễn ở hầu hết các cộng đồng Việt Nam trên thế giới cho tới ngày thi sĩ Nguyễn Chí Thiện được thả ra và xuất ngoại thì tôi thôi không trình bày loại ca này nữa...

Với lời hứa luôn luôn *khóc cười theo mệnh nước* và vì đời sống lưu vong làm cho tôi gần như cạn nguồn sáng tác, sau khi đã hát lên sự đau khổ của quê hương bị kìm kẹp qua những bài thơ máu lửa của Nguyễn Chí Thiện... bây giờ lòng tôi chùng xuống, tôi tìm về những bài thơ có dính líu tới nước Việt Nam khốn khổ khốn nạn của tôi, những bài thơ dịu dàng hơn, ít cảm hờn hơn để cho tôi có thể được gần gũi với mảnh đất quê hương mà tôi đang dần dần bị xa lìa, có thể không bao giờ được gặp lại.

Một tập thơ khác -- cũng là thơ chép tay -- đã đến với tôi, lại là thơ của một người bạn cũ, đã từng cùng tôi đi làm công tác văn nghệ trên những nẻo đường kháng chiến hồi 1946-47, thơ của một kiện tướng trong vụ NHÂN VĂN GIAI PHẨM, một vụ đấu tranh ôn hoà cho nhân quyền ở Việt Nam hồi cuối 60... Đó là tập thơ chui của Hoàng Cầm mang tên ĐƯỜNG VỀ KINH BẮC, viết lén lút sau khi thi sĩ cùng các bạn đồng chí hướng như Nguyễn Hữu Đang, Trần Dần, Lê Đạt, Văn Cao Tử Phác... bị chính quyền bẻ bút, đập đàn vì tội chống đối...

Tập thơ giúp tôi soạn ra những bài hát rất ngọt ngào nhưng cũng rất đấng cay mà tôi gọi là HOÀNG CẦM CA.

Hoàng Cầm Ca

Hoàng Cầm, ngày còn trẻ...

Trước hết, tôi -- và họa sĩ Tạ Tỵ -- ngời nhớ lại những mẫu thơ tình của Hoàng Cầm, soạn ra vào lúc chàng ta mới 17 hay 18 tuổi. Nhớ ra một mẫu thơ ngắn vô đề, tôi bèn phổ nhạc ngay, có thêm thất vài câu cho đủ nhịp, đủ phách. HOÀNG CẦM CA số 1 này mang tên TÌNH CẦM, nghĩa là "mối tình của Hoàng Cầm" hay "mối tình của người cầm đàn" cũng được:

TÌNH CẦM

*Nếu anh còn trẻ như năm cũ
Quyết đón em về sống với anh
Những khi chiều vàng phơ phất đến
Anh đàn em hát niu xuân xanh.*

*Có mây bàng bạc gây thương nhớ
 Có ánh trắng vàng soi giấc mơ
 Có anh ngồi lại so phím cũ
 Mong chờ em hát khúc Xuân xưa.*

*Nhưng thuyền em buộc trên sông Hận
 Anh chẳng quay về với trúc tơ
 Ngày tháng tỳ bà vương ánh nguyệt
 Mộng héo bên song vẫn đợi chờ.*

*Nếu có ngày nào em quay gót
 Lui về thăm lại bến Thu xa
 Thì đôi mái tóc không còn xanh nữa
 Mây bạc trắng vàng vẫn thướt tha...*

Còn thơ trong thi tập ĐUỜNG VỀ KINH BẮC thì là thơ ẩn dụ, những câu thơ mà nếu đọc lên thì ai cũng thấy bàng bạc hình ảnh và màu sắc tuyệt vời của quê hương nhưng không ai hiểu Hoàng Cầm muốn nói gì trong đó? Trong những giờ phút lung linh của sáng tạo, tôi bỗng hiểu được ý nghĩa của những bài thơ đầy ẩn ngữ này.

Bài LÁ ĐIỀU BÔNG là sự đi tìm cái lá bông diêu ở vùng Đình Bảng (Bắc Ninh), một thứ mỹ phẩm có khả năng tô điểm lại nhan sắc đã mất ở nơi người chị:

LÁ ĐIỀU BÔNG

*Đứa nào tìm được lá diêu bông
 Từ nay tao sẽ gọi là chồng
 Tao sẽ gọi là chồng
 Đứa nào tìm được lá diêu bông...*

*Vài ngày sau em tìm thấy lá
 Chị chau mày : đâu phải lá diêu bông!
 Mùa Đông sau em tìm thấy lá
 Chị lắc đầu nhìn nắng vẫn bên sông.*

*Đứa nào tìm được lá diêu bông
 Từ nay tao sẽ nhận là chồng
 Tao sẽ nhận là chồng
 Đứa nào tìm được lá diêu bông...*

*Ngày cưới Chị, em tìm thấy lá
 Chị mỉm cười, se chỉ, cấm tròn kim
 Chị đã ba con, em tìm thấy lá
 Xoè tay, phủ mặt, Chị không nhìn...*

*Đứa nào tìm được lá diêu bông
 Thì từ nay tao sẽ gọi là chồng
 Tao sẽ gọi là chồng
 Đứa nào tìm được lá diêu bông...*

*.....
 Từ thuở đó, em cầm chiếc lá
 Nơi đầu non cuối bể, em đi
 Lờ vi vút gió quê lắng gọi
 Diêu bông hời hởi diêu bông
 Em đi trăm núi nghìn sông
 Nào tìm thấy lá diêu bông bao giờ...*

Bài QUA VƯỜN ỒI là hình ảnh của đám dân đen, thấp cổ, bé miệng, ngẩn tay... không với tới được những thứ ăn rất tâm thường ở trên cây cao, như ổi xanh, ổi ương chẳng hạn :

QUA VƯỜN ỒI

Cách xa ba bước qua vườn ổi
 Chị xoạc cành ngang em đứng trông
 Này chị ơi ! Xin chị một quả non
 Ổi non, em ơi còn xanh chát a à
 Ổi non xanh chát lè.

Cách xa ba bước qua vườn ổi
 Chị xoạc cành ngang em đứng trông
 Này chị ơi ! Xin chị một quả ương
 Ổi ương, em ơi bị chim khoét a à
 Ổi ương chim khoét rồi.

Này chị ơi ! Xin chị một quả chín
 Ổi chín, em ơi tít ngọn cây a à
 Ổi chín quá tầm tay.

.....
 Cách xa ba bước qua vườn ổi
 Chị xoạc cành ngang em đứng trông...

.....
 Léo đẹo em đi đường mai sau
 Cúi nhật chiều mưa dẫm quả rụng...

Bài CỔ BÀI TAM CÚC là hạnh phúc xa xưa của dân tộc đã mất... hi vọng có ngày giành lại được hạnh phúc đó:

CỔ BÀI TAM CÚC

Rút trộm rom nhà đi trải ổ
 Cổ bài tam cúc mép cong cong
 Chị gọi đôi cây trầu cay má đỏ
 Kết xe hồng đưa chị tới quê em...

Ghé coi bài, tìm hơi tóc ẩm
 Em đừng lớn nữa, chị đừng đi
 Tướng sĩ đồ đen chui xấp ngựa
 Ổi rom thơm đong tuổi xuân thì.

Rút trộm rom nhà đi trải ổ
 Cổ bài tam cúc mép cong cong
 Đứa được bài chinh chuyễn xừng xềng
 Đứa thua bài đao gỗ ngoài thêm.
 Đứa được bài chinh chuyễn xừng xềng
 Đứa thua bài đao gỗ ngoài thêm

.....
 Rút trộm rom nhà đi trải ổ
 Cổ bài tam cúc mép cong cong
 Em đi đêm Tướng điều, Sĩ đồ
 Đôi Xe hồng, đưa chị tới quê em
 Pháo, Mã ra bài, năm sau giặc giã
 Quan Đốc Đồng áo đen nẹp đỏ
 Xua Tốt điều dè lũ Tốt đen
 Thả Tịnh vàng đưa chị vồng mây trôi.
 Em đứng nhìn theo
 Em gọi : Đôi !

Bài ĐẠP LÙI TINH TÚ là hình ảnh quê hương buồn bã, ngủ vùi, chỉ có con cá là còn thức và dấy dựa, khuấy nước, làm tan đi bóng trăng, bóng sao trên mặt ao:

ĐẠP LÙI TINH TÚ

Ta là con bê vàng lạc dáng chiều xanh
 Đi tìm sim mà sim chẳng chín
 Ta lên đồi thông nằm miếu Hai Cô
 Gặm cỏ mưa phùn

*Ngoài đồng sương bóng người thấp thoáng
Chiều nay mẹ chẳng về chuồng.*

*Ta là con chim cu về gù rặng tre
Gọi nắng ấu thơ về sân đất rộng
Mong tin mừng từ những trời xa
Đưa mây lành về tụ nóc rơm*

*Ta là con chào mào khát nước
Về vườn xưa hạt nhãn đêm mằm
Ta, cây ổi giờ xương
Chống đỡ mùa Đông xụp về đánh úp
Ta, cây ổi giờ xương
Chống đỡ mùa Đông xụp về đánh úp*

*Ta là con phù du ao trời lặn đặng
Trên cánh bèo đông gió
Lặn dưới nước tìm sao
Hứng nước mắt con chim vành khuyên nhớ nhà nhớ tổ
Vừa rụng chiều nay, làm dánh mặt nước gương sen
Ta soi hình vào tận đáy ao đêm
Chỉ thấy mình đập lùì tinh tú
Ngủ say rồi đôi cá đòng đòng.*

Bước vào thập niên 90, cùng với sự thay đổi ít hay nhiều tại các nước xã hội chủ nghĩa, Hoàng Cầm và các bạn cùng số phận đã được phục hồi. Anh lại được công khai làm thơ và thơ của anh bây giờ mang nhiều tính chất tâm linh hơn bao giờ hết. Tôi lại được gặp bạn cũ qua thư từ, qua những món quà văn nghệ như thơ và nhạc... Tôi phổ nhạc thêm một bài thơ rất đẹp của Hoàng Cầm:

TRĂM NĂM NHƯ MỘT CHIỀU

*Anh đứng đây là đâu?
Là đâu, anh đứng đây là đâu?
Em cười như lá mỏng
Khép cửa vào chiêm bao a á...
Anh đứng đây là đâu?
Là đâu, anh đứng đây là đâu?
Anh đứng đây là đâu?
Là đâu, anh đứng đây là đâu?
Em nói như gió nghẹn
Chiều như mây Thị Mầu
Em nhìn như mưa trắng
Trăm năm bay ngang đầu...
Anh đứng đây là em
Là em anh đứng đây là em...*

*.....
Em đứng đây từ bao
Từ bao, em đứng đây từ bao?
Em từ trong lối hẹn
Hé cửa về mai sau a á
Em đứng đây từ lâu
Từ lâu em đứng đây từ lâu
Em đứng đây từ lâu
Từ lâu em đứng đây từ lâu
Anh tới nơi ước hẹn
Chiều nay như thuở nào
Anh nhìn em trong nắng
Trăm năm như một chiều
Anh đứng đây là em
Và em, em đứng đây là anh...*

Vài Bài Ca Tị Nạn Cuối Cùng

Thế là sau ba đợt **tị nạn ca, ngục ca** và **hoàng cầm ca** như vậy, vào năm 1983, nghĩa là sau gần một thập niên bị khủng hoảng, hình như tôi đã có được sự quân bình trong đời sống. Tôi đã trở thành một công dân Mỹ, tôi có thể xin được chấm dứt cuộc đời tị nạn rồi... Tôi soạn một bài hát bình dị, coi như để lại dĩ vãng sau lưng.

RỜI ĐÂY ANH SẼ ĐƯA EM VỀ NHÀ

(Midway City, CALIFORNIA-1983)

*Rời đây anh sẽ đưa em về nhà
Nhà của đôi ta, xinh xinh nhỏ bé
Có vườn rau xanh ngắt ngoài ô
Có mùa mưa hay nắng mộng mơ
Cây me già trong ngõ
Hoa lá đổ về khuya
Mùi hương lồi xóm bay đi chàn chề.
Rời đây anh sẽ đưa em trở về
Về nơi công viên yên vui lặng lẽ
Hãy ngồi đây, ghé đá ngày xưa
Dưới hàng thông có gió lừng lơ
Con chim nào thường hay hót
Con bướm nào thường hay bay
Về đây với những thương yêu hàng ngày.*

*Về đây với những bước chân triu mến
Những bước chân êm trên phố phường quen
Nếu mưa rơi sẽ mát lòng em
Về đây ta sẽ tới ngôi chùa cũ
Lắng tiếng chuông xưa, nghe tiếng tình tơ
Bến đò xa, cô lái vẫn chờ.*

*Rời đây ta sẽ đưa nhau về nhà
Về miền quê ta thơm tho mùi lúa
Có cầu ao yên giấc ngủ trưa
Có đôi non em ái cỏ hoa
Con sông nào đưa lồi
Tiếng hát nào chơi vơi
Biển Đông vỗ sóng ru ta bồi hồi*

CODA

Biển Đông vỗ sóng ru ta đời đời !

Bước vào thập niên 90, tôi bước vào mùa Thu của đời mình. Tôi soạn bài **TÌNH THU** để tặng mình nhiều hơn là để tặng người nghe nhạc:

TÌNH THU

Midway City, California-1983

ĐIỆP KHÚC

*Đã Thu về đó, ới ơ người tình
Đã già thêm nửa hành trình thương yêu
Đã nghe nhịp sống, ới ơ điều hiu
Đã nghe gần gũi nhạc thiếu âm ty.*

*Tôi đã sống cuộc đời lung linh hiển hiện
Mặt trời lên, rồi chết dưới chân mây
Hoa đang tươi chợt héo hắt trong ngày
Rời Thu tới cho đời thêm goá bụa
Tôi đã sống một đời thừa thương nhớ
Thừa đôi tay, thừa nước mắt, làn môi
Tôi vẫn hát khi đời cầm tiếng hát
Người xa người, và tình sẽ pha phôi.*

ĐIỆP KHÚC

Đã Thu về đó, ới ơ người tình

*Đã già thêm nữa hành trình thương yêu
Đã nghe nhịp sống, ới ơ điều hiu
Đã nghe gân gủi nhạc thiếu âm ty.*

*Tôi đã sống một đời mong manh ảo vọng
Một lần vui bù mấy kiếp thương đau
Con nai tôi thường mắc lưới trong chiều
Hoàng hôn xuống cho thời gian ngã gục
Tôi đã sống một đời thừa sức sống
Tình lên cao, tình cũng đã chìm sâu
Tôi vẫn biết Thu về, tình sẽ chết
Đời xa đàn, và người vốn quên mau.*

ĐIỆP KHÚC CUỐI

*Đã Thu vàng úa, ới ơ tình rồi
Tôi còn mê mãi cuộc đời đi quanh
Hát lên một tiếng, ới ơ buồn tênh
Tiếng Thu một khúc mà thành thiên thu.*

Thế rồi vào đầu năm 90, làn sóng dân chủ dâng lên ở khắp nơi trên thế giới khiến cho những nước có sự kỳ thị màu da như Nam Phi phải thay đổi và các chế độ độc tài, độc đảng Châu Âu thì sụp đổ hoàn toàn với bức tường Bá Linh ô nhục... Biển cổ Thiên An Môn ở Bắc Kinh cho thấy chế độ độc tài ở Á Châu sẽ có ngày phải được thay thế bằng chế độ dân chủ. Để "ăn mừng" sự tiến hoá của nhân loại, tôi soạn bài:

BÀI CA DÂN CHỦ (Món Quà Tự Do)

*Chỉ có là điên thì mới thân nhiên,
Tay ôm tay giữ bạo quyền độc tôn
Nên không nghe tiếng dân ca DÂN CHỦ
Nên không nghe tiếng dân ca DÂN QUYỀN
Mùa Hè Bắc Kinh.*

*Cả một đời tôi chỉ là lia đôi
Chia ly ngăn cách bằng bờ tường thô
Nên tôi sung sướng nghe câu dân chủ
Nên tôi sung sướng nghe câu dân tình
Đục tường Bá Linh.*

*Người Tàu già nua cho nên lỗ hện
Máu chảy đầm đìa lụt cổng Thiên An.
Người miền Đông Âu đem vui Thiên Chúa
Giáng Sinh nhận quà là món TỰ DO.*

*Chỉ thấy mừng rên nhìn thấy đời lên.
Đông Âu rét mướt trở về mùa Xuân.
Vươn lên trong tuyết bông hoa dân chủ
Vươn lên không chết bông hoa muôn đời
Để Tiệp Khắc vui.*

*Một mảnh trời Âu từng chịu khổ đau
Bao quanh giây thép tường là dài lâu
Con tim êm ái con tim dân chủ
Con tim dân đã xuyên qua lao tù
Hàng rào sắt co.*

*Vì bạo quyền ngu nên rơi lỗ thủng
Máu chảy đên bù lệ cổng Thiên An
Kẻ độc tài quên Ba Lan, không nhớ
Cuối năm nhận quà là chết không mơ !*

*Chỉ thấy phải xa chủ nghĩa màu da,
Phân chia giai cấp... chỉ là nhục ô
Vươn lên trong gió, Phi Châu dân chủ
Không phân da trắng hay da đen mờ*

*Cuộc đời chúng ta...
Rồi thấy thật vui được sống cùng ai
Trong thiên niên mới hoà bình mọi nơi.
Ai vô duyên đó tay ôm chưa cời
Xin nghe dân hát lên ngôi đây rồi
Mở đường lối mai.*

CODA

*Xin nghe cho kỹ câu ca DÂN CHỦ
Xin nghe cho kỹ câu ca DÂN QUYỀN
Mùa hè Bắc Kinh
Vượt tường Bá Linh
Trời Tiệp Khắc xanh
Còn nhiều nữa anh !
Còn nhiều nữa em !
Còn nhiều nữa anh !*

Thế rồi, đối với tôi, nếu không xảy ra trong thế kỷ này thì qua thế kỷ 21, bài toán Việt Nam sẽ phải được giải quyết theo chiều hướng tốt...

... từ nay trở đi, tôi quyết định giã từ hai **con người tình cảm, con người xã hội** để cho **con người tâm linh** của tôi được ung dung soạn ra những bài hát *nhiên hòa*, sau khi đã dâng quá nửa đời người để dùng âm nhạc điều hợp con người và xã hội với những bài ca *nhân hòa*...

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Tổ Khúc Bầy Chim Bỏ Xứ

Chú ý :
Coi Mục Lục Hồ Sơ Báo Chí ở cuối trang

Tôi là một nghệ sĩ có may mắn được tham dự và nói lên nhiều biến cố của Việt Nam trong thế kỷ 20, vào những thời điểm như sau:

1) 1945-1951, khi xảy ra cuộc Cách Mạng và cuộc Kháng Chiến giành độc lập thì tôi tham gia với trên dưới 50 bài ca đủ loại.

2) 1954, khi Hội nghị Geneve chia Việt Nam ra hai miền Quốc-Cộng, tôi phản đối sự chia cắt đó bằng trường ca CON ĐƯỜNG CÁI QUAN.

3) 1963-65, khi VN trở thành nồi da nấu thịt với cuộc chiến leo thang dữ dội làm cho xã hội bị phân hoá tới cực điểm thì tôi kêu gọi lòng thương yêu và sự xoá bỏ hận thù bằng trường ca MỆ VIỆT NAM.

4) 1975-1990, với biến cố lớn nhất trong đời sống Việt Nam, khi hàng triệu người lũ lượt bỏ nước ra đi thì tôi soạn tổ khúc BẦY CHIM BỎ XỨ (và vì có thêm biến cố lớn nhất của thế giới là sự sụp đổ của chủ nghĩa Cộng Sản mà BẦY CHIM đã có cơ hội để HỒI XỨ)

Tổ Khúc này được thai nghén một tháng trước ngày lịch sử 30-4-75. Sau khi soạn xong năm đoản khúc ở Florida trong năm 1975, tôi bị hoàn toàn bế tắc, không soạn thêm được đoạn nào nữa... Rồi chờ tới mười năm sau, tôi mới tạm hoàn tất nó với 18 nhạc khúc. Nhưng vào lúc đó (1985), tôi chưa nhìn thấy đường về của bầy chim xa xứ cho nên tôi chưa muốn phổ biến tác phẩm này. Thế rồi vào những năm 1989-90, khi làn sóng dân chủ dâng lên với mùa hè Bắc Kinh, mùa Đông Ba Lan, mùa Xuân Tiệp Khắc và nhất là với sự sụp đổ của bức tường Bá Linh thì tổ khúc lập tức được sửa lại và tung ra, bởi vì bầy chim bỏ xứ ra đi từ 15 năm nay, bây giờ đã nhìn thấy con đường hồi xứ rồi...

Hình Thức và Nội Dung

Về **hình thức**, nếu như tính chất của CON ĐƯỜNG CÁI QUAN là **tả thực** (réaliste), của MẸ VIỆT NAM là **tượng trưng** (symbolique) thì BẦY CHIM BỎ XỨ mang tính chất **ân dụ** (allégorique). Về **nội dung**, tổ khúc đưa ra một xứ sở, vì hoàn cảnh đặc biệt, một bầy chim phải cất cánh bay đi. Trong đời sống xa xứ, có con thổ huyết chết, có con cầu cổ chết, có con chết trên sông, trên biển, trên núi, trên rừng hay trên những thành phố xa lạ, trong bão mưa, trong tuyết đổ... Có con buồn tủi nên không nhảy múa, không hát ca như xưa nữa...

Nhưng trong đám chim chết, có con chim đã tái sinh trên xác tro của mình -- như người Pháp nói : "l'oiseau renaît de ses cendres" -- chẳng khác chi con chim Quyên của huyền thoại Việt Nam hay con chim phoenix của huyền thoại Ai Cập.

Thế rồi một ngày kia, đàn én, đàn nhạn bay lên báo tin mừng là mùa Xuân nhân loại đã trở về. Rồi những con chim huyền sử của Việt Nam như chim Hồng, chim Lạc, chim Hùng, chim Việt bay lên từ động Đông Sơn, từ cánh đồng Phù Đổng, từ huyện Mê Linh, từ Hoa Lư, từ Bạch Đằng Giang, từ Chi Lăng, Yên Thế... kêu gọi đàn chim xa xứ bay về làm lại mùa Xuân dân tộc trên quê hương yêu quý.

Tổ Khúc được soạn gần giống như một thứ **nhã ca** (cantate) hay một **tiểu ca vũ kịch** (mini-opera)... Nhạc nhiều hơn lời... Nhạc mô phỏng chim bay, chim hát ca hay khóc than... Lời ca hoàn toàn là *ca dao, phong dao, đồng dao, châm ngôn, sấm truyền*... Mỗi đoạn đều có những câu thơ *giáo đầu* giống như trong các vở ca kịch cổ truyền Việt Nam là TUÔNG, CHÈO.

BẦY CHIM BỎ XỨ, nhạc và lời của Phạm Duy, được Duy Cường hoà âm phối khí và được hai giọng ca Kim Tước và Vũ Anh hát lên.

Mở đầu là cảnh một xứ sở đang vui trong nắng Xuân thì bỗng đâu mây đen kéo tới và có một bầy chim gọi nhau bay đi:

- 1.- **Bầy Chim Buồn Bã**
- 2.- **Chim Quyên Từ Độ Bò Thôn Đoài**
Trời đang rục rỡ

Chợt đâu kéo mây đen,
 Bầy chim buồn bã
 Rủ nhau vút bay lên.
 Chim hỡi chim ơi !
 Chim hỡi chim ơi !

Trong đoàn chim đó có con chim Quyên, vai chính của tổ khúc :
 Cuộc kêu khắc khoải trên ngàn
 Chim quyên thâm thiết gọi đàn chim đi...

Chim Quyên nhớ lại sự tích của mình :

Chim Quyên từ độ ở quê nhà
 Chim là hồn Thục Đế nghìn xưa.
 Lìa cố hương nhục nhằn nơi xứ Bắc,
 Hồn tìm về đậu chót cành Nam.
 Hồn hóa sinh ra thành con chim Quốc,
 Hồn hóa thân là họ Đỗ chim Quyên.

Đỗ Vũ không ngừng kêu mát nước,
 Khuyên đời bằng một khúc dao ca
 Nhớ nước đau lòng con quốc quốc,
 Thương nhà mỗi miệng cái gia gia.

Trong một mùa Xuân đang êm vui thì...

Chim Quyên từ độ ở Thôn Đoài
 Trong mùa Xuân nức nở tình dài
 Thì nước non tới một thời biến đổi
 Bình minh mà mờ ảo ánh sao rơi.
 Toá cánh điều đưa nắng vào đêm tối
 Cánh nặng chim bằng đề xuống tim tôi !

Chim Quyên phải ra đi rồi thổ huyết chết nơi quê người...

Chim Quyên phải từ bỏ quê mình
 Bay về miền tuyết phủ buồn tênh.
 Thổ máu tươi, một đêm chim chết

Nhưng chim Quyên -- như hồn Thục Đế thuở xưa -- lại tái sinh lần nữa...

Chết khi đêm về, xác chưa tan, thì...
 ...Tái sinh thành lần nữa Đỗ Quyên.
 Đỗ Quyên ! Đỗ Quyên !
 Nơi mùa Đông vắng lạnh,
 Kêu gào : Ôi Tổ Quốc linh thiêng !

Vẫn tái sinh thành chim khóc nước,
 Cho dù phải gục chết như xưa.
 Nhớ nước nên gào lên quốc quốc
 Khắc khoải lòng người sống lưu vong.

Bầy chim buồn bã
 Rủ nhau trốn quê hương.
 Vì đâu bỏ xứ
 Để lê kiếp tha phương ?
 Chim hỡi chim ơi !
 Chim hỡi chim ơi !

Chim Quyên từ độ bỏ thôn Trâu,
 Quê nhà tôi ruộng trắng quạ kêu.
 Là vắng tanh lời yêu, lời thương mến,
 Là bầy điều sai khiến lũ kên kên
 Bầy ác bầy ụng nạt nộ chim hiền,

*Thành lũy thần nanh đồ mở chuyên quyền.
Chim Quyên từ độ bỏ đi rồi,
Quê nhà tôi héo hắt đìu hiu,
Nghe bình minh lơ lảo vệt kêu,
Đêm sập về lời cú vọ theo.*

Hai đoạn khúc đầu tiên của tổ khúc đã đưa ra chính đề là chim hiền và phản đề là chim dữ. Đưa ra số phận của vai chính là CON CHIM QUYÊN, đại diện cho lòng ái quốc, phải chết đi, sống lại như vậy... Còn số phận của những con chim đại diện cho tuổi thơ, như chim chích choè, chim chào mào... thì ra sao?

3.- Bầy Chim Nhỏ Bé

4.- Con Chích Choè, Con Chào Mào

5.- Chim Bay Từ Đồng Lúa Phương Nam

*Bầy chim nhỏ bé, nào đâu khác chim Quyên ?
Loài ung loài ó, nào dung lũ chim non ?
Chim lớn hung hăng sai áp chim con
Chim dữ gieo oan gieo oán chim ngoan.*

*Con chim sáo sậu ăn cơm nhà cậu
Uống nước nhà cô, đánh vỡ bát ngó, cậu cô bắt đền.*

*Con chích choè mày đậu cành chanh
Thì tao ném, tao ném hòn sành,
Con chích choè lộn cổ xuống đây !
Con chích choè mày ở trên cây
Tao đứng dưới gốc,
Đứng dưới gốc, mày bay đặng nào ?
Con chào mào mày đậu cành lau
Thì tao chém, tao chém vào đầu,
Con chào mào sút trán trụi lông !
Chim hải hùng vùn vụt bay tung
Xa lánh đất nước,
Chim xáo xác giã từ quê hương !*

Số phận của con bồ câu, của giới tu hành, cũng vậy thôi :

*Chân tu như chú bồ câu
Mà sao nên nổi áo nâu đeo xiềng.*

Thế là bầy chim đã vượt biển bay đi, bắt chắp những hiểm nguy...

*Con chích choè vượt biển về đâu ?
Rồi chim hót, chim hót giọng sầu,
Chim chúc đầu vào biển sóng nâu.
Con chích choè chim vào đêm sâu,
Vẫn cất tiếng hót,
Cất tiếng hót gọi tôi rầu rầu.
Con chào mào đậu ở rừng thông
Học câu hót, câu hót lạ lùng,
Con chào mào liú lười ngọng câm!
Chim hải hùng cuộc đời mệnh mỏng,
Nhưng vẫn vỗ cánh,
Chim nhón nhác bay về muôn phương.*

Qua lời lẽ của một câu ca dao Huế, đây là lời than vãn chung :

*Chim bay từ đồng lúa phương Nam,
Chim vượt trùng về lũng phương Tây
Chim xa bầy thương cây nhớ cội
Người xa người, tội lắm chim ơi !
Ôi người xa người, tội lắm ai ơi !
Tội lắm ai ơi !
Tội lắm chim ơi !*

Tội lắm tôi ơi !

Bây giờ tới số phận của con chim Phượng, con chim Hoàng Khuyên, đại diện cho giới trí thức trong đời sống lưu vong :

6.- Một Đôi Phượng Quý

7.- Trên Cành Vàng, Con Hoàng Khuyên

*Một đôi phượng quý
Than ôi ! Xù lông dưới mưa Đông
Nhìn công thêm múa
Ơi ơi, rồi chim xuống ven sông.
Mưa vẫn lâm lâm,
Chim đứng cắm cắm
Khi tuyết rơi tung
Chim chết trên sông.*

*Tuyết rơi là tà là tà
Như chim lạc tổ như ma lạc mồ.*

*Trên cành vàng trơ trụi nơi xứ tuyết,
Con hoàng khuyên lên giọng hát nao nao.
Mây vẫn trôi cao, trời vẫn xanh xao,
Chim vẫn nâng niu giọng hát yêu kiều.
Mây trời này, mây trời không tím ngắt,
Con hoàng khuyên không ngừng hát chiêm bao
Mây vẫn trôi mau, trời vẫn thâm sâu,
Ai có nghe đâu giọng hát chim đau.
Con hoàng khuyên ngưng giọng ca tiếc nuối,
Trên đầu non, chim tưởng tới khi xưa
Khi lũ chim ri gọi nó bay đi.
Theo cuộc, theo gia, bỏ xứ đi xa.
Nay hoàng khuyên không còn ai nghe hát!
Chim khổ đau, cẩu cổ chết không hay
Ta đứng đầu đây, đàn móc trên tay
Nghe đất lung lay, đàn đứt tung dây.*

Bao nhiêu chết chóc, khổ đau đã được diễn tả qua đoạn đầu của tổ khúc... Nhưng trong khi bày chim đang sống trong cảnh buồn bã thì có đàn nhạn, đàn én -- vốn là loài chim chuyên môn đưa tin vui -- bay tới để an ủi lũ chim buồn. Nhạc từ đây trở đi sẽ vui hơn trước.

8.- Bầy Chim Hoài Xứ

9.- Én Bay Thấp, Én Bay Cao

10.- Bầy Chim Một Nhà

*Bầy chim hoài xứ
Còn u uất trong hang.
Thì nghe bầy én
Nhạn xanh tới hân hoan !
Trong phút cô đơn
Nghe én ca vang
Chim nén đau thương
Trong trái tim đen.*

Én nhạn bảo với bầy chim bỏ xứ rằng : " Chim nào còn nhớ gốc đa thì hãy bay về nước đi... Còn nếu tự thấy mình vốn là bầy chim của một góc trời nhỏ hẹp, nay được bay đi khắp muôn phương thì phải chung vui với thế giới chứ... " À, én nhạn hiểu rồi: "Bầy chim lưu vong buồn bã là vì xưa rày chim sống rất là chia rẽ. Vậy, xin nhắc lại cho bầy chim lẻ loi nghe một bài ca dao Việt Nam nói về tình gia đình của loài chim":

*Nhạn xanh chấp cánh bay chuyên
Én xanh riu rít đưa tin thảng ngay*

*Én bay thấp, nên mưa ngập bờ ao
Én bay cao nên mưa rào lại tạnh*

Én hay nhận thương cho bạn tình mê.
 Bạn tình xa nếu nhớ gốc đa bộn bề
 Không cần được bay khắp cõi thế gian thì về.
 Bầy chim một góc khung trời
 Được bay về bốn phương đời
 Chim đã yêu mình, nên nhớ yêu người
 Từ kiếp đơn côi vào đám đông vui
 Thì tôi nào có lẻ loi.
 Én bay thấp, nên không sợ điều hâu
 Én bay cao, không khi nào gặp nạn.
 Én thương bạn trong ly loạn, hoài hương
 Bạn buồn thương có lẽ vẫn vương tình nhà
 Nên kể bạn nghe gốc tích lũ chim hiền hoà.
 Én kể cho nghe...
 Nhận kể cho nghe...

Bồ các là bác, ý a chim ri,
 Chim ri là di là di sáo sậu.
 Sáo sậu là cậu, là cậu sáo đen
 Sáo đen là em ý a tu hú.
 Tu hú là chú, là chú hoàng oanh,
 Hoàng oanh lấy anh của chim bói cá.
 Bói cá là mạ, là mạ bồ nông,
 Bồ nông là ông ý a con cò.
 Buồn cho con yểng là yểng nhất gan,
 Thấy máu đỏ chót là toan giết mình.
 Phục cho chèo bẻo rất ư hùng anh,
 Hể mà thấy quạ, nó rình đánh ngay

Câu ca dao hiện đại hoá vừa rồi đưa ra tính tình của vài con chim Việt Nam: chim yểng rất sợ máu đỏ, chim chèo bẻo tuy bé nhỏ nhưng thích đánh nhau với quạ, lớn hơn mình... Câu ca dao mới sau đây nói tới những con chim ở trong nước không chịu ca hát nữa, qua sự kiện danh ca Thái Thanh im tiếng hát trong mười năm. Và CON CHIM THANH chỉ hát lại sau khi ra tới nước ngoài...

11.- Lên Rừng Ba Mươi Sáu Thứ Chim

Con công tổ hộ trên rừng
 Chim trời cá nước vẫy vùng dọc ngang.
 Tiếng chim quý báu vô chừng
 Con công tổ hộ trên rừng, mặc công.

Lên rừng già ba mươi sáu ơ... chim loài chim.
 Có con chim chèo bẻo
 Có con chim anh hùng
 Quan họ rằng, tôi hiểu rằng
 Chim chèo bẻo đánh, đánh chim đen.
 Nơi rừng nhà ba mươi sáu ơ... chim loài chim.
 Có con chim ở lại,
 Có con chim đi rồi,
 Quan họ rằng, tôi hiểu rằng
 Chim ở lại quyết, quyết không thua.
 Chim thuở nào chim đã hát ơ... tiếng chim vượt thời gian.
 Hát cho, cho cuộc sống
 Hát cho, cho cuộc tình
 Quan họ rằng, tôi hiểu rằng
 Rằng chim hát tiếng chim Thanh !
 Chim ở nhà, chim không hát ơ... chim nhất định lặng thinh.
 Dấu cho chim thềm khóc
 Dấu cho chim thềm cười
 Quan họ rằng, tôi hiểu rằng
 Chim gìn giữ tiếng, tiếng chim Thanh

Bây giờ là một tin vui nhất thế kỷ mà đàn chim én, nhận đem tới cho bầy chim Việt xa xứ: Tình hình

thế giới đã đổi thay với làn sóng dân chủ đang dâng lên khắp mọi nơi. Hình ảnh ngày về đã mở ra cho bầy chim bồ xứ :

12.- Bầy Chim Nghìn Xứ

13.- Én Bay Đọc, Én Bay Ngang

14.- Bầy Chim Một Tổ

Nhạn xanh và én thì đưa những tin êm
Bầy chim nghìn xứ còn đưa những tin thêm
Trên khắp dương gian Xuân đã vươn lên
Nên chốn quê hương Xuân cũng mon men...

Nhạn kia riu rít trời xanh
Én kia chấp cánh bay quanh địa cầu

Én bay thấp, nhưng bay dọc biển sâu
Én bay cao, bay ngang nhiều lục địa.
Én hay nhận, cho hay lạnh mùa thu,
Lạnh mùa đông đã tới lúc phai và tàn.
Trong trời tự do đã có lũ chim bạt ngàn.
Bầy chim được lúc tung hoành
Tường ô nhục đã tan tành
Xuân tới khi màn tre nhốt chim lành,

Màn sắt ô danh, đều đã rung rinh
Tự Do là tiếng loài chim.
Én bay thấp, nên nghe được lòng dân
Én bay cao, nên trông vào thời vận.
Én kêu gọi, bao chim bạn cùng nghe.
Một trời xuân đã bát ngát trên đường về !
Tôi hiểu loài chim đã hát tiếng Xuân chàn chề.
Én kể cho nghe...
Nhạn kể cho nghe...

Tổ khúc mở đầu với một cơn ác mộng, tới đây tiếp tục với một giấc mơ hồng...

Tình nghĩa là lừa ý a chim uyên,
Lên tiên thì tìm, thì tìm cánh hạc.
Tấu nhạc là phượng, là phượng xuống non,
Nặng lên đầu non, véo von kim tước.
Tha thướt, tha thướt là đáng thiên nga,
Còn nuôi giấc mơ là chim gõ mõ.
Sóng gió, sóng gió là bầy hải âu,
Gọi nhau, gọi nhau, cháu con chim Rồng.
Bim bịp dựa nước, dựa nước nhoi ra
Yến ơi ! Khắc máu chẳng qua tin người.
Giế cùi tốt mã, tốt mã dài hơi
Ăn gian, uống bán ai nuôi làm gì ?

Thế rồi, những con chim huyền sử của Việt Nam như Chim Hồng, Chim Lạc.. bay lên từ động Đông Sơn, từ cánh đồng Phù Đổng, từ huyện Mê Linh, từ Hoa Lư, từ Bạch Đằng Giang, từ Chi Lăng, Yên Thế... kêu gọi đàn chim xa xứ bay về làm lại mùa Xuân dân tộc trên quê hương yêu quý. (Tôi cố gắng đưa vào đoạn này tiếng tù và, tiếng trống đồng làm nền nhạc cho một điệu múa trống):

15.- Bầy Chim Tỉnh Giác

16.- Bầy Chim Huyền Sử

Bầy chim tỉnh giác cùng nghe tiếng thiêng liêng,
Từ nơi huyền bí, nổi lên tiếng chim Tiên.
Chim đã vươn lên như gió thiên niên
Tôi đã nghe vang cơn bão không gian.

Trứng rồng lại nở ra rồng
Liu điu lại nở ra dòng liu điu.
Trứng rồng lại nở ra rồng
Chim tiên lại đẻ ra dòng chim tiên.

Lặng nghe đây con chim Hồng, đây con chim Lạc !
 Hỡi những cánh chim huyền sử xa vời.
 Những cánh chim là NGƯỜI cho THIÊN và ĐJA chung vui.
 Lặng nghe đây con chim Hồng, đây con chim Lạc !
 Hỡi những cánh chim của Tiên với Rồng.
 Những cánh chim ẩn ngữ Đông Sơn, hoàn mỹ âm dương.
 Những cánh chim dẫn đường đưa lối,
 Những cánh chim sinh tử không rời.
 Vỗ cánh theo Cha về miền suối,
 Vỗ cánh bay theo Mẹ lên núi.
 Những cánh chim bay từ Mê linh,
 Bát ngát trời Phù Đổng oai linh.
 Những cánh chim khơi động Hoa Lư
 Những cánh chim Lê, Lý, Trần xưa!
 Lặng nghe đây con chim Hồng, đây con chim Việt!
 Hỡi những cánh chim huyền sử mơ màng
 Những cánh chim lịch sử oai phong, bảo vệ non sông
 Lặng nghe đây con chim Hùng, đây con chim Việt !
 Hỡi những cánh chim mở hội Diên Hồng
 Những cánh chim Hồng Đức hân hoan, mở cõi giang sơn.
 Những cánh chim trên Bạch Đằng Giang,
 Những cánh chim vui cảnh Tao Đàn.
 Lướt gió bay qua miền Chi Lăng,
 Hót liú lo trên đồi Yên Thế
 Những cánh chim nối lòng nhân dân
 Khiến ó, ưng và điều hung hăng
 Muốn đắp xây uy quyền độc tôn
 Đã thấy bơ vơ giữa loài chim.

Vào những ngày cuối của thế kỷ này, thế giới đã đổi thay, Việt Nam rồi cũng phải thay đổi. Giang sơn không thể là riêng rẽ của một lũ chim nào cả, mà phải là chốn vui chung. Đã tới lúc những con chim bồ xứ đã có thể làm công việc hồi xứ. Để xây dựng lại Việt Nam, cần có chim hiền để xây đắp tình thương thì cũng cần có chim dữ để gìn giữ biên cương... Cũng như hai tác phẩm trước là CON ĐƯỜNG CÁI QUAN và MẸ VIỆT NAM... tổ khúc BẦY CHIM BỒ XỨ (và HỒI XỨ) cũng xưng tụng một nước Việt Nam đoàn kết và thống nhất trong tinh thần đa nguyên và dân chủ. Tổ khúc kết thúc với hình ảnh già trẻ ôm nhau khâu vá lại nước Việt Nam.

17.- BẦY CHIM HỒI XỨ

18.- Chim Quyên Về Đâu Ở Thôn Đoài

Vì hung tợn quá
 Và không biết yêu thương
 Điều hâu bạo dữ
 Mời đi giữ biên cương!
 Cho cánh chim ngoan
 Xây đắp quê hương
 Cầu hót hân hoan
 Cho mãi xuân sang.

Vũ đi thì Vũ lại về
 Giặc đến Bồ Đề thì giặc lại tan
 Đầu cha lấy làm thân con
 Mười lăm năm tròn hết số thời thôi!

Chim đi rồi một buổi chim về
 Cho Tình Yêu nở khắp miền quê.
 Vì đã không làm nên mùa Xuân thắm
 Thì một ngày chim dữ cũng lui chân
 Để thấy giang sơn là không riêng rẽ
 Của lũ chim nào, là chốn vui chung.

*Cát tiếng vang lừng trong gió mới
 Trong tình nồng nhiệt lũ chim ơi!
 Giữ nước, cao giọng con quốc quốc,
 Canh nhà, rền rĩ tiếng gia gia*

*Chim vui về hạp ở khu rừng,
 Chim hồi sinh réo bạn tung bưng
 Từ Bắc Quang, Bắc Mực về núi Tân
 Hội chim còn dài, biết mấy Thu Đông.
 Điều vũ loài công, tiếng hùng chim núi,
 Chim biển vẫy vùng, bầy én mông lung.
 Chim Xuân về lượn rợp cánh đồng
 Bên bờ sông, cá lội chờ mong...*

*(Đằm thắm, đôi bờ câu bú mớm
 Khói lên mơ màng, mái tranh êm đềm)*

*Ngắm chim về sườn ảm nóc rơm
 ảm nóc rơm... ảm nóc rơm...
 Nơi vườn thơm, nắng rọi,
 Kết bầy, chim ủ áp quê hương.*

*Vỗ cánh chim chiều vang lớp sóng
 Như lòng của một kiếp ca nhân.
 Nước hỡi, thương loài chim lắm chứ!
 Ơi nhà, diu dặt hẩn du ca.*

*Bầy chim hồi xứ về quê cũ yêu thương
 Dựng xong mùa mới rồi chim sẽ bay tung
 Bay khắp dương gian trong nỗi vui chung
 Ra tí không gian thắm cõi mông lung.*

*Chim Quyên về đậu ở Thôn Đoài
 Trong phận mình ở cõi tử sinh
 Buồn với vui bằng tâm hồn chân chính
 Bầu trời này hay thế giới mông mênh
 Thì cũng chỉ ca một bản Xuân Tình
 Ở chốn trần gian hoặc ở vô hình.
 Chim ngoan về đậu ngọn tre già
 Ta và chim khâu vá đời sau
 Chim và ta âu yếm gọi nhau,
 Ta còn nhiều phen hát tình yêu.*

Khởi soạn 1975
 Hoàn tất 1985
 Bổ xung và thu thanh 1990

Viết Về Tổ Khúc :

- Đào Mộng Nam : [Quốc Hồn, Quốc Túy](#)
- Nguyễn Thi : [Tâm Lòng Của Một Kiếp Ca Nhân](#)
- Phạm Văn Kỳ Thanh : [Phạm Duy và Bầy Chim Bỏ Xứ](#)
- Bùi Duy Tâm : [Phạm Duy Từ Dân Ca tới Tổ Khúc](#)
- Kiều Chinh : [Hoài Cảm Bầy Chim Bỏ Xứ](#)
- Trần Dạ Từ : [Tái Sinh Từ Xác Tro](#)
- Trần Văn Ân : [Liệu Có Mùa Xuân Dân Tộc Khi Bầy Chim Hồi Xứ](#)
- Nguyễn Hiền : [Phạm Duy với Bầy Chim Bỏ Xứ](#)
- Thi Vũ : [Bỏ Xứ Hay Hồi Xứ](#)
- Lê Kim Đính : [Buổi Chiều Và Những Dự Phóng Mới](#)
- Băng Tâm : [Canh Khuya Tôi Khóc](#)

- Thụy Khuê : [Huyền Thoại Tự Do Hoà Bình Trên Quê Hương](#)
- LM Kim Định : [Cảm Nghĩ Về Bầy Chim Bỏ Xứ](#)
- Đỗ Quý Toàn : [Phượng A, Phượng A, Về Quê Hương Ta](#)
- LM Trần Cao Tường : [Điểm Báo Trước Cuộc Trở Về](#)
- Hàn Vĩ : [Cái Được Cái Mất Trong Nhạc Phạm Duy](#)
- Đặng Tiến : [Điểm Tâm Đắc Bầy Chim Bỏ Xứ](#)
- Quỳnh Giao : [Mơ Quyên Về Đâu Ở Thôn Đoài](#)
- Phạm Anh Dũng : [Cảm Nghĩ Về Bầy Chim Bỏ Xứ](#)
- Xuân Vũ, Lê Mỹ Hương : [Bầy Chim Bỏ Xứ, Bầy Chim Hồi Xứ](#)
- Thái Văn Kiểm : [Lời Dân Nhập](#)
- Trần Văn Nam : [Mai Sau Dù Có Bao Giờ](#)
- Vi Thuần : [Tác Dụng Hợp Đoàn](#)

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Mười Bài Rong Ca "Người Tình Già Trên Đâu Non"

(Xin lưu ý : coi mục lục hồ sơ báo chí ở cuối trang)

Trong hai năm 86-87, sau khi đã quyết định ngưng sáng tác để ngồi nhớ lại 50 năm soạn nhạc, ghi chép tất cả những lời hát mà mình còn nhớ được để in thành tuyển tập NGÀN LỜI CA thì tôi có hai tháng để hoàn toàn nghỉ ngơi và rong chơi như ý muốn. Trong thời gian này, cũng có một vài ba cái gì đó làm cho tôi nghĩ tới chuyện soạn thêm một loạt bài ca nữa, những bài ca mà tôi muốn được gọi tên là: *năm 2000 ca*. Nhưng, trước hết, tôi quá bận bịu với việc thực hiện cuốn sách NGÀN LỜI CA này, sau nữa cũng chẳng có ai -- kể cả tôi -- thúc bách mình làm công việc sáng tác, cho nên ý nghĩ đó được để qua một bên...

Thế rồi, trong vài chuyến đi chơi ở Cựu Kim Sơn vào đầu năm 1988, tôi bỗng nhìn ra là chỉ còn 12 năm nữa là tới Thế Kỷ thứ 21. Một vài chuyện xảy ra, chẳng hạn tôi nhìn thấy rõ ràng là nhị-thế (second generation) của người Việt Nam sống tại hải ngoại -- đặc biệt là ở Hoa Kỳ -- tức là lớp tuổi hai mươi, đã quay lưng lại nhạc Việt; chẳng hạn tôi gặp lại một, hai người bạn cũ nhắc nhở tôi về những ngày xanh... đã khiến cho tôi quyết định soạn nhạc trở lại. Tôi nghĩ ngay tới việc soạn những bài ca "*hát cho năm 2000*". Tôi lại làm cái việc soạn đủ 10 bài cho một thứ **chương khúc** khác, bây giờ được gọi là MƯỜI BÀI RONG CA.

Tôi hân hạnh được Đài VOA giới thiệu ngay chương khúc RONG CA, sau khi vừa soạn xong nhạc phẩm này. Bài do Bùi Bảo Trúc viết:

Bùi Bảo Trúc

Những Thông Điệp

Gửi Cho Thế Kỷ Sắp Tới

(Đài VOA phát ngày 11-3-88)

Việc đem hình ảnh con tầm nhả tơ ví với cuộc đời nghệ sĩ đã trở thành quá nhàm và có lẽ không còn ai muốn dùng lối so sánh đó nữa. Nhưng ở trường hợp Phạm Duy, với những bài hát mới nhất của ông được viết ra sau sinh nhật thứ 65, ở cái tuổi ông có thể ung dung nhìn lại những việc làm trong đời, thành thời nhớ lại những đóng góp của ông cho đời, cho mấy thế hệ người Việt, cho quê hương đất nước, Phạm Duy vẫn lại ngồi xuống với cây đàn để viết thêm 10 ca khúc mới, không phải về những năm tháng cũ, mà cho một thế hệ mới khác, cho một thế kỷ sắp bắt đầu, thì người ta không thể không nghĩ tới con tầm trong thơ Lý Thường Ẩn, trong Kiều của Nguyễn Du, *con tầm đến thác vẫn còn vương tơ* để nói về người nhạc sĩ với mái tóc bạc trắng mà trái tim vẫn còn đầy tuổi trẻ đó.

Phạm Duy, người tình nhân của nhiều thế hệ, đã viết về hình ảnh của một người tình già trên đỉnh non cao, ngó những đám mây buồn bã, những tầng tuyết lớn đã tan trên đôi vai, nhìn hoàng hôn thoi thóp, bỗng nghe tiếng gọi của người yêu dẫu vọng lên từ dưới thế gian. Người tình già bỏ đỉnh non cao, đi xuống gặp người yêu cũ để sống lại bốn mùa của cuộc đời và hẹn nhau cứ sau một thế kỷ lại cùng tái sinh. Nhưng thông điệp của bài HOÁ SINH là sự trở về cội nguồn của những chiếc lá chết lại không quan trọng bằng việc làm thế nào những nụ hoa vẫn nở trên những cành khô. Những người của thế kỷ 20 sắp chấm dứt là những lá khô sắp rơi rụng, và người tình của thế kỷ thứ 21 là những nụ hoa đang hé.

Bài rong ca đầu tiên đưa ra hình ảnh một người tình già đứng trên đỉnh núi hoàng hôn chợt nghe thấy tiếng EM từ dưới thế gian vọng lên với vợ. EM đây là một người tình có thật hay là một người tình tưởng tượng. Cũng có thể là MẸ VIỆT NAM chăng ? Người tình lững thững xuống núi để gặp Nàng, cùng Nàng sống lại bốn mùa của một cuộc đời và bốn mùa của một cuộc tình. Rồi hẹn nhau sẽ cứ sau một trăm năm lại tái sinh.

Rong Ca 1

Người Tình Già Trên Đâu Non (Hoá Sinh)

(Cựu Kim Sơn-Tháng Giêng 88)

Người tình già trên đầu non

Tuyết đã tan trên vai mỗi mòn

Giữa đám mây xanh xao chập chờn

Nhìn mặt trời thoi thóp hoàng hôn

Người tình già trên đỉnh khơi

Muốn lãng quên trăm năm một đời

Nhưng dưới thế gian mộng mênh với vợ

Người chợt nghe tiếng em chờ đợi.

ĐIỆP KHÚC

" Người tình già trong lẻ loi

Có nhớ thương.... ai ? "

Người tình già nghe lời kêu

Lững thững đi trên con đường chiều

Xuống lũng sâu, leo qua ngọn đèo

Về một miền phơn phớt cỏ nâu

Người tình còn nhớ tuổi son

Cúi xuống hôn bông hoa thật gần

Nghe suối vẫn reo trong hang rì rầm

Người tưởng nghe tiếng em thì thầm...

ĐIỆP KHÚC

" Đợi người tình đã từ lâu

Vẫn khát khao... nhau "

Người từng là nắng mùa Xuân

Đã dắt em đi trên đường trần

Đã vuốt ve em trong Hạ mềm

Rồi lạnh lùng Thu đến... lia em

Người trở thành cây mùa Đông

*Lá úa rơi vun cao cội nguồn
Nhưng cuối bước đi trăm năm một lần
Đầu cành khô bông hoa nở tràn*

ĐIỆP KHÚC

*Người tình vào cuộc tử sinh
Sống chết lung... linh.*

*Thành người tình đang trẻ ngây
Sẽ đứng lên mê say từng ngày
Cất bước Xuân đi qua Hạ dài,
Người hẹn người leo thế kỷ chơi
Một đời người trong tầm tay
Sống với nhau hơn ba vạn ngày
Xin cố gắng nuôi sao cho tình đầy
Chẳng vì Thu với Đông, ngàn ngại*

ĐIỆP KHÚC

*Và người tình ngoảnh về non
Hát khúc Xuân... sang.*

CODA

*Rồi hẹn rằng sẽ về thăm
Lúc đã trăm... năm
Và người tình sẽ từ khơi
Xuống núi vui... chơi
Rồi lại từng thế kỷ sau
Cứ hoá sinh... theo.*

Bài ca thứ hai trong loạt 10 bài Rong Ca nói về thân phận nước Việt trong 100 năm qua, với nửa đầu thế kỷ đầy hy sinh, đấu tranh cho độc lập, tự do, nửa sau tưởng được sống yên vui nhưng những chia rẽ, oán thù đã đẩy đọa người dân Việt ở cả hai miền, khiến hạnh phúc và tình yêu vẫn còn ở quá xa tay người. Bài hát có tựa là HẸN EM NĂM 2000 với những câu kết: *Được gọi tên thế kỷ nào đây ? Trăm năm tình ái hay trăm năm ngậm ngùi ?* ... như một dấu hỏi lớn của thắc mắc liệu một trăm năm lầm lỗi sắp qua có thể là bài học tốt cho trăm năm sắp tới của chúng ta hay không ?

Rong Ca 2

Hẹn Em Năm 2000

(CaLi nắng ấm, 1988)

*Hẹn em nhé, năm 2000 sẽ
Hai bên cửa hé, cho anh trở về
Từ ngày đi, theo cuộc tình mê
Trăm năm nhỏ bé, trăm năm bộn bề
Hẹn em nhé*

*Kể chuyện nghe, những thoáng chia ly
Ngày xưa đó, chia tay vội vã
Trăm năm rộn rã, say sưa một mùa
Nào ngờ đâu, trong cuộc được thua
Trăm năm vật vã, trăm năm hận thù
Đời băng giá*

*Thì tình ta cũng thoáng như mơ
Thời tìm tự do, nửa đời sương gió
Nên mau tóc ngà, con tim sớm già
Một nửa đời sau, tưởng là châu báu
Nhưng xương máu nhiều, bao vây sớm chiều
Còn gì đâu cho một tình yêu
Còn gì nhau cho một đời sau.*

*Hẹn nhau sẽ nâng niu ngày tới
Năm 2000 với trăm năm thật dài
Được gọi tên : thế kỷ nào đây ?
Trăm năm tình ái hay trăm năm ngậm ngùi ?
Hỏi em nhé :*

*" Cuộc tình ta mãi mãi đơn côi
Hay cuộc tình đôi mãi mãi yên vui ? "*

Bài thứ ba cũng được viết bằng thể ballade kể về có nhan đề: MẸ NĂM 2000. Mẹ Việt Nam của năm 2000 là những em gái sống trong cảnh khốn cùng trong nước, thiếu ăn, thiếu mặc, thiếu học hành, thiếu tình thương, thiếu tương lai là những em gái sống lạc loài trên khắp năm châu, thay tên đổi họ, quên tiếng nói quê hương. Bài hát hỏi chúng ta phải làm gì để cứu những người mẹ Việt Nam của những năm 2.000 sắp tới ? (*)

Rong Ca 3
Mẹ Năm 2000

(Cựu Kim Sơn-Tháng Hai, năm 88)
Mẹ đâu còn là Mẹ Ta xưa đó
Là Tiên của Rồng, Mẹ Chúa Âu Cơ
Mẹ Tô hoá đá hay Mẹ Châu Long
Cứu nước thù chồng, Mẹ, đáng anh hùng
Mẹ không còn là Mẹ trong tranh vẽ
Hiện thân Phật Bà, Mẹ Đức Maria
Mẹ nuôi chiến sĩ hay Mẹ Phù Sa
Cuối thế kỷ này, Mẹ mới lên ba
Mẹ bây giờ là trẻ thơ, em gái
Thiếu ăn, thiếu mặc và thiếu học hành
Đời thiếu an ninh, tình yêu cũng thiếu
Mở mắt nhìn nhau, chẳng thấy mai sau

Mẹ bây giờ ở miền quê oan trái
Trẻ thơ vào đời chỉ thấy đơn côi
Tuổi xanh hung dữ nên tuổi mau phai
Cuối thế kỷ này, Mẹ đã lên mười
Mẹ bây giờ lạc loài trên thế giới
Việt Nam là gì, giảng nghĩa cho coi
Mẹ quên tiếng nói, tên họ đổi thay
Cuối thế kỷ này, Mẹ sẽ hai mươi
Mẹ đang trên bờ vực sâu tăm tối
Bước đi có thể về phía suy đồi
Nhìn kỹ đi coi : Một trăm năm tới
Mẹ nước Việt Nam : Vượt mãi ? Hay lui ?

Trẻ thơ là Mẹ cuộc đời đang tới
Việt Nam ngày nào rạng rỡ, yên vui
Nhờ trong quá khứ, có Mẹ lên ngôi
Thấm thiết tình người, gửi tới nhân loại
Nào ai đang nhìn Mẹ Ta hấp hối
Mẹ đau, Mẹ nghèo, Mẹ yếu, không vui
Nhìn nhau bối rối, ta cùng hỏi lỗi
Xúm xít lại rồi, giải cứu cho Người

CODA

Mẹ đang đi vào cuộc đời đang tới
Mẹ đang đi vào thế kỷ ngày mai
Sinh con anh hùng, người hiền nhân ái ?
Hay sinh kẻ hèn, bạo chúa vô loài ?

(*) Có thể vào lúc bạn đọc bài này (1998), tình hình đã đổi khác rồi? (PD)

Bài thứ tư có tựa là MỘ PHẦN THẾ KỶ, người viết muốn lên đường đi nhật những xác của thời qua để chôn đi cùng với những đống đau của thế kỷ này, chôn đi các chủ nghĩa, các ác chúa đang được ướp xác trong những nhà mồ để trên ngôi mộ của thế kỷ, người ta sẽ nghe tiếng đàn trẻ nhỏ hát vui trên lưng trâu bên những nụ hoa thơm ngát.

Rong Ca 4
Mộ Phần Thế Kỷ

(Thị Trấn Giữa Đàng - 1988)
Người đi trong mùa Đông
Lòng băng khuâng như làn sương
Theo người phu đi dọn xác chiến trường

Người phu sau thời gian
 Một trăm năm đã gần xong
 Anh bình tâm đi lượm xác trên đường
 Những xác úa một thời
 Có bóng dáng triệu người
 Phiêu diêu nơi Thế Chiến Một, Thế Chiến Hai
 Hết Thế Chiến, lại là
 Anh em trong một nhà
 Lấy chém giết để giải hoà trong quốc gia
 Người đi trong mùa Đông
 Đội khăn tang, mang tình thương
 Theo người phu đi đào lỗ bên tường
 Người phu trong chiều buồn
 Lòng hân hoan, chôn mộ xong,
 Nghe mùa Xuân đang rộn rã tới gần

ĐIỆP KHÚC

Nghe bên nắm mồ
 Có tiếng đàn trẻ nhỏ
 Lưng trâu bé ngồi
 Đang cùng nhau hát chơi
 Mai đây, nắm mồ
 Một nụ vàng sẽ hé
 -- Hoa ơi, tên gì ?
 Có phải hoa hương dương ?

Vùi sâu trong mộ chung
 Hoặc vùi nông trong mộ hoang
 Anh hùng rơm hay chủ nghĩa phi thường
 Vùi chôn bao lắm than
 Một trăm năm, bao trẻ em
 Mang bộ xương, theo Thần Đói lên đường
 Những ác chúa từng miền
 Những xác ướp bạo quyền
 Chôn ngay đi, vứt chúng vào hố lãng quên
 Vứt Phát Xít vào mồ
 Ném Mác Xít vào mộ
 Hãy lấp kỹ cả tội hèn trong chúng ta
 Người đi trong mùa Đông
 Đội khăn tang, mang tình thương
 Theo người phu đi vùi hết mộ phần
 Rồi tan trong mộ sâu
 Một thầy ma mang buồn đau
 Thế kỷ sau, sẽ dùng bôn hoa mầu

ĐIỆP KHÚC

Đi qua nắm mồ, sẽ thấy ngọn cỏ mềm
 Cho êm cõi đời, cho tình nhân ngã lên
 Khi trên nắm mồ còn nở rộ bông hoa mới
 -- Hoa ơi, tên gì ?
 -- Hoa Tình Yêu đó em !

Bài NGỤ NGÔN MÙA XUÂN là một bài hát vui, nhưng hình ảnh lại rất ngậm ngùi như thân phận của những người dân nhược tiểu. Bài ngụ ngôn kể chuyện hai người mù đánh nhau, hai người câm cãi nhau, hai người điếc ngồi nghe những bản nhạc ngoại lai, hai người khỏe mạnh, mập mạp biết rằng đánh nhau thì chết nên cất vũ khí đi, xúi hai người gầy còm ốm yếu đánh nhau hộ mình... Tác giả hy vọng trong trăm năm sắp tới, người mù sẽ thấy được sự thực của nhân loại, của Việt Nam, người điếc được nghe tiếng nói của lương tâm và người câm hát lên được tiếng hát đưa con người vào những thế kỷ tới.

Rong Ca 5

Ngụ Ngôn Mùa Xuân

(Tết Mậu Thìn-Tháng 2, 1988)

Có hai thằng mù đánh nhau ngoài ngõ

Cả hai thằng đều sút trán, sút tai
 Có hai thằng cầm cãi nhau giữa chợ
 Cả hai thằng đều rất lười, bông môi
 Có hai thằng mù đã cầm, lại điếc
 Có hai thằng điếc ngồi nghe nhạc Tàu
 Nhạc Tây, nhạc Mỹ, nhạc Nga

Có hai thằng mập đánh nhau thì chết
 Cả hai thằng bèn cật võ khí đi
 Có hai thằng kia gờm nhau quá độ
 Cả hai thằng bàn ký kết làm ngơ
 Bắt hai thằng gậy đánh nhau hộ nó
 Bắt hai thằng yếu cùng nhau giải hoà
 Bằng xương, bằng máu, thịt, da

Có khi mù này đánh lui mù đó
 Hả hê về nhà, mắt óc ngược lên
 Có khi thằng cầm thắng con cãi lộn
 Hả hê về nhà ú ớ, mừng rên
 Có khi thằng mù, gã câm, thằng điếc
 Gác chân, tự đắc, ngồi trong chòi nghèo
 Buồn thiu, mà ngờ lâu cao
 Có nghe gì chuyện nước tan, nhà nát
 Chẳng nghe được gì tiếng khóc, tiếng than
 Có đâu nhìn ra máu khân goá phụ
 Làm sao nhìn được mắt bé mồ côi
 Có đâu giọng ngọt, hiến dâng tình với
 Những hoa cỏ mới, mọc trong điêu tàn
 Bịt tai, bịt mắt, (chúng) lặng câm

Bống đầu Người Tình ghé chơi một chuyến
 Vào khi tàn rồi, cái cũ bách niên
 Bống đầu nửa đêm ánh dương chói rạng
 Làm cho người mù mắt sáng bừng lên
 Bống đầu Người Tình ghé tai người điếc
 Nói chi chẳng biết, mà nghe dịu dàng
 Đời hai nghìn đã vừa sang.
 Đã trông được thời bách niên đổi mới
 Đã nghe được lời sáng suốt bên tai
 Đã không còn câm và im tiếng gọi
 Đã nói được lời với tới tương lai
 Đã ra được ngoài cõi tim tù tối
 Đã trông được những đường đi, nẻo về
 Đường đưa người tới nghìn thu.

Phạm Duy vẫn thấy được hy vọng, được cái khía cạnh tươi đẹp của cuộc đời ngay cả ở buổi hoàng hôn. Ông cho chính cái nắng hoàng hôn là cái nắng đẹp nhất chứ không phải cái nắng của buổi trưa hay nắng của buổi bình minh. Bài **NẮNG CHIỀU RỰC RỠ** là tình khúc duy nhất trong loạt **Rong Ca** của ông. Ông mong *nuôi thật dài hoàng hôn ái ân, vì những vạt nắng chói chan vẫn còn là bao ước nguyện*, và khi nắng còn nắng bao la, thì đêm xin đợi chờ...

Rong Ca 6

Nắng Chiều Rực Rỡ

(Bãi Biển Hoàng Hôn San Francisco - Mùa Xuân 88)

Chớ buồn gì, trong giây phút chia lìa
 Khi chiều về, lung lay trúc tre
 Chớ buồn gì, khi tan nắng, đêm về
 Cho thuận đường âm dương bước đi
 Từng vạt nắng chói chan
 Còn chảy loang trước hiên
 Từng vạt nắng ấm êm
 Còn là bao ước nguyện

Ước nguyện thắm cho đôi lứa ân cần
Nuôi thật dài hoàng hôn ái ân
Ước nguyện rằng khi đêm chết chưa về
Nắng chiều hồng tươi hơn nắng trưa.

ĐIỆP KHÚC

Em có thấy không nắng chiều rực rỡ
Em có thấy không nắng đẹp còn đó
Nắng còn nắng lẻ thê
Thì đêm ơi, vội gì ?
Nắng còn nắng bao la
Thì xin đêm đợi chờ !

Chớ lịm người, nghe anh sắp qua đời
Anh chỉ còn bên em chút thời
Nếu phải lìa xa nơi thế gian này
Còn một ngày, vui muôn nỗi vui
Cuộc tình anh với em
Chỉ còn giây phút thời
Thì tình, xin cứ coi
Là nghìn tia nắng rọi
Thế kỷ này đang trong nắng ban chiều
Cho lòng người băng khuâng nhớ nhau
Trước cửa vào trăm năm rất xa vời
Trong chiều đời, yêu nhau rất lâu.

ĐIỆP KHÚC

Em có thấy không nắng chiều rực rỡ
Em có thấy không nắng đẹp còn đó
Nắng còn nắng lẻ thê
Thì đêm ơi, vội gì
Nắng còn nắng bao la
Thì xin đêm đợi chờ !

Ca khúc thứ bảy nhan đề BÀI HÁT NGHÌN THU là một bài hát với những lời ca tuyệt đẹp tạo một không khí siêu thoát như những trang kinh Dịch:

Rong Ca 7

Bài Hát Nghìn Thu

(Vô Hư)

(Thị Trấn Giữa Đàng -1988)

Nghìn Thu, anh là suối trên ngàn
Thành sông anh đi xuống
Anh tuôn tràn biển mớ
Nghìn Thu, em là sóng xô bờ
Vào sông em đi mãi
Không bao giờ biển vơi
Em là cõi trống
Cho tình đọng vào
Anh là nơi vắng
Cho tình căng đầy
Cuộc tình đi vào cõi Thiên Thu
Em là cơn gió
Anh là mây dài
Đi về bên nớ
Đi về bên này
Rồi trở về cho hết cái đong đưa
Nghìn Thu, em lặng lẽ ươm mầm
Cành mai, không ai biết
Em âm thầm nở hoa
Nghìn Thu, trăng chợt sáng hay mờ
Lặng im, anh lên xuống
Không ai ngờ, hiển nhiên
Tình ta biến hoá

Trong từng sát na
 Tình luôn lai vãng
 Đi, về cõi chung
 Tình vô hư đó
 Nên gần với xa.
 Tình ra ánh sáng
 Tình về tối đen
 Nghìn Thu, anh là đã em rồi
 Và em, trong muôn kiếp
 Em đã ngời ở anh
 Nghìn Thu, ta bù đắp không ngừng
 Tình âm dương chan chứa
 Xoay trong vòng tử sinh.

Bài rong ca số tám với cái tên TRĂNG GIÀ mang âm hưởng dân ca lấy ý từ câu ca dao *Trăng bao nhiêu tuổi trăng già - Núi bao nhiêu tuổi gọi là núi non...* Trăng trong bài hát này của Phạm Duy là người tình, là cuộc tình vĩnh cửu mãi mãi không có tuổi, là tình yêu muôn đời trong cái hữu hạn của cuộc sống nhân sinh, cho nên những lời tình tự của tác giả cũng ở lại mãi cuộc đời để ngời ca người tình đó.

Rong Ca 8 Trăng Già

(Cựu Kim Sơn, tháng Hai, 1988)
 Trăng bao nhiêu tuổi á a, ới a trăng già
 Mà sao ta thấy ý a ới a ta già, ta già như trăng
 Ta già như trăng, ta già như em
 Hỏi em trăng già, em vẫn sáng êm
 Trăng ới, trăng ở à ơ trăng ở một mình
 Thì ta cũng sống ơ a, ới a một mình như trăng
 Một mình như trăng, cô quạnh như em
 Hỏi em trăng tình, em sáng lung linh.
 Đá bao nhiêu tuổi a a, ới a đá mòn
 Mà sao ta thấy ý a, ới a đá buồn, đá long lanh buồn
 Đá buồn như ta, đá buồn sâu xa
 Đá ới, tuy buồn, đá vẫn nguy nga.
 Đá, trăng bao tuổi ý ý, đá, trăng mới già
 Mà sao ta thấy ới a trăng tà, cũng như đá già
 Vẫn còn đương tơ, vẫn còn tơ tơ
 Giữa nơi ta bà hay đối với ta.

Trăng ới, im lặng à a ới a suốt đời,
 Mà sao ta cứ ý a ới a đứng ngời, đứng ngời không yên
 Suốt đời lăn quanh, suốt đời lang thang
 Hát ca êm đềm hay hát vang vang
 Trăng ới, sống cả a a sống cả muôn đời
 Còn ta sống chết ý a ới a không ngoài
 Chẳng ngoài trăm năm
 Không ngoài trăm năm, nên phải lênh đênh
 Hát ca một mình thay tiếng đá, trăng
 Kiếp xưa cây ở ở ơ ới a dưới rừng
 Hoả Sơn đi xuống ý a ới a đốt từng núi non cây rừng
 Cây còn tươi xanh hay già trăm năm
 Hoá sinh ra thành tảng đá im lìm
 Đá, trăng không tuổi ý ý đá, trăng ít lời
 Dù ta sống chết ới a cũng gọi tiếng ca cho đời
 Đá nằm nghe ta hát vọng trăng cao
 Hát trong kiếp này hay hát trong kiếp sau.

Bản NGỰA HỒNG kể chuyện một con chiến mã từng in vó khắp vùng chiến địa nay phải cong lưng kéo một chiếc xe thổ mộ, một kiếp nô lệ khổ nhục. Đó là nước Việt mà ông mong một ngày sẽ chui lọt qua lỗ kim để bay vào cõi không mệnh mỏng vô hạn.

Rong Ca 9

Ngựa Hồng

(Thị Trấn Giữa Đàng - Xuân 1988)
 Ngựa Hồng xưa kia cùng bậc chinh nhân
 Bách chiến nơi sa trường đời
 Ngựa Hồng hôm nay cột vào yên cương
 Cong lưng kéo chiếc xe thôi
 Đường đời quanh co chật chội
 Bụi bờ quanh năm lầy lội
 Cỏ hèn đã úa từng cội
 Ngựa Hồng đi quanh thành cổ tan hoang
 Đi quanh miếu cũ rêu phong.
 Ngựa Hồng khiêng bao nặng nề trên lưng
 Vó bước phong sương ngập ngừng
 Ngựa Hồng long đong, trụi bờm, se lông
 Cong lưng, vó bước mông lung
 Từng ngọn roi đau tàn bạo
 Từng gò dẫy cương nghẹn ngào
 Một hàm thiếc khoá miệng vào
 Cuộc đời lao đao của kẻ vong thân
 Khiêng voi, cồng rắn trên lưng.

ĐIỆP KHÚC

Ngựa Hồng xưa kia oai phong tuấn mã
 Đi trong vinh quang sa trường dấn thân
 Bờm ngựa tung bay trong cơn gió sớm
 Đuổi cong vung lên trong chiếu khói lam
 Ngựa dù hôm nay đeo yên gấm vóc
 Hay đưa xe loan cũng là kiếp nô
 Kiệu vàng trên lưng, nhưng đôi mắt đã che ngang
 Bơ vơ trên đường nhấp nhô.

Ngựa Hồng xưa kia cùng bậc chinh nhân
 Bách chiến nơi sa trường đời
 Ngựa Hồng hôm nay cột vào yên cương
 Cong lưng kéo chiếc xe thôi
 Đường đời quanh co chật chội
 Bụi bờ quanh năm lầy lội
 Cỏ hèn đã úa từng cội
 Ngựa Hồng đi quanh thành cổ tan hoang
 Đi quanh miếu cũ rêu phong.
 Ngựa Hồng đi trong buổi chiều trăm năm
 Bỗng thấy xa xăm Ngựa Rừng
 Ngựa Thần không yên, Ngựa Hùng không cương
 Oai linh cất vó trong sương
 Động lòng thương cho đồng loại
 Ngựa Rừng phi qua ngọn đồi
 Nồng nàn hí tiếng mời gọi
 Ngựa Hồng ơi ! Tung xiềng để ra đi
 Thênh thang khắp cõi tang thương.

ĐIỆP KHÚC

Ngựa Hồng quay lưng đưa chân đá vỡ yên cương
 Thông dong lên đường thoát thân
 Cỏ nội xanh tươi thơm tho đón gió
 Sương rơi trên muôn hoa ngàn ngát hương
 Ngựa Hồng không ai che đôi mắt nữa
 Trông ra hai bên con đường rất xa
 Ngựa Hồng vươn lên phi qua lỗ bé tròn kim
 Thông dong đi vào cõi không !

Bài Rong Ca cuối cùng là RONG KHÚC nói về chuyến đi cuối về miền an tĩnh sau khi đã đưa người tình tới nguồn yêu dấu, dẫn dắt người đi vào chốn khổ đau để đi vào ngàn mai, ngàn xưa vang vọng tiếng gọi cần khôn.

Rong Ca 10**Rong Khúc**

(Trong trần gian, không thời gian)
 Từ cõi xa xôi, muôn ngàn thế giới
 Anh đã đi theo nắng từ trời vui
 Anh xuống nơi chơi lúc Người mới tới
 Anh đã hân hoan ghé qua cuộc đời
 Cuộc đời trần gian
 Chỉ có 100 năm

Anh đã rong chơi khắp miền hoang dã
 Anh đã đi qua bốn bể gần xa,
 Em ái rơi theo tuyết miền băng giá
 Hay cuốn bay theo gió sa mạc già
 Ở nơi dương thế... mận mà.

ĐIỆP KHÚC

Anh đã rong chơi khắp nẻo đường trần
 Anh đã quên đi những nẻo đường tiên
 Chân đã tung tăng khắp nẻo đường đời
 Anh đã cho Anh sống thật đầy vui.

Đã chót đưa Em tới nguồn yêu dấu
 Anh cũng theo Em bước vào khổ đau
 Khi thấy ai trong cõi trần khô héo
 Anh đã dâng cho trái tim nhiệm mầu
 Đời mà chìm sâu
 Cũng muốn leo cao
 Anh bước khoan thai lối rừng hun hút
 Đưa đón chân Anh có lửa hoàng hôn
 Anh dẫn Em vượn tới miền an tĩnh
 Cho bớt mộng mênh cõi sinh mệnh buồn
 Ở nhịp trần gian... quay cuồng.

ĐIỆP KHÚC

Anh đã rong chơi khắp nẻo đường tình
 Anh đã theo Em đi gặp bình minh.
 Như đã rong chơi khắp nẻo đường chiều
 Như đã đưa Em tới đỉnh tình yêu

Thôi nhé, cho anh già từ trái đất
 Anh đã nghe vang tiếng gọi càn khôn
 Nhưng nếu Em yêu muốn vào cõi lớn
 Anh sẽ cho Em dắt tay lên đường
 Một đường hành tinh
 Đi thăm những Thái Dương
 Anh dắt tay Em đi vào Ngàn Mai
 Anh khoác vai Em bước về Ngàn Xưa
 Ta sẽ quên như có mình nơi đó
 Ta sẽ quên như có Ta nơi này
 Và lộ trình Ta... miệt mài.

ĐIỆP KHÚC

Ta vút sau ta những nẻo đường trần
 Ta vút bay theo những nẻo đường tiên
 Nhưng nếu mai sau, ai gọi Người Tinh
 Anh sẽ quay lưng bước về nẻo xanh.

Nguyễn Mộng Giác gọi Phạm Duy là một nhà tiên tri. Ông thấy trước được lịch sử. Ông nhìn thấu được tương lai. Những bài Rong Ca của ông là những thông điệp gửi cho thế kỷ tới chỉ còn cách chúng ta có 12 năm. Ông vẫn nói bằng ngôn ngữ của đam mê, của say sưa. Ông vẫn dùng tình yêu để chuyên chở những sứ điệp đó. Ông vẫn dịu dàng, triu mến như những lời tình tự với mỗi tình đầu tiên. Ông như ngọn núi vẫn chỉ là núi non. Phạm Duy với tấm lòng như tơ trời, một làn gió nhẹ cũng đủ lay động mạnh mẽ, làm bật lên những lời ca xót thương như Nguyễn Mộng Giác đã viết cách đây không lâu. Những sợi tơ của một con tằm vẫn rút ruột nhả hoài nhả mãi...

Washington D.C. - 1988
Bùi Bảo Trúc

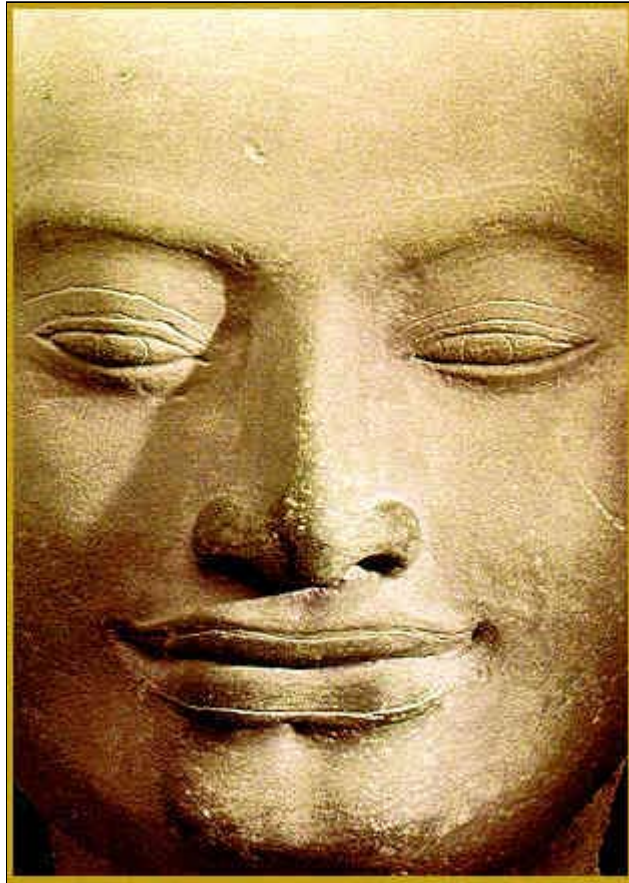
Hồ Sơ Báo Chí

- Nguyễn Xuân Hoàng: [Mười Khúc Rong Ca Cho Năm 2000](#)
- Lê Uyên Phương: [Nắng Chiều Rực Rỡ](#)
- Đỗ Thái Nhiên : [Ngàn "Lời" Lời Ca](#)
- Bùi Duy Tâm : [Phạm Duy Viết Nhạc Như Một Triết Nhân](#)
- Thụy Khuê: [Rong Ca](#)
- Đoàn Xuân Kiên: [Khi Con Đẻ Hát Rong Bước Vào Cõi Lớn](#)
- Nguyễn Phước Nguyên: [Người tình già trên đầu non](#)

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Thiền Ca (Hát Trên Đường Về)

(Xin lưu ý : coi mục lục hồ sơ báo chí ở cuối trang)

Soạn xong MUỠI BÀI RONG CA vào năm 1988, tôi tưởng chừng đã có thể kết thúc cuộc đời soạn nhạc. Quá bận bịu với việc đi hát rong trên thế giới, tôi không có nhiều thì giờ để ngồi sáng tác. Và chẳng, vào lúc cuộc đời lưu dân đã trở nên khá buồn tẻ, coi như tôi đã cạn nguồn cảm hứng... Vậy mà không ngờ tôi lại viết thêm được một chương khúc 10 bài ca nữa! Amen và A Di Đà Phật...

Tháng Sáu 92, tôi đi hát ở Boston. Vì từ nơi cực Đông của Hoa Kỳ qua Pháp không xa lắm, tôi đi Paris chơi một tuần. Bỗng nhiên, tôi có một ngày chủ nhật đi lang thang một mình trong thành phố để gặm nhấm rồi hoá giải một nỗi buồn. Trong dĩ vãng, mỗi khi gặp phải chuyện buồn, tôi đều phản ứng như vậy. Ít lâu nay, trong cuộc đời về già không dễ dàng tung hoành như trước nữa, tôi luôn luôn bị vài nỗi buồn ám ảnh: Buồn vì đang sắp sửa phải kết liễu một chuyện tình, buồn vì tình hình dân chúng -- tôi cảm thấy -- ở hải ngoại cũng như ở trong nước không còn thiết tha với người nghệ sĩ nữa, buồn vì sức khoẻ mỗi ngày một giảm sút v.v...

Thế nhưng, trong một buổi sáng lẳng đặng đi một mình giữa Paris nắng rực và vắng vẻ này, tôi lại đánh đuổi được sự dẫn vật trong tôi. Một lần nữa -- sau ĐẠO CA, RONG CA -- tôi bỏ rơi con đường nhạc đời để tìm về nhạc đạo. Tôi lại tìm thấy an ủi trong siêu nhiên. Trong một đêm (16-6-1992) tôi hoàn thành 10 bài hát -- tôi muốn được gọi là -- *thiền ca*.

Soạn ra những bài ca thoát tục, trước hết tôi tạ từ một người tình. Sau nữa tôi thể hiện giấc mơ soạn thiên ca mà tôi nuôi nấng khi đi hát mới đây ở Nhật Bản. Ngoài ra, tôi đang nhớ nhung Phạm Thiên Thư và mong *thiền sư buồn* này đọc -- hay sẽ nghe -- được những bài này. Chưa kể việc tôi muốn trả ơn một bạn yêu nhạc ở Saigon (Phạm Phú Lợi) gần đây có một bài viết đăng trên báo PHẬT GIÁO ấn hành ở Los Angeles, nhìn tôi là một *bồ tát đọa*, vì cứ sống lửng lơ giữa đạo và đời

và vì nhân quả chẳng bao giờ tròn nên cứ đành phải tái sinh muôn kiếp.

Tôi trở về Boston để làm nốt công việc ca diễn và tu chỉnh MUỖI BÀI THIÊN CA. Trong ba ngày đêm, tôi ở trong nhà một người ngẫu nhiên là người em vì có chút liên hệ gia đình là Thầy Giác Đức. Vốn là kẻ không bao giờ đọc kỹ một cuốn kinh hay một cuốn sách về Thiên, tôi đọc lời ca cho Thầy nghe, và đã làm Thầy mất ngủ ba đêm.

Trở về THỊ TRẦN GIỮA ĐÀNG, MUỖI BÀI THIÊN CA được thu thanh ngay với phần phóng tác về hoà âm của Duy Cường và với giọng ca Thái Hiền. Có khá nhiều bạn bè thân thương viết về những bài thiên ca, được gọi thêm là HÁT TRÊN ĐƯỜNG VỀ. Tôi chọn bài của chị Thụy Khê đăng trên nguyệt san HỢP LƯU và trong cuốn SÓNG TỬ TRƯỞNG (nxb VĂN NGHỆ, California - USA) để dẫn người nghe vào THIÊN CA.

Thụy Khê

Phạm Duy Trên Đấng Trình Đền Vô Cực

Đạo Ca và Thiên Ca, hai cái tên có tính cách song song nhưng không đồng nhất, được sáng tác trong hai bối cảnh dị biệt, cách nhau hai mươi năm. Với hai Phạm Duy khác nhau.

Đạo ca và Thiên ca gần nhau vì hai tác phẩm cao về giá trị mỹ quan, khó về thẩm thức và lựa chọn thính giả. Cả hai đều đi ra ngoài hành trình âm nhạc đại chúng của Phạm Duy. Không có những yếu tố cận nhân tình như: quê hương, ca dao, dân tộc... Đạo ca mở đường và Thiên ca kết thúc cuộc hành trình tìm đạo của một kẻ ngoại đạo.

Trong vòng tử sinh của kiếp người trầm luân trong bể khổ, Đạo ca cất lên lời huyền diệu thiết tha, đưa ta vào chặng đầu của giáo lý nhà Phật. Nhạc Phạm Duy, thơ Phạm Thiên Thư, giọng hát thiên sứ Thái Thanh hướng dẫn chúng sinh -- từ cõi vô minh -- lắng nghe số kiếp trầm luân của chính mình mà vượt trùng luân hồi, tìm về bến giác như một cứu cánh:

*Xưa em là kiếp chim, chết mục trên đường nhỏ
Anh là cội băng mai, để tang em, chờ máu thuở...*

*.....
Mai sau chờ nhau nhé, đầu thai vào kiếp hoa
Chôn mây mờ phiêu bạt, chờ đợi chim hót ca...*

Nhạc Phạm Duy trong đạo ca thanh thoát và siêu thoát, gần gũi tâm hồn một thiên sư tuy đã gột rửa lòng trần nhưng vẫn còn tha thiết ngoài đời dĩ vãng với luyến tiếc và u hoài. Âm hưởng gieo cho người nghe là âm hưởng tìm thấy trong những bài thánh ca -- thanh khiết và từ bi -- bên đời cũng như bên đạo. Giọng hát pha lê Thái Thanh cất lên như một nguyện cầu, vút cao, thăm thẳm và thánh thiện chỉ bảo con người cư xử với nhau trong đạo đức và nhân ái:

*Thương người như thương mình
Thương người như thương thân.*

Đạo ca là hình thức giáo lý cơ bản và sơ đẳng tìm thấy trong kinh điển chính thống của đạo Phật.

Là phật pháp hiểu theo nghĩa đại chúng: hành thiện để kiếp sau khá hơn kiếp trước, vì:

*Sinh tử vẫn còn đây
Đời này qua đời nọ
Từ sinh vẫn còn kia...*

Phạm Duy và Phạm Thiên Thư đã thơ mộng hoá kinh điển nhà Phật: đem tình yêu vào đất thánh. Nhưng hồn của Đạo Ca mới chỉ là hồn bướm mơ tiên, là tình yêu chưa bước vào vườn địa đàng đã thoảng nghe tiếng chày kinh của thiền sư Không Lộ mà giật mình tỉnh ngộ quay về với đạo lý. Tình yêu trong Đạo Ca là thứ tình nửa chừng xuân: tình yêu đã diệt dục. Đạo Ca thuộc về đạo, là ý thức muốn giác ngộ, đang tìm đường giác ngộ, nhưng mới đi được nửa đường. Bản đạo ca TÂM XUÂN kết thúc cuộc hành hương bên bờ nghi vấn:

*Mùa Xuân có không ? Hay là cõi Tâm ?
Mùa Xuân có không ? Hay là cõi Không ?*

Thiền Ca, hai mươi năm sau, Phạm Duy hoàn toàn phá giới, bước ra ngoài vòng đạo lý, an nhiên trong tự tại, không còn tìm kiếm, không cần tìm kiếm, vì đã thấy chính mình. Phạm Duy trong thiền ca xác định nội dung giác ngộ, qua tự giác, bằng chính sự sống. Thiền ca thuộc về đời. Thiền ca là Sinh ca, là Tình ca, xa và cao hơn đạo ca trong triết lý. Thiền ca thể hiện bốn giác cho nên thiền ca gần người mà cũng rất xa người. Lý luận trừu tượng thì như thế nhưng trên thực tế, chặng đường từ Đạo đến Thiền của Phạm Duy gồm sáu hành trình cả cuộc đời hơn bảy mươi năm sống và sáng tạo. Thiền Ca tổng kết hành trình ấy, đồng thời xác định phong cách nghệ sĩ của Phạm Duy, một phong cách rất thiền, rất đạo mà lại phản thiền, ngoại đạo.

Phản thiền, bởi vì muốn đạt tới trạng thái thượng đỉnh (giác ngộ, niết bàn, phật tánh...) thì phải sống xa tục lụy, tĩnh tâm, trong tư thế tham thiền nhập định. Con đường hành xử để tới Thiền là con đường tịch lặng, xa chốn phồn hoa đô hội. Phong cách sống với và sống vì quần chúng, hành động sáng tác của Phạm Duy, tự nó, có một nội dung sinh động, một tư chất phản thiền. Tuy phản thiền nhưng lại rất thiền vì ba đặc trưng khai phóng nhân sinh của thiền: trực nhận, vô ngôn và vô ngã luôn luôn hiện diện trong Phạm Duy, con người và tác phẩm.

Nói cho rõ hơn: Thiền khai phóng phần năng lực nội tại tích lũy trong mỗi người. Nguồn năng lực tự nhiên ấy, trong hoàn cảnh thông thường, vì những gò bó xã hội, gò bó tri thức, gò bó kiến thức, bị dồn ép, vụn tẻ đi đến độ không thể nào thoát ra được. Thiền đưa ra phương thức khai phóng nhân sinh, trực tiếp kêu gọi ánh sáng bằng chứng nghiệm bản thân thay vì kiến thức sách vở vì thiền cho rằng chính tri thức ấy tạo ra cho ta đủ thứ vấn đề để không bao giờ giải quyết được, chính nó là nguồn gốc của sự vô minh nên cần dẹp nó ra một bên, nhường chỗ cho một cái gì khác siêu đẳng hơn, cao hơn, minh triết hơn (Suzuki). Nội dung của giác ngộ cần phải trực nhận, không qua trung gian của ngôn ngữ và sách vở. Ngôn ngữ là sản phẩm của nhân duyên, bản chất luôn luôn biến đổi theo thị hiếu và thành kiến xã hội. Ngôn ngữ đôi khi phản bội lại con người, phản bội sự thật, cho chúng ta một nhận định hư giả về sự vật. Cho nên muốn thấu triệt một vấn đề, chúng ta phải vận dụng khả năng nội tại. Trước những cực điểm của cuộc đời như khổ đau, khoái lạc, hạnh phúc... con người không nói nữa, không suy nghĩ nữa, không phân biệt cái tôi nữa. Cho nên trực nhận, vô ngôn, vô ngã là biện chứng của thiền trước vô cùng, vô cực. Nói cách khác, thiền mở cửa cho chúng ta đến vô cực bằng những ngã trực nhận, vô ngôn, vô ngã.

Âm nhạc là một nghệ thuật dựa trên hai yếu tố căn bản: vô ngôn và trực nhận. Âm nhạc đến hoặc không đến với chúng ta. Chúng ta cảm hoặc không cảm một bản nhạc. Với âm nhạc, không có vấn đề: hiểu hoặc không hiểu. Vì âm nhạc không cần lý luận, dẫn giải. Âm nhạc là vô ngôn, là thứ ngôn ngữ thượng tầng. Phạm Duy đã tận dụng hai tính chất trực cảm và vô ngôn của âm nhạc để nói, để sống và để sáng tác trong suốt cuộc đời. Cái học của Phạm Duy dày trường đời hơn trường học. Phạm Duy đạt tới cao độ của nghệ thuật không bằng con đường tri thức, lý luận mà bằng trực cảm: sáng tác chớp nhoáng một bản nhạc trong giây lát, đặt lời cho một bài ca trong vài sát na. Phạm Duy chưa từng khổ công học nhạc trước khi sáng tạo ra những tuyệt phẩm NƯỞNG CHIỀU (1947), BÀ MẸ GIO LINH (1948), VỀ MIỀN TRUNG (1948)... Và Thiền Ca là sản phẩm làm trong một đêm để xưng tụng người tình. Bản chất Phạm Duy chống lại và khinh thường cái học hàn lâm, học viện. Về cái biết của mình, Phạm Duy thường nói "tôi học lóm". Đối với đám học sĩ, Phạm Duy là người ngoại đạo. Tư chất coi thường sách vở, sáng tác đột xuất, thấy nhanh không qua trung gian của tư tưởng ấy cũng là một tư chất rất thiền.

Khi Thiền cho rằng tư tưởng là thủ phạm dẫn đến vô minh, một cách gián tiếp, thiền đã nhìn nhận nội dung của giác ngộ là sáng tạo, là tự do tuyệt đối, hai yếu tố cơ bản để mở cửa vào vô cực và

vĩnh cửu. Mà cuộc đặng trình đến vô cực ấy, trong thiền gọi là bến giác, Phạm Duy đã trực nhận từ thuở thanh niên:

*Người đi trên dương gian
Thở hơi gió từ ngàn năm
Gió lung lay Hoàn Sơn
Gió dâng cao Biển Đông
Người đi trong thanh xuân
Sưởi hương nắng như lửa sống
Máu sôi như sắc trời
Bước nhanh vượt chân đời.*

*.....
Người đi trong không gian
Nhịp xe uốn vòng tử sinh
Bánh xe tang ngoại ô
Chiếc nôi trong vòng hoa
Người đi trong nhân gian*

*.....
Người đi nghe xa xăm
Mà chưa thấy bồn chồn chân
Bước đi trong thời gian
Vướng bao nhiêu lòng thương
Người đi trong thiên nhiên...
(LỮ HÀNH -- 1953)*

Sau này Phạm Duy chọn LỮ HÀNH là tín điều (credo) trên con đường sáng tác cũng dễ hiểu. Nhưng động lực nào đã khiến Phạm Duy trực cảm rằng con người có thể đi đến muôn chiều: đi *trên dương gian*, đi *trong thanh xuân*, đi *trong không gian*, đi *trong thiên nhiên*... nghĩa là đi tới vô tận? Và đi bằng gì?

*Ta đi bằng một sợi tơ
(MỘNG DU -- 1959)*

Vậy động lực đó phải là tình yêu. Hẳn là tình yêu chứ không phải cái gì khác. Ngoài tính chất giăng mắc, mong manh, tình yêu là lần đầu tiên cái tôi thoát biết có cái khác tôi (người khác). Cái tôi, cho đến bây giờ, tưởng như bất khả phân. Giờ đây, tự chế đôi ra: cùng một lúc vừa xác định cái tôi vừa từ bỏ cái tôi để nhập vào người khác (Suzuki). Nhập như thế nào? Nhập bằng hai nẻo: thể xác và tâm linh. Tình yêu làm cho cái tôi mất đi (vô ngã) trong đối tượng (người mình yêu) và đồng thời cũng đòi quyền chiếm hữu đối tượng đó. Trước tình yêu, cái tôi toé ra để rước cái khác vào mình. Cái tôi tan vào trong cái khác. Cái khác kia chính là tự do của con người. Tình yêu là bước đầu của vô ngã. Tình yêu vừa đưa đến tự do, vừa triệt tiêu tự do vì ta đem tự do của mình cho người khác. Mâu thuẫn đó nằm trong những nghịch lý sâu xa nhất của cuộc đời. Những kẻ đa tình, muốn cho nhiều lần, thường khôn ngoan lữ tiến đối tượng tự do: *cho rồi xin lại tự do* (CHO NHAU -- 1957). Nhưng lữ tiến của tự do cũng lại là một hình thức của vĩnh cửu. Cho nên Phạm Duy vừa đa tình, vừa chung tình:

*Diu nhau sang bên kia thế giới
Diu nhau nương thân ven chín suối
Dắt diu về tới xa vời, đời đời
Diu nhau đưa nhau vào nghìn thu.
(THƯƠNG TÌNH CA -- 1956)*

Ý thức vĩnh cửu *thiên thu trong lòng này* (LỮ HÀNH) và vô cực *đừng cho không gian đựng thời gian* (THƯƠNG TÌNH CA) không chỉ thấy trong những bản tình ca mà còn rải rác trong toàn bộ tác phẩm của Phạm Duy: bằng ý nhạc mở rộng tới vô cùng trong CHIỀU VỀ TRÊN SÔNG (1956), bằng ý nhạc và lời ca lộng biển trời trong VIỄN DU (1953), MẸ TRÙNG DƯƠNG (1963-64), đến trong thăm thăm lòng người như TÂM CA (1964-65), đến bằng tình yêu truyền kiếp trong RONG CA (1988).

Ý thức vĩnh cửu tự trung là sự mở rộng cõi lòng *đêm đêm người mở lòng ra* (MỘNG DU) để *cho nhau cả bốn trùng dương* (CHO NHAU), đã *yêu nhau như lòng đại dương* (TÌNH HOÀI HƯƠNG): Phật gọi là Tâm, là Phật, là giác ngộ, và là nội dung của Thiền. Nhưng bằng cách nào thiền đã đi vào âm nhạc Phạm Duy?

Tiếng chuông và tiếng kinh, như Phạm Duy kể lại, là những ấn tượng tình cờ đến với nhạc sĩ từ

thuở ấu thời: " Lúc còn nhỏ, vì mẹ tôi là một Phật tử thuần thành cho nên tôi hay được theo mẹ đi tới các nơi lễ bái nổi tiếng như Chùa Thầy, Chùa Hương, Đền Sòng Phố Cát. Tôi biết tụng kinh, thuộc lâu Kinh Bát Nhã: Xá lợi tử, Sắc bất dị Không, Không bất dị Sắc, Sắc tức thị Không, Không tức thị Sắc. Thọ, Tưởng, Hành, Thức diệt phục như thị. Thuộc lâu kinh kệ nhưng tôi chẳng hiểu gì hết ... " Chính cái chỗ không hiểu gì hết mới là cốt tử và đi vào cõi nhạc Phạm Duy trong suốt cuộc đời. Vì nếu Phạm Duy hiểu hết thì không phải là thiên. Không có THIÊN CA.

Trên đường về thôn xóm buồn tẻ, xa xa tiếng chuông chùa gieo từ huyện Gio Linh 1948, rồi tiếng chuông và người mẹ gắn liền thành tiếng nội tâm *me ơi, me ơi, chuông chùa nào la đà* gọi từ lòng NGƯỜI VỀ (1954), khơi sâu đến MẸ TRÙNG DƯƠNG, BIẾN MẸ... sau này. Và những cuộc gặp gỡ đắm say nhất trong đời tình của Phạm Duy cũng nhuộm màu đạo lý: *Gặp nhau trong kinh cầu một hồi chuông* (TÌM NHAU -- 1956), bao dung: *Tình thương nhân thế bao la* (XUÂN THÌ -- 1963) và nhân ái: *Thương đời thương lẫn nhau trong chiều* (CHIỀU VỀ TRÊN SÔNG), đôi khi nặng mùi thiên vị:

*Xa xa có tiếng kinh cầu
Chiều trên dương thế mang sầu mệnh mông
(XUÂN THÌ)*

Vậy cái mà Phạm Duy bảo là *chẳng hiểu gì hết* thực ra là *ý thức về đạo*, về lòng nhân ái, về tình người đã nhập tâm nhạc sĩ từ lúc lọt lòng, qua mẹ, tiềm ẩn trong vô thức, (các hình thức khác: ca dao, dân ca... cũng xâm nhập Phạm Duy một cách tiệm tiến như thế) và mỗi khi có một động lực thúc đẩy, bật ra trong sáng tác: Đạo trong Phạm Duy không do tư tưởng mà ra, cũng không do chủ đích hành đạo mà ra. Đạo trong Phạm Duy từ vô tâm mà ra. Và vô tâm là bản chất sâu xa, là nguyên lý của Thiên.

Bản chất sống và sáng tác của Phạm Duy, do đó, vừa có chất Thiên vừa phản Thiên. Bản chất đó được hiện thực hoá, âm nhạc hoá trong THIÊN CA.

Cái cõi tinh không muôn chiều của Phạm Duy đã trực cảm trong lời ca của bài LỮ HÀNH cách đây 40 năm, phải đến thiên ca mới mở ra toàn diện trong âm nhạc. Bước vào Thiên Ca là một tinh không vô tận, vang trong thang âm mà chúng tôi tạm gọi là *gian âm*: âm nhạc trong không gian và âm nhạc trong thời gian. Hoà âm của Duy Cường ở đây là một thử nghiệm: *nghiệm âm*. Âm nhạc, bình thường chỉ là nghệ thuật âm thanh dội lên trong một khoảnh khắc thời gian nhất định. Nhưng ở đây, Duy Cường đã tạo được chiều dày thứ hai: chiều dày không gian rồi từ đó biến tiết, tạo thêm các chiều khác: dương gian, nhân gian... khiến cõi tinh không của Phạm Duy dày thêm, sâu thêm, biệt, trở thành vô cùng vô tận...

Cõi tinh không ấy, do đó, không chỉ là một không gian thuần túy mà còn là cõi không sinh động, cõi không *đầy ắp sinh trùng*, những vi bản của đời sống. Giữa không gian sinh động ấy, giọng ca Thái Hiền, xuất thần, cất lên, mê hoặc, quyến rũ người nghe từ lúc nhập thiên:

Thiên Ca 1
THINH KHÔNG
*Thinh Không
Trống trải mệnh mông
Rộng rãi vô cùng
Cao thấp vô lường
À à a a bỗng
Đầy ắp sinh trùng
Tất cả là tôi
Mà cũng là chung...*

Bản chất thiên lộ ra rõ hơn khi ý thức vô ngã từ từ xâm nhập tinh không âm nhạc : *tất cả là tôi mà cũng là chung*. Về phần nhạc, Phạm Duy cố gắng hiến cho người nghe một vũ trụ âm thanh mới lạ, khác xa với những tiết điệu mà chúng ta quen nghe từ trước tới giờ. Phần nghiệm âm của Duy Cường đưa thính giả vào một thế giới giàu âm sắc. Cái tinh không đầy ắp sinh trùng ấy là một vũ trụ hành tinh có hai dòng sửa tinh yêu đồng quy ở một điểm tạo ra sự sống. Rồi cái vũ trụ hành tinh ấy cũng chỉ là hư vô, hư ảo:

*Thinh Không
Vắng vẻ trầm ngâm
Lặng lẽ âm thầm*

*Yên tĩnh vô cùng
 À à a a bỗng
 Rộn rã tung bừng
 Nhất nhất trùng trùng
 Nhưng cũng là không...*

Nguyên lý của cuộc đời tiềm ẩn trong tiếng võng. Tiếng võng đưa nằm trong tiềm thức chúng ta từ thuở ấu thời. Đến tuổi hoàng hôn, người nghệ sĩ tóc trắng gắm lại, thấy *cõi tử, cõi sinh, cõi tình, cõi hận, núi đọi, vực chờ, niềm vui, nỗi khổ...* THIÊN CA 2 nằm trong cấu trúc tiếng võng xa xưa: chao đảo giữa đôi bề tương đối. Nhưng chính cảm giác đu đưa ấy cũng chỉ là ngoại tượng. Cặp bến giác rồi thì ở đâu, tâm cũng lặng, tâm không đu đưa: *Tôi nằm đó... nằm im mọi chỗ*. Sự trùng hợp tiếng võng mẹ ru với nguyên lý tương đối là một thực chất hiện sinh trong cuộc sống và hiện diện trong Phạm Duy con người và tác phẩm. Nhạc sĩ linh cảm và sống điều đó từ thuở ấu thời, chìm trong tiềm thức, rồi một chiều nao, nằm trên chiếc võng đưa, trưa hè, tại Thị Trấn Giữa Đàng, Phạm Duy thấy tất cả. Đột xuất và trực ngộ. Thế là Thiên. Không cần giải thích. Những "nhờ bàn" ở đây chỉ là một cách se sua, hoa lá cành, cho vui, vậy thôi.

Thiên Ca 2 VÔNG

*Tôi nằm võng, võng đưa võng đưa
 Tôi nằm võng, võng đưa võng đưa
 Ha, trần gian lạc thú
 Ha, tiên cảnh phiêu du
 Cõi tử, cõi sinh
 Cõi tình, cõi hận
 Núi đọi, vực chờ
 Niềm vui, nỗi khổ
 Tôi nằm võng, võng đưa võng đưa
 Tôi nằm võng, võng đưa võng đưa
 Tôi nằm đó
 Nằm im mọi chỗ...*

Những yếu tố chính của cuộc đời như tình yêu, khổ đau và cái đẹp đều chênh vênh. Cho nên lúc nào thấy hạnh phúc thì hưởng ngay hạnh phúc. Đừng chờ đợi, đừng đòi hỏi.

Thiên Ca 3 THẾ THÔI

*Một vườn hồng
 Một vườn hồng
 Một vườn hồng
 Chao ôi, rất nhiều gai đâm
 Một cuộc tình
 Một cuộc tình
 Một cuộc tình
 Thật bền, rồi cũng chênh vênh
 Một giọt lệ
 Một giọt lệ
 Một giọt lệ
 Mặn nhạt, đau thương, hạnh phúc
 Một cuộc đời
 Một cuộc đời
 Một cuộc đời
 Ừ, chỉ cần thế thôi.*

Hạnh phúc là *một loài hoa không tên, không sắc không hương, mà như lòng tôi lộng lẫy thơm lừng toả ra bốn hướng*. Nhạc ở đây mời gọi, dịu dàng đắm say, mê hoặc. Nhạc toả mùi hương và tiếng hát Thái Hiền đã đem vào thịnh thị cả *bốn trùng dương* quỳên rữ.

Thiên Ca 4 KHÔNG TÊN

*Một loài hoa không tên
 Không sắc không hương
 Mà như lòng tôi
 Lộng lẫy thơm lừng*

Toả ra bốn hướng

*Một ngọn suối không tên
Bé nhỏ, ngoan hiền
Mà như lòng tôi
Nổi sóng lên đường
Thành bốn trùng dương*

*Và lòng tôi không tên
Như suối, hoa tiên.*

Nếu tình yêu đó mở cửa cho Phạm Duy bước vào vô tận từ thuở LỮ HÀNH thì đến THIÊN CA, bản chất vô ngã của tình yêu mới được Phạm Duy trải ra tới nguồn cội. THIÊN CA 5 mang tên XUÂN. Xuân là mùa Xuân, Xuân cũng có thể là tên một người, nhưng đây Xuân là Tình yêu. Khi hát câu *người người hung dữ, trừ tôi*, chớ tưởng "tôi" là Phạm Duy. Không, tôi đây là Xuân, Tôi đây là: *Xuân con bướm hút nhụy xuân tình, là gió xuân hồng, là cơn xuân vũ, là ý thơ nồng trang giấy xuân thư...* Phạm Duy giải thích về nhạc lý: *nhạc ban ngày, mở đầu là những nét roi, nhát chém của cuộc đời. Rồi là những lời văn ca. Rồi nhạc trở nên mượt mà, tha thiết ...* Đối với người nghe thì ở đây bản chất vô ngã hay sự tan loãng của con người trong nhau -- mất đi trong nhau -- đã được cất lên dịu dàng qua giọng hát Thái Hiền bằng trịnh: *Tôi là tôi, tôi cũng là em, em là tôi, em cũng là anh...* Và không phải ai cũng thấy được những "mất mát" đó. Phạm Duy xưng tụng tình yêu từ hơn nửa thế kỷ nay, sáng tác những bản tình ca tha thiết nhất cho nhiều thế hệ yêu đương. Nhưng chỉ trong THIÊN CA, Phạm Duy mới thấy đến tận cùng bản chất tình yêu. Sự trực nhận ấy là thiên, là sức mạnh của sự sống.

Thiên Ca 5 **XUÂN**

*Bội bạc, dối trá cả rồi
Người người hung dữ, trừ tôi
Hận thù, chém giết bời bời
Rồi người chết hết, còn tôi
Lối cũ mỗi mòn năm tháng
Ngăn che người vắng tiếng cười
Muốn tới được bờ sông giác
An nhiên hát nhỏ, cùng tôi
Tôi là tôi, tôi cũng là em
Em là tôi, em cũng là anh
Là Xuân con bướm hút nhụy xuân tình
Là gió xuân hồng, là cơn xuân vũ
Là ý thơ nồng trang giấy xuân thư.*

THIÊN CA 6 đẩy đưa sức mạnh ấy vào cuộc tình mà ngôn ngữ bình thường gọi là sóng tình. Sóng tình được thể hiện trên một âm điệu trữ tình, âm hao ả rập, mang nét dục tính. Sóng tình ở đây không âm ướt, cô đọng và mong manh. Chợt đến -- đột xuất -- và cũng chợt đi như chưa từng hiện hữu: *Ta chưa ôm em thì mất em...*

Thiên Ca 6 **CHIỀU**

*Trong chiều lên
Có loài người và cây cỏ
Hát êm
Ta tìm em
Và gặp em...*

*1 Ta lời em về
2 Ta kéo em đi
3 Nâng em lên Trời
4 Dem xuống âm ty
5 Chôn em trong lòng
6 Xong lấy em ra*

*Trong chiều lên
Có loài người và cây cỏ*

Hát êm
Ta tìm em
Và gặp em
Ta chưa ôm em
Thì mất em.

THIÊN CA 7, Phạm Duy tổng kết đời tình, quan niệm và bản chất yêu đương của chính mình: vừa chung tình, vừa đa tình:

Thiên Ca 7
NGƯỜI TÌNH

Người tình tuyệt vời
Trăm năm tình ái
Tình người vời vợi
Trăm lối nghìn nơi
Người tình tuyệt vời
Thật thà gian dối
Yêu một vạn người
Như một người thôi
Người tình tuyệt vời
Trăm năm tội lỗi
Người cũng là người
Ban phát niềm vui
Hai mươi tuổi đời
Yêu như hổ đói
Nhưng cũng là mối
Hiến dâng cho người
Hai mươi tuổi trời
Yêu không kịp nói
Bảy mươi tuổi rồi
Yêu cũng vội thôi
Người tình tuyệt vời
Từ đầu từ cuối
Thắng bại chẳng đời
Mất còn chẳng ai
Người tình tuyệt vời
Đường tình đi mãi
Thất tình ngày rày
Thoả tình ngày mới...

THIÊN CA 8 mở rộng tình yêu sang tình đời: ăn, chơi; sống, chết; yêu, ghét; khóc, cười; nhớ, quên... những yếu tố bao trùm tất cả nỗi trôi của kiếp người. Niềm lạc quan của Phạm Duy với cuộc đời được thể hiện qua tiếng nhạc mà Phạm Duy gọi là nhạc cười. Ở đây mới thật là an nhiên, tự tại. Tiếng nhạc, lời ca đơn giản tối độ, tối đa: Ăn cho vừa, chơi cho thật, sống cho thẳng, chết cho ngay... không có triết lý. Không cần triết lý. Sống và hát được như vậy đã là đời rồi, là đã đời rồi. Là cõi giác đây !

Thiên Ca 8
RÀN

Ăn cho vừa
Chơi cho thật
Sống cho thẳng
Chết cho ngay
Yêu cho lâu
Ghét cho mau
Khóc cho đầy
Cười cho rõ
Há há há
Ha ha ha !

Nhớ ơn người
Quên thù ai
Nhớ điều buồn

Quên điều vui
Nhớ tình này
Quên tình khác
Nhớ mình rồi
Quên mình luôn
Ha ha ha
Ha ha ha !

Nếu cõi đời là cõi tạm thì đại gì chúng ta không đi chơi cõi khác: Phạm Duy rong ca nơi thiên đàng và địa ngục trong THIÊN CA 9, thì *mới hay thiên đường kia cũng tối om và tường địa ngục đen, ngục sáng hơn đen*. THIÊN CA 9 phá vỡ ảo tưởng: tốt-xấu, trắng-đen, thiên đàng-địa ngục. Vì tất cả chỉ là tương đối. Bản chất con người đu đưa giữa hai bờ đen-trắng. Vậy phân biệt làm chi? Hình ảnh Thượng Đế bên cạnh thiếu nữ khoả thân có thể cảm nhận thế nào cũng được nhưng nó chứng minh không có thánh thần, Thượng Đế chỉ là người với những yêu thương, khát vọng thầm kín nhất.

Thiên Ca 9 **THIÊN ĐƯỜNG ĐỊA NGỤC**

*Vượt chín tầng mây tới Thiên Đường này
Tìm em chín nắng và chín mưa bay
Thấy em khoả thân đứng bên Ngọc Hoàng
Nữ thánh nam thần, đèn đóm sáng choang.
Làn gió trần gian thoát lên tầng trời
Làm cho huyền não một cõi Thiên Thai
Gió tôi lên thì tắt đi đèn đóm
Mới hay Thiên Đường kia cũng tối om.*

*Chín vạc dầu sôi đường vào Địa Ngục
Gặp em bội tình, tội gốc em mang
Em chọn nhục hình, giàn thiêu lửa đốt
Lửa cháy ngục ngàn quỷ sứ la vang
Khổ lụy tận cùng là thoát đau thương
Tường Địa Ngục đen, ngục sáng hơn đen.*

*Tim em cao thấp chỉ là ảo vọng
Thôi ! Ở lưng chừng
Nhớ nhau mà sống.*

THIÊN CA NHÂN QUẢ kết thúc cuộc đặng trình bằng một vòng tròn, tròn như viên đạn, tròn như trái đất, tròn vòng vũ trụ, vòng tử sinh, vòng luân hồi, vòng tay ôm ấp, vòng thai bụng mẹ... nhạc tha nhân. Từ viên đạn đồng, công cụ của chiến tranh, một thứ tay sai chuyên nghề sản xuất những vũng lầy xương máu, Phạm Duy đã vệt vết máu bọc đạn, sấy khô những đau thương, cô lại thành hạt bụi. Hạt bụi tái sinh thành trái tim trên mặt trần gian yên lành, yêu thương, tha thứ:

Thiên Ca 10 **NHÂN QUẢ**

*Tròn như viên đạn đồng đen
Đã khô vết máu quên miền chiến tranh
Tròn như trái đất yên lành
Muôn loài như một cõi sinh vẹn toàn.
Tròn anh tim trẻ miên man
Trái tim trăm tuổi mới hoàn cơ duyên.
Tròn em tung toé cánh tiên
Chim không mỗi cánh triền miên phận mình
Tròn như lời hứa chung tình
Chưa tròn nhân quả tái sinh còn nhiều.*

Hứa hẹn *tái sinh còn nhiều* chấp theo ý nhạc và lời thơ thì không phải là cái nghiệp nhân quả thông thường, mà là một thứ thông điệp của hy vọng: tái sinh trong sáng tạo, trong sự trường tồn của con người, vĩnh cửu của nghệ thuật. Toàn bộ tác phẩm của Phạm Duy nói lên niềm lạc quan về con người, về sức sáng tạo và đồng thời sự tiếp cận với vĩnh cửu. THIÊN CA nằm trong toàn bộ ấy. Cả một cuộc đời vắn vệt trong chiến tranh, Phạm Duy ghi lại một chữ QUÊN: Đến viên đạn đồng còn quên được, huống chi con người. Chữ quên đó là cõi tâm của người nghệ sĩ lặng trong cõi thiên

sâu xa nhất.

Sáng tác là động tác phản lại bản thân: là đi tìm cái vĩnh cửu và cái vĩnh cửu chỉ có được sau cái chết. Nhưng bản thân con người sợ chết và chống lại cái chết. Vậy sáng tác là nghịch lý của bản thân. Phạm Duy không thoát khỏi quy luật ấy: THIÊN CA là một tác phẩm tổng hợp những nghịch lý của Phạm Duy trong cuộc đời và tác phẩm.

Thụy Khuê, Paris - 20/6/93

HỒ SƠ BÁO CHÍ

- Khánh Trường : [Những Cảnh Giới Khác Trong Mười Khúc Thiên Ca](#)
- Thi Vũ : [Thiên Ca Trên Đường Về](#)
- Hoàng Nguyên Nhuận : [Âm Vực Của Công Án](#)
- Đông Duy : [Gã Hề Trên Sân Khấu Dương Gian](#)
- Lê Hữu Khoá: [Phạm Duy, Karma Imparfait Et Renaissance Infinie](#)

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Ave Maria
 Linh hồn tôi ớn lạnh
 ấn thần ơn thần tử thấy long nhan
 ấn thần ơn hơi thở chạm tơ vàng...
Thơ Hàn Mặc Tử

Trường Ca Hàn Mặc Tử

(Xin lưu ý : coi mục lục hồ sơ báo chí ở cuối trang)

Lời Nói Đầu.- Tôi rất sung sướng được dùng lá thư và bài báo của hai người Việt ở London, Anh Quốc để giới thiệu một chuyến đi lưu diễn của tôi về TRƯỜNG CA HÀN MẶC TỬ (Phạm Duy).

Nguyễn Văn Ngọc

Sương Mù London và Âm Thanh Phạm Duy

Bầu trời vào buổi chiều thứ ba 13 tháng 12 năm 1994 như rắc những lớp bông xám xịt che phủ mặt trời, gần tối bắt đầu có mưa nhẹ, bay bay như những dòng nhạc. Tối đó là một buổi sinh hoạt của Câu Lạc Bộ Việt Nam với chủ đề **Nhạc Thoại Phạm Duy - Nói về Hàn Mặc Tử** nhân một chuyến đi giới thiệu các tác phẩm mới của nhạc sĩ ở Châu Âu.

Tổ chức buổi gặp gỡ vào một ngày không phải cuối tuần, đồng thời là ngày mưa lạnh, thế mà những bạn bè thân hữu, những người ái mộ đã đến dự buổi nói chuyện đó. Thật hoàn toàn bất ngờ và tôi nhận được giấy mời rất gấp nhưng cũng chuẩn bị sẵn một số câu hỏi để có dịp thì sẽ nói chuyện với Nhạc sĩ Phạm Duy. Vì đó là một địa chỉ lạ, muốn đến đó phải đổi xe bus hai lần cho nên tôi đã đến sớm hơn giờ qui định 20 phút.

Mưa vẫn mưa rơi... lời của một bài hát được soạn ra như để diễn tả thời tiết London tối hôm đó. Địa điểm là một ngôi trường cổ, phải đi qua một dãy hành lang dài rồi lên tầng trên. Trong khi chờ đợi, tôi ra chỗ canteen mua một tách cafe rồi uống. Chợt mười phút sau thì cánh cửa rộng mở. Một người đầu đội chiếc mũ dạ, khoác một chiếc mantel màu đen bước vào. Khi ngã mũ tôi mới để ý thấy mái tóc bạc như cước và khuôn mặt một người châu Á. Theo sau là mấy người nữa, trong đó có một người trung niên tay bê một cái ampli và có hỏi tôi: " Sao đến sớm thế " ?

Do mới biết lần đầu cho nên lịch sự xã giao tôi gật đầu đáp lễ. Người tóc bạc đó có đúng phải là Nhạc sĩ Phạm Duy không? Tôi nghi ngại bởi vì lần đầu tiên gặp mặt nên không dám chào. Điều này vào 5 phút sau tôi lên phòng ngõ ý xin lỗi vì cũng có lý do riêng, sợ Nhạc sĩ hiểu lầm sự thất lễ của một người trẻ tuổi. Đối với nhạc Phạm Duy trước năm 75 tôi có được xem qua một số bản nhạc viết trước 1954. Đây là sự sưu tầm của nhạc sĩ Hồ Bắc là thông gia với gia đình tôi.

Trên phòng họp, ông ngồi trên một ghế dài hàng đầu dành cho khách như đang trầm tư suy nghĩ chuẩn bị cho cuộc nói chuyện sắp tới. Lúc đó ông đã cởi chiếc áo khoác đi đường và tôi thấy ông vận bộ Âu phục rất hợp với tuổi 75 của mình. Mái tóc bạc trắng, vầng trán cao, cánh mũi rộng nở rộng với đôi tai to như tai Phật đã nói lên dáng điệu của một người kỳ tài dù chưa biết là nghề gì đối với những người lưu tâm đến diện mạo. Tôi vốn là người thích coi tướng số. Vì thời gian khai mạc chẳng còn bao lâu, tôi đưa ra vài câu hỏi đã chủ định trước khi tới đây. Cách trả lời rất phong độ của ông chứng tỏ Phạm Duy vẫn còn nhiều năng động, không như mấy người đang bước vào tuổi "thất thập cổ lai hi" (Đỗ Phủ). Điều này càng được chứng tỏ khi nhạc sĩ đứng nói chuyện và diễn tả âm nhạc của mình trong hơn hai tiếng đồng hồ.

Người nghe buổi nói chuyện đêm đó có thể so sánh Phạm Duy như những ca sĩ pop rock phương Tây trình diễn concert trước công chúng. Tuy nhạc sĩ có cái bụng hơi lớn nhưng phong thái diễn xuất của ông làm người xem cảm phục chương trình nhạc thoại từ đầu tới cuối không bị ngưng ở đoạn nào. Trước khi vào buổi nói chuyện của Phạm Duy thì anh Đoàn Xuân Kiên -- sau này anh mới tự giới thiệu tên mình -- nói đã viết thư mời tôi đến dự buổi gặp mặt. Vào tháng 6/1993, tôi có triển lãm tranh trong ngày hội văn hoá Việt Nam tại vùng Surrey, thuộc vùng ngoại thành London. Do đó, anh Kiên biết tên và địa chỉ của tôi. Là người đã từng làm việc thông tin, văn hoá cho cộng đồng sáu năm về trước đã vì tấm lòng yêu nghệ thuật và đã không quên mời tôi. Âu cũng là điều quý trọng riêng cho những người "nghệ thuật vị nghệ thuật"...

Trình diễn tại TC-HMT New Orleans USA

Sau đây là bài giới thiệu của Đoàn Xuân Kiên về nhạc phẩm Trường Ca Hàn Mặc Tử.

Trường Ca Hàn Mặc Tử
Hành Trình Của Người Nghệ Sĩ Về Cái Đẹp
 (đăng trong Thế Kỷ 21, tháng 6, 1994)

Trường ca Hàn Mặc Tử (TcHMT) là tác phẩm mới của Phạm Duy vừa ra mắt quần chúng vào những ngày cuối năm 93. Về hình thức thì đây là một tổ hợp những bài thơ Hàn Mặc Tử do Phạm Duy phổ nhạc. Nhưng người nghe có thể hình dung được chủ đích của tác giả tổ khúc này không phải chỉ là phổ nhạc một số bài thơ lẻ của một nhà thơ; TcHMT có thể xem là một bản diễn giải bằng nhạc những hành trình nghệ thuật của tâm hồn Hàn Mặc Tử (HMT).

Kể từ khi nhà thơ qua đời đến nay đã hơn 50 năm, không biết bao nhiêu sách và bài báo nỗ lực phân tích tâm sự nhà thơ bằng nhiều ngả. Nhiều người đã dựa vào căn bệnh hiểm nghèo của thi sĩ mà nói nhiều về tâm trạng điên loạn bất thường của HMT để dẫn đến sự nương náu tâm hồn trong ánh sáng tôn giáo; có người đã dùng con mắt của nhà phân tâm để diễn dịch tâm hồn HMT qua những biểu hiện phức tạp của một người chịu đựng những ấn ức tâm lý triền miên từ lúc trẻ đến khi phát bệnh nan y.

Rất nhiều ngả đường đã dựng lên để mong tiếp cận tâm hồn người thơ quá cố. Có điều là nhiều ngả đường đã đi quanh co qua những điểm tựa bên ngoài tác phẩm của HMT. Rất ít oi những nỗ lực nghiên cứu về lên được con đường sáng tạo nghệ thuật của HMT dựa trên chính những biến thiên tâm hồn nhà thơ thể hiện qua tác phẩm của chính ông. TcHMT là một nỗ lực hiếm hoi của một nghệ sĩ nhằm diễn giải hành trình nghệ thuật của nhà thơ. Lại là một công trình biểu hiện qua thể giới âm thanh. Cho nên ý nghĩa của TcHMT sẽ không chỉ là đóng góp vào kho tàng nhạc phẩm vốn đã đồ sộ của Phạm Duy thêm một tác phẩm thơ phổ nhạc nữa mà còn là ở sự đồng cảm của hai tâm hồn nghệ sĩ trước phận người không thiếu gì điều linh, khổ nhục.

Hành Trình Nghệ Thuật Của Trường Ca Hàn Mặc Tử

Trường ca Hàn Mặc Tử được bố cục làm ba phần mang tựa đề như sau:

PHẦN I .- TÌNH QUÊ

PHẦN II .- TRĂNG SAO

PHẦN III .- AVE MARIA

Mỗi phần gồm có ba phân khúc nhạc được phổ từ một bài thơ HMT, hoặc phổ từ sự tập hợp của một số trích đoạn thơ, có khi lại chỉ là phổ nhạc một trích đoạn trong một bài thơ thôi.

PHẦN I .- TÌNH QUÊ gồm ba phân khúc nhạc phổ từ ba bài thơ HMT làm từ những ngày còn trẻ. (Bài TÌNH QUÊ đã in trong tập thơ GÁI QUÊ - 1936). **Phân Khúc 1** là nhạc mở đầu bằng những âm thanh ngân nga trong nhịp điệu êm ả nhưng rất lắng mạn. Chất nhạc đã được kỹ thuật hòa âm làm bật lên tính cách đặc trưng của nhạc chiều (sérénade) quen thuộc trong nhạc cổ điển Tây phương.

TÌNH QUÊ

*Trước sân anh thơ thẩn
Đắm đắm trông nhận về
Mây chiều còn phiêu bạt
Lang thang trên đời quê
Gió chiều quên ngừng lại
Dòng nước luôn trôi đi
Ngàn lau im tiếng nói*

*Lòng anh dường để mê
Cách nhau xa muôn dặm
Nhớ chi tới trăng thề*

*Ai dù không lắng đợi
Hay ai không lắng nghe
Dù ai không lắng đợi
Hay dù ai không lắng nghe
Tiếng buồn trong sương đục
Tiếng buồn sau lũy tre
Dù ai bên bờ liễu
Hay dù ai dưới cành lê
Vội ngày xanh hờ hững
Cố quên tình phu thê*

*Trước sân anh thơ thẩn
Đắm đắm trông nhận về
Mây chiều còn phiêu bạt
Lang thang trên đời quê
Dưới trời Thu bàng bạc
Lả lướt khắp thôn quê
Rồi khi nhìn mây nước
Lòng nào nề tình quê
Trước sân anh thơ thẩn
Đắm đắm trông nhận về
Mây chiều còn phiêu bạt
Lang thang trên đời quê...*

Phân Khúc 2 là nhạc phổ toàn bài thơ ĐÂY THÔN VĨ GIÀ. Nhạc gợi tả một không gian u tịch, vắng lặng như những buổi hoàng hôn nơi đồng quê những thuở thanh bình: tiếng côn trùng kêu vắng, hoàng hôn uốn lượn xa vắng như tiếng phi lao rì rào trong gió, như tiếng gió thì thầm lúc chiều tà. Không gian âm nhạc thật không còn gì trừ tình hơn. Tiếng hát Thái Hiền duyên dáng một vẻ đẹp mộc mạc, chất phác như hình tượng cô gái quê dịu dàng trong thơ HMT. Nhạc và hòa âm trong phân khúc đã chuyển sang nét u uẩn, gợi tả những cảm giác băng khuâng man mác mà ta vẫn gặp trong những ngâm khúc của văn học cổ điển. Không gian nghệ thuật trong phân khúc này cứ gợi tả những ấn tượng về *Tỳ bà hành* hay những bài thơ Đường của trường phái biên tái, hoặc giả những phân cảnh người tình nhân tha thẩn đi tìm hương cũ nơi vườn xưa quạnh vắng trong Kiều.

ĐÂY THÔN VĨ GIÀ

*Sao anh không về chơi thôn Vĩ
Nhìn nắng hàng cau nắng mới lên
Vườn ai mướt quá xanh như ngọc
Lá trúc che ngang mặt chữ điền
Gió theo lối gió, mây đường mây
Dòng nước buồn thiu, hoa bắp lay
Thuyền ai neo bến sông trăng đó
Có chở trăng về kịp tối nay*

*Sao anh không về chơi thôn Vĩ
Nhìn nắng hàng cau nắng mới lên
Vườn ai mướt quá xanh như ngọc
Lá trúc che ngang mặt chữ điền
Mơ khách đường xa, khách đường xa
Áo em trắng quá nhìn không ra
Ở đây sương khói mờ nhân ảnh
Ai biết tình ai có đậm đà.*

Từ nét buồn u uẩn mang trong phân khúc hai, nhạc chuyển sang **Phân Khúc 3**. Phần nhạc đạo tạo ngay cảm tưởng về một sự thiêng liêng huyền nhiệm của không gian qua cảm nhận của nhà thơ. Tâm cảm của HMT trước vẻ Đẹp của ảnh trí Đà Lạt có lẽ cũng không khác gì tâm sự của nhân vật nghệ sĩ mà Vũ Khắc Khoan cũng có lần tìm cách diễn dịch bằng ngôn ngữ (1).

Nhạc đề của phân khúc là nỗi đắm say trong tiếng gọi ảo huyền của cái Đẹp mà nhà thơ đã cảm thán rằng phút thiêng liêng đã khởi đầu. Tiếng hát Tuấn Ngọc có tính cách say đắm mê hoặc cũng hoà theo nhạc réo rắt mà không kém phần huyền hoặc. Kỹ thuật thể hiện hoà âm gợi tả rất khéo cảm giác băng khuâng của Kiều khi thấy Đạm Tiên in dấu giày trên ngấn rêu xanh. Đã thoáng hiện những bản khoả, khắc khoải khi tiếng nhạc vút lên niềm u uẩn vang ngân rồi hiện rõ giọng rền như tiếng chuông gọi hồn vừa u uất rền rĩ như nỗi đơn cô của người nghệ sĩ. Sự cảm nhận tế vi của nhà thơ để chừng chỉ mới đến Phạm Duy mới thấy sự đồng cảm sâu sắc giữa hai tâm hồn nghệ sĩ như vậy.

ĐÀ LẠT TRĂNG MỜ

Đây phút thiêng liêng đã khởi đầu (3 lần)
Trời mơ trong cảnh huyền mơ thực huyền mơ
Trời sao đắm đuối trong sương nhạt
Như đón từ xa một giấc mơ
Xin hãy nín thinh chớ nói nhiều
Xin hãy nín thinh chớ nói nhiều
Để nghe đáy nước hồ reo nước hồ reo
Để nghe tơ liễu run trong gió
Và để nghe trời giải nghĩa chữ YÊU
Đây phút thiêng liêng đã khởi ý đầu
Hàng thông lấp loáng đứng trong im lìm
Cành lá in như đã lặng chìm
Hư thực làm sao phân biệt được
Sông Ngân Hà nổi giữa màn đêm

Đây phút thiêng liêng đã khởi đầu (2 lần)
Trời mơ trong cảnh huyền mơ thực huyền mơ
Trời sao đắm đuối trong sương nhạt
Như đón từ xa một giấc mơ
Xin hãy nín thinh chớ nói nhiều
Xin hãy nín thinh chớ nói nhiều
Để nghe đáy nước hồ reo nước hồ reo
Để nghe tơ liễu run trong gió
Và để nghe trời giải nghĩa chữ YÊU.
Đây phút thiêng liêng đã khởi đầu
Cả trời say nhuộm một màu trắng
Cả lòng tôi chẳng nói rằng
Không một tiếng gì nghe đùng chạm
Dấu rằng tiếng nổ vỡ sao băng
Đây phút thiêng liêng đã khởi đầu.

Phản Một vừa rồi đã khởi đầu từ hành âm êm ả thanh thoát đến vắng xa u uẩn, rồi chuyển sang sâu lắng ngẩn ngơ. Diễn tiến âm nhạc gợi được hình ảnh con người đi trên hành trình hồn nhiên của tuổi nhỏ đến xôn xao tinh trẻ, rồi đến tiếng gọi sâu lắng của nội tâm đã biết bản khoả thao thức trong sự tìm kiếm. Không gian âm nhạc là không gian chiều tà đi vào đêm sâu, tính cách của nhạc cũng vì thế mà êm ả lãng đãng như *sérénade* và *nocturne* của nhạc cổ điển. Diễn biến tâm tình như thế cũng khớp với cảm nhận của chính Phạm Duy khi ông cho rằng nhạc ở đây đã diễn được thân phận của đất nước chúng ta đi từ thời thanh bình sang cảnh trạng của sự bất trắc... (1)

PHẦN II .- TRĂNG SAO, gồm các phân khúc số 4, số 5 và số 6:

Phân Khúc 4 là đoạn tán thán về sự màu nhiệm của ánh trăng. Tính cách của âm nhạc là tính cách thánh ca, nhưng đối tượng của lời tán thán không là hình tượng siêu nhiên mà chỉ là ánh trăng. Nhà thơ bị trăng mê hoặc và đắm mình trong ánh trăng. Đây là khởi điểm của những xúc cảm thơ trong *THƠ ĐIỂN - ĐAU THƯƠNG*, tập thơ HMT làm từ khi phát bệnh phong. Hành âm của phân khúc lần lượt đi qua bốn biến điệu: **vàng trăng --> chơi với trăng --> trăng tự tử --> rượt trăng**.

Có lẽ đây là lần đầu tâm trạng khúc mắc của HMT được thể hiện một cách cụ thể qua hình tượng gợi tả của âm nhạc. Nhạc vờn múa như trong cơn say trong một kết cấu đẹp: hình tượng âm nhạc tăng cường độ xúc cảm dần qua từng biến điệu, cho đến cuối biến điệu thứ tư. Tiếng hát Tuấn Ngọc vút lên cao như cơn thẳng thốt của nhà thơ vừa tắt khi nhà thơ vừa ngất lịm trong cơn xuất

thần. Nhạc đi những bước ma quái làm nổi bật xúc cảm của người nghệ sĩ trước nỗi cô đơn vì cảm nhận về Đẹp mê hồn mà nhân gian không thể hiểu được. Cường độ cảm xúc trong phần khúc này, về mặt bố cục, khá gần với đoạn Kiều tâm sự với em trước lúc từ giã gia đình lên đường về Lâm Truy. Hoà âm của Duy Cường đầy tính tưởng tượng khi tận dụng khả năng gọi tả của tiếng sáo Mèo xa vắng chìm lẫn như chiều sâu của thế giới nội tâm sừng sững thách đố cuộc đời chung quanh.

TRĂNG SAO RỚT RỤNG

*Lạy Chúa tôi, lạy Chúa tôi, lạy Chúa tôi
 Ôi vầng trăng cao sáng
 Lạy Chúa tôi, lạy Chúa tôi, lạy Chúa tôi
 Xin ban cho sáng thêm lên
 Sáng thêm lên cho không gian rất đẫm
 Cho hồn thơ mát rợn tới hương nguyên
 Lạy Chúa tôi, lạy Chúa tôi, lạy Chúa tôi
 Lạy Chúa tôi
 Lạy Chúa tôi, lạy Chúa tôi, lạy Chúa tôi
 Lạy Chúa tôi.*

*Tôi đi trong ánh trăng mờ
 Tìm con trăng lạc ngoài bờ bên kia
 Ban khuya ý tứ tôi dò
 Liễu thân bát ngát tôi lia xứ yêu
 Tôi gò mây lại tôi tìm sao bay
 Gió nào, gió tràn, gió ngập nơi đây
 Không tràn nước mắt, không thấm thê buồn
 Tôi đoạ không gian, tôi rửa tới cùng
 Tôi khát vô cùng, khát vô cùng
 Khát vô cùng, khát vô cùng...*

*Tôi riết thời gian trong nắm tay
 Cất tiếng cười ròn đụng vùng mây
 Tôi nhập hồn mình trong khúc hát
 Để nhờ khúc hát đẩy lên trăng
 Lên chơi cung Quế đây lần đầu
 Để hợp tinh anh của Nguyệt Cầu
 Để thoát ly ra ngoài thế giới
 Để cười để khóc để yêu nhau*

*Ha ha tôi đuổi theo trăng (2 lần)
 Trăng bay tôi tả trăng tan
 Trăng ngã trên cành, ngã trên cành vàng
 Về đây tôi sẽ gặp nàng
 Về đây tôi lại gặp nàng, nàng ơi !*

*Lòng giếng lạnh sao chẳng ai hay
 Nghe nói mùa thu ả nấu nơi này
 Cả âm dương đều tụ họp (2 lần)
 Để cả trăng mây ngừng lại nơi đây
 Để nghe, à để nghe lời nói thời loạn ly
 Giọng buồn thương gió, trăng gió đã thê
 Của bầy trai gái trong gió náo nề, tỵ tình bên giếng
 Lời oán hận của tuổi si mê
 Lòng giếng lạnh mở miệng bao la
 Giếng nuốt vì sao rụng với trăng ngà
 Loạn rồi loạn rồi, tôi hoảng hốt (3 lần)
 Nhảy ùm xuống giếng vớt trăng lên.*

Phân Khúc 5 mở đầu bằng tiếng sáo Mèo rền ma quái để rồi sẽ đeo đẳng mãi suốt phân khúc. Người nghệ sĩ vừa thoát hồn để dẫn hồn mình đi suốt một đêm qua những biến điệu đầy kịch tính: Lúc thì cười như điên sắc súa cả mũi trăng, lúc thì cùng ngã nghiêng lẫn lộn giữa muôn hình, lúc thì chìm nhau xuống một vũng trăng êm, lúc thì lặng yên trăng thốn thức, lúc thì bay lên cho tới một

hành tinh... (3) Hình tượng âm nhạc cũng tràn trề sức quyến rũ: hai giọng hát sóng đôi nhau gọi tả rất mạnh sự phân thân của người nghệ sĩ trong cơn say nghệ thuật. Tâm sự HMT trong tập THƠ ĐIỂN - ĐAU THƯƠNG dễ thương tới bây giờ mới được dẫn giải một cách cụ thể, sinh động. Thể hiện được kịch tính của các biến điệu âm nhạc trong hai phần khúc này là một thành công xuất sắc của Duy Cường và các giọng hát. Nỗi lòng u uẩn của người nghệ sĩ đã lần lượt đầu đó từ phần khúc cuối phần khúc I cứ tăng lên dần theo diễn tiến phát triển hình tượng âm nhạc trong phần khúc này.

HỒN LÀ AI

Hồn là ai, là ai, hồn là ai, tôi chẳng biết (3 lần)
Hồn theo tôi, theo tôi, hồn như muốn cợt tôi chơi
Tôi chết giả và no nê vô vạ
Cười như điên sặc sụa sụa cả mũi trắng
Tôi đã cầu đã cào nhai ngấu nghiến
Tôi đau vì rùng rợn đến vô biên
Tôi chìm hồn xuống một vũng trắng êm
Cho trắng ngập trắng dòn lên tới ngực
Hai chúng tôi lặng yên trong thốn thức
Rồi bay lên cho tới một hành tinh...
A a a à
Cùng ngã nghiêng lẫn lộn giữa muôn hình (2 lần)
Để gào thét một hơi cho ròn óc
Cả Thiên Đàng, Địa Ngục, Trần Gian
Hồn là ai, là ai, hồn là ai, tôi chẳng biết (3 lần)
Dẫn hồn đi, hồn đi rờn rã một đêm nay!
 (hát lại đoạn cuối)

Phần Khúc 6 có thể xem như một thoái trào của đợt sóng hình tượng âm nhạc trong phần II. Ba biến điệu nối tiếp nhau nặng nề như cảnh tha ma mộ địa lần lượt tiếng sáo Mèo nghẹn ngào như tiếng cú đêm khuya. Hình tượng âm nhạc cũng dần trải như khoảng trống mênh mông của không gian tịch lặng. Nhạc đi êm nhẹ mà sao vương vấn nỗi thê lương. Lời thì thầm của nhà thơ là lời bộc bạch về tâm tình ông dành cho cuộc đời thân mến. Ba trích đoạn thơ ghép lại thể hiện khá rõ tâm sự HMT trong giai đoạn sáng tác THƠ ĐIỂN - ĐAU THƯƠNG.

Nghệ thuật phát triển hình tượng âm nhạc trong phần 2 này là nghệ thuật ba lan; cảm xúc dâng lên từng đợt như sóng tràn. Không gian nghệ thuật là đêm tối mênh mang. Giai điệu và hoà âm đều đắm về ma quái. Nhạc đề rất nhất quán ở điểm thể hiện tâm trạng người nghệ sĩ. Anh ta cảm nhận tiếng gọi vô hình của cái Đẹp thể hiện ở ánh trăng. Về đẹp mê hoặc của ánh trăng hay của nàng thơ hay của âm nhạc nào có khác chi những cơn say đắm xuất thần của HMT. Diễn đạt được tâm sự nghệ sĩ qua hình tượng âm nhạc là một thành công của Phạm Duy (mà cũng có phần không nhỏ của Duy Cường trong nghệ thuật hoà âm).

TRÚT LINH HỒN

Sáng như gương lạnh như ma (2 lần)
Ngọn bút thân khai phước lộc nhà
Mực lừa khí vị vô hồn chữ
Vấn hút hào quang ở miệng ta
Giấy trắng tinh khôi tuôn huyết mạch
Lời vàng nguyên vẹn trở tài hoa.

Thơ chưa ra khỏi bút, giọt mực đã rụng rời (2 lần)
Lòng tôi chưa kịp nói, giấy đã toát mồ hôi (2 lần)
Máu đã khô rồi thơ cũng khô rồi
Tình ta cũng đã, đã chết từ lâu
Từ nay trong gió và mây gió
Lời thầm thương rên mọi nẻo mơ (2 lần)

Ta còn triu mến biết bao người
Về đẹp xa hoa của một thời
Đầy lệ đầy thương đầy tuyệt vọng
Ôi giờ hấp hối sắp chia phôi
Ta trút linh hồn giữa nơi đây

*Gió sầu vô hạn thổi trong cây
Còn em sao chẳng hay gì cả
Xin để tang anh đến vạn ngày
(hát lại hai đoạn)*

PHẦN III .- AVE MARIA cũng gồm các phân khúc số 7, số 8 và số 9:

Phân Khúc 7 là một lời xưng tụng đấng tinh truyền thánh vẹn. Nhạc bắt đầu bằng đoạn hợp xướng nghiêm trang, thánh thiện. Toát ra toàn thể phân khúc là vẻ đẹp thuần khiết của hình tượng người nữ trong nghệ thuật muôn đời. Nhà thơ cũng như người nhạc sĩ đều rung động nồng nàn trước vẻ Đẹp nguyên mẫu đó. Trong thế giới nguyên vẹn tinh tuyền chỉ còn sự yêu thương, sự yên nghỉ. Không còn những dằn xóc của những hệ lụy của cuộc đời dưới thế. Kỹ thuật đồng ca của nhạc cổ điển tây phương đã góp phần tăng tính cách thánh đường của phân khúc.

LẠY BÀ LÀ ĐỨC TINH TUYẾN THÁNH VẸN

*Ma ri a Ma ri a
Ma ri a linh hồn tôi ón lạnh
Ma ri a Ma ri a
Run như run thần tử thấy long nhan
Ma ri a Ma ri a
Run như run hơi thở chạm tơ vàng
Ma ri a Ma ri a
Nhưng lòng nhuần ơn triu mến
Ma ri a Ma ri a*

*Lạy Bà là Đấng tinh truyền thánh vẹn
Giàu nhân đức, giàu muôn học từ bi
Cho tôi dâng lời cảm tạ dâng phò nguy
Cơn lâm lụy vừa trải qua dưới thế.
Tôi cảm động rưng rưng hai hàng lệ
Dòng thao thao bất diệt của nguồn thơ
Trí tôi hút bao nhiêu là khí vị
Bút tôi reo như châu ngọc đền vua
Lạy Bà, Bà rất ư nhiều phép lạ.
Ngọc như Ý vô tri còn biết cả
Huống chi tôi là Thánh thể kết tinh (2 lần)
Tôi ưa nhìn Bắc Đẩu rạng bình minh
Chiếu cùng hết khắp ba ngàn thế giới
Sáng nhiều quá cho thanh âm vời vợi
Thơm đường bao cho miệng lưỡi không khen.
Lạy Bà, Bà rất ư nhiều phép lạ
Ngọc như Ý vô tri còn biết cả
Huống chi tôi là Thánh thể kết tinh (2 lần)...*

Sau phần tán tụng vẻ Đẹp tinh tuyền thánh thiện, **Phân Khúc 8** chuyển sang lời cảm thán về hình tượng thiên thần bằng một biến điệu khác: Kỹ thuật nội tình như trong kinh cầu nguyện. Tiếng hát an nhiên của Thái Hiền và Thái Thảo toát ra vẻ thanh thoát cần thiết của hình tượng âm nhạc. Tiếng hát vắng nhẹ như lời thì thầm của người con khi ngỏ lời yêu thương với Mẹ, như người nghệ sĩ ngây ngất trước vẻ đẹp mong manh như gió, như sương huyền diệu, *bước đi sẽ đứt, động hồ sẽ tiêu...*

Người nghệ sĩ Phạm Duy hát về Mẹ bao lần rồi, vậy mà những âm thanh về người Mẹ trong phân khúc này vẫn quyến rũ, vẫn mới nguyên như vẻ đẹp gặp gỡ lần đầu, giai điệu láy lá lướt vẻ đẹp dân ca đã khép lại cảm xúc kì lạ về sự thanh thoát an nhiên trong vòng tay yêu thương của sứ thần thiên chúa Gabriel. Nghệ thuật diễn tả trong phân khúc hai là nghệ thuật độc thoại khá quen trong đối thoại nội tâm của kịch: nhân vật thì thầm những lời nói với chính mình. Hành âm của nhạc ở phân khúc này cũng chìm khuất kín nhiệm như ý thơ.

HỜI SỨ THẦN THIÊN CHÚA GABRIEL

*Hỡi Sứ Thần Thiên Chúa Ga bri en (2 lần)
Khi Người xuống truyền tin cho Thánh Nữ
Người có nghe thơ mẫu nhiệm ra đời*

Người có nghe náo động cả muôn trời
 Người có nghe xôn xao nghìn tinh tú
 Để ca tụng bằng hoa hương sáng láng
 Bằng trăng hạt bằng Sao Mai chiếu rạng
 Một đêm Xuân là rất đổi anh linh
 Hỡi Sứ Thần Thiên Chúa Ga Bri en (2 lần)

Lạy Bà là Đấng ban đầy ơn phước
 Cho tình tôi nguyên vẹn tợ trắng rằm
 Thơ trong trắng như một khối băng tâm
 Luôn luôn reo trong hồn trong mạch máu
 Lạy Bà là Đấng ban đầy ơn phước
 Cho đề mê âm nhạc và thanh hương
 Cho vỡ lở cả muôn nghìn tinh đầu
 Cho đề mê âm nhạc và thanh hương
 Chim hay tên ngọc đá biết tuổi vàng (4 lần)

Hỡi Sứ Thần Thiên Chúa Ga bri en (2 lần)
 Khi Người xuống truyền tin cho Thánh Nữ
 Người có nghe thơ mầu nhiệm ra đời
 Người có nghe náo động cả muôn trời
 Người có nghe xôn xao nghìn tinh tú
 Để ca tụng bằng hoa hương sáng láng
 Bằng trăng hạt bằng Sao Mai chiếu rạng
 Một đêm Xuân là rất đổi anh linh
 Hỡi Sứ Thần Thiên Chúa Ga Bri en (2 lần)
 Lòng vua chúa như lòng lê thứ
 Sẽ ngất ngây bởi thơ đầy ứ
 Nguồn thiêng liêng yêu Mẹ Sầu Bi... (2 lần)

Phân Khúc 9 lấy trở lại hành âm của phân khúc một đề viên mãn một chu trình. Bốn câu thơ đã ngân vang âm hưởng của lời tán tụng về Đẹp thánh thiện của nàng thơ. Nghệ thuật diễn xướng ở phân khúc này đã không ngừng lại ở nghệ thuật đồng ca cổ điển mà đã kết hợp với nghệ thuật diễn xướng dân ca : hát đuổi, hát đối. Hình tượng âm nhạc toát ra tính cách trữ tình, rất người mà vẫn trong suốt như vẻ đẹp thiên thần.

PHƯỢNG TRÌ ÔI PHƯỢNG TRÌ

Ma ri a Ma ri a
 Ma ri a linh hồn tôi ớn lạnh
 Ma ri a Ma ri a
 Run như run thân tử thấy long nhan
 Ma ri a Ma ri a
 Run như run hơi thở chạm tơ vàng
 Ma ri a Ma ri a
 Nhưng lòng nhuần ơn triu mến
 Ma ri a Ma ri a
 Phượng Trì ôi Phượng Trì ôi Phượng Trì

(Lạy Bà là Đấng tinh truyền)
 Phượng Trì ôi Phượng Trì ôi Phượng Trì
 (Lạy Bà là Đấng tinh truyền)
 Phượng Trì ôi Phượng Trì ôi Phượng Trì
 (Lạy Bà là Đấng tinh truyền)
 Phượng Trì ôi Phượng Trì ôi Phượng Trì
 (Lạy Bà là Đấng tinh truyền)
 Thơ tôi bay suốt một thời chưa thấu
 Hồn tôi bay biết bao giờ mới đậu
 Trên triều thiên ngời chói vạn hào quang (2 lần)
 A Men

Trọn phần ba là bài thơ Ave Maria được phổ thành nhạc. Không gian âm nhạc vẫn là nhạc *nocturne* nhưng tính cách đã thay đổi hẳn qua màu sắc âm áp của ánh sáng. Nhạc đề là sự xưng tụng biểu

tượng của vẻ Đẹp thánh thiện thuần khiết được thể hiện qua hình tượng Người Nữ nguyên mẫu: khi thì là Đức Bà tinh truyền thánh vẹn, có lúc hoá thân làm sứ thần Gabriel, rồi Phụng Trữ (Âm thanh của tên gọi này sao cứ làm ta liên tưởng đến hình ảnh toàn bích của người đẹp có đầy đủ Long trì và Phụng các trong tử vi). Nghệ thuật thể hiện là nghệ thuật nhạc nhà thờ, vừa đồng ca, vừa độc thoại. Bao trùm toàn thể phần ba này là vẻ đẹp rực rỡ mà tâm hồn nghệ sĩ quay về nương náu trong sự bình yên của hạnh phúc trong thế giới nguyên tuyền thanh khiết.

Trường ca HMT đã thể hiện tài tình những diễn biến tâm tình của nhà thơ quá cố: từ chất thơ trong sáng buổi đầu, nhà thơ đã trải qua những cơn đau đớn quằn quại trước khi quay về yên nghỉ trong vẻ Đẹp mẫu nhiệm thánh khiết của Phụng Trữ là hiện thân của vẻ Đẹp nữ tinh truyền thánh vẹn. Đây là hành trình thơ HMT, mà cũng là hành âm của trường ca HMT của Phạm Duy.

Hành Trình Thú Đau Thương Của Người Nghệ Sĩ

Trong lời dẫn giải về tác phẩm TCHMT, Phạm Duy cho biết rằng ông đã từng làm quen với thơ HMT từ thuở còn đi học. Ông cảm được những nếp gấp tâm tình của nhà thơ này khi nêu ra những chủ đề chính trong thơ HMT: **tình yêu, tình dục, sự đau khổ, sự đau thương, sự điên dại, cái chết, Đạo, Thượng Đế, Thiên Chúa...** (3) Bảng liệt kê vừa kể thật ra chưa nói đủ hết mỗi đồng cảm sâu sắc của ông đối với nhà thơ quá cố. Phải nghe chính tác phẩm mới có thể nhận ra được rằng TCHMT là bản vẽ sâu sắc bản đồ tâm hồn thơ HMT.

Bố cục của TCHMT thể hiện khá rõ về những biến chuyển trong tâm sự thơ HMT từ tập thơ đầu (GÁI QUẾ) đến giai đoạn THƠ ĐIÊN - ĐAU THƯƠNG, và cuối cùng là thời kỳ sáng tác XUÂN NHƯ Ý trở về sau. Ba giai đoạn chính trong hành trình sáng tạo thơ HMT với những nội dung khác nhau, phản chiếu tâm hồn người thơ một cách sinh động và độc đáo.

Có thể phác lại nét chính của con đường thơ HMT được phác họa qua trường ca của Phạm Duy như sau: 1) thời thanh xuân lãng mạn đẹp ngời (TÌNH QUẾ) --> 2) thời điên loạn, đau đớn vì thể nghiệm nỗi đau thương của thân phận (TRĂNG SAO) --> 3) thời tìm lại được yên ổn tâm hồn trong thế giới của cái Đẹp vĩnh hằng (AVE MARIA). Cứ thế, nhạc đề phát triển từng đợt ba phân khúc như những lớp sóng xô cao thấp khác nhau. Con đường thơ của HMT thể hiện khá sinh động tâm hồn người nghệ sĩ giữa đời.

Con tim yêu thương bao la của người nghệ sĩ rung lên những nhịp điệu tình ca muôn vẻ của thơ tình. Không biết có ai phân tích hết những dáng vẻ của tình yêu trong thơ HMT hay chưa, nhưng Phạm Duy đã thể hiện khá đẹp những nét lớn của tình yêu trong thơ HMT: sự dâng hiến trọn tình, sự e ấp trộn lẫn với nỗi rạo rực, nỗi đắm say trước vẻ Đẹp hiện thân của tình yêu. Có thể nhận ra những dáng vẻ tình yêu đó trong thơ HMT khi thường thức phần một TCHMT. Con tim yêu thương của người nghệ sĩ phả vào cuộc đời xã hội bằng những mối tình người tặng cho những người yêu dấu chung quanh. Tình yêu ấy đọng lại trong TCHMT là tình yêu ông dành cho đất nước quê hương là nơi bóng hình những người ông thương mến, là tình yêu ông dâng tặng vẻ Đẹp nguyên trinh qua hình tượng Phụng Trữ/sứ thần Gabriel/Đức Bà.

Thế nhưng người nghệ sĩ có trái tim vô số mà anh ta không chỉ dành tặng cho những người yêu dấu trong đời. Trong đáy sâu thẳm của con tim, người nghệ sĩ luôn cảm thấy có một lời thì thầm vượt lên khỏi bình diện nhân gian. Ở đây cần nhắc lại một bài viết của HMT thường vẫn bị các nhà nghiên cứu bỏ quên khi muốn tìm hiểu về tâm sự ông. Trong bài viết về Quan niệm thơ, HMT cho thơ là tiếng kêu rên thảm thiết của một linh hồn thương nhớ, ước ao trở lại trời, là nơi đã sống ngàn kiếp vô thủy, vô chung, với những hạnh phúc bất tuyệt.

Nói cách khác, thi sĩ đã sống cô độc đời mình giữa cuộc thế lao xao, và làm thơ là để tìm người tri kỷ. Làm thơ là một sự ham muốn vô biên của những nguồn khoái lạc trong trắng của một cõi trời cách biệt (4). Người nghệ sĩ thoáng nghe ra những tiếng nói mẫu nhiệm vượt lên khỏi chiều kích trần thế. Sự nhạy cảm tốt cùng dẫn đưa con đường sáng tạo của người nghệ sĩ qua những cơn loạn lạc với thú đau thương. Đó có thể là nỗi ngậm ngùi về những hoang phế quanh hiu của những thành quách cũ (Vũ Đình Liên, Chế Lan Viên, Vũ Hoàng Chương), đó cũng có thể là những lời độc thoại triển miên của người tình trẻ bên đời hiu quạnh (Trịnh Công Sơn), của người tình già nghe tiếng gọi nghìn thu (Phạm Duy).

Thế thì tại sao không có một HMT điên mê trong nỗi đau đớn của thân phận vui buồn của nhân gian

mà ông tự cho mình là một đại biểu? (Ý nghĩa của trường thơ Loạn mà HMT và các bạn ông dựng lên dường như chưa được tìm hiểu, nhưng chúng tôi cho rằng sự nổi loạn của thể hệ nhà thơ trẻ Qui Nhơn lúc bấy giờ là dấu chỉ của một khao khát về một sự quân bình mới). Nỗi đau về phận người khổ nhục có khiến thơ ông đẫm máu lệ, vang vang nỗi đau hận pha lẫn với hoan lạc trong tình yêu thánh hóa.

Thơ điền của HMT phản ánh nỗi bi phần về phận người khổ khổ, mà sự đau khổ của đời này thì muôn hình vạn trạng, người nghệ sĩ đau nỗi đau nhân thế và mang thập giá thay cho chúng ta, có phải đâu chỉ là người ca nhân làm mồi cho những mối tình đôi lứa như người đời vẫn nghĩ. Một nhân vật của Dostoievsky đã bảo rằng: *cả trái đất, từ vỏ vào trong ruột, đều ướt đẫm nước mắt con người*. Thế nên khi người nghệ sĩ hát về nỗi đau đớn của kiếp nhân sinh hoặc giả cảm nhận được tiếng hát nghìn thu nơi đầu non thì chẳng phải là lúc người nghệ sĩ đã xa cách đại quần chúng, trừ phi đại quần chúng muốn giam hãm nghệ sĩ như giam những tên tù trong vũng lầy nghệ thuật nô dịch.

Gần đây khi nhận định về một số tác phẩm mới của Phạm Duy, có người nghĩ là ông đã dần tách khỏi vị trí của người nhạc sĩ của đại chúng, hiểu theo nghĩa là ông không còn hát về những vui buồn của nhân thế gần gũi: hát về quê hương dân tộc, về những mối tình rất riêng tư trong không gian sống của những thị dân. Nếu nghĩ rằng Phạm Duy nay đang lui dần về sáng tác những tác phẩm để riêng cho ông bởi vì không có bóng dáng những hình ảnh quen thuộc trong các ca khúc bao lâu nay thì cũng xin lưu ý là đã từ những ngày xa xưa, khi còn trẻ Phạm Duy cũng đã từng có những bài hát mang chủ đề hướng nội. Người thanh niên ấy đã từng nghe ra tiếng gọi huyền nhiệm từ sâu thẳm của nội tâm. Tiếng đời nào phải chỉ có tiếng tình yêu mà còn có tiếng gọi của thình không (*Lữ Hành*), cảm nhận về những biên giới cắt chia con người trong những không gian tâm tưởng khác nhau (*Bên Cầu Biên Giới*)...

Cho nên Phạm Duy vẫn chỉ là một thôi dù là Phạm Duy của *Tình Ca*, của *Cỏ Hồng*, của *Pháp Thân*, của *Ngục Ca*, của *Bài Hát Nghìn Thu*, của thiên khúc *Hát Trên Đường Về*, hay của *Trăng Sao Rớt Rụng*. Có thể mới có thể có mối đồng cảm giữa hai người nghệ sĩ với những thân phận riêng tư rất khác nhau nhưng cũng rung những cung bậc tâm hồn trước những hoan lạc cùng những khổ nhục của kiếp người. Nghệ thuật, nói cho cùng, chỉ là những tiếng kêu bất bình của người nghệ sĩ trước những hệ lụy của cuộc đời. Đôi mắt người nghệ sĩ là đôi mắt nhìn sâu thẳm vào phận người. Một thời vàng son của đào nguyên đã vĩnh viễn xa rồi ư, đời ta chỉ còn là một chuỗi những ngày nơi trần gian khổ lụy (Văn Cao), hát như chưa biết buồn phiền chi dù đường về quê nhà đã xa, nơi thành cỏ rêu mọc của đời ta vẫn đi về một cõi quạnh hiu và hai vầng nhật nguyệt trối hai vai (Trịnh Công Sơn).

TcHMT là tiếng hát của người nghệ sĩ về những ràng buộc của cuộc đời, là sự thăng hoa giữa những khổ đau và hạnh phúc của phận người thành âm nhạc và thơ. Ba phần của trường ca là ba dáng vẻ của cuộc đời được phả vào nghệ thuật, trong đó có tình yêu sôi nổi mà e ấp của một thời hoa niên lãng mạn, có những khổ nhục của một đời lặn lội vì những dẫn xóc khác nhau.

Trước nỗi khổ mang chất bi kịch của đời người, người ta có thể phản ứng một cách khác nhau: có người an nhiên lặng lẽ đi về một cõi quạnh hiu và chấp nhận hạnh phúc trong niềm tuyệt vọng (Trịnh Công Sơn), có người không nguôi hoài tưởng một thiên thai không bao giờ trở lại (Văn Cao), có người lại dần mình sống rất hiện sinh với chính những vinh nhục của đời và bật lên những tiếng tâm tình trước mọi cảnh huống. HMT và Phạm Duy đồng cảm với nhau ở điểm này. TcHMT là tác phẩm nghệ thuật thăng hoa những đau thương khổ nạn của đời người.

Hành trình nghệ thuật của HMT bắt đầu từ những hoa mộng thời trẻ hồn nhiên đến những đau khổ điên loạn vì những nhục nhằn, và khép lại với tình yêu thanh khiết trong thế giới vĩnh hằng trong suốt một vẻ Đẹp tinh tuyền. Nhạc Đề phát triển nhất quán với chủ ý HMT khi nhà thơ biểu tượng Maria bằng những tiếng gọi khác nhau: Đức Bà tình truyền thánh vẹn, sứ thần thiên chúa Gabriel, Phụng ứng Tri. Nguồn từ ở đây chỉ là những chiếc bè giả tạm để chuyên chở một cảm nhận về một thế giới vĩnh cửu của Mỹ thể.

HMT về yên nghỉ trong tôn giáo hay nghệ thuật? Vô thức về người nghệ sĩ trong Phạm Duy đã nghiêng về xu hướng thứ hai khi ông đã không phổ nhạc bài *Ave Maria* theo cách nhìn của ông lúc ông phổ thơ Phạm Thiên Thư trước đây: vẻ đẹp quyến rũ trong thơ Phạm Thiên Thư là sự nguyên trinh thánh thiện, là vẻ đẹp trong thế giới nghệ thuật trong đó không gian và thời gian như không

còn tuổi trong cõi tuyệt đối vô cùng. Phạm Duy đã chẳng nói là những bài ông phổ thơ Phạm Thiên Thư là những bài hát thanh cao nhất của thời đại đấy ư (4) ? Hát lên tiếng hát xưng tụng một thiên thần là cách thể của người nghệ sĩ xưng tụng cái Đẹp. Mỹ thể là điểm đi tới và cũng là điểm quay về của Nghệ thuật.

Phạm Duy tâm sự rằng nguyên ủy của ý định sáng tác TcHMT là: ông muốn tiếp tục nói tới chuyện hóa giải nỗi oan khiên to lớn của cuộc đời Việt Nam sau nửa thế kỷ chiến tranh và hận thù bằng con đường đi vào Đạo để siêu hóa mọi sự (6). Hiểu như thế thì HMT cũng là một biểu tượng của thân phận VN, và những biến chuyển tâm tình của HMT là điển hình cho bi kịch trong đời người VN chúng ta trong một thời oan khổ dài dằng dặc. Âu cũng là một cao vọng đáng trọng của người nhạc sĩ già. Nỗi trần trở của Phạm Duy về đất nước gần đây được tô đậm nét qua một trường ca gây nhiều xúc động (BẦY CHIM BỔ XỬ - 1990). Ta cũng bắt gặp trong một trang viết, ông cũng đã có lần trần trở về thân phận nhục nhằn của người trí thức VN chứ chẳng phải không (7). Nhưng cứ như sự phát triển của chính nhạc đề của TcHMT thì ý nghĩa của tác phẩm đã tự nó có sức nặng của một tác phẩm nghệ thuật phản ánh rất đậm những cảm xúc về phận người biểu hiện qua thân phận một nghệ sĩ. Phạm Duy có nhớ không những lời ông viết về chính mình khi ông sáng tác TcMHT: *đối với tôi chỉ có ba điều quan trọng: tình yêu, sự đau khổ và cái chết* (8)? Tôi muốn thêm: hận thù, hạnh phúc và vĩnh cửu.

Một Tác Phẩm Thơ Phổ Nhạc Lớn Trong Sự Nghiệp Phạm Duy

Trong kho tác phẩm đồ sộ của Phạm Duy, thơ phổ nhạc có một vai trò rất đáng kể. Phải nhận rằng nhạc của ông đã làm bắt tử một số những bài thơ, và ngược lại thơ đã gợi hứng cho ông viết những giai điệu mượt mà quyến rũ nhiều thế hệ người nghe. TCHMT là công trình thơ phổ nhạc rất khác với những bài trước đây thường chỉ là những đoản khúc hoàn chỉnh riêng rẽ, dù có đặt chúng vào một tập hợp như *Đạo Ca, Ngục Ca, Hoàng Cầm Ca*. Một công trình dài hơi và dài ngày, nếu cứ tính từ khi lần đầu tiên bài *Tình Quê* xuất hiện như một phụ bản trong tập san THẾ KỈ HAI MƯƠI (1960) tại Sài Gòn.

Ngoài Phạm Duy ra có Hải Linh và Viêt Chung trước đây cũng phổ nhạc HMT, mỗi người một phong cách khác nhau. Nhưng cũng chỉ với Phạm Duy rất đáng chú ý vì tính cách đa dạng và thể hiện một phong cách đặc biệt. Trong TCHMT, có đủ các kỹ thuật phổ nhạc mà Phạm Duy thường vẫn sử dụng: lắp giai điệu vào lời thơ, biến thể các giai điệu để phát triển nhạc đề, và chuyển ý thơ thành điệu. Kỹ thuật lắp giai điệu và thủ pháp quen thuộc thường thấy ở thơ phổ nhạc: Bài *Chiều Đông* phổ nguyên lời bài thơ *Khoác Kín* của Cung Trầm Tưởng là một thí dụ. Phải nói ngay là Phạm Duy rất hiếm khi phổ nguyên lời thơ của toàn bài, vì đòi hỏi của cấu trúc câu nhạc cũng có mà vì sự chọn lọc lời ca của ông cũng có. Vì vậy, bài thơ phổ nhạc của Phạm Duy thường phong phú về giai điệu và nhạc đề nhờ ở nghệ thuật gây ấn tượng qua những kết hợp kỹ thuật khác nhau.

Bài thơ phổ gần như nguyên vẹn trong TCHMT là *Đây thôn Vĩ Giã* (gồm có ba khổ thơ thất ngôn) thật ra cũng phải tôn trọng cấu trúc của bài hát mà kết cấu như sau: đoạn một của bài hát gồm khổ một và khổ hai, đoạn hai gồm khổ một và khổ ba. Sự láy lại khổ thơ là một nghệ thuật gây ấn tượng bằng sự láy lại nhạc đề của phần khúc này. Kỹ thuật biến thể các giai điệu để phát triển rộng nhạc đề là thủ pháp đã được dùng trong khi phổ bài *Tình Quê*. Ông đã bố cục bài hát làm hai đoạn lớn có giai điệu không xa nhau lắm và nối chúng lại với nhau bằng bản lề rất khéo là hai câu thơ ngũ ngôn trong bài thơ nhưng đã phổ thành hai biến điệu khác nhau cho phù hợp với âm hành của câu nhạc. Sự tròng tréo các giai điệu trong hai đoạn có tác dụng nghệ thuật đặc sắc cho bài hát. Kỹ thuật mà Phạm Duy thường sử dụng là kỹ thuật chuyển ý thơ thành giai điệu.

Đây là một kỹ thuật đòi hỏi khả năng thường ngoạn văn học ngũ hầu có thể nắm bắt được ý của câu đoạn hay cả bài thơ để chuyển thành giai điệu. Phạm Duy đã sử dụng kỹ thuật này mà hoàn thành những tác phẩm bất hủ như *Tiếng Sáo Thiên Thai, Vần Thơ Sầu Rụng, Hoa Rụng Ven Sông...* trong TcHMT, phần phổ nhạc nhóm bài thơ về Trăng là phần rất công phu nhờ sự biến ảo của giai điệu theo nhịp điệu phù hợp với tâm trạng trong thơ. Phạm Duy đã tổ hợp các bài thơ khác nhau theo một thứ tự do ông thiết định để làm bật lên trạng thái tâm hồn của nhà thơ trong phần khúc này. Không có được khiếu thường ngoạn thi ca sâu sắc thì không thể có được những bản thơ phổ nhạc như thế. Cứ so sánh lối tiếp cận của Hải Linh và Phạm Duy khi phổ bài *Ave Maria* sẽ thấy ngay phong cách Phạm Duy: ông tước bỏ đoạn đầu của bài thơ mà Hải Linh đã dùng để phát triển nhạc đề cho bài hợp xướng *Ave Maria* giàu tính cách tôn giáo: *Như song lộc triều nguyên ơn phước cả...*

Phong cách phổ nhạc ở đây đã phản ánh phong cách người nhạc sĩ. Bao trùm lên các kỹ thuật vừa kể là nghệ thuật gây ấn tượng qua sự nhấn mạnh nhạc đề. Đây là điểm đặc sắc của nghệ thuật sáng tác Phạm Duy. Bài *Đà Lạt Trắng Mờ* chẳng hạn, đã láy đi láy lại nhiều lần nhạc đề bài hát. Ta tìm thấy lại nghệ thuật ấy trong tất cả các phân khúc của TchMT. Ấn tượng về câu nhạc được tô đậm trong trí người nghe là nhờ những sự nhấn mạnh nhạc đề như thế. Điều kỳ diệu là những câu hát được tô đậm bằng sự láy lại đã không hề tạo ấn tượng nhàm chán. Làm sao nắm bắt được nhạc đề của bài thơ phổ nhạc, hoàn toàn thuộc về sự bén nhạy của tư duy nghệ thuật của Phạm Duy. Nếu những bài thơ hay là những bài thơ có thần thì những câu thơ phổ nhạc của Phạm Duy trong TchMT cũng có thần của chúng, tạo nên khí vị nhất quán khi nghe riêng từng bài hay lúc nghe toàn thể chín phân khúc. Ma lực cuốn hút của những phân khúc thơ phổ nhạc TchMT là ở những đợt sóng cảm xúc xô đẩy tới lui như những đợt sóng khác nhau dào dạt đuổi bắt không ngừng.

TchMT là một dấu mốc đặc biệt trong sự nghiệp sáng tác của Phạm Duy. Nếu thơ phổ nhạc nói chung đã là một gạch nối đặc biệt giữa văn học và nghệ thuật âm nhạc thì TchMT còn có ý nghĩa một phác họa chân dung của một nhà thơ bằng âm nhạc. Giá trị của tác phẩm như vậy là đa dạng. Hãy chỉ nhìn tác phẩm trong địa hạt âm nhạc thôi, TchMT cũng là một công trình đồ sộ: giai điệu phong phú, hòa âm tân kỳ, giọng hát nhã luyện. Tác phẩm để lại dư vị ngất ngây và những băng khuâng không dứt về thân phận người thi sĩ quá cố mà cũng là của mỗi chúng ta. Đạt được như thế không thể không có một khí lực âm nhạc dữ dội.

London, tháng 6, 1994

-
- (1) Vũ Khắc Khoan, *Thằng Cuộc Ngồi Góc Cây Đa* (kịch), 1948
 (2) Phạm Duy, Về các bài thơ phổ nhạc - Về TchMT. *Hợp Lưu* 15 (2&3/94), tr. 161-170
 (3) Phạm Duy, bài đã dẫn, *Hợp Lưu* 15, tr. 164-166
 (4) Hàn Mặc Tử, *Quan Niệm Thơ, CHƠI GIỮA MÙA TRẮNG*. An Tiêm xb, 1972, tr. 31-40
 (5) Phạm Duy, *Hồi Ký 3*. PDC xb, 1992, tr. 300
 (6) Phạm Duy, bài đã dẫn. *Hợp Lưu* 15, tr. 164
 (7) Phạm Duy, *Hồi Ký 3*, sđd. tr. 307.
 (8) Phạm Duy, *Hồi Ký 3*, sđd. tr. 123

Hồ Sơ Báo Chí

- Thái Nam Trân: [Phạm Duy và Trường Ca Hàn Mặc Tử](#)
- Trần Văn Ân : [Phạm Duy và Trường Ca Hàn Mặc Tử](#)
- Nguyễn Xuân Quang : [Người Thầy Thuốc Nghệ Trường Ca Hàn Mặc Tử](#)
- Dao Kim : [Giọt Mực Rụng Rời](#)
- LM Trần Cao Tường : [Kính Vật Lộn Và Phép Vượt Qua Trường Ca Hàn Mặc Tử](#)

[Trở Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Nói Về Ca Khúc và Thơ Phổ Nhạc

Tranh Nguyễn Khai

Vào năm 1970, nhà xuất bản BORDAS, Paris-Montreal cho ra đời một cuốn sách nhan đề LA LITTÉRATURE EN FRANCE DEPUIS 1945. Các tác giả là Jacques Bersani, Michel Autrand, Jacques Lecarme, Bruno Versier... đã cho rằng từ năm đó trở đi, Văn Học Pháp Quốc không phải chỉ là **thơ**, **tiểu thuyết** và **kịch bản** mà thôi. Vào thời đại này, trong văn học phải kể thêm **truyện trình thám**, **truyện bằng tranh** và **ca khúc**.

Riêng về **ca khúc**, người ta nhận định rằng: sau thế chiến 2, vì sự góp mặt của các thi sĩ, nhạc sĩ, ca sĩ như Jacques Prévert, Boris Vian, Joseph Kosma, Georges Brassens, Charles Trenet v.v... **ca khúc** (chanson) của nước Pháp phải đi vào văn học sử bởi vì nó đã không còn là một thứ nghệ thuật yếu kém (un art mineur) nữa rồi. Thơ Prévert được phổ thành ca khúc và rất thành công cho nên vào lúc đó triết gia Jean Paul Sartre làm lời ca cho bài La Rue Des Blancs Manteaux, nhà thơ Raymond Queneau soạn lời ca cho ca khúc Si Tu T'imagines. Georges Brassens thì đem thơ Victor Hugo, Paul Fort ra phổ nhạc. Léo Ferré phổ thơ Aragon và Hélène Martin phổ thơ Jean Genet... Trong sách, có nói rõ về chỗ đứng của ca khúc : *En quelques années, la chanson est devenue intelligente, humoristique, sensible, satirique, enfin intéressante. La chanson a pénétré dans toutes les couches sociales. (...) Elle fait partie de notre vie quotidienne.* Biên giới giữa ca khúc và thơ gần như không còn nữa. Nhạc còn làm cho thơ (hay lời ca cũng vậy) đi nhanh vào lòng người.

Bây giờ ta nói đến Văn Học Sử Việt Nam. Phần nhiều nó là những thi phẩm được hát lên như **TRUYỆN KIỀU**, **LỤC VÂN TIÊN** với lối kể Kiều và nói thơ Vân Tiên. Dân chúng thường biết đến văn chương thi ca qua hình thức **ca ngâm** cho nên tác phẩm thường có thêm chữ **NGÂM** hay chữ **CA** vào, ví dụ CHINH PHỤ **NGÂM**, CUNG OÁN **NGÂM** KHÚC, GIA HUẤN **CA**. Còn HÁT Ắ ĐÀO thì hoàn toàn là thơ của những thi sĩ lỗi lạc như Tú Xương, Nguyễn Khắc Hiếu v.v... Ta có thể nói văn học Việt Nam của thời trước là **những ca khúc ngắn hay những ca khúc dài**.

Trong Nhạc Sử Việt Nam, kể từ khi có Tân Nhạc để thay thế cho Cổ Nhạc, **ca khúc** dù là những **đoàn khúc** hay những **trường ca**, dù sử dụng nhạc ngũ cung của dân tộc hay đi theo đường lối nhạc chủ âm của Âu Mỹ... ca khúc đều đã đóng một vai trò rất lớn. Nó có một chỗ ngồi rất vững trong lòng người, không phải là một mà tới ba, bốn thế hệ. Chẳng cần phải nghiên cứu kỹ càng, ta cũng thấy rằng trong 50 năm qua, nhạc điệu của ca khúc Việt Nam mỗi ngày một phong phú thêm, lời ca mỗi ngày một trí thức hơn, mỗi thời đại, mọi tình cảm đều được diễn dịch qua hàng ngàn ca khúc của hàng trăm tác giả, từ Lê Thương, Đặng Thế Phong qua Văn Cao tới Trịnh Công Sơn... Và nếu thế hệ nhạc sĩ đương thời hay tương lai rất giỏi về nhạc lý, về nhạc thuật, chịu bỏ công ra để

soạn phần hoà âm, phối khí mới mẻ cho những ca khúc cũ của các bậc cha chú thì nhạc Việt Nam chắc chắn sẽ không thua nhạc cổ điển hay tân thời của Âu Mỹ đâu ! Hơn nữa, vì hoàn cảnh lịch sử đặc biệt của nước ta cho nên nhạc Việt còn có rất nhiều sự sống mà chưa chắc nhạc cổ điển hay nhạc tân kỳ của Âu Mỹ có thể có được.

Khởi sự là một người soạn ca khúc, rồi không hề có một mặc cảm nào cả, tôi cứ mãi mãi là người soạn ca khúc bởi vì sau khi đi học ở Pháp về và nhìn vào tình trạng sinh hoạt âm nhạc ở nước mình thì tôi thấy không thể đi vào con đường **nhạc thuần túy** như nhạc cổ điển Tây Phương được. Lúc đó, tôi chỉ nghĩ rằng nếu tiếp tục soạn ca khúc thì phải thăng hoa nó lên, nghĩa là phải làm sao cho cả hai phần nhạc và lời càng ngày càng tiến bộ. Nghĩa là vào lúc cuối đời, làm sao nhạc của mình có thể tiến dần tới cõi giao hưởng mà hình như mọi người đều coi là cái đỉnh của nghệ thuật âm thanh và làm sao cho lời ca của mình có thể được cho vào văn học sử.

Ca khúc của tôi, như mọi người đã biết, về phần lời ca, đa số là do tôi soạn, còn một số là những bài thơ đã nổi danh hay chưa ai biết tới khi được tôi phổ nhạc. Lý do tôi thích phổ thơ cũng rất là giản dị. Trước hết, tôi yêu thơ từ ngày còn bé. Lớn lên, tôi có nhiều bạn là thi sĩ làm thơ hay và làm cho tôi càng yêu thơ hơn lên. Cuối cùng, tôi có một người tình rất yêu thơ tiền chiến và làm 300 bài thơ tình tặng tôi.

Hành trình phổ nhạc những bài thơ hay của tôi xét ra cũng thật là dài. Khởi sự với thi phẩm của những thi sĩ đã thành danh như **Cô Hái Mơ** của Nguyễn Bính (1942), rồi tới **Tiếng Thu** (1945) rồi sau đó là **Văn thơ Sầu Rung, Hoa Rung Ven Sông, Thú Đau Thương** của Lưu Trọng Lư. Tôi đến với **Tiếng Sáo Thiên Thai** của Thế Lữ vào năm 1952, với **Ngậm Ngùi** của Huy Cận và với **Chiều** của Xuân Diệu vào đầu thập niên 60. Những bài thơ của các thi sĩ lớn khác như **Màu Thời Gian** của Đoàn Phú Tứ, **Tỳ Bà** của Bích Khê, **Con Quỳ Lại Chúa Trên Trời** của Nhất Tuấn cũng được tôi đem vào nhạc trong những ngày xa xưa đó.

Ngoài việc phổ nhạc những bài thơ đã trở thành thơ cổ điển của nền THƠ MỚI, vào những năm 60, tôi là người đóng góp vào việc phổ biến những bài thơ tình của lớp thi sĩ trẻ vừa mới được in ra hoặc chưa ai biết tới như : **Kiếp Nào Có Yêu Nhau, Đùng Bỏ Em Một Minh** của Hoài Trinh, **Mùa Thu Paris, Tiễn Em, Kiếp Sau, Bên Ni Bên Nớ, Về Đây, Chiều Đông** của Cung Trầm Tưởng, **Mùa Xuân Yêu Em** của Đỗ Quý Toàn, **Tâm Sự Gửi Về Đầu** của Lê Minh Ngọc...

Thơ về chiến tranh/hòa bình và về tình yêu trong suốt 30 năm ly loạn ở trong nước cũng được tôi phổ nhạc rất nhiều như : **Thanh Niên Ca** của Đào Duy Kỳ, **Đôi Tim Hoa Sim** của Hữu Loan, **Lời Mẹ Dặn** của Phùng Quán, **Kỷ Vật Cho Em** của Linh Phương, **Tương Như Còn Người Yêu** của Lê Thị Ý, **Khi Tôi Về** của Kim Tuấn, **Nhân Danh** của Nguyễn Đặc Xuân, **Bi Hải Kịch** của Thái Luân, **Đi Vào Quê Hương** của Hoa Đất Nắng, **Tình Khúc Trên Chiến Trường Tội Tệ, Thầm Gọi Tên Nhau Trên Chiến Trường Tội Tệ** của Ngô Đình Vận, **Mười Hai Tháng Anh Đi** của Phạm Văn Bình, **Còn Chút Gì Để Nhớ** của Vũ Hữu Định, **Ở Rừng U Minh Ta Không Thấy Em** của Nguyễn Tiến Cung, **Chuyện Tình Buồn** của Phạm Văn Bình... Đó là chưa kể trường khúc **CHIẾN CA MÙA HÈ** gồm 13 bài thơ của Phạm Lê Phan mà tôi phổ nhạc trong Mùa Hè Đỏ Lửa vào năm 1972.

Trong khoảng đầu của thập niên 70, tôi lại có diễm phúc là làm cho mọi người nhanh chóng biết tới hai hiện tượng về thơ là : thơ rất Đạo của Phạm Thiên Thư: **Đưa Em Tìm Động Hoa Vàng, Gọi Em Là Đoá Hoa Sầu, Em Lễ Chùa Này...** (nhất là mười bài thơ được phổ thành MƯỜI BÀI ĐẠO CA), và thơ tình ngộ nghĩnh của Nguyễn Tất Nhiên: **Thà Như Giọt Mưa, Em Hiền Như Ma Soeur, Hai Năm Tình Lặn Đạn...**

Ra hải ngoại, ngoài những bài thơ ngắn của Hà Huyền Chi như **Mười Năm Một Chuyện Tình Buồn, Năm Ngàn Năm Về Trước**, của Nguyễn Sa như **Vết Sầu**, của Cao Tần như **Thư Em Đến, Mai Mốt Ông Về**, của Viên Linh như **Thủy Mộ Quan**, của Nguyễn Xuân Quang như **Mây Trôi Trôi Hết Một Đời**, của Duyên Anh như **Có Bao Giờ Em Hỏi, Em, Anh Đã Tới Paris** và một loạt 5 tập thơ của Ngô Xuân Hậu nhan đề **MỘ KHÚC I, II, III, IV và V...** tôi còn tung ra hai loại ca là **Ngục Ca** và **Hoàng Cầm Ca** mà mọi người đều biết đó là thơ Nguyễn Chí Thiện và thơ Hoàng Cầm do tôi phổ thành ca khúc.

Thế là sau khi đã đi qua gần như hầu hết các nẻo thơ của Nền Thi Ca Việt Nam Hiện Đại trong tuổi thanh xuân và tuổi giữa trưa rồi, bây giờ vào tuổi về chiều, hành trình phổ nhạc phải dẫn tôi tới

THƠ HÀN MẶC TỬ và THƠ NGUYỄN DU. Sau đây là bảng danh sách (chưa đầy đủ) của những bài thơ mà tôi đã phổ nhạc:

1942
Cô Hái Mơ
(theo thơ Nguyễn Bính)

1945
Tiếng Thu
(theo thơ Lưu Trọng Lư)

1947
Thanh Niên Ca
(theo thơ Đào Duy Kỳ)

1952
Tiếng Sáo Thiên Thai
(theo thơ Thế Lữ)

1953
Thuyền Viễn Xứ
(theo thơ Huyền Chi)

1958
Kiếp Nào Có Yêu Nhau
(theo thơ Hoài Trinh)

Tình Quê
(theo thơ Hàn Mặc Tử)

Hoa Rụng Ven Sông -- Vần thơ Sầu Rụng -- Thú Đau Thương
(theo thơ Lưu Trọng Lư)

1959
Mùa Thu Paris -- Kiếp Sau -- Chiều Đông -- Về Đây -- Bên Ni Bên Nớ -- Tiễn Em
(theo thơ Cung Trầm Tưởng)

1960
Nhạc Cảnh Màu Tím Hoa Trinh Nữ
(theo thơ Kiên Giang)

1961
Ngậm Ngùi
(theo thơ Huy Cận)

1962
Mộ Khúc
(theo thơ Xuân Diệu)

Tâm Sự Gửi Về Đâu
(theo thơ Lê Minh Ngọc)

Nhạc Cảnh Chức Nữ Về Trời -- Nhạc Cảnh Tắm Cám
(libretto của Năm Châu)

Quán Bên Đường
(theo thơ Bình Nguyên Lộc)

Mùa Xuân Yêu Em
(theo thơ Đỗ Quý Toàn)

1966
Nhân Danh
 (theo thơ Nguyễn Đắc Xuân)

Bi Hải Kịch
 (theo thơ Thái Luân)

Đi Vào Quê Hương
 (theo thơ Hoa Đất Nắng)

1968
Kỷ Vật Cho Em
 (theo thơ Linh Phương)

Khi Tôi Về
 (theo thơ Kim Tuấn)

1969
Đừng Bỏ Em Một Mình
 (theo thơ Hoài Trinh)

Tỳ Bà
 (theo thơ Bích Khê)

1970
Con Qùy Lạ Chúa Trên Trời
 (theo thơ Nhất Tuấn)

Mùa Thu Chết
 (theo Apollinaire)

Thu Ca Điệu Ru Đơn
 (theo Verlaine)

1971
MƯỜI BÀI ĐẠO CA
 Pháp Thân -- Đại Nguyên -- Chàng Dũng Sĩ Và Con Ngựa Vàng -- Quán Thế Âm -- Một Cảnh Mai -- Lời Ru Bú Mớm Nâng Niu -- Qua Suối Mây Hồng -- Giọt Chuông Cam Lộ -- Chắp Tay Hoa -- Tâm Xuân
 (theo thơ Phạm Thiên Thư)

Ngày Xưa Hoàng Thị -- Đưa Em Tim Động Hoa Vàng -- Em Lễ Chùa Này - Gọi Em Là Đoá Hoa Sầu
 (theo thơ Phạm Thiên Thư)

Huyền Thoại Trên Một Vùng Biển
 (theo thơ Thái Phương Thư tức Phạm Thiên Thư)

Tình Khúc Trên Chiến Trường Tồi Tệ -- Thầm Gọi Tên Nhau Trên Chiến Trường Tồi Tệ
 (theo thơ Ngô Đình Vận)

Thôi -- Anh Yêu Em Vào Cõi Chết
 (theo thơ Nguyễn Long)

Mười Hai Tháng Anh Đi -- Chuyện Tình Buồn
 (theo thơ Phạm Văn Bình)

Tưởng Như Còn Người Yêu
 (theo thơ Lê Thị Ý)

Màu Tím Hoa Sim
(theo thơ Hữu Loan - sửa lại ca khúc đã soạn từ lâu)

Nụ Hôn Đầu
(theo thơ Trần Dạ Từ)

1972
Còn Chút Gì Để Nhớ
(Vũ Hữu Định)

Rừng U Minh Ta Không Thấy Em
(Nguyễn Tiến Cung)

CHIẾN CA MÙA HÈ
Qua Cầu Ái Tử -- Bên Giòng Thạch Hãn -- Lời Dặn Dò -- Suối Trăng Hòn -- Đêm Hội Máu -- Một
Tình Thương -- Đêm Hội Pháo -- Bất Khuất -- Đưa Mẹ Về -- Trữ Thiên Yêu Dấu -- Sửa Trắng
Rừng Xanh -- Mặc Niệm -- Xin Tha Thứ
(theo thơ Phạm Lê Phan)

Khúc Lan Sầu
(theo thơ Thanh Lan)

Xin Tình Yêu Giáng Sinh
(theo thơ Trụ Vũ)

1973
Thà Là Giọt Mưa -- Cô Bắc Kỳ Nho Nhỏ -- Em Hiền Như Ma Soeur -- Anh Vái Trời -- Hãy Yêu
Chàng -- Hai Năm Tình Lận Đận
(theo thơ Nguyễn Tất Nhiên)

1975
Ta Yêu Em Lắm Lỡ
(theo thơ Đào Văn Trương)

1978
Thư Em Đến
(theo thơ Cao Tần)

Mưa Rơi Ở Ca Li
(theo thơ Nam Lộc)

Những Mùa Đông Dĩ Vãng
(theo thơ Hà Huyền Chi)

Biển Máu
(theo thơ Diệu Văn)

1980
Mây Trôi, Trôi Hết Một Đời
(theo thơ Nguyễn Xuân Quang)

NGỤC CA
Từ Vươn Lên Người -- Đàng Đây Tôi -- Ngày 19 Tháng 5 -- Xưa Lý Bạch -- Những Thiếu Nhi
Điện Hình Chế Độ -- Tôi Có Thể --. Chuyện Vĩ Đại Bi Ai -- Thấy Ngay Thủ Phạm -- Nước Đồng
Trác Điêu Thuyền -- Sẽ Có Một Ngày -- Đôi Mắt Trương Chi -- Cái Làm To Thế Kỳ -- Vì Ấu Trĩ
-- Tia Chớp Này Vĩ Đại -- Ôi Mảnh Đất Nửa Trên Hình Chữ S -- Trong Bóng Đêm -- Đất nước
Tôi -- Xin Hãy Giữ Màu Trong Trắng -- Biết Bao Giờ Lời thơ Của Tôi -- Thời Đại Hồ Chí Minh
(theo thơ Nguyễn Chí Thiện)

1981

Sương Khói Tây Nguyên
(theo thơ Lâm Hảo Dũng)

Người Tù Dũng Liệt
(theo thơ Thái Tú Hạp)

1982

Anh Đi Từ Độ Ấy -- Bài Ca Dang Dở Cho Con -- Trinh Nữ Biển Xanh
(theo thơ Nguyễn Long)

Mộ Khúc I -- Mộ Khúc II -- Mộ Khúc III -- Mộ Khúc IV -- Mộ Khúc V
(theo thơ Ngô Xuân Hậu)

Tôi Phải Chết Từ Năm Ngàn Năm Về trước
(theo thơ Hà Huyền Chi)

Mai Mốt Ông Về -- Xa Em Anh Về
(theo thơ Cao Tần)

1983

Đất Mẹ Và Đôi Ta -- Bài Ca Tình Ái -- Cười Chung Một Nụ
(theo thơ Trần Quan Thái)

1984

Có Bao Giờ Em Hỏi -- Em ! Anh Đã tới Paris
(theo thơ Duyên Anh)

HOÀNG CẨM CA

Tình Cẩm -- Lá Diêu Bông -- Qua Vườn Ồi -- Cổ Bài Tam Cúc -- Đạp Lùi Tinh Tú -- Trăm Năm
Như Một Chiều
(theo thơ Hoàng Cẩm)

Màu Thời Gian
(theo thơ Đoàn Phú Tứ)

Lời Mẹ Dặn
(theo thơ Phùng Quán)

1985

Bài thơ Xanh
(theo thơ Vi Khuê)

Thủy Mộ Quan
(theo thơ Viên Linh)

Vết Sâu
(theo thơ Nguyễn Sa)

1986

Từ Đạo Ta Buồn
(theo thơ Cung Vũ)

Buồn Xưa -- Sao Em Biết Thu Về -- Tìm Người
(theo thơ Hoàng Ngọc Ẩn)

1987

Mơ Về Đất Mẹ -- Hãy Trả Về Em -- Mộ Chiều Xuân

(theo thơ Hoàng Ngọc Ẩn)

Mười Năm Chuyện Tình Buồn
(theo thơ Hà Huyền Chi)

1990

Tình Như Biển Xanh Muôn Thuở -- Một Khắc Bay Chơi
(theo thơ Trần Văn Nam)

1993

Tập HOA THÔNG THIÊN :

Huyền Trân -- Người Em Xứ Huế -- Em Đến Thăm Tôi -- Tôi Đưa Em Về -- Thần Tượng -- Si Mê-- Sao Em Chẳng Nói -- Mừng Cưới -- Xin Làm Nhân Chứng -- Hoa Thông Thiên -- Em Tập Viết -- Nếu Em Hời -- Người Em Gái -- Lỗi Hẹn
(theo thơ Đào Tiến Luyện)

Ngựa Biển

(theo thơ Hoàng Hưng)

Tôi Yêu

(theo thơ Bạch Vân)

Tháng Mười Yêu Dấu

(theo thơ Võ Hoàng Châu)

Lời Vọng -- Tháng Tư Không Quên

(theo thơ Trần Thiện Hiệp)

Buồn Xưa -- Sao Em Biết Thu Về -- Tìm Người -- Xuân Chết -- Nếu Ngày Mai Tôi Chết -- Gửi Lại Em Yêu -- Mãi Tiến Đưa -- Hãy Trả Về Em -- Mộ Chiều Xuân
(theo thơ Hoàng Ngọc Ẩn)

Đá Soi Nhật Nguyệt -- Áo Giác -- Lỗi Hẹn

(theo thơ Thái

Thuyền Say -- Lời Cuối

(theo thơ Nguyễn Thị Thanh Bình)

Còn Cát Bụi Tim

(theo thơ Ngô Tịnh Yên)

Trường Ca HÀN MẶC TỬ

Tình Quê -- Đây Thôn Vỹ Dạ -- Dalat Trăng Mờ -- Trăng Sao Rớt Rụng -- Hồn Là Ai -- Trút Linh Hồn -- Lạy Bà Là Đấng Tinh Truyền Thánh Vẹn -- Ôi Sứ Thần Thiên Chúa Gabriel -- Phụng
Tri Ôi Phụng Tri
(theo thơ Hàn Mặc Tử)

1994

Mặt Trời Buồn

(theo thơ Mũi Quý Bồng)

Thu Man Mác

(theo thơ VTT Paris)

Mùa Xuân Hoa Thắm -- Nhớ Con Sông Đà

(theo thơ Danielle)

Ngàn Hôn Mộng

(theo thơ Nguyễn T.)

1997

MINH HỌA TRUYỆN KIỀU - PHẦN MỘT

Rằng Năm Gia Tĩnh Triều Minh -- Ngày Xuân Con Én Đưa Thoi -- Thanh Minh Trong Tiết
 Tháng Ba -- Ngón Ngang Gò Đống Kéo Lên -- Sè Sè Nắm Đất Trên Đường -- Đau Đớn Thay
 Phận Đàn Bà -- Một Vùng Cỏ Ấy Ac Tà -- Dễ Hay Tình Lại Gặp Tình -- Gốc Cây Lại Vạch Một
 Bài Cổ Thi -- Dừng Dằng Nửa Nửa Về -- Chàng Vương Quen Mặt Ra Chào -- Tình Trong Như
 Đã Mặt Ngoài Còn E
 (theo thơ Nguyễn Du)

2002

MINH HỌA TRUYỆN KIỀU - PHẦN HAI

Người Đâu Gặp Gỡ Làm Chi -- Lơ Thơ Tơ Liễu -- Một Buổi Êm Trời -- Biết Đâu Hợp Phố -- Đá
 Biết Tuổi Vàng -- Hán Sở Tranh Hùng -- Tư Mã Phượng Cầu -- Kê Khang Và Khúc Quảng
 Lăng -- Chiêu Quân Cống Hồ -- Càng Tô Hương Nông -- Trắng Thê Còn Đó -- Càng Tô Hương
 Nông -- Trắng Thê Còn Đó
 (theo thơ Nguyễn Du)

Trên đây là bản danh sách chưa đầy đủ của những bài thơ mà tôi đã phổ nhạc trong đó có một số bài không được tôi cho vào MỤC PHẠM DUY TỔNG QUÁT. Nay tôi xin được ghi những bài đó vào mục THƠ PHỔ NHẠC này để các bạn đọc và nghe lại những bài -- đa số là thơ tình -- đã một thời trở thành những ca khúc ghi lại khá nhiều những kỷ niệm buồn vui của các bạn... Và của cả riêng tôi nữa.

Các Thi Sĩ Thời Tiền Chiến

Lưu Trọng Lư
Cung Trầm Tường
Phạm Thiên Thư
Nguyễn Tất Nhiên
Các Thi Sĩ Khác

Viết Về Nghệ Thuật Phổ Thơ Vào Nhạc

Phạm Quang Tuấn
Nguyễn Sa
Đoàn Xuân Kiên
Học Trò

Trở Về Phạm Duy Tổng Quát

Nhạc Cảnh

Vào năm 1963, khi những hãng phim muốn có những nhạc cảnh để cho vào những cuốn phim của họ thì họ tìm đến tôi. Cho tới lúc này, tôi đã liên tục soạn **nhạc cho phòng trà, nhạc cho sinh viên, nhạc cho người tình, nhạc cho người lính** v.v... với những thể tài như **đoàn ca, trường ca, chương khúc...** được coi như khá thành công (vì bán rất chạy). Nay có hãng phim muốn tôi soạn nhạc cảnh thì tôi cũng thử đi vào một giai đoạn mới là giai đoạn soạn **nhạc cho sân khấu** tức là soạn **nhạc cảnh** xem sao ?

Vậy là vào năm 1963 này, lúc Điện Ảnh VN bắt đầu nảy nở, Hãng Mỹ Vân tại Saigon muốn tôi soạn hai nhạc cảnh với "kịch bản" -- **libretto** -- của kịch sĩ Năm Châu. Đó là nhạc cảnh **CHỨC NỮ VỀ TRỜI** và nhạc cảnh **TẮM CÁM**.

Thực ra thì những bài ca đầu tiên của tôi, như bài **CÔ HÁI MƠ** phổ từ thơ Nguyễn Bính hay bài **KHÔI TÌNH TRƯƠNG CHI...** hai bài này đều có một cốt truyện và hai nhân vật mà một đạo diễn sân khấu có thể dễ dàng dựng thành một hoạt cảnh có ca diễn -- hay nói cách khác -- thành một nhạc cảnh. Rồi cũng vào năm 1963 này, khi nhà văn Nguyễn Lộc trao cho tôi bài thơ **QUÁN BẾN ĐƯỜNG** để phổ nhạc thì tôi đem lại kết quả là một bức tranh hay một tấn tuồng xã hội vẽ ra bằng âm nhạc. Bài thơ phổ nhạc này có cốt truyện, có nhân vật, có đối thoại, có bối cảnh xã hội, có mở đầu và có kết thúc... nghĩa là có đầy đủ yếu tố kịch, làm cho người nghe rất cảm động. Do đó, Hãng Mỹ Vân đã tin vào khả năng soạn nhạc kịch của tôi và nhờ tôi soạn nhạc cảnh. Hồi đó, trong làng Tân Nhạc Việt Nam, mới chỉ có Lưu Hữu Phước với nhạc cảnh -- hay nhạc kịch -- **CON THỎ NGỌC, TỤC LỤY** và Hoàng Thi Thơ với **CÔ GÁI ĐIỂN** v.v...

Phần hát của hai nhạc cảnh **CHỨC NỮ VỀ TRỜI** và **TẮM CÁM** là do các ca sĩ Hoài Trung, Thái Thanh trong ban Thăng Long thu giọng để cho các tài tử La Thoại Tân, Thẩm Thúy Hằng diễn trong phim với kỹ thuật "lipsing". Rất tiếc rằng tôi không giữ được bản thảo hay băng nhạc của hai nhạc cảnh này.

Tới khi tôi qua Hoa Kỳ, dù vẫn được sống bằng nghề ca nhạc nhưng trong những năm đầu, về sáng tác, tôi vẫn chỉ cần soạn ra những ca khúc ngắn hay dài để thu thanh rồi cho vào những băng cassette hay CD (tôi là người đầu tiên sản xuất compact disc) để phổ biến, đa số là những **tị nạn ca** mang nặng tinh thần hoài hương.

Rồi trong cộng đồng người Việt xa xứ, vào những năm 80 bỗng phát sinh ra một ngành mới là ngành sản xuất băng video do những hãng trước đây chỉ sản xuất băng audio-cassette như Thúy Nga, Làng Văn hay Asia v.v. Trước tiên chương trình trong băng video chỉ là những màn **đơn ca** có kèm những hình ảnh đi đôi với ca khúc hoặc có khi chẳng ăn nhằm gì đến nội dung bài hát... sau dần có thêm những **màn vũ, nhạc cảnh, nhạc kịch...** Và khi hãng Thúy Nga sản xuất một cuốn video về tôi với nội dung **Phạm Duy, Con Người Và Tác Phẩm** (Paris By Night số 19) thì tôi đề nghị đưa bài *Chú Cuội* vào cuốn video thành một nhạc cảnh do Ái Vân đóng cả hai vai Chú Cuội và Hằng Nga.

Thằng Cuội và Hằng Nga do một Ái Vân đóng

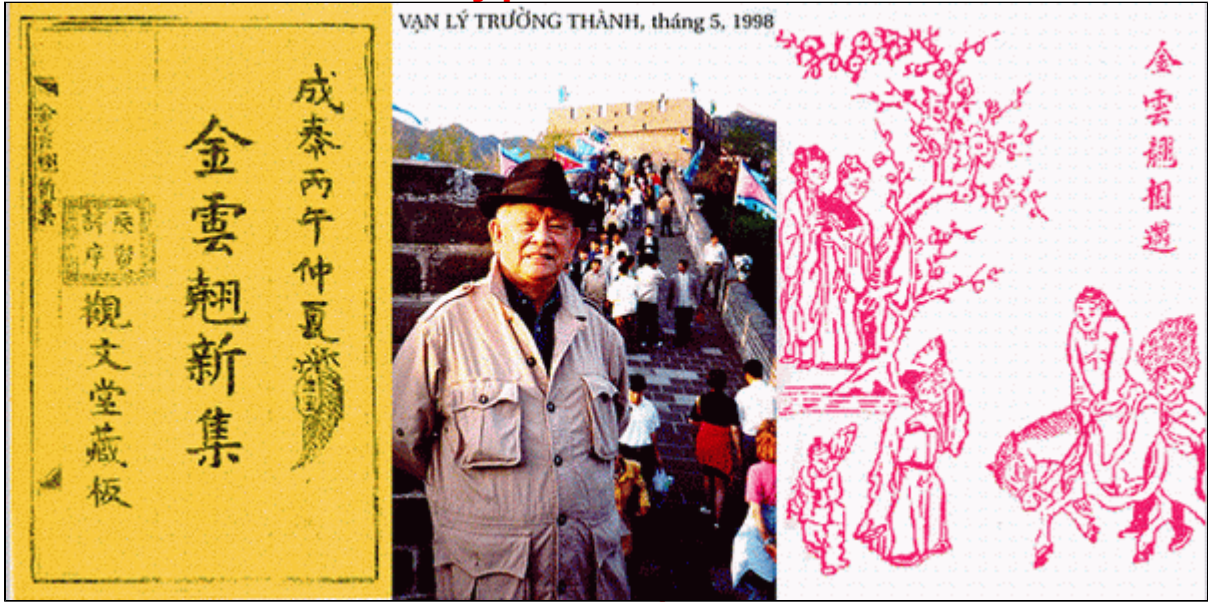
Sau đó, hăng Thúy Nga luôn luôn nhờ tôi soạn nhạc cảnh, phần nhiều để cho nghệ sĩ Ái Vân đóng vai chính. Đó là những nhạc cảnh NGƯỜI ĐẸP TRONG TRANH, THĂNG BỜM, THỊ MẦU LÊN CHÙA... Xin "click" vào tên của từng bài dưới đây để đọc lời ca và nghe nhạc:

[Người Đẹp Trong Tranh](#)
[Thăng Bờm](#)
[Thị Mầu Lên Chùa](#)
[Trên Đồi Xuân](#)
[Chum Vàng](#)
[Truyện Tình Sơn Nữ](#)
[Ba Cô Lên Chùa](#)

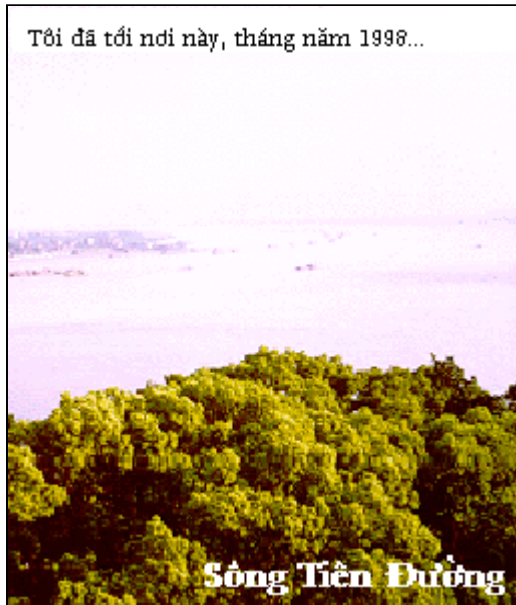
[Trò Về Phạm Duy Tổng Quát](#)

Truyện Kiều Và Tôi

Vài Lời Về Nhạc Phẩm Cuối Đời

Chẳng còn bao lâu là tới năm 2000. Tôi sẽ bước vào tuổi 80 và bước tới thế kỷ mới... Lúc đó, để ăn mừng tuổi thọ và ăn mừng một thiên niên mới cũng như để kết thúc cuộc đời ca nhân khá lâu và khá dài của mình, tôi sẽ hoàn tất một nhạc phẩm lớn, mang cao vọng thăng hoa được con đường dân ca tôi đã chọn từ khi mới nhập cuộc đàn ca. Nhạc phẩm đó là **Minh Họa Truyện Kiều** mà tôi đang từ từ biên soạn. Tôi chọn Truyện Kiều của Nguyễn Du để làm tác phẩm cuối đời vì thi phẩm này tiêu biểu cho tâm thức Việt Nam trong khi tôi đã già từ loại nhạc thể tục để đi vào loại nhạc tâm linh. Tôi còn muốn trung thành với lý tưởng điều hợp xã hội bằng âm nhạc cho nên tôi muốn dùng lời thơ vĩ đại của Tố Như và nét nhạc nhỏ nhoi của tôi để làm nơi tự tình cho những ai đã chót lia nhau, đã chót xa nhau hơn nửa thế kỷ.

Tôi không dám cả gan phổ nhạc tất cả trên 3000 câu thơ của cụ Tiên Điền mà chỉ dùng một số câu thơ trong *Đoạn Trường Tân Thanh* để đưa ra bốn cảnh ngộ của Nàng Kiều. Nhạc phẩm mang tên **Minh Họa Truyện Kiều**. Minh họa ở đây -- xin dịch là **illustration** -- có nghĩa là hiển dương, là làm tăng thêm vẻ đẹp sẵn có của thi phẩm, là làm cho thơ có thêm màu sắc, có thêm tầm vóc... Một ví dụ nhỏ là trong thơ, cụ Nguyễn Du chỉ có 6 chữ (hay 8 chữ) để tả cảnh hay tả tình như : *Cỏ non xanh ngát chân trời* hay *Buồn trông cửa bể chiều hôm...* thì bây giờ trong nhạc, tôi và con tôi là Duy Cường phải dùng giai điệu và hoà điệu để mô tả cái cảnh đồng cỏ non của ngày Xuân ấy... hay tả nỗi buồn của Nàng Kiều trước lầu Ngưng Bích...

Minh
Họa
Truyện
Kiều
của

chúng tôi sẽ gồm có :

Prologue (Giáo Đầu) giới thiệu không gian, thời gian và nhân vật...

Phần Một : Kiều gặp Đạm Tiên, tức là gặp số phận mình, số phận của những người tài hoa bạc số...

Phần Hai : Kiều gặp Kim Trọng, nghĩa là gặp tình yêu, nhưng là tình yêu không trọn vẹn...

Phần Ba : Kiều gặp cảnh gia biến, phải bán mình chuộc tội cho cha, rồi gặp toàn người xấu, là Mã Giám Sinh, Tú Bà, Sở Khanh, Hoạn Thư v.v...

Phần Bốn : Kiều gặp người cứu tinh là Từ Hải... nhưng Từ Hải sẽ vì nàng mà phải chết đứng...

Epilogue (Kết) : Kiều gieo mình xuống sông Tiền Đường... Trong Đoạn Trường Tân Thanh, cụ Nguyễn Du cho Giác Duyên thuê ngư phủ kéo sẵn lưới để vớt sống Nàng Kiều, nhưng trong nhạc phẩm **Minh Họa Kiều** này, chúng tôi có ý đặt câu hỏi : Ai là người sẽ cứu sống Nàng đây?

Về phần nhạc thuật, trong công việc đưa nhạc Việt Nam từ hình thức *đơn điệu* (monophonic) lên hình thức *đa điệu* (polyphonic) mà chúng tôi thử thách trong mười năm qua, bây giờ việc này mới tạm được coi như khá ổn thỏa. Đó là nhờ ở công phu của Duy Cường, trong gần hai năm, đã đi đi về về Việt Nam/USA... để lấy mẫu (sampling) hầu hết các âm thanh của nhạc cụ dân tộc rồi áp dụng vào nhạc phẩm **Minh Họa Kiều** này. Duy Cường còn thu thanh vài giọng ngâm rất cổ để cho vào tác phẩm cùng với những âm sắc của nhạc cụ dân tộc như *đàn tranh, đàn nguyệt, đàn bầu, trống phách*... hoà vào âm thanh của các nhạc cụ Tây Phương. Làm công việc giao hưởng giữa lối ngâm xưa và lối hát bây giờ, giữa nhạc cụ cổ truyền và nhạc cụ tân thời, nhất là với khả năng phi thường của computer chúng tôi mời người nghe đi ngược dĩ vãng 200 năm rồi đi tới tương lai cũng 200 năm đang tới...

Vì phương tiện còn quá eo hẹp, tôi mới chỉ thu thanh được Đoạn **Giáo Đầu** và **Phần Một** của **Minh Họa Kiều** để ra mắt khán thính giả. Những phần sau sẽ được thực hiện sớm hay muộn tùy thuộc vào vấn đề tài chính của chúng tôi. Đoạn **Giáo Đầu** và **Phần Một** của **Minh Họa Kiều** này đã do những giọng hát của Ái Vân, Thái Hiền, Thái Thảo, Duy Quang và Tuấn Ngọc trình bày. Phần ngâm thơ do Thanh Ngoan (Hà Nội) và Ái Vân (San Jose) phụ trách.

Vào chiều thứ Bảy ngày 19 tháng 4 năm 1997, tôi hân hạnh cho ra mắt một phần của bốn bức minh họa truyện Kiều bằng âm nhạc tại nhà tôi. Sau đó là việc tôi đi lưu diễn nhiều nơi trên thế giới với Phần I của nhạc phẩm này.

Mục Lục

[Coi hình buổi ra mắt](#)

[Nhạc Phẩm Minh Họa Truyện Kiều Phần Một và Phần Hai](#)

[Coi họa phẩm về Truyện Kiều](#)

[Chương Trình Lưu Diễn](#)

*phạm duy
thực hiện*

Buổi Ra Mắt Minh Họa Kiều

Trong số bạn bè thân thiết tới nghe MINH HỌA KIỀU, có Thái Thanh, Thanh Tuệ, Doãn Quốc Sỹ, Lý Đại Nguyên, Đoàn Thanh Liêm v.v... Sau buổi ra mắt đó, tôi lên đường lưu diễn với Minh Họa Truyện Kiều.

Di Chuyển Đi Tới

*phạm duy
thực hiện*

Trở Về Đầu

Nhạc Phẩm

Minh Họa Truyện Kiều Phản Một

(Theo thơ Nguyễn Du)

Bố cục, Giai điệu, Tiết điệu của Phạm Duy
Hoà âm, Phối khí của Duy Cường

Giọng hát của Ái Vân, Thái Hiền, Thái Thảo, Duy Quang, Tuấn Ngọc
Giọng ngâm của Thanh Ngoan (Hà Nội), Ái Vân (San Jose)

*

Giáo Đầu - Prologue

Đoạn này giới thiệu thời gian, không gian và nhân vật. Có tiếng ngâm Kiều theo lối xưa dẫn vào nhạc thời nay, nhạc tráng lệ tạo không khí thời Trung Cổ... Có pha âm sắc của nhạc Trung Quốc bởi vì đây là thời *Gia Tĩnh Triều Minh* :

Rằng Năm Gia Tĩnh Triều Minh

(Ngâm)

Rằng năm Gia Tĩnh Triều Minh
Bốn phương phẳng lặng hai kinh vững vàng...

(Hát)

*Rằng năm Gia Tĩnh Triều Minh
Bốn phương phẳng lặng hai kinh vững vàng
Có nhà Viên Ngoại họ Vương
Gia tư nghĩ cũng thường thường bực trung...*

*Một trai con thứ rất lòng
Vương Quan là chữ nối dòng nho gia
Đầu lòng hai ả Tố Nga a a a
Thúy Kiều là chị y y
Em là Thúy y y Vân
Mai cốt cách, tuyết tinh thần
Mai cốt cách, tuyết tinh thần
Mỗi người một vẻ mười phân vẹn mười...*

*Vân xem trang trọng khác vời
Khuôn trăng đầy đặn
Nét người nở nang á á á
Hoa cười ngọc thốt đoan trang
Mây thua nước tóc
Tuyết nhường màu da á á á...
Kiều lại càng sắc sảo, lại càng mặn mà
So bề tài sắc lại là phần hơn
Làn thu thủy, nét xuân sơn
Làn thu thủy, nét xuân sơn
Hoa ghen vì thua thắm
Liều hờn vì kém xanh.*

Một hai nghiêng nước nghiêng thành
Sắc đành đòi một, tài đành họa hai...

PHẦN MỘT Kiều Gặp Đạm Tiên

Phần này mở đầu với bài **Ngày Xuân Con én Đưa Thoi**, nhạc vẫn còn vẻ tráng lệ của đoạn giáo đầu vừa rồi, nhưng nó còn là nhạc diễn tả cảnh mùa Xuân tươi đẹp, có tiếng chim hót, có đàn én bay ngang trời, có nắng của ba mươi ngày cuối Xuân soi trên cánh đồng cỏ non xanh ngát...

Ngày Xuân Con én Đưa Thoi

Ngày Xuân
Con én đưa thoi
Con én đưa thoi
Xuân tới Xuân lui
Như én bay ngang trời.
Trời Xuân
Ba tháng Xuân vui
Ánh sáng Xuân soi
Soi sớm ban mai
Soi suốt trong ngày y y y y vui...
Cỏ non
Xanh ngát xanh lơ
Xanh ngát xanh lơ
Xanh tới bao la

*Xanh tới nơi chân ý y trời...
Cành lê
Cành lê trắng điểm
Cành lê trắng điểm
Một vài bông hoa
Một vài bông hoa...*

Bài số 3, **Thanh Minh Trong Tiết Tháng Ba** diễn tả cảnh đông người đi tảo mộ... Vợ chồng con cái, người thường thì đi bộ, người sang thì đi võng, đi ngựa... Nhạc trữ tình, vui tươi, hứng khởi...

Thanh Minh Trong Tiết Tháng Ba

(Ngâm)

Thanh Minh trong tiết tháng ba
Lễ là tảo mộ hội là đạp thanh
Gần xa nô nức yến oanh
Chị em sắm sửa bộ hành chơi ý Xuân...

(Hát)

*Thanh Minh trong tiết tháng ba
Lễ là tảo mộ
Hội là đạp thanh
Gần xa nô nức yến oanh
Chị em sắm sửa bộ hành chơi ý Xuân...
Đạp diu tài tử ý ý
Đạp diu giai nhân ý ý
Ngựa xe như nước ừ ừ
Áo quần như nêm ừ ừ...*

MUSIC

*Thanh Minh trong tiết tháng ba
Lễ là tảo mộ
Hội là đạp thanh
Gần xa nô nức yến oanh
Chị em sắm sửa bộ hành chơi ý Xuân...
Đạp diu tài tử ý ý
Đạp diu giai nhân ý ý
Ngựa xe như nước ừ ừ
Áo quần như nêm ừ ừ...*

Ba đoạn nhạc vừa rồi mới chỉ là nhạc tả cảnh. Bây giờ tới đoạn số 4, **Ngôn Ngang Gò Đống Kéo Lên**, tôi thấy phải chuyển qua nhạc tả tình. Nhạc bây giờ mang thêm lãng mạn tính, tạo không khí âm u của cảnh gò mả... Đây đó, người ta đốt nhang, đốt tiền giấy... Khói bay, tro bay... Nhạc bình minh, nhạc buổi trưa của các đoạn trước bây giờ chuyển qua nhạc buổi chiều, tạo một chút nao núng trong lòng người nghe... Xin chú ý tới tiếng đàn đoản, đàn tranh.

Ngôn Ngang Gò Đống Kéo Lên

(Ngâm)

Ngôn ngang gò đồng kéo lên
Thoi vàng, thoi vàng vó rắc tro tiền giấy bay.

(Hát)

*Ngôn ngang gò đồng kéo lên
Thoi vàng vó rắc ừ ừ
Tro tiền giấy... bay*

*Tà tà bóng ngả về tây
Chị em thơ thẩn ý ý
Giang tay ra về
Bước dần theo ngọn tiểu khê
Lần xem phong cảnh ý ý
Có bẻ thanh thanh
Nao nao dòng nước uốn quanh
Nhịp cầu nho nhỏ o ó*

*Nhịp cầu nhỏ nhỏ o ó
Cuối gành bắc ứ ngang*

Bây giờ là đoạn số 5, **Sè Sè Nám Đất Bên Đường**, và là nhạc sầu tê tái... Kiêu buồn trước một ngôi mộ vô chủ... Vương Quan kể cho chị nghe chuyện đời Đạm Tiên, khi xưa là một ca nhi nổi danh tài sắc, làm say đắm biết bao khách làng chơi. Nhưng kiếp nàng là kiếp hồng nhan, kiếp mong manh, kiếp hoa nửa chừng xuân thoát gầy cành... chết đi rồi thì không còn ai nhớ tới nữa. Chú ý : đoạn này dùng tiếng đàn đáy và tiếng phách của HÁT Ả ĐÀO...

Sè Sè Nám Đất Bên Đường

(Ngâm)

Sè sè nám đất bên đường
Rầu rầu ngọn cỏ nửa vàng nửa xanh

(Hát)

*Sè sè nám đất bên đường
Rầu rầu ngọn cỏ nửa vàng nửa xanh
□ sao trong tiết thanh minh
Mà đây hương khói vắng tanh thế mà ?*

*Vương Quan xin dẫn gần xa
Đạm Tiên nàng ấy xưa là ca nhi
Nổi danh tài sắc một thì
Xôn sao ngoài ngõ thiếu gì yến oanh
Kiếp hồng nhan
Có mong manh
Nửa chừng xuân thoát gầy cành thiên hương*

*Rồi một ngày
Có người khách ở viễn phương
Xa nghe cũng nức tiếng nàng, về chơi
Thuyền tình vừa ghé tới nơi
Thì đà trâm gãy bình rơi từ bao giờ
Buồng không lạnh ngắt như tờ
Dấu xa ngựa đã rêu lờ mờ xanh...
Khóc than !
Rồi lễ tang !
Bụi hồng !
Một nắm mồ !
Này này là nắm mồ
Này này là nắm mộ...*

*Trải bao thỏ lặn ác tà
Ấy mồ vô chủ ai mà viếng thăm ?
(Kiêu khóc thút thít)*

Đoạn số 6, **Đau Đớn Thay Phận Đàn Bà** là cảnh trước mộ Đạm Tiên, Kiêu khóc than cho số phận tài hoa bạc mệnh. Nhạc chua xót, nhạc đau thương...

Đau Đớn Thay Phận Đàn Bà

*Sẵn mối thương tâm
Đần đần châu sa
Sẵn mối thương tâm
Đần đần châu sa...*

*Đau đớn thay
Phận đàn bà
Lời rằng bạc mệnh
Cũng là lời chung*

*Phũ phàng chi ?
Bấy hoá công ?
Ngày xanh môn mỗi
Mả hồng phôi pha
Sống làm vợ khắp người ta
Khéo thay chết xuống làm ma không chồng
Nào người phượng chạ loan chung
Nào người tiếc lục tham hồng là ai ?
Đã không kẻ đoái người hoài
Sẵn đây ta kiếm một vài nén hương
Gọi là gặp gỡ giữa đường
Họa là người dưới suối vàng biết cho...*

Đoạn số 7, **Một Vùng Cỏ Ấy Ấc Tà**. Kiều khăn vái trước mộ Đạm Tiên rồi rút trâm, viết trên cây, bốn câu thơ ba vắn. Bốn câu thơ này không có trong truyện Kiều. Chúng tôi đã đọc nhiều bài thơ Vịnh Kiều của nhiều văn nhân kim cổ và bây giờ phỏng tác ra bốn câu đề Nàng Kiều viết ra, vào lúc này, tặng cho người tài hoa mệnh bạc là Đạm Tiên... Thúy Vân và Vương Quan khuyên chị đừng dư nước mắt khóc người đời xưa... Nhạc nhanh nhẹn nhưng vẫn mang màu sắc u hoài...

Một Vùng Cỏ Ấy Ấc Tà

*Một vùng cỏ ấy ác tà
Gió hiu hiu thổi một và bông lau
Rút trâm cài sẵn mái đầu
Vạch da cây vịnh
Vạch da cây vịnh
Bốn câu ba vắn.*

(Tiếng người đọc thơ)
Hồng nhan lấm gian truân
Tài hoa là mệnh bạc
Suối vàng xương dẫu nát
Mây bạc vẫn còn vương

(Hát)

*Hồng nhan lấm gian truân
Tài hoa là mệnh bạc
Suối vàng xương dẫu nát
Mây bạc vẫn còn vương*

*Chị cũng nức cười
Ô hay ! Chị cũng nức cười
Khéo dư nước mắt
Ô hay ! Khéo dư nước mắt
Khóc người đời xưa.*

*Hồng nhan tự nghìn xưa
Cái điều bạc mệnh
Có chừa ai đâu ?
Nỗi niềm tưởng đến mà đau
Thấy người nằm đó
Biết sau thế nào ?*

*Chị nói làm sao
Ô hay ! Chị nói làm sao
Một lời là một
Chị ơi ! Một lời là một
Vận vào khó nghe.
Ồ đây âm khí nặng nề
Chị ơi ! Bóng chiều đã ngã a a
Dặm về còn xa...*

Đây là đoạn quan trọng nhất của Phần Một, đoạn số 8 mang tên **Để Hay Tình Lại Gặp Tình...** Bởi vì Kiều vốn là một người tình thì Nàng phải gặp một người tình khác là Đạm Tiên... cho nên hồn ma sẽ xuất hiện. Nhạc từ hiện thực chuyển qua nhạc siêu thực, có thể nghe ra hơi khói, hơi gió, vết chân hồn ma trên thềm rêu phủ...

Để Hay Tình Lại Gặp Tình

(Ngâm)

Những đấng tài hoa
Thác là thể phách còn là tinh anh...

(Hát)

*Những đấng tài hoa
Thác là thể phách
Còn là tinh anh
Để hay tình lại gặp tình
Chờ xem ắt thấy
Hiển linh bây giờ...*

*Nói chẳng kịp thưa
Phút đâu trận gió
Cuốn cờ tới ngay
Ào ào đổ lục rung cây
Ổ trong đường có
Hương bay ít nhiều ...*

*Đè chừng ngọn gió lần theo, gió lần theo
Dấu giấy từng bước
In rêu rành rành...*

Đoạn số 9 sau đây mang tên **Gốc Cây Lại Vạch Một Bài Cổ Thi** sẽ cho thấy: Để tạ tấm lòng tri kỷ của Nàng Kiều, Đạm Tiên đã xuất hiện rồi biến đi... khiến Kiều hồn thơ lai láng, lại vạch trên cây một bài thơ nữa... Chúng tôi cũng dựa vào nội dung Truyện Kiều mà đưa ra bốn câu thơ khác...

Gốc Cây Lại Vạch Một Bài Cổ Thi

*Hữu tình ta lại gặp ta
Chớ nề u hiển mới là chị em
Mới là chị em.
Đã lòng hiển hiện cho xem
Tạ lòng nàng lại nổi thêm vài lời
Lòng thơ lai láng bồi hồi
Gốc cây lại vạch
Một bài cổ thi
Một bài cổ thi...*

(Đọc thơ)

Đóa hồng mơn mớn đầu cành
Trời làm giông tố
Tan tành kiếp hoa
Trăm năm trong cõi người ta
Chữ tài chữ mệnh
Khéo là ghét nhau

(Hát)

*Đóa hồng mơn mớn đầu cành
Trời làm giông tố
Tan tành kiếp hoa
Trăm năm trong cõi người ta
Chữ tài chữ mệnh
Khéo là ghét nhau...*

Cảnh chiều với ba chị em định ra về, thì chợt thấy từ xa, trên lưng ngựa, Kim Trọng lỏng tay cương và đang đi tới... Trong đoạn số 10 mang tên **Dùng Dằng Nửa Ở Nửa Về** này, nhạc trở lại tính chất nhạc đồng quê, êm ả, nhẹ nhàng như lúc đầu...

Dùng Dằng Nửa Ở Nửa Về

*Dùng dằng nửa ở nửa về
 Nhạc vàng đâu đã tiếng nghe gần gần
 Trông chừng thấy một văn nhân
 Lông tay buông khâu bước lẩn dậm bằng
 Đề huê lưng túi gió trăng
 Theo lưng có một vài thằng con con
 Tuyết in sắc ngựa câu giòn
 Cỏ hoa màu áo nhuộm non da trời
 Nẻo xa mới tỏ mặt người
 Khách đã xuống ngựa
 Khách đã xuống ngựa
 Tới nơi tự tình.*

Đoạn số 11, **Chàng Vương Quen Mặt Ra Chào** là sự xuất hiện của Kim Trọng... Chàng Kim xuống ngựa... Vương Quan chào bạn... Hai chị em Thúy Kiều, Thúy Vân khép mình dưới hoa...

Chàng Vương Quen Mặt Ra Chào

*Chàng Vương
 Quen mặt ra chào
 Khép nép bên hoa
 Khép nép bên hoa hai Kiều
 Người đâu
 Quanh quất đâu xa
 Họ Kim tên Trọng
 Vốn nhà trâm anh*

*Trộm nghe
 Thơm nức hương lân
 Một nền đồng tước
 Khóa Xuân hai Kiều
 Thật may !
 Giải cấu tương phùng
 Giải cấu tương phùng
 Gặp tuần đổ lá
 Thoả lòng tìm hoa
 Thoả lòng tìm hoa...*

Phần Một sẽ kết thúc với đoạn khúc số 12, **Tình Trong Như Đã Mặt Ngoài Còn E...** với tiếng sét ái tình nổ ra giữa *người quốc sắc, kẻ thiên tài* là Thúy Kiều và Kim Trọng...

Tình Trong Như Đã

*Bóng hồng nhắc thấy nẻo xa
 Xuân lan thu cúc
 Mặn mà cả hai
 Người quốc sắc
 Kẻ thiên tài
 Tình trong như đã
 Mặt ngoài còn e
 Chập chờn cơn tình y ý
 Chập chờn cơn mê ê ê
 Rón ngời chẳng tiện y ý
 Dứt về chĩnh khôn.*

Music
*Bóng tà như giục cơn buồn
 Khách đà lên ngựa*

*Người còn ghé theo
Dưới cầu nước chảy trong veo
Bên cầu tơ liễu y ý
Bóng ý chiều thướt tha...*

* * *

Bố cục âm nhạc trong Phần Một của **Minh Họa Truyện Kiều** được chia ra ba hành điệu :
Hành Điệu Một là những hành âm của cuộc du Xuân, khoan thai, trong sáng rồi cuốn nhanh như tiếng cười giòn giã, biểu hiện một thời Xuân của đời Kiều...
Hành Điệu Hai là sự hoang mang, nghẹn ngào... biểu hiện những xúc động đầu đời về thân phận mình khi Kiều gặp hồn ma Đạm Tiên.
Hành Điệu Ba là sự trở lại nhạc đề một, tươi sáng, lưu loát... khi Kim Trọng xuất hiện ở cuối cuộc du Xuân.

Trong thi phẩm KIM VÂN KIỀU của Nguyễn Du, đây là phần duy nhất có phong vị cuộc sống tươi vui trọn vẹn. Chúng tôi đã cố gắng diễn dịch ra bằng âm nhạc.

Nhạc Phẩm

Minh Họa Truyện Kiều Phần Hai

(Theo thơ Nguyễn Du)

Bố cục, Giai điệu, Tiết điệu của Phạm Duy

Hoà âm, Phối khí của Duy Cường

Giọng hát của Ái Vân, Thái Hiền, Duy Quang, Tuấn Ngọc

Giọng ngâm của Thanh Ngoan, Thảo Hiền (Hà Nội).

*

Tôi đã khởi sự soạn ngay PHẦN HAI của **Minh Họa Kiều** trong khi đi lưu diễn tại Âu Châu vào tháng 7, 1997 (Tôi còn nhớ những đoạn đầu được soạn tại nhà anh Đoàn Xuân Kiên ở London). Với sự phân đoạn đã phác họa xong xuôi, phần này có thể được kết thúc ngay nhưng vì Duy Cường phải theo vợ về làm việc tại Việt Nam cho nên tôi đành phải đợi tới năm 2000 mới hoàn thành nó. Và lại, tôi cũng không thấy cần phải tung ra PHẦN HAI ngay, hãy để cho PHẦN MỘT tung hoành một thời gian đã.

PHẦN HAI đã dần dà được soạn xong vào đầu năm 2001, đã được Duy Cường hoà âm, phối khí, thu thanh... và được ra mắt người yêu nhạc vào ngày Chủ Nhật 9 December 2001 tại Phòng Sinh Hoạt của toà soạn báo NGƯỜI VIỆT do nhà báo Đỗ Ngọc Yến chủ tọa.

Sau đây là tác phẩm với những lời dẫn giải...

PHẦN HAI Kiều Gặp Kim Trọng

Minh Họa Truyện Kiều gồm 4 Phần. Phần Một là phần Kiều gặp Đạm Tiên, tức là gặp số phận mình, số phận của những người tài hoa bạc số. Phần Hai là phần Kiều gặp Kim Trọng, nghĩa là gặp tình yêu, nhưng là tình yêu không trọn vẹn. Từ khi nhớ nhung nhau, đi tìm nhau cho tới khi gặp nhau, tỏ tình với nhau... đôi người tình này không hề được cụ Nguyễn Du cho phép nắm tay nhau, kề vai nhau, ôm hôn nhau... Thật là khó cho tôi quá, trong việc diễn tả cảnh ái tình này ra bằng âm nhạc. Tôi đành phải soáy vào việc biểu lộ tài hoa của Nàng Kiều, khi đánh cho Kim Trọng nghe. Bốn khúc nhạc mà cụ Nguyễn Du chỉ cho chúng ta 4 cái tên là : Hán Sở Chiến Trường, Tư Mã Phụng Cầu, Kê Khang Và Khúc Quảng Lăng, Chiêu Quân... thì bây giờ, với sự góp công rất đặc Lực của Duy Cường, tôi phải tạo ra bốn nhạc khúc đó. Do đó, Phần Hai không là loại nhạc tả cảnh, tả tình như trong Phần Một, mà là loại nhạc tỏ tình, nhạc tỏ tài... Là nhạc tài tình chăng ?

Đoạn **Người Đâu Gặp Gỡ Làm Chi** này là sự nhớ nhung của cả hai người sau buổi gặp gỡ mùa Xuân. Đã đành là Kim Trọng nhớ Thúy Kiều, nhưng Thúy Kiều cũng nhớ Kim Trọng, cho nên đây là một bản **song ca** :

Người Đâu Gặp Gỡ Làm Chi

(Ngâm)

Người đâu gặp gỡ làm chi ?
Trăm năm biết có duyên gì hay không ?

(Hát)

*Người đâu gặp gỡ làm chi ?
Trăm năm biết có duyên gì,
Biết có duyên gì hay không ?
Ngón ngang trăm mối bên lòng...*

*Sầu đông càng lắc càng đầy
Càng lắc càng đầy
Càng lắc càng đầy
Ba Thu dồn lại một ngày dài ghé
Mây Tần khoá kín song the
Khoá kín song the
Khoá kín song the
Bụi hồng liệ u nẻo đi về chiêm bao.
Tuần trăng khuyết, đĩa dầu hao
Tuần trăng khuyết, đĩa dầu hao
Mặt tơ tưởng mặt, lòng ngao ngán lòng.*

Buồng vắng, hơi giá như đồng
Hơi giá như đồng
Trúc se ngọn thỏ, tơ trùng phím loam
Mành Tương phát phát gió đàn
Hương gầy mùi nhớ, trà khan giọng tình.
Vị chẳng duyên nợ ba sinh
Làm chi đem thói khuynh thành trên người.
Bâng khuâng nhớ cảnh nhớ người
Nhớ nơi kỳ ngộ vội dời chân đi.
Vội dời chân đi
Vội dời chân đi
Vội dời chân đi...

Đoạn sau đây là đoạn Kim Trọng đi tìm Thúy Kiều. Tới nhà Viên ngoại thì thấy cửa đóng then cài. Rồi dạo quanh chợ thấy mái sau có nhà để trống bèn lấy điều du học để thuê :

Lơ Thơ Tư Liễu

(Ngâm)

Lơ thơ tư liễu buồng mành
Con oanh học nói trên cành mĩa mai, mĩa... mai
(Hát)
Lơ thơ tư liễu buồng mành
Con oanh học nói trên cành mĩa mai, mĩa... mai

Thâm nghiêm kín cổng cao tường
Cạn dòng lá thắm dứt đường chim bay
Mấy lần cửa đóng then cài
Mấy lần cửa đóng then cài
Dãy thềm hoa rụng biết người ở... đâu ?
Đứng đứng suốt giờ lâu
Dạo quanh chợ thấy mái sau
Có nhà Ngô Việt, buồng không để trống, người xa chưa về
Lấy điều du học để thuê
Lấy điều du học để thuê
Túi đàn cặp sách để huề dọn... sang
Có hoa, có lá, sẵn sàng
Có hiên Lãm Thúy nét vàng chưa phai
Mừng thắm chốn ấy an bài
Ba sinh âu hẩn (ư ừ) duyên trời chi đây !

Một buổi êm trời, Kim Trọng đang ngồi đọc sách thì thấy thấp thoáng bóng người bên vườn đào :

Một Buổi Êm Trời

(Ngâm)

Cách tường một buổi êm trời
Dưới cành đào có bóng người thướt tha...
(Hát)
Cách tường một buổi êm trời
Dưới cành đào có bóng người thướt tha...
Mới đứng vội lên
Xốc áo vội ra
Tức tốc chạy ra...
Hương nào man mát
Hương còn thơm ngát còn thơm ngát
Hương mùi thơm tóc
Mà người vắng tanh
Người đà vắng tanh...

Lần theo tường gấm,
Lần theo tường gấm dạo chơi
Trong vườn nhác thấy
Ai cài trên cánh...
... hoa đào, một nhành kim thoa...
Giơ tay với lấy đem về nhà
Liền tay ngắm nghía biếng ăn nằm
Thoa còn thoang thoảng (ư ừ...)
Hương trầm chưa phai...
Thoa còn thoang thoảng (ư ừ...)
Hương nồng thơm lâu
Tan sương đã thấy bóng... người
Quanh tường ra ý tìm tòi ngẩn ngơ
Có ý đợi chờ
Cách tường lên tiếng xa đưa ướm lòng

Kiều lấy cố đi tìm chiếc thoa để gặp Kim Trọng. Đây là cảnh tự tình của hai người :

Biết Đâu Hợp Phố

(Ngâm)

Thoa vàng bắt được hư không
Biết đâu Hợp Phố mà mong châu về...

(Hát)

Chiếc... thoa vàng
Bắt được ở hư không
Biết, biết đâu Hợp Phố ?
Mà, mà mong châu về...
Xá, xá gì cửa rọi
Thoa kia, nào cửa mấy mươi
Mà, mà lòng trọng nghĩa
Khinh, khinh tài xiết bao...

Đâu phải đâu, phải đâu người xa xôi
Được rày là nhờ, nhờ chiếc thoa rơi, nàng ơi !
Đâu ngờ đâu, ngờ có ngày hôm nay
Xin nàng ở lại đây
Cho tôi gạn chút niềm Tây gọi là...

Đây là đoạn tình tứ nhất :

Từ ngày ngẫu nhĩ gặp nhau
Thắm trông, trộm nhớ bấy lâu đã chôn
Xương mai như đã rĩ mòn
Lần lừa ai biết hãy còn hôm nay...
Cuốn tròn như Cuội trong mây
Đã liều một phận ôm cây dưới cầu
Tiện đây xin một hai điều
Đài gương soi đến dấu bèo cho chẳng ?

Lá thắm chỉ hồng, nên chẳng cũng phải tùy lòng mẹ cha
Nặng lòng sót liễu vì hoa
Nhưng còn thơ dại, đau mà dám thưa ?
Rày gió mai mưa, ngày xuân nào để mấy khi tình cờ,
Tình cờ mấy khi

Mối tình si, ôi mối tình si
Mối tình si, ôi mối tình si
Gắn bó một phen, rồi mai liệu tình mỗi mai liệu bài,
Liệu bài mỗi manh

Mối tình xanh ôi mối tình xanh
Mối tình xanh ôi mối tình xanh.
Buổi mới lạ lòng, nề lòng khó thể cầm lòng cho đang.
Quần tử đa mang, một lời vàng, tạc đá vàng thùy chung.
Như cỏi tấm lòng, giờ kim hoàn với khăn hồng trao tay...
Như cỏi tấm lòng, giờ kim hoàn với khăn hồng trao tay...
Trăm năm cũng từ đây
Trăm năm cũng từ đây
Của tin này một chút này làm ghi
Sẵn tay khăn gấm
Sẵn tay quạt quỳ
Với cành thoa đó tức thì đổi trao.

Một lời vừa gắn tất giao
Mái sau dường thấy xôn xao,
xôn xao tiếng người,
xôn xao tiếng người...

Lá rụng hoa rơi
Lá rụng hoa rơi
Chàng về viện sách
Nàng dờn lầu trang
Lá rụng hoa rơi
Lá rụng hoa rơi
Lá rụng hoa rơi
Lá rụng hoa rơi
Lá... rụng... hoa... rơi !

Sau buổi gặp gỡ, trao tặng nhau kim hoàn với khăn hồng, Kiều lại qua nhà Kim Trọng tự tình :

Đá Biệt Tuổi Vàng

(Ngâm)

Từ phen đá biệt tuổi vàng
Tình càng thắm thiết dạ càng ngán ngơ...

(Hát)

Từ phen đá biệt tuổi vàng
Tình càng thắm thiết dạ càng ngán ngơ
Dạ càng ngán ngơ...
Nhà lan thanh vắng có một mình
Ngẫm cơ hội ngộ đã dành cho thiếp hôm nay
Đồ ăn thức uống sẵn bày
Gót sen thoăn thoắt dạo ngay mái tường.
Bên vườn hoa có tiếng vàng
Bên cành hoa thấy có chàng
Có chàng đứng trông
Thì xin mở khóa động đào
Đường tình dẫn lối đi vào Thiên Thai
Mặt nhìn mặt càng thêm tươi
Lời vạn phúc lời hàn huyên
Cùng sánh vai về
Cùng sánh vai về
Cùng sánh vai về
Cùng sánh vai về
Về chôn thư hiện
Giấy hoa tiên câu thề nguyện

Giấy hoa tiên câu thề nguyện
Lòng xuân phơi phới
Lòng xuân phơi phới
Lòng xuân phơi phới
Chén xuân ngà
Chén xuân la đà
Anh hoa phát tiết ra ngoài
Nghìn thu bạc mệnh một đời tài hoa
Trông người lại ngấm đến ta
Một dày một mỏng biết là có nên
Thưa rằng giải cấu là duyên
Xưa nay nhân định thắng thiên cũng nhiều
Ví dù giải kết đến điều
Thì xin vàng đá mà liều với thân

Rồi chẳng tiện tiện ngồi lâu
Ngày thật ngắn chẳng đầy gang
Nàng kíp ra về
Nàng kíp ra về
Nàng kíp ra về
Nàng kíp ra về
Về chốn phòng the
Thấy hai thân chưa về nhà
Thấy hai thân chưa về nhà...

Trở về nhà, thấy cha mẹ chưa về, Kiều lại qua nhà Kim Trọng một lần nữa :

Vườn khuya băng lối
Vườn khuya băng lối
Vườn khuya băng lối
Tới nơi chàng
Tới ngay nơi chàng

Sinh đang trong giấc mơ vùi
Dường như nửa tỉnh, nửa vờ mộng mơ
Chân nàng động tới giấc khuya
Ngờ rằng mộng đẹp đã về với xuân

Thưa rằng khoáng vắng một phen
Yêu hoa nên phải thức đêm đi tìm
Xiết mừng làm lễ rước vào
Đài sen ngồi sáng cảnh đào ngát hương

Hai người thề nguyện :

Tóc mây một món
Đây dao vàng nâng lên
Trắng vàng vặc soi
Với những lời song song
Tóc tơ một chữ
Mãi khắc vào trăm năm
Tóc mây một món
Đây dao vàng chia đôi
Như chuyện tình xưa
Nếu có phải lìa xa
Nếp mặt mày hoa
Xin dâng phụng Quân Vương
Xin phụng Quân Vương...

Bây giờ thì chúng tôi xin phép được chuyển qua Phần Đoạn Hai, với cảnh Kiều đánh đàn cho Kim Trọng nghe.

Ca khúc số 6 : Hán Sở Tranh Hùng là bản nhạc đầu trong bốn bài mà Nguyễn Du tiên sinh chỉ cho

ta 4 đầu đề.

Trong bài này, ngoài phần diễn tả cảnh chiến trận do Duy Cường phóng tác một cách tuyệt vời, tôi có ý đưa vào đây triết lý của Nguyễn Du trước hiểm họa của loài người là chiến tranh :

*Trải qua một cuộc binh đao
Đống xương vô định đã cao bằng trời...*

Tôi cũng không quên dùng câu châm ngôn nhất tướng công thành vạn cốt khô... và dùng điển tích về tiếng sáo Trương Lương để làm tăng ý nghĩa của bản nhạc.

Hán Sở Tranh Hùng

(Ngâm)

*Khúc đầu Hán Sở chiến trường
Nghe ra tiếng sắt tiếng vàng chen nhau.*

(Hát)

*Rằng nghe nổi tiếng cầm đài
Nước non luống những lắng tai Chung Kỳ,
Lắng tai Chung Kỳ...*

Kiểu trả lời :

*Tài mọn sá chi, tài mọn sá chi
Đã lòng dạy đến, dạy thì phải vâng ... Vâng !
So dân dây vũ... so dân dây văn...
Bốn dây to nhỏ... theo vắn cung Thương*

*Khúc đầu Hán Sở chiến trường
Nghe ra tiếng sắt tiếng vàng chen nhau
Trải qua nhiều cuộc binh đao
Đống xương vô định đã cao bằng trời
Hán Sở tranh hùng Lưu Bang Hạng Võ
Tranh, tranh nhau thiên hạ
Gây nên cảnh chiến trường
Trong tiếng sắt tiếng vàng
Có nghe tiếng lòng người dân lâm than ?
Những đại anh hùng
Lưu danh vạn kiếp
Sẽ, sẽ có mấy ai ?
Nhớ tới đám dân lành
Ôi nhất tướng công thành
Là xây trên đống vô vàn cốt khô !
Sắt chọi với đồng
Gươm nghênh ngọn giáo
Trong giao tranh tới bờ
Thân rơi ngập chiến hào
Thương biết mấy xác người
Dẫu da sắt mình đồng cũng phải rơi
Khiến kẻ anh hào
Nghe Trương Lương thổi sáo
Tiếng sáo giữa chiến tranh
Nhắc mái ấm gia đình
Ôi tiếng sáo thanh bình
Làm cho quân sĩ không đành giết nhau...*

Khúc 6, bài thứ hai : **Tư Mã Phụng Cầu**... Vào đời Cảnh Đế nhà Hán, Tư Mã Tương Như là người đa tài, văn hay, đàn giỏi. Được Trác Vương Tôn mời tới nhà dự tiệc, Tương Như biết được con gái gia chủ là Trác Văn Quân là người xinh đẹp, sớm góa chồng, thích nghe nhạc... nên đàn và hát bản Phụng Cầu Hoàng, tức là con chim phụng trống bay tìm con chim phụng mái. Văn Quân đứng nghe trộm và đem lòng yêu mến Tương Như. Rồi Nàng sẽ bỏ nhà đi theo Tư Mã Tương Như.

Tư Mã Phụng Cầu

(Ngâm)

*Khúc đầu Tư Mã Phụng
Nghe ra như oán như sầu phải chăng ?.*

(Hát)

*Nhạc là nỗi lòng Tư Mã xưa
Dạo đàn cho người trong giấc mơ
Phụng hè Phụng hè bao tháng năm
Tìm Hoàng tìm Hoàng nơi bốn phương
Chim bay biển Bắc Đi tìm biển Đông
Chim bay biển Tây Đi tìm biển Nam
Bao giờ, bao giờ ta thấy nhau
Bao giờ, bao giờ ta thấy nhau
Văn Quân nàng ơi Văn Quân nàng ơi
Tuy trong gang tấc Mà như nghìn trùng
Cho ta gặp gỡ Xây tổ uyên ương
Phụng hè Phụng hè quy cố hương
Phụng hè Phụng hè quy cố hương ...*

Khúc 8, bài thứ ba : **Kê Khang Và Khúc Quảng Lăng**, kể lại truyện đời Ngụy ở bên Tàu, có một người khách lạ, giỏi đàn, giỏi vẽ tới kết bạn với Kê Khang. Người đó dạy cho Kê Khang một bản nhạc nhan đề Quảng Lăng, nhưng dặn Kê Khang là không được truyền cho ai cả. Về sau, Kê Khang bị giết, cho nên không còn ai được nghe bản nhạc lưu loát như nước chảy, nhẹ nhàng như mây trôi này nữa.

Này Khúc Kê Khang

(Ngâm)

*Hay, hay thật là hay
Nhưng nghe ra ngậm đắng nuốt cay thế nào*

(Hát)

*Hay, hay thật là hay
Hay, hay thật là hay
Nhưng nghe ra ngậm đắng nuốt cay thế nào
Nuốt cay thế nào...*

Nhớ ơ ơ xưa

Có người khách lạ à a,

Khách lạ à a tới nhà của Kê Khang

Giỏi ý y y đàn, giỏi ý y y họa,

Đôi bên tương ư ư ư đắc,

Đôi bên tương ư ư ư phùng.

Khách ý y y chơi khúc nhạc nước chảy ý y,

nước chảy ý y khúc nhạc, nhạc mây trôi

Nhạc ý y y này, nhạc ý y y này,

Kê Khang học ú ư học lấy,

Nhưng không được truyền cho ó o ó ai.

Tiểu y tiếu y thay, khúc nhạc nước chảy ý y,

Khúc nhạc ý y nước chảy mây trôi

Nhạc ý a thanh bình, nặng ý a nặng tình

Quê hương yêu ý y yêu dấu,

Quê hương huyền thoại như ú ư mơ.

Tiểu y ý y thay, khúc Quảng Lăng ấy,

Khúc nhạc lên non, khúc nhạc theo suối theo suối

Đã ý y thất truyền, đã ý y thất truyền

Vì Kê Khang bị ý y bị giết, suối vàng đem ý y y theo...

Mới ý y y hay những kẻ hiền ngoan

Hát nhạc bình an giữa thời binh biến, chinh chiến

Kẻ ý a có quyền thường ý a cay nghiệt

Thì ca nhân phải y phải y chết,

Nên đời không mấy khi ấm êm...

Khúc 9, bài thứ tư : **Chiêu Quân**, kể truyện một trong 3000 cung nữ đời Hán, vì không chịu đút tiền cho họa sĩ Mao Diên Thọ nên bức chân dung của nàng có thêm một nốt ruồi sít chông và do đó, khi coi tranh, Vua Hán không dám vờ nàng vào hậu cung. Khi Vua gả Nàng cho Chúa Hung Nô để khỏi bị gây hấn, trước khi theo sứ giả ra đi, Nàng vào bái yết thì nhà vua mới trông rõ mặt ! Nhưng đã quá chậm... Chiêu Quân phải cùng đoàn lạc đà đi qua một bãi sa mạc để tới đất Phiên. Xin quý vị chú ý tới cảnh sa mạc trụi xa vắng, đoàn lạc đà gập gù đi trên bãi cát, có tiếng đàn tỳ bà của Chiêu Quân nhớ thương quê hương, nhớ thương cha mẹ... và trách móc nhà Vua. Khi tới đất Phiên, Chiêu Quân sẽ dùng giây lụa để thắt cổ tự vẫn, cho khỏi thẹn nhan sắc giữa nơi Phiên Đình... Xác Nàng sẽ được đưa về quê nhà.

Chiêu Quân Cống Hồ

(Ngâm)

*Quá quan một khúc tỳ bà
Một rằng luyến mẹ cùng cha*

(Hát)

*Chiêu Quân chẳng được vua mời
Vi nàng không chịu đút, đút tiền cho người vẽ tranh
Trong bầy mỹ nữ hậu cung
Hán Vương đã chọn Chiêu Quân để cống Hồ...*

*Quá quan một khúc tỳ bà
Một rằng luyến mẹ cùng cha
Hai là luyến Chúa, ba là luyến quê,*

*Luyến quê hương, luyến Quân Vương, luyến gia đường...
Quá quan một khúc ngâm ngùi
Gấm thương mình đã lạc loài
Quân Vương dù thấy mặt rồi
Vẫn đem hương vẫn đem sắc hiến cho người ở ngoại bang.*

*Quá quan này khúc từ ly
Gió lên miền sa mạc xa
Lạy Mẹ lạy Cha, tình xưa nghĩa cũ
Thiếp ra đi với đau thương chốn âm u tới mịt mù...*

*Quá quan này khúc buồn tênh
Quá quan để tới Rợ Phiên
Lựa màu trong trắng mượn để quyền sinh
Khỏi thẹn nhan sắc giữa nơi Phiên Đình.*

Khúc 10 : **Càng Tô Hương Nồng**, với Kim Trọng vì say rượu, say nhan sắc hay say tài hoa của Kiều mà : *nghe trong âu yếm có chiều lả lơi...* lập tức bị Kiều chinh ngay : *đã cho vào bực bố kinh* mà lại ra tuồng *trên bệch trong dẫu*, nghĩa là đã coi Nàng như vợ hiền tương lai, quần vải khăn gai, mà còn giở trò dâm đảng như trai gái trên bãi dàu sông Bộc thì con người ấy ai cầu làm chi?... Kiều làm cho Kim Trọng càng thêm kính nể...

Trong Như Tiếng Hạc

(Ngâm)

*Trong như tiếng hạc bay qua
Đục như tiếng suối mới sa nửa vời
(Hát)*

*Trong như tiếng hạc bay qua
Đục như tiếng suối mới sa nửa vời
Tiếng khoan như gió thoảng ngoài
Tiếng mau xầm xập như trời đổ mưa
Ngọn đèn khi tỏ khi mờ
Khiến người ngồi đó cũng ngơ ngẩn sầu
Khi tựa gối khi cúi đầu
Khi vò chín khúc khi chau đôi mày
Lựa chi cung bực u sầu
Rầu lòng mình cũng nao nao lòng người !
Rằng quen mắt nét đi rồi
Buồn vui thôi cũng tính trời đã cho
Rằng quen mắt nét đi rồi
Tẻ vui thôi cũng do trời biết sao ?*

Khúc 11 : **Trăng Thề Còn Đó**, khúc cuối cùng của Phần Hai là cảnh hai người đang chia tay nhau thì có tiếng đập cửa, người nhà tới báo tin người chú của Kim Trọng vừa qua đời, chàng phải kíp về Liêu Dương để hộ tang. Kiều than : chưa vui xum họp đã sầu chia ly... Hai người còn dùng dằng chưa nở rời tay, thì vừng Đông trông đã đứng ngay nóc nhà... Kim Trọng phải thất yên, một gánh, vội vàng... sầu chia nửa mối, bước đường chia đôi... Họ nghĩ rằng trăng thề còn đó trợ trợ, dăm xa xôi mặt mà thừa thốt lòng... Vâng, trăng thề bao giờ cũng còn đó nhưng đã chắc rằng những cuộc tình của chúng ta trên cõi đời này sẽ còn được trọn vẹn mãi mãi hay không ?

Trăng Thề Còn Đó

(Ngâm)

*Mãng tin xiết nỗi kinh hoàng
Băng mình lên trước đài trang tự tình.
(Hát)*

*Cửa ngoài then đã mở ra
Người đem tin tới thư nhà vừa sang
Thư nhà vừa sang...*

*Độc thư xiết nỗi, nỗi kinh hoàng
Liều Dương nghìn dặm thúc đường lâm tang...
Được tin xiết nỗi kinh hoàng
Gót chân thoăn thoắt dài trang trút lời
Duyên này chưa tới mấy hồi
Duyên này chưa thấy những lời trao tơ
Vùng trăng nguyện ước còn thì
Dù rằng xa cách không hề quên đâu !
Ông Tơ ghét bỏ chi nhau
Chưa vui xum họp đã sầu chia phôi.
Ông Tơ ghét bỏ chi nhau
Chưa vui xum họp đã sầu chia phôi.
Càng thấy ngại ngùng
Vùng Đông đã tỏ nóc nhà tường hoa
Đôi hàng châu sa
Đôi hàng châu sa
Sầu chia nửa mối
Bước đường chia đôi
Bước đường chia đôi...*

*Thất yên một gánh, đành vội vàng ra đi
Cuốc kêu đầu gió và cuối trời nhận thừa
Sốt thương ngày tháng, với gánh nặng tương tư
Sốt thương ngày tháng, với gánh nặng tương tư
Gánh nặng tương tư...*

* * *

Nhân đây, chúng tôi muốn được thưa với quý vị về tính chất của nhạc phẩm mới nhất của chúng tôi. MINH HỮA KIỀU 1 và 2 này không phải là nhạc tả thực như Con Đường Cái Quan, ấn tượng như Mẹ Việt Nam, ẩn dụ như Bầy Chim Hồi Xứ hay siêu thực như Trường Ca Hàn Mặc Tử... mà nó mang tính chất MOOD MUSIC hay là AMBIENT MUSIC. Như ta đã biết, lời thơ của cụ Nguyễn Du rất là súc tích, chỉ trong có hai câu lục bát thôi, mà ta đã thấy có nhiều trạng thái khác nhau. Trong một bản Tân Nhạc thông thường, nhạc sĩ chỉ cần đưa ra một hay hai trạng thái nào đó tùy theo cảm tính của bài hát.

Bây giờ, phổ những đoạn thơ Nguyễn Du, chúng tôi cần tới nhiều yếu tố để tạo ra nhiều trạng thái, chẳng hạn phải dùng tiếng ngâm theo điệu cổ ngoài giọng hát tân thời, phải dùng tiếng đàn tranh, đàn nguyệt, đàn bầu ngoài tiếng nhạc cụ Tây Phương, phải cần phần hoà âm phối khí của Duy Cường ngoài phần giai điệu và cấu phong của Phạm Duy... tất cả tạo nên những trạng thái (MOOD) phù hợp với tình tiết của truyện thơ Kim Vân Kiều.

Chúng tôi rất sung sướng vì đã làm cho nhạc Việt Nam càng ngày càng thêm phong phú. Chúng tôi còn sung sướng hơn nữa, nếu quý vị biết rõ hơn về phần nhạc thuật, để sự thưởng thức tác phẩm được vẹn toàn.

Di Chuyển
English :
[About Nguyen Du & Kim Van Kieu](#)

Ngàn Lời Ca Khác
Lời Việt Phạm Duy

MỤC LỤC

- [1.- Nhạc bán-cổ điển Tây Phương](#)
- [2.- Dân ca thế giới](#)
- [3.- Nhạc POP Mỹ - 65-70](#)
- [4.- Nhạc POP Pháp - 65-70](#)
- [5.- Nhạc POP - Những Năm 70](#)
- [6.- Nhạc Disco, New Wave - Những Năm 80](#)
- [7.- Nhạc Khiêu Vũ](#)
- [8.- Nhạc Tình Ca - 1986-87](#)
- [9.- Nhạc Nhật - 1988](#)
- [10.- Nhạc Quốc Tế 1980](#)
- [11.- Dream'Studio](#)
- [12.- Những Năm Đầu 90](#)
- [13.- Những Năm Cuối 90](#)

[Nghe vài bài nhạc trẻ ...](#)

[EXIT](#)

Ngàn Lời Ca Khác

Classical

Nhạc Bán-Cổ Điển

- Khúc Hát Thanh Xuân [When We Were Young](#)
 Chiều Tà [Sérérata - Toselli](#)
 Vũ Nữ Thân Gầy [La Cumparsita](#)
 Dạ Khúc [Schubert](#)
 Dòng Sông Xanh [Danube Bleu](#)
 Trở Về Mái Nhà Xưa [Back To Sorriento](#)
 Mối Tình Xa Xưa [Célèbre Valse de Brahms](#)
 Sầu [Tristesse - Chopin](#)
 Hát Hiu [Millions d'Arlequin](#)
 Khúc Ca Ly Biệt [Chanson de Solvejg](#)
 Mơ Mòng [Rêverie - Schumann](#)
 Bi Ca [Elégie - Massenet](#)
 Chủ Nhật Buồn [Sombre Dimanche](#)
 Tình Vui [Plaisir D'amour](#)
 Ave Maria [Schubert](#)
 Ave Maria [Gounod](#)

Khởi Đầu

... Tôi khởi sự soạn lời ca tiếng Việt để hát với nhạc Âu Mỹ khi tôi vừa bước vào tuổi 15, 20. Khi đó, ở Việt Nam, phong trào cải lương, cải cách trong văn học nghệ thuật đã ra đời. Thơ Mới đã có mặt với những thi phẩm của Lưu Trọng Lư, Huy Cận, Xuân Diệu v.v..., đồng thời Cải Lương Nam Kỳ cũng đang dần dà xâm chiếm sân khấu của Chèo Cổ, Tuồng Cổ... Về Âm Nhạc, để thay thế cho nhạc cổ, qua những *bài ta theo điệu Tây* của các nghệ sĩ Năm Châu, Tư Chơi... một nền nhạc mới đang trong thời kỳ chuẩn bị (Nhạc Cải Cách) để sẽ tiến tới thời kỳ thành hình (Tân Nhạc)...

Trong khi các nghệ sĩ kể trên chọn nhạc bình dân Pháp để soạn lời thì tôi chọn nhạc cổ điển Âu Tây để ca hát. Loại nhạc *valse* của Johann Strauss tuy là nhạc cổ điển nhưng có bài được phổ biến dưới hình thức ca khúc phổ thông. Ngoài bài *valse* bất hủ là LE BEAU DANUBE BLEU, Johann Strauss có một bài *valse* khác cũng được nhiều người biết đến là bài WHEN WE WERE YOUNG. Tôi soạn lời ca tiếng Việt để hát chơi trong đám bạn bè. Đây cũng là lúc tôi phổ nhạc bài thơ CÔ HÁI MƠ của Nguyễn Bính tại Hưng Yên sau khi thôi học tại Trường Cao Đẳng Mỹ Thuật Hà Nội.

[Khúc Hát Thanh Xuân](#)**When We Were Young**

Ngày ấy khi Xuân ra đời
 Một trời bình minh có lũ chim vui
 Có lứa đôi, yêu nhau rồi
 Hẹn rằng còn mãi không nguôi
 Nhạc lắng hương xuân bồi hồi

*Như vì tình ai tiếng hát lên ngôi
Nói với nhau, yêu nhau rồi
Một ngày còn mới tươi môi.
Rồi nắm tay cùng nói vui
Những câu êm êm không rời vai.
Rồi lả lơi, hình dáng ai
Khuất xa biến vào nẻo khơi.
Từ đó khi xuân tái hồi
Cho bụi ngùi thương nhớ tới xa xôi.
Nhớ tới câu thương yêu người
Một ngày tuổi mới đôi mươi.*

Vào tuổi tôi, ai mới bước vào âm nhạc thì cũng đều mê nhạc cổ điển Tây Phương. Tôi có cái may là có một người anh đi du học bấy năm ở bên Pháp. Khi hồi hương, người anh mang về nhiều đĩa hát loại 78 tours, tất cả là nhạc cổ điển. Tôi đã nghe và đã thuộc lòng nhiều bài được coi như bất tử, chẳng hạn bài SÉRÉNATA của Toselli. Bản nhạc Ý đại loại này thì quá đẹp, lại có thêm lời ca tiếng Pháp rất hay, cho tới hôm nay tôi còn nhớ:

*Viens, ce soir si doux
Et l'heure est heureuse
On sent la caresse
Des mots d'amour
Qu'on écoute à genoux...*

Tôi hát bài này từ khi mới 14, 15 tuổi nhưng cho mãi tới năm 1942 hay 1943 tôi mới soạn lời Việt.

Chiều Tà Sérénata

Nhạc : Enrico Toselli - Lời Việt : Phạm Duy

*Lắng trầm tiếng chiều ngân
Nhạc đặt diu ái ân
Người ôi ! Nhớ mãi cung đàn
Năm tháng phai tàn
Duyên kiếp vẫn còn lở lão
Đã quên hết sầu chưa
Lời này là tiếng xưa
Quỳ dâng dưới nắng phai mờ
Bên gối ơ thờ
Ôi tiếng tơ tình mong chờ
Chiều êm êm đưa duyên về người
Đàn triền miên nấn tiếng sầu đời
Người hỡi !
Đến bên tôi nghe lời sao xuyên
Như chuyện thần tiên.
Niềm mơ xưa là đó
Cho ta nâng niu lời ca
Chiều mơ không gian
Hờ hững cõi Thiên Đàng
Thuyền trôi bến sông xa đừng chờ
Xin hãy lắng nghe bao lời thơ chiều tà
Nhạc chiều của chúng ta
Là câu ân ái muôn đời
Bóng đã xế rồi
Hãy nép trong lòng cõi đời.
Tình Yêu mãi mãi...*

Vào lúc đầu đời, tôi cũng như Văn Cao và các nhạc sĩ trẻ khác thường hay nói tới *cây đàn, cung đàn, tiếng đàn*. Do đó mà trong bài nhạc chiều của Toselli này, tôi nói tới *tiếng đàn triền miên nấn tiếng sầu đời*... Cũng như về sau này trong sáng tác, nếu tôi hay nói tới những buổi chiều thì đó là vì tôi bị ảnh hưởng của các bản *mở khúc, dạ khúc* của các nhạc sĩ cổ điển. Người Âu Phương dùng chữ *sérénade, sérénata* để nói lên cái *sérénité* tức là sự trầm lặng của chiều.

Thế rồi tôi bỏ nhà đi theo gánh hát rong và trước khi lên sân khấu hát nhạc cải cách để trở thành ca sĩ đầu tiên của nền Tân Nhạc thì tôi đánh guitar trong ban nhạc tiền trường (avant scène) của một

gánh hát rong có cái tên là gánh ĐỨC HUY - CHARLOT MIÊU. Ban nhạc phải tấu nhạc trong lúc hạ màn và có khi phải đệm đàn cho tài tử đánh kiếm trên sân khấu nữa... Tôi được làm quen với loại nhạc khiêu vũ (musique de danse) và soạn lời cho những bài như LA PALOMA, LA CUMPARSITA vân vân... Bài LA CUMPARSITA là một bài tango nổi tiếng trên thế giới, dù nó không phải là nhạc cổ điển nhưng tôi cũng cho vào mục này vì nó nằm trong dĩ vãng *cổ điển* của tôi và nó sẽ dẫn tới bài TÌNH KỸ NỮ mà tôi soạn về sau để ghi lại mối tình giang hồ giữa tôi và một vũ nữ:

Vũ Nữ Thân Gầy

La Cumparsita

Lời Việt : Phạm Duy

*Đàn đã khơi rồi, trong lúc đêm tàn rơi
Đàn khóc ai hoài, cho héo hon lòng tôi
Đàn nhớ nhung người, như sắc hương tàn phai
Đàn cố nuôi lời, cho giấc mơ còn lại
Ôi ! Nghe tiếng đàn réo mà thương người
Nghe tiếng cười reo xót xa đời
Nhớ nhung đau thương mà thôi
Người vũ nữ, người xưa mến thương ơi
Nhớ tới hương đêm kinh đô chưa qua đời
Nhớ tới đôi môi nụ cười
Nhớ tới xa xôi, nay đã xa rồi.
Người vũ nữ ngồi bên cốc lên men
Bát ngát hương môi cho anh say mềm
Nhịp nhàng gieo trên sàn êm
Rộn rảng nghe bao lời điên
Của khách giang hồ say triền miên.
Ta ghi cho tan vỡ trái tim này
Cho người ăn chơi nhú đôi lông mày
Ta cười cho xanh ngát kiếp lưu đầy
Cho người vũ nữ khóc tím thân gầy.
Chưa nói yêu nhau mà lòng đã đau
Chưa nói mê say mà tình đã bay
Chưa biết môi em mà hôn đã quên
Đã qua một đêm...*

Cho tới năm 1949, tôi lập gia đình với Thái Hằng ở Chợ Neio Thanh Hoá và vì Thái Thanh, lúc đó còn bé lắm, thích hát nhạc cổ điển cho nên tôi soạn lời ca cho những bài DẠ KHÚC (Schubert), DÒNG SÔNG XANH (Johann Strauss), TRỞ VỀ MÁI NHÀ XƯA (Curtiss) v.v... để cho cả hai chị em hát.

Với bài DẠ KHÚC, tôi biết rằng Schubert đã phổ nhạc một bài thơ Đức thành ra bản nhạc chiều nỗi danh này. Tôi cũng biết rằng bản dạ khúc của nhạc sĩ Đức Quốc nói thẳng vào cảnh vật và con người. Nhưng với lời Việt, với tình cảm Việt, tôi không dùng ngôn ngữ trực tiếp để nói lên cái sâu của những buổi chiều trong không gian Việt Nam và trong lòng tôi.

Dạ Khúc

Sérénade

Nhạc Franz Schubert - Lời Việt : Phạm Duy

*Chiều buồn nhẹ xuống đời
Người tình tìm đến người
Thấy run run trong chiều phai.
Về sâu của đoá cười
Tình bền của lứa đôi
Thoáng hương trong chiều rơi.
Chiều nay hát cho xanh câu yêu đời
Cho người thôi khóc thương ai
Cho niềm yêu đến bên tôi.
Chiều nay lữ ghé môi trên mi sâu
Ru người qua chốn thương đau
Cho làn nước mắt chìm sâu.*

.....
*Tình đời toả mát mau
Chiều nay là lúc đầu*

Nói cho nhau nghe đời sau.
 Nhẹ nhàng người đắm sâu
 Kể lễ chuyện kiếp nao
 Có ai chia lìa nhau.
 Một ngày đó tóc mây đã phai màu
 Có chờ ta oán trách đâu
 Có vì duyên kiếp không lâu.
 Đời sẽ thấy chúng ta sống không cầu
 Cho tình cứ úa phai mau
 Cho người cứ mãi phụ nhau.
 Dù một ngày đời sẽ vỡ tan rồi
 Người về khuất chân trời
 Nhớ nuôi cho hương một chiều
 Vương vấn đời
 (hừm.....)
 Cuộc tình vĩnh viễn xa vời
 Chỉ còn thương nhớ mà thôi
 Bóng tối buồn không lời.

Trong kháng chiến, vào năm 1946, tại Lào Kay, tôi soạn bài BÊN CẦU BIÊN GIỚI với tinh thần viễn mơ, mong được sống trong lòng người đẹp Tô Châu hay là chết bên bờ sông Danube. Mấy năm sau, tôi soạn lời cho bài DÒNG SÔNG XANH, và thấy rằng tôi không cần thiết là phải chết bên dòng sông đó. Quả là như vậy : bốn mươi năm sau, tôi thực sự tới thăm con sông Danube (và năm mươi năm sau, tôi được gặp thêm người đẹp Tô Châu):

Dòng Sông Xanh

Le Beau Danube Bleu

Nhạc Johann Strauss - Lời Việt : Phạm Duy
 Một dòng xanh xanh, một dòng tràn mộng mênh
 Một dòng nồng ý biếc, một dòng sâu mấy kiếp
 Một dòng trời sao xuyên, một dòng tình thương mến
 Một dòng còn quyến luyến, một dòng nhớ
 Quay về miền đời lúc mơ huyền
 (HẾT ở đây)

Ánh dương lên xôn xao, hai ven bờ sông sâu
 Cười ròn tiếng người, đẹp lòng sớm mai.
 Những cô em tươi môi ngời giắt yếm yên vui
 Thả ý thắm theo người chớ gió về xuôi.
 Hát vang lên cho vui, cô nàng ngồi bên tôi
 Đời là khúc nhạc, đời là tiếng thơ
 Nước sông reo như ru cuộn cuộn sóng trôi xa
 Là tiếng hát mơ hồ mời đón lòng ta.
 Sông về sông dào dạt ý
 Hát tang bồng theo tàu mà đi
 Ai giang hồ sau ngàn hải lý
 Lỡ tình duyên nơi đâu đó ghé qua kinh kỳ.
 Ôi, mắt em hoe như mây chiều rơi, rơi vàng lòng đời.
 Ôi, mắt em xanh như đêm dài, để người quên kiếp mai.
 Sông về, sông cười ròn tiếng
 Yêu mối tình bên bờ Thành VIENNE.
 Đôi giang hồ quay về bờ bến
 Ngỡ mình vui trong ánh sáng muôn sao Thiên Đàng.
 Ngày ấy, có tiếng ai khoan hò thuyền về.
 Ngày ấy, có dáng em soi dòng chiếu hè.
 Ngày ấy, có tiếng ta hát gọi tình về
 Nước sông miên man trôi đi.
 Ngày ấy, lúc đến với em một lời thề.
 Ngày ấy, lúc nói với em một chuyện gì.
 Ngày ấy, lúc vui cuộc sống nhịp tràn trề
 Nước sông miên man trôi đi.

A á a a a a a a ! Em ơi ! Em ơi ! Yêu đi !

A á a a a a a a ! Có sóng nước trên sông ghi.
 A á a a a a a a ! Em ơi ! Em ơi ! Ra đi !
 A á a a a a a a ! Nước cũ đón đưa về...

Bài BEAU DANUBE BLEU còn có một đoạn sau rất hay mà tôi có soạn lời Việt. Tiếc rằng khi Thái Thanh-Thái Hằng và ban Thăng Long lắng xê bài này, họ đã không hát đầy đủ tất cả lời ca:

Người ơi ! Ánh trăng rụng không tới nước.
 Vì đêm rét mướt, dòng sông lắng câm.
 Người ơi ! Giúp nhau mở đôi mắt ướt
 Ngắm cầu nhớ sông im cúi gằm.
 Đi về đâu ? Đi về đâu ?
 Nước lặng khô cứng đờ.
 Màn tang buông tuyết phủ.
 Người ơi ! Đi về đâu ?
 Kiếp tù đầy nước giá
 Xót thương cho cây khô nghèo.
 Rồi đàn chim xanh từ trời thanh về vờn quanh.
 Gió Đông chết ngoài sông mới, mùa Xuân tới.
 Ai mơ hồ ngủ kỹ, mau ra đời.
 Bông hoa đầu rụng rơi trên sông xanh lơ.
 Đi ! Ta đi, cùng đi theo sông, vờn sóng nước biếc.
 Theo nhịp sóng vui tung bồng.
 Sông vi vu ù u... vui nghe tàu hú... u hú.
 Sẽ đưa ta đi nơi xa mờ
 Cùng đi, vào Thương với Nhớ.
 (trở lên đầu để HẾT)

Bản ca nổi danh của nước Ý là BACK TO SORRIENTO cũng được tôi soạn lời Việt với cái tên TRỞ VỀ MÁI NHÀ XƯA tại Chợ Neó, Thanh Hoá. Lời ca nói lên phần nào sự mệt mỏi của con người trong kháng chiến, mơ tới ngày được trở về với cái bình thường của mình. Bài này có thêm chút không khí Bồ Tùng Linh vì tôi là người Á Đông:

Trở Về Mái Nhà Xưa

Back To Sorriento

Nhạc : E. Curtiss - Lời Việt : Phạm Duy
 Về đây khi mái tóc còn xanh xanh.
 Về đây với màu gió ngày lang thang
 Về đây xác hiu hắt lạnh lùng.
 Ôi lãng du quay về điều tàn.
 Đâu tiếng đàn ngoài hiên mưa ?
 Và đâu bướm tơ, vui cùng mùa ?
 Một mùa Xuân mới, mắt em nắng hào hoa.
 Về đây nghe tiếng hú hồn mê oan.
 Về đây lắng trầm khúc nhạc truy hoan.
 Về đây nhé ! Cầm xong chiếc thuyền hồn
 Ôi thoáng nghe dây lòng tiếc đờn.
 Mái tóc nhà lưu luyến vật trắng xanh.
 Nếu mưa về yêu lấy hạt long lanh.
 Chờ mong nắng cho tươi đời xuân xanh.
 Người xa vắng biết đâu nắm nhà buồn
 Đốt ánh đèn in bóng vào rêu xanh.
 Sẽ thấy cười tan vỡ hồn đêm thanh.
 Và nghe thấy kiếp xưa bước nhẹ về
 Đang khóc than trên đường nẻo nề.
 Thôi nhé đừng hoài âm xưa
 Giọt mưa đã gieo trên thềm nhà
 Người ngồi im bóng
 Lắng nghe thán ngày qua.

Cũng trong thời gian này, tại Chợ Neó, Thanh Hoá, tôi soạn thêm những bài như MỐI TÌNH XA XƯA (Brahms), SẦU (Chopin), HẮT HIU (Les Millions d'Arlequin) v.v... là những bản nhạc cổ điển

đã ám ảnh tôi từ khi tôi chưa bước chân vào nghề ca hát. Trần Dạ Từ, người chủ trương nhà xuất bản THƯƠNG YẾU về sau có ấn hành một nhạc tập nhan đề MƯỜI BỐN BẢN TÌNH CA BẤT TỬ với những bài lời Việt đó. Theo tôi, MỐI TÌNH XA XƯA là một mối sầu man mác, toả ra ngoài.

Mối Tình Xa Xưa

Célèbre Valse De Brahms

Lời Việt : Phạm Duy

Trong chiều dần im hơi

Người ngồi thương nhớ bao ngày vui

Một ngày xưa cũ, đời còn đương tơ

Là ngày hai đứa chúng ta còn thơ.

Chiều hè êm du, tràn ngập hương mơ

Cuộc tình đôi lứa như bài thơ

Gần người yêu dấu, mộng về xôn xao

Và hồn như cát cánh bay về đâu

Lời thề bên nhau, tình nồng đêm thâu

Cả một vùng sao làm tròn duyên nhau

Người từ phương nao ?

Trở về cho ta hết u sầu.

Yêu người là không nguôi

Trầm mình trong thú đau thương người ơi

Cuộc tình duyên cũ, dù thời gian qua

Mà lòng thương nhớ vẫn chưa hoen mờ.

Chiều buồn không đâu

Ngậm ngùi thương nhau

Đời vì trời mau mà đành quên sao

Trở về cho hoa không phai màu

Yêu người là không nguôi

Sầu tình chan chứa trong chiều rơi

Nhạc lòng êm ái dù đời tàn phai

Mà còn mãi mãi ngân trong đêm dài.

... trong khi, bài TRISTESSE của Chopin, theo tôi nghĩ, nói lên mối sầu nội tâm.

Sầu

Tristesse

Nhạc : Frederic Chopin - Lời Việt : Phạm Duy

Vương sầu nơi nao

Ý thấm tàn mau

Chưa nguôi yêu dấu

Mắt đã hoen màu thương đau,

Khóc lúc đêm thâu

Ôi tiếng lòng lơ lảo đón làn nước mắt ngày nào.

Khúc tình đầu, hẹn về sau.

Lắng về môi xưa, bỗng thấy buồn đưa

Xa xôi là nhớ, lúc duyên ra đời trong mơ

Tiếng hát đương tơ

Ta muốn níu em về với dòng châu

Ta hướng hết u sầu đến đời sau

Ta muốn tìm mau tới cõi nào nương náu.

Cho ta vùng sao, giá bằng như niêm đau

Xót xa như tình mới

(Khóc cười cho)

Tâm hồn lên khơi,

Sẽ thấy sầu nguôi

Cho ta tìm tới kiếp vô biên chẳng tàn phai

Cất tiếng qua đời.

Ta sẽ thoát linh hồn giữa nẻo xa

Ta hoá kiếp nên lời hát bài thơ

Ta biến thành tâm tư mối tình tan vỡ

Cho ta thành mơ

Sống yên trong nghìn thu

*Vắng tanh như đời gió
Đắm trong tình cũ
Bóng ta còn nhớ
Thiên thu sầu u.*

Tôi cũng thích nhạc opera và do đó thích bài LES MILLIONS D'ARLEQUIN. Tôi đã quên hẳn bài này, gần đây tôi qua Pháp chơi và gặp lại cô Khanh cùng đi kháng chiến với tôi ở Bình-Trị-Thiên thì cô này chép ra cho tôi lời ca tiếng Việt mà tôi đã soạn khi còn ở Thanh Hoá trong năm 1948, tạm gọi là:

Hắt Hiu

Les Millions d'Arlequin

Nhạc Ý - Lời Việt Phạm Duy
*Chiều nay khi khói lam mờ buông
Suối thu rơi đầy nguồn, hương gầy giờ buồn.
Nhạc lên sao hắt hiu chìm xuống
Vì một ai đang nảo nuột, nhớ thương
Trôi ven bờ thùy dương bóng xế ngày tàn
Sẽ tan đi cung nhạc vàng cho vừng trăng tàn.
Hương mây chiều còn rơi trắng xóa nẻo đường
Chỉ còn tình thương tràn dâng
Lòng người ru trong chiều vương.*

.....
*Gió không buồn hôn lá trên con đường xưa
Nước không còn soi bóng đôi hoa thờ ơ, ớ ớ ở
Ta lặng nghe cánh chim đang về nơi tổ êm đêm
Mặc cho chim xuống bóng đêm.
Chiều hắt hiu nay không còn buông rơi
Người vẫn mang theo niềm yêu dấu.*

Bỏ vùng Việt Minh về Hà Nội rồi đi thẳng vào sinh sống ở Saigon, tôi vẫn tiếp tục soạn lời ca cho nhạc cổ điển, dù tôi cũng rất bận bịu với những bài TÌNH CA QUÊ HƯƠNG của chính mình. Khi soạn lời ca cho bài CHANSON DE SOLVEIJ trích ra từ một đại-bi-kịch của Grieg, tôi chưa hề biết đến gió đêm tuyết lạnh của vùng Bắc Âu ra sao, nhưng tôi đã đưa vào lời ca những ý tưởng mà tôi đã nhét vào những bài hát siêu hình như bài LỬ HÀNH cũng được soạn ra trong lúc này.

Khúc Ca Ly Biệt

Chanson De Solvejg

Nhạc Grieg - Lời Việt Phạm Duy
*Hồn Xuân vừa tàn hơi
Hay nắng ảm lung linh qua đời
Nghe lá biếc hơi thu rơi ngang trời.
Người yêu dù xa xôi
Xin nhớ tới quê hương u hoài
Nghe gió tuyết đêm đông đang trông vời.
Một lần người đưa tiễn nhau
Như vẫn câu lời hứa năm nào
Đắm thắm cho vui lòng nhau.
Cuộc đời từ trong chiếc nôi
Đã quay về cùng với gió bụi
Về chốn không tên xa xôi.
Người đi về mai sau
Nghe khóc lóc xe tang đưa sầu
Nghe bóng xế khăn xô bay ngang đầu.
Người đi vào không gian,
Nghe oán trách đau thương vô vàn
Nghe tiếng hát êm êm du linh hồn.
Người về dần trong cõi mơ
Như lúc nào vừa mới ra đời
Chào đón xuân tươi ngày mới
Cuộc đời từ trong chiếc nôi
Đã quay về cùng với gió bụi*

Về chốn không tên xa xôi.

Với cái đĩa soạn lời Việt cho nhạc cổ điển, tôi lợi dụng thời gian qua Pháp học nhạc để đi tìm mua những bản mà tôi thích. Trước đây, khi còn ở Chợ Neó tôi rất thích bài RÊVERIE của Schumann. Khi soạn lời Việt, tôi mừng tưởng nhạc sĩ nhìn những chòm sao để mà mơ mộng. Tôi chơi chữ: *vòm sao - vì sao - dù sao - mà sao...*

Mơ mộng

Rêverie

Nhạc : R.Schumann - Lời Việt : Phạm Duy
*Chiều rơi từ nơi nào xa vắng cũ
 Bóng đêm về đó, trời sầu tưởng nhớ
 Và lòng nặng mong chờ.
 Ngồi im nhìn lên vườn sao lấp ló
 Có muôn ngàn sao lững lờ
 Có ai run trong xa mờ.
 Người xưa về đâu từ khi lá úa ?
 Biết nhau chiều đó, trở về đường cũ
 Rồi biệt ly không ngờ.
 Người ơi ! Phải chăng lạc trong cánh gió ?
 Đến bên đàn trăng tím mù
 Hoá thân ra sao mơ hồ.
 Vì sao lia nhau để theo kiếp số ?
 Cách xa nhiều quá
 Nhờ đêm chiếu cho thêm mịt mù.
 Dù sao người trên trời cao vẫn nhớ
 Biết duyên bạc số
 Mà sao vẫn chưa quên tình hò.
 Đột nhiên hạt sao rụng như cánh lá
 Thấy tinh cầu ngã
 Tưởng là người cũ, là người của mong chờ.
 Tình ta hoà theo vết sao bờ ngõ
 Tới nơi mơ hồ có một trời hoa
 Suốt một đời mơ ước thành tình ta.*

Tại Pháp tôi soạn lời cho bài ÉLÉGIE của Massenet. Bài này có lời tiếng Pháp rất hay:

Bi Ca

Élégie

Nhạc : Massenet - Lời Việt : Phạm Duy
*O doux printemps d'autrefois
 Vertes saisons, vous avez fui pour toujours.
 Je ne vois plus le ciel bleu
 Je n'entends plus le chant joyeux des oiseaux.
 En emportant mon bonheur
 O bien aimée, tu t'en es allée
 Et c'est en vain que revient le printemps.
 Oui, sans retour avec toi
 Le gai soleil, les jours riants sont partis.
 Comme en mon coeur, tout est sombre et glacé
 Tout est flétri pour toujours.*

.....
*Về đâu ơi hồi bóng dáng ngày Xuân
 Có đôi tình nhân,
 Tóc xanh, và yêu mới một lần.
 Đâu ơi hồi những lúc trời thanh
 Có em và anh
 Lắng nghe loài chim hát tình trinh.
 Đâu những tiếng nói lời ân ái
 Người yêu dấu ơi ! Xa vắng thôi !
 Khi lúta đôi đã tan vỡ rồi
 Xuân sáng ngời chẳng tái hồi.
 Ôi hồi ánh nắng ấm trời mai*

*Tiếng em cười vui
 Đã như chìm sâu tít mù khơi !
 U tối lòng tôi, giá lạnh ơi !
 Trái tim này
 Theo với chuỗi ngày
 Tàn rụng, rơi bay...*

Trong thời gian du học ở Pháp (1954-1955), tôi rất yêu những ca khúc của một tài hoa *sóm nở chóng tàn* là Nicole Louvier và có soạn lời ca tiếng Việt cho bài SI TU ME DÉLIVRERAS của nàng. Rất buồn là tôi đã quên rồi. Nhưng tôi nhớ là đã vì nàng mà tôi soạn lời cho một trong những bài nhạc tình buồn nhất của thế giới. Đó là bài SOMBRE DIMANCHE, được phỏng tác từ nhạc dân ca cổ của nước Hung Gia Lợi. Bài này có hơi nhạc rất gần gũi với hơi nhạc của Nicole Louvier. Người đời có tạo một huyền thoại về bài CHỦ NHẬT BUỒN phỏng tác từ nhạc bohémien này, nói rằng đã có người tự tử khi nghe bản nhạc...

Chủ Nhật Buồn

Sombre Dimanche

Nhạc : Seress Rejso - Lời Việt : Phạm Duy

*Chủ nhật buồn, đi lê thê
 Cầm một vòng hoa đê mê.
 Bước chân về với gian nhà,
 Với trái tim cùng nặng nề.
 Xót xa gì ? Oán thương gì ?
 Đã biết nuôi hương chia ly.
 Chót say mê đã yêu thì
 Dẫu vô duyên còn nặng thê.
 Ngồi một mình, nghe hơi mưa,
 Mặc lệ tràn câu thiên thu.
 Gió hiên ngoài nhắc một loài
 Để dun hoài du thương du.
 Du hồi du hồi !*

*Chủ nhật buồn, tôi im hơi
 Vì đợi chờ không người ngoài.
 Bước chân người nhớ thương tôi,
 Đến với tôi thì muộn rồi !
 Trước quan tài, khói hương mờ
 Bốc lên như vạn ngàn lời.
 Dấu qua đời, mắt tôi cười
 Vẫn đắm chiêu nhìn về người.
 Hồn lìa rồi, nhưng em ơi,
 Tình còn nồng đôi con người,
 Nhắc cho ai biết cuối đời
 Có một người yêu không thôi
 Du hồi du hồi !*

Sau thời gian du học ở Pháp về, tôi tiếp tục soạn lời ca cho nhạc cổ điển. Soạn cho riêng mình, không do nhu cầu của ai cả...

Plaisir d'amour ne dure qu'un instant, chagrin d'amour durera toute la vie... Đó là lời Pháp của bài PLAISIR D'AMOUR (Martini). Tôi soạn bài TÌNH VUI trong đó lại thấp thoáng chút tình sâu như trong những tình khúc của riêng tôi sau này:

Tình Vui

Plaisir d'Amour

Nhạc : Giovanni Martini - Lời Việt : Phạm Duy

*Tình vui đôi lứa
 Khi đến thấp thoáng như giấc mơ
 Tình sâu rồi buông rơi lững lờ
 Ôi đắng cay thiên thu !
 Ngày Xuân ấy
 Đây một hoàng hôn khoác áo sương chiều mờ.*

Này một bàn tay, ta uống cho mê say đời ta.
Niềm vui thơ ấu
Xin nhớ thoáng không thương tiếc nhau
Tình sầu rồi gây bao tiếng cười
Oán trách nhau suốt đời.

.....
Nhớ mái tóc xưa
Hương cũ bát ngát giữa giấc mơ
Tôi nhớ một đêm
Ngồi im nhìn em xoã mái tóc êm đêm.
Và thuyền hồn như lưu luyến
Thuyền nhẹ nhàng trôi trên sóng mơ huyền.
Nhớ đến lúc đêm dần tan.
Bóng em hắt hiu chìm với tiếng than.
Còn vui giấy lát
Xin hát khúc ca (a) tái sinh.
Rồi buồn về mai sau
Nhớ đèn duyên với câu ân tình.

Người Việt yêu nhạc dù là ngoại đạo nhưng thường rất thích hát và thích nghe nhạc Công Giáo trong dịp Lễ Giáng Sinh. Tôi đã soạn những lời ca cho các bài AVE MARIA của Schubert và Gounod thuộc dòng nhạc cổ điển.

Ave Maria Schubert

Lời Việt : Phạm Duy

Dâng về Mar-i-a

Đây những linh hồn đầy ưu tư
Khép nép trong lòng Mẹ, ôi hết ưu phiền
Đàn con xin Mẹ âu yếm nói cho lành duyên.
Hãy ban cho hương đời đã tan vỡ trong ngày qua
Và đưa tới nơi mơ hồ.
Mẹ ôi ! Sancta-a Mar-i-a.
Lòng con run lên vì nghe tiếng chuông xa xa.
Từ xưa thơ ấu, hoa xuân nở trong gió thơ
Tàn kiếp mong linh hồn siêu thoát Thiên Đường kia.
Ave Mar-i-a.

Ave Maria Gounod

Lời Việt : Phạm Duy

Cầu xin Mari-a !

Thấm nhuần một lòng thương chúng ta
Đoái hoài một đàn con xót xa.
Mến triu một bàn tay thiết tha của người.
Mẹ ôi ! Mà lòng trinh tiết toả ngời.
Người mà tình thiêng muôn đời
Quý niệm, một vòng hoa đặt trên thánh giá
Những khi chiều tà.
Xin cầu một kiếp nào
Mối tình xanh mãi mãi, tiếng hát châu
Đưa bao duyên lành mới qua cầu.
Hoa trong muôn vườn hát khoe màu
Người cười trong ánh nắng
Tiếng reo yên lành.
Đây đó ta cùng nép dưới ban thờ xin cầu lời thương nhau.
Amen.

Trở Về Mục Lục

Đi Tới

Ngàn Lời Ca Khác

Lời Việt
Phạm Duy

Folk Song

Dân Ca, Cổ Ca Âu, Á, Mỹ

Hoa Đào Ca *Sakura - Nhật Bản*
 Nhớ Thương *Arirang - Đại Hàn*
 Bài Ca Cây Lúa *Magtanim - Phi Luật Tân*
 Nàng Đi Xem Hội *She Moved Through The Fair*
 Vai Áo Màu Xanh *Green Sleeves*
 Clê Măng Tai *Clementine*
 Tôi Như Đứa Bé Không Mẹ *Like A Motherless Child*
 Chúa Thương America *God Bless America*
 America Tuyệt Vời *America The Beautiful*
 Phép Đến Bên Tôi *Amazing Grace*
 Chú Bé Đánh Trống *The Little Drummer Boy*
 Đêm Âm Thầm *Silent Night*
 Chúc Mừng Năm Mới *Happy New Year*
 Về Đây Đất Mới *This Land Is Your Land*

Tôi rất yêu dân ca và không chỉ yêu dân ca Việt Nam mà thôi. Tôi đã soạn lời ca cho nhạc Nhật Bản trong thời gian tôi đi theo một gánh hát rong. Lúc đó, Quân Đội Nhật đóng quân trên nước ta, do đó tôi đã từng hát rất nhiều ca khúc Nhật Bản như KOHAN NO YADO, MORI NO... với lời Việt do tôi soạn. Tôi còn nhớ là nhờ tài hát bài Nhật của tôi mà gánh hát đã được Quân Đội Nhật chở đi từ Cà Mau tới Rạch Giá giữa lúc Nhật đảo chánh Pháp ở Đông Dương và sự giao thông của tư nhân bị gián đoạn. Rất tiếc là tôi không còn nhớ những lời ca tôi soạn cho ca khúc Nhật Bản hồi 1945. Sau này tôi viết lời ca cho bài HOA ĐÀO CA để nhớ lại thời kỳ 1945:

Hoa Đào Ca
Sakura

Cổ ca Nhật Bản - Lời Việt : Phạm Duy
Rượu nồng ta uống, uống uống say
Một đêm ngất ngây,

*Thả hồn theo gió heo may
Đến hôn hoa, những cánh hoa đào say.*

*.....
Nhạc nghe xa vắng, những tiếng buồn
Đường tơ héo hon,
Chạy theo ánh sáng lung linh
Ánh trắng thanh đến mon man cuộc tình trinh.*

*.....
Trời Xuân man mác những mối sầu
Tình theo gió mau,
Cánh hoa tươi tốt không lâu
Có đêm nao, sẽ rơi mau về đời sau.*

*.....
Rượu nồng ta uống, xoá cõi đời.
Để quên gió phai,
Đời người mỏng quá đi thôi
Hỡi ai ôi, hãy quên đi, rượu đầy vơi.*

Trong thời gian tôi chủ trương phục hồi dân ca, dân nhạc Việt Nam thì chiến tranh tại nước ta bị quốc tế hoá. Khi có quân đội đồng minh Nam Hàn tới Việt Nam, tôi soạn lời ca cho bài dân ca ARIRANG để nối tình thân hữu với bạn đồng minh:

Nhớ Thương Arirang

*Dân ca Đại Hàn - Lời Việt : Phạm Duy
Người ơi, người ơi, ơi người xa cách !
Nhớ thương người ơi người ơi !
Dòng nước mắt như sao trên trời
Còn rơi mãi không thôi.
Ôi chia ly, ôi biệt ly
Sốt thương người ơi, người ơi !
Trên đường xa vắng
Biết bao u buồn còn vương bước chân ai.*

Vì trong quân đội đồng minh cũng có luôn cả người Phi Luật Tân cho nên tôi cũng soạn lời ca cho bài dân ca cấy lúa MAGTANIM:

Bài Ca Cấy Lúa Magtanim

*Dân ca Phi Luật Tân - Lời Việt : Phạm Duy
Trông được cây lúa thật vất vả
Từ bình minh tới khi xế chiều
Ngồi hay đứng cũng đều không được
Thèm nghĩ tay cũng không được nào !
ĐIỆP KHÚC
Anh em ơi ! Chị hỡi em !
Đã xong công việc rồi
Tôi ngủ một giấc tới khi mặt trời le lói
Tôi ngủ một giấc say.
Tôi nhiều thêm sức sống
Tới sáng mai này lại rủ nhau đi làm.*

*.....
Trời ơi tôi muốn bẻ cái bụng !
Trời ơi tôi muốn gãy cái xương !
Bàn chân tôi cũng thật tê buồn,
Vi dầm trong nước, sâu trong bùn.
ĐIỆP KHÚC*

Giữa thập niên 60, người Hoa Kỳ tới Việt Nam càng ngày càng nhiều. Tiếp xúc với dân ca Hoa Kỳ, tôi nhận thấy những bài cổ ca của Anh Cát Lợi, Tô Cách Lan, Ái Nhĩ Lan... chính là mẹ đẻ của dân ca Hoa Kỳ. Tôi soạn lời ca cho những bài ca rất cổ như:

Nàng Đi Xem Hội She Moved Through The Fair

Cổ ca Ái Nhĩ Lan - Lời Việt : Phạm Duy
 Nàng nhìn tôi và cười vui, vui tươi.
 Khẽ nói rằng: Me yêu anh !
 Và Cha cũng mến anh,
 Chớ nên buồn lo người yêu ơi !
 Rồi Nàng sẽ, trước khi bước đi
 Nhìn tôi dặn dò tôi:
 Ngày đôi ta làm lễ cưới
 Sắp tới nơi rồi, anh yêu ơi !

.....
 Rồi Nàng đi vào hội quê vui tươi
 Bước chân Nàng đi chơi vui.
 Và tôi thấy đó đây
 Bóng ai lẻ loi ngày hội vui.
 Rồi hoàng hôn xuống dần
 Bước chân Nàng theo vết sao băng.
 Nàng đi như là ngỗng trắng
 Lướt trên mặt hồ như Thiên Nga.

.....
 Rồi một đêm, Nàng hiện ra trong mơ
 Với mối tình tôi âm u.
 Nàng đón đến đến tôi
 Bước chân Nàng đi thật êm ru.
 Nàng đưa tay vuốt mắt tôi
 Nhìn tôi, dặn dò tôi:
 Ngày đôi ta làm lễ cưới
 Sắp tới nơi rồi, anh yêu ơi !

Bài NÀNG ĐI XEM HỘI không nói gì đến chuyện Nàng chết, nhưng chúng ta biết là Nàng không còn sống để làm lễ cưới với người yêu. Bài cổ ca Anh Cát Lợi sau đây cũng vẫn giữ được cái bình dị cốt yếu của dân ca.

Vai Áo Màu Xanh Green Sleeves

Cổ ca Anh Cát Lợi - Lời Việt : Phạm Duy
 Tình tôi tan nát than ôi
 Yêu người mãi mãi
 Nhưng sao đã mất em rồi
 Tình tôi xây đắp đã lâu
 Hỡi người yêu dấu
 Đã cho được gần bên nhau, bên nhau
 CHORUS

Chiếc áo có đôi vai xanh màu ân ái
 Xanh như hạnh phúc lâu dài.
 Hỡi chiếc áo xanh tươi !
 Ai người sẽ tới nghe tôi kể chuyện xa xôi ?

.....
 Người ôi không nhớ đến tôi, tôi càng thương nhớ
 Thương yêu bóng cũ xa vời.
 Người ôi đã thoát ly tôi, tôi càng như trói
 Thân tôi vào người thôi ! Ai ơi !

.....
 Cầu xin Thượng Đế cao siêu cho người yêu dấu
 Nghe tôi khóc lóc nguyện cầu.
 Rồi tôi sẽ chết mai sau, khi còn hấp hối
 Cũng xin được dặn câu yêu nhau.

.....
 Lòng tôi tan vỡ... Than ôi, trong trời đen tối
 Không nghe câu nói trả lời.
 Vì người đã quá khinh tôi, tìm người sắt đá
 Thế nên buồn không nguôi, không nguôi !

Bài hát cực mịch và dễ thương nhất của dân ca Hoa Kỳ là bài CLEMENTINE, kể lại một câu chuyện buồn trong đời sống của những người đầu tiên di cư tới Mỹ lập nghiệp. Đó là chuyện một cô thôn nữ, vì có đôi chân to quá, đi giày nặng quá nên bị chết đuối :

Clê Măng Tai

Clementine

Dân Ca Hoa Kỳ - Lời Việt : Phạm Duy

Nơi hang sâu đây, trên non cao này

Mỏ vàng ấy có dân di cư.

Và trong đám đó, có một gia đình

Đẻ gái xinh là Clê Măng Tai...

ĐIỆP KHÚC

Ôi em yêu kiều ! Ôi em yêu kiều !

Người yêu mến, hỡi Clê Măng Tai !

Em đã khuất núi

Em đã qua đời

Buồn góm ghê rồi !

Clê Măng Tai !

.....

Trông em huy hoàng như tiên trên trần

Làn tóc sáng với đôi chân... to !

Giày cao, ống mới ôm cổ chân dài

Giày rất oai của Clê Măng Tai.

.....

Ra nơi sông đây, em đi chẵn bầy

Bầy gia súc, sáng sớm em đi

Rồi em vấp ngã, chân nặng đôi giày

Chìm xuống sông rồi Clê Măng Tai.

.....

Trôi trên sông đây, trôi trên sông dài

Nhìn lớp sóng, sóng cuốn em trôi

Này em hỡi hỡi, không tập bơi lội

Đành mất em rồi Clê Măng Tai.

.....

Khi hoa trong vườn, khi bông hoa hường

Nở to tướng cuốn dưới gác chuông

Tôi tin chắc chắn hoa được vun trồng

Bởi nắm xương nàng Clê Măng Tai.

Tôi làm quen với dân ca Hoa Kỳ trong thời gian 65-66 này, và một bài cổ ca của người Mỹ đen đã làm cho tôi cảm động:

Nhiều Khi Tôi Như Một Đứa Bé Không Mẹ

Sometimes I Feel Like A Motherless Child

Dân Ca Hoa Kỳ - Lời Việt : Phạm Duy

Nhiều khi tôi như một đứa bé không mẹ.

Xa vắng... âm thầm... bơ vơ...

.....

Nhiều khi tôi như là đi mãi không về

Xa vắng... âm thầm... bơ vơ...

.....

Nhiều khi tôi như sợi lông trắng bay trên trời

Xa vắng... âm thầm... bơ vơ...

Được làm quen với dân ca Hoa Kỳ nên sau khi qua sống tại Hợp Chúng Quốc, tôi đi hát dân ca Việt Nam bằng tiếng Anh và hát dân ca Mỹ bằng tiếng Việt tại khắp các tiểu bang với những bài có tác giả nhưng đã trở thành dân ca, dân nhạc:

Chúa Thương America

God Bless America

Lời Việt : Phạm Duy

Chúa thương America

Đất lành yêu dấu, đã giúp nước này

Dẫn nước này

Qua đêm tối với hào quang nơi trời cao.
 Từ nơi núi rừng
 Nơi những cánh đồng
 Nơi những sóng bọt ngoài trùng dương
 Chúa thương America
 Ấm vui chan hoà.

America Tuyệt Vời
America The Beautiful

Lời Việt : Phạm Duy
 Ôi sao đẹp ngời ! Bao la một trời
 Màu vàng mênh mông tốt tươi.
 Oai nghiêm đời đời, non cao tuyệt vời
 Ơn đầy trên cánh đồng vui.
 America ! America !
 Ơn Chúa ban cho đầy vui.
 Ban cho cuộc đời
 Ban cho tình người
 Từ biển ra biển sáng soi.

Người Hoa Kỳ nào cũng thích bài AMAZING GRACE. Tôi soạn lời ca tiếng Việt như sau:

Phép Đến Bên Tôi
Amazing Grace

Lời Việt : Phạm Duy
 Đường như có phép đến bên tôi rồi
 Và nghe êm êm tiếng nói
 Tiếng Chúa dắt tôi thoát nơi mịt mù
 Để tôi thấy ánh sáng xa.

.....
 Từ lâu sống với trái tim u buồn
 Chợt đâu lo âu mất biển.
 Ôi có phép tiên giúp cho tôi nhìn
 Dạy tôi giữ mãi Đức Tin.

.....
 Vạn năm đã có Đức Tin trên trời
 Lửa thiêng Tin Yêu sáng chói.
 Tôi có biết bao những câu kính cầu
 Niềm Tin giữ vững mai sau.

Người Hoa Kỳ rất mộ đạo. Khi còn ở trong nước, ngoài hai bài AVE MARIA của Schubert và Gounod, tôi cũng làm lời Việt cho bài JINGLE BELLS với đầu đề TIẾNG CHUÔNG NGÂN. Khi qua Mỹ, tôi soạn thêm lời ca cho một bài hát Công Giáo rất phổ thông ở đây là bài:

Chú Bé Đánh Trống
The Little Drummer Boy

Lời Việt : Phạm Duy
 Người ơi ! Đến nhé Pa rúm pum pum pum
 Để cùng coi Chúa giáng thế Pa rúm pum pum pum
 Quà tặng đâu, xin mang theo Pa rúm pum pum pum
 Quỳ lạy bên chân ngôi cao Pa rúm pum pum pum
 Rúm pum pum pum Rúm pum pum pum
 Quà dâng tới Đức Chúa Pa rúm pum pum pum
 Oĩ người ơi người !
 Hài nhi Giê Su Pa rúm pum pum pum
 Lạy Ngài ! Con, bé đánh trống Pa rúm pum pum pum
 Nghèo nàn nên đôi tay không Pa rúm pum pum pum
 Vì lòng yêu thương Giê Su Pa rúm pum pum pum
 Rúm pum pum pum Rúm pum pum pum
 Để con đánh tiếng trống Pa rúm pum pum pum
 Con (ờ) dâng Người.
 Mẹ Ma-ri-a Pa rúm pum pum pum
 Gật đầu cho phép đánh Pa rúm pum pum pum

*Lòng thật vui, con khua vang Pá rum pum pum pum
Nhịp này đây con dâng lên Pá rum pum pum pum
Rúm pum pum pum Rúm pum pum pum
Nhìn con đánh trống, Chúa. Pa rúm pum pum pum
Vui... vui cười !*

Bài hát rất nổi danh của người theo Thiên Chúa Giáo là bài SILENT NIGHT. Tuy là một ca khúc có tác giả -- Gruber, người Đức -- nhưng nó đã quá phổ biến và trở thành một bài dân ca. Bài này đã được nhạc sĩ Hùng Lân soạn lời dưới nhan đề ĐÊM THÁNH VỖ CÙNG. Tôi cũng dịch bài này để dùng cho việc gia đình tôi đi hát tại Mỹ Quốc, nhưng cố dịch cho sát nghĩa với lời ca Anh ngữ:

Đêm Âm Thầm

Silent Night

Nhạc : Gruber - Lời Việt : Phạm Duy

Đêm âm thầm

Đêm Thiên Thần

Êm ru hời

Đêm sáng ngời

Bên Đức Chúa có Maria, Đức Mẹ Hiền

Ôi êm ái, bao dung, Chúa Thiên Thần

Xin hãy cứ êm ngủ trong đêm thánh

Cứ xin ngủ kỹ trong an bình.

(Webmaster's note: here is the revised Version dated November 2004)

Đêm vắng âm thầm

Đêm lắng Thiên Thần

Đêm thanh bình, đêm trong lành

Ngay bên Chúa có Maria, rất khoan hòa

Ôi êm ái, ôi bao dung, Chúa Thiên Thần

Xin hãy cứ êm ngủ trong đêm thánh

Cứ xin ngủ kỹ trong an bình.

Đêm vắng âm thầm

Đêm lắng Thiên Thần

Dân chấn bầy, chung quanh Ngài

Trên cao chiếu xuống ánh quang, khắp dương trần

Nghe vang tiếng khúc ca A lê-lui-ya

Vinh danh Chúa, thương người nên... tới

Chúa thương trần gian, nay ra đời...

Đêm vắng âm thầm

Đêm lắng Thiên Thần

Con trên Trời, yêu thương người

Ôi trong sáng bát ngát trên mắt môi Ngài

Như tia sớm lúc ban mai chiếu nhân loại

Giê Su, Chúa ra đời cứu... rồi

Cứu nhân loại ra nơi rạng người...

Nước Mỹ có bài dân ca rất phổ thông do Pete Seeger soạn, nhan đề THIS LAND IS YOUR LAND.

Tôi soạn lời ca tiếng Việt như sau:

Về Đây Đất Mới

This Land Is Your Land

Nhạc : Pete Seeger - Lời Việt : Phạm Duy

Về đây nơi đất mới

Đất mình đây đất mới !

Từ Ca-li-phóoc-ni-a

Qua bến tàu quanh Nữ Ước

Từ rừng cao bao gổ thẳm

*Tới bãi biển Đông ấm nóng,
Đất nước đây là của anh với tôi !*

*.....
Minh tôi đi lang thang
Trên đường xa mênh mang.
Nhìn lên đám mây xanh
Trên đầu tôi mộng mênh.
Nhìn qua thung lũng với
Những đôi non chới với
Đất nước đây là của anh với tôi !*

*.....
Mặt trời lên chói sáng
Suốt miền xa cát nóng
Đẹp như những kim cương
Nơi sa mạc kia lóng lánh
Chiều buông, hiu hắt nắng
Trên cánh đồng sóng lúa cuốn
Đất nước đây là của anh với tôi !*

Vui nhất là bài CUNG CHÚC TÂN NIÊN, tôi soạn ra trên điệu HAPPY BIRTHDAY dùng để hát cho cả hai cộng đồng Mỹ-Việt trong những ngày đầu năm. Tôi cũng soạn luôn cả lời ca Anh Ngữ để chúc tụng những người sẽ trở thành người Mỹ gốc Việt:

Cung Chúc Tân Niên

Happy New Year

Vietnamese Version

1

*Một lời mừng ngày Tết Tây !
Một lời mừng ngày Tết Ta !
Một lời chúc Ông hay Bà
Chúc hết anh em chúng ta.*

2

*Mừng Cụ thọ được bách niên !
Bà thi suốt đời có duyên.
Học trò đỗ cao, ra trường
Bắt trúng job thơm, gái thơm !*

3

*Mừng cả vạn người di cư
Cuộc đời tiền vào có dư
Để rồi có con, dân bầu
Làm Tổng Thống Mỹ mai sau, biết đâu ?*

*

English Version

1

*Happy New Year to you !
Happy New Year to you !
Happy New Year to everyone
Happy New Year to you !*

2

*Wish you live hundred years
Ladies never get old
Young men graduate from school
Get good jobs and pretty girls*

3

*Wish all the refugees
Our life will be easy
And wish some child will be
The President of this country.*

Sau đây là một bài dân ca Cuba mà tôi soạn lời vào năm 1987:

Guantanamera

Dân Ca Cuba - Lời Việt : Phạm Duy

(Chorus)

*Guantanamera ! Thành phố chốn tôi đã được sinh ra.
Guantanamera, chốn xưa ơi, Guantanamera !*

.....

*Rời xa quê hương, xa tuổi thơ
Rời in bước trên bao thành đô
Chân giang hồ vui trên đường xa
Ra đi bốn ba, biết đâu ngày về ?
Lời gọi non sông như câu hát ca.
Nhớ thương quê nhà, vẫn chưa nhạt nhoà.*

.....

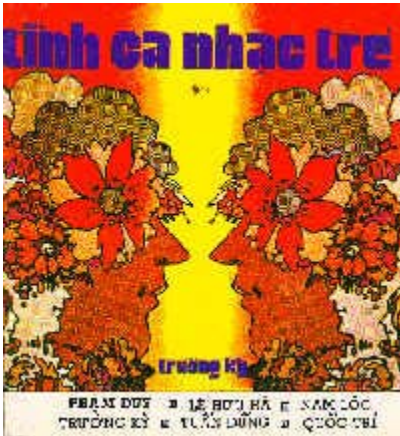
*Đời từng say sưa, này ly rượu ngon !
Vùi thân những đêm tung bừng truy hoan.
Bao nhiêu là đôi môi ngọt ngon.
Nhưng không sao quên tóc mây ngào ngạt
Của tình thơ ngây nơi cô gái ngoan.
Chốn xưa quê nhà, vẫn đang đợi chờ.*

.....

*Cuộc đời miên man đuổi theo thời gian
Mỗi chân những khi mưa về, Thu sang.
Trong gian phòng mênh mông lạnh tron
Nghe trong tim đen, nắng lên bùng bùng
Mùa hè quê hương, quanh năm nắng lên.
Nhớ thương không ngừng, tiếng chim ngoài vườn.*

[Trở Về Mục Lục](#)
[Đi Tới](#)

Ngàn Lời Ca Khác

Rock

Nhạc POP Mỹ

- Lắng Tai Nghe [Listen To The Music](#)
 Vòng Tay Nữ Sinh [To Sir With Love](#)
 Hai Khía Cạnh Cuộc Đời [Both Sides Now](#)
 Hè 42 [Summer '42](#)
 Chuyện Tình [Love Story](#)
 Hỡi Người Tình Lara [Dr Jivago](#)
 If You Go Away [If You Go Away](#)
 Cho Đến Khi Lia Nhau [It's Time For You To Go](#)
 Không Cần Nói Yêu [You Don't Have To Say You Love Me](#)
 Mùa Nắng Đẹp [Seasons In The Sun](#)
 Chủ Nhật Tươi Hồng [Beautiful Sunday](#)
 Đã Chót Yêu Anh [Stone In Love With You](#)

Nhạc Rock Hoa Kỳ

(thường được gọi là Nhạc Trẻ)

Với Lời Việt Của Phạm Duy

Vào khoảng những năm 65-70, có phong trào gọi là nhạc trẻ ở Việt Nam. Nhạc rock của Hoa Kỳ đã được người Mỹ đem theo khi họ tới Việt Nam. Một thể hệ nhạc sĩ trẻ Việt Nam ra đời, nắm ngay được ngôn ngữ âm nhạc của thời đại. Nhiều ban nhạc được thành lập với thành phần 4 người (giống như ban nhạc THE BEATLES), thường được gọi là ban nhạc combo. Các con tôi cũng tự lập ra ban nhạc bốn người, lấy tên là THE DREAMERS. Julie và em là Vény cũng hát chung với ban THE DREAMERS. Tôi lập tức soạn lời ca tiếng Việt cho những bản nhạc rock để cho các con tôi hát. Lúc đó, tôi đang ở trong không khí những bài HOAN CA cho nên một trong những bản nhạc trẻ đầu tiên mà tôi soạn lời ca cho Duy Quang hát là bài LISTEN TO THE MUSIC, rất trẻ trung, rất vui tươi và vẫn rất lãng mạn:

Lắng Tai Nghe

[Listen To The Music](#)

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
*Hãy cố lắng tai nghe lời của chim non
 Những tiếng hát ban mai rất êm đềm
 Tiếng chim ca ngoan hiền, tiếng hát rất quen (u)
 Lắng lên trong tâm hồn.
 Hãy cố lắng tai nghe lời gọi mây xanh
 Những tiếng hát reo vui đón thanh bình*

Tiếng ca nghe trong lành, tiếng hát rất thanh (ư)
Đưa hồn chúng ta theo bình minh.
Ồ ô ô ! Lắng tai nghe ! (repeat)

.....
Hãy cố lắng tai nghe lời cỏ hay cây
Những tiếng hát thông reo suốt đêm ngày
Tiếng hoa rơi trên đồi, tiếng hát đặng cay (ơ)
Tiếng lá bay trong chiều !
Hãy cố lắng tai nghe lời nỉ non vang
Những tiếng hát van lơn dưới chân tường
Nghe như côn trùng khóc lóc thờ than (ơ)
Đời sống sao phai tàn mau ?
Ồ ô ô ! Lắng tai nghe ! (repeat)

.....
Rồi phải nghe cả tiếng con tim
Nằm sâu kín trong ta thì thầm
Từng ngày vui, mừng cũng như chim
Hoặc té tái như bông hoa tàn.
Ồ ô ô ! Lắng tai nghe ! (repeat)

Lúc này, Julie đã vào sống trong gia đình tôi và tôi soạn lời ca tiếng Việt cho một số bản nhạc phù hợp với giọng Julie. Bài VÒNG TAY NỮ SINH sau đây lại rất phù hợp với không khí văn chương Nguyễn Thị Hoàng của thời đó:

Vòng Tay Nữ Sinh To Sir With Love

Lời Việt : Phạm Duy

Hỡi ôi học trò !
Đời này còn đâu nữ sinh cắn móng tay ầm ừ ?
Thế nhưng tôi ngờ
Nhà trường thật chưa hết những cô em gây thơ !
Từng hồi sao nói lên ơn sâu đã dắt ta qua cầu ?
Ai đưa chúng em đi mau ?
Vâng ! Tuy khó nói cũng xin hò reo... (a à a)
Người cần tin yêu mang ơn người
Sẽ viết lên khung trời bao la (a) người
Từng hàng chữ mến yêu bay gần, bay xa (a) vời
Quyến luyến đáng người, quyến luyến ơi !
Đã qua một thời !
Một thời ngẩn ngơ gấp sách im hơi, ta mơ mộng.
Đã xa mái trường
Và còn lìa xa biết bao nhiêu mến thương.
Lìa người đưa ta đi xa đi sâu
Dắt ta qua cầu, ta biết thêm bao nhiêu
Vâng, vâng ta biết nói chi cho thật yêu ? (à ơ)
Người mà ưng ông trăng trên trời
Cũng xin giơ tay vời đem dâng (ư) người
Chỉ có mến thương dâng người cho ta (a) đời
Quyến luyến đáng người, quyến luyến ơi !

Nhạc Trẻ cũng có những bài nói tới triết lý về cuộc đời, chẳng hạn bài BOTH SIDES NOW của Joni Mitchell. Bài này cũng rất hợp với giọng Julie:

Hai Khía Cảnh Cuộc Đời Both Sides Now

Nhạc : Joni Mitchell - Lời Việt : Phạm Duy
Mây xây lâu đài trên cõi trùng
Nhẹ nhàng như bông chuyễn thành tơ buông
Mây như tóc thân uốn trên màn không
Tôi cho mây đẹp vô cùng.
Nhưng nay mây thay màu trên khắp trời
Từng làn mây đen về làm mưa rơi

Bao nhiêu những điều tôi vẫn hằng mơ
 Theo mây tan về tí mù.
 Nay tôi xin nhìn mây tới hai lần
 Nhìn khắp xa gần, nhưng vẫn cho rằng
 Đám mây, đám mây mông lung ảo huyền
 Ôi mây, ôi mây, ôi mây là gì ? Mây huyền !
 Như bao nhiêu chuyện thần tiên đẹp
 Đây là yêu anh, đây là yêu em !
 Bao nhiêu mối tình đến trong ngày đêm
 Tôi cho yêu là lâu bền.
 Nhưng nay tôi nghe chuyện như bắt đầu.
 Từng người yêu nhau, từng người xa nhau.
 Xa trong tiếng cười hay trong lời than.
 Yêu đương hay là chán chường ?
 Nay tôi xin nhìn yêu tới hai chiều
 Dù ít hay nhiều, nhưng hết tin vào
 Chữ yêu, chữ yêu lung linh ảo hình
 Ôi yêu, ôi yêu, ôi yêu là gì ? Hỡi tình !

 Lo âu hay là tự tin nhiều
 Hoặc là hoang mang, hoặc là tin yêu
 Bao nhiêu khát vọng, bấy nhiêu chờ mong
 Tôi cho cõi đời dễ dàng
 Nhưng nay tôi nghe đi sao khác thường
 Bạn bè hôm qua, bạn bè hôm nay
 Bao nhiêu tháng ngày, bấy nhiêu đổi thay.
 Trong tay nhưng rồi mất hoài
 Nay tôi xin nhìn kiếp sống hai bề
 Đời sống đi về nhưng sẽ ước thề
 Sống như, sống như giấc mơ hiện về
 Sinh ra, sinh ra, sinh ra làm gì ? Hỡi đời !

Thế rồi những bản nhạc trẻ hay nhất vẫn là những bài nhạc tình trong những cuốn phim tình. Phim SUMMER '42 nói tới mối tình giữa cậu bé vừa mới lớn lên và một bà quả phụ. Với lời ca của bài HÈ 42 này, tôi còn cố gắng nói tới một chút hạnh phúc trong thời gian ngắn ngủi của đời người là mùa hè. Hãy vui lên, hãy yêu đi trước khi mùa Thu của đời mình lê thê bước tới.

HÈ 42

Summer '42

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Hè đã tới rồi
 Mùa hè cười vui
 Cởi phăng áo đời
 Hè đi phơi phơi
 Hè ru sóng người
 Nhẹ như ra khơi
 Hè hâm nóng nơi
 Nằm trên cát chơi
 Hè ân ái ơi
 Hè yêu mến người
 Hè còn vui chơi
 Hè trong mắt người
 Đừng nên bối rối
 Hè xin đất trời
 Hè lên tiếng nói
 Nói với trăng người
 Phải cùng nắng cao vời
 Bằng nắm tay, nắm tay
 Phải cùng giữ trái đất này
 Hết quay, hết quay, hết quay
 Phải hết xoay quanh đêm ngày

.....
 Người yêu mến hè
 Người còn say mê
 Hè xin vuốt ve
 Một lần thôi nhé
 Rồi xin lắng nghe
 Mùa Thu bước về
 Lê thê...

Phim LOVE STORY nói tới tình yêu và cái chết, rất hợp với đề tài trong nhạc tình của tôi lúc bấy giờ. Tuy soạn lời Việt cho phù hợp với mỗi tình của tiểu thuyết và của cuốn phim, nhưng tôi cũng muốn nhắc tới cả mỗi tình riêng và đương thời của tôi nữa. Những lời ca này cũng có ảnh hưởng rất lớn trong giới trẻ.

Chuyện Tình Love Story

Nhạc : Francis Lai - Lời Việt : Phạm Duy
 Biết dùng lời rất khó, để mà nói rõ
 Ôi biết nói gì, cuộc tình lớn quá
 Chuyện tình đáng nhớ, tuy cũ như là biển già trắng xóa
 Cuộc tình quý giá như những ngọc ngà nàng dành cho ta
 Ôi biết nói gì ?
 Với một lời quý mến, mà nàng nói đến
 Khi bước chân vào cuộc đời vắng ngắt
 Cuộc tình thứ nhất, muôn kiếp muôn đời là tình vĩnh viễn
 Vì nàng đã hiến đôi cánh tay mềm nghìn đời quyến luyến
 Lòng ta đầy kín, lòng ta đầy kín
 Là muôn nghìn chuyện yêu đương, câu hát thần tiên
 Và những mộng huyền mệnh mang, đầy kín hồn hoang
 Man mác tình duyên
 Thời hết cuộc đời im tiếng
 Đời lẻ loi đã tan, ta đã được nàng
 Làm gì còn tiếng than, nắm đôi tay thiên thần
 Đi suốt mùa Xuân...
 Sẽ còn được biết mấy ? Một đời luyến ái
 Yêu sẽ lâu dài hoặc là quá ngắn ? Thật là khó đoán
 Nhưng vẫn cho rằng cuộc đời có hết, loài người có chết
 Sao sáng trên trời ngày nào sẽ tắt
 Em vẫn gần ta !

Với cuốn phim DR JIVAGO, một bản nhạc tình nữa đã được phổ biến mạnh mẽ trên thế giới. Tại Việt Nam, nó có lời ca tiếng Việt do tôi soạn và Thanh Lan hát:

Hỡi Người Tình Lara Dr Jivago

Nhạc : Maurice Jarre - Lời Việt : Phạm Duy
 Người tình thương nhớ
 Hãy lắng nghe lời mạn mà
 Dù mùa Xuân đã chôn vùi bởi làn tuyết kia
 Ngọn đời trắng xóa sẽ có hoa mọc đầu mùa
 Mộng đẹp như cũ, ân tình còn về với ta
 Người yêu ! Chúng ta còn yêu nhau nhiều
 Còn theo mùa Xuân vào tình yêu, tình yêu.

 Người tình sẽ đến
 Người đến quên cả lạnh lùng,
 Và nụ hôn ấm như là từng làn tuyết hôn
 Chờ ngày sẽ tới tìm đến bên người bạn đi
 Người em yêu hỡi
 Nhớ thương đi đi chờ phai.

Trong làng nhạc trẻ lúc đó, còn có ca sĩ người Huế tên là Cathy Huệ với một giọng ca nhừa nhựa

giống như giọng ca của các nữ ca sỹ Mỹ da đen. Pháp có bài NE ME QUITTE PAS của Jacques Brel hay đến nỗi nhạc sĩ Hoa Kỳ đã thu dụng luôn và đặt tên là IF YOU GO AWAY:

Người Yêu Nếu Ra Đi

If You Go Away

Nhạc : Jacques Brel - Lời Việt : Phạm Duy
 Người yêu nếu ra đi, một hôm nắng lên cao
 Xin hãy mang đi theo cả mây trắng trong veo
 Lời chim hót mang đi, cùng tia nắng xôn xao
 Ngày ta mới yêu nhau, tình ta mới dâng cao
 Ngày sao thấy đi mau và đêm vắng, đêm sâu
 Trăng sáng như nắng niu, loài chim hót đêm thâu
 Người yêu nếu ra đi ?
 Người yêu nếu chia lìa ?
 Người yêu nếu ra đi ?
 Người mà không đi, người tình tôi còn đó
 Sẽ thấy tôi còn đây, yêu nhau như ngày qua
 Cùng vừng dương lên cao, cùng làn mây lá lướt
 Nói với lá cây xanh, theo làn gió bay quanh
 Người mà xa vắng ? Tôi sẽ vẫn còn
 Còn vương vấn hương này, đây trong lòng bàn tay
 Người yêu nếu chia lìa !
 Người yêu nếu chia lìa !
 Người yêu nếu chia lìa !
 Người yêu nếu ra đi ? Người yêu sẽ ra đi !
 Xin trái đất lang thang. đừng quay nữa nghe không
 Để có lẽ thương tâm, người yêu vốn vô tâm
 Người có biết con tim, rồi tim sẽ êm êm
 Ngừng nghe tiếng trăm năm, người yêu đã xa xăm
 Tôi chết êm trong đêm, chờ nghe tiếng xe tang
 Người yêu nếu ra đi !
 Người ơi nếu chia lìa !
 Người yêu nếu ra đi !
 Người yêu nếu ra đi ! Người yêu chắc ra đi !
 Không có chi quanh đây, đời xa vắng đơn côi
 Phòng hiu hắt xa xôi, người xa vắng nhau thôi !
 Tưng xanh xám không vui, dường như dáng ai soi.
 Người yêu sống trong tôi và tôi sống trong ai.
 Tôi nói cho tôi thôi ! Người yêu lắng nghe tôi.
 Người yêu nếu ra đi.
 Người yêu nếu chia lìa.
 Người yêu nếu ra đi.
 Người mà không đi ! Người tình tôi còn đó !
 Sẽ thấy đêm còn tôi, đêm như xưa đầy vui
 Chìm dần vào làn môi, nụ cười không từ chối
 Nói, nói với mắt môi ai, duyên tình mãi không phai.
 Người mà xa vắng, tôi sẽ khóc thầm
 Làn nước mắt tuôn tràn, thôi cho cuộc tình tan.
 Người yêu nếu chia lìa !
 Người yêu nếu chia lìa !
 Người yêu nếu chia lìa !
 CODA
 Người yêu chớ ra đi.

Jeanny Mai là giọng hát rất ngoan, trình bày một bài hát buồn, buồn nhẹ nhàng thôi ! Đây cũng là một bài hát dùng trong cuốn một phim. Đó là bài IT'S TIME FOR YOU TO GO:

Cho Đến Khi Lia Nhau

It's Time For You To Go

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Chẳng phải là mơ, chẳng phải là tiên nga, là người thôi
 Chẳng phải là ma, chỉ là một đôi tình nhân thôi

Cùng nhau vun sỏi một thế giới tình duyên mới
 Vui sống bên nhau cho đến khi nao ta dứt tay nhau
 Minh là hai nơi, mà là một đôi.
 Minh nào như nhau
 Minh cùng vô chơi cuộc tình, ôi là cuộc đùa vui
 Hoặc là say đắm, hoặc là lơ đãng, tình là may mắn
 Vui sống bên nhau cho đến khi nao ta dứt tay nhau.
 Chớ nên hỏi đôi ta
 Cớ sao phải chia xa
 Đừng thắc mắc nữa nghe
 Yêu người, yêu tình
 Yêu người tình nhân
 Cuộc tình của ta khởi đầu từ nơi nao, rồi chìm về đâu
 Một cành cây cao, giờ thành bụi lau vì trận cuồng phong
 Dù ta đã biết cuộc tình sẽ chết, một ngày hối tiếc
 Nhưng vẫn bên nhau cho đến khi nao ta dứt tay nhau.

Âm nhạc nào cũng cần phải nhờ giàn nhạc hay giọng ca đưa lên. Vi Vân là một giọng hát nhạc trẻ rất hay, sở trường trong những bài nồng nàn như:

Không Cần Nói Anh Yêu
You Don't Have To Say You Love Me

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Ngày xa xưa, em nói yêu anh
 Và anh nói sẽ mãi bên em
 Gi thi duyên ta đã vỡ tan
 Em vẫn yêu anh, nhớ anh.
 Người tình ơi, anh biết chẳng anh ?
 Đi lẻ loi, em sống chênh vênh
 Chỉ cầu mong theo bước chân anh
 Theo bước chân anh, thương mến.
 Và anh không cần nói yêu em
 Chỉ xin có anh lúc này.
 Và anh không cần nói yêu em
 Chỉ xin hãy tin, hãy tin
 Vì yêu người, vì yêu người, thì suốt đời
 Em xin là người tình lẻ loi, xa xôi
 Ôi có thể thôi !

.....
 Chỉ một mình bơ vơ ôm mối yêu xưa
 Cuộc đi qua như chết nơi xa.
 Còn chi nữa em ước em mơ ?
 Em nhớ, em mong, em chờ.
 Và anh không cần nói yêu em
 Chỉ xin có anh lúc này.
 Và anh không cần nói yêu em
 Chỉ xin cứ tin, có em
 Vì yêu anh, vì yêu anh...
 Sẽ không cần nói yêu em
 Chỉ xin có anh lúc này.
 Và anh không cần nói yêu em
 Chỉ xin cứ tin, có em
 Chỉ yêu anh, chỉ yêu anh
 Chỉ có mình anh.

Đôi song ca Minh Xuân-Minh Phúc thì sở trường trong những bài có nhịp nhanh. Bài SEASONS IN THE SUN tuy vui nhưng có vẻ hơi ngậm ngùi, nói với bạn, với cha, và người tình:

Mùa Nắng Đẹp
Seasons In The Sun

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Thôi chia tay anh, người bạn thân ơi !
 Ta quen nhau khi ta mới lên năm hoặc mười.

Leo lên cây chơi hay lên đồi chơi.
 Tình ta mới lớn lên còn non
 Và ta sút gối, se quả tim.
 Thôi chia tay anh, đi chưa hết sống.
 Khi chim ca vang, mây vẫn bay trong trời hồng.
 Xuân sang mênh mông khắp nơi chờ mong.
 Ngươi con gái vẫn xinh đẹp luôn,
 Thì ta vẫn sống đây ! Phải không ?
 Và khi xưa ôi ta vui
 Biết bao nhiêu mùa trong nắng trời !
 Mà giờ đây ta leo chơi
 Trên những con đồi màu đã phai.

.....
 Con xin cho bà cầu nguyện cho con
 Khi xưa con hư thân khiến cho ba giận buồn.
 Ba thương yêu con, nên ba dạy con.
 Vì con đã quá mê đàn ca
 Vì con đã quá mê đưng xa.
 Con chia tay ba, đi đi chưa hết sống.
 Khi chim ca vang, mây vẫn bay trong trời hồng.
 Xuân sang mênh mông khắp nơi chờ mong.
 Đàn con nít vẫn chơi đùa vang
 Thì con vẫn có ba, phải không ?
 Và khi xưa, ba con ta
 Sống biết bao mùa vui, tháng hạ,
 Mà đường xa, hay câu ca
 Nay đã tan thành bụi bay xa.

.....
 Ôi ôi em yêu đành biệt ly em
 Em ban cho con nắng tới trong hạ huyền.
 Em ban cho anh mỗi dây tình duyên
 Rồi vấp ngã có em nhẹ nâng
 Rồi yếu đuối có em dựa thân.
 Em yêu em yêu, đi chưa hết sống.
 Khi chim ca vang, mây vẫn bay trong trời hồng.
 Xuân sang mênh mông khắp nơi chờ mong.
 Vườn hoa thắm vẫn tươi màu luôn
 Thì ta vẫn có nhau, phải không ?
 Và khi xưa ta yêu nhau
 Sống biết bao ngày trong nắng đẹp
 Mà ngôi sao, đôi ta mơ
 Nay đã rơi rụng ngoài biển xa.

Có nhiều người soạn lời ca tiếng Việt cho bài BEAUTIFUL SUNDAY. Riêng tôi, soạn lời ca cho bài CHỦ NHẬT TƯƠI HỒNG với sự yêu đời vô biên của tôi vào lúc đó, 1973:

Chủ Nhật Tươi Hồng

Beautiful Sunday

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Sớm mai tươi hồng, một ngày tươi đẹp

Mình tới công viên cùng một miền ấm êm.

Ngày vui mừng, ôi Chủ Nhật tươi nắng hồng !

CHORUS

Ha ha ha ! Thấy không ngày Chủ (u) Nhật ?

Ngày hôm nay, ta vui chơi trong ngày tươi (y) đẹp.

Rồi em nói, nói, nói, nói yêu người, yêu (u) mình.

Ồ ô ô ô thật ngon lành, ôi Chủ Nhật trong ái tình !

.....
 Có em trong vùn, vùn hoa thắm tươi.

Và đến bên em rồi, thì em nói ngay :

Thật tươi lành, ôi Chủ Nhật, hai đứa mình.

(về CHORUS)

.....
 Sẵn xe đây rồi, cùng nhau phóng chơi.
 Ngồi ép bên nhau rồi, cười trong gió vui.
 Thật tung bùng, ôi Chủ Nhật trên phố phường.
 (về CHORUS)

.....
 Sớm mai tươi cười, một ngày đông người,
 Vạt nắng soi trên đi, và soi lúa đôi.
 Ngày kéo dài, ôi Chủ Nhật trên cõi đời.
 (về CHORUS)

Giấc mơ giàu sang và đi chu du thế giới đã được tôi đưa ra trong bài STONED IN LOVE WITH YOU sau đây do tôi dịch lời để Cathy Huệ hát sau đây:

Đã Chót Yêu Anh

Stoned In Love With You

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Cho em mong thành ra ngôi sao

Chiếu bóng danh tài cao

Được thành một tài tử minh tinh

Ngồi trên xe hơi, hai đũa mình,

Em mua cho người em yêu thương

Ôi bao nhiêu điều mong ước ! Hiến dâng cho ai

Vì em chót đã yêu người, yêu rồi ! Ô !

Đã chót yêu anh rồi !

Em mong sao giàu sang như ai

Sống cho thật oai.

Được là một nhà kinh doanh

Làm rạng danh cho sông nước mình !

Em chu du nhiều nơi kinh đô

Mang theo lời tuyên bố : Hiến dâng cho ai,

Vì em chót đã yêu người, yêu rồi ! Ô !

Đã chót yêu anh rồi !

.....
 Em đây chót sinh giữa nơi xóm nghèo.
 Xưa nay em không ước mơ quá nhiều.
 Vậy mà thật liều muốn hiến dâng cả thể gian !
 Ước mong sao cho mai đây được lên cung trăng
 Ta xây đắp ngôi nhà xinh.
 Nhà là nhà rộng thênh thang
 Và không lo ai theo chúng mình.
 Em đang mơ, thật em đang mơ
 Em đang mơ nhiều mơ quá
 Ước mơ không vui
 Vì em chót đã yêu người, yêu rồi ! Ô...

[Trở Về Mục Lục](#)
[Đi Tới](#)

Ngàn Lời Ca Khác

French Pop

Nhạc POP Pháp

- Khi Xưa Ta Bé [Bang Bang](#)
 Em Đẹp Nhất Đêm Nay [La Plus Belle Pour Aller Danser](#)
 Những Nụ Tình Xanh [Tous Les Garçons Et Toutes Les Filles](#)
 Viễn Du Tưởng Tượng [En Partant](#)
 Cuộc Phiêu Lưu [L'adventura](#)
 Trong Nắng Trong Gió [Dans Le Soleil Et Dans Le Vent](#)
 Nắng Đã Tắt [Il Est Mort Le Soleil](#)
 Giàn Thiên Lý Đã Xa [Chèvrefeuille Que Tu Es Loin](#)
 Tình Yêu Mùa Đông [J'aime Bien L'Hiver](#)
 Chàng [Lui](#)
 Nàng [Elle Etait Belle](#)
 Chỉ Cần Một Giọt Lệ [Rien Qu'une Larme](#)
 Tiền Nơi Phi Trường [Adieu Jolie Candy](#)
 Gọi Tên Người Yêu [Aline](#)

Nhạc Pháp - Lời Việt Phạm Duy Những Năm 60-70

Đầu thập niên 70 là lúc băng cassette được phổ biến mạnh mẽ và các nhà sản xuất đua nhau phát hành những băng nhạc có chương trình nhạc trẻ. Ngoài nhạc Mỹ ra, nhạc Pháp cũng được mọi người ưa thích, nhất là trong đám ca sĩ mới lớn lên, có Thanh Lan hát tiếng Pháp rất hay. Tôi soạn

lời ca tiếng Việt cho nhiều bài hát về tình yêu của nhạc Pháp và với giọng hát nhanh nhẹn của Thanh Lan, những bài hát đó đã gây được ảnh hưởng khá mạnh mẽ trong giới trẻ. Bài BANG BANG rất ngộ nghĩnh và sau khi được hát qua tiếng Việt với giọng hát Thanh Lan, nó được phổ biến rất là mạnh mẽ. Một hôm tôi vào Nha Ngân Khố để đổi tiền đi Pháp, thấy các công chức nam nữ đang chơi trò bắn súng "băng băng" với nhau.

Khi Xưa Ta Bé

Bang Bang

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Khi xưa đôi tôi ta bé, ta chơi,
 Đôi ta chơi bắn súng khơi khơi,
 Như Công An đi bắt quân gian
 Hiên ngang anh giơ súng ngay tim ! Bang Bang !
 Anh bắn ngay em ! Bang Bang !
 Em ngã trên sân ! Bang Bang !
 Tiếng súng khi xưa ! Bang Bang !
 Ta sẽ không quên bao giờ.
 Đôi ta theo nhau lớn lên mau
 Đôi ta luôn luôn thân thiết bên nhau.
 Ta yêu nhau như lũ bé con.
 Nhưng anh ham chơi bắt nhau luôn ! Bang Bang !
 Anh thích lẳng quăng ! Bang Bang !
 Em cũng theo anh. Bang Bang !
 Tiếng súng khi xưa ! Bang Bang !
 Ta sẽ không quên bao giờ.*

.....
*Bao năm qua, ta đã hai mươi
 Câu yêu đương đã đến cho đôi.
 Mối hôn thay câu nói thơ ngây
 Chơi yêu thay chơi bắt nhau vui !
 Anh xa em, em mất anh yêu !
 Không ai coi xem lỗi nơi ai.
 Anh ra đi, anh đã ra đi
 Anh đi theo duyên mới xa xôi ! Bang Bang !
 Anh đã ra đi ! Bang Bang !
 Em sẽ bơ vơ ! Bang Bang !
 Tiếng súng khi xưa ! Bang Bang !
 Ta sẽ không quên bao giờ !*

.....
*Nay khi ta chôn công viên
 Trông bao nhiêu em bé hân hoan
 Chơi Công An đi bắt quân gian
 Chơi đi theo, đi trốn lẳng xăng ! Bang Bang !
 Ta nhớ năm xưa ! Bang Bang !
 Trong trái tim ta ! Bang Bang !
 Tiếng súng khi xưa ! Bang Bang !
 Ta sẽ không quên bao giờ !*

Thanh Lan có tài hát những bài có nhịp điệu nhanh nhẹn, khác với nhịp điệu chậm rãi, buồn bã như nhạc Việt Nam chẳng hạn. Soạn lời ca tiếng Việt cho bài LA PLUS BELLE POUR ALLER DANSER cũng khá rắc rối vì cần quá nhiều lời:

Em Đẹp Nhất Đêm Nay

La Plus Belle Pour Aller Danser

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*A ha ! Đêm nay ai cũng cho em là xinh nhất nơi đây
 A à a a, đẹp xinh
 A ha ! Trong đêm khiêu vũ em như vầng sao sáng xa khơi
 A à a a, sáng ngời
 A ha ! Đêm nay em muốn nghe những lời ân ái êm êm!
 A à a a ! Êm êm
 A ha ! Em nghe anh nói yêu em dài lâu nhé anh ơi
 A à a a ! Lâu dài*

Em mong cho chiếc áo, chiếc áo tươi màu em đã chọn kỹ
 Một chiếc áo rực rỡ em vừa thêu
 Em mong cho chiếc áo đó cũng như là mớ tóc mềm rũ
 Được mơn trớn dưới tay người
 A ha ! Khi đêm buông xuống
 Em thường hay mơ ước xa xôi ! A à ạ ơi ! Em mơ
 A ha ! Em mơ em sẽ mang lụa là
 Em xinh em tươi nhất, ôi nơi trần gian
 Cho em khiêu vũ trong đêm thần tiên.
 Ư ư, em xinh em tươi vui nhất nơi đây.
 Ư ư, em xinh, em khiêu vũ trong cuộc đời tiên
 Anh cho em hơi sức, sức sống trong đời em đã từng thiếu
 Một tiếng thét hạnh phúc trong tuổi yêu.
 Đêm nay em xin biểu hết, cõi Xuân nồng
 Em cho người yêu, và cho luôn trái tim này.

A ha ! Đêm nay em muốn quên một nụ hôn trước tiên
 A à ạ a ! Nụ hôn
 A ha ! Đêm nay em biết em phải là
 Em xinh em tươi nhất ôi nơi trần gian
 Cho em khiêu vũ trong cuộc đời tiên
 Ư ư, em xinh em tươi nhất nơi đây
 Ư ư, em xinh em khiêu vũ trong cuộc đời tiên.

Cũng với không khí trẻ trung của những bài đã kể ở trên, bài NHỮNG NỤ TÌNH XANH sau đây cũng do Thanh Lan lăng xê và đã rất thành công trong giới nghe nhạc trẻ:

Những Nụ Tình Xanh

Tous Les Garçons Et Toutes Les Filles

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Bao nhiêu duyên ương trong cơn yêu đương
 Đói chân miên man hân hoan
 Lang thang giữa phố phường.
 Bao nhiêu duyên vui xuân xanh
 Đói mươi xuân xanh như tôi,
 Ai kia hai mươi cũng biết rồi.
 Niềm hạnh phúc trong tay người
 Hay trong mắt, trên môi cười
 Họ yêu nhau và đi tới sẽ sống với niềm vui mới
 Thế nhưng tôi vẫn đơn cô vẫn không ai kết duyên đôi
 Thế nhưng tôi vẫn đơn cô vẫn không ai đoái hoài tôi.

Nỗi sầu, ôi nỗi u sầu
 Những ngày buồn trôi giống nhau.
 Cõi đời ôi là những âu sầu
 Không có những tiếng nói ấm áp
 Của người yêu mến nhau.
 Tôi chưa yêu đương, tôi mong yêu, trong cơn đau thương
 Ai đưa tôi lên chốn Thiên Đường ?
 Tôi chưa duyên vui, xuân tôi hai mươi,
 Tôi mong như ai, vui trong duyên đôi sẽ biết đời
 Niềm hạnh phúc trong tay người,
 Hay trong mắt, trên môi cười
 Họ yêu nhau và đi tới sẽ sống với niềm vui mới
 Khiến cho tôi có ai yêu sẽ quên đi
 Những cơn đau, dặt tay nhau
 Tới mai sau
 Tới nơi yêu nhau dài lâu.

Thế hệ tôi gần gũi với nhạc Pháp nhiều hơn là với nhạc Mỹ cho nên khi có phong trào chuyển ngữ

và có giọng hát Thanh Lan, tôi đem hết khả năng ra để soạn lời ca tiếng Việt cho những bài tôi thích. VIỄN DU TRONG TƯƠNG TƯỢNG là bài hát viễn mơ, rất phù hợp với tôi:

Viễn Du Trong Tương Tượng

En Partant

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Cùng xuống bến, nào cùng ra bến
 Ta kéo neo du thuyền, tưởng tượng đi
 Em ôm tay lái theo lệnh anh nói, chúng ta đi.
 Nào cùng xa lánh, ta lánh xa gia đình
 Ôi bạn bè xa, ta lánh xa đời, xa dân.
 Vượt lũ sóng, nào vượt muôn sóng
 Ta viễn du đi thăm miền đại dương.
 Bao nhiêu mơ ước theo trời mây nước tới muôn phương.
 Nhìn về phía đất, ta thấy bao ruộng đồng
 Ruộng mênh mông đang đắm trong vùng mịt mù.

.....
 Rồi biệt ly, adieu, so long, vaya con dios
 Trời ban cho đôi ta những cái ta thường mơ ước.
 Nhớ mới hôm qua bên nhau uống cốc bia vui, còn nhớ mãi
 Đời mình êm trôi, ơi hỏi anh hỏi em ơi !
 Cùng xuống bến, nào cùng ra bến
 Ta kéo neo du thuyền, tưởng tượng đi !
 Hay đi trên lối xưa bụi phôi phối, chúng ta đi.
 Cuộc đời ta sống, ta sẽ xây mơ mộng
 Để cho con, con cháu ta phải vui cùng.
 Rồi biệt ly, adieu, so long, sayonara
 Trời ban cho đôi ta những cái ta thường mơ ước.
 Nhớ mới hôm qua bên nhau uống cốc bia vui, còn nhớ mãi
 Đời mình êm trôi, ơi hỏi anh hỏi em ơi !

CODA

Ôi vui cuộc đời của lứa đôi, còn vui hoài.

Cũng trong tinh thần viễn mơ, tôi soạn lời ca cho bài:

Cuộc Phiêu Lưu

L'addventura

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Đôi trai đôi gái tơ, câu ca câu hát nuôi đời ta.
 Phiêu lưu ta muốn ư ? Xin mai đây ta cứ đi tự do.
 Phiêu diêu trong cõi tiên, âm ty, nơi sóng cao, biển êm
 Mai đây khi nắng lên, cùng nhau đi ta dắt nhau đi liền.

CHORUS

Viễn du ! Viễn du !
 Ta có nhau là đời ta đã phiêu bạt
 Viễn du ! Viễn du !
 Ôm ấp nhau từng đêm
 Ôi sâu thăm thăm !
 Viễn du ! Viễn du !
 Ôi tấm thân mà bàn tay ta vuốt ve
 Đôi ta phiêu lưu trong ái ân
 Trong tình yêu, ta hiến thân
 Cho muôn kiếp hồng trần.

.....
 Không gian ơi ! Lắng nghe ta hôn nhau
 Ta thấy nhau còn mê.
 Không gian như loãng đi
 Khi đôi ta đang bước trong tình si.
 Ôm nhau ta hát ca, không mơ
 Không ước, không cần chi
 Sao cho đôi chúng ta còn
 Luôn luôn như tiếng ca hiền hoà.
 (về **CHORUS**)

Bài DANS LE SOLEIL ET DANS LE VENT giống như một khúc ca đồng ruộng của nước Pháp, nói tới tình yêu và chiến tranh, rất phù hợp với hoàn cảnh của thanh niên Việt Nam trong đầu thập niên 70 này:

Trong Nắng Trong Gió
Dans Le Soleil Et Dans Le Vent

Nhạc Pháp : Lời Việt : Phạm Duy

*Thu đang êm đềm trôi qua
Lũ em bé đang cắt lúa,
Đống gỗ kia khô, em đã mang vô.
Anh mặc binh phục oai nghiêm
Với bạn hữu ra chiến tuyến,
Chiến tuyến xa xăm, em nhớ trong năm
Anh hát bằng khuôn :*

ĐIỆP KHÚC

*Nhẹ nhàng trong gió, hoà với nắng tơ
Từng vòng cánh to, chạy tròn giấc mơ.
Và còn quay mãi, vòng cánh cối xay
Ngày nào những ai còn đẹp lúa đôi.*

*.....
Tơ không gian, bụi không gian
Bám trên điệu, trên ống thuốc
Muốn nhắc em luôn, anh chốn muôn phương.
Nhưng còn đây lời ca vang, những câu hát thấp thoáng
Những tiếng ru em, câu hát hân hoan, câu hát mệnh mang
(về ĐIỆP KHÚC)*

*.....
Hôm qua anh bạn phương xa, ghé qua chốn xưa bên cũ
Thấy dáng anh ta, em đoán ngay ra
Anh bạn không cần đưa tin, thế nhưng đã, em đã biết
Tiếng hát trong năm, ôi tiếng xa xăm, nay đã im luôn.*

ĐIỆP KHÚC

*Nhẹ nhàng trong gió, hoà với nắng tơ
Từng vòng cánh to, chạy tròn giấc mơ.
Và còn quay mãi, vòng cánh cối xay
Ngày nào những ai còn đẹp lúa đôi.
Tưởng rằng quay mãi, vòng cánh cối xay
Nào ngờ nắng lên, nào ngờ gió lên.
Nào ngờ nắng gió còn mãi thiết tha
Mà đành cối xay, phải ngừng cánh quay.*

Một bài hát Pháp nói tới cái chết của mặt trời, tôi soạn lời ca tiếng Việt, Thanh Lan hát:

Nắng Đã Tắt

Il Est Mort Le Soleil

Nhạc Pháp - Lời Việt của Phạm Duy
*Mặt trời đã chết hè đã hết và nắng chết,
Chết luôn đôi con tim, khi chúng ta lia duyên.*

*Con tim âm u như mặt trời câm.
Mặt trời đã chết và nắng chết, tình đã hết
Chít khăn tang, riêng em !
Riêng có em buồn than.*

*Ai bôi đen trong tim em, trong hồn em ?
Ngày nào, trên bãi cát, mình quán quýt bên nhau.
Trong gió, trong mưa, tình đã dâng cao.
Không nắng nhưng sao đời vẫn thom lâu !*

*Ôi nhớ hôm nao
Mặt trời đã chết. hè cũng hết và nắng tắt
Tối đen nơi con tim, mưa khắp trong lòng em.
Ôi âm u, đen trong lòng em.
Ngày nào em yêu mến màu xanh ngát phiêu diêu,
Yêu mến mắt xanh màu mắt thương yêu.*

*Yêu mến mắt xanh mộng ước lên cao.
Ngồi nhớ hôm nao
Mặt trời đã chết, hè đã hết và nắng tắt
Tất luôn câu thương yêu, khi chúng ta lìa nhau.
Đưa nhau, ta đưa nhau đi vào đêm.
Đi vào đêm.*

Bài GIÀN THIÊN LÝ ĐÃ XA là một cổ Anh Cát Lợi được cả Âu Châu và Mỹ Châu ưa thích. Paul Simon & Art Garfunkel đã hát bản Anh Ngữ nhan đề SCARBOROUGH FAIR. Pháp thì ghi âm bài này với cái tên CHÈVRE-FEUILLE QUE TU ES LOIN. Tôi soạn bản tiếng Việt dựa vào bản Pháp Văn:

Ôi Giàn Thiên Lý Đã Xa
Chèvrefeuille Que Tu Es Loin

Lời Việt : Phạm Duy

*Tội nghiệp thằng bé cứ nhớ thương mãi quê nhà
Giàn thiên lý đã xa, đã rời xa.
Đưa bé lỡ yêu, đã lỡ yêu cô em rồi !
Tình đã quên, mỗi sớm mai lặng trôi.*

*Này này nàng hỡi ! Nhớ may áo cho người
Giàn thiên lý đã xa tít mù khơi.
Tắm áo cất ngay, đã cất trên chần mướt mà
Là chiếc chần đắp chung những ngày qua.*

*Tìm một miếng đất cho gã si tình
Giàn thiên lý đã xa mãi ngàn xanh.
Miếng đất, đất hoang, miếng đất ngay bên giáo đường
Biển sẽ ru tiếng hát êm trũng dương.*

*Giờ đã đến lúc tan ánh mặt trời
Giàn thiên lý đã xa mãi người ơi !
Lấp đất hổ tôi, lấp với đôi tay cô nàng
Thì hãy chôn trái tim non buồn thương.*

*Tội nghiệp thằng bé cứ nhớ thương mãi quê nhà
Giàn thiên lý đã xa, đã rời xa.
Đưa bé lỡ yêu, đã lỡ yêu cô em rồi !
Tình đã quên, mỗi sớm mai lặng trôi.*

Khóc cho mùa Hè đã chết, nhưng lại rất yêu mùa Đông. Thanh Lan hát bài TÌNH YÊU MÙA ĐÔNG với lời ca tôi dịch từ một ca khúc Pháp:

Tình Yêu Mùa Đông
J'aime Bien L'Hiver

*Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
Lòng người tựa như những cơn gió
Tựa như cánh mây, bông bèo đó đây,
Trời rộng khắp nơi chẳng bờ bến chi ! Hỡi người !
Lòng người tựa như bóng mây trắng
Đời người có bao mà người có sao
Còn mộng ước cao để đắng cay.*

*Vừa ngày nào còn ngây thơ nhỏ bé,
Cuộc đời mình toàn mộng mơ đẹp quá
Thời gian dần trôi, dần trôi, dần trôi
Mộng xưa tàn úa, lệ dâng lên vừng trán
Tình yêu như cánh chim lấp trong gió
Ra đi mất biệt phương nào ?*

*Rồi ngày dần qua, dần qua, dần qua
Đời ta một bóng cô đơn âm thầm bước
Và đêm và đêm thức giấc mơ qua*

*Giấc mơ dù một lần đến với ta.
Người tình, này anh biết chẳng hỡi
Tình từ ngút cao, nồng nàn biết bao*

*.....
Tựa ngàn tiếng sao dịu dàng thiết tha, hỡi người
Vì trời không giúp ta đó, để trắng tay, để rồi xót xa
Để rồi héo hon, lệ tràn khoé mi.
Đừng để nụ cười làm môi thành khô héo
Đừng dồn cuộc tình vào trong mùa Đông giá
Này người tình ơi phải mau về đây
Vòng tay triu mến vẫn luôn luôn chờ đón
Đường xa xôi đó có lẽ chân bước hỡi anh
Bên cửa vẫn chờ.
Này người tình ơi phải mau về đây
Đường xưa còn đó dấu chân vẫn chờ đón.
Người nghe chẳng hỡi, sao mãi phiêu du nơi nào ?
Để cuộc tình ta giá băng.*

Nhạc Pháp có nhiều bài xưng tụng tình yêu và xưng tụng người đàn bà như bài hát nhan đề ELLE chẳng hạn... Nhưng cũng có bài xưng tụng tình yêu và người đàn ông như một bài hát sở trường của Thanh Lan nhan đề LUI:

Chàng Lui

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Người bỏ tôi đứng đây, ở ngay dưới gốc cây.
Chẳng cần anh nói chỉ, cuộc tình đã bước đi.
Tưởng chừng nghe tiếng quên của người xưa nhắc tên.
Dù đời đã vỡ tan, cuộc đời đã đứt ngang.
Lòng mình như ngã nghiêng, chiều vào cơn bão tim
Tôi mơ ? Hay tôi đang bơi qua con sông bao la ?
Cuộc tình khởi đầu, từ ngày xưa*

CHORUS

*Ôi ! Chàng là nguồn sống vui trên đời !
Chàng là vườn với đoá hoa tuyệt vời
Chàng là ánh ngời ban mai.
Ôi ! Chàng là nguồn sống vui trên đời !
Chàng là cảnh sắc nơi xa vời
Chàng là khúc nhạc của tôi.
Nhưng tôi không quên, tôi mang tơ duyên,
Con tim này thuộc về chàng !
Chàng ! Ôi !*

*.....
Chàng cùng tôi bước đi, lệ nào rơi ướt mi ?
Người kẻ bên sát vai, người tình tôi bước vui.
Người gửi câu ái ân, người cùng tôi bỗng đứng
Người gọi tôi rất êm : Mím cười lên tí, em !
Nào ngờ đâu bóng chim, nghĩ, rồi bay vút lên !
Tôi mơ ? Hay tôi đang bơ vơ ? Trong cơn du dương,
Cuộc tình tàn rồi ! Ngày xưa...
(về **CHORUS**)*

Đối với bài CHÀNG vừa rồi, bây giờ là bài NÀNG do Trọng Nghĩa hát:

Nàng Elle Etait Belle

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Nàng ! Bên tôi đó, một giấc mơ, một giấc mơ
Nàng ! Ngay bên tôi, thật là nổi vui, nhưng hỡi ôi !
Tưởng như mãi mãi, Nàng sẽ của anh, ngủ trong cánh tay
Rồi, thì không hay, một ngày xa vời, Nàng đi rồi !
CHORUS*

Nàng như Nàng Tiên, nàng như Nàng Tiên.
 Lòng tôi đảo điên lên, tưởng như được duyên
 Ai ngờ Nàng đã đi ! Lòng tôi còn ghi
 Vành môi bờ mi, đẹp như bài thơ
 Ai ngờ Nàng ra đi ! Gọi tên ngày đêm
 Tên người xưa mến yêu
 Rồi người điên đi tìm một hình bóng...
 Nàng ! Bên tôi đó, cùng với tôi, bao ước mơ
 Nàng ! Ngay bên tôi, một đời mến yêu, tôi mến yêu !
 Nàng đi khuất bóng, theo tháng năm, Nàng đi mất xa.
 Nàng ngày hôm nay trong bao cánh tay, ai những ai ?

Julie hát giỏi tiếng Pháp và nắm được linh hồn bài hát sau đây dù đây là lời dịch:

Chỉ Cần Một Giọt Lệ
Rien Qu'une Larme

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Một thoáng đôi mắt long lanh sáng ngời
 Em nhìn tôi, lệ hoen ướt mi người
 Vừa mới nghe nói : xa nhau mắt rồi
 Ôi người yêu, lệ rơi ướt môi.
 Xin em yêu phải gắng tin tôi
 Xin yêu em nghìn kiếp chớ phai.
 Cuộc tình nào mà không lỗi lầm ?
 Vài giọt lệ hàn gắn thương tâm.

.....
 Chỉ thấy đôi mắt em hơi ướt mềm
 Tôi đột nhiên lòng đau đớn é chề.
 Chỉ với đôi mắt rưng rưng não nề
 Em nhìn tôi, lòng tôi tái tê.
 Vì người tình này quá tham lam
 Nên em yêu phải khóc lệ thê
 Một nghìn lần tình như muốn quên
 Một nghìn lần ở mãi bên em.

.....
 Một thoáng đôi mắt long lanh ngấn lệ
 Em nhìn tôi, tình tôi sẽ lâu dài.
 Vì đã muốn giữ em suốt đời,
 Em làm ơn cười lên tí coi !
 Một thoáng đôi mắt long lanh sáng ngời
 Em nhìn tôi, lệ hoen ướt mi người !
 Chỉ với đôi mắt rưng rưng não nề
 Tôi đột nhiên lòng đau tái tê.
 Vì đã muốn giữ em suốt đời,
 Em làm ơn cười lên tí coi !

Giọng trai hát tiếng Pháp hay là Paolo, với bài hát ngộ nghĩnh sau đây:

Tiền Em Nơi Phi Trường
Adieu Jolie Candy

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Từ nay cách xa nghìn trùng
 Người em bé bỏng
 Anh tiễn em ra mãi tới nơi phi trường.
 Tàu bay cánh vượn mịt mù
 Đường bay nào nùng
 Hỡi em, vào khung trời mênh mông !
 Ôi cơn gió buồn !
 Phi cơ sẽ đưa em đi muôn trùng.
 Chờ em viết thư tình về
 Anh đã ước thề
 Nhưng biết đâu em sẽ nhớ tới bạn hè ?
 Còn anh khó quên mùa hè

Gặp em, tóc thề
 Anh đã yêu người em tuổi say mê.
 Ôi đã hết rồi !
 Phi cơ đã đưa em đi xa vời.
 Từ nay cách xa nghìn trùng !

 Từ nay cách xa nghìn trùng !
 Tình yêu sẽ mờ, ôi sẽ phai,
 Trong bóng tối trên đường dài.
 Từ nay nhớ nhung còn dài.
 Còn vương xuống đời
 Như bóng mây còn bay mãi trong khung trời.
CODA
 Adieu ! Xa em !
 Adieu ! Xa em !

Elvis Phương cũng hát tiếng Pháp giỏi:

Gọi Tên Người Yêu

Aline

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Ngồi hoạ hình người tình, vào bãi cát vàng
 Hình dáng em ngoan, nụ cười ôi mến thương
 Rồi trời mịt mù làm mưa rồi xoá nhoà
 Hình dáng nên thơ, chìm dần trong bão mưa.
 Rồi anh sẽ hét lên ! Sẽ hét lên !
 Hét lên gọi tên người quen
 Rồi anh sẽ khóc ! Sẽ khóc lên
 Khóc lên lòng đau triền miên.

 Ngồi buồn tủi ngoài đời, tưởng như ngồi với người
 Người đã xa xôi, người đi mất hơi,
 Rồi tìm hoài, rồi như ngóng đợi
 Người hỡi ! Có ai tìm giúp tôi
 Rồi anh sẽ hét lên ! Sẽ hét lên !
 Hét lên gọi tên người quen
 Rồi anh sẽ khóc ! Sẽ khóc lên !
 Khóc lên lòng đau triền miên.

 Chỉ còn hoạ hình một người trên nền cát mềm
 Nằm chết êm êm, chìm dần trong nước lên.
 Rồi anh sẽ hét lên ! Sẽ hét lên !
 Hét lên gọi tên người quen
 Rồi anh sẽ khóc ! Sẽ khóc lên !
 Khóc lên lòng đau triền miên...

Trở Về Mục Lục
Đi Tới

Ngàn Lời Ca Khác

Pop Song

Nhạc POP - Đầu 70

- Cuộc Tình Tàn [Je Sais](#)
- Dắt Nhau Lên Núi [Himalaya](#)
- Người Đẹp [Lady Belle](#)
- Còn Đâu Bạn Vui [Sans Ami](#)
- Xa Em Rồi [Sans Elle](#)
- Cơn Đau Tình Ái [Mal](#)
- Tình Cho Không [L'amour C'est Pour Rien](#)
- Tay Trong Tay [Main Dans La Main](#)
- Ngày Tân Hôn [Oui Devant Dieu](#)
- Ngày Cưới Em [I Went To Your Wedding](#)
- Đừng Phá Vỡ Ân Tình [Nhạc Nhật](#)
- Căn Nhà Xinh [Anata](#)
- Tango Xanh [Blue Tango](#)
- Hoa Tím Ngời [Violetta](#)
- Yêu Người Mãi Mãi [Hernando's Hideway](#)
- Chút Hờn Ghen [Jalousie](#)
- Cánh Buồm Xưa [La Paloma](#)
- Bông Hồng Trung Quốc [Rose de Chine](#)

Đầu Thập Niên 70

Trong thời điểm 1973-74 phong trào Nhạc Mỹ, Nhạc Pháp với lời Việt vẫn lên cao. Những ca sĩ như Evis Phuong, ca sĩ Paolo đã từng theo học trường Pháp, rất thành công trong loại nhạc này. Đây là loạt bài ca POP (bài ca phổ thông) dễ hát, dễ hiểu, được phổ biến trong giới học sinh, sinh viên, thường là loại tình ca ước át:

[Cuộc Tình Tàn](#)

[Je Sais](#)

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Cuộc tình mà tôi đã biết tàn rồi
 Cuộc tình mà tôi đã nghe tàn phai.
 Than ôi ! Tôi biết nhưng vẫn mong ước
 Ước mong nhưng biết sẽ mơ hoài công
 Một mình buồn lo đi giữa cuộc đời,
 Lạnh lùng hồn ma giữa đêm mù khơi
 Than ôi ! Tôi khóc cho tới khi sáng*

*Tôi oán ghét, oán ghét tôi trong màn đêm
 Lòng chua xót với đôn đau trong hồn tôi
 Hỡi ôi ! Ôi chàng trai đã ôm ấp em rồi
 Lòng chua xót với đôn đau đã từ lâu
 Hỡi ôi ! Ôi tình hoa sẽ phai tàn mau
 Cuộc tình dù tôi biết đã tàn rồi
 Cuộc tình mà tôi lẽ ra còn nuôi
 Than ôi ! Tôi biết tôi đã làm lỡ
 Tôi biết tôi sẽ giết đi tình tôi.*

*Lòng chua xót với đôn đau trong hồn tôi
 Hỡi ôi ! Ôi chàng trai đã ôm ấp em rồi
 Lòng chua xót với đôn đau đã từ lâu
 Hỡi ôi ! Ôi tình hoa sẽ phai tàn mau
 Than ôi ! Tôi biết tôi sẽ quên hết
 Tôi biết tôi sẽ không khóc
 Tôi biết yêu sẽ chưa chết
 Tôi còn yêu, còn yêu, còn yêu,
 Còn yêu, còn yêu.*

Bài tình ca sau đây thì không ướt át. Còn có vẻ vui nhộn là khác, rất hợp với giọng hát Paolo:

Đưa Nhau Lên Núi

Himalaya

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy

*Nào đưa tay anh nắm
 Và em nếu ngoan ngoãn
 Thì anh sẽ đưa tới
 Núi, đỉnh núi cao vời.
 Rồi em sẽ bỡ ngỡ
 Sao trời mây xanh đẹp quá ?
 Im, rồi anh sẽ cho biết
 Trên đỉnh núi im lìm :*

ĐIỆP KHÚC

*Đôi ta bên nhau nơi cao vút, nơi mịt mù
 Em còn được nghe anh kể chuyện yêu đương
 Con mơ trong đêm trôi tới sáng chưa kịp tàn
 Xong rồi ngủ quên trên triền núi êm đềm*

*.....
 Thật là xa trần thế
 Gần ngay Thiên Đường đó
 Ôi, tình đưa ta trèo núi
 Nơi cao nhất trên đời
 Miệng em đang nở đoá
 Ôi đẹp như hoa chờ gió
 Nên rồi anh hôn vào đó
 Trên Hi-má-lay-à.*

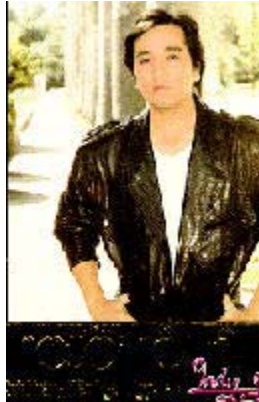
*.....
 Chỉ một đôi, một lứa !
 Ở ngay trên đỉnh núi
 Đôi mình rong chơi một cõi
 Nơi đỉnh núi cao vời.
 Chỉ là hai người nhé
 Nhưng rồi mai đây miền núi
 Sẽ thành ba đứa ở đó
 Trên Hi-má-lay-à.*

Trong bài HIMALAYA, có câu : "hai thành ba" là chuyện cũng dễ hiểu. Elvis Phương cũng thành công như Paolo trong loại nhạc Pháp có tiếng Việt. Với bài LADY BELLE sau đây, ta thấy được sự nịnh đầm muôn đời của dân Pháp:

Người Đẹp **Lady Belle**

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy

Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như trăng sao.
 Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như mây cao.
 Người yêu tới đẹp như gió, đẹp như tia nắng Thu rơi.
 Người yêu ơi ! Người làm vui quả tim ta vốn chời vơi.
 Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như trăng sao.
 Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như mây cao.
 Ngày u tối thành sáng chói, nhờ đôi môi với đôi vai
 Lửa vui tươi, lửa lên ngôi ở trong tôi vốn bi ai.
 Em bước tới đoá hoa sắc mới
 Thơm ngát cõi, vốn âm u, xa xôi, ngụt trời.
 Người yêu hỡi làm mất tim tôi
 Làm xanh ngắt kiếp âu lo, trong tôi !
 Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như câu thơ.
 Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như đêm mơ.
 Người yêu tới như tiếng nhạc nơi xa, cõi tiên xa.
 Người yêu ơi ! Người làm cho đời bơ vơ sẽ bao la.
 Tôi nắm lấy tâm thân bối rối.
 Như nắm lấy nỗi hân hoan, tơ vương nghìn đời.
 Người yêu hỡi đừng có xa tôi
 Để tan vỡ cõi Thiên Thai yên vui.
 Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như trăng sao.
 Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như mây cao.
 Người yêu tới là tan hết sầu muôn kiếp chết muôn nơi.
 Người yêu ơi ! Người làm cho đời muôn năm sẽ người ngoài.
 Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như trăng sao.
 Người Đẹp yêu dấu ! Đẹp như mây cao.
 Đời tôi sẽ là niềm vui, là cơn mơ tới Thiên Thu.
 Là đôi ta cùng êm nghe đời trôi đi, giữa cơn mơ.

Nhạc Pháp hay nói tới tình bạn. Bạn hay là người yêu ? Với người Việt, tôi nghĩ chỉ nói tới tình yêu, vì tới tình bạn thì dễ bị hiểu là mình xưng tụng đồng tính luyến ái. Elvis Phương hát bài hát thiếu tình yêu như sau:

Còn Đâu Bạn Vui
Sans Ami

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Mặt trời đã chết đâu rồi ?
 Còn đâu nữa em trên đời ?
 Sống cũng như chết rã rời !
 Ngày em đi nơi xa vơi,
 Còn trên môi, ôi hương vị hối hận dài !
 Dù em đã xa anh rồi !
 Còn nuôi mãi trong tim này
 Những bước đi, sẽ về !
 Người yêu ơi ! Anh không quên
 Rằng xa em, anh như điên, và như chết...

CHORUS

Sống ! Phải sống như là chết !

Chẳng có ai tìm đến nhau
 Vì mắt em còn đâu ? Còn đâu !
 Mãi ! Còn mãi ôm sâu nỗi
 Phải sống u buồn lẻ loi
 Vì mắt em còn ai, còn ai ?
 Có đâu ai là bạn vui ?
 Có đâu ai là tình đôi !

.....
 Anh đã biết không bao giờ
 Là thôi nhớ, thôi ơ thờ
 Nỗi nhớ mong suốt đời...
 Người yêu ơi ! Xin ban cho
 Một tình yêu, cho ta nuôi tình mãi mãi...
 (về **CHORUS**)

Đã không có bạn (sans ami), lại còn không có cả em (sans elle) nữa, thật là buồn vậy:

Xa Em Rồi
Sans Elle

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Từ mãi kiếp trước, khi tôi quen em
 Mà tôi đã chót yêu.
 Nhớ đến những lúc trông em ngây thơ
 Nhìn tôi qua giấc mơ.
 Một ngày, cuộc tình đầu sẽ cho em
 Nghe câu yêu đương, lòng vương thương nhớ.
 Mà dù người tình là gió mây qua
 Nhưng em như Xuân tươi thắm trong mơ.

CHORUS

Xa em rồi ! Tim tôi sầu úa,
 Bên em, chiều nắng tươi rực rỡ.
 Xa em rồi ! Không gian mù tối,
 Em như vì sao trên bầu trời.
 Xa em rồi ! Tim tôi rạn vỡ,
 Ôi muôn đời sống trong niềm nhớ.
 Bên em, thời gian như rực sáng,
 Xa em rồi ! Không gian lụi tàn.

.....
 Nhiều lúc muốn nói cho em yêu nghe
 Mà không biết nói chi.
 Muốn nói : sẽ sống luôn luôn bên em
 Nhìn em tươi nét môi.
 Rồi đàn một bài tình khúc bên em,
 Cho vang lên câu ngàn đời thương nhau.
 Mà lòng này tràn ngập nỗi xô xao
 Xin cho duyên em, cho đến mai sau.
 (về **CHORUS**)

Vẫn Elvis Phương với bài hát cơn đau ái tình:

Cơn Đau Tình Ái
Mal

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Đau ! Từ đáy trái tim ta buồn đau !
 Đau ! Suốt bấy lâu, ta vẫn đau, vẫn mang u sầu !
 Nhìn nắng hắt hiu, ôi nắng yếu, theo nhau khoe màu
 Bay trên trời cao nắng chiếu.
 Ta vẫn thương ta, vì nhớ mãi tên người xa.
 Ta thương ta vì xót xa
 Em trong áo hoa, khiến ta lững lờ.
 Vì nhớ tiếng ca, em ôm ấp ta đêm dạ hội ngọc ngà.
 Câu ca làm rung cõi nhớ.

*Đau ! Bằng sáng biếc cao nơi biển xanh.
Đau ! Với áng mây bay vút mau khiến ta u sầu.
Nhìn nắng hắt hiu, ôi nắng yếu, theo nhau khoe màu
Bay trên trời cao nắng chiếu...
Ta vẫn thương ta, vì nhớ mãi tên một người xa.
Ta thương ta vì xót xa
Em trong áo hoa đã khiến ta lững lờ.
Vi nhớ tiếng ca, em ôm ấp ta đêm dạ hội ngọc ngà.
Câu ca làm rung cõi nhớ.*

CODA

*Vâng ! Còn đau mãi mãi đau.
Vâng ! Còn đau, đau còn mãi thương đau.*

Một bài hát sở trường của Elvis Phương như bài hát sau đây vẫn còn được hát ở Việt Nam dù nhạc trẻ bị cấm sau tháng Tư 75. Khi tôi còn ở Florida -- vào năm 77 -- tôi được đọc một bài báo nói tới việc người Saigon hát bài ca quốc cấm này:

Tình Cho Không Biếu Không
L'amour C'est Pour Rien

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy

*Ngon như là trái táo chín
Thơm như vườn hoa kín
Mong manh như dây tơ chìm
Nhẹ êm như là mây tím.
Tình là rất cao mù khơi
Tình là thấp như biển vơi
Tình toả khắp, khắp cuộc đời
Đi bao la khắp nơi...*

CHORUS

*Tình cho không, biếu không
Ân tình ai cũng cho được nhiều.
Tình cho không, biếu không
Chớ nên mua bán tình yêu.
Khi em mơ niềm yêu dấu
Em run như là tơ liễu
Khi con tim em xoay động
Và tình yêu vừa lên tiếng
Tình cần có hai lời ca
Tình là bãi khô cần mưa
Điều chờ gió cong ngoài trời
Đêm khuya mong sáng yên vui.*

CHORUS

*Ta yêu nhau là mong nhớ
Không bán khoán hoặc suy nghĩ
Như say mê như hi vọng
Tình yêu như là may mắn.
Tình là mắt ta vừa che
Tình là biết yêu người xa xa
Người tình vẫn nhớ mong dù
Ta không quen biết bao giờ.*

CODA

*Tình cho không không thiếu
Không bán mua tình yêu !*

Elvis Phương song ca với Thanh Lan một bài hát Pháp nữa:

Cho Quên Hết Thương Đau
Main Dans La Main

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Cho tôi quên đi nỗi u phiền cuộc đời
Cho tôi xin sống mãi trong tình yêu
Cho tôi mang đôi cánh chim chiều lạc loài
Cho tôi theo câu hát lên tuyệt vời.*

Cho tôi cánh lá rơi
 Bay man mác khắp nơi
 Khi em đến với tôi, nhớ đôi môi này
 Cho tôi mãi tóc xanh
 Xanh như đáy mắt em
 Dem theo hết nhớ nhưng, nhớ nhưng vui đây.
 Cho tôi yêu tia nắng tan dần buổi chiều
 Cho tôi mơ, mơ lúc hôn người yêu
 Cho tôi đi khi khói sương mờ đợi chờ
 Cho tôi ngân, ngân hết muôn lời thơ.
 Cho tôi những đám mây
 Trôi đi khắp đó đây
 Theo cơn gió ngất ngây lãng quên tháng ngày
 Cho tôi những ngón tay
 Khi em nắm phím tơ
 Như khi có giấc mơ lúc em mong chờ.
 Cho tôi lúc ấu thơ
 Khi chưa biết nhớ mong
 Khi chưa biết sống trong thú đau thương này
 Cho tôi chấp cánh bay
 Như khi uống rất say
 Cho quên hết đắng cay thú đau thương này.
 La la la la -- La la la la

Nhạc tân hôn cũng được giới trẻ thích. Nhạc Pháp có bài OUI DEVANT DIEU do Thanh Lan hát, về sau trong các đám cưới người ta hay hát bài này, dù trong quan viên hai họ đều không có ai là người Công Giáo cả:

Ngày Tân Hôn

Oui Devant Dieu

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Em bên mình anh, lặng im dưới ban thờ
 Và quanh chúng ta là vui sướng chan hoà.
 Tình duyên nhỏ bé thành đôi ước mơ già
 Bao nhiêu tóc tơ, giờ đây đã kết se.
 Ta bên mình nhau, rồi đi suốt con đường
 Đưa ta suốt đời về nơi xứ Thiên Đường
 Về nơi tổ ấm nhờ ơn Đức cao vời, Ơn Mẹ Mari-a.
 Người yêu ơi ! Oi người ! Người yêu dấu ơi !
 Cùng bên nhau suốt đời, cùng chia sẻ nỗi vui
 Hay nỗi sầu, cùng cho nhau biết bao là yêu,
 Ví dầu đời qua mau, với mái đầu, rồi đây sẽ trắng phau.
 Ôi vai kề vai, và tay nắm tay rồi,
 Đời trôi vắng tanh, lẻ loi kết đôi rồi !
 Từ nay nồng ấm, đời trôi hết u hoài.
 Ave Mari-a
 Ôi tình chăn gối bao la
 Sẽ mang về mãi tận cõi già.

Thái Thanh cũng được mời để hát nhạc trẻ ngoại quốc có lời Việt. Sau đây là một bài hát tân hôn khác:

Ngày Cưới Em

I Went To Your Wedding

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Ngày vui của em tới rồi
 Ngày cưới của em tới rồi
 Ngày em về nơi xa vời.
 Nhìn em ngày vui lấy chồng
 Rực rỡ mùi khăn áo nồng
 Và em bên lến đôi má hồng !
 Mừng em vui ra đi, cho ta chia ly
 Quên đi là dĩ vãng phôi phai.
 Mừng em trong tương lai
 Mê say, hỡi em, tươi vui

*Trong hạnh phúc tình yêu.
Phút vui của em tới rồi
Ngày cưới của em tới rồi
Ngày em về nơi xa vời.
Nhìn em về nơi xứ người
Là em từ giã cõi đời
Nhìn xe hoa khuất mù khơi !*

Soạn Lời Cho Nhạc POP Nhật Bản

Nhật Bản cũng có loại nhạc dành cho tuổi trẻ. Khi soạn lời cho một bài ca Nhật, vì không có lời Nhật -- mà có đi nữa cũng không hiểu nghĩa -- nên tôi bịa ra nội dung như sau:

Đừng Phá Vỡ Ân Tình Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

*Trong đêm sâu, nên vầng sao chói sáng
Mây lên cao, nên trời mây xanh ngắt
Ta trong nhau, nhìn nhau qua khoé mắt
Sống bên nhau với phận người, sống vì nhau.
Ôi mây nước trôi, biết bao nhiêu lâu rồi ?
Qua đi biết bao nhiêu cuộc đời ?
Bao nhiêu trái tim chung một nhịp rồi !
Không chia phôi vì đời buồn lữa đời...
Đừng xa nhau, hỡi người ơi !
Đừng xa nhau, hỡi người ơi !
Đừng phá vỡ ánh sáng nơi nhân tình bao lữa đời.
Là la lá...la la la...
Đừng phá vỡ ánh sáng nơi nhân tình bao lữa đời.
Ta nghe như bao lời than với khóc
Ta nghe như cuộc đời treo trên tóc
Ta nghe như đời mau phai, sớm tắt
Sống đơn côi với phận người, sống lẻ loi.
Bơ vơ lắm ! Bơ vơ thay ! Kiếp người !
Bao nhiêu, biết bao nhiêu lạc loài
Bao oan trái, bao nhiêu phen bùi ngùi.
Như ta nuôi cuộc tình nhân thế ơi !
Gần bên nhau ơi người ơi !
Gần bên nhau ơi người ơi !
Đừng phá vỡ ánh sáng nơi nhân tình bao lữa đời.
Là la lá...la là la...
Đừng phá vỡ ánh sáng nơi nhân tình bao lữa đời.
Trong bao la ta cùng nhau chung sống
Trong mệnh mông ta cùng chia ánh sáng
Ai cho ta gặp nhau trong xa vắng ?
Giữa cô đơn có Phật, Trời giúp Tình Thương.
Ta không dám mơ xa xôi vời vợi.
Ta xin chút yêu thương ngọt bùi.
Cho tan vỡ đi bơ vơ lạc loài
Vươn lên xa, cuộc tình nhân thế ơi !
Còn bên nhau muôn nghìn năm !
Còn bên nhau muôn nghìn năm !
Đừng phá vỡ ánh sáng nơi nhân tình bao lữa đời.
Là la lá...la là la...
Đừng phá vỡ ánh sáng nơi nhân tình bao lữa đời.*

Khi tôi được hân hạnh tham dự Đại Hội Âm Nhạc Quốc Tế tại Tokyo với bài TUỔI BIẾT BUỒN soạn chung với Ngọc Chánh thì bài ANATA đoạt giải nhất, và tôi đã soạn lời Việt cho bài này để phổ biến tại Việt Nam:

Căn Nhà Xanh Anata

Nhạc Nhật - Lời Việt : Phạm Duy
*Căn nhà xinh, ôi căn nhà xinh
 Cửa tôi đây, với khung cửa ngát xanh
 Cửa mở tung gió đón làn nắng mơ
 Gặp gỡ sân hoa đầy bướm tơ.
 Ôi người yêu ! Tôi mong người yêu
 Ngồi bên tôi dưới căn nhà mát tươi,
 Cùng đùa chơi với lũ mèo vẫy đuôi
 Hoặc với chó con nháy nhót vui.*

.....
*Ngày đêm tôi mong ước người ơi !
 Gần bên tôi suốt một kiếp người
 Ràng buộc mãi mãi vào duyên đôi, ôi
 Gần bên tôi, gần bên tôi
 Phải gần bên tôi sống bên nhau suốt đời
 Ta nằm đây, đôi ta nằm đây
 Cùng nhau đắp chung mảnh chiếu hoa,
 Và ta nghe tiếng, tiếng trẻ hát vui
 Giữa sân hoa hồng thắm tươi.
 Ngày đêm tôi mong ước người ơi !
 Gần bên tôi sẽ mãi mãi suốt đời
 Ràng buộc sớm tối vào duyên đôi
 Phải gần bên tôi, về tới xa vời
 Người ơi người, người ơi người,
 Gần nhau suốt đời, gần bên nhau mãi thôi !*

Soạn Lời Cho Nhạc Khiêu Vũ Loại Tango

Nhạc ngoại quốc với lời Việt còn được thể hiện mạnh mẽ trong loại nhạc khiêu vũ, nhất là trong thể tango. Tôi đã soạn lời cho bài tango bất hủ LA CUMPARSITA với nội dung VŨ NỮ THÂN GẦY. Nay tôi soạn lời cho bài TANGO BLEU:

Tango Xanh Blue Tango

Điệu Tango - Lời : Phạm Duy
*Bằng một vòng cánh tay
 Bằng một kẻ sát vai
 Bằng một nhịp bước vui
 Dìu dắt nhau về cõi mê say suốt đời.
 Bằng điệu nhạc ngát ngây
 Bằng kỷ niệm khó phai
 Bằng cuộc tình đêm phơi phơi
 Chúng ta ghi trong cõi tim này.
 Bằng một nghìn cái hôn
 Vào một làn tóc thơm
 Lắng nghe tiếng đàn réo tình hoan
 Đàn như nói cho ta
 Lời nói yêu đương
 Trầm bổng du dương
 Thì đừng rời cánh tay
 Thì ghi chặt lấy vai
 Sẽ xin tiếng đàn đến nghìn nơi
 Ngàn năm khắc sâu tình ta đẹp ngời.*

Khi giới sản xuất băng cassette ở Mỹ tung ra những băng nhạc khiêu vũ, tôi được mời soạn lời ca cho vài bài tango mà tôi đã từng tấu nhạc khi còn theo gánh hát Đức Huy-Charlot Miêu, ví dụ:

Hoa Tím Ngời Violetta

Điệu Tango Á Căn Đình - Lời Việt : Phạm Duy
Vườn xuân gió bay phấp phới

*Hoa xuân như vẫn hứa bao niềm vui.
Ai kia đang thấp thoáng nỗi buồn... hỡi !
Đang những đắm say cuộc đời.*

CHORUS

*Hoa tím ngời, là cánh hoa đời.
Cho ấm áp ngày tháng dần trôi !
Ai chán đời ? Thì hoa, hoa hé môi cười !
Hoa xin hứa : Bừng sáng ngày mai.
Nếu có ai u hoài ?
Nếu lừa dối không xum vầy ?
Thì hoa sẽ tới, tới bên nhau
Và trong mơ mộng ngàn năm
Như môi cười ghé hôn ai.
Á... a a a à !
Này nụ hoa tím, chúng ta tặng nhau
Ta tặng tình yêu như thay một lời
Hứa muôn năm !
Hoa tím cài, là cánh thư tình.
Cho ấm áp ngày tháng mỏng manh !
Ta vẫn còn, cảnh hoa tím bên đường
Hoa tím ngát hoa tím ngàn năm.*

Còn là những bài tango của Nam Mỹ với lời Việt do Elvis Phương hát:

Yêu Người Mãi Mãi

Hernando's Hide Away

Tango Nam Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
*Yêu người, yêu người, yêu người hôm nay.
Như là, như là, yêu người hôm trước.
Yêu người, yêu người, yêu người ! Ngày mai vẫn yêu !
Hỡi người ! Xinh đẹp, như một nàng tiên !
Tôi người, si tình, tim này đang hiến
Hỡi người ! Tôi thường, mơ mộng, mau đến với tôi !
Một lần được bên người yêu lòng tôi
Sục sôi bão mưa toi bời !
Một lần được ôm người trong vòng tay
Là tôi giữ không muốn rời !
Một lần được níu người xuống ghì vai
Để hôn mắt môi thơm ngời.
Nhớ mãi không nguôi.
Người yêu đừng nên lánh xa tình tôi !
Yêu người, yêu người, yêu người hôm nay.
Như là, như là, yêu người hôm trước.
Yêu người, yêu người, yêu người ngày mai, mãi yêu !*

Chút Hờn Ghen

Jalousie

Điệu Tango Á Căn Đình - Lời Việt : Phạm Duy

*Chút hờn ghen !
Khiến cho ta đau đớn ngày đêm
Dù ta cố gắng tin
Mà lòng ta sao vẫn tím đen ?
Chỉ cần một điệu nhạc cũ nổi lên
Nhắc tới chút dĩ vãng của em
Cũng khiến ta ưu phiền.
Ta đắng cay (ư) vô vàn !
Từ ngày ta yêu mến người rồi
Tình đắm say trong ai !
Dù rằng ta ôm ấp được người
Lòng vẫn chưa nguôi ngoai.
Luôn luôn giận hờn !
Luôn luôn muộn phiền !*

Tình có lúc dịu dàng
 Có lúc đau thương.
 Nhịp nhàng, bước nhịp nhàng, lướt sàn êm.
 Cùng nhảy khúc tango của hờn ghen !
 Nhìn em, như nhìn ra hoang vắng trong tâm hồn
 Chẳng nói chi hờ hững nhưng vẫn nghe ra lạnh căm.
 Bềnh bồng khúc nhạc vàng, giữa hộp đêm
 Chỉ sợ dứt âm thanh, lúc về sáng
 Vừa buông rời cánh tay, đã mất em
 Người có ra đi muôn trùng
 Sẽ để lại khúc hờn ghen !

Bài LA PALOMA là bài tango mà ai cũng biết :

Cánh Buồm Xưa

La Paloma

Tango Nam Mỹ - lời Việt : Phạm Duy

Vì vu

Đôi thông reo, xao xác lá chiều rơi, Thu về.

Em ơi

Cánh buồm xa ngày xưa vướng bao nhiêu lời thề.

Xa xa

Đàn chim uyên giăng cánh giữa trời mây tung hoành,

Sương lam

Lặng chìm trong hoàng hôn khi tâm tư tan tành.

.....
 Thuyền ai đang lênh đênh

Vượt sóng biếc cho ta vui cơn sầu

Ai đang đắm đuối trên lưng muôn con sóng xanh bạc đầu

Biệt ly sao chua cay làn mắt ướt, tóc xanh nay phai màu.

Nhớ mãi, nhớ mãi ôi môi em cười khi bước sang con tàu.

.....
 Yêu em qua chuối ngày thơ

Mà lòng giờ còn vương vấn nhớ

Nhớ người xưa, chiều nay mình ta

Ngồi ước mơ được duyên se sắt đôi lòng

Thu ơi !

Sau mấy lần qua sông để lòng người tàn theo năm tháng,

Ý thu như trách lòng người sao mau lãng quên

Chiều nay Thu vẫn mơ màng.

Sực nhớ tới bài tango Trung Hoa ROSE DE CHINE mà tôi dịch lời trong khi đi theo gánh hát rong vào những năm 43, 44 :

Bông Hồng Trung Quốc

Rose De Chine

Nhạc Trung Hoa - Lời Phạm Duy

Kìa một nàng Trung Hoa

Răng trắng tinh như là ngà

Nụ cười tươi như hoa thắm

Cô em tha thướt mượt mà.

Lòng tôi thêm vấn vương

Những khi chiều tà nhìn cánh chim qua

Mộng được như đôi chim bay tới chân trời xa.

Cớ sao những chiều ngắm mây lững lờ

Nàng Trung Hoa đắm chìm trong mơ, những ơ thờ

Cớ sao cô buồn, cớ sao cô sầu

Sầu vì cô nhớ bờ sông xưa

Sầu vì đau thương.

Kìa nàng Trung Hoa xinh

Đôi mắt em như hạt huyền

Nàng nhìn tôi sao không nói

Khiến tôi lo lắng ưu phiền

*Lòng tôi như bóng trắng
Sẽ soi bên nàng trong giấc mơ tiên
Để lòng cô say mê mãi khúc ca thiên miên.*

[Trở Về Mục Lục](#)
[Đi Tới](#)

Ngàn Lời Ca Khác

Lời Việt
Phạm Duy

Disco, New Wave

Nhạc Disco, New Wave
Nhạc Mỹ La Tinh và Nhạc Nhật

Leo Lên Xe Này [Jump In My Car](#)
 Hỡi, Hỡi Cô Bé [Hey Little Girl](#)
 Cô Kia [Hi, Girl](#)
 Hận Tình Trong Mưa [Kimigasuki](#)
 Twist Nữa Đi Nào [Let's Twist Again](#)
 Niềm Vui Của Lửa Đồi [Con El Chacha](#)
 Tân Hôn Kỷ Niệm [Anniversary Song](#)
 Kiếp Hoa Bướm [Stupid Cupid](#)
 Cầu Cứu Tình Yêu [S.O.S. For Love](#)
 Thừa Ba [Papa](#)
 Tình Muộn [Lady Valentine](#)
 Tình Đã Len Vào Trái Tim [Joy In My Heart](#)
 Sau Ngày Cuối Tuần [I've Done It](#)
 Thứ Hai Chán Chường [Manic Monday](#)
 Như Ốc Biền [Johnny Johnny](#)
 Tìm Kiếm Người Yêu [I Gotta Find A Man](#)
 Nhốt Trái Tim [El Porom Pompero](#)
 Ôi Cây Đàn [Oh ! Guitare](#)
 Nhảy Điệu Raggae [Il Fait Danser Raggae](#)
 Qua Đi Từng Ngày [Days Pass By Me](#)
 Mưa Và Nước Mắt [Rain and Tears](#)
 Chúng Ta Ngày Đó [Memory 1](#)
 Hoài Niệm [Memory 2](#)
 Giã Từ Người Yêu [Good Bye My Love](#)
 Mong Chàng Đừng Đi [Hope He'll Never Go](#)
 Anh Soi Sáng Đờì Em [You Light Up My Life](#)
 Em [Elle](#)
 Nhưng Tim Thì Vẫn Trong Ta [My Heart Belongs To Me](#)

Những Năm Đầu Thập Niên 80

Thế rồi vào năm 1975, đa số ca nhạc sĩ Việt Nam, già hay trẻ, bỏ nước ra đi, lập lại cuộc đời mới tại Âu Châu, Mỹ Châu hay Úc Châu... Họ đem theo cái vốn âm nhạc sẵn có là hơn ba mươi năm Tân Nhạc Việt Nam, kèm theo những bài nhạc quốc tế với lời Việt, phát triển từ loại "bài ta theo điệu Tây" của thời 30-35.

Trước hết, vì phải lo cho sự sống còn ở những nơi xa xứ lạ, trong phạm vi âm nhạc, người Việt hải ngoại nghe lại những bài hát đã có sẵn trong những băng cassette sản xuất từ trước. Rồi vào giữa thập niên 80 trong đám người Việt tị nạn ở Hoa Kỳ đã khởi sự có những nhà sản xuất băng nhạc thì phong trào thu thanh nhạc Việt và nhạc Âu Mỹ với lời Việt lại rầm rộ, có phần rầm rộ hơn thời trong nước.

Đây lại là lúc nhạc disco, nhạc new wave của cả Mỹ, Pháp và Nhật đang thịnh hành. Loại nhạc này chú trọng vào nhịp sống ồn ào vội vã hơn là vào đời sống tình cảm. Không còn vấn đề nội tâm như trong Tân Nhạc Việt Nam hay ngay cả trong nhạc trẻ của thời Beatles nữa. Ngoài ra, loại nhạc của Mỹ Latin như CHA CHA, SAMBA cũng được phổ biến với lời Việt. Với nhạc DISCO, tán gái bây giờ là mở cửa xe hơi, gọi gái:

Leo Lên Xe Đây

Jump In My Car

Lời Việt : Phạm Duy

Ghi chặt em trong vòng tay !

Ghi chặt con tim em, đêm nay.

Thật yêu em, xin ghi ngay !

Phải làm sao yêu em đêm nay.

Ở dưới đáy trái tim này, em vẫn tin anh, vẫn mơ ngày

Ôm em vào lòng, ôm em không rời tay.

CHORUS

Hãy tới với em, không nên ngần ngại !

Người hùng của em, có mấy khi chờ đợi.

Người là số zách xưa nay,

Sáng ra là hùng, tối vẫn oai, vẫn oai !

Leo lên xe này ! Leo lên xe này!

Cuộc đời ta vui bỏ những khi đi làm.

Người là số zách xưa nay,

Là những giấc mơ, và đêm, mỗi đêm, mỗi đêm.

Người nhảy vui trong hồn em !

Người diu em tới cõi vô biên

Vì đêm đêm sáng loài lên.

Ghi chặt em mãi mãi không buông.

Từ lúc mới hé môi cười, em đã say mê dáng của người,

Em không ngần ngại dâng tim cho người yêu.

CHORUS

Mở cửa vào xe, đừng ngần ngại chi.

Tựa đầu vào đây, mái tóc em này !

Mở cửa vào xe, đừng ngần ngại chi.

Tựa đầu vào đây, tóc đây này anh ơi !

CHORUS

Hãy tới với em, không nên ngần ngại !

Người hùng của em, có mấy khi chờ đợi.

Người là số zách xưa nay,

Sáng ra là hùng, tối vẫn oai, vẫn oai !

Leo lên xe này ! Leo lên xe này!

Cuộc đời ta vui bỏ những khi đi làm.

Người là số zách xưa nay,

Với em là mộng, đêm, mỗi đêm, mỗi đêm...

Trước đây trong thời nhạc lãng mạn, nhạc Việt hay nhạc quốc tế mà người Việt ưa thích là loại nhạc êm đềm, say đắm. Bây giờ là thời cuồng say trong âm nhạc. Trong giới nhạc trẻ, ca sĩ lớp trước, dù là giọng hát sôi nổi như Julie, Cathy Huệ... nhưng chỉ hát những bài với nhịp điệu chậm. Bây giờ ca sĩ lớp mới ra đời (Thái Thảo, Như Mai...) phải hát những bài theo nhịp disco rất nhanh. Nội dung của bài hát cũng thay đổi. "Bé ca" trước kia nói tới những chuyện ngây thơ trong trắng, bây giờ nói tới hoàn cảnh các cô bé bỏ nhà ra đi (running away):

Hỡi, Hỡi Cô Bé
Hey Little Girl

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
Ga này đây, buổi sớm tinh mơ
Khói trắng như sương mờ.
Xe lửa kia, ngồi nép trong xe
Một cô em còn đang ngủ kỹ.

Vốn đã biết rằng mình bỏ cửa nhà ra đi
Đã cắt đứt dĩ vãng, đi mãi không quay gót.
Ra đi một phen, ngày lễ cuối năm
Nàng theo cơn đam mê nơi thị thành.
Nơi giàu sang, đời sống ấm no
Thì cô em kia không ngại khôn, ngại khó.
Vốn đã biết rằng mình, bỏ cửa nhà ra đi
Đã cắt đứt dĩ vãng, đi mãi không quay gót.
Hỡi ! Hỡi cô bé ! Về đi ! Thôi cô về đi !
Dù cô đi thẳng luôn, không có ai buồn.

(Này hơi này hơi)

Hỡi ! Hỡi cô bé !

(Cô ơi ! Cô ơi ! Hãy về)

Chớ nên buồn đau khi người yêu đã hững hờ.
(tu tu tu tu...)

Cô ngồi đây, buổi sớm tinh mơ, lãng đãng cô ơ thờ.
Ồi tiền tiêu chẳng có bao nhiêu,
Ngồi nghe mưa, trời mưa buồn bã.
Vốn đã biết rằng mình bỏ cửa nhà ra đi
Đã cắt đứt dĩ vãng, đi mãi không quay gót.

Bé Ca thời nay vẫn có bài nói đến "tuổi biết buồn", nhưng nỗi buồn của cô bé bây giờ là không được đóng phim hay trở thành nữ ca sĩ nổi danh và giàu có... rồi buồn, rồi bỏ nhà ra đi:

Cô Kia
Hi, Girl

Lời Việt : Phạm Duy

Cô kia ! Cô thích ci-né như mọi người
Và cô luôn mơ thành ngôi sao sáng chói.
Cô muốn hát lên, đây giọng vàng !
Mà sao không ai mời cô em cất tiếng,
Đóng phim buồn như đã muốn
Đã không được ai chiếu cố vẫn cứ nuôi mộng mơ, hỡi cô !
Cô muốn hát, muốn đi vào phim chiếu bóng
Đã không thành công mỹ mãn, xin về đây với tôi !

CHORUS

Hỡi cô ! Hỡi cô ! Trốn sau cơn mộng mơ.
 Hỡi cô ! Hỡi cô ! Chớ nên buồn thân thờ.
 Hỡi cô ! Hỡi cô ! Hỡi cô em lẻ loi
 Hỡi cô ! Hỡi cô ! Hãy nên ra ngoài.

.....
 Cô kia ! Cô đã nuôi bao nhiêu mộng đời
 Và cô luôn mơ thành công, cô sáng chói.
 Cô có biết đâu, ôi cuộc đời !
 Thường hay luôn luôn làm cho ta chết đuối,
 Chớ nên hoài công tiếc nuối
 Hãy mau vượt ra nổi khó, hãy mau đổi thay, hỡi cô !
 Cô sẽ thấy, nấu nướng vào đâu cũng khó,
 Hãy xin để tôi nói rõ :
 Sẽ dâng tình tôi tới cô !

CHORUS

Bắt đầu từ những ngày này, nhạc Nhật cũng được tuổi trẻ tị nạn yêu thích. Tôi lại dịch lời cho nhạc Nhật:

Hận Tình Trong Mưa
Kimigasuki

Nhạc Nhật - Lời Việt : Phạm Duy
 Người tình thì xa tít nơi chân trời,
 Trời thì u tối mùa Đông đang đi tới, ngày thì dài, quá dài !
 Mưa đã rơi mù khơi, mưa rơi bời,
 Từng giọt mưa rơi trên mái ngói nghe như lời
 Lời tôi khóc cho tôi !
 Người tình ơi ! Hỡi ơi ! Trở về với tôi !
 Nếp bên bờ vai,
 Bên tôi hãy ngồi và nói những câu buồn vui,
 Và vuốt mái tóc cho tôi.
 Dù chỉ là những câu nói dối với tôi,
 Nói lên câu ân tình, tình đã chết nơi xa vời.

.....
 Ngồi chờ, ngồi mong bước chân ai về,
 Người về bên tôi, một đêm không mưa gió
 Một cuộc tình nào nề.
 Cho hết đi sầu thương, tôi không còn, còn lặng câm,
 Đêm đêm khóc lóc như mưa dầm,
 Tình chưa chết trong tim.
 Người tình xưa nói câu : SAYONARA !
 Nói câu biệt ly, bên ta tôi còn vắng tiếng đón đau.
 Còn vừa mới e ấp trong nhau,
 Cuộc đời thoáng chạn chứa những trăng sao,
 Bồng như cơn mưa rào
 Tình đã chết theo với người.

Nhạc Trẻ được dùng nhiều để hát ở dancing. Do đó, có nhiều bài soạn theo điệu TWIST. Có một bài hát rất vui như sau:

Twist Nữa Đi Nào
Let's Twist Again

Điệu Twist - Lời Việt : Phạm Duy
 Bước tới, bước tới !
 Bước lui, bước lui, đi người !
 Uốn, uốn thân hình theo nhạc vui,
 Twist, ôi twist với tôi !
 Những bước chân, bước rất khoái.
 Cánh tay cũng vung lên trời
 Vỗ, vỗ tay cùng tôi, bạn ơi !
 Twist, ôi twist rất vui !

*Những ai ưa nhịp tango hay rumba
Hay cha cha cha !
Tới đây ! Cùng tôi vung đôi tay lên,
Vung chân lên đá.
Hãy uốn thân hình theo tôi nghe.*

*Twist, twist nữa đi nào !
Twist cho đời quay cuồng theo
Chúng ta twist với nhau !
Twist nữa, twist mãi,
Twist nay, twist mai, đêm ngày.
Twist khiến cho biển pha rượu... say !
Twist cho núi cũng quay.
Nắng chói chan cũng vẫn twist,
Có mưa bão hay êm trời,
Twist, twist không ngừng quay cuồng chơi !
Twist, ôi twist với tôi !*

Nhạc Mỹ Latin có nhịp điệu rất dễ khiêu vũ là CHA CHA cho nên lũ trẻ Việt tị nạn khoái lắm:

Niềm Vui Của Lửa Đồi
Con El Chacha

Điệu Cha Cha - Lời Việt : Phạm Duy
*Niềm vui ở giữa cõi đời
Là vui của những lửa đồi
Tình yêu nở thắm ban mai, đêm còn thơm mãi.
Người yêu người giữa khung trời
Tình yêu chỉ có đôi tay
Vòng tay tròn kín thân ai, da thịt êm ái.
Ngọt như một đoá môi cười
Đặt hôn vào mắt môi ai
Tình yêu nồng ngát hương nhau, ôi mùi ân ái.
Tình yêu từ lúc non dại
Từ khi còn tóc xanh tươi
Tình yêu còn mãi trên vai, tóc bạc da mồi.
Cuộc tình đắm say
Cuộc tình ngát ngây
Cuộc tình với nhau đêm ngày.
Cuộc tình gió khơi
Cuộc tình bão rơi
Cuộc tình trôi nhau, không rời...
Cuộc tình nước trôi
Từ dòng suối con
Ở miền núi non, cao ngời
Cuộc tình cuốn mau
Thành dòng thác sâu
Chảy về sóng sâu, xa vời...*

Hần hữ mới có một bài hát êm dịu là bài hát tân hôn, mượn điệu của bản nhạc semi-classic là LES FLOTS DU DANUBE:

Tân Hôn Kỳ Niệm
Anniversary Song

Điệu Les Flots Du Danube - Lời Việt : Phạm Duy
*Ngày nào tân hôn, sau tiệc cưới, ta diu nhau
Khiêu vũ, ta thề yêu nhau tới ngày bạc mái đầu.
Vòm trời đầy trăng sao, nhưng chợt thấy trong màn đêm
Sao sáng, sao rụng rơi, mau rơi vào trong mắt em !
Ta ôm em trong tay, trói kỹ em vào ta
Ta nghe trong thính không có tiếng thiên thần ca.
Ta nghe trong tim đôi ta tiếng vỗ như mơ hồ
Hỡi em ! Anh còn yêu em muôn đời.
Tàn dần một đêm thâu, ta còn vẫn đang diu nhau*

*Khiêu vũ, khi bình minh đem sáng soi vào mái đầu.
Cuộc đời của đôi ta sẽ còn chứa chan hạnh phúc
Xin nhớ đây ngày tân hôn, mỗi tình mới bắt đầu...
Ta ôm em trong tay, trói kỹ em vào ta
Ta nghe trong thính không có tiếng thiên thần ca.
Ta nghe trong tim đôi ta tiếng vỗ như mơ hồ
Hỡi em ! Anh còn yêu muôn đời.*

Tôi soạn thêm lời cho một bài nhạc Mỹ Latin nữa. Trong bài này, tôi bịa ra chuyện hoa bướm vì không hiểu bản chính với lời y pha nho (hay mẽ tây cơ) có nội dung gì :

Kiếp Hoa Bướm Stupid Cupid

Nhạc Mỹ Latin - Lời Việt : Phạm Duy
*Cứ mỗi sáng trở dậy là em ra đứng
 Em đứng coi bướm vàng lượn ở trong nắng.
 Em giơ tay để mời đàn bướm tới em.
 Bỗng có bữa, một người chớp đi con bướm,
 Thôi rồi cánh bướm non !
 Ôi buồn thay ! Hử ! Em thấy đời buồn thay !
 Trời ôi ! Ôi buồn thay là đời của thân con bướm,
 Con bướm tha thướt khoe sắc ở ngoài trời êm thanh vắng.
 Muôn hoa chờ đợi chàng bướm tới hôn hoa.
 Sao nữ tung lưới đi bắt người tình của hoa thơm ngát ?
 Dem về ép xác chơi !
 Ôi buồn thay ! Hử ! Em thấy đời buồn thay !
 Em thương đời của bướm kia vốn yêu loài hoa
 Khát khao mặn mà,
 Nay không còn anh bướm ta
 Nên hoa xinh tươi bơ vơ, héo hơn kiếp hoa.
 Cũng có lúc một mình thân thơ trong gió
 Em thấy thơm ngát một mùi hương hoa lá.
 Em yêu hoa, nhìn hoa, mời bướm tới hoa.
 Bỗng có bữa vườn hồng gặp cơn mưa bão,
 Thôi rồi những cánh hoa !
 Ôi buồn thay ! Hử ! Em thấy đời buồn thay !
 Trời ôi ! Ôi buồn thay là đời của bông hoa bé !
 Tươi thắm, thơm ngát, xinh xắn mà vì đời hoa rất ngắn.
 Nên khi lặn mò, chàng bướm tới hôn hoa
 Hoa đã héo hắt, hoa đã tàn rồi, còn đâu hương sắc ?
 Thôi rồi những kiếp hoa !
 Ôi buồn thay ! Hử ! Em thấy đời buồn thay !*

CODA

*Em thương đời của lũ hoa
 Vốn sinh để cho bướm kia la đà.
 Nay không còn hoa ngát hương
 Cho nên bơ vơ cô đơn, bướm ta khóc thương.*

Sau đây, ta trở về với nhạc disco của Hoa Kỳ với bài S.O.S. For Love do Thái Thảo hát:

Cầu Cứu Tình Yêu

S.O.S. For Love

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Xin phân trần ngay cho người nghe tôi !

Bao nhiêu khó khăn nên lia đôi.

Xui nên đổi thay, sao mà vui ?

Xin hứa sẽ mang cơn sầu đi.

Nơi đây là nơi cho tình lên khơi.

Tôi xin cứ tin, tin vào tôi !

Đâu đây còn bao nhiêu là vui

Sẽ có biết bao nhiêu người yêu.

Ồ ồ ô, tôi đây này ! Tôi yêu tháng năm, đêm ngày !

Khi nghe có ai yêu cầu, có tôi đem tình cho người ngay !

Ồ ồ ô, tôi đây này ! Tôi xin đến ngay với người.

Như khi khó khăn, tôi cầu cứu, có ai làm ơn dùm tôi !

Cầu cứu tôi ! Cầu cứu tôi ! Xin tôi cho tình yêu.

Cứu cho người, thì cứu người ! Xin trao cho tình yêu a à

Cầu cứu tôi ! Cầu cứu tôi ! Xin tôi cho tình yêu.

Cứu cho người, thì cứu người ! Xin trao tình yêu.

.....

Yêu nhau rồi nên khi vụng, khôn,

Ta tha thứ nhau cho đẹp hơn

Vui hơn, bền hơn mối tình duyên.

Ta sẽ bên nhau muôn vạn niên.

Nay xin cầm đôi tay người tiên

Đôi ta dắt nhau qua vườn thiêng

Nơi Thiên Đàng riêng cho tình đôi

Vĩnh viễn không tan, không nhạt phai.

Tuy vậy trong loại Nhạc Trẻ và Bình Dân của Hoa Kỳ (POP) cũng có những bài giản dị ngay thơ, như bài hát nói tới người cha trong gia đình:

Thư Ba

Papa

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Mỗi sáng ba đi làm để nuôi gia đình chúng ta đủ ăn

Áo mới luôn, quần mới luôn

Có đôi giày cho vui bước chân.

Cứ mỗi khi đêm về là ba đến giường, đắp chăn dùm con.

Khẽ hôn vào trán con, tiếng kinh cầu sau khi đã xong.

Sống với Ba êm đềm, rồi con lớn dần, cứ theo thời gian.

Đã thấy da mỗi tóc sừng

Ba cũng già đi, theo ngày tháng năm.

Thương cho Má, má yếu đuối, sức kém hay ốm đau.

Cũng biết thế, khiến ba thương

Thương cho Mẹ, ôi Mẹ yêu.

Khi Mẹ chết, Ba điên lên, Ba hét lên :

Xin cho tôi qua đời, thay cho vợ tôi !

Cứ thế, khi đêm về, là Ba chối từ, bước lên lầu trên.

Má chết đi, phòng trống trơn

Ba êm ngủ ngay trên ghế đẩu.

Cũng có hôm ân cần, lời Ba nói rằng:

Hỡi con của Ba !

Đã sống như người lớn khôn

Ba đơn độc, sống mãi cũng cam.

Mỗi lần hôn đàn con, đàn con mình, nhớ tới tiếng Bố nói:

Con ta luôn luôn trong ta, chúng sống là ta còn sống !

Nhớ hoài, ôi còn nhớ, còn nhớ hoài

Lời nói của Ba, của Ba

Không quên, không, tôi không quên

Lời nói của Ba còn mãi.

Bài Lady Valentine dành cho những cô muộn chồng:

Tình Muộn
Lady Valentine

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Có ai vào đáy tim hiu quạnh,
 Ấm êm rồi khiến ta đui mù,
 Bước ra ngoài cõi mê u tình, để sống !
 Trái tim này bấy lâu khô cạn,
 Nắng lên rồi, nắng soi trong lòng.
 Chử Ái Tình đắm say điên cuồng, về đây !
 Ta khát khao ái tình, ta thiếu tình yêu, mỗi đêm, mỗi đêm.
 Ta hát câu mơ mộng, câu hát điu hiu
 Thấy chẳng, thấy chẳng ?
 Hồn thì rét và lòng thì còn lạnh lấm !
 Đòi thì vắng, nào ai về sưởi ấm ?
 Tháng năm chờ trông, tình yêu đến với ta.

.....
 Đã có tình tới thăm ta rồi !
 Trái tim buồn đã sôi lên rồi.
 Nhớ ơn người đã cho ta tình, người ơi !
 Ta khát khao ái tình, ta thiếu tình yêu, mỗi đêm, mỗi đêm
 Ta hát câu mơ mộng, câu hát điu hiu
 Thấy chẳng, thấy chẳng ?
 Tuy vẫn chưa có chồng, không thiếu tình yêu
 Vẫn yêu, vẫn yêu !
 Chưa đến ngay bây giờ, mai sẽ tình reo, sẽ reo, sẽ reo...

Nhạc disco, new wave loại tình cảm, có bài:

Tình Đã Len Vào Trái Tim
Joy In My Heart

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Em bơ vơ trong mùa Đông âm u
 Đâu rồi bóng anh, bóng người tình ?
 Từng đêm khuya long lanh, cơ mình trong cô đơn.
 Chờ bàn tay anh mơn vào vết thương đau trong tim.
 Anh yêu ơi đâu rồi anh, anh yêu ?
 Em chỉ muốn có anh bên mình.
 Cho em thấy ánh sáng soi vào đáy tối ám
 Cửa quả tim em khô khan.
 Này hỡi anh yêu, anh yêu !
 Rồi là một ngày, bỗng thấy mơ màng giấc mơ
 Mộng là mộng vàng, thấy bóng anh kê sát vai
 Anh, anh, ở trong trái tim ! Khẽ nói với em lời ái ân.
 Tình đã len vào tim em.
 Vĩnh viễn muôn ngàn năm.
 Tình này là tình đã len trong tim em.

Nhạc trẻ bây giờ quan tâm đến đời sống không còn an nhàn như xưa nữa:

Sau Ngày Cuối Tuần
I've Done It

Lời Việt : Phạm Duy
 Thoáng bay vù ngày cuối, cuối tuần
 Bước chân về nhà, nắng lên hồng.
 Ta với ta á ! Thật là buồn ghê !
 Tới đây rồi, ngày tới, cuối tuần.
 Cũng quay về nhà với gian phòng
 Lẻ loi, trống không á ! Ngồi chờ và trông.
 Vì em nở tâm xoá đi hết

Tình nắm trong tay mà vẫn không hay
 Vì em khó khăn với ta quá
 Thì xếp vali buồn bã ra đi !
 Vì em đứng trên núi cao vút
 Mà vẫn mơ chân trời bốn phương xa.
 Vì em khát khao những duyên mới
 Nhìn mắt em thôi là biết em xa, em xa ta !

Vắng anh rồi thì sống với mình.
 Có khi buồn và có khi mừng
 Mình ta với ta á ! Cuộc đời tự do.
 Sống tung bồng vào những cuối tuần
 Đã quên dần hình bóng anh hùng.
 Lẻ loi, vẫn vui á ! Cuộc đời lạng trôi !
 Rồi ta thấy em có xa vắng
 Thì cũng hay cho đời gã lang thang
 Vì ta có nhau, cũng vui đó.
 Và có xa nhau thì cũng không sao.
 Đường em cứ đi, cứ đi nhé !
 Còn đối với ta, đường mới ta đi !
 Từ nay chúng ta cách xa nhé !
 Thì chúc cho em hạnh phúc bao la.

Thứ bảy, chủ nhật vui bao nhiêu thì thứ hai chán chường bấy nhiêu... vì phải đi "cày" ! Bài MANIC MONDAY ra đời.

Thứ Hai Chán Chường

Manic Monday

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Ta lo âu mỗi sáng, mỗi sáng
 Ta ra ga mau mau kéo trẻ
 Nếu có lái máy bay đi nữa
 Không mong chi ta đi kịp giờ.
 Vì ta luống cuống đánh phấn đánh phấn
 Luống cuống ta thay (ôi) bao nhiêu là áo
 Ta luôn luôn tới trễ
 Biết chắc ông cai, ông đang hăm he gằm gừ

CHORUS

Chán lắm ! Sáng thứ hai ! Chán ê chê !
 Mới bữa qua (sao) vui thế !
 Ước muốn chủ nhật
 Mãi mãi cho ta (vui) sống !
 Chán lắm ! Sáng thứ hai ! Chán vô cùng !

Nhạc tình theo nhịp disco không còn êm ả nữa:

Như Ốc Biển

Johnny Johnny

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Trên bãi cát ấm như chăn mềm
 Ta lang thang đi vào đêm.
 Nghe sóng vỗ, sóng ru êm đêm
 Ôi hoang vu nơi biển đen !
 Bước đi âm thầm để ta lãng quên đời.
 Bãi hoang xa vời, mình ta với trăng ngồi.
 Thoát ly u sầu, từ biệt anh !
 Thoát ly anh, từ biệt nhé !
 Giữa cảnh trời mịt mù và thanh vắng, giữa nơi thần tiên
 Một mình thả hồn về miền mơ, cõi mơ mộng cũ...
 Một đời nhẹ nhàng và trong sáng, tránh xa buồn vui.
 Chỉ là đời trầm lặng, đời không chứa chan khổ đau...
 Sống êm êm, êm êm như con sò này !
 Nếp thân, im hơi trong đời vô ngoài, con ốc ngủ yên.

Ta như ốc yên thân trên biển
 Ta ôm ta trong vỏ êm.
 Không vui quá, cũng không muộn phiền.
 Không đam mê, ta ngủ yên.
 Bão mưa trong đời, mặc cho lũ con người
 Khát khao nhọc nhằn, mặc cho đám si tình
 Ốc ta im lìm, cuộc đời kia
 Ốc xin dâng người, người nhé !

Trong nhạc trẻ, bây giờ người con gái chủ động trong tình yêu:

Tim Kiếm Người Yêu
I Gotta Find A Man

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Tim với kiếm cho được, dù thức cả đêm trường.
 Tim cho thấy, cho ra người thương !
 Chẳng ưa bóng dáng bên ngoài
 Chỉ thích người ngay thực,
 Người không dối ai, không lừa ai !
 Rất không ưa kếp cô đơn, ngày ta mới "phone".
 Lại đi khoác lác nói : Không rảnh rang !
 Rồi ta sẽ kiếm cho ra người yêu xứng đáng, nguy nga
 Sẽ đi kiếm, kiếm ra người đó... đó, đó đó, ó...

CHORUS

Ta đi, và mãi mãi đi tìm, suốt năm tháng theo tình duyên !
 Ta đi, trong nắng trong gió, sẽ kiếm ra
 Kiếm ra người yêu.

Vài ba kếp coi được, thoáng gặp trên đường
 Mà không thấy giống như mình mong.
 Để ta lẳng đàng đi hoài, đêm ngày mong đợi.
 Người ta ước mơ trong mộng vui.
 Người không nhất thiết xinh trai, giàu sang hay tiếng tăm.
 Chỉ xin kín đáo, nói năng êm êm !
 Mà sao khó kiếm cho ra, để ta thắc mắc âu lo
 Biết ta khó, kiếm ra người đó... đó, đó đó, ó...

CHORUS

Ôi bao nhiêu lâu cho ta thấy, thấy được người mong ước ?
 Cho ta vui sống trong những mến thương.
 Hỡi ôi ! Nay ta xem như trong tay có
 Bóng dáng mà ta ước nguyện !
 Lại không như ta ước mơ,
 Như ta mơ ước !

Xin nhắc lại: nhạc trẻ thường dùng để khiêu vũ. Do đó có nhiều bài có nhịp điệu của miền Nam-Mỹ. Soạn lời Việt cho những bài này là một gian khổ vì ngôn ngữ của Việt Nam là đơn âm trong khi lời chính là đa âm:

Nhốt Trái Tim
El Porom Pompero

Nhạc Nam Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Bị trói giữ, nhốt kín, hỏi trái tim !
 Tim anh đâu có vui gì !
 Đôi khi em quay đi, em cười
 Em vui cười, em ơi, nghĩ tới ai ?
 Xin em, xin em cho anh biết cơ sao em lại vui
 Em ơi, em yêu ai trước khi yêu anh
 Rồi đây khi xa anh, em thương mến ai hơn ?
 Porom Porom Pompero
 Porom Porom Pompero

.....
 Dù biết trước có lúc em ra đi
 Anh luôn luôn vẫn không ngờ
 Em luôn luôn đi tìm quanh cuộc đời

*Em ơ thờ, em ơi, nhớ tới ai ?
Xin em, xin em cho anh biết có sao em đổi thay ?
Em đang yên vui trong ái ân đê mê
Mà sao khi chia tay, em không nói năng gì ?
Porom Porom Pompero
Porom Porom Pompero*

*Lời nói đã đến khiến chua sót con tim
Anh luôn luôn vẫn đi tìm
Em xưa anh đi tìm nơi xa lạ
Anh đi tìm, em ơi, những mối duyên.
Em ơi, nay anh cho em biết có sao anh chẳng quên
Anh đang yêu ai, nhưng vẫn không quên em
Người anh yêu bằng khuôn khi anh nhớ thương em.*

Nước Pháp có một ca sĩ, người gốc Maroc hay Tunisie gì đó, được lớp trẻ rất thích... do đó có những bài hát Pháp mang âm hưởng nhạc ả rập. Ví dụ bài này:

Ôi Cây Đàn

Oh ! Guitare

*Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
Hỡi ghi-ta này ghi-ta (a a a a) của tôi ơi !
Hãy xin em mở cõi lòng.
Hỡi ghi-ta này ghi-ta (a a a à)
Bàn tay ta sẽ cho em một giấc mơ.
Ta từng gieo mấy cung oán thương giận hờn.
Và đường như em khóc, em than.
Thôi từ nay sẽ không đánh lên nhạc buồn.
Xin em đừng nặng lòng, nghe em !
Đàn yêu ơi ! Hãy réo lên tưng bừng !
Đàn reo lên những hoan ca vui mừng.
Mà lòng ta không dám đàn hát lên.
Chỉ mở ra những câu muện phiên !*

*Hỡi ghi-ta này ghi-ta (a a a a) vừa reo vang
Có con chim nào vui mừng
Hỡi ghi-ta này ghi-ta (a a a à)
Mở cửa ra, dắt ta đi vào bến Mê.
Ôi đàn gieo những cung khát khao một miền
Và đường như thế giới trong em !
Ta ngạc nhiên thấy em thiết tha, mặn mà.
Ta yêu nàng, này đàn ghi-ta !
Một trời Xuân đã lên theo tiếng đàn.
Một nguồn vui đã lên theo tiếng nhạc.
Và lòng ta theo với đàn, hát lên !
Một niềm mơ chứa trong cây đàn.*

Đây cũng là lúc nhạc trẻ của Pháp chịu ảnh hưởng một nhịp nhảy mới là điệu RAGGAE là sản phẩm của dân đảo Caraibes :

Nhảy Điệu Raggae

Il Fait Danser Raggae

*Điệu Raggae - Nhạc và lời : Phạm Duy
Mình mong đi chơi xứ nóng
Những muốn quên đi cảnh thị thành mùa Đông.
Thiếu nắng hồng (2 lần)
Tìm ra nơi nao êm ấm
Những muốn quên đi cảnh cuộc đời bon chen
Quá lo xa (2 lần)
Mình vô dancing, khiêu vũ, có ban nhạc vui tưng bừng.
Ngỡ như đi về biển xanh, nắng soi quanh mình !
Hãy nhún bước với raggae !
Sẽ có sóng biếc mang đi.*

*Cuộc đời nhiều phen náo nê.
 Hãy nhún bước với raggae !
 Nghe trong ta bao say mê.
 Đưa đôi chân vui, nhịp tới*

*Được đi theo cơn bão tố
 Bão cuốn bay trên cảnh vườn đời đầy hoa.
 Gió mơ hồ (2 lần)
 Được nghe tim ta bở ngỡ
 Có gió mạn man đời mình đầy ưu tư
 Hết hững hờ (2 lần)
 Ở trong dancing thấp thoáng có ban nhạc đang vang lừng.
 Ngỡ như đi trong trùng dương
 Sống vui trên cồn.
 Đưa chân đi theo raggae
 Như đi trong cơn say mê
 Mùa hè quanh năm nắng về.
 Hãy nhún bước với raggae
 Với nắng với gió đê mê.
 Cho ta vui đi buồn phiền.*

Thanh Mai Productions

Qua năm 1986 thì trong cộng đồng người Việt ở ngoài nước, phong trào nhạc Âu Mỹ quốc có lời Việt lên rất cao. Mỗi ca sĩ đều muốn sản xuất những băng nhạc Mỹ, Pháp với các giọng ca đã nổi danh như Lệ Thu, Khánh Ly, Carol Kim, Thái Hiền, Elvis Phương, Duy Quang v.v... với lời Việt của Phạm Duy. Sau đây là nội dung của một album do ca sĩ Thanh Mai sản xuất, trong đó có đủ các bài ca lãng mạn, vui tươi hay đau khổ:

Qua Đi Từng Ngày Days Pass By Me

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
*Qua đi từng ngày, từng cuộc tình buồn với đắng cay !
 Có ai hiểu đâu ? Em thương vay
 Và em mong muốn tình đây.
 Em coi cuộc đời, cuộc đời buồn phiền cũng thế thôi ! (ờ)
 Đã không còn yêu nên xua tay, thì lên xe, em đi ngay !
 Đau buồn từ đây ? Ôi người tình năm ấy !*

CHORUS

*Nói dối nhau mà chi ? Anh !
 Khóc lóc nhau mà chi ? Anh !
 Ngã xuống trên giường mơ.
 Mắt ngược lên trần suy tư...
 Và buồn thương cho bao duyên xưa tình cũ.
 Có lẽ Anh buồn cô đơn !
 Có lẽ Anh ngoài đêm đen !
 Đứng đó, Anh chờ ai ?
 Khóc lóc cho đôi người.
 Ôi ! Vì lỗi chúng ta ngu dại
 Vì giận hờn, em ra đi trong bóng tối... (về CODA)*

*Anh cho tình là, tình mình chỉ như thoáng... qua !
 Với tâm hồn anh luôn vắng xa
 Để tình yêu em thiếu mặn mà.
 Em như bé dại, rất bướng và lại cũng rất... ghen (ờ)
 Đã không còn yêu nên xua đi ! Thì lên xe, em ra đi.
 Nay thì còn chi ? Cho người tình thương nhớ.*

(CHORUS)

CODA

Sẽ vắng xa nghìn đời...

Mưa Và Nước Mắt

Rain and Tears

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Ôi cuộc sống ! Nước mắt đầy !
 Nỗi nhục tháng ngày, kiếp sống lê lét, ôi đắng...cay !
 Nên phải khóc cuộc sống tơi bời
 Thấy rằng nỗi buồn như nước mưa xuống đầy vơi.
 Bao nhiêu tháng ngày lấp lánh (i i i)
 Ôi nước mắt đầy khoé mắt (i i i) xanh !
 Mưa là khóc, khóc cho người !
 Vẫn phải sống còn, theo lẽ sống trong cõi đời.

Cho tôi chỗ ngồi dưới nắng
 Khao khát yêu đắm thắm
 Đau lòng khóc dưới nắng hồng
 Sẽ chờ mát lòng với nước mưa mãi chờ mong !
 Mưa và khóc, đã tới rồi !
 Đáy lòng bí bưng không có tia nắng sáng soi !
 Mưa và khóc, đến trong tôi...
 Nắng nào soi? Nhưng vẫn yêu đời như thường thôi !

**Chúng Ta Ngày Đó
Memory 1**

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Nhớ nhung ! Kỷ niệm cũ chói chan góc hờn
 Dù làn sương làm nhạt nhoè nhớ thương
 Đôi chúng ta ngày đó...
 Hình ảnh nát tan, và héo hắt trên đôi môi sầu
 Nụ cười tươi người yêu tặng lẫn nhau
 Cho mối duyên tình cũ.
 Ngày đó có lẽ quá dễ dãi, lãng đãng yên vui
 Có lẽ dĩ vãng đã chết theo ngày theo tháng
 Nếu diễm phúc đến với chúng ta tái sinh cuộc tình,
 Có xây lại không ? Người yêu ?
 Nhớ nhung ! Kỷ niệm cũ xiết bao tuyệt vời
 Mà giờ đây lòng đau vì nhớ nhung
 Mình dặn nhau là hãy quên đi, nhé người !
 Khóc than hay vang cười ?
 Nhớ nhung hay quên rồi ?
 Sẽ thấy sót thương như vô bờ
 Nhớ duyên tình cũ
 Chúng ta ngày đó...

**Hoài Niệm
Memory 2**

Lời Việt : Phạm Duy
 Đêm khuya ! Trời thanh vắng trên đường đêm khuya
 Hằng Nga cũng quên thời gian đi !
 Nàng Trăng hé môi cười tình.
 Và trong đêm buồn, bàn chân tôi đi
 Khua lá chết trên đường.
 Gió từ đâu, trở về kêu thương !
 Đêm trắng ! Niềm thương nhớ như trào tuôn ra
 Và tôi khóc những ngày xa xưa.
 Đời sao quá vui mặn mà ?
 Đẹp xinh như là cảnh thần tiên trong cõi sống nơi mơ hồ.
 Xin được nhớ tới ngày vui xưa !
 Từng cây đèn đường, ngả nghiêng buồn
 Dẫn dò ta nên lo sợ đi nghe !
 Ai không cay đắng khi cây đèn đường vụt tắt
 Bình minh vươn lên và sáng loà !

Vươn lên, từng tia nắng soi vào trong tôi
 Phải lo sống cho ngày tương lai
 Vì tôi dám đâu quên đời ?
 Cầu mong cho chiều tàn
 Để cho đêm mau mau tới với người
 Cho được sống với kỷ niệm xưa !
 Mùi hương nồng... của sớm ngày hồng
 Một làn khói bay hững hờ, bay ngang
 Hai bên cây xanh xao chết trong sương lạnh khi ngày tới
 Ngày mai vươn lên sáng mù loà.
 Ôm tôi ! Đừng xa vắng sau một đêm vui
 Để tôi niu cho thời gian nguôi
 Gọi tia nắng vui trong đời
 Người ôm tôi vào, là hiểu ngay niềm hạnh phúc nơi muôn loài
 Cho được sống với kỷ niệm xưa !

Giã Từ Người Yêu

Good Bye My Love

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Ngày mai xin đánh thức, đánh thức em dậy thật sớm
 Nếu em ngủ muộn, em buồn !
 Ngủ quên cho nên em không đi, cũng đi ngày mốt
 Cũng đi như thường, đi luôn !

CHORUS

Chia tay ! Chia tay !
 Chia tay ! Giã từ !
 Hỡi người ! Giã từ (ừ) !

.....
 Lời ca êm trên môi thấp thoáng tiếng tơ tình cũ
 Khiến em lờ lững, bơ thờ...
 Người yêu em nếu muốn có mấy bó hoa tặng nhau
 Cứ xin đặt ngoài cửa sau !

CHORUS

(tu tu tu tu..)

CHORUS

.....
 Từ nơi xa em nghe thấp thoáng tiếng nhân tình hát
 Kéo em về cùng với chàng.
 Vì em nghe tiếng hát đắm đuối có chen mùi nhớ
 Khiến em cần phải ra đi.

CHORUS

Chia tay ! Chia tay ! Chia tay ! Giã từ !
 Hỡi người ! Good bye !

Mong Chàng Đừng Đi

Hope He'll Never Go

(theo bài Fur Elise của Beethoven)
 Lời Việt : Phạm Duy
 Khi màn nhung mở ra kịch đã bắt đầu
 Đèn màu soi lên rộn ràng sân khấu.
 Và ban nhạc tung bừng vang, dạo khúc khai màn
 Chàng cùng em, trong vở ái ân nồng.
 Chàng là vai chính, hiệp sĩ mắt xanh
 Vì nước cứu dân, một đấng anh hùng !
 Nên nhiều cô phải mê và mến yêu chàng
 Để buồn cho em, người đóng vai chung.
 Làm sao mà trao tình em cho ai ?
 Làm sao xa người yêu ?
 Tình trên sân khấu, tình giữa hai vai
 Tình giữa chúng tôi, tình cũng trong đời
 Tình đã dằng người ôi !

.....
 Làm sao hết thắc mắc? Khó quá !
 Có anh trong đời, không thể lìa xa !

.....
 Đêm kịch xong chàng đi cùng với ai rồi !
 Và màn nhung buông
 Đời là tấm tối.

Rồi em lẻ loi, lẻ loi về giữa đêm buồn
 Còn mùi hương thơm, chàng đã ôm em !

.....
 Tình em còn đó, còn trong mơ.
 Người hỡi ! Xin đừng... xa !

Anh Soi Sáng Đời Em
You Light Up My Life

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Đêm đêm, tới ngôi, ngôi bên song mong người tới
 Ca lên tiếng ru đời, ngọt ngào lời êm ái
 Biết bao giấc mộng em dấu kín trong lòng em
 Nhưng một mình trong đêm nghe người yêu đang đi đến

.....
 Đời em anh soi sáng lên, em thêm vững tin
 Để em vui sống đời em như chói lòa
 Ca hát ngay đêm
 Tiếng ca

Cô đơn giữa trời thuyền trôi đi trong biển tối
 Anh ơi chớ nghi ngại trở về tìm ân ái
 Biết bao ngậm ngùi em khẽ nói
 Yêu người mãi chẳng còn chi hơn
 Là tình của đôi ta

CODA

Nổi sướng nổi vui, sống mãi trong đời
 Bởi vì người đã soi sáng ngời.

Em
Elle

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Em ! Em xinh tươi với nước da màu nắng
 Em vo ve giống lũ ong buổi sáng.
 Em ? Hay con nít sinh ra từ đâu ?
 Em ! Như phi cơ trắng bay trên trời cao,
 Em như chấp cánh lên thăm vùng sao,
 Là trận bão lung lay biển xa sâu !
 Em ! Em như trái táo anh ăn vừa ngon,
 Nhưng em không muốn cho ai được biết.
 Em mang đôi mắt xanh như tròng dương !
 Em ! Là cô tiên nữ xuống chơi trần gian.
 Tuy em quen biết con trai mười phương
 Lòng thì cứng rắn tựa hòn kim cương !

CHORUS

Em ! Là loài chim muông đậu ở trên non,
 Là người đấm đuối, là vật khôn ngoan.
 Em ! Thật là dễ dãi mà lại tinh ma,
 Vừa là nhung êm, lụa là thêu hoa
 Có lúc quý phái giống như vợ vua
 Tính nét rắc rối, nữ nhân mà ra !
 Em ! Tôi biết quê quán em nơi đồng lúa
 Em ngây thơ, với dáng cô thực nữ.
 Xưa nay e ấp như dân miền quê
 Nhưng ở nơi phố xá bon chen thành đô

*Trông em tha thướt kiêu sa một cây
Thường làm dáng lẫm... mà tự nhiên thay !
(về CHORUS)*

*Em ! Đôi khi em khóc chơi trong đời sống
Hôn em, nước mắt ngon như mật ong !
Ai xui em khóc chơi như trẻ con ?
Em ! Là một khúc hát cũ muôn ngàn năm
Yêu ai em nói ngay ra là yêu
Cuộc tình bão tố là tình em theo...
(về CHORUS)*

Cuối cùng là Thái Hiền trong một băng nhạc với những bài hát có giá trị, được sản xuất vào cuối thập niên 80 tại hải ngoại:

**Nhưng Tim Thì Vẫn Trong Ta
My Heart Belongs To Me**

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
*Mới thấp thoáng bối rối... thoáng, rồi thôi !
Con tim người ngoại sẽ ngủ (ủ) vùi.
Sẽ có lúc hấp hối... với bình minh
Con tim thì vẫn yên lành !
Ai ơi, tin không ? Lung linh phép tiên ?
Khi tan tình duyên mà ta vẫn sống ?
Lòng thì đã chết...mối (ư) tình... đã...trôi...xa
Nhưng tim thì vẫn trong ta !
Này người yêu dấu ! Có thấu được nông nổi ?
Khi chúng ta lỡ đời, mất rồi !
Mà lòng ta vẫn...yêu
Tuy vẫn còn thương nhớ
Nhưng trái tim vẫn giữ cho (ư) mình !
Hãy tắt ánh nến, rồi khép làn mi
Ra đây nằm im nghe réo tiếng tim.
Lòng thì đã chết... mối tình hết
Đã xa, nhưng tim thì vẫn trong ta.*

CHORUS

*Này người yêu dấu ! Có thấu được nông nổi ?
(Hỡi hỡi người ! Hỡi hỡi người !)*

SOLO

*Người đừng khóc nữa ! Ta vẫn còn thương nhớ.
Với trái tim đó dấu kín trong ta
Giữ mãi... giữ mãi cho ta !*

CODA

*Mới thấp thoáng bối rối nhớ tiếc ngần ngại
Nhưng tim thì còn...trong ta.*

**Trở Về Mục Lục
Đi Tới**

Ngàn Lời Ca Khác

Dancing Music

Nhạc Khiêu Vũ

- Ngày Nào [El Cholo](#)
 Paris Âu Yếm Paris [Tu M'as Pris Dans Tes Bras](#)
 Nhớ Lúc Yêu Nhau [Le Temps Des Fleurs](#)
 Anh Vẫn Không Đổi Thay [Je N'ai Pas Changé](#)
 Lại Gần, Bền Em [Viens m'embrasser](#)
 Chỉ Có Thế Thôi [Pour En Arriver Là](#)
 Người Lìa Xa [Tu T'en Vas](#)
 Người Mà Ra Đi [Et Si Tu Pars](#)
 Tuổi Ba Mươi Ba [Mes 33 ans](#)
 Hello [Hello](#)
 Mắt Nâu Đen [Ebony Eyes](#)
 Hãy Cố Nhìn Coi [Open Your Eyes](#)
 Vỗ Tay Nào [Clap Your Hands](#)
 Trong Đêm [In The Night](#)
 Giữa Hai Người Tình [Torn Between Two Lovers](#)
 Tuổi Đôi Mười [At Seventeen](#)
 Người Tinh Cầu [Starman](#)
 Tình Thiêng Liêng [Hopelessly Devoted To You](#)
 Yêu Ta Đêm Ấm [Love Me Tender](#)

Lời Việt Phạm Duy - 1986-87

Trong hai năm này, nhạc Âu Mỹ với lời Việt rất cần thiết cho thanh niên nam nữ trong các cộng đồng nhỏ trên đất Hoa Kỳ. Vì không đủ tiền mời ban nhạc lớn từ Cali tới địa phương nên họ mua băng cassette có nhạc khiêu vũ để dùng làm nhạc đệm cho việc khiêu vũ cuối tuần của họ. Tôi soạn lời cho những bài tango, valse... Mỹ, Pháp, Nhật, Mễ v.v...

[Ngày Nào](#)
[El Cholo](#)

Tango Nam Mỹ - lời Việt : Phạm Duy
 Ngày nào đôi ta ngọt ngào quen nhau
 Lòng đầy những nỗi vui !
 Đôi ta sánh bước đi chung một đường Thu sang, có lá rơi
 Ngày nào nghe sôi lửa tình, ôm nhau
 Nồng nàn dưới bóng cây.
 Ta thể muốn kiếp bên nhau
 Mãi mãi bên nhau như chim bầy.

Ngày nào đôi ta một lần bên nhau
 Một lần thắm đờn đau
 Đôi ta đã sống trong nhau bồi hồi
 Chia nhau những khát khao.
 Cuộc đời cũng vẫn chia nhau
 Đôi ta xa nhau đêm Thu nào.
 Từ khi nước trôi qua cầu, tình ta chết trong u sầu

 Ai là người nhớ tiếc? Ai khóc cho duyên tình chúng ta
 Và có ai còn thuộc khúc ca
 Từng đã ru nhau ngày tháng xưa
 Ai là người nhớ tới? Mây trắng dẫn ta vào giấc mơ.
 Ai nhắc cho ta con đường đưa ta về nơi đắm đuối.
 Rời bồng Xuân về, đàn bướm bay về
 Trời xanh như ngắt ứ ứ ngây
 Người bồng quay về, cùng mớ tóc thề
 Người yêu xa vắng bao ngày.
 Đời bồng tươi đẹp vì người tình về đây, cho ta đắm say.
 Cho tình theo áng mây, cho ái ân đong đầy
 Rời bồng Xuân về, đàn bướm bay về
 Trời xanh như ngắt ứ ứ ngây!
 Người bồng quay về, cùng mớ tóc thề
 Người yêu xa vắng bao ngày.
 Đời bồng tươi đẹp vì người tình về đây, cho ta đắm say.
 Từ đó đôi ta bên nhau muôn đời duyên tình có nhau...

Paris Âu Yếm

Paris Tu M'as Pris Dans Tes Bras

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Đường khuya một mình có tôi
 Lạc loài một kẻ đơn côi.
 Lẽ loi và lạnh lẽo thôi!
 Hỡi Paris ! Hỡi Paris ! Đến với tôi !
 Hôm xưa yêu đến trong lòng ta
 Hôm nay tình chấp cánh bay xa.
 Quay đi, em không muốn nói năng chi
 Nhưng đâu cần ? Tôi biết em sẽ xa tôi dần.
 Tôi đi trên phố xưa mơ màng
 Dù người xa vắng hay lạnh lùng.
 Còn nhiều niềm vui, còn chan chứa bao ân tình.
 Cửa Thành Đô mến yêu của mình.

Nhịp tim đập theo phố vui
 Đường rộng, đường hẹp khắp nơi.
 Nàng không còn yêu mến tôi !
 Có Paris, có Paris ! Đến với tôi !
 Tôi đi trên phố, trong chiều rơi
 Lung linh đèn chiếu như sao trời.
 Paris, trên ghế nơi công viên, hay trên hè
 Âu yếm tôi, yêu thương tràn bề.
 Tôi đi trên phố hoa tung bùng
 Người người tay bắt tay nhau đón mừng.
 Mời gọi vào ngay cuộc khiêu vũ trong đêm nay
 Ở Thành Đô ái ân muôn đời !

Bình minh trời còn khói sương
 Mình tôi thờ thần bước chân
 Bờ sông tình nồng vấn vương
 Hỡi Paris ! Hỡi Paris ! Hỡi sông Seine !
 Sông êm như cánh tay tình nhân
 Ôm tôi và nói câu yêu đương.

*Paris âu yếm tôi hôm nay
Cũng như là âu yếm tôi, yêu thương suốt đời.*

*Từ nay đời tôi sẽ vui
Vì cuộc tình còn tới tôi.
Tình yêu bền bỉ mãi thôi !
Hỡi Paris ! Hỡi Paris mến yêu ơi !*

Bài THOSE WERE THE DAYS của Hoa Kỳ được Pháp đổi tên thành bài valse LE TEMPS DES FLEURS.

Nhớ Lúc Yêu Nhau
Le Temps Des Fleurs

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
Ngày nào yêu nhau, dắt nhau ta vào quán đây
Rồi cùng mời nhau uống vài ly rượu đây.
Cười vang như tiếng pháo, ngỡ không bao giờ biết buồn.
Ta ước mơ ngày sau, ước mơ ngày vui sướng !

CHORUS

*Nhớ lúc yêu nhau mê man,
Ngỡ sẽ không bao giờ tàn,
Cười đùa bên nhau, tiếng hát tiếng ca nồng nàn.
Cuộc tình êm ái như mơ,
Vượt bao nguy khó, trôi qua,
Vi ta ham sống, vững tin trên bước đường xa.
Lá lá la la....*

*Rồi vì đam mê, chúng ta xô đẩy lẫn nhau,
Cuộc tình keo sơn, có ngờ đâu gãy cầu !
Bên nhau trong quán, cũng không u buồn, ngỡ ngàng.
Ta ngó nhau, hỏi nhau : Nhớ không, lời dĩ vãng ?*

CHORUS

*Một chiều thu mưa, bỗng đi ngang cửa quán xưa,
Mỉm cười vì quen lối vào trong nhà hàng.
Trong gương soi thấy bóng ai như là bóng mình,
Ôi ! Đó chẳng là ta ? Đó chẳng kẻ cô đơn ?*

CHORUS

*Rồi nhìn qua song, thấy ai đi vào quán đêm,
Cười và gọi tên, tiếng gọi ôi ngọt mềm.
Đôi ta tóc trắng, vẫn ngu ngơ và khát tình ?
Ôi ! giấc mơ còn in mãi, trong lòng lưu luyến.*

CHORUS

Nhờ phong trào nhạc khiêu vũ lời Việt (có hát kèm tiếng Pháp, tiếng Anh...) ca sĩ thời trước được tái-xuất giang hồ như Billy Shane chẳng hạn.

Anh Vẫn Không Đổi Thay
Je N'ai Pas Changé

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Anh vẫn không đổi thay !
Anh vẫn như cũ, tên lãng du trong đời em.
Em vẫn e ấp nuôi trong tim
Câu ân ái, ôi biết bao nhiêu tháng năm
Em đã âu yếm dâng tặng anh.
Anh vẫn không đổi thay !
Anh vẫn như thế, anh vẫn yêu như người say.
Anh vẫn giơ cánh tay ôm em
Anh mơ anh có ngay đôi cánh chim
Ta sẽ bay tới khung trời em.*

CHORUS

Và em cũng thế ! Có đổi khác gì mấy !

Một nàng tiên nữ, thân hình vẫn nhỏ bé.
 Nụ cười hồn nhiên, môi mọng xinh còn kia.
 Và hôn say đắm, ta nhìn nhau như thế.
 Tình ta vẫn thế, vẫn bừng như lửa sáng
 Cuộc đời đã thoáng bay tựa gió mùa Thu.
 Tình còn nồng thắm như loài hoa rừng Mơ
 Nhạc tình còn tấu, cho bền lâu tình ta !

.....
 Anh vẫn không đổi thay !
 Anh vẫn khao khát như mới yêu em, đầu tiên.
 Anh vẫn ve vuốt câu thương yêu
 Câu ân ái, anh vẫn chưa quên mỗi duyên
 Anh đã âu yếm, dâng tặng em !
 Anh vẫn không đổi thay !
 Anh vẫn đi mãi, đi mãi trên con đường xa
 Anh vẫn ao ước cho đôi ta, tuy xa vắng
 Nhưng vẫn như trong tác gang
 Anh sẽ thương nhớ em nghìn năm.

Bắt đầu từ 1986-87, tại Hoa Kỳ, một lớp ca sĩ mới xuất hiện như Như Mai, Kiều Nga... nhưng Ngọc Lan là ca sĩ thành công nhất. Cô này hát tiếng Việt không ngọng như các cô ca sĩ sinh ra hay lớn lên ở đất Hoa Kỳ :

Lại Gần, Bên Em
Viens m'embrasser

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Lại gần nơi em !
 Anh hồi trước khi xa em, đêm nay
 Lại đây, bên em !
 Vẫn biết đôi ta chia tay
 Nhưng trong lòng còn mê say
 Lại gần, với em !
 Lại đây, bên em !
 Hãy nói ta luôn yêu nhau,
 Nhưng ta chẳng đổi thay đâu !
 Hãy nói anh không ra đi
 Cho em đừng buồn chia ly.
 Lại gần, với em !

CHORUS

Anh ơi, nhớ nhé !
 Hãy cố quên ngay thương đau và cười lên, xin nhớ nhé !
 Hãy cố khơi lên trong ta bao nhiêu kỷ niệm đam mê
 Những lúc đôi ta trong tay, say sưa (ó)
 Anh ơi, nhớ nhé !
 Hãy cố khơi lên trong ta tình ngày qua bao đắm đuối !
 Hãy cứ như ta đang yêu, như duyên tình còn yên vui.
 Hãy tới hôn em, hôn em, một lần rồi thôi !

.....
 Lại đây, bên em !
 Đã muốn xa em đêm nay sao còn
 Mặn mà nước mắt ?
 Hãy cố vui lên anh ơi
 Quanh ta dòng đời đang xoay
 Một đời vẫn tươi
 Lại đây, bên anh !
 Chớ nói cho ta nghe thêm lời buồn quyến luyến !
 Sẽ thấy không lâu anh ơi đôi ta đành phải quên nhau.
 Rồi lòng đón đau !

Chỉ Có Thế Thôi !
Pour En Arriver Là

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy

Ngày tháng chơi với lát lầy,
 Những đêm cô đơn quất quay
 Chỉ xin anh, có thể thôi !
 Chịu mưa trên đôi vai gầy,
 Giá băng trong con tim này
 Chỉ xin cho ta thể thôi !
 Phải nói với những khó khăn,
 Hoặc nói với những lắng tâm,
 Để giữ kín những bước đi
 Tháng năm bằng khuôn im lặng
 Chỉ xin ở anh thể thôi !
 Xin cho ta, xin thể thôi !
 Phải khóc lóc giữa giấc mơ,
 Khóc khi mi đã ráo khô,
 Chỉ xin anh, có thể thôi !
 Dù vấp ngã, những bước chân
 Giấu đi nỗi đau âm thầm,
 Chỉ xin cho ta thể thôi !
 Phải biết dẫm nát trái tim,
 Xoá đi dấu vết ái ân
 Tình cũ cũng cứ lấp đi
 Giấu đau thương trên đôi mi
 Chỉ xin, và xin thể thôi !
 Xin cho ta yêu người mãi.

CHORUS

Để còn được em mãi mãi
 Em xin tin yêu rất nhiều
 Lòng thành, Trời Phật có thấu
 Em xin quên luôn những điều
 Nồng nàn ngày ta thơ ấu.
 Giờ này hồn em chơi với
 Nguy khó đến trong lòng em... đây... vui !
 Để được tình anh như thể
 Em xin quên đi nỗi nề
 Chẳng còn lại một điều chi
 Của một cuộc đời đi qua
 Em xin ra đi từ nay
 Như đã ra đi từ xưa !

Ngọc Lan là một thứ Thanh Lan 2, hát tiếng Pháp giỏi nên thành công lớn trong phong trào nhạc Âu Mỹ với lời Việt, khi hát solo, khi hát duo với Elvis Phương.

Người Lìa Xa

Tu T'en Vas

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Người lìa xa ! Rồi thì trong tim thật là buốt giá,
 Thương đau (ôi) trong vài tuần mong anh... về.
 Người lìa xa ! Mong đẹp bên nhau thật là thể đó,
 Yêu nhau mặn mà, thật là không ai ngờ...
 Người lìa xa ! Cuộc tình đôi ta thật là gắn bó,
 Như hoa tươi máu, và rồi không phai nhòa...
 Người lìa xa ! Vài tuần xa nhau để mà sẽ thấy
 Yêu nhau tràn đầy, rồi còn thêm lâu dài...
 Đã khuất xa ! Như bao vật nặng tan trong chiều tà.
 Hương yêu hè cũ, bao nhiêu cũng xa mờ...
 Run lên như gió Đông, ôi buốt da !
 Ta không muốn sống lúc ta chia lìa.
 Đã khuất xa ! Chim không còn hót như trong ngày nào.
 Tương lai mặc nó, không ai khát khao chờ.
 Lo cho ta quá ? Lo cho đôi ta...
 Ta không muốn sống với cơn mơ hồ !

Người lìa xa ! Rồi thì trong tim thật là vắng quá
 Thương cho cuộc đời mịt mù đang phai nhoà.
 Người lìa xa ! Ghi chặt tim em, người từng đắm đuối,
 Ghi ơn tình người, một đời em yêu hoài...
 Người lìa xa ! Thời gian, không gian chẳng còn có nữa
 Khi xa người tình, từng ngày ta mong chờ.
 Người lìa xa ! Từng ngày qua đi, từng ngày đã chết
 Cho đêm trở về, buồn rầu thêm âm thầm.
 Đã khuất xa ! Ta đang ở đó, cô đơn lạc loài
 Trông như thằng bé tương tư áng mây trời.
 Run lên như gió Đông, ôi buốt da !
 Ta không muốn sống lúc ta đã chia lìa.
 Đã khuất xa ! Trong ta trời bỗng âm u mịt mù
 Nghe như quả đất đang quay cũng ơ hờ !
 Lo cho ta quá ? Lo cho chúng ta...
 Ta không muốn sống với cơn mơ hồ !

Người Mà Ra Đi **Et Si Tu Pars**

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Là một thuyền tình lạnh lùng trôi,
 Là lửa mặt trời vừa thôi soi,
 Là giọt lệ buồn vừa khô xong,
 Ta, chờ mong !
 Là một nụ hồng vừa phai
 Là một chào mào hụt chân rơi,
 Là vật bị đạn : một con nai,
 Ta mong sao, giữ được ai.

CHORUS

Người mà rũ áo - Rũ áo ra đi.
 Đã mất ngày qua - Như mất tương lai.
 Ra đi ôi hỡi ai - Ra đi ôi hỡi ai
 Cho ta theo với - Cho thấy tương lai.

Là ngọn thủy triều dạt vào bờ, tan ngay đi
 Là mặt buồn rầu chịu tang ai
 Là một lời gào trong đêm câm
 Ta, chờ mong !
 Ta như con tim đen khô
 Cây pi-a-nô sai dây nhức đôi tai
 Ta mong sao giữ em yêu
 Không xa nhau, luôn gần nhau.

CHORUS

Người mà rũ áo - Rũ áo ra đi.
 Đã mất ngày qua - Như mất tương lai.
 Ra đi ôi hỡi ai - Ra đi ôi hỡi ai
 Cho ta theo với - Cho thấy tương lai

Tuổi Ba Mươi Ba **Mes 33 ans**

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Đầu ướt như mưa, đầy gió mưa.
 Sầu chứa trong lòng, đầu óc ta.
 Ôi câu ân tình về cùng gió Thu
 Để cánh cây gầy, lá chết cuốn xa.
 Nàng mới thoát xác nơi tuổi thơ
 Mười tám, mới lớn như nụ hoa
 Vừa mới hé đón cho tình vui
 Cười kháy băng lãnh cho ngày mai.

Ta, lãng đãng trong Tình Yêu
 Kê mang trong tim bao nhọt phai.
 Vì em bao la như biển khơi
 Để ta băng khuâng lo sợ ai.
 Ta đã ba mươi ba !
 Ta loá mắt trước sắc tươi đẹp
 Nàng đang vươn lên từ
 Tuổi mộng ước tới nơi tình khát khao.
 Ta đã ba mươi ba !
 Có dám bước tới hái hoa này ?
 Dù yêu, nhưng ta đi, và đi mãi
 Trời mới hừng sớm mai !
 Phố xá vẫn ngái cơn ngủ sâu,
 Vòng Đông lên cao, ôi mệt sao !
 Dù hết sức cố gắng cho tình yêu
 Những ngón vuốt đó không đủ đâu !
 Em yêu, hiu hiu, em ngủ đi !
 Để mắt biếc sẽ buông làn mi
 Hãy cố khép kín cho đời đi.
 Xin em quên đi, ta tình si.
 Ta đã ba mươi ba !
 Ta loá mắt trước sắc tươi đẹp
 Nàng đang vươn lên từ
 Tuổi mộng ước tới nơi tình khát khao.
 Ta đã ba mươi ba !
 Có dám bước tới hái hoa này ?
 Dù yêu, nhưng ta đi, ta ra đi.
 Trời mới hừng sớm mai !

Bài HELLO nguyên là một ca khúc của Lionel Ritchie (nhạc sĩ Mỹ nổi danh) được người Pháp phỏng tác.

Này Em Hello

Nhạc Lionel Ritchie - Lời Việt : Phạm Duy
 Một mình nơi đây, ngỡ như em trong trí tôi
 Và ở trong mơ, hôn em sớm tối, hôn mãi không thôi.
 Tưởng chừng em đi, đi qua, trên sân nắng rơi
 Hello !
 Em tìm đến nơi tôi, tìm đến
 Tôi đã thấy ánh mắt long lanh
 Và đã thấy tiếng nói chơi vơi.
 Tôi vẫn mơ luôn, có em rồi !
 Để đôi tay tôi tha thiết ôm
 Vì em biết nói tiếng trong mơ
 Và em biết hát những câu ru (ừ ừ)
 Tôi mong ước sao tôi nói lên được
 Lời yêu em !

.
 Đợi chờ ban mai nắng lên soi tóc em (đó)
 Để được thưa em : yêu em mãi mãi, xin chớ có quên.
 Nhiều lần con tim sôi lên, tôi như gã điên (đó)
 Hello !
 Tôi thường muốn reo lên lời nói
 Em đâu đó lãng đãng rong chơi.
 Đợi em đó phút sướng vui hay u buồn ?
 Em sống cô đơn nơi, nơi nào ?
 Và còn yêu thì em chớ quên
 Làm sao giữ chắc lấy tim em ?
 Người yêu hãy mách cho tôi (ừ) nhìn
 Và hãy cho tôi dâng tặng... lời yêu em

Đây cũng là lúc Thái Hiền và em là Thái Thảo chuyển qua loại nhạc disco hay new wave. Một bài hát bây giờ được hát lên với cả lời Mỹ (hay Pháp) và lời Việt.

Mắt Nâu Đen
Ebony Eyes

Lời Việt : Phạm Duy

*Tình vui... rồi sẽ buồn thương,
Tim vẫn rung như thường !
Mù đêm rồi sáng trắng.
Vi ta... còn mãi trẻ măng
Ta vẫn theo con đường
Tình yêu còn vấn (ý y) vương.*

CHORUS

*Em yêu !
Lặng nghe biển khơi réo
Ở trong trái tim người
Trái tim người, réo vui.
Hỡi mắt nâu đen, là hào quang
Trong đêm, mắt nữ vương,
Vời mắt nâu đen, ghét ghen... lớp phấn son.
Hỡi mắt sáng soi giữa tối thui
Soi lên, soi... lên muôn đời.
Hỡi mắt nâu đen của trời đêm !
Trong năm tháng vô biên.
Hỡi mắt sáng soi, của đường lên... cõi thần tiên.
Hỡi mắt sáng soi giữa tối thui
Soi lên, soi... lên muôn đời.*

*Tình yêu... chẳng dễ dàng đâu,
Xin ném đi âu sầu.
Họa may, rồi rất lâu
Tình yêu gọi ta gần nhau.
Xin cứ mơ như thường
Tình yêu còn vấn (ý y) vương.*

CODA

Hỡi ơi người ! Hỡi hỡi ơi !

Hãy Cố Nhìn Coi
Open Your Eyes

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

*Chợt hồn lặng điếng như khi trời đất ngưng xoay,
Vi người tình đã ra đi, chẳng hay.
Hồn vương vấn từ đáy con tim
Lòng cay đắng, và buồn như chết, chết trong em !*

CHORUS

*Hãy cố nhìn coi,
Ghé mắt xanh ngời
Nhìn em tìm anh suốt đời.
Dấu em làm chi,
Đã chót yêu rồi !
Hãy cố nhìn coi,
Ghé mắt xanh ngời
Nhìn em tìm anh suốt đời.
Có hay rằng em
Mãi mãi yêu người !*

*Tình là toàn cõi yêu đương, người đã cho ta
Giờ thì người đã ra đi, thật xa.
Ngày xưa sáng ngời nay đã qua
Lắm hay lỗi, thì nay đã cách chia.*

CHORUS

BRIDGE : Người còn nghe chẳng ? (3 lần)

.....
 Người là một bóng đi qua, là áng mây xa ?
 Đợi người mà vắng bước chân người mơ.
 Người quên lãng rồi, cũng dâng lên
 Tình ta đó, tình buồn chưa chết !

Vỗ Tay Nào

Clap Your Hands

Lời Việt : Phạm Duy

Đến, đến gần nhau !

Cùng nhau đi rong chơi, đi ngay tới nơi nghe nhạc

Chớ, chớ chạy xa.

Người nên mau theo ta, mau ra tới nơi mong chờ !

Hãy, bay cùng ta !

Cùng ta chấp cánh tới chốn xứng vui, vui chan hoà.

Chúng ta cùng ca

Một bài ca bao la nghe như trong tích xưa !

CHORUS

Vỗ tay nào, vỗ với nhau, vỗ đi !

Bước chân vào, bước tới bóng đêm !

Vỗ cho nhiều, cứ vỗ luôn, vỗ luôn.

Chớ ngưng lại, cứ vỗ tiếng vui.

.....
 Gió, gió về đây

Ngoài trời êm như mơ, không nên bắt ta đợi chờ

Hãy, hãy bỏ qua

Mọi ưu tư bận khoản vu vơ, khát khao mịt mù

Hãy, bay cùng ta !

Cùng ta chấp cánh tới chốn xứng vui

Xứng vui chan hoà.

Đôi ta cùng ca

Một bài ca bao la nghe như trong tích xưa !

Từ nay, trong gia đình tôi, giọng hát Thái Thảo được coi như để chuyên trị loại nhạc disco hay new wave. Rồi đây, trong một thời gian ngắn, Thái Hạnh, con gái út, cũng nhảy vào làng nhạc và hát chung với các anh, các chị.

Trong Đêm

In The Night

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Anh giống như Thiên Đàng của em

Khiến cho... tình em sắc bén !

Hãy đến em ! Cần có anh thôi,

Cần ánh mắt đen !

Em cho anh chiếm trái tim

Cho anh một đêm

Trời nghiêng, đất nghiêng !

Hãy gần em ! Đừng khép mi lại

Và hãy yêu em hoài.

Vì em chỉ có anh (a a à)

Của em trong đêm!

Vì anh chỉ có anh (a a à)

A à

Vì anh là nắng (a a a à)

Là trăng sao hay mây,

Vì anh là gió lên cao như điều..

Từng đêm xuống ! Từng đêm xuống !

Vốn đang im lìm !

Thì anh đến ! Thì anh đến

Trái tim rung chuyển lên.

Vì anh đến ! Vì anh đến !

Đã yêu cho mềm.

*Thì đêm xuống ! Thì đêm xuống !
Có cơn mơ triền miên.*

Minh Xuân là giọng hát trong thập niên 70 ở Saigon, nay lại được phục vụ cho nhạc Âu Mỹ với lời Việt ở Hoa Kỳ.

**Giữa Hai Người Tình
Torn Between Two Lovers**

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Đời em có lúc khó nói, nói trắng
 Nói cho nghe tiếng lòng băng khuâng
 Dù lòng em đau thương, em không thể không nói được !
 Trước hết hãy đến ghé sát mái tóc
 Nói cho anh nghe tình đôi ta
 Tình em dâng cho anh vẫn sắt son như từ bấy lâu
 Minh yêu nhau.
 Chớ có khóc lóc nhé, nếu em thêm một người yêu em
 Vâng, em yêu thêm... vì em yếu mềm.
 Người yêu đó, đã đến đúng lúc đó
 Lúc bơ vơ trong một chiều thu
 Lòng em xa vắng, vắng quá !
 Buốt giá trong tim, hồn ngất ngây, trời đang mưa.
 Yêu đôi bên nên quá khó !
 Em như điên dại đó !
 Cuộc tình ôi éo le
 Giữa hai người tình đam mê !
 Con tim em nát bấy
 Lòng này rạn vỡ ra !
 Yêu đôi bên nên
 Chắc chắn yêu không bền !
 Chớ có nghĩ đã mất, mất em cũng vì nơi anh
 Vì người kia hơn anh, yêu anh thì yêu đã đành !
 Chớ có trách móc, chớ có khóc lóc
 Em yêu anh là đầu tiên
 Thì em đâu quên, quên cánh tay anh triu mến
 Tình em dâng anh !

**Tuổi Đôi Mười
At Seventeen**

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Tuổi mới đôi mươi, đã hiểu ngay ra :
 Tình ái riêng cho ai là tiên nga.
 Còn với sinh viên xinh đẹp thường thường
 Thì sớm an thân mau vội tìm chồng !
 Vì sớm hôn nhân nên thật ngây thơ
 Buổi tối yên vui bên đàn con thơ
 Chỉ biết trông nom thu dọn cửa nhà.
 Tuổi mới đôi mươi đã hiểu ngay ra !
 Còn như ai trong cảnh khó u sầu kia.
 Lẻ loi trong đời sống, ôi nặng nề !
 Trong cô đơn mơ mộng chi hơn ?
 Tìm yêu nơi ai, ai gọi trong "phone"
 Hẹn đến với nhau ngày vui cuối tuần
 Gọi dăm ba câu, câu chuyện loăng quăng.
 Ngày xưa ôi mộng mơ
 Đời ta nên thơ !

Vài giọng hát mới ra đời nhưng những ngôi sao này mọc lên rồi tắt ngay. Một nam ca sĩ tên là Thụy Du hát một bài ca mà tuổi trẻ Hoa Kỳ rất thích (vì vốn thích coi phim giả tưởng), nói chuyện người ở trên tinh cầu:

**Người Tinh Cầu
Starman**

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Ngôi sao ! Ngôi sao ! (nhiều lần)
 Lúc đó, lúc đó có ánh sao vừa ló ô ô
 Tai nghe câu ca vui lên trong rà-đi-ô ô ô
 Người xinh người tươi
 Mọi người vui trong gió... (lúc chiều xuống)
 Có ánh sáng chiếu, chiếu trong trời đất ế ế
 Trong không gian như ai đang miên man cười ngát ế ế
 Làm cho đời nghiêng, như tiếng hát con diên liên miên.

Ôi sáng ngời sáng ! Đứng trên mây vắng xa
 Anh muốn xuống chơi với ta đó
 Vừa mới đến như trong giấc mơ,
 Muốn là ngọn gió ! Muốn đi chơi thể gian
 Nên đã theo mây xuống thăm viếng
 Từ mây trắng chàng về trần gian
 Muốn đi thăm, thăm các em bé nhi đồng.
 Khi các em vẫn yêu chàng
 Thì chàng về chơi với đêm hồng.

Thái Hiền vẫn thích hát những bài hát chan chứa tình cảm.

Tình Thiêng Liêng

Hopelessly Devoted To You

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Trần gian nào đâu mình em vỡ trái tim?
 Nào đâu mình em buồn thương khóc than.
 Nào đâu chỉ em đầu tiên bị u sầu khi mất anh rồi !
 Chỉ em ngồi đây ngu si nhớ tiếc ai
 Chờ ai gọi tên là em tới ngay.
 Người ơi hiểu cho tình em ôi mộng mơ nay đã qua rồi !
 Đã quyết cống hiến cho anh mất rồi !
 Nhưng nay anh đã xua đuổi em
 Không còn đâu để nương náu... hết mong tìm kiếm.
 Yêu là tôn thờ nhau, kính nhau u ù u...
 Ôi thiêng liêng mối tình, mãi về sau u ù ú ú u...
 Ôi thiêng liêng mối tình, hỏi người yêu.
 Đầu em bảo em rằng: Hãy lãng quên !
 Còn tim thì xin : Giữ mối duyên à á a
 Nên em xin được đem theo bên em mãi mãi suốt đời,
 Đã quyết cống hiến cho anh mất rồi !
 Nhưng nay anh đã xua đuổi em
 Không còn đâu để nương (à) náu... hết mong tìm kiếm
 Yêu là tôn thờ nhau, kính nhau u ù u...
 Ôi thiêng liêng mối tình, mãi về sau u ù ú ú u...
 Ôi thiêng liêng mối tình, hỏi tình yêu.

Nhạc Elvis Presley cũng thỉnh thoảng được người Mỹ gốc Mít như Công Hùng đem ra hát :

Yêu Ta Đềm Êm

Love Me Tender

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Người yêu, thì xin yêu đềm êm
 Giữ cho cuộc tình duyên.
 Người yêu tặng cho ta đời tiên
 Ta yêu người vô biên.
 Yêu nhau, mê man, yêu êm ru,
 Yêu như tình trong mơ.
 Yêu ta, ngả nghiêng, trên giường êm,
 Ta yêu người ngàn năm.
 Người yêu, thì xin yêu đềm êm
 Muốn đời còn y nguyên.
 Người yêu đặt ta ngay vào tim

*Ta yêu người ngàn năm.
Yêu nhau, mê man, yêu êm ru,
Yêu như tình trong mơ
Yêu nhau, giữ nhau, không rời xa,
Đưa nhau vào nghìn thu.*

[Trở Về Mục Lục](#)
[Đi Tới](#)

Ngàn Lời Ca Khác

Hot Songs

Nhục Tình Ca

Em-Ma-Nuen [Emmanuelle](#)
 Nơi Trần Thế [Bilitis](#)
 Biết Yêu Đương [L'Amour D'AIMER](#)
 Tình Vẫn Trói Ta [Plus Fort Que Nous](#)
 Tình Giang Hồ [Concerto Pour La Fin D'un Amour](#)
 Cho Cuộc Tình Tàn [La Bonne Année](#)
 Còn Gì Để Lại Không [Je T'aime Moi Non Plus](#)
 Anh Và Em [Un Homme Et Une Femme](#)
 Cõi Tình [Somewhere](#)
 Tình Đến Rồi Đi [Il Pleut Sur Bruxelles](#)
 Giữ Giữ Tình Anh [Saving All My Love For You](#)
 Khói Mờ Mắt Người Yêu [Smoke Get In Your Eyes](#)
 Giữa Hai Người Tình [Torn Between Two Lovers](#)
 Dứt Tình [Break Away](#)
 Khóc Dòng Sông Ấy [Pleurer Des Rivières](#)
 Đừng Nói Đã Quên [Don't Say You Don't Remember](#)
 Nàng Đã Ra Đi [Run Away](#)
 Anh Và Tôi [You & Me](#)

Nhục Tình Ca

(1986-87)

... Mặt khác, đời sống ở Hoa Kỳ (cũng như ở Âu Châu) đã khiến cho tính dục được nở tung, không còn bị đè nén như khi còn ở trong nước. Nhiều bài hát của Pháp hay Mỹ mang nhiều dục tính được phổ thông. Vài ba ca sĩ như Jo Marcel, Kim Ngân... nhờ tôi soạn lời ca tiếng Việt cho một loạt những bài nhạc Pháp xung tưng nhục tình. Khởi đầu là bài:

[Em-Ma-Nuen](#) [Emmanuelle](#)

Nhạc Pierre Bachelet - Lời Việt : Phạm Duy

Cánh tay nào khát khao nồng cháy hơn là Emmanuelle ?

Dục tình nào lửa đốt làn môi ?

Đắm say nào bốc lên từ vú căng tròn Emmanuelle ?

Vùi đầu vào làn tóc nồng thơm !

.....

Cho một đêm bão

Nổ tung cõi đời.

Cho một ngày mưa

Ngả nghiêng trời đất !

Cho biển hung dữ.

Đảo điên sóng gào..

Cho tình vào sâu

Lòng em gào thét !

.....

Cánh tay nào khát khao nồng cháy hơn là Emmanuelle ?

Dục tình nào lửa đốt làn môi ?

Đắm say nào bốc lên từ vú căng tròn Emmanuelle ?

Vùi đầu vào làn tóc nồng thơm !

.....

Tay tròn khăng khít
 Ghi cho tất thờ !
 Ôm chặt bờ vai
 Diu nhau vào chín suối !
 Chân dài em duỗi
 Dài như cỏi đời.
 Co lại bờ lưng
 Quặp không mở trói !

Châm một điều thuốc !
 Trầm ngâm lửa thể
 Môi chập một hơi
 Thở xuôi làn khói !
 Hôn vào đôi mắt
 Vào nơi gáy nàng
 Cho nàng hồi sinh
 Vòng tay mở toang.

Cánh tay nào khát khao nồng cháy hơn là Emmanuelle ?
 Dục tình nào lửa đốt làn môi ?
 Đắm say nào bốc lên từ vú căng tròn Emmanuelle ?
 Vùi đầu vào làn tóc nồng thơm !

Tiếp theo Jo Marcel là Kim Ngân với bài:

Nơi Trần Thế
Bilitis

Nhạc : Francis Lai - Lời Việt : Phạm Duy
 Một bầy tiên hát mừng
 Cặp tình nhân kia, yêu thương lấy lòng
 Cùng diu nhau đi, mệnh mang bước đường
 Để bầy tiên ngoạn xôn xang cỏi lòng.
 Bầy tiên xin đón chào
 Cặp tình nhân kia, Thiên Thai bước vào
 Cùng diu nhau đi, nhẹ nhàng lên cao
 Tình đẹp như hoa, đẹp tựa trăng sao
 Cùng đàn ca, cho người hát nên lời
 Kể chuyện nghe, nơi trần thế con người,
 Người yêu nhau là như đã lên trời.
 Người khi đã yếu rồi
 Là bao xương vui !
 Bầy tiên nghe tiếng lòng
 Cặp tình nhân kia, xui nên ước vọng
 Cùng rủ nhau đi, bỏ mặc Thiên Thai
 Về trần gian kia, để được yêu ai !
 Bầy tiên ơ
 Lại gán tôi, tôi phù phép cho người
 Bằng thương yêu, để tôi dặt tay vào
 Cuộc ân ái muôn màu
 Nghìn năm có nhau.

Hai ca sĩ rất can đảm là Jo Marcel và Kim Ngân hát DUO bài:

Biết Yêu Đương
L'Amour D'Aimer

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Tình yêu là chi nếu không ghi nhau vào đời
 Người yêu nằm đây hãy giam người trong miệt mài.
 Làm cho người yếu nấc lên từng hơi thở dài
 Người hãy cầu xé ta ra ! Ta sẽ mang ơn người...
 Tình yêu đây gối chẵn vò nát giường này
 Bàn tay gọi tên những khu thịt da huyền thoại
 Người yếu nổ tung xác thân, người yếu quần quại,

Người cuồng quýt với ta... Emmanuelle !

.....
 Emmanuelle !
 Tình yêu chói loà,
 Emmanuelle !
 Tình yêu nức nở,
 Tình đốt cháy trái tim, lửa nung nấu tình.
 Tình miên man không nguôi !
 Emmanuelle !
 Tình yêu xác thịt
 Emmanuelle !
 Tình yêu ướt mềm
 Tình đốt cháy trái tim, tình đến trong đêm hồng
 Tình yêu còn đây, thoáng nghe lời ru ngọc ngà,
 Tình yêu hã hê hé ra câu nói mặn mà,
 Người yêu cùng ta dẫn nhau vào cõi ngục tù,
 Tình đến mãi với ta ! Emmanuelle.

Trong hi vọng tìm được lối thoát ra ngoài sự nhàm chán của tình cảm trong ca nhạc hiện đại, Jo Marcel còn hát DUO với Ngọc Tuyết bài:

Tình Vẫn Trói Ta
Plus Fort Que Nous

Nhạc Francis Lai - Lời Việt : Phạm Duy
 Dù vẫn bên nhau nhưng ngờ vực lẫn nhau
 Dù nói yêu nhau nhưng lời chỉ thoáng mau.
 Dù muốn xa nhau cho khỏi buồn đau
 Tình vẫn không cho ta lìa xa nhau.

.....
 Người thì thường mong cho người sống xa người
 Người thì thường mong cho đời chóng quên đời
 Voilà ! Mình muốn sống trong lẻ loi
 Mà tình thì lại trói ta mà thôi.

.....
 Trời đã sang Thu nên lòng người sót sa
 Nhật tiếng yêu đương nên đời lặng lẽ qua.
 Chỉ muốn buông xuôi theo một làn gió
 Tình vẫn không cho ta quên được đôi ta.

.....
 Tình là đây như một vũng ao nghèo
 Người thì chìm nhau trong một vũng u sầu
 Tình đoạ đầy lời chúng ta về đâu ?
 Cuộc tình này còn trói ta vào nhau.
 Nhìn thấy Xuân sang từng bùng ngàn đoá hoa
 Người đến như ong no mật, vò vẽ qua.
 Chỉ muốn quên đi câu chuyện cũ kỹ
 Tình vẫn không cho ta xa được duyên xưa.
 Dù vẫn bên nhau nhưng ngờ vực lẫn nhau
 (Vẫn sống bên nhau, bên nhau trong đời)
 Dù nói yêu nhau nhưng lời chỉ thoáng mau.
 (Vẫn nói yêu nhau, yêu nhau như bao giờ)
 Dù muốn xa nhau cho khỏi buồn đau
 (Dẫu muốn xa nhau, xa nhau nhưng không ngờ)
 Vẫn không cho ta lìa xa nhau.
 Vẫn trói đôi uyên ương vào với nhau...

Cũng trong không khí đó, Duy Quang hát một bài của Francis Lai:

Tình Giang Hồ
La Bonne Année

Nhạc : Francis Lai - Lời Việt : Phạm Duy
 Tình cũng nở hoa, như tình trong bão đêm hè !
 Yêu người gieo gió mưa về... tình đê mê

Tình như rượu cay, ôi tình choáng váng nồng say
 Khi người khép kín vòng tay... tình ta đây !

MUSIC

Tình có là bao, nhưng tình tha thiết đêm ngày
 Yêu người như thú yêu bầy, tình không nguôi !
 Một đôi bàn tay, ta vò cho nát thịt da
 Cho người ngậy ngát vào trong, vào trong ta !

.....

(Ôi !) Tình chưa nhạt phai
 Rồi tình khốn khó cho nhau chia tay
 Người giờ đã vắng xa bao đêm ngày.
 Người theo thời gian
 Miệt mài với áng mây trong không gian
 Người về với tiếng gió hú trong đêm.

.....

Người yêu về đây !
 Cho tình ta nổi những ngày
 Yêu người như thú yêu bầy
 Rừng hoang ơi !
 Người yêu về đây !
 Cho tình vươn tới biển say
 Như rượu ngon uống từng chai.
 Tình ta đây !

Ngoài vài bản nhạc đầy nhục tính như BILITIS hay LA BONNE ANNÉE chẳng hạn, nhạc Francis Lai vẫn luôn luôn là nhạc mơ mộng:

Cho Cuộc Tình Tàn

Concerto Pour La Fin D'un Amour

Nhạc Francis Lai - Lời Phạm Duy

Tình đã tàn theo ngày tháng cuốn đi vội vàng.
 Người đã chìm sâu vào dĩ vãng xa ngút ngàn !
 Đời đã quạnh hiu, đời thêm vắng tanh, mệnh mang.
 Đời còn buồn tênh, lụi lụi đám ma đi ngang !
 Đời như giọt mưa sầu vẫn khóc cho uyên ương
 Đã ly tan ! Đã ly tan !

.....

Tình của ngày nao tình vươn tới nơi địa đàng.
 Người của ngày nao lá loi tóc buông mịn màng.
 Tình nhẹ nhàng trôi từ mắt tới đôi môi hôn.
 Người mới nhìn nhau, lòng bối rối như tơ vương.
 Tình ta là hoa là bướm, suối reo không ngưng.
 Nhớ chẳng em ? Nhớ chẳng em ?
 Tình vui tình như chiều nắng tiếng chim lao xao.
 Người vui người đưa người tới hát trên nương dâu.
 Tình ta là sao ngồi sáng vút trên ngôi cao
 Suốt đêm thâu !

.....

Tình đã tàn như bụi bướm, xác khô bạc màu
 Kỷ niệm còn kia làm úa lá thư ngày đầu.
 Người có gọi nhau nghìn thu vẫn không nghe đâu !
 Tình là khổ đau, một chuỗi nắng mưa xôn xao !
 Người ôi ! Về đây để cố khóc thương cho nhau.
 Đã qua mau ! Đã qua mau !

.....

Tình ôi ! Từ nay còn ai nhắc câu chuyện tình ?
 Người ôi ! Từ nay còn ai nhớ câu chuyện mình ?
 Tình nhẹ nhàng đi vào dĩ vãng xa mờ mộng
 Người chẳng nhìn nhau, tình đã chết theo trăng thanh
 Một buổi bình minh nhạt nắng sẽ không đi lên
 Đã mau quên ! Đã mau quên ! Cho được quên !

Vẫn trong loại nhạc có tính chất phóng khoáng hơn trước, Jo Marcel hát DUO với Julie bài:

Còn Gì Để Lại Không

Je T'aime Moi Non Plus

Nhạc Francis Lai - Lời Việt : Phạm Duy
 Còn yêu người hay không ? Khi xa tình rồi,
 Yêu người hay không ?
 Yêu người hay không ? Khi xa người rồi,
 Khi đời tan rã.
 Còn không những tiếng ân tình ?
 Đếm những tình nồng và những tiếng êm vui
 Bao nhiêu là mộng
 Mộng đẹp còn hay không ?

.....
 Còn lại một nụ hôn, trên môi nồng nàn,
 Trong một chiều đông.
 Khi trời lạnh căm, ôm nhau thì thắm,
 Nơi vùng tuyết trắng.
 Còn không khói xám, mây ngoài trời
 Bay trong trời buồn,
 Và lũ chim lạc bầy bay đi tìm đàn,
 Lửa hồng sưởi nụ hôn ?
 Còn lại mùi thịt da, da thơm ngọc ngà
 Trém nệm giường êm êm
 Ta vui trong nhau
 Quên đi ngày giờ, năm cùng tháng hết.
 Còn không khói xám, mây ngoài trời
 Bay trong trời buồn,
 Và lũ chim lạc bầy bay đi tìm đàn,
 Lửa hồng sưởi nụ hôn ?

.....
 Còn đây tóc mây cuốn ta vào mộng,
 Bao nhiêu là mộng.
 Còn mãi mãi trong ta
 Bao nhiêu kỷ niệm, kỷ niệm đẹp như mơ.

... Và hát DUO với Minh Xuân bài:

Anh Và Em

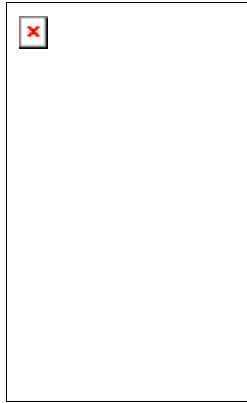
Un Homme Et Une Femme

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Đòi ta yên vui (ba đa ba đa- đa ba đa ba đa)
 Cùng ca hát lên (ba đa ba đa - đa ba đa ba đa)
 Tình trong trái tim (ba đa ba đa - đa ba đa ba đa)
 Là câu nói thương yêu, cao như tiếng diều.
 Lời ca bao la (ba đa ba đa- đa ba đa ba đa)
 Biển xanh cũng mơ (ba đa ba đa - đa ba đa ba đa)
 Được như chúng ta (ba đa ba đa - đa ba đa ba đa)
 Tình như nước xanh lơ, không gieo gió mưa.

.....
 Một niềm hạnh phúc, như là chuyện thiên thu
 Như nghìn năm, ôi chuyện đàn ông khát khao
 Yêu đương cũng như đàn bà,
 Mới đây vui xum họp mà... đã xa lìa !
 (Trở lên đầu)

CODA

Thôi đi ! Mong chi hão huyền ?
 Yêu nhau, chỉ Anh với Em !
 (Da ba đa ba đa- đa ba đa ba đa)
 Anh với Em (Da ba đa ba đa - đa ba đa ba đa)
 Anh với Em (Da ba đa ba đa - đa ba đa ba đa)
 ANH VÀ... EM !

Rồi tới một giai đoạn mà tôi tìm thấy hạnh phúc trong công việc soạn lời khi có hãng sản xuất băng nhạc nhờ tôi làm lời ca Việt cho những bài hát Âu-Mỹ rất trí thức để cho những giọng hát hay nhất thu vào cassette. Trước hết là ba bài cho giọng ca Khánh Hà:

Cõi Tình

Somewhere

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
Rồi đây... một nơi !
Chốn nơi ta tìm ra lối sống tuyệt vời,
Chốn nơi ta đền ơn nhau suốt đời.
Cõi tình !
Một cõi riêng cho mình
Cõi vui ấm êm thanh bình,
Bầu trời xanh và mây trắng im lìm
Đến với mình... ân tình !
Thời chúng ta tới rồi
Đúng như chúng ta bấy lâu mong đợi !
Một thời ta cùng chia với nhau những lời
Sống cho đời,
Sống cho người.
Ta sẽ... về đó !
Chốn nơi ta tìm ra lối sống tuyệt vời
Chốn đó, thôi ta đền ơn nhau mãi trong đời.
Cõi tình...
Một cõi riêng cho mình,
Cõi tình... ân tình.
Nào cầm tay cùng nhau bước trên đường,
Nắm tay rồi là đã tới nửa đường.
Cùng nhau
Về nơi... nào đó !

Tình Đến Rồi Đi

Il Pleut Sur Bruxelles

Nhạc Jacques Brel - Lời Việt : Phạm Duy
Tình đến như bão, như gió thời tối tăm, lúc hoang dã
Xác xơ như kiếp hoa lá, tình yêu hồng hoang thuở xa.
Tình đến như những giông tố, ủa tới cho thác nghiêng lũ,
Cuốn đi muôn nỗi thương nhớ, tình thu lẻ loi ngân ngơ...
Tình cũ rung rức thương tiếc, lắng nghe tình xa, đời quên.
Tình mới thao thức khao khát, đắm say tìm đến.

CHORUS

Ta níu tay kéo mộng mơ, tình yêu đã đến với ta
Ta trôi ta với tình ta, tình yêu đã đến với ta
Ta biết ta sẽ chua xót, tình vừa mới đến với ta,
Để ta đắm say... rồi đi !

Tình đến như sóng đêm tối, biển vắng le loi trăng mới

Ánh trắng như mắt ma quái, nhìn ta một đêm tả tơi.
 Tình đến như nắng trên cát
 Làm cháy thêm những cơn khát,
 Khát yêu đương, khát môi mát
 Làn môi ngon ngang tình hoang.
 Tình cũ rưng rức thương tiếc, lắng nghe tình xa, đời quên.
 Tình mới thao thức khao khát, đắm say tìm đến.

CHORUS

Tình đến như những con thú rừng rú, khi thú hung dữ
 Cắn cho tan nát câu hứa, tình yêu dở dang nghìn thu.
 Tình đến như tiếng giun đé, là lướt ru tiếng dương thế,
 Hãy yêu cho hết ơn nghĩa, tình đây còn qua tình kia.
 Tình cũ rưng rức thương tiếc, lắng nghe tình xa, đời quên.
 Tình mới thao thức khao khát, đắm say tìm đến.

CHORUS

Gìn Giữ Tình Anh
Saving All My Love For You

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Những lúc ta gần nhau đó,
 Nổi sướng vui triền miên.
 Biết anh còn xa quá
 Rất khó cho tình anh.
 Mà em muốn mãi gần anh.
 Mà em muốn sống bên anh.
 Đời mình bơ vơ quá, lòng đón đau !

Tình em giữ mãi, giữ mãi cho người yêu.
 Rất khó khi lẻ loi sống.
 Muốn quên đi tình nhân.
 Đến với bao người yêu mới,
 Má ấp má, môi kề môi.
 Mà không thấy sướng vui thần tiên !
 Thì ôm chiếc gối trong phòng đêm !
 Nằm một mình lẻ loi khóc... rồi khóc than.
 Tình em giữ mãi, giữ mãi cho mình anh.
 Anh luôn luôn nhắc em :
 Chúng ta đưa nhau cùng đi.
 Ta yêu nhau thì có lẽ ta có tự do
 Nhưng không nên quá lo
 Có khi chờ thêm vài năm nữa
 Nên em còn xoắn xang... buồn quá !

Cứ thế em chờ đêm đến
 Sẽ có lúc anh tìm em.
 Máy phút nữa cánh cửa sẽ hé,
 Cứ thế đó, anh và em
 Và đêm đến sẽ là đêm của ân ái sướng vui thần tiên,
 Niềm vui sướng, một niềm vui sướng của lứa đôi,
 Tình em đã hiến dâng cho anh !
 Tình này đã hiến dâng cho anh (2 lần)
 Người yêu !

CODA

Sẽ không còn ai nữa
 Chẳng có ai hơn chúng ta được
 Và còn mãi, mãi một đêm
 Thuở ân ái, mãi triền miên
 Niềm vui sướng, một niềm vui sướng của lứa đôi,
 Tình em đã giữ riêng cho anh !
 Tình này đã giữ riêng cho anh (2 lần)

Người yêu ! Người yêu !

Rồi tới bốn bài khác cho Julie:

Khói Mờ Mắt Người Yêu

Smoke Get In Your Eyes

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Ôi ! Đời vẫn hay hoài nghi

Tình biết đâu là có ?

Khiến tôi phải lên tiếng

Đã yêu là phải nghe

Lắng nghe đáy cõi lòng !

Ôi ! Đời vẫn cho tình nhân

Là rất hay mù quáng

Đá khơi lửa tình lên

Khói bốc loà từ tim

Khói cay mờ hoen mi.

Cười đùa với người đã nghi ngờ tình duyên

Với những người hoài nghi yêu đương.

Rồi tôi khóc từ lúc tôi vừa nhìn thoáng

Thấy duyên tình dễ chóng tan.

Hỡi ôi ! Thật đáng nghi tình yêu

Lệ đã rơi chẳng dấu

Khói mắt ngán lệ viền quanh

Khói hay lệ trong mắt

Khói cay làm lìa ai !

Giữa Hai Người Tình

Torn Between Two Lovers

Lời Việt : Phạm Duy

Đời em có những lúc khó nói

Nói cho nghe tiếng lòng băng khuâng.

Dù rằng lòng em đau thương

Em không thể không nói được !

Trước hết hãy đến ghé sát mái tóc

Nói anh nghe : tình đôi ta

Tình em dâng cho anh vẫn sắt son như ngàn nao

Tình của bạn sơ.

Chớ có khóc lóc nhé, nếu em thêm một người yêu em.

Vâng, em yêu thêm... vì em yếu mềm !

Người yêu đó, đã đến đúng lúc

Lúc bơ vơ bên đời quạnh hiu

Lòng em cô đơn, mệnh mang

Buốt giá trong tim, run lên như trời đổ cơn mưa...

Yêu đôi bên nên quá khó

Em như điên dại đó !

Cuộc tình ôi éo le

Giữa hai người tình đam mê !

Con tim em tan nát

Lòng này rạn vỡ ra !

Yêu đôi bên nên chắc chắn yêu không bền !

Chớ có nghĩ đã mất mát, mắt em luôn cũng vì nơi anh

Vì người kia hơn anh, em yêu anh thì yêu đã đành !

Chớ có trách móc nhé, em yêu anh, anh người đầu tiên

Thì em đâu quên ánh mắt quyến luyến

Hôm nao tình yêu, tình em dâng anh !

Dứt Tình

Break Away

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

(Hú u...)

*Minh đang vui thú với nhau trong tình, người ơi !
 Ngày nao đêm tối tới cho làn nắng hết soi.
 Thì sao ta cứ trách nhau khi phải lìa đôi !
 Dù sao ta đã dứt nhau người ơi !*

CHORUS

*Vậy thì ta dứt cho đẹp êm nhé, dứt nhau cho khéo.
 Đàn chùng dây cũng lỡ phím
 Xin đừng tưởng nhớ, chớ, chớ tiếc thương ngày xưa nhé !
 Ngủ ngoan đi kỷ niệm
 Dù ngày sau ta có đổi mặt xin nhớ...
 (Hú u...)*

*Đời cho ta biết ái ân trong vui cười !
 Minh xưa vẫn nói : chúng ta đậm thắm kết đôi.
 Thì nay ta sẽ cứ coi như là bạn thân nhé !
 Bạn thân nên biết mặt nhau vì sao ?*

về **CHORUS**

Dứt tay ra !

NHẠC

*Có dứt xin đẹp êm nhé ! Dứt sao cho khéo
 Đàn chùng dây cũng lờ phím
 Xin đừng tưởng nhớ, chớ,
 Chớ tiếc thương ngày xưa nhé !
 Ngủ ngoan đi những ngày
 Dù ngày sau ta có đổi mặt xin nhớ...
 Dứt nhau đẹp êm nhé !
 Dứt tình cho khéo, giữ cho đẹp êm nhé !
 Dứt tình cho êm khéo, giữ cho đẹp êm nhé !
 Ngủ ngoan đi kỷ niệm.
 Dù ngày sau ta có đổi mặt xin nhớ...
 (Hú u...)*

Khóc Thương Dòng Sông Ấy**Pleurer Des Rivières**

*Nhạc Pháp - Lời : Phạm Duy
 Nào tới đây ! Uống ly rượu này !
 Tình lừa dối như ván bài.
 Khi tàn cuộc chơi, khóc ai khóc ai ?
 Khóc thương dòng sông ấy
 Giống tôi buồn bã khóc người khôn nguôi...
 Tình như nhát chém vào quả tim non
 Nên tình chúng tôi, còn chẳng : câu đờn đau ? Người ơi !
 Và tôi vẫn nhớ một lời ỉ ôi
 Khi người nói chơi :
 Yêu là ngu là khờ, yêu là đã từ chối thêm !
 Những âu sầu, tình đổi gió thay những ngày
 Khi người về sông, nước trôi, nước trôi
 Khóc thương dòng sông ấy,
 Nếu tôi cùng khóc, ích gì cho ai ?*

CODA

*Khóc thương dòng sông ấy, ích gì cho ai ?
 Khóc thương dòng sông ấy, ích gì cho ai ?*

Thái Thảo, con gái tôi, khi qua Mỹ vào năm 1975 mới 14 tuổi. Sau 10 năm, Thái Thảo trở thành ca sĩ và đã hát trong nhiều băng nhạc. Đó là những bài DON'T SAY YOU DON'T REMEMBER, RUN AWAY, YOU AND ME với lời Việt:

Đừng Nói Đã Quên

Don't Say You Don't Remember

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
*Người ngồi vào bàn rồi cầm dao khắc mấy câu
 Cuộc tình này còn dài còn lưu mãi
 Sẽ còn mãi nhớ nhau, còn tới mai sau
 Còn mãi mãi mãi với nhau, với nhau
 Còn lưu luyến muôn đời sau này nhớ nhau*

CHORUS

*Xin anh thôi nói : đã quên rồi
 Chót đã quý mến, đã chót yêu em
 Mà giờ này người nói : đã quên rồi
 Thì còn đường nào mà sống đây? Đời hungnhớ*

*Ngày nào gặp mình, người thường cầm tay nói : bé ơi
 Vậy mà giờ này, người rằng : người quên mất
 Chẳng nhớ tới tên, người hỏi biết không?
 Đã chót yêu mến anh*

Tưởng anh cũng yêu em luôn và nhớ em

CHORUS

*Người đời thường thường là hay rất khác nhau
 Một người nồng nàn và một người băng giá
 Vẫn nhớ tới anh
 Vẫn nhớ một duyên
 Thì cố gắng đến với nhau chút thôi
 Để mãi mãi yêu và còn nhớ nhau...*

Nàng Đã Ra Đi

Run Away

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
*Rời... trên đường lữ thứ, thấy trong mình
 Ai ngờ sao đã mất duyên tình ?
 Mối tình ta trắng tiết trinh.
 Và còn đi hoài không ngưng nhớ môi sâu
 Câu chuyện ân ái lúc ban đầu
 Tìm mình xanh tươi biết bao ?*

*Bước bước đi khi trời mưa mái
 Khóc đi nhé, khi tâm hồn đón đau rồi.
 Muốn có em vai kề vai ấm,
 Muốn quên được mối u sầu... mối u sầu !
 Mình nhớ ơ ơ ơ ờ...
 Nhớ hoài, muôn đời...*

Nhớ ơ ơ ơ
 Em đã đi rồi !
 Khiến ta tội bởi...
 Người yêu đã, đã về đâu ?
 Nay người yêu đã ra đi.
 Nàng đi, đi, đi, đi, đi, đã ra đi.
CODA
 Nàng đi, đi, đi, đi đã ra đi.

Anh Và Em
You & Me

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Có đâu ngờ tới ?
 Rằng tôi đã gắng công giữ cho người,
 Để tôi cố giữ anh gần tôi.
 Rất may là đã...
 Là anh đã cũng ưng kết đôi bạn,
 Và anh đã giữ tôi gần anh.
 Thì anh hãy tin và chắc chắn (rằng)
 Tình thân ái mãi không nhạt tan.

Chúng ta, bạn hữu !
 Bạn thân thiết với nhau suốt trong đời !
 Để tôi hiến cho anh cuộc vui...
 Ngó coi, bạn hữu !
 Tình thân ái khiến thơm ngát nơi này
 Và anh sẽ tới lui gần bên tôi.
 Để ta thấy ngay rằng trong cõi đời
 Bàn tay kia, ta nắm mãi (mãi)

Hãy nhìn coi
 Anh và tôi, chúng ta là anh em
 Anh và tôi
 Hãy nhìn coi
 Anh và tôi, như lúa đôi thoi !

Chắc anh đồng ý !
 Đời anh cũng giống tôi, cũng mê mãi...
 Và ta đã sống trong lòng nhau.
 Bởi ta đi cùng nhau, đi suốt đời
 Thì tôi mong cho nhân loại biết...

Trở Về Mục Lục
Đi Tới

Ngàn Lời Ca Khác

Pop Songs

Nhạc Nhật

Nắng Xuân [Solenzara](#)
 Dòng Sông Quê Cũ [La Playa](#)
 Ru Em Qua Đồi [Nhạc Nhật](#)
 Tuổi Xưa, Quê Nhà [Casa](#)
 Người Đi Trong Đêm [Nhạc Nhật](#)
 Người Tình Bên Gối [Nhạc Nhật](#)
 Vĩnh Biệt Tình Ta [Nhạc Nhật](#)
 Em Như Khăn Hồng [Nhạc Nhật](#)
 Tôi Yêu Người Hoài [Nhạc Nhật](#)
 Có Bao Giờ [Nhạc Nhật](#)
 Đồi Là Ấm Áp [Nhạc Nhật](#)
 Ngày Ta Còn Bé [Nhạc Nhật](#)
 Đi Trong Mùa Thu [Nhạc Nhật](#)
 Tình Yêu Đó [Nhạc Nhật](#)
 Nhớ Thương Mùa Thu [Nhạc Nhật](#)
 Dòng Sông Tình Ái [Nhạc Nhật](#)
 Giờ Biệt Ly [Nhạc Nhật](#)
 Thần Ái Tình [Nhạc Nhật](#)
 Sao Đành Quên Nhau [Nhạc Nhật](#)
 Cô Em Nào Kia [Nhạc Nhật](#)
 Nhớ Ta Thì Về [Nhạc Nhật](#)
 Bơ Vơ [Nhạc Nhật](#)
 Con Mưa Tình [Nhạc Nhật](#)
 Một Trời Cô Đơn [Nhạc Nhật](#)
 Tiếng Diều Cao [Nhạc Nhật](#)
 Rong Ruổi Đường Tình [Nhạc Nhật](#)

Nhạc Nhật

Với Lời Việt Của Phạm Duy

1988

Đây là năm nhạc Nhật được phổ biến khá nhiều trong Cộng Đồng Việt Nam Hải Ngoại, với lời Việt do tôi soạn. Những bài này được hoan nghênh vì hương vị Á Đông của ca khúc được người tị nạn thích hơn là những màu sắc (hay nói cho đúng hơn là tiết điệu) Tây Phương:

[Nắng Xuân](#)

[Solenzara](#)

Nhạc Nhật - Lời Việt : Phạm Duy
*Muốn thấy em, trong như pha lê ngọc ngà,
 Sáng xanh như mây đậu đầu nhà.
 Đây bao dung, đôi tay mở ra
 Đòi ta đã có em la đà
 Xoá tan đi những ngày bê tha.
 Muốn thấy em, như bông hoa rừng già,
 Đến với ta, con ong đậm đà.
 Tình đôi ta như trong mộng mơ,
 Tình đã tới khát khao không ngờ,
 Khiến cho ta quên hết bơ vơ.
 Người hỡi ! Hãy quay nhìn coi !*

Người có thấy nắng Xuân đang cười ?
 Ta hãy yêu nhau trong đời
 Kiếp nhân sinh, ôi không dài.
 Thấy nắng Xuân trên đôi môi em mận nong,
 Nắng lung linh trên nụ cười hồng.
 Đầy bao dung, đôi môi mở hé
 Đời ta đã có em trong lòng
 Những bước đi không còn mênh mông.
 Hỡi nắng ơi ! Soi con tim ta đợi chờ,
 Nắng chói sau đêm Đông mịt mù.
 Tình đời ta như trong mộng mơ,
 Tình đã tới khát khao không ngờ,
 Khiến cho ta quên hết bơ vơ.
 Đời là một niềm vui.

Dòng Sông Quê Cũ

La Playa

Nhạc Nhật - Lời Việt : Phạm Duy

Có ai về phía thương yêu xa xôi muôn trùng cách biệt,
 Một miền quê cũ có con sông màu xanh bát ngát.
 Ai có về chốn xưa giữa nắng ban chiều, xin nhớ
 Qua cây cầu bắc ngang sông đào, chốn quê nghèo.
 Nhớ hôm nào, chúng ta ôm hôn nhau trên cầu ước thề
 Cùng yêu nhau nhé, mãi bên nhau không ai chia rẽ.

.
 Đâu có ngờ chúng ta số kiếp chia là !
 Ta đã xa em rồi vẫn tin em còn mãi mong chờ
 Dù ta xa cách bến vắng, cuộc đời triền miên,
 Mà lòng còn như trôi trên dòng sông nắng ấm.
 Đời ta bao lúc cuốn sóng vật lộn không ngưng
 Là ta ghé tới bến cũ để hết bơ vơ...

(Trở lên đầu)

Có ai về phía con sông thương yêu êm đềm gió thoảng,
 Gửi người yêu cũ những tâm tư màu xanh ân ái.
 Ai có về chốn xưa có mái tranh nghèo,
 Xin ghé qua cây cầu, nói tôi vẫn còn, nhớ em nhiều !

Ru Em Qua Đời

Nhạc Nhật

Lời : Phạm Duy

Anh ru em vào sâu nơi khói sương gieo mơ... ó... ơ... hồ.
 Anh ru em đi xa cõi trần xanh như lá.
 Dắt tới chốn bát ngát, lác đác nơi vùng xa.
 Những bước dẫm qua đời, tới cõi ma...
 Anh ru em vào trong tiếng hát, tiếng ca u sầu.
 Anh ru em đi qua những lời thơ châu báu.
 Đến với tiếng khóc lóc, những câu buồn đau.
 Anh ru em lên... rồi, sẽ xuống sâu.

.
 Anh ru em về thăm những chốn xưa xa... ó ơ mờ.
 Em nghe anh ru em, thấy đời xanh xao quá.
 Thấy dĩ vãng khép nép, khẽ bước trên đường quen,
 Ta ru nhau êm đềm, lãng quên !
 Anh ru em nằm trong những cánh, cánh tay... ý y dài.
 Ru em qua tương lai tới mù như oan trái.
 Dắt tới chốn vắng không còn ai.
 Cất tiếng hát qua đời, về cõi khơi...

.
 Anh ru em vào sâu nơi khói sương gieo mơ... ó ơ hồ.
 Anh ru em đi xa cõi trần xanh như lá.
 Dắt tới chốn bát ngát, lác đác nơi vùng xa.

Những bước dẫm qua đời, tới cõi ma.
Anh ru em về thăm những chốn xưa xa... ở ơ mờ.

Tuổi Xưa, Quê Nhà

Casa

Nhạc Nhật - Lời Việt : Phạm Duy

Một vùng quê bát ngát, chốn đó có hoa ngoài nắng
Có những đám mây màu trắng, ta vui chơi ngoài đê vắng,
Một vùng quê ấm áp, chốn đó suối ven rừng thẳm
Suối vẫn hát bên bờ liễu, ta hay rong chơi âm thầm.
Nhớ quá, ta nhớ quê một miền
Gió đẩy lũy tre mém, bình yên.
Một trời quê thắm thiết, giữa lúc gió Xuân đằm ấm
Chốn đó có em vừa lớn, yêu nhau trên ổ rom nóng
Cuộc tình quê sáng láng đã chắt chứa bao hạnh phúc
Có trái tim nở lớn, ta yêu nhau chưa phai mòn.
Nhớ quá, ta nhớ em một chiều
Chúng mình rước nhau vào tình yêu !
Một đời êm ấm quá, giữa chốn cổ hương làng cũ,
Những lúc ánh trăng rộn rã, trong đêm khuya lời ai đó
Một lời ca thắm thiết, những tiếng nói ôi hoà nhã
Chốn đó có ta mừng rỡ, ta đi trong cơn mơ dài.
Nhớ quá, ta nhớ ta ngày nào
Mắt mở, bước chân vào tuổi sau.

Người Đi Trong Đêm

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Ai đi trong sương, ai thoáng cất bước, khi chiều xuống
Giữa phố vắng ngắt sắp tối đen, vẫn tối khi đèn lên.
Ai đi trong màu vàng, dáng u buồn, đèn đêm chiếu vào
Bóng rết mướt, đi thêm sâu trong sâu đau.
Người (u) hỏi, ai đó ?
Lữ khách đơn cô ? Hay là tôi ?
Người (u) hỏi, cất bước giữa đêm đen
Như mang theo luôn linh hồn tôi
Rất lạ loài... Ôi, buồn thay bước chân lạc lững
Những bước chân đen
Như chân lưu vong trong chiều đông.
Ai đi trong đêm, ai đốt cháy dĩ vãng, theo làn khói ?
Đám khói dưới đống rác bốc lên
Đám khói xanh nhỏ nhoi.
Dần đen không cửa nhà, đứng trên hè, chẳng ai nói gì
Bóng lướt khướt băng khuôn say trong rượu cay.
.....
Người ơi cứ cất bước, cứ bước tới, bước cho khéo !
Dẫn tôi đi trong cô liêu, trong ngặt nghèo.
Người ơi cứ cất bước, sẽ thoát đêm đen
Có nắng mai về, cho nhau
Qua cuộc sầu... Ôi, buồn thay, khi lạc lững
Bước chân đen, những bước lang thang
Thấp thoáng trong chiều đông.
Ôi buồn thay, bước giang hồ chẳng ai nói gì
Cứ bước mãi, sẽ thoát đêm đen, đón vui bình minh.
Còn đi mãi vào bóng tối đen, cho ta thêm ngẩn ngơ
Ôi, buồn thay bước chân lạc lững
Những bước chân đen
Như chân lưu vong trong chiều đông.

Người Tình Bên Gối

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Người tình nằm bên gối
 Nằm nghiêng, giống như nàng tiên
 Đã gãy cánh trong đêm, đến tôi, để xin chút duyên.
 Nhìn tôi, với ánh mắt như thôi miên
 Với môi run run như ngọn thuyền dạt dào trên biển điên.
 Người ôm lấy tôi, trói chặt giống như xiềng gông
 Nàng mê man, Nàng đắm đuối, Nàng chơi với
 Thốt lên lời... ân cần
 Nàng tiên xuống trần
 Thấy ngay ái ân chờ mong...
 Người tình nằm bên gối, và tôi, khát khao tình điên
 Đã uống hết môi em, mắt em, và cả thân xác em.
 Đời tôi đốt cháy ngôi sao lung linh,
 Đã phun hơi, thiêu cho mặt trời hiền lành đi ngủ yên.
 Thì tôi cũng xin rước nàng tới nơi thần tiên.
 Nàng mê man, Nàng đắm đuối, Nàng chơi với
 Thốt lên lời... ân cần
 Nàng tiên xuống trần
 Biết yêu, thế gian chờ mong...

Vĩnh Biệt Tình Ta
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Ôi tình ta, một tình cũng thấp thoáng thôi,
 Cuộc tình bồi hồi, cuộc tình của những kiếp đơn côi,
 Cuộc tình nghèo, nào dám mơ là của lứa đôi ?
 Người tìm về tình duyên cũ mới
 Để mình mãi, sót sa ngậm ngùi !
 Ôi tình ơi, tình rồi sẽ vỡ tan hoang,
 Cuộc tình muện màng
 Người tình nào chẳng có trái tim non ?
 Người tình nào chẳng khác chi là quả táo ngon ?
 Đợi chờ làn môi tới cắn
 Vào nửa đời sắt son, lúc ta còn rất ngoan.
 Tình như bóng ma, như là cơn gió, sóng giang hồ
 Chiều sông đánh đắm những con đò
 Chìm sâu dưới đáy nước mơ hồ.
 Người yếu hời, người xa lìa tôi đi, hãy cứ xa lìa rồi
 Trời còn hoang vu áng mây ơ thờ
 Để ta than van như côn trùng kia...
 Thôi người ơi, tình mình đã chết đêm qua,
 Cuộc tình mặn mà, rồi tình là hòn nước đá đêm thu.
 Giường tình chỉ còn giá băng của mùa tuyết rơi
 Lời tình cạn khô tiếng nói
 Nửa đời vắng rước ta vào đó thôi !

.....
 Vĩnh biệt nhé em !

Em Như Khăn Hồng
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Em như khăn hồng phát phơ trên nẻo đường dài
 Gió sẽ đưa em vào tay những ai
 Nếu có yêu em xin giữ khăn thấm tươi hoài
 Đừng cho chiếc khăn phai màu sắc đời.
 Em như chim trời đến bên thư phòng của chàng
 Muốn hát cho nghe lời mây bốn phương
 Nếu có yêu em xin chớ đem nhốt trong chuồng (nhé)
 Đừng cho kiếp chim trong lồng bẽ bàng...
 Em như hoa nồng ngát hương trên ngọn đồi hồng

Bướm tới hôn em rồi em biết ơn
 Nếu có yêu hoa xin chớ nên ngắt em về (nhé)
 Để cho bướm kia không buồn nào nề...
 Em thơm như là táo ngon trong vườn địa đàng
 Nếu có yêu em thì xin ghé răng
 Cắn những miếng cho sâu nơi táo em thơm ngát thơm tròn (nhé)
 Để cho thế gian biết mùi ái tình...

Tôi Yêu Người Hoài

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Tôi yêu, yêu người khi mới biết con người
 Đã yêu và sẽ yêu
 Tôi yêu nữa và còn yêu mãi
 Dù thù oán đang còn khắp trời
 Tình yêu tôi dữ như sóng gào
 Tình yêu tôi vút như trời cao
 Tình yêu tôi đắm say
 Như đám mây vàng bay về nghìn nơi
 Để nâng con tim đau của nhân sinh bao lâu
 Đã chìm vào trong hắt hiu sầu đau
 Chỉ có oán thù lẫn nhau

Tôi yêu, yêu người như đã có một lần
 Biết yêu loài để dun
 Yêu mây nước và loài hoa bướm
 Tình còn đến cho cả muôn loài
 Tình yêu tôi dữ như bão dài
 Tình yêu tôi cũng êm đềm thay
 Tình yêu tôi khó khăn như đắp non dài
 Lấp đầy biển khơi
 Tình yêu tôi hôm nay, tình yêu tôi hôm mai
 Mối tình này tôi sống khi còn đây
 Dù chết vẫn còn cứ yêu.
 Tôi yêu, yêu người con gái đã có lần
 Hiến dâng tình với tôi
 Đôi con mắt và vòng tay trói
 Một vùng tóc thơm nồng dáng đời
 Tình yêu tôi sáng như nắng chiều
 Tình yêu tôi chói như vầng sao
 Tình yêu tôi ngắt ngày
 Như khóm hoa vàng trên ngọn đồi cao
 Tình yêu ru trong nhau nghìn câu ca phiêu diêu
 Dẫu ngày nào tôi chết theo người yêu
 Tình sẽ tiến vào cõi sau...

Có Bao Giờ

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Có bao giờ, người em bé, từ xa qua nơi này
 Cho tôi gặp, để tôi đưa đi thăm vườn hoa trên núi
 Dịu vai đưa em đi, như trong mơ, này em ơi
 Có hoa cười và nụ hồng như nói :
 Tuổi yêu đương đây, như hoa tươi rồi phơi pha
 Có bao giờ, tình yêu cứ mãi mãi, còn xanh như ban đầu
 Theo năm dài, tình yêu phai
 Than ôi, như là màu hoa héo
 Tình là đang tươi như hoa rồi hắt hiu,
 Nên yêu vội vàng, đừng ngại rắc rối
 Đừng tìm yêu trong lo toan, chặm chạp, gắt gao
 Người ơi, yêu đi nào

Ta với em, là của tình yêu
 Đôi ta gặp nhau thành một cơn gió,
 Gió tới hôn hoa yên vui nhưng rồi gió sẽ bay
 Thôi nhé, lia người yêu dấu
 Ta đã ân ái, ngất ngây, mê say
 Tình dù mặn nồng, cũng bốc hơi chỉ một lần thôi

Đời Là Âm Áp

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Đời là âm áp yên vui
 Với cơn mơ nào chẳng người
 Một thoáng nhìn sáng như mặt trời
 Thở ra để ngát hương đời
 Đời là lắng đọng đong đưa
 Với ta như ngàn lời thơ
 Gần xa là những tiếng hát ca
 Mây nước như ru đời chúng ta
 Đời là mưa gió cuốn phăng phăng
 Là trời gằm cho nghe sấm vang
 Cuộc đời luôn ngã xuống vươn lên
 Cho ta ném hương tình vội đến
 Nói với tiếng sóng mộng mênh
 Sẽ đưa ai rời ngay bến
 Đời yêu người đã có biết bao phen
 Đời dắt ta đi vào cõi tiên
 Đời là em đó, hỡi em
 Là cuộc tình bao phen trời trăn
 Tình mình luôn ngã xuống vươn lên
 Cho ta cất câu ca triu mến :
 Hỡi những nhớ tiếc mộng mênh
 Những say mê nào chôn kín
 Buồn vui người đã có biết bao phen
 Tình dắt ta đi vào cõi quên

CÂU KẾT

Đời yêu người đã có biết bao phen
 Đời dắt ta đi vào cõi tiên

Ngày Ta Còn Bé

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Ôi ngày chúng ta còn bé
 Chơi đùa với nhau ngoài phố
 Chia kẹo hay bánh ăn trên hè, ta bên nhau sống trong mơ
 Ta còn bé nên là dễ
 Dễ vui cũng như hay buồn bã
 Rất hay lặng yên cũng như vui điên, chúng ta hồn nhiên...
 Bây giờ lớn lên rồi nhé
 Không còn giỡn chơi được nữa
 Ta hỏi nhau cũng không ra ngoài câu : Yêu ai? Có ai yêu?
 Hay là có khi vốn vã
 Nắm tay, khoác vai buông lời dễ :
 Nếu chưa hợp hôn, nếu chưa yêu ai, lấy tôi là hơn...
 Đã có sấm sét mưa tuôn
 Ta trong cơn bão mưa giông
 Ta đã biết sống yêu đương
 Có muôn nẻo đường
 Đã có âm áp yên vui...
 Như có bao nhiêu chơi với
 Chúng ta hoàn thành được câu hứa đời biết bao đầy với...
 Đến thời chúng ta già nua

Không còn những đêm nở hoa
 Không còn tia nắng soi chói lòe
 Ta bên nhau sống như mơ
 Tới khi chúng ta lia đôi
 Đi về cõi hư vô nào đó
 Rất ư lặng yên nắm tay đi lên, cõi vui thần tiên...

Đi Trong Mùa Thu

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Người đi trong mùa Thu sầu ư, nhớ một người
 Người đi trên đường mơ, ngẩn ngơ, nắng đang dần phai
 Nắng Thu tan rồi, rừng Thu mờ khói
 Người vẫn đi, chìm vào đêm tối
 Người xưa đi cùng nhau, diu nhau thoát ra cõi đời
 Cùng nhau đi vào trong lá rơi với cơn tình vui
 Có muôn hoa rừng mọc xinh đầy lối
 Và có môi trên làn môi
 Những dấu vết của tình yêu còn cả đây
 Trong hơi Thu bao êm đêm, ngày xưa ấy (ý y ý)
 Tiếng gió cuốn lá rời cây còn đầy vơi
 Tình vẫn đây, bóng anh đâu rồi
 Người đi trong mùa Thu sầu ư, nhớ một người
 Người đi trên đường mơ, ngẩn ngơ, nắng đang dần phai
 Nắng Thu tan rồi, rừng Thu mờ khói
 Người vẫn đi, chìm vào đêm tối
 Người xưa đi cùng nhau, diu nhau thoát ra cõi đời
 Cùng nhau đi vào trong lá rơi với cơn tình vui
 Có muôn hoa rừng mọc xinh đầy lối
 Chỉ thấy đau trong lòng thôi
 Những dấu vết của tình yêu còn cả đây
 Trong hơi Thu bao êm đêm, ngày xưa ấy (ý y ý)
 Tiếng gió cuốn lá rời cây còn đầy vơi
 Tình vẫn đây, bóng anh đâu rồi

Tình Yêu Đó

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Tình yêu đó
 Tình phóng khoáng như gió
 Gió muôn phương bạt ngàn
 Ôi tình yêu đó như hoa nở sắt son
 Nụ hoa ngoan mới lên non
 Mỗi tình thấm thiết
 Tình như sét trong những giông tố
 Ôi sao ngang tàng
 Xin tặng em, xin tặng em
 Cuộc tình khát khao như trùng dương

 Xin sống mãi rung rinh với tình
 Chết với dây trói nhau của mình
 Tình sáng như ngày, hay đen như đêm
 Ta hãy cứ yêu triền miên
 Cứ cười nói lớn trong mỗi tình
 Cũng như lặng thầm, tình như câm
 Hãy vui vì tình
 Đòi thiếu nhau ta buồn thương

 Tình yêu đó
 Tình mới có, hay đã
 Đã muôn năm nhạt nhoà

Ôi tình yêu đó như, không ngừng xin tái sinh
 Tình yêu xin cứ lung linh
 Mỗi tình xuất xứ
 Từ trong cõi tim khát khao đó
 Nên không bao giờ
 Xa được nhau, xa được nhau
 Tình cuốn bay đi ngàn sau

Nhớ Thương Mùa Thu
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Ngồi một mình nhớ thương vẫn vợ
 Nhớ thương cơn gió heo lạnh xưa
 Từ Hè vào Thu, người còn xốn xang hát đũa
 Tự nhiên hắt hiu lòng khách giang hồ
 Nhớ xưa vào mùa Thu ấu thơ
 Lá vàng khô rung rinh gió đưa
 Có cơn lạnh đầu tiên mát da
 Mát lòng bao em bé
 Rồi lớn, lại gió Thu về cho ngỡ ngàng
 Tình đến, làm cho chúng ta vui buồn
 Lúc Thu về là cho ta tình xanh
 Mùa Thu đã in từng vết ân tình
 Ngồi một mình nhớ thương tình ta
 Nắng Thu xưa ấm vai người mơ
 Ngả đầu vào nhau, gửi mùi tóc thơm gió lùa
 Mùa Thu đến cho tình ngát hương mùa
 Nhớ xưa vào mùa Thu ái ân
 Có trời xanh không chói chan
 Bước chân vào rừng Thu khói lam
 Lá vàng kêu dưới gót
 Tình ấm, rất ấm khi mùa Thu tới giường
 Tình đến, rồi đi cũng như trăng rằm
 Ánh trăng tàn là đôi ta lìa tan
 Ngồi thương nhớ Thu rồi khóc âm thầm...

Dòng Sông Tình Ái
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Dòng sông cuốn về như tình yêu
 Dòng sông cuốn cho đôi lòng phiêu diêu
 Từ núi biếc đến nương dâu
 Dòng sông cuốn như cơn mộng đêm thâu
 Cuộc tình ta bấy lâu
 Lồng lộng trôi rất mau...

.....
 Hãy cuốn sóng cao
 Cuốn đi u sầu
 Những đón đau
 Vết thương ban đầu
 Sầu vương đã lâu
 Và bao sót sa nào cùng nương náu
 Cát tiếng reo
 Tiếng ca mỹ miều
 Những mến yêu
 Xóa cơn tiêu điều
 Đời bao nỗi vui
 Và quên hết ưu phiền... xưa

CODA

Và bao sót sa rồi về nơi khung trời mơ ước...

Giờ Biệt Ly
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Thôi ta đã nghe giờ chia tay
 Trong cơn gió thu về sớm nay
 Một đàn chim én trong trời tím bay, vụt bay
 Trong lá buông rơi rớt trên đường rất dài
 Thôi đã nghe những tiếng chia lìa
 Trong chuông nào sáng ra, đã vừa khua
 Vọng ngân từ dĩ vãng xa quá
 Dĩ vãng lóng lánh cũng như tình xưa
 Một tiếng chuông xa, tiếng chuông đến ở thờ
 Rồi chết băng quơ...

.....
 Thôi ta đã nghe giờ lìa xa
 Ai đưa võng kia vào giữa trưa
 Bằng lời ru rất u buồn, tiếng ru thoảng qua
 Nghe võng đong đưa thoảng duyên tình đã phai mờ
 Thôi đã nghe những tiếng chia lìa
 Con thần lẩn ngiến răng khóc tình xa
 Trời trưa buồn nắng chói chan quá
 Nắng sẽ vỡ nát cũng như tình xưa
 Vạt nắng phơi pha, nắng soi tới chân nhà
 Rồi chết băng quơ...

Thôi ta đã nghe giờ biệt ly
 Cho đêm tới khi chiều sắp đi
 Một trời u tối len vào cõi tim ngủ ghé
 Khi để dun kêu khóc cho tình lâu về
 Thôi đã nghe những tiếng chia lìa
 Khi đêm về, giấc mơ đã mở ra
 Nằm mơ về dĩ vãng xa quá
 Dĩ vãng lóng lánh cũng như tình xưa
 Một giấc mơ xa, giấc mơ đến không ngờ
 Rồi chết băng quơ...

Thần Ái Tình
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Người chạy đâu
 Nơi chốn nào
 Người chạy trốn bầy giăng tình yêu
 Người muốn thoát lên ngọn núi cao
 Người xuống sâu ra biển nương nấu nơi sóng gào...
 Người sợ lắm duyên tình nào nuốt
 Người sợ quá mối dây nghiệt oan
 Người xa lánh nơi ngục tối tìm đen
 Người tránh xa muôn nghìn dây trói của ái tình...

Người chạy đâu, giữa nơi trần ai
 Nơi chan chứa duyên tình ma quái
 Người chạy sao thoát ra khỏi tôi
 Đang giăng lưới trói vo người ơi...
 Nhìn cho kỹ : tôi, Thần Ái Tình
 Miệng tôi thắm, mắt tôi màu xanh
 Ngực tôi ấm như lửa núi phun lên
 Và với đôi tay là dây trói thật vững bền...

Người chạy đâu, giữa nơi trần ai
 Nơi chan chứa duyên tình ma quái
 Người chạy sao thoát ra khỏi tôi
 Đang giăng lưới trói vo người ơi...

*Nhìn cho kỹ : tôi, Thần Ái Tình
Miệng tôi thắm, mắt tôi máu xanh
Bụng tôi ấm như lửa núi phun lên
Và với đôi tay là dây trói thật vững bền...*

CODA

*Và với đôi tay là dây trói thật vững bền
Và với đôi tay là dây trói thật vững bền
Và với đôi tay là dây trói a á a...*

Sao Đành Quên Nhau**Nhạc Nhật**

Lời Việt : Phạm Duy

*Mặt trời còn soi trên đường về
Đường hồng chưa phai dấu người bước đi
Mây còn bao la rừng xanh thơm lá
Chim vẫn vui ca chan hoà
Sao đành xa vắng nhớ quên nhau
Sao đành bỏ nhau dứt tay nhau
Sao đành chia ly đã ra đi
Sao ta nhớ chia lià nhau thế
Gặp nhau say sưa nồng nàn
Vừa cầm tay nhau cõi lòng chứa chan
Rồi quay bước chân
Nên dĩ vắng phai tàn lờ làng*

*Đèn hồng còn soi nơi giường nằm
Và phòng the chưa hết mùi ái ân
Da thịt dư hương bàn tay êm ấm
Ve vuốt trong đêm vẫn còn
Sao đành xa vắng nhớ quên nhau
Sao đành bỏ nhau, dứt tay nhau
Sao đành chia ly, nhớ ra đi
Sao ta nhớ chia lià nhau thế
Tình nồng một đêm chẳng dài
Rồi lià xa nhau rất là dễ thôi
Người xa vắng ta
Cho ta khóc, khóc duyên tình lờ làng*

Cô Em Nào Kia**Nhạc Nhật**

Lời Việt : Phạm Duy

*Cô em nào kia, tóc không quấn ôi tóc dài
Trên đôi vai nhỏ thơm tho
Mớ tóc buông rơi và không rối
Cô đi trong chợ vui
Chân bước như nơi đây không có người
Vung đôi tay dài, cô đi, áo bay mát như mây trời
Cô em đang đi, cô ngừng bên tôi, nơi tôi đứng chơi
Cô em đi ra nơi hàng hoa thắm
Bâng khuâng cô ngắm hoa
Cô đẹp quá với đôi mắt kiêu sa
Má môi, thắm bên lớp răng ngà
Cô đẹp quá ôi cô đẹp hơn hoa...*

*Tay cô nhặt hoa, bó hoa tươi thơm ngát đời
Cô đưa lên miệng cô hôn
Thấy bó hoa kia thẹn không nói
Tôi say sưa nhìn cô, tôi ước mong tôi như hoa lá rồi
Trên môi hôn này, than ôi, chết đi cũng cho xong đời
Cô mua hoa xong, quay mặt ra đi, cô em bước đi
Cô em ra đi tôi còn ngáy ngát, như trong giấc mơ*

Cô đẹp quá với đôi mắt kiêu sa
Má môi, thắm bên lớp răng ngà
Cô đẹp quá ôi cô đẹp hơn hoa...

.....
Cô em nào kia, tóc không quấn ôi tóc dài
Trên đôi vai nhỏ thơm tho mớ tóc buông rơi và không rối
Cô đi trong chợ vui, chân bước như nơi đây không có người
Vung đôi tay dài, cô đi, áo bay mát như mây trời
Bao nhiêu năm qua, mỗi lần tôi ra chơi chốn xưa
Tôi không quên cô mua hoa, nhìn hoa thắm tôi như thấy cô...
Cô đẹp quá với đôi mắt kiêu sa
Má môi, thắm bên lớp răng ngà
Cô đẹp quá ôi cô đẹp hơn hoa...

Nhớ Ta Thì Về
Tokimeki Wa Ballade

Nhạc Nhật - Lời Việt : Phạm Duy

Ngày xưa yêu nhau mền nhau trong tháng hè
Không muốn dứt tay nhau về
Trong chiều rơi bóng xế, nắng chưa tàn
Nghìn lời hứa cũ trên môi mềm
Vẳng lời yêu vĩnh viễn, vẫn nghe êm đêm
Mình yêu nhau lúc ban đầu
Xin dựa vai bước tới, tới mai sau
Tình đó vẫn thắm sâu, vẫn nguyên sắc màu

CHORUS

Ngò đâu xa cách nhau, ta không có phút chia tay
Để cho anh ra ngồi đây, nơi xưa có ta nói lên lời ấy
Lời đôi ta hứa hôn : bên nhau mãi, không xa
Nhưng thôi, chớ trách móc
Hỡi người yêu, còn nhớ ta, xin cứ về

Người ơi xin hãy nhớ những đêm, tháng hè
Tay ấm vuốt ve tóc ngà
Trên giường xinh xắn gió êm đưa
Lời tình uống hết trên môi hồng
Và làm đêm cứ vấn vương không tàn
Người yêu ơi, nhớ không người
Căn phòng êm ái, ánh sáng soi đôi ta
Tình yêu cũng giống giấc mơ chói loà
(Về **CHORUS**)

Bơ Vơ
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Bơ vơ khi ban sáng, chim vừa hót trên cành
Bơ vơ trong tia sáng trên thềm hoa lấp lánh
Và bơ vơ giữa khi bóng trưa gọi nắng
Bơ vơ hơn lên những khi êm đêm, chiều buông
Bơ vơ nhiều

CHORUS

Đời mà bơ vơ
Thì trời xanh lơ cũng thấy tối mờ
Tình mà xa vắng có bao giờ thấy vui
Tình yêu mới tới, mới xây xong mộng mới
Đã tan, ân tình tan vỡ rồi
Tình mà xa vắng, sẽ bơ vơ, thờ ơ, đi vào lẻ loi

Bơ vơ trong đêm tối, trong phòng mới lên đèn
Bơ vơ ra trên phố nơi ngựa xe đi đến
Và bơ vơ khóc trong đám đông đùa rờn

Bơ vơ hơn lên những khi ra về phòng riêng

Bơ vơ nhiều

CHORUS

Cơn Mưa Tình

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Ngoài trời lạnh lạnh mưa tuôn

Nghe nước trôi vui bàn chân

Người tình dựa nhau bước, chiếc ô xinh màu đen

Vi dù nhỏ nên mưa ướt

Thắm ướt má môi người trên đường đêm

Xin hãy cứ mưa, cho tình nhân

Đi sát bên nhau, thêm gần

A Trời mưa ướt áo em và áo tôi

Mưa còn ướt, ướt tấm thân gầy

Và còn làm cho trái tim khô này nóng nản vì mưa rơi

A Trời mưa ướt cõi dương trần

Cõi dương thế cháy bao niềm thương mến

Xin mưa rơi vẹn tuyền

Để cuộc đời thêm biết bao êm đềm

Trời vào mùa mưa tuôn, cho nước trôi đi tội oan

Cuộc tình nào ai oán, xin hứng nước mưa nhật khoan

Lửa tình nào đang nung

Đang đốt cháy bao con tim tim quên

Hứng lấy nước mưa, cho tình yêu

Khô cứng năm nao, nay mềm

A Trời mưa ướt những nhân tình khát khao

Nước mưa là ve vuốt, nước mưa nhiệm màu

Và rửa tội cho những ai đi vào tù đầy buồn đau

A Trời mưa ướt cõi dương trần

Cõi dương thế cháy bao niềm thương mến

Xin mưa rơi vẹn tuyền

Để cuộc đời thêm biết bao êm đềm

Một Trời Cô Đơn

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Một trời cô đơn, một cõi xa vắng hoang

Ngày man mác với đêm chấp chùng

Một đời người lưu vong, một trái tim tối đen

Chịu mưa gió trong đêm lạnh lùng

Cô đơn quá, nên khát khao nắng

Nắng xưa kia êm đềm, nay sao nắng xanh

Vài tia nắng non chết trong chiều hôm

Một ngày ra đi, một bước đi tới đâu

Đường đi tới vắng tanh một màu

Ngày dài lưu vong, một chuỗi đêm trắng thâu

Và năm tháng trôi qua buồn rầu

Cô đơn quá, nên khát khao gió

Gió quê hương ngọt ngào, nay khi tuyết rơi

Ngồi nghe gió hoang hú lên đầy vơi

Khóc trong đêm thâu, người yêu hời

Chôn quê nhà sáng ngời

Nói lên một lời, lời âu yếm cho mát tim tôi

Một trời cô đơn, được mơn man

Nên sẽ lên màu sắc tuyết vời

Đời tuy vắng xa cũng êm đềm trôi

Tiếng Điều Cao

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
*Kéo nhau ra, ra nghe tiếng diều
 Nhạc sáo phiêu diêu, vi vút lúc ban chiều
 Diều đó, cong gió bay, bay trong trời cao
 Gọi tiếng yêu nhau, cho ta như con diều gió
 Cũng uốn mình theo
 Con diều kia là hồn ta đó
 Vút trên mây an hoà hay là trong bão mưa
 Con diều kia là ta, có khi buồn, có khi vui, dựa làn gió
 Con diều kia còn vờn bay mãi
 Cứ tung bay, với dây dài tay kéo
 Cho tới khi bay ra ngoài trái đất những lúc diều đứt dây
 Kéo nhau ra, ra coi bóng chiều
 Chiều vắng bao nhiêu khi đã thiếu con diều
 Diều hỡi, xin hãy bay, bay ngay về đây
 Gọi tiếng yêu nhau, cho ta như con diều gió
 Cũng mình uốn theo
 Con diều kia là hồn ta đó
 Vút trên mây an hoà hay là trong bão mưa
 Con diều kia là ta, có khi buồn, có khi vui, dựa làn gió
 Con diều kia còn vờn bay mãi
 Cứ tung bay, với dây dài tay kéo
 Cho tới khi bay ra ngoài trái đất những lúc diều đứt dây*

Rong Ruổi Đường Tình

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Người mà say đắm, thì hãy mau gắng lên, đi tìm xem
 Mối duyên ở đâu, những nơi nao. đi tìm mau
 Tình mà xa quá, thì thẳng yên cưỡi lên con ngựa đen
 Phóng lên đường xa
 Oai phong cũng như trong truyện xưa
 Đường tình thật là hiểm nguy
 Đường tình nhiều lần giăng bẫy
 Tình buộc vào dây, yêu nhau, gỡ ra ngoài oan trái

CHORUS
 Hãy, hãy lên đường, hãy cưỡi gió lên đường
 Khốn khó vô vàn, nhưng đi lên, trên đường tình
 Sẽ lên Thiên Đàng
 Để được yêu mến, thì hãy mau gắng lên, bước đi dài lâu
 Hỡi em ở đâu, em đứng nơi nao, ta tìm nhau
 Tạ từ dĩ vãng
 Thời quá đen tối không cho tình yêu
 Bước nhanh về sau, đi vào trong lòng nhau
 Đường tình thật là đẹp thay, đường tình thật là êm ái
 Tình ta đây, ta yêu nhau thì sẽ lên đường mãi mãi

CODA
 Hãy, hãy lên đường, cưỡi gió lên đường
 Khốn khó vô vàn, cũng cứ lên đường
 A sẽ lên ngay Thiên Đàng

.....
 Đường tình thật là đẹp thay, đường tình thật là êm ái
 Tình của ta đây, yêu nhau thì sẽ lên đường mãi mãi
 Hãy, hãy lên đường, cưỡi gió lên đường
 Khốn khó vô vàn, cũng cứ lên đường
 A sẽ lên ngay Thiên Đàng

Trở Về Mục Lục Đi Tới

Ngàn Lời Ca Khác

POP 88

 Thêm Nhạc Mẽ, Đức, Do Thái...

Bơ Vơ [Malaguena](#)
 Mắt Người Yêu [La Nave Del Olvido](#)
 Người Từ Đâu Tới [Che Vuole](#)
 Nhớ Không [Sere](#)
 Cô Em Người Đức [So Wie Du](#)
 Nắng Thu [Way Ich Dir Sagen Will](#)
 Về Nơi Đất Hứa [Exodus](#)
 Đường Về Đất Thánh [Inch'Allah](#)
 Người Ca Nhi [Limelight](#)
 Tình Nghèo [Never On Sunday](#)
 Tình Là Bóng Ma [Scat In The Dark](#)
 Tình Đã Tàn Rồi [Amour Perdu](#)
 Tình Là Hung Ác [La Reine De Saba](#)
 Tình Điên [Crazy Love](#)
 Tuyết Rơi [Tombe La Neige](#)
 Tiếng Cười Trong Đêm [La Nuit](#)
 Yêu Nhau [Micol' Theme](#)
 Đã Lâu Quá Rồi [Long Long Time](#)
 Yêu Em Rồi [Je T'aime](#)
 Nhớ Anh Mà Thôi [Je Ne Pourrais Jamais T'oublier](#)

Nhạc Quốc Tế - Lời Việt (1988)

Phong trào nhạc dịch vẫn lên mạnh. Các ca sĩ lớp mới như Ngọc Lan, Như Mai... xuất hiện và cũng thành công như Thanh Lan, Vi Vân... những năm trước đây. Tôi vẫn được nhờ soạn lời Việt cho các hãng băng. Bây giờ, nhạc Mẽ Tây Cơ cũng có lời Việt:

Bơ Vơ Malaguena

Nhạc Mẽ -Lời Việt : Phạm Duy
 Quê hương ta đâu ? Gia đình ta đâu ?
 Bạn bè ta đâu ? Người tình nơi nào ?
 Tình đời ngày nào không ai thấy đâu !
 Ôi thương yêu sao bỗng phai tàn mau ?
 Con sông xưa đâu ? Khu rừng xa đâu ?
 Đường chiều thật sâu (cho) người tình ôm nhau
 Cuộc đời nhiệm mầu không mang đón đầu
 Ôi thương yêu ca hát cho đời sau...
 Lìa khỏi quê.... nhà
 Ôi phải chia lìa !
 Mẹ già tóc sương, đứng vẫy tay
 Những em bé quê tôi, áo rách vai...
 Buổi chiều im hơi, tiếng gió cũng thôi
 Đời lặng im.... rồi !
 Ôi bao la âm thầm
 Một đời lặng.... câm.
 Có khóc thương
 Chỉ một mình gào gọi trong cô đơn

Có van lơn miên man như bao nhiêu côn trùng
Chỉ gặp vô.... cùng !
Bơ vơ ở trong lòng...

Quê hương ta đâu ? Gia đình ta đâu ?
Bạn bè ta đâu ? Người tình nơi nao ?
Tình đời ngày nào không ai thấy đâu !
Ôi thương yêu sao bỗng phai tàn mau...
Con sông xưa đâu ? Khu rừng xa đâu ?
Đường chiều thật sâu (cho) người tình ôm nhau
Cuộc đời nhiệm mầu không mang đờn đau
Ôi thương yêu ca hát cho đời sau...
Lìa khỏi quê.... nhà
Ôi phải chia lìa !
Người tình mắt xanh, với áo hoa
Đứng trong nắng Thu xưa
Gió phát phơ...
Người tình như mơ, tiếng hát vọng đưa
Đời nhẹ ru.... đời !
Cho tôi hương trời...
Nào ngờ rẽ.... đôi
Có khóc nhớ ai
Chỉ là lời gào gọi không nguôi ngoai
Chốn bơ vơ không tên sống như bao côn trùng
Đời tàn tạ như chiếc lá
Rụng rời cuối Đông...

Mắt Người Yêu

La Nave Del Olvido

Nhạc Mẽ - Lời Việt : Phạm Duy
Ngồi mà khóc lóc, nhớ người yêu !
Ngồi gục đầu tiếc nuối, ngồi ở bên ngõ sau
Ta mất nhau, như ta mất muôn nghìn châu báu,
Khi tơ duyên không bền lâu
Thì xin dứt đi cho mau !
Ngồi ngoài bến vắng, ta nhớ người xưa !
Ngồi nhìn sóng nước, lòng sầu như sóng tiến đưa
Đóa hoa, đang trôi giữa đôi dòng thương nhớ
Hoa lang thang như bóng ma
Để ta cũng trôi như hoa.

CHORUS

Lời tình rất quý báu, còn thấy đâu ?
Người tình đã, cất cánh nương náu, về chốn nào ?
Ôi những miếng hôn và vòng tay ấm
Em xa mãi xa về miền dĩ vãng
Để ta vẫn vương, để ta khóc thương
Ngồi đây khóc phân ly !

.....
Ngồi mà khóc lóc, nhớ người thương !
Ngồi đầu giường tối ám, ngồi lạnh nơi gối chần,
Ta mất em, như ta mất hương tình ngây ngất,
Trong đêm thâu mơ ước sao
Giường đây đáng em in sâu !
Ngồi buồn mãi mãi, thương nhớ người xưa !
Ngồi từ kiếp trước, từ đời xanh như lá hoa
Tới khi, môi nhẵn, tóc lên màu trắng xoá
Ta chưa xa thế gian
Thì ta khóc em trong đêm.

CHORUS

Người Từ Đâu Tới**Che Vuole**

Nhạc Mẽ - Lời Việt : Phạm Duy
 Người từ đâu tới ám như một tiếng cười
 Một ngày u tối có ta buồn rã rời
 Người là sương rơi xuống bông hoa đời
 Ngày mà hoa lá tàn úa toi bời
 Người tới ta mà lòng bồi hồi...
 Người từ đâu tới mát như làn gió chiều
 Mùa hè thiêu cháy trái tim cần cỗi nhiều
 Người là cơn mưa tưới sa mạc buồn khô
 Người từ tiên cõi xuống trần gian đó !
 Có tiếng ám áp đến ta rồi đó !
 Khiến sắt đá cũng biết yêu và nhớ !
 Một lời e ấp dâng cho người
 Lời đây son sắt dâng cho người
 Lời đây ơn nghĩa dâng cho người
 Người yêu mến ơi !
 Người từ trong cõi khát khao của kiếp người
 Từ mộng mơ cũ đã nuôi từ cõi đời
 Người về khi ta hắt hiu vì... lẻ loi
 Để lòng ta sẽ biết thêm một lần nữa, biết yêu ai...
 Đã có mái tóc ấm êm chảy xuống
 Đã có nước mắt hứng môi mà uống
 Một nhìn trong sáng như mây trời
 Làn môi nôn nóng như men đời
 Vòng tay ôm kín như lâu đài
 Người yêu mến ơi !
 Người từ trong cõi khát khao của kiếp người
 Từ mộng mơ cũ đã nuôi từ cõi đời
 Người về khi ta hắt hiu vì... lẻ loi
 Để lòng ta vẫn mãi yêu ai.

Nhớ Không**Sere**

Nhạc Mẽ - Lời Việt : Phạm Duy
 Hỏi anh có nhớ, lúc quen em ngày hè ?
 Nói năng vụng về, với e thẹn chưa hề
 Lúng túng đôi tay, truyện trò thật là chán
 Thứ lỗi cho anh vì cuộc tình này còn xanh.
 Hỏi anh có nhớ, nắm tay em dụi dè
 Tới khi ra về, vẫn chưa được vai kề
 Muốn níu môi hôn, mà chỉ sợ từ chối
 Tiếc quá đi thôi, vì cuộc tình này còn tươi.
 Nhớ không ?
 Biết không ? Hoa xanh kia còn phải héo mòn
 Nhớ không ?
 Ôi tình nào còn mãi như sắt son
 Nhớ không ?
 Biết không ? Hoa non chờ ngày úa và tàn
 Nhớ không ?
 Nên đời chảy buồn bã theo tháng năm...
 Hỏi anh có nhớ, lúc hôn em mặn mà ?
 Nói câu thật thà, thiết tha, vạn câu thề
 Nắm chắc đôi tay, gục đầu vào lòng em
 Tóc xoắn trên lưng làm thành một vùng trời êm.

Hơn nữa nhạc Đức, nhạc Do Thái... cũng được hát lên với lời Việt:

Cô Em Người Đức**So Wie Du**

Nhạc Đức - Lời Việt : Phạm Duy

Cô ! Gặp cô trong quán, đã mê liền,
 Mới thấy mê liền, cô đứng bên cây đèn
 Cầm bia đứng uống.
 Cô ! Nhìn cô trong quán, tóc cô vàng,
 Óng ánh tơ vàng
 Như lúa cuốn trên đồng hoàng hôn chói nắng.
 Hàm răng trắng xoá a...
 Môi uống bia ngon, cười vang, đôi mắt sáng
 Ngực cô núng nính ôi cho ngất ngư con tầu tôi say.
 Nhìn cô rồi, sẽ thấy Đức Quốc đế thương.
 Nhìn cô rồi, sẽ thấy Đức Quốc vấn vương.
 Rồi thấy thơ, lời thơ Đức Quốc sáng láng tới nghìn năm
 Rồi thấy vui, và thức suốt sáng với tiếng hát Berlin.
 Nhìn cô rồi, sẽ thấy náo nức, sẽ yêu đời.
 Nhìn cô rồi, sẽ thấy quyến luyến, mãi yêu người.
 Rạp hát to, kịch ca Đức Quốc sẽ dắt tới chuyện xưa
 Nào chúng ta, nào ta sống những tích hát mơ hồ.
 Hãy dẫn tới khu rừng mộng mơ !
 Hãy dẫn tới những con nai xinh... bé !
 Trong rừng vắng, tuyết rơi đầy, đốt lên lửa nòng.
 Đốt lên tình ấm, chúng ta vào cơn mộng.
 Nhìn cô rồi, sẽ thấy náo nức, sẽ yêu đời.
 Nhìn cô rồi, sẽ thấy quyến luyến, mãi yêu người.
 Nhìn mắt xanh, mâu xanh bát ngát giữa núi cỏ hồ xưa
 Vàng tóc cô, thì tôi muốn đắm đuối vượt những dây tơ.
 Ngực trắng phau, vùi thân nhắm mắt tới nghìn thu
 Vào gối chẵn, xin cứ tới mãi, sáng không về.
 Muốn sống với cô một tình yêu.
 Muốn sống mãi với con tim không... thiếu.
 Không còn thiếu những ân tình thắm tươi ngọt ngào.
 Hỏi Đức Quốc, cho một tình yêu... nhé !
 Ta còn đó, biết yêu người gái kia.
 Muốn sống mãi với con tim không... thiếu.
 Không còn thiếu những ân tình thắm tươi ngọt ngào.
 Hỏi Đức Quốc, cho một tình yêu... nhé !
 Ta còn đó, biết yêu người gái kia.

Nắng Thu

Way Ich Dir Sagen Will

Nhạc Đức - Lời Việt : Phạm Duy
 Nằm nghe Thu đến với gió, ôi gió Thu buồn,
 Giấc mơ ngày xa xưa, theo gió lên đường.
 Nhắc ta tình son khi ái ân tròn
 Cùng người tình ấm trong chăn những đêm mặn nồng.
 Mùa Thu khi lá đã úa, như mối duyên hồ,
 Nắng hanh vàng kia, ôi nắng mơ hồ
 Nắng soi lòng người bơ vơ, ôi nắng Thu mờ,
 Trở về ủ ấp tim ta, nắng soi lòng ta.
 Mùa Thu xưa có nắng, làn nắng ngọt mát da
 Khi chúng ta còn trẻ và ước mơ
 Đời ta bao gió bão, lòng gánh nhiều vết thương
 Ta quá khờ lớn nên sót sa trên nẻo đường.
 Thì xin Thu cứ đến nhé, xin nắng hơn nhiều.
 Nắng hanh vàng kia, xin nắng hôn vào
 Trái tim dù bị hư hao, nhưng vẫn hoen màu
 Chỉ còn làn nắng Thu xưa, chiếu trong lòng nhau.

Về Nơi Đất Hứa

Exodus

Nhạc Do Thái - Lời Việt : Phạm Duy
 Một vùng đất thiêng

Để cho chúng ta về thăm.
 Một nơi nghìn năm sáng ngời, bình yên.
 Bình minh nắng lên đầu trời
 Núi đồi ngát xanh đẹp ngời,
 Càng trông thấy nước non
 Càng thêm thắm tươi lòng son...
 Lại đây, nắm tay
 Cùng nhau bước lên đồi mây.
 Một nơi vùng thiêng đất lành là đây !
 Dù tôi đắng cay một lần
 Có người yêu đứng ở gần,
 Trời ban thêm phước lành
 Nên đời tôi đẹp nghìn năm...
 Dù tôi đắng cay một lần
 Có người yêu đứng ở gần,
 Trời ban thêm phước lành
 Nên đời tôi đẹp nghìn năm...
 Muốn cho nước non của tôi
 Nghìn năm sáng chói
 Đất tôi, quyết tâm giữ không rời tay
 Dù tôi sẽ chết
 Đất lành còn đây !

Đường Về Đất Thánh **Inch'Allah**

Nhạc Do Thái - Lời Việt Phạm Duy
 Đường về đất thánh, như trăm kim cương
 Cờ liềm trắng treo đầy... trong trời quang.
 Vọng lời hát tới, như tiếng kinh vang
 Hàng ngàn câu kinh rền... dâng trời thiêng.
 Nhẹ nhàng bước tới Jesusalem
 Lòng thành tín ngưỡng bước qua đỉnh non.
 Và còn nghe thấy những câu kinh cầu
 Đầu nghiêng xuống, chú ý nghe từng câu.
 Người có thấy, đây đó ngôi đền
 Người còn lâm râm khẩn xin bình yên
 Xin cho chim bay, chim bay rất an lành
 Lửa nào còn soi lên, cũng xin lặng im.
 Đường này dẫn ta đi vào suối tiên
 Người được dẫn đi theo mệnh số hên
 Lòng thành nắm tay Marie-Madeleine
 Xuống dưới nước, lỗi cũng trôi hết.
 Inch'Allah... Inch'Allah... Inch'Allah... Inch'Allah
 Chàng Olivier, âu yếm tay ôm
 Người vợ thân yêu này, ru tình duyên
 Ta yêu nhau trên đồng hoang tàn này
 Lửa tình luôn bay, chiến tranh tàn phai
 Lòng thành ta bước, chân dẫm gai non,
 Nụ hồng kia ơi, bướm đang vờn em.
 Chung quanh đôi ta, ai ai cũng ngu đần
 Loài người không dung tình yêu, hiểu không ?
 Đường của chúng sinh, sáu triệu cánh tay
 Chẳng cần có ngay ngôi đền đá xây,
 Mà trông xuống nơi bãi cát nung nấu này
 Bãi cát bóng mát, những bóng cây cao.
 Inch'Allah... Inch'Allah... Inch'Allah... Inch'Allah

Tuy nhiên, nhạc Mỹ, Pháp vẫn còn ăn khách như thường:

Người Ca Nhi (Ánh Đèn Mâu)
theo bài Limelight của Charlie Chaplin
 Lời Việt : Phạm Duy

*

Màn nhung đen mở với ánh đèn màu soi
 Để em tung mở tiếng ca ngọt làn môi.
 Đời thiêu thân thẳng lao vào ánh đèn soi đậm ám đêm nồng
 Để đom đóm kia, nhiều khi chết tan, cả xác lẫn hồn...
 Đời ca nhi mờ tối dưới mặt trời vui
 Chỉ bừng lên vào lúc ánh đèn mờ soi
 Tỏa hào quang rực rỡ vào mắt môi ai
 Người ca sĩ mong đừng tan bóng đêm, suốt đời...

Màn nhung đen mở với ánh đèn màu soi
 Để em tung mở tiếng ca ngọt làn môi
 Đời thiêu thân thẳng lao vào ánh đèn soi đậm ám đêm nồng
 Để đom đóm kia nhiều khi chết tan, cả xác lẫn hồn...
 Còn xuân xanh để khiến cho đời mê man
 Rồi nhan sắc giọng hát phai cùng thời gian
 Người ca sĩ chờ khi đèn tắt trong đêm
 Màn buông xuống cho đời quên lãng lo, ráng quên...
 (Người ca sĩ mong đừng tan bóng đêm, suốt đời...)

Tình Nghèo
Never On Sunday

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Nàng xinh đẹp như một nàng tiên nga,
 Nơi trời xa bay về đây, xin đầu thai sống trong cõi trần.
 Nàng không chọn nơi người giàu hay sang
 Nơi thành đô, khu hầm than xin làm cô gái trong thấp hèn.
 Nhìn ta, nàng như mặt trời phương xa
 Soi vào tim đen của ta, nên lòng ta bỗng dựng chói loà.
 Làn môi đẹp như là nụ hoa tươi
 Khi nàng hôn ta tưởng như ta
 Từ đây ngắt ngảy suốt đời.
 Người đẹp của tôi ơi ! Tôi từ quê tới nơi kinh đô
 Tôi nghèo nên sống trong đơn côi, như là dun dế trên đời.
 Người đẹp của tôi ơi ! Không một ai tới nơi bên tôi
 Trong đời tôi vắng tiếng êm vui nên chỉ cay đắng mà thôi.
 Người đẹp của tôi ơi ! Nhưng từ khi có em bên tôi,
 Đêm ngày tôi sống như chim vui, tôi chỉ ca hát ơn đời.
 Người đẹp của tôi ơi ! Tôi cảm ơn Chúa nơi ngôi cao
 Trong đời tôi đã có em yêu tôi nghèo nhưng sướng là bao.

Tình Là Bóng Ma
Scat In The Dark

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Tình về tựa bóng ma
 Để muợn phiến giấc mơ.
 Người vừa chợt thương nhớ,
 Mộng đã phai... mờ !
 Tình là một cánh sao,
 Tưởng chừng tình rất cao
 Chẳng ngờ tình lơ lảo,
 Tình là âu... sầu.
 Đã chưa sót nên đành ả náu
 Xa cách nhau để thôi khổ đau
 Nhưng tình đến, khóc lóc, u sầu, ảo não...
 Tình chỉ là phiêu pha
 Tình là con ma đó !

Tình Đã Tàn Rối
Amour Perdu

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy

Đã xa người rồi, đã tay chia tay,
 Đã tàn rồi, cuộc tình đây oan trái.
 Đã không còn người gối vai bên vai,
 Đã lia rồi, đã chia phôi !
 Em xa tôi, đi vào buồn vui
 Ở cõi xa vời vợ, tình em ngắt ngây.
 Tôi xa em, tuy chưa nguôi ngoai,
 Vậy mà lòng tôi phơi phới, tôi ru đời.
 À ơi, tôi ru thế gian này
 Chớ nên đêm ngày, miệt mài cơn mê đắm !
 Chớ nên la to lên, khi có em trong đời,
 Không buồn phiền, khi vắng xa người.
 Em xa tôi ra đi, để lạc vào đêm
 Bạc bẽo như bạc tiền, lửa nào thiêu xác em !
 Tôi xa em, tôi đi thăm một miền mộng mơ
 Một đời dù êm ái nhưng âm thầm.
 Đời tôi, khi xa vắng em rồi,
 Thấy sao đêm ngày, đời mình tự do quá !
 Hãy xin mau quên đi, câu dối gian lỗ làng,
 Trong một cuộc tình khi đã phai tàn !

Tình Là Hung Ác
La Reine De Saba

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Thương nhớ, nhớ thương ai,
 Thương nhớ suốt đêm vui,
 Trong giấc mơ dài,
 Người tình đẹp ngời, ngày nào vào đời.
 Tôi khóc, khóc thương tôi,
 Xưa đã chót yêu ai,
 Đâu ngờ có ngày,
 Cuộc tình rồi chỉ là cợt cười...
 Tình hung ác như là cơn bão ngấn
 Phá tan hoang vườn hồng tươi tắn.
 Tình hung ác như là beo dữ, đứng lên,
 Giương nanh vuốt ra, ăn thú non.
 Tình hung ác như lửa đêm cháy nóng
 Đốt tan đi cả rừng âu yếm.
 Tình hung ác như tình em đó, hỡi em !
 Xin hãy cho tôi quên.

.
 Thôi nhé, hỡi con tim !
 Xin hãy giữ cho im,
 Xin chớ có đi tìm,
 Tìm vào cuộc tình là đây đoạ mình.
 Xin chớ khóc hay than.
 Xin hãy biết mau quên.
 Xa lánh thế nguyên,
 Cuộc tình rồi chỉ là buồn phiền...
 Tình hung ác như đời hung ác thế đó !
 Chót sinh ra một đời dun đế,
 Tình thấp thoáng như là sao sáng tí xa,
 Không trông thấy ta, xin đừng mơ...
 Tình hoang phí như tiền tung xuống dưới chiếu
 Giống như canh bạc gian niu kéo
 Tình gian ác như tình em đó, hỡi em !
 Xin hãy cho tôi quên !

Tình Điên
Crazy Love

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Đã (há ha ha ha)... quá yêu người !
 Người ơi ! Một tình yêu... (ừ ừ) này,
 Tình không mơ màng
 Tình yêu hoang đàng quá (ừ) cuồng...cuồng điên !
 Đã (há ha ha ha)... quá yêu người !
 Người ơi ! Tình này như (ừ ừ ừ) say rượu,
 Làm sao ngăn lại ? Tình sục sôi đêm ngày
 Hết say lại... cuồng điên !
 Con tim sôi lên, con tim run lên
 Tim mê man như muốn xé xác, thoát vùng lên !
 Mất trí, mất trí, điên rồ
 Tình cuồng điên, tình yêu... (ý ừ) loã lồ
 Tình này đảo điên đời
 Cuộc tình ngang tàng rất điên cuồng... cuồng điên !

CODA

(Hà há ha ha)... Đã, điên rồi !
 Vì yêu quá....hoá điên !

Tuyết Rơi

Tombe La Neige

Nhạc Pháp - Lời Việt Phạm Duy
 Ngoài kia tuyết rơi mau
 Người không đến khiến tôi buồn rầu.
 Ngoài kia tuyết rơi lạnh
 Như ngăn bước chân êm người tình.
 Trông ra trắng xoá (trên) cây cành
 Giống khăn tang phủ lên mình
 Lũ chim trên cành giờ xương
 Tuyết không tha đàn chim non.
 Em muốn qua thăm tôi một chiều
 Nhưng tuyết rơi rơi thật nhiều
 Tuyết ngăn chân người em yêu
 Không tới thăm được tôi đâu.
 (la la la...)
 Ngoài kia tuyết rơi mau
 Người không đến khiến tôi buồn rầu.
 Ngoài kia tuyết rơi lạnh
 Như ngăn bước chân êm người tình.
 Trông ra trắng xoá (trên) cây cành
 Rét căm thêm vào vắng lạnh
 Thế gian như lặng câm thôi
 Tuyết không bao giờ ngưng rơi.
 Em muốn qua thăm tôi một chiều
 Nhưng tuyết rơi rơi thật nhiều
 Tuyết ngăn chân người em yêu
 Không tới thăm được tôi đâu.

Tiếng Cười Trong Đêm

La Nuit

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Quên em đi khi ban ngày đã quên
 Nhưng trong ban đêm ta thèm giết em
 Trăng chưa soi thêm trăng đã chết non
 Ta như hôn mê ôm trái tim đen...
 Đêm ơi, bao la nào nùng hời đêm !
 Ta giờ đôi tay ta vô lấy đêm
 Nhưng đêm như em vẫn đùa rờn thêm
 Xui nhau chôn ta trong cõi vô biên
 Ôi đêm ! Ta sống như điên ! Ta sống như điên !
 Ta nghe như em đang cười xé đêm
 Nhưng trong đêm đen sao tìm thấy em

Khi trong thình không tiếng cười tắt im
 Ta khuyên, ta tin, ta vẫn yêu em...
 Em như ma đi ma về giữa đêm
 Em kêu ta lên, em gọi mãi tên,
 Nhưng khi mon men ta tìm tới em
 Ta nghe em vui, tiếng ré trong đêm...
 Ôi đêm ! Ta sống như điên ! Ta sống như điên !
 Em đi, đôi khi ban ngày mắt em
 Em đi theo ai, theo tình với duyên
 Em giam thân em trong lồng thép son
 Trong đôi tay ai, đã khiến ta điên
 Ôi đêm ! Ta sống như điên ! Ta sống như điên !

Yêu Nhau

Micol' Theme

Lời Việt : Phạm Duy

Yêu nhau, không cần chờ ai, đợi ai
 Yêu nhau ngoài nắng, ngoài mưa, sớm mai
 Cứ yêu nhau thật mau, đừng đợi qua ngày sau
 Thấy nhau, biết nhau, có trong nhau, giữ nhau, lấy nhau
 Yêu nhau, không cần giường ấm nệm êm
 Yêu nhau ngoài cánh đồng hoang đất đen...
 Cứ yêu nhau lặng yên, mặc cho ai nhìn ta hờn ghen
 Đời cứ đảo điên, mình yêu nhau triển miên...

.....
 Yêu, không còn băn khoăn, ngại nghi
 Yêu thì êm ái đường ta cứ đi
 Cứ yêu nhau thật lâu, đừng để cho đời sau
 Ngồi nhớ tiếc tình yêu, hỏi mình sao đón đầu...
 Yêu là cõi phúc
 Một cõi thân tiên, chốn nơi đẹp tươi
 Để tình yêu còn mãi không phai.

Đã Lâu Quá Rồi

Long Long Time

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Đã lâu quá rồi ! Cách xa người yêu
 Người tình năm nao (ào) hồi
 Người tình xưa đã cho ta bao nhiêu tiếng cười ! Ôi
 Lâu quá rồi ! Cách xa người yêu
 Người tình thực như mơ (ò) hồi
 Người tình yêu dấu đam mê cho ta những ngọt bùi.
 Nay đã quá xa, quá xa !
 Ta đã vắng xa người
 Để cuộc tình xưa, nay đã mất hết, ôi mất rồi, lâu rồi !
 Đã lâu quá rồi ! Đã mất đi mộng mơ
 Để lòng này bơ vơ (ờ) hồi
 Cuộc đời nay đã trôi, trong đêm, thiếu vui cười ! Ôi
 Lâu quá rồi ! Sống mãi trong lẻ loi.
 Một đời phôi pha (à)
 Nhọc nhằn trên vai, giá băng trong con tim, hồi... người !
 Người đến với tôi, với tôi
 Ta muốn cúi xin người
 Trả lại tình xưa, nay đã mất hết, ôi mất rồi, lâu rồi !
 Những mong có ngày... Bước chân về đây.
 Người tình năm nao (ào) hồi
 Trở về cho thấy trăng sao trên cao, tiếng yêu đời ! Ôi
 Đã tới rồi ! Sẽ thôi lẻ loi
 Tình lại như hoa (à) với
 Nở trong ta, hát ca trong tim vui, hồi... người !
 Người đến với tôi, với tôi

Ta giữ lấy cho lâu dài
 Một cuộc tình vui, xưa đã mất hết
 Đã trở... lui với... cuộc tình đời
 Cuộc tình sẽ lên ngôi, lên tới nơi cao vời
 Và buồn xưa sẽ cũng mất hết,
 Ôi mất rồi, lâu rồi !

Yêu Em Rồi

Je T'aime

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy

Yêu em rồi !
 Đã thấy em xinh tươi như bông hoa địa đàng.
 Yêu em rồi !
 Đã thấy em như mây xanh lọt vào tim anh.
 Yêu em rồi !
 Đã thấy em như trăng sao trong đêm dịu dàng.
 Yêu em rồi !
 Đã thấy em như chim non dạt dào ca vang.
 Người nào ? Yêu em đắm say bằng anh ?
 Là người tình, người nào khát khao bằng anh ?
 Mấy ai chiều em, yêu em như anh ?
 Yêu em rồi !
 Thấy nắng lên cho mưa ngưng, cho anh bồi hồi.
 Yêu em rồi !
 Thấy có em đưa anh du thuyền về xa xôi.
 Yêu em rồi !
 Thấy gió trong em cho anh vui đi buồn phiền
 Yêu em rồi !
 Thấy có tay em đưa anh vào tình vô biên.

Nhớ Anh Mà Thôi

Je Ne Pourrais Jamais T'oublier

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy

Này người yêu ! Còn nhớ không tháng năm đã quen nhau
 Và người yêu còn nhớ em không ? Ngày hôm nao ?
 Em vẫn yêu người, và còn nhớ mãi khi ta yêu đời
 Cuộc đời vui, đời ta rong chơi...
 Người tình ơi, ngày tháng qua thấy anh vẫn như xưa
 Và giờ em... tình vẫn không ngại, còn yêu người
 Vẫn đa tình, và toả sắc như hoa trên cành
 Anh ơi ! Anh ra sao trong đời anh ?
 Đời anh giống như là một giấc mơ
 Nên em không muốn kéo anh la đà
 Và em dứt đi để khỏi nát tan
 Bức tranh tình yêu, giữ nguyên thời gian...
 Cuộc tình ơi ! Giờ trái tim anh trao hết cho ai
 Người tình mới (nghe đâu) đẹp ngất ngây hơn em nhiều !
 Và bây giờ niềm hạnh phúc trong tim anh rồi
 Em yêu người... em yêu anh như xưa thôi !
 Minh yêu, ngày tháng qua thấy anh vẫn y nguyên
 Mà mình nhìn nhau, cứ sao như người xa lạ ?
 Em vẫn đa tình, và toả sắc như đoá hoa trên cành
 Bên anh, sao như muôn năm xa anh ?
 Còn muốn nói thêm thì anh nói đi
 Nên em không muốn giữ anh làm gì
 Vài phút nữa thôi, là ta chia phôi !
 Suốt trong đời em, nhớ anh mà thôi !
 Vài phút nữa thôi, là ta chia phôi !
 Suốt trong đời em, nhớ anh mà thôi !

[Trở Về Mục Lục](#)
[Đi Tới](#)

Ngàn Lời Ca Khác

POP 88

Tiếp Tục

- Mối Tình Oan Khiên [Amour Défendu](#)
 Không Có Em Trên Đời [Et Si Tu N'existais Pas](#)
 Hãy Tới Bên Anh [Viens M'embrasser](#)
 Đã Yêu Rồi, Hiểu Chưa [Je T'aime, Tu Vois](#)
 Này Em [À Toi](#)
 Còn Yêu Nhau [Nhạc Nam Mỹ](#)
 Bãi Cát Yêu Đương [La Plage Au Romantiques](#)
 Lữ Khách Trong Mưa [Le Passager De La Pluie](#)
 Những Ai Âm Thầm [Eleanor Rigby](#)
 Khi Ai Lia Xa Ta [When Somebody Leaves You](#)
 Đưa Em Về Quê Hương [Voyage À Venise](#)
 Thư Gửi Mẹ [Lettre À Ma Mère](#)
 Đại Khúc Tình Yêu [Symphony Of Love](#)
 Hạnh Phúc Đầu Ngày [Le Premier Bonheur Du Jour](#)
 Nàng Hồng Hoa [Mon Amie La Rose](#)
 Nói Năng Chi [Ne Dis Rien](#)
 Nô Lệ Ái Tinh [Slave](#)
 Nguyệt Cảm Tê Tái [Johnny Guitar](#)
 Cuộc Tình Đẹp Nhất [Diamonds Are For Ever](#)
 Dấu Vết Thời Gian [Love Why](#)
 Người Ru Tinh Ta [Nostalgie](#)
 Lá Xanh Mùa Hè [The Green Leaves Of Summer](#)
 Trái Tim Dễ Vỡ [Le Coeur Fragile](#)
 Sống Trong Mơ Mông [Nhạc Trung Hoa](#)

Dream'Studio (1988)

Bắt đầu từ cuối năm 1988, Duy Quang mở phòng thu và thành lập một hãng sản xuất lấy tên là DREAM' STUDIO. Vợ của Quang là Mỹ Hà lo việc phát hành. Thế là từ nay trở đi, gia đình chúng tôi đã nắm đủ ba yếu tố cần thiết để làm ăn trên đất Mỹ: **sáng tạo** (création), **làm thành món hàng** (fabrication) và **phổ biến** (distribution). Đây cũng là lúc *compact disc* mới được phát minh và tôi là người Việt Nam đầu tiên đưa tác phẩm của mình vào đĩa hát nghe bằng tia sáng laser.

Tôi và Duy Cường cũng thành lập PDC MUSICAL PRODUCTIONS, để sản xuất compact disc. Những đĩa nhạc của chúng tôi nặng về nghệ thuật hơn là thương mại, ví dụ các tuyển chọn (sélection) NHẠC TÌNH PHẠM DUY (nhạc hoà tấu), 10 BÀI RONG CA. PDC MUSICAL PRODUCTIONS còn dự phóng in ra những nhạc tập có phần piano phụ hoạ v.v... những sách có tính chất văn học như NGÀN LỜI CA, ĐƯỜNG VỀ DÂN CA, HỒI KÝ v.v...

Phong trào nghe nhạc ngoại quốc có lời Việt đang lên rất mạnh trong cộng đồng Việt Nam hải ngoại. DREAM' STUDIO sản xuất những chương trình cassette và compact disc (song ngữ) như série BẾN MƠ chẳng hạn. Lời ca phần nhiều của tôi.

Cái khó nhất của tôi trong lúc này là phải soạn những bài hát theo điệu Nhật Bản. Không hiểu họ nói gì trong nội dung của bản chính nên tôi toàn bịa ra những câu chuyện hay những lời ca có khi cũng chẳng ăn nhập gì tới bản chính. Chủ đề chỉ xoáy vào "tình yêu". Bất cứ nhà sản xuất nào nhờ tôi soạn lời ca cũng đều đề nghị tôi nói tới YÊU và tới TÌNH. Trong đoạn LỜI CA 88, tôi cũng đã liệt

kê ra những bài như TÌNH NGHÈO, TÌNH LÀ HUNG ÁC, TÌNH LÀ BÓNG MA, TÌNH ĐÃ TÀN RỜI, TÌNH ĐIỂN... bạn đọc sẽ còn thấy nhiều bài "tình" khác trong đoạn này (TÌNH OAN KHIÊN) và trong các đoạn sau (TÌNH NHƯ GIẤC MỘNG, TÌNH NHƯ LÁ RỤNG). Cũng bởi vì người mua băng nhạc không đòi hỏi ở nhạc thương phẩm những công trình nghệ thuật cao siêu gì cả, do đó nhiều khi lời ca của tôi trong loại hát bình dân này sẽ có vẻ nhàm đối với những bạn đã từng yêu nhạc Phạm Duy.

Một sự mỉa mai rất lớn là chỉ có việc dịch lời ca như thế này mới đem lại cho tôi ít hay nhiều tiền tác giả. Loại nhạc nghệ thuật hay nhạc chính trị mà tôi đã soạn và tự mình sản xuất ra, vì không có nhà phát hành nào để ý tới -- ví dụ TỊ NẠN CA, NGỤC CA, HOÀNG CÂM CA, (ngoại trừ RONG CA) -- than ôi, chỉ đem lại cho tôi sự lở vồn to hay nhỏ mà thôi ! Còn thêm một mỉa mai khác nữa: soạn những bài có nội dung tốt nhiều khi tôi phải khá cực nhọc mới làm xong một bài. Dịch lời ca cho nhạc ngoại quốc thì quả là dễ dàng hơn nhiều. Và còn mỉa mai hơn nữa là những lời ca này có công đóng góp ít nhiều vào việc gìn giữ tiếng Việt cho thế hệ mới sinh ra và lớn lên tại hải ngoại.

Ngôi sao trong phong trào nhạc Âu Mỹ/tiếng Việt vào lúc này vẫn là Ngọc Lan, Elvis Phương...

Mỗi Tình Oan Khiên

Amour Défendu

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy

*Gió cuốn, gió cuốn bay, như ru đời ngoài trời thu
Tà áo thắm phấp phới bay, vương lá rơi, thật sâu u.
Cớ sao, cớ sao đón đau ?*

Muốn nắm tay bên nhau đi về sau.

Nhưng ai kia đã ngăn đôi ta yêu nhau !

*Gió cuốn, gió cuốn đi, những ước ao và mộng mơ
Tình cũ có, có thoáng qua, sống với nhau cuộc tình thơ
Những hoa lá, hoa lá tươi bỗng úa phai hương xưa
Tình yêu không êm ru, trái tim ta ôi bơ vơ !*

Đã lỡ quyến luyến nhau

Khi Thu về thật buồn rầu.

Thời gian đi sao mau quá,

Với gió Đông lăm le tới,

*Ta yêu nhau, sao đón đau, dấu có thấy dấu vết tiên,
Có ai đâu yêu mãi, mối tình oan khiên, oan khiên !*

Đã có, đã có ai đi len vào cuộc tình ta

Giọt nước mắt đã khiến ta, trước nỗi đau ở người xa

Rút lui, rút lui nỗi vui,

Yếu đuối nên không bao vây tình yêu ta chung đôi,

Khiến cho oan khiên nguôi ngoai.

Đã lỡ quyến luyến nhau

Khi Thu về thật buồn rầu.

Thời gian đi sao mau quá,

Với gió Đông lăm le tới,

*Ta yêu nhau, sao đón đau, dấu có thấy dấu vết tiên,
Có ai đâu yêu mãi, mối tình oan khiên, oan khiên !*

*Ta yêu nhau, sao đón đau, dấu có thấy dấu vết tiên,
Có ai đâu yêu mãi, mối tình oan khiên, oan khiên !*

Nào ai đâu yêu mãi, mối tình oan khiên, oan khiên !

Không Có Em Trên Đời
Et Si Tu N'existais Pas

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Nhược bằng không có em trên đời
 Thì ta coi như không có nơi này
 Mình ôm nhau, chẳng rời nhau và mãi mãi
 Ái ân cho đời ta đẹp vui
 Đời ta không có em bên mình
 Thì ta như giun đế rất vô tình
 Người đi qua, người đi tới, nào ai biết
 Có ta trên đời này, âm thầm
 Cuộc sống cô đơn u buồn...*

*Nhược bằng không có em trên đời
 Làm sao cho ta sống chết nơi này
 Dù cho ta làm như ta là ta đó
 Cũng không ai nhìn ta là có
 Đời ta không có em bên người
 Thì ta mong sao có phép như Trời
 Tạo ra em, để yêu em, người em gái
 Nét môi xinh hồng đào, tươi cười
 Ủ ấp ta trong đêm ngày.*

Bài VIENS M'EMBRASSER có hai versions, một version mà Ngọc Lan đã hát trước đây và một version cho Duy Quang hát sau đây:

Hãy Tới Bên Anh
Viens M'embrasser

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Nàng ơi ! Hãy tới !
 Muốn xóa tan đi bao nhiêu sầu đời
 Thì nàng hãy tới
 Hãy tới cho anh ôm em
 Trong tay tử bầy em hay
 Chuyện tình xưa nay
 Giận nhau có lúc
 Có lúc đôi ta bên nhau, lạnh nhạt
 Rồi thì hối tiếc
 Hối tiếc cho nên xin em
 Cho anh một nụ hôn thôi
 Tình nồng trên môi
 Thôi em hãy cố
 Cố gắng, cố gắng quên đi
 Bao cơn buồn đau khi em nhớ tới
 Lúc đó đôi ta yêu nhau bên nhau rồi tình phôi pha
 Lúc đó ngu si anh mất em rồi anh mới tiếc
 Xin em hãy tới !
 Hãy tới bên anh cho anh tình lại lên hương bát ngát
 Hãy tới cho anh ôm em trong tay và được hôn em
 Hãy tới hôn anh ta nói mỗi duyên ngày xanh
 Nàng ơi ! Hãy tới !
 Hãy tới cho anh ôm em vào lòng một lần nữa nhé
 Hãy tới giam anh trong đôi môi em một nụ hôn say
 Tình nồng đêm nay... tình ta mãi mãi
 Mãi mãi yên vui không bao giờ còn là tình hấp hối
 Hãy tới bên anh đêm nay cho anh ghi chặt thân em
 Cuộc tình thiêng liêng...*

Một đôi uyên ương Việt/Úc là Công Thành và Lynn, sở trường trong loại nhạc quốc tế và đã hành nghề nhiều năm ở Hong Kong, Singapore, Tokyo... bây giờ qua sinh sống tại Little Saigon, đi hát tại các night club và thu thanh cho nhiều hãng băng. Lynn, ca sĩ người Úc, mắt xanh tóc vàng, được người Việt yêu chuộng vì nàng hát rất sôi tiếng Việt Nam.

Đã Yêu Rồi, Hiểu Chưa?

Je T'aime, Tu Vois

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Chẳng mong tặng em một ngàn cánh bướm
 Ta không biết ca câu ca tình xuân.
 Tình là nằm kín ở trong trái tim
 Im lìm yêu em hơn là khoe khoang.
 Vì ta ngày đêm, lòng đầy ước muốn
 Ta mong giữ em với đôi tay ôm
 Mà còn bận khoăn, sợ người tình lắm,
 Người ơi hãy cho gần một đêm !
 Đã yêu rồi, hiểu chưa ?
 Đã yêu, nói sao cho vừa !
 Đã yêu rồi, hiểu chưa ?
 Thì tình tồn tại nghìn thu.
 Đã yêu rồi, hiểu chưa ?
 Đã yêu sắt son không ngờ
 Đã yêu rồi, hiểu chưa ?
 Thì tình tồn tại nghìn thu.
 Làm sao mà ngăn được dòng nước mắt
 Khi em bỗng dựng khóc than đau thương.
 Giận mình chẳng biết yêu em, dỗ em
 Ra ngoài cơn đau ai người xui nên.
 Rồi khi vào đêm nhìn người thắm thiết
 Em đang ngất ngây giấc mơ thiên tiên.
 Thèm được mơn man da mát thơm
 Nhưng nào đang tâm lay dậy người yêu ?
 Đã yêu rồi, hiểu chưa ?
 Đã yêu, nói sao cho vừa !
 Đã yêu rồi, hiểu chưa ?
 Thì tình tồn tại nghìn thu.
 Đã yêu rồi, hiểu chưa ?
 Đã yêu sắt son không ngờ
 Đã yêu rồi, hiểu chưa ?
 Thì tình tồn tại nghìn thu.*

Này Em !**À Toi**

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Này Em !

*Em đến với anh như cuộc tình tình, mong manh
 Em vẫn cứ mang tâm hồn tuổi thơ lung linh
 Còn mang khát khao, với bao mộng xanh,
 Còn mang cả đồng giấc mơ ngày xanh.
 Đã biết sống, đã yêu đương
 Có chất chúa, có vui hoan.
 Có lúc trong tim ngại ngừng, rồi cũng sẽ qua.
 Với đứa bé, sẽ sinh ra
 Sẽ giống bố, giống mama
 Con sinh ra giống như Trời đã cho ta !
 Này Tôi ! Tôi đã có khi điên rồ vì tôi yêu em
 Tôi đã hét lên không hiểu vì sao tôi điên
 Nhưng cũng có khi im hơi lặng câm
 Đang tâm dối gian em.
 Này Tôi ! Tôi đã có khi đi tìm người yêu, xa xăm
 Tôi đã giống như con ong tìm hoa tôi ăn.
 Và bao ước mơ, với bao hoài mong,
 Đường xa mãi miết bước chân ruổi rong.
 Đã biết sống, đã yêu đương
 Có chất chúa, có vui hoan.
 Có lúc trong tim ngại ngừng, rồi cũng sẽ qua.
 Với đứa bé, sẽ sinh ra*

Sẽ giống bố, giống mama
 Con sinh ra giống như Trời đã cho ta !
 Này Ta ! Ta có biết bao vui buồn làm sao ta quên ?
 Nhưng dĩ vãng ơi, ta còn ngày mai đang lên
 Ta muốn chúc cho em là người yêu môi nhăn, tóc hết đen.
 Này Ta ! Tôi muốn chúc cho những ngày tình yêu xa xôi
 Tôi muốn chúc cho bây giờ, ngày mai yên vui.
 Và xin chúc cho những ai gần xa,
 Tình yêu đẹp mãi giống như tình ta.
 Này Em ! Em nhún bước đi như là một con chim xinh
 Em đến với anh như bao làn mây vây quanh
 Nhưng cũng có khi em như nàng tiên vô duyên
 Nói huyền thuyên.
 Này Em !
 Em đến với anh như cuộc tình trinh, mong manh
 Em vẫn cứ mang tâm hồn tuổi thơ lung linh
 Còn mang khát khao, với bao mộng xinh,
 Còn mang cả đồng giấc mơ ngày xanh.

Còn Yêu Nhau **Nhạc Nam Mỹ**

Lời Việt : Phạm Duy
 Còn yêu nhau, thương nhau
 Giơ tay níu vai nhau, cho gió qua mau.
 Đôi môi hôn giữ cho hồn nhau
 Không tan mau khi đời ta đã đi vào
 Nơi thiên thu, nơi yêu đương khát khao nhiều...
 Còn yêu nhau thương nhau
 Ta đi sâu, đi tới trong nhau,
 Ta đã bên nhau nên ta không mong ước mai sau
 Ta yêu nhau, ta lên cao, hay chìm sâu
 Ta say sưa, ta giăng tơ ra muôn mầu.
 Rồi vì đâu xa nhau ?
 Người ngồi trong mối sầu.
 Ngồi để khóc ngày cũ bên nhau
 Thì chỉ chờ chết cho mau !
 Rồi còn đây, nơi đây
 Như còn thương, thương tiếc ai ?
 Người còn mãi không còn thấy người ngoài
 Tình mãi không phai.
 Còn yêu nhau thương nhau
 Xin ghi câu ân ái bên nhau
 Khi đã chia tay ta không mãi đón đau
 Ta yêu nhau, ta lên cao, hay chìm sâu
 Ta say sưa, ta giăng tơ nơi u sầu.
 Rồi vì đâu xa nhau ?
 Người ngồi trong mối sầu
 Ngồi để khóc ngày cũ bên nhau
 Thì chỉ chờ chết cho mau !
 Rồi còn đây, nơi đây
 Như còn thương, thương tiếc ai ?
 Người còn mãi không còn thấy người ngoài
 Tình mãi không phai.

Bãi Cát Yêu Đương **La Plage Au Romantiques**

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Ở bờ biển vàng, nhìn ra khơi
 Có một nàng đang ngồi khóc,
 Mặt nàng buồn và lệ tuôn rơi,
 Gió cuốn bờ bờ, bay làn tóc.

Bước tới bãi cát trắng như hương trinh... kia
 Hôm nay, cho ta yêu người rơi lệ !
 Bước tới bãi cát bên em ta ve vuốt
 Ta thương mến người trong cơn khốn đốn.
 Nhìn ngoài trời vắng vặc trăng sao
 Bãi cát kia sao buồn bã ?
 Là bởi vì bờ biển bao la
 Đã chôn ta trong lạnh giá.
 Bước tới bãi cát trắng như hương trinh... kia !
 Hôm nay, cho ta yêu em thiết tha !
 Bước tới bãi cát bên em ta ve vuốt
 Ta thương mến người trong cơn đau đớn.
 Ngồi cạnh người mặt buồn lê thê
 Nắm tay em an ủi nhé
 Đòi của mình nào chỉ đau thương
 Đã bao phen ta cười vang.
 Bước tới bãi cát trắng như hương trinh... kia
 Hôm nay, cho ta yêu người rơi lệ !
 Bước tới bãi cát bên em ta ve vuốt
 Nói với nàng : Yêu nhau, ta thành hôn !
 Humming ! Viens ! Allez ! Viens ! Viens ! Viens.
 Nhớ xưa vào mùa Thu ái ân
 Có trời xanh không chói chan
 Bước chân vào rừng Thu khói lam
 Lá vàng kêu dưới gót.

Lữ Khách Trong Mưa

Le Passager De La Pluie

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Mưa ! Nhớ không mùa mưa, dưới mưa quen,
 Trên trời mầu xám, dưới biển đen,
 Ướt mềm, giọt mưa như thiếu thương mến,
 Gió chiều còn như thêm chút hờn ghen.
 Chưa gặp được nhau, thì xa.
 Khi tình yêu tới, chậm quá !
 Trên đường ta lỡ bước nhanh,
 Mưa về tan đi dấu chân.
 Mưa ! Đứng trong mùa mưa, dưới mưa tuôn,
 Như một thằng bé đứng ngoài đêm,
 Khóc oà, đòi cho mau tới bình minh,
 Khóc oà, đòi ai đem tới tình xanh.
 Nên trời bỗng như ngưng mưa cho làn nắng soi người tình
 Chân bước trên đường vắng đang bàng hoàng
 Ấu yếm sẽ ghi chặt, ghi chặt ta vào lòng.
 Mưa ! Nhớ xưa mùa mưa, nước mưa êm,
 Trên bờ biển cát ướt mầu đen,
 Ngỡ ngàng nhìn nhau chan chứa thương mến,
 Cõi lòng thì như muôn cõi thần tiên.
 Ôi mầu nắng, vâng, nắng trên biển vắng, cho người tình
 Chân bước trên đường nắng ôm mộng vàng,
 Ấu yếm, dẫn nhau đi vào thình không.
 Ta còn nhìn mưa, nước mưa tuôn.
 Đã tuôn không ngưng nơi biển đen.
 Từ nay chờ mưa tới đây, mãi mãi,
 Gió chiều giờ như thổi tiếng hờn ghen,
 Chưa gặp được nhau, thì xa.
 Khi tình yêu tới, chậm quá
 Trên đường ta sẽ bước xa,
 Làm một kẻ bộ hành, ngoài đêm mưa.

Lâu lắm tôi mới được soạn lời Việt cho một bài hát hay là ELEANOR RIGBY mà chỉ Thái Hiền mới

diễn tả đúng mức. Bài này kể chuyện cái chết của một thiếu nữ tại một thánh đường:

Những Ai Âm Thầm
Eleanor Rigby

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Ôi ! Xin coi những ai đang sống âm thầm ! (2 lần)
 Cô em với tên Hồng
 Ngồi coi chăm chú nơi nhà thánh
 Trong ngày cưới, đôi người yêu.
 Nàng như mơ ước, ôi mơ ước rất nhiều.
 Nhặt phai nhan sắc, cô ngồi đấy
 Qua ngày tháng không gặp may, nào ai có hay ?
 Ôi người đang sống âm thầm, từ những chốn nao tới gần ?
 Ôi người đang sống âm thầm ở những chốn xa, cô đơn.
 Nghe lên tiếng linh mục
 Ngài đang lên tiếng răn người sống
 Linh mục nói ai đều nghe.
 Mà không ai tới, không ai tới bên ngài
 Để cho đêm tối trong trời vắng
 Linh mục vẫn không ngừng rao, lời rao vẫn cất cao.
 Ôi người đang sống âm thầm, từ những chốn nao tới gần
 Ôi người đang sống âm thầm ở những chốn xa, cô đơn.
 Cô em với tên Hồng
 Một hôm cô chết trong quạnh quẽ
 Nơi nhà thánh, cô được chôn.
 Chẳng ai tới thăm, khi đưa xác xuống huyệt,
 Đào sâu miếng đất, linh mục cuốc
 Cô nằm xuống tuy lẻ loi, mộ cô có bia...
 Ôi người đang sống âm thầm, từ những chốn nao tới gần
 Ôi người đang sống âm thầm ở những chốn xa, cô đơn.
 Ôi ! Người đang sống âm thầm !
 Từ những chốn nao tới gần.
 Ôi ! Người đang sống âm thầm !
 Ở những chốn xa, lặng câm.

Khi Ai Lìa Xa Ta
When Somebody Leaves You

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Khi ai kia lìa xa ta
 Thôi thì ta khóc lên.
 Khi ta cảm mình cô đơn
 Không riêng ta, chẳng phải chỉ riêng ta, than khóc.
 Khi tim ta nổ tung lên
 Thôi thì ta khóc vang.
 Khi hiểu rằng nàng phải xa ta
 Cho ta một mình, lẻ loi nên dễ khóc chan hoà.
 Ôi xương vui, đó chính nỗi ước mơ,
 Ôi lẻ loi, sẽ khóc mãi mãi.
 Ai kia, cho ta, chơi với, xót xa.
 Đã tới nắm lấy trái tim.
 Khi ai kia (ơ ơ ơ)... xa lìa ta
 Khiến ta ôi bơ vơ
 Khi hiểu rằng nàng phải xa ta
 Cho ta một mình, lẻ loi nên
 Dễ khóc chan hoà a a à.

Vào lúc nhạc Pháp lời Việt được phổ biến trong cộng đồng người Việt, tôi có dịp nói tới tình hoài hương:

Đưa Em Về Quê Hương
Voyage À Venise

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Đưa em... về nơi màu xanh chốn quê hương

Có sông màu hồng, và coi vàng trong lúa thom.
 Về miền quê hương, có cây thùy dương thoáng nhẹ buồn
 Đất nhau vào rừng, tới thăm mùa thu còn đương son,
 Đất em về thăm những nẻo đường.

.....
 Đưa em... về thăm người thương chốn quê hương,
 Tới thăm họ hàng, và thăm người em mới quen.
 Về miền quê hương, gió đem bụi giăng mắc đây đường
 Bước chân rộn ràng, tới thăm mùa xuân toả thơm hương,
 Đất em vào trong mỗi tình trường !

.....
 Ôm em... vào trong lòng anh, giữa đêm thanh
 Có trăng đầu cành, và nghe lời anh hát vang.
 Về miền tre xanh, có anh kể nghe những chuyện tình
 Đất nhau vào lòng, với ân tình trao tặng chưa xong
 Đất em vào trong những cuộc tình.

Thư Gửi Mẹ **Lettre À Ma Mère**

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Ôi lá thư ân tình, thương nhớ nơi con,
 Lá thư soi mòn đường về thơ ấu,
 Vỡng đưa ban đầu chen tiếng ru êm,
 Lá thư ơn đền ! Á ơi ! Á ơi ! Mẹ ơi !
 Nhớ thương con. Con đây
 Vẫn chưa nguôi mến thương ai, đã nuôi con.
 Rồi bước đi xa vời, cách xa mẹ thôi !
 Ôi bước chân mênh mang,
 Bước chân tha hương,
 Bước chân đau thương... ôi !
 Ôi lá thư yêu này, bay tới nơi xa,
 Lá thư mong chờ ngày về âu yếm
 Lá thư êm đềm khao khát hương quê, mến yêu đôi bờ !

.....
 Ôi lá thư ân tình, thương nhớ nơi con,
 Lá thư soi mòn đường về thơ ấu,
 Vỡng đưa ban đầu chen tiếng ru êm,
 Nhớ thương mẹ hiền, lá thư ơn đền
 Nghĩa sâu xin nguyện !

Ngò đâu xa cách nhau, ta không có phút chia tay
 Để cho anh ra ngò đây, nơi xưa có ta nói lên lời ấy
 Lời đôi ta hứa hôn : bên nhau mãi, không xa.
 Nhưng thôi, chớ trách móc
 Hỡi người yêu, còn nhớ ta, xin cứ về.

.....
 Người ơi xin hãy nhớ những đêm, tháng hè,
 Tay ả vuốt ve tóc ngà,
 Trên giường xinh xắn gió êm đưa.
 Lời tình uống hết trên môi hồng
 Và làm đêm cứ vấn vương không tàn.
 Người yêu ơi ! Nhớ không người ?
 Căn phòng êm ái, ánh sáng soi đôi ta
 Tình yêu cũng giống giấc mơ chói lò.
 (Về CHORUS)

Xưng tụng tình yêu, với nhạc Âu Mỹ, tôi nói lên những lời tình Việt Nam:

Đại Khúc Tình Yêu **Symphony Of Love**

Lời Việt : Phạm Duy
 Tình yêu sóng gió cuốn đi cánh buồm

Tình như cơn bão cát khô, bãi biển xa
 Yêu đương đêm nóng khát khao ngọc ngà.
 Tình yêu ánh sáng giữa đêm, hỡi người
 Tình yêu mưa tới cho ướt mềm má, mềm môi
 Tình yêu tiếng hát cất lên lúc này
 Tình yêu nước mắt sẽ trôi mất đi
 Yêu đương giây phút khi ta xum vầy.
 Tình yêu đốt cháy chúng ta hỡi người.
 Tình như khói xuống lúc đêm gần tới, chiều rơi.
 Tiếng hát khắp thế giới, vang lừng câu nói
 Và cùng hoà đồng vì tình yêu mới
 Cho yêu nhau, sống bên nhau, gần nhau.

.....
 Đại tình ca vang lên vang lên
 Vang lên câu yêu đương bên nhau ngát hương.
 Còn vang mãi, sẽ vang hoài, vang cho ngày mai
 Đại tình ca vang lên vang lên
 Vang lên câu yêu đương bên nhau ngát hương.
 Còn vang mãi, đã vang nay, sẽ vang hoài.

.....
 Tình yêu sóng gió cuốn đi cánh buồm
 Tình yêu cơn bão cát khô, bãi xa
 Yêu đương đêm nóng khát khao ngọt ngào.
 Tình yêu đốt cháy chúng ta, hỡi người
 Tình yêu khói xuống lúc đêm gần tới chiều rơi.
 Tiếng hát khắp thế giới, vang lừng câu nói
 Và cùng hoà đồng vì tình yêu mới
 Cho yêu nhau, sống bên nhau, gần nhau...

Hạnh Phúc Đầu Ngày

Le Premier Bonheur Du Jour

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Ôi niềm vui đầu ngày đã đến
 Ôi niềm vui là một tia nắng
 Khi vàng tươi cuốn trên tay em
 Em, bàn tay nắm trên đôi vai anh.
 Ôi niềm vui là biển đem gió
 Nơi ngoài khơi về chơi cuối bãi.
 Chim về đây hót vui trên cây
 Và chim hót cho vui đầu ngày.
 Ôi niềm đau đầu ngày ngong ngóng
 Ôi niềm đau là cửa kia đóng
 Xe của ai bánh quay, xe đi ?
 Cho lặng thinh giữa nơi nhân gian, ôi !
 Nhưng thật nhanh người tình quay gót
 Cho đời em lại vui như trước
 Ôi niềm đau cuối đến nơi ta
 Chợt ai tắt đi cây đèn mờ.

Nàng Hồng Hoa

Mon Amie La Rose

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
 Sinh ra không là cái chi !
 Thế nhưng tôi đã lắng nghe
 Hôm nay nghe lời Hồng hoa
 Hồng sinh ra, vào bình minh
 Có sương rơi chào hoa trinh
 Ôi tia nắng chiếu lên hoa
 Rung rinh, hoa nở tung lên
 Nên hoa vui, muốn yêu đương
 Nhưng khi hoa khép trong đêm

Hôm sau, thấy hoa già...
 Dù rằng trong cánh vườn xanh
 Trồng nhiều hoa lá ngã nghiêng
 Có bông hoa hồng xinh nhất...

.....
 Sinh ra không là cái chi !
 Thế nhưng tôi đã lắng nghe
 Hôm nay nghe lời Hồng hoa
 Trời sinh ra, Hồng bạn tôi
 Cớ sao cho Hồng lên ngôi
 Cho hoa ngược mắt lên cao
 Xong xuôi, hoa gục nơi sâu.
 Tìm hoa ai móc tìm đi ?
 Chân hoa chôn dưới âm ty
 Hôm sau, hoa đã qua đời...
 Đời vừa yêu mến Nàng đây
 Thì đã hoa hoá bụi bay
 Sẽ không bao giờ quay gót...

.....
 Sinh ra không là cái chi !
 Sáng nay hoa đã chết đi
 Hôm nay xong đời Hồng kia !
 Nàng trắng kia, vào đêm nay
 Réo ngay tên người bạn tôi
 Tia trắng sáng chiếu hoa xinh
 Rung rinh, hoa nở trong đêm
 Cho tôi muôn tiếng yêu đương.
 Khi ta chưa hết yêu ai
 Nên hoa không muốn quên đời...
 Cuộc đời không thiếu niềm tin
 Minh thì tha thiết cần tin
 Nếu không, không là chi hết !

.....
 Sinh ra không là cái chi
 Hôm nay ta lắng tai nghe
 Nghe câu khuyên Nàng Hồng Hoa...

Cũng trong không khí câu ca hoạt bát, DREAMS STUDIO tung ra một ca khúc Pháp, bài NE DIS RIEN do tôi soạn lời cho Thái Thảo hát:

Nói Năng Chi

Ne Dis Rien

Lời Việt : Phạm Duy

Nói năng chi, nói năng chi ?
 Chỉ một lời thôi, nghe cũng thấy ngu si !
 Nói năng chi, nhắc nhau chi ?
 Là một cuộn phim, phim câm không lời nói nào,
 Với óc u mê, ta không còn trí nhớ.
 Cũng giống chim bay, bay giữa lúc đêm mờ.
 Lúng túng chim bay trong im lìm u tối,
 Con tim câm nín không biết nói năng chi ?

Nói chi thêm, nói chi nữa thêm !
 Một lời nào nghe, cũng thấy không êm đẹp.
 Cứ im đi, chớ nên nói chi !
 Một lời nào nghe, nghe ra cũng là rất thừa.
 Hãy nhếch môi ra, nhưng không cười luôn nhé.
 Môi má nhăn nheo cho nên sẽ đem ê chề
 Lúng túng không nên, xin âm thầm yêu quý
 Ta yêu nhau, sẽ không muốn nói năng chi ?

Nói chi thêm, nói chi nữa thêm !

Mở rộng lòng ra, nhưng khép mắt không nhìn.
 Cứ im đi, chớ nên nói chi !
 Để mặc cho ta, cho ta cứ nuôi giấc mơ.
 Chớ nói năng chi, không thêm lời chi nữa.
 Câu nói đôi khi gây biết bao nhiêu ê chề
 Lúng túng quanh co, đôi khi còn gian dối
 Yêu nhau xin giữ trong khoé mắt nhau thôi !

Nô Lệ Ái Tình

Slave

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Lết dưới đáy cống, bùn đen bám lên
 Nhìn nắng chói loá, mù đôi mắt luôn !
 Theo em tung tăng trên phố, chân nhịp nhàng.
 Cổ bám lấy áo quần hay gót chân
 Vì chót quý mến, người em tiết trinh
 Yêu em nên anh mang kiếp nô lệ tình.

CHORUS

Yêu em như lửa trong núi, giữa cơn tỉnh mê
 Lửa phun xuống như anh vừa phun giọt lệ ?
 Như muôn lời thề
 Vì đã yêu em nên theo em như nô lệ.
 Lắm lúc muốn giết nàng phong kiến đi
 Đây tớ ám ức, vùng lên có khi,
 Nhưng không em nơi dương thế, anh đâu còn gì ?
 Đã hết những phút vùng ra thoát nơi
 Cùm gông trời giữ, nàng công chúa ơi !
 Yêu em nên anh, mang kiếp nô lệ... hoài.

VỀ **CHORUS**

Lết dưới tuyết cống, mùa đông giá băng
 Hoặc nắng đốt cháy, hè sang chói chan
 Em ơi, cơn điên anh sẽ không ai nhuộm hồng.
 Có muốn cố gắng vùng lên thoát thân
 Cũng khó dứt khoát tình yêu oái oăm
 Yêu em nên anh mang kiếp tôi đòi...(Nô lệ em thôi)

VỀ **CHORUS**

.....

CODA

Yêu em, như lửa trong núi, giữa cơn tỉnh mê
 Lửa phun xuống như anh vừa phun giọt lệ ?
 Như muôn lời nguyện
 Vì đã yêu em nên theo em như thằng điên...

Nguyệt Cầm Tê Tái

Johnny Guitar

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Nguyệt cầm tê tái, ngày ngày buông lời
 Như chua sót khôn nguôi
 Nguyệt cầm tê tái, làm người nghe thấy u hoài
 Đàn lên tiếng nói, sáng chưa kịp tới
 Đã nghe đàn réo ròi
 Bước ra màn tối, nắng chưa kịp soi
 Đã nghe đàn rơi
 Chim ngưng tiếng vui
 Hoa xinh cũng thôi gọi con bướm đem tình lại
 Nguyệt cầm tê tái, chiều chiều lên hơi
 Như hương khói chia phôi
 Nguyệt cầm tê tái, làm hoàng hôn tím chân trời
 Đàn buông lên núi, đám mây hờn dỗi
 Kéo nhau về cuối đời
 Đã nghe đàn mãi, đã nghe đàn tôi

Thấy chẳng tình tôi ?
 Tôi chia với ai
 Đau thương cũng xin gọi ân ái xưa về đời.

CODA

Đã nghe đàn mãi, đã nghe đàn tôi
 Thấy chẳng tình tôi !

Cuộc Tình Đẹp Nhất

Diamonds Are For Ever

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Người tình gặp một lần với...
 Mắt như là mặt trời rọi chói,
 Với môi hồng chỉ chờ cười vui
 Hé ra hàm răng sáng ngời
 Ôi tiếng cười, như tiếng đời tốt tươi.
 Người tình gặp một lần đó
 Khiến cho lòng mình, mừng và nhớ
 Sống trong đời nặng nề quá, rồi ra
 Có em, tình yêu đã về
 Sau những ngày ta ơ thờ, ta đón đau !
 Còn gì đẹp hơn ?
 Có chi hơn là một người yêu ?
 Đã qua đi ngày buồn thương
 Đời nguy khó (á a á a á a)
 Người Tình còn đó !
 Cuộc đời nào chỉ là thế
 Khát khao bạc tiền, đời buồn bã !
 Bước ra cuộc đời vật vã, lẻ loi
 Lắng nghe, tình yêu đã về
 Xa cõi đời, danh với lợi, ôi thiếu vui !
 Còn gì đẹp hơn ?
 Có chi hơn là một người yêu ?
 Đã qua đi ngày buồn thương
 Đời nguy khó (á a á a á a)
 Người Tình còn đó !

CODA

Cuộc tình là điều đẹp nhất, điều đẹp nhất, điều đẹp nhất
 Cuộc tình là điều đẹp nhất, điều đẹp nhất, điều đẹp nhất
 Vĩnh viễn thôi, vĩnh viễn thôi !

Dấu Vết Thời Gian

Love Why

Lời Việt Phạm Duy
 Một màu thời gian
 Màu xám nay đã chết đi ôi người thương
 Đời bỗng xa vắng cũng như sa mạc

Gìn giữ cho kỹ vết thương trong lòng
 Bằng trái tim buồn mà tôi biết
 Buồn cứ dâng mãi chắc hơn, hơn ngày xưa
 Miệng muốn nhai hết những câu thơ ơ thờ
 Sợ nhất tôi sẽ bơ vơ, không ngờ
 Lạc vào nghìn thu, và cần em.

.....
 Ngục tối xa lắm cũng xa giống tình
 Cả cõi tiên cũng xám đen không gian
 Hỡi em lặng lẽ xa lìa bước mau
 Bước đi cũng không chào nhau
 Có sao ta lại yêu
 Có sao hoa tàn mau
 Có sao ta lại yêu

Người Ru Tình Ta **Nostalgie**

Nhạc : Clayderman - Lời Việt : Phạm Duy
 Còn đầy tình thương, còn đầy tình thương nhớ
 Gửi về miền quê, tiếng ca bơ vơ
 Của người tình xưa, nhớ khi chia ly
 Trời đang vào Thu...
 Một ngày biệt ly, một ngày biệt ly trong gió heo may
 Người yêu còn đó, tóc tơ tung bay
 Nhìn nhau chẳng nói những câu mê say
 Rồi nhớ thương hoài.
 Một niềm hoài hương, một niềm hoài hương đó
 Gửi về miền quê, bóng tre đong đưa
 Bu-oi chiều lời ru thoáng trong hơi Thu
 Mẹ ru trẻ thơ...
 Và người tình ru như tiếng trong mơ
 Người yêu lá lướt, mắt môi bao la
 Bàn tay nồng cháy, tóc thơm như hoa
 Người yêu thật xa...
 Người tình ở xa nên gió hôm nay
 Mùa Thu lạnh lẽo, gió như không bay
 Lòng ta hờ hững, gió trong ta đây
 Đ-e gieo giống bão.
 Còn đầy tình yêu trong tiếng đau thương
 Nhớ thương khôn cùng
 Ôi hỡi, những ai mộng lung... hoài hương

Lá Xanh Mùa Hè **The Green Leaves Of Summer**

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Hè sang nắng lên huy hoàng
 Cô cây hoa lá mơ màng
 Còn đang ngủ yên trong rừng
 Nay bỗng ngoảnh cổ lên.
 Ng-ang nhìn lên thấy xanh trên trời !
 Ngoảnh nhìn ra suối xanh ngời.
 Một màu xanh êm trôi về xuôi
 Đưa tình tới xa vời...
 Màu xanh đã lên cao rồi.
 Màu xanh cho lá yêu đời
 Màu xanh còn lên cao hoài
 Lên mãi, và còn lên...
 Màu xanh lá hoa tung bồng
 Lá rơi trong gió xanh rờn
 Màu xanh còn lên cao hoài
 Lên mãi, và còn lên.

*Người yêu ơi, mỗi khi Thu về
Mầu xanh nơi hoa lá phai mờ
Mầu xanh trong mắt em còn xanh
Xanh rờn tới nghìn thu.*

Trái Tim Dễ Vỡ
Le Coeur Fragile

Nhạc Pháp - Lời Việt Phạm Duy
*Người ơi ! Người ơi có biết tim ta là nhỏ bé
Như đám mây xanh bay vờn quanh quanh
Nhưng vỡ tan nhanh khi trời tối đen
Người ơi ! Lại mà nghe đây
Trái tim này ôi quả tim non, người ơi
Nhe nhẹ tay nhé chớ dối gian mà tim đành vỡ.
Người ơi ! Người ơi có biết tim ta là nhỏ bé
Như nước trong ly, như là cà phê
Ly vỡ tan cho tuôn trào máu ra
Người ơi ! một quả tim non chứa biết bao nhiêu
Muôn ngàn tình yêu, người ơi
Một quả tim nhỏ bé chứa bao nhiêu là muôn ngàn ái ân.
Người ơi ! Người ơi có biết tim ta là nhỏ bé
Như nước trong ly, như là cà phê
Ly vỡ tan cho tuôn trào máu ra, người ơi !
Người ơi ! Người ơi có biết tim ta là nhỏ bé
Như nước trong ly, như là cà phê
Ly vỡ tan cho tuôn trào máu ra
Người ơi, một quả tim non chứa biết bao nhiêu
Muôn ngàn tình yêu, người ơi !
Một quả tim nhỏ bé chứa bao nhiêu là muôn ngàn ái ân.
Người ơi ! Người ơi có biết tim ta là nhỏ bé
Như nước trong ly, như là cà phê
Ly vỡ tan cho tuôn trào máu ra, người ơi !*

Dù hiem hoi, nhưng rồi cũng có lúc là nhạc POP Trung Hoa với lời Việt của tôi:

Sống Trong Mơ Màng
Nhạc Trung Hoa

Lời Việt Phạm Duy

*Ta sống trong mơ màng, những khi bên nàng,
Ta sống trong vui mừng, áp vai, tay quàng.
Ta ghé môi hôn vào môi người yêu dấu,
Mở lòng ra với nhau, cho tình bắt đầu.
Người yêu hỡi ! Xích thêm gần bên nhau !
Người yêu ơi ! Người yêu ơi !
Xin gần nhau mãi mãi
Hãy kéo cho thời gian đứng im, ngừng trôi hoài
Bên nhau, nghĩa là ngắt ngây !*

*.....
Ta sống trong kinh hoàng, lúc ta xa nàng,
Ta sống trong mịt mù, khóc than âm thầm.
Ta chết trong mơ hồ, trong chiều bơ vơ
Ngồi để nghe trái tim sót sa, ngỡ ngàng.
Người yêu hỡi ! Có sao người xa tôi !
Người yêu ơi ! Người yêu ơi !
Sao lìa xa không nói ?
Nỡ dứt tay cho tình thắm tươi phải toi bời,
Xa tôi, nghĩa là giết tôi !*

*.....
Ai sống trong mơ màng, với cơn mơ tình,
Đang sống trong muôn ngàn những cơn vui mừng.
Xin chớ như tôi là con người u tối*

*Chỉ vì không khéo cho nên tình mất rồi.
Người yêu ơi ! Tôi xin người nghe tôi !
Người yêu ơi ! Người yêu ơi !
Nghe lời tôi hối lỗi !
Hãy cố quay về nghe mấy câu thề ban đầu
Yêu nhau giữ chặt lấy nhau !*

[Trở Về Mục Lục](#)
[Đi Tới](#)

Ngàn Lời Ca Khác

POP 90

 Những Năm Đầu 1990

Biển Khơi Tình Yêu [Marie La Mer](#)
 Tình Ca Bất Tận [Endless Song Of Love](#)
 Lại Đây Với Em [Annie's Song](#)
 Khóc Cùng Mưa [Rain and Tears](#)
 Bướm Ma [Ghost Story](#)
 Ta Như Tro Bụi [Dust In The Wind](#)
 Xanh Như Cánh Đồng [Greenfield](#)
 Anh Sẽ Về [I'll Be Back](#)
 Chiều Buồn [Sérénade Schubert](#)
 Trở Về Với Em [Back To Sorriento](#)
 Tình Như Lá Rụng [Les Feuilles Mortes](#)
 Làm Sao Có Em [The Godfather I](#)
 Làm Sao Có Anh [The Godfather II](#)
 Cô Em Trong Mơ [Fantasy Girl](#)
 Điệu Múa Điên [Hippie Shake](#)
 Đừng Dối Gian [No Lies](#)
 Tình Ta [Nhạc Nhật](#)
 Người Tình Nơi Nao [Nhạc Nhật](#)
 Tình Như Giác Mộng [Nhạc Nhật](#)
 Bước Chân Người Tình [Nhạc Nhật](#)

Cuối Trào Nhưng Vẫn Tiếp Tục

Bước vào thập niên 1990, coi như phong trào nhạc POP quốc tế với lời Việt trong cộng đồng Việt Nam tại Mỹ đứng lại. Có nhiều lý do: thế hệ trẻ vào hồi 75 đã trở thành trung niên, không nghe nhạc, không mua nhạc nữa. Thế hệ trẻ sinh ra và lớn lên ở hải ngoại không còn dính líu gì với Việt Nam nữa. Không còn thạo tiếng Việt, họ dùng ngoại ngữ để giao tiếp với nhau, nói gì đến chuyện nghe nhạc với lời Việt? Mãi lực của băng cassette giảm xuống trong khi nhà sản xuất đua nhau ra đời. Tuy nhiên, sự sản xuất băng nhạc hay CD có những bản nhạc quốc tế với lời Việt vẫn tiếp tục. Ngoài các ca sĩ quen thuộc như Ngọc Lan, Như Mai... nay có thêm vài giọng ca mới như Ý Lan, Ngọc Hương. Và dĩ nhiên, Duy Quang, Thái Hiền, Thái Thảo, Julie... vẫn cần có tôi để cung cấp bài ca mới. Nhạc Pháp tiếp tục được hát với lời Việt:

[Biển Khơi Tình Yêu](#) [Marie La Mer](#)

Lời Việt : Phạm Duy
Biển khơi tình yêu

*Nổi sóng cho người cũng theo đại dương là lời
Đổ vào lòng lừa đời*

*Làm người động tình theo biển khơi.
Biển khơi tình vui !*

*Đồi cát đây, cùng nắm tay, rồi bước dần trên bãi
Biển là cửa lừa đời*

Còn biển rộng nên tình còn mãi...

Biển yêu nhiều lắm, mến thương vô vàn

Người yêu còn đó, biển là mộng mơ

Làn sóng đi vào cát êm màu trắng

Thấy chăng ? Biển khơi tình đời !

Đồi cát đây nằm xuống đây, đừng hôn vào tay

Mà là vào mắt môi

Vào lòng người ngọt thơm mùi muối...
 Biển yêu người đó, biết bao cho vừa
 Cùng người yêu rạn rờ nhìn trời biển xa
 Gửi ái ân về cõi mây nào đó, rất mơ...

NÓI

Biển khơi tình đôi !
 Đồi cát đây nằm xuống đây, tình vui...

HÁT

Biển là của chúng ta thôi
 Còn biển tình ta còn mãi...

CODA

Yêu thôi ! Biển ơi !
 Chỉ có ta, biển vắng ơi !
 Mình yêu nhau nên biển nhớ
 Biển mong chờ lúa đôi
 Biển của ta mãi thôi, ôi... (ý)

Ca khúc vẫn còn là những tình ca, mong manh hay bất tận:

Tình Ca Bất Tận

Endless Song Of Love

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Bài tình ca đây, tặng hiến cho người
 Nghìn đời yêu nhau năm, sẽ không hề phai
 Lời ân ái đó, mãi không nguôi
 Lời ân ái thiết tha nhớ thương ai
 Thương ngày nay ! Thương nhớ mai !
 Lấy quý mến hiến cho muôn nơi
 Cứ mãi mãi, thương mến thôi !
 Sẽ cứ mãi mãi nhớ thương ai !
 Cứ ca mãi khúc ca tình
 Cứ gieo mãi khúc thanh bình
 Cho thêm mộng mệnh
 Ôi muôn kiếp trong tử sinh.
 Nhớ thương mãi chờ nguôi rồi !
 Mến yêu mãi ai trong đời !
 Ôi vui ! Ôi hời niềm vui !

Lại Đây Với Em

Annie's Song

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Anh cho em cuộc tình ngát ngát
 Như đêm Thu đến mát khu rừng
 Nhìn bầu trời thơm ngát gió Xuân
 Đồi chân vui đắm nước mưa...
 Như phong ba nơi vùng cát bay
 Rồi bập bênh sóng biếc khơi trùng
 Người tình làm tim em đắm say
 Người lại đây với em !
 Anh yêu ơi ! Hãy tìm đến em
 Cho em dâng chín kiếp dương trần
 Cuộc đời tuyệt vời khi có anh
 Cùng em chung bước đôi...
 Xin cho em đôi bờ môi ấm

Xin cho em tay nắm vai kẻ
 Đường đời dìu nhau ta bước đi
 Người lại đây với em !

Một giọng ca mới của Làng Nhạc Trẻ, Ngọc Hương, với bài:

Khúc Cùng Mưa

Rain and Tears

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Ôi cuộc sống ! Nước mắt đầy !
 Nỗi nhục tháng ngày, kiếp sống lê lét, ôi đắng cay !
 Lệ tuôn rơi, cuộc sống tơi bời
 Thấy rằng nỗi buồn như nước mưa xuống voi đầy.
 Bao nhiêu tháng ngày buồn tênh
 Ôi nước mắt đầy khoé mắt xanh
 Lệ như mưa, khóc cho người
 Vẫn phải sống còn, theo vói lẽ sống trong đời.

.....
 Cho tôi chỗ ngồi ngoài nắng
 Khao khát ôi ái tình đắm thắm
 Đau lòng khóc dưới nắng hồng
 Sẽ chờ mát lòng với nước mưa ướt thơm nồng
 Mưa và khóc, đã tới rồi
 Đáy lòng bít bùng không có tia nắng sáng soi
 Lệ và mưa, đến với tôi
 Này nắng soi, xin nắng tới cho thật mới...

Ca khúc sau đây nói về bốn mùa của cuộc đời con bướm, phù hợp với giọng hát Julie:

Bướm Ma
Ghost Story

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Lấn bước đi vào đêm chập chùng
 Ngọn lửa xanh dẫn em đi vào vườn hoang
 Đưa em tới ngôi mộ hoang đắp nơi ven đường
 Khói sương mơ màng, bóng ai êm êm tới bên em.

.....
 Người đó, không phải ai lạ lùng
 Là người yêu, đã yêu em một mùa Xuân
 Như con bướm yêu nụ hoa tiết trinh trong vườn
 Bướm hoa từng bừng, đã yêu nhau trong giấc mơ ngoan.

.....
 Ngờ đâu, khi mùa Xuân tàn rồi
 Một đời hoa, ngát hương thơm một mùa thôi !
 Nên con bướm, khi nhụy hoa đã khô trong vườn
 Bướm bay xa người đã dang cho ai trái tim non.

.....
 Hè tới, cho mùa Thu lại gần
 Rồi mùa Đông, hết hoa thơm trong vườn hoang
 Nên con bướm, khi nhụy hoa đã khô trong vườn
 Bướm bơ vơ rồi chết không ai thương bướm vô tâm.

.....
 Rồi tới khi mùa Xuân trở về
 Nghìn loài hoa, ngát hương thơm trong vườn kia
 Nhưng con bướm, nơi mộ hoang đã chôn thân rồi
 Bướm vô tâm thì bướm bơ vơ như bướm ma thôi !

Đời là cát bụi... qua bài DUST IN THE WIND và qua giọng hát Thái Thảo:

Ta Như Tro Bụi
Dust In The Wind

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Còn đâu mơ ước
 Nhắm mắt, hãy nhắm mắt thôi, đã thôi mơ ước
 Mộng mơ đó
 Cứ thấp thoáng trước mắt em, cánh hoa non đã vỡ
 Cũng như tro bụi tan đi trong gió bay bời bời
 Là câu hát
 Tiếng hát với nước mắt rơi sẽ tan đi trong bát ngát
 Còn chi nữa ?
 Giống những nắm cát, chúng ta cuốn đi trong sóng gió

Cũng như tro bụi
Ôi ! Ta như tro hay bụi trong gió thổi.

.....
Đừng nên quá khờ
Xin tin đi, chúng ta sinh ra có ai thoát chết
Đời trôi hồi ôi !
Sung sướng hay đau thương
Chúng ta cũng tan trong gió cuốn
Như bụi và gió
Theo nhau tan đi, tan trong gió thổi !
Như bụi và gió
Sống trên dương gian ôi ta là bụi thôi !

Quay về những ca khúc Hoa Kỳ thời 60, Duy Quang hát:

Xanh Như Cánh Đồng
Greenfield

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
Là cánh đồng ngát xanh, có làn nắng hồng
Là nương đồi thấp ngoạn, có uốn mình trôi khúc sông
Cao ngát trên nóc núi, đám mây xanh, cuốn như sóng
Như mãi không chấm dứt, những câu ân tình vô giá
Là những tiếng khát tình, trên cánh đồng bát ngát kia.

.....
Là cánh đồng rất xanh, có làn nắng soi
Là nương đồi rất vui, có uốn mình sông lả lơi
Nghe thấy trong gió mới, tiếng con tim hát thơ thời
Như mãi không chấm dứt, những câu ân tình khoan khoái
Của lứa đôi vẫn ngời, trên cánh đồng bát ngát vui.

.....
Không bao giờ nguôi thương nhớ con người phũ phình
Không ngưng đi vào lênh đênh, đi kiếm em ở dương trần.
Ôi không còn chi, nơi cõi dương gian, không còn,
Không còn chi nữa đâu em, nên mình còn đi kiếm.
(Và) Rồi ta còn ngóng trông, mong chờ bước chân
Còn ngóng đợi mãi em, bước chân về nơi ấm êm.
Em đã chua xót lắm, chứa trong tim những thương nhớ
Em đã chua xót lắm, đã xa ân tình xưa cũ
Thì hãy nhớ tới cánh đồng, xin bước về với cõi xưa.

Julie hát:

Anh Sẽ Về
I'll Be Back

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
Lời hứa sẽ có lúc năm tháng đi qua mau
Lòng đã thấy tiếng kêu khát khao, sơn sao
Để ta mong ta sẽ yêu cũng như ngày nào
Mình về cùng nhau, gần nhau rất lâu.
Lời hứa sẽ có lúc ta đã qua cơn đau
Đời đã tới lúc sót sa cũng nên phai mau.
Vì ta yêu nhau, theo nhau nương náu
Năm tay đôi ta lên đường ân ái dài lâu.
Tình đã có lúc bát ngát
Cho chúng ta hoa nở trong lòng
Tình cũng có lúc rất bối rối, cho đời ta nát tan.
Tình đã có lúc chấp cánh bay
Giữa nơi khung trời xanh tuyệt vời
Tình cho ta bao nhiêu êm ái, hồi ai
Đã yêu, quyết xin giữ không chóng phai.
Lời hứa sẽ có lúc ta đã qua cơn đau
Đời đã tới lúc bao sót sa phai mau.
Vì ta theo nhau nương náu

Nắm tay đôi ta lên đường ân ái dài lâu.

Rồi sẽ có lúc những câu hát vui trăm năm
 Tình đã chói sáng như giấc mơ xa xăm
 Để cho đôi ta yêu nhau sẽ không buồn phiền
 Cuộc tình triền miên, gần nhau trắng đêm.
 Ngày đó sẽ nói với nhau những câu yêu nhau
 Đời đã tới lúc chúng ta dắt nhau lên cao
 Vì ta yêu nhau, theo nhau nương náu
 Nắm tay đôi ta lên đường ân ái dài lâu.
 Tình đã có lúc bất ngát
 Cho chúng ta hoa nở trong lòng
 Tình cũng có lúc rất bối rối, cho đời ta nát tan.
 Tình đã có lúc chấp cánh bay
 Giữa nơi khung trời xanh tuyết vời
 Tình cho ta bao nhiêu êm ái, hỡi ai
 Đã yêu, quyết xin giữ không chóng phai.
 Ngày đó sẽ nói với nhau những câu yêu nhau
 Đời đã tới lúc chúng ta lên cao
 Vì ta theo nhau nương náu
 Nắm tay đôi ta lên đường ân ái dài lâu.

Ý Lan, con gái Thái Thanh xuất hiện và hát những bài nhạc cổ điển được phóng thành nhạc khiêu vũ:

Chiều Buồn
Sérénade Schubert

Nhạc Đức - Lời Việt : Phạm Duy
 Một chiều buồn giữa đời
 Ngồi một mình dưới trời
 Thấy trong tim em tàn phai.
 Người tình về cuối trời
 Tình một ngày vỡ đời
 Chết trong em mà thôi.
 Chiều nay khóc cho mây đen lưng trời
 Tuôn làn mưa mãi không nguôi
 Cho lạnh thêm cõi bi ai.
 Chiều nay muốn khóc theo mưa rơi
 Tuôn về sông sẽ ra khơi
 Đem làn nước mắt nghìn nơi.
 Chiều nào tình mát màu
 Chiều nay tình úng sầu
 Giết nhau thôi, ôi người yêu !
 Chiều nào tình mỹ miều
 Chiều nay tình úa mau
 Giết nhau thôi người yêu !
 Một ngày đó trói tay nhau trong chiều
 Mỗi chờ môi đối khát nhau
 Đời tình nhân uống thương yêu.
 Tình như chói chan sắc muôn màu
 Như một tia nắng trên cao
 Trong chiều soi mãi tình yêu.
 Rồi cuộc đời là mãi mát yên lành
 Ngồi mà khóc cho mình,
 Hỡi thương yêu trong một chiều khao khát tình.
 Cuộc tình vĩnh viễn xa vời
 Chỉ còn thương nhớ mà thôi !
 Ôi buồn không lời.

Một bài ca cổ điển khác là bài BACK TO SORRIENTO cũng được Ý Lan hát như sau:

Trở Về Với Em
Back To Sorriento

Nhạc Ý - Lời Việt : Phạm Duy
 Người tình ơi không nhớ người em sao ?
 Người em với làn tóc là tơ nâu
 Người em gái mắt sâu như giếng sâu.
 Môi ướt như mưa mùa Thu đầu.
 Có nhớ ngày ta đứng nhìn mây trôi
 Ước mơ rằng ta cũng được chơi vui
 Nhẹ theo gió ta bay về muôn nơi
 Tình ta ngát như hương sắc một đời.
 Có nhớ ngày ta dặt vào truy hoan
 Dặt nhau vào thân xác, vào con tim.
 Và ta có chừa chan những lời nguyện.
 Xin trói nhau trong tình vững bền.
 Đâu ngờ rằng tình xa ?
 Và đâu ngờ em nay nhạt nhoà ?
 Lệ buồn rơi xuống, khóc cho những ngày qua !
 Về đây cho em sống lại cơn mơ
 Về đây nhắc lại khúc nhạc năm xưa.
 Về đây nhé ! Niu tay dẫn tình về
 Cho chết đi tấm lòng não nề.
 Có nhớ ngày cơn gió còn đương tơ ?
 Có nhớ ngày chim hót vì đôi ta ?
 Và có nhớ bông hoa mùa Xuân xưa
 Còn trinh tiết như môi mắt đợi chờ.
 Có nhớ ngày ta hát lời hân hoan
 Hát câu cười, câu khóc tình lên men.
 Và có nhớ những đêm có ngọn đèn.
 Soi sáng đôi nhân tình vững bền.
 Xin hãy về người yêu !
 Về đây với, vui cùng mùa ?
 Một mùa Xuân mới, mắt em nắng hào hoa.

Bài hát cũ kỹ như bài LES FEUILLES MORTES bây giờ được Thái Thảo hát lại với lời Việt của tôi:

Tình Như Lá Rụng

Les Feuilles Mortes

Nhạc Josef Kosma -- Lời Việt : Phạm Duy

Tình như chiếc lá
 Ngày nào lá rụng
 Ở đâu cành tươi
 Tình nồng và ướt
 Rồi tình héo hắt
 Chỉ chờ ngọn gió
 Đẩy nhẹ cành khô
 Là chết không ngờ.
 Vừa ôm trong vòng tay
 Vừa mới nói : Yêu chẳng bề phai
 Vừa nói yêu nhau
 Tình ta thắm thiết trong đêm nào
 Nhớ hay không ?
 Rồi như lá rụng lúc chiều đông.

.
 Tình như chiếc lá
 Ngày nào lá rụng
 Ở đâu cành tươi
 Tình nồng và ướt
 Tình là non yếu
 Một sợi tình ái
 Đụng vào mỏng manh
 Là đứt dây tình.
 Tình yêu như thời gian

*Mùa xuân tới, xanh thắm tình non
 Tình thắm môi son
 Rồi khi tuyết trắng bay trong khung trời
 Thiếu nắng vui
 Tình như lá rụng lúc chiều rơi.*

Khánh Hà vẫn là giọng hát lấy lòng nhất trong loại nhạc Âu Mỹ lời Việt. Trong bài THE GODFATHER sau đây, Ngọc Hương hát chung với Khánh Hà để ta có thể thưởng thức được các lời Anh, lời Pháp ngoài lời ca tiếng Việt:

Làm Sao Có Anh
The Godfather I

Lời Việt : Phạm Duy
 KHÁNH HÀ (tiếng Việt)

*Làm sao có em để ấm giường êm trong một đêm mềm
 Để ta ngất ngây một giấc mộng ngoạn mơ màng ảo huyền.
 Một vòng tay ấm, một ngàn nụ hôn
 Để ta chết đi rồi tái sinh trong kiếp sống cuồng điên.
 Cấu xé lớp da, tẩm thân ngọc ngà
 Làn tóc bơ phờ, là đó: tình ta.*
 NGỌC HƯƠNG (tiếng Pháp)
 MUSIC
 KHÁNH HÀ (tiếng Anh)

.....
 KHÁNH HÀ (tiếng Việt)

*Có anh một ngày, đời em mùa Đông giá lạnh
 Gió anh tuôn về lửa em bùng cháy không ngừng
 Cối lòng băng giá, thành lửa thiêu đốt ngàn
 Có anh kề bên nên ấm cả đời em...
 NGỌC HƯƠNG (tiếng Pháp)
 KHÁNH HÀ (tiếng Việt)
 Có anh kề gần nên ấm cả đời em...*

Vì phải hát lời Anh, lời Pháp cho nên ca sĩ không hát đoạn lời Việt sau đây. Xin được in ra để làm tài liệu:

*Có anh một ngày, là em thành nai sẵn chờ
 Thú hoang anh về để nai hiền đỡ ơ thờ
 Nai hiền buông rử, để một phen thú hoang
 Uống ăn người tình, chăn gối nặng, giường rung.
 Em là hoa bé, đoá hoa còn trinh tiết, là đà
 Anh là ong quá đói khát, khát khao, hút khô nhụy hoa đó
 Hoa sượng vui nhiều, một đời hoa...
 Có anh một ngày, thì em là sông nước cạn
 Bão mưa tuôn về để sông là sóng lan tràn
 Trưa hè nung nấu, thành mùa thu gió lạnh
 Cát sa mạc khô, nay ướt mềm, giường hoang.
 Em chờ anh tới, để một phen ái ân
 Đã no người tình, chăn gối nhẹ, giường êm.*

Và bây giờ, Ngọc Hương hát gần đầy đủ lời ca tiếng Việt:

Làm Sao Có Em
The Godfather II

*Làm sao có em để ấm giường êm trong một đêm mềm
 Để ta ngất ngây một giấc mộng ngoạn mơ màng ảo huyền.
 Một vòng tay ấm, một ngàn nụ hôn
 Để ta chết đi rồi tái sinh trong kiếp sống cuồng điên.
 Cấu xé lớp da, tẩm thân ngọc ngà
 Làn tóc bơ phờ, là đó: tình ta.
 Làm sao có em để cháy giường loan soi lửa lên tường
 Một đôi rắn hoang vội cuốn vào nhau không rời bàng hoàng
 Một vòng tay đóng, một đời người chôn
 Vào trong bóng đêm rồi toé lên như mặt trời nổ tung.
 Sáng sớm có em, mắt môi đậm đà*

*Chiều tới la đà, để tối thành mơ.
 Làm sao có em để suốt đời anh mê mãi lên đường
 Đường đưa chúng ta về tới nghìn sau
 Không một ngày buồn.
 Một đường ân ái, một đời người thôi
 Cuộc tình đã vui còn sáng lên như mặt trời rực soi.*

(Ngọc Hương không hát đoạn sau đây)
*Làm sao có em để tưới vào anh muôn giọt mưa tình
 Để anh hoá thân thành những nụ hoa đương thời chuyển mình.
 Là một tia nắng, rơi vào đời anh
 Để anh hoá thân thành bướm
 Tung tăng khắp chốn trần gian*

Đây là lúc thế hệ thứ 5 (hay thứ 6, 7...) ca sĩ Việt Nam ra đời, lần này là ở ngoài Việt Nam. Cho nên họ không còn lối phát âm tiếng Việt rõ ràng như các lớp đi trước. Ngoài ra, khác với Khánh Hà, Thái Hiền... khi hát tiếng Anh, họ hát cũng không đúng giọng lắm.

Cô Em Trong Mơ **Fantasy Girl**

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
*Khi ta bơ vơ nhìn cô đứng kia
 Ta coi như trong lòng ta đã vắng hoe
 Ta phanh con tim để cô bước vô
 Vây mà ta im hơi, im lời xin thiết tha.
 Con mơ vu vơ nào đâu dám nuôi ?
 Ta coi như cô là trong ước muốn thôi.
 Coi như đôi ta ngày nao có đôi
 Chỉ là trong con mơ, trong nghìn thu đó thôi !*

CHORUS

*Ôi hỡi em ! Cô em trong mơ !
 Vì anh đã yêu em rồi, đã yêu
 Chỉ mình em, tối nay...*

*.....
 Ôi trong con mơ được trông thấy em
 Anh như không hay rằng anh đã yêu
 Anh đang trông mong một tình yêu đắm say
 Rồi chỉ là như con mơ sao lòng anh ngắt gãy
 Con mơ tan mau tựa như áng mây
 Em cho anh hôn nụ hôn say đắm
 Đôi ta bên nhau cùng vui hát ca
 Dù chỉ là trong con mơ, anh hằng mong có em...*

Ca sĩ như Julie bây giờ cần hát những bài có thể múa theo như bài twist sau đây:

Điệu Múa Điên **Hippie Shake**

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
*Hãy múa, múa lên !
 Ta hãy thử múa, điệu múa, múa điên !
 Hé... Hãy đá, đá lên
 Đôi chân vung lên, vung lên ngã nghiêng !
 Ừ ! Đừng có đứng yên...
 Với điệu múa, điệu múa, múa điên.
 Ạ ! Ta bước nhịp nhàng
 Với điệu múa, điệu múa, múa điên.
 Ạ ! Thử một phen
 Hú ! Điệu múa, điệu múa, múa điên.*

*.....
 Chân phóng một cái về trái, rồi sẽ*

Tới cái bên phải nhé !
 Ta cứ bước tới, lắc, lắc, lắc !
 Cứ nắm rất kỹ, nắm lấy vai
 A ! lắc lắc vai !
 Ơ ! Đứng, đừng lui...
 Hú ! Điệu múa, điệu múa, múa vui !
 Hú ! Điệu múa, điệu múa, múa vui !
 Hú ! Điệu múa, điệu múa, múa vui !

Thái Hiền thì có bài ĐỪNG DỐI GIAN:

Đừng Dối Gian

No Lies

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
 Đời trôi đi, trôi đi, cứ đi !
 Hãy len vào tình người đang bén rễ.
 Lòng đang đóng thì hãy hé ra
 Khiến cho lòng buồn, lòng sẽ chan hoà.

.....
 Chân ta đi, ta bước trên đường xa
 Sẽ không cần đợi ai dắt ta.
 Ta yêu nhau nên sẽ đi nghìn nơi
 Chúng ta cùng đi nhau tới
 Cuộc đời còn tươi mãi
 Từng người trong nỗi vui.

.....
 Không ai dối ai !
 Nào cần gì phải gian dối ai ?
 Chỉ cần tình, một mối tình chẳng phai
 Sẽ xóa hết những câu bụi tai.

.....
 Người cô đơn còn đi, vẫn vơ
 Chúng ta thừa từng bàn tay giúp đỡ
 Đòi mỗi tấm tượng ai ước mơ
 Tới khi tàn đời, hạnh phúc vô bờ.

CODA

Đã biết sống với nhau ở trên đời
 Là một lứa đôi không chia phối
 Và cùng với gió cuốn tới cõi sáng ngời
 Yêu nhau mãi mãi.

Vài ca khúc Nhật Bản, với lời ca Phạm Duy, soạn hồi đầu của thập niên 90:

Tình Ta

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
 Tình ta có khi trời đất giao hoà,
 Trời sinh núi sông, biển cả hoang vu,
 Sinh loài chim chóc, sinh hoa và lá,
 Sinh cả ánh nắng, sinh mây và gió,
 Loài người bàng hoàng, chập chờn sinh ra
 Quờ quạng trong đêm tối ám, bơ thờ.

.....
 Người ôm lấy nhau mà sống trên đời
 Người ôm lấy nhau vì sợ lẻ loi.
 Ôi tình ta đó, như hoa và lá,
 Tươi vì ánh nắng, trong mưa và gió,
 Cuộc tình nồng nàn, cuộc tình mệnh mang
 Cuộc tình yên ương mãi mãi, không tàn.

.....
 Tình ta thấm tươi như nhựa mùa Xuân,
 Tình ta bốc hơi Hạ chói chan vàng.
 Như là Thu tới cho thơm tình ấm,

*Như mùa Đông tuyết giá băng nghìn năm.
Sắt son, lâu bền, tình ta luôn luôn lên men
Đắm say, mơ màng, như một đời tiên
Tình đó, hiển dăng tới anh
Tình ta, mộng mênh, không tên
Tình đó, hiển dăng về anh...*

Người Tình Nơi Nao

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

*Người tình chưa quen lâu, bỗng dưng chia lìa sao ?
Vừa gặp người trong đêm thâu, dất nhau đi vào nhau.
Trong đêm lung linh trăng sao, bỗng dưng từ đâu
Mặt trời lên nơi cao, nắng tia soi qua lâu.
Như tan đi, đôi chân vươn ra, cánh tay tròn ân ái.
Như tan đi, hương thơm vai thon, thịt da cắn mềm môi
Người tình ơi, nơi nao, non cao bát ngát hay nơi biển sâu
Nơi thiên tiên hay âm ty, về đây với nhau !*

*Người tình đẹp như yêu tinh, mắt xanh như cỏ hoang
Miệng người đỏ như dao con cắt trên da thịt non.
Ôm ta trong đêm đen cho ta nấc lên từng cơn
Người dim ta trong mê man, đắp chôn ta trên giường
Cho ta điên, ta nghe êm êm xác thân tràn thương mến
Du ta đi nơi nơi, miền ma quái thần tiên.
Người tình ơi, nơi nao
Non cao bát ngát, hay nơi biển sâu
Nơi thiên tiên hay âm ty, về đây với nhau !*

Tình Như Giác Mộng

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

*Yêu anh khi đêm về
Yêu anh trong đêm hè
Gục đầu vào trong gối, tí tế
Yêu anh nhưng chưa hề
Ta ôm nhau, môi kề
Lời giối giảng, câu thề.
Yêu anh trong giấc mộng
Yêu anh không hi vọng
Nếp bóng đêm để trông ngóng
Yêu anh trong tâm hồn
Yêu anh trong đêm buồn
Mong cho đêm mãi đêm, đêm không tàn.*

*Yêu anh khi non dại
Yêu anh trong Xuân dài
Cuộc tình còn mãi mãi chẳng phai
Yêu anh khi Thu về
Con tim em tuy già
Còn vẫn yêu chưa hề
Anh luôn trong giấc mộng
Em nuôi bao hi vọng
Đến giữa đêm, tình hăm nóng
Anh ôm em trong lòng
Em yêu anh vô vàn
Mong cho đêm mãi đêm, đêm không tàn.*

Julie và Duy Quangm cũng trong bài Nhật sau đây:

Bước Chân Người Tình

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
Nào chạy đuổi theo bước chân
Người tình một đêm giá băng
Người từ mộng êm ra gối chăn
Đi theo nghìn năm...
Tưởng đuổi theo cơn gió bay
Thì gặp người trong tuyết sương
Nào ngờ người tan dưới nắng vàng
Khiến ta lỡ làng...
Theo vết chân bước như vết thương
Máu loang cho tím những cơn buồn.
Theo vết chân bước như vết hôn
Hết hồng cho xám môi tình nhân.
Theo vết chân bước như tiếng than
Khiến cho tai lóng tiếng tơ chùng
Như người về xa, những bước chân chờ mong.

CODA

Người chạy đuổi theo bước chân
Người tình nào chưa nở quên
Thì một ngày thương những ai ngóng trông
Bước chân xin hỏi hương.

[Trở Về Mục Lục](#)
[Đi Tới](#)

Ngàn Lời Ca Khác

POP 90

 Những Năm Cuối 1990

Trái Tim Còn Trinh [Thái Hiền](#)
 Trái Tim Còn Trinh [Khánh Hà](#)
 Trái Tim Còn Trinh [Ý Lan](#)
 Trái Tim Còn Trinh [Cao Lâm](#)
 Trái Tim Còn Trinh [Như Mai](#)
 Trái Tim Còn Trinh [Hoàng Tâm](#)
 Trái Tim Còn Trinh [Ngọc Lan](#)
 Trái Tim Còn Trinh [Nhã Phương](#)
 Người Làm Sáng Tươi Đời Ta [You Light Up My Life](#)
 Về Đảo Vắng [Tropic Island](#)
 Dứt Tình [Breaking Up Is Hard To Do](#)
 Đi Tìm Tình Yêu [Woman In Love](#)
 Cuộc Tình Thế Thôi [Tout Pour Se Plaire](#)
 Cô Đơn [Nhạc Nhật](#)
 Tình Xưa Nghĩa Cũ [Nhạc Nhật](#)
 Tóc Chì Hoài [Nhạc Nhật](#)
 Trái Tim Sắt Đá [Nhạc Nhật](#)
 Người Tình Kiếp Xưa [Nhạc Nhật](#)
 Nỗi Sầu Xa Xứ [Nhạc Nhật](#)
 Mộng Đẹp [Nhạc Nhật](#)
 Con Chim Non [Nhạc Nhật](#)
 Về Quê Xưa [Nhạc Nhật](#)
 Bọt Nước Chung Tình [Nhạc Nhật](#)
 Bản Tango Đầu [Nhạc Nhật](#)
 Bản Tango Cuối [Nhạc Nhật](#)
 Xa Cối Thiên Đàng [Nhạc Ý](#)
 Tình Mãi Ngu Ngơ [Nhạc Nhật](#)
 Căn Phòng Xanh [Nhạc Mỹ](#)
 Có Thấy Không Em [Nhạc Mẽ](#)
 Mặt Trời Tình Yêu [Nhạc Nhật](#)
 Em Đến Rồi Đi [Nhạc Nhật](#)
 Một Chiều Đông [Nhạc Nhật](#)
 Hồn Ma Tình Cũ [Nhạc Nhật](#)
 Tìm Nhau [Nhạc Mỹ](#)
 Người Tình Đã Tới [Amenecer](#)
 Dắt Nhau Lên Đồi [Reloj No](#)
 Mộng Huyền [A Dream Is A Wish](#)
 Tình Nồng Đắm Say [True Love](#)
 Valentine [Nhạc Mỹ](#)
 Người Tình Bên Nhau [Nhạc Mẽ](#)
 Nước Mắt Khô [Nhạc Mẽ](#)
 Hạnh Phúc Tình Đôi [Nhạc Cổ Điển](#)

Yêu Đời, Yêu Người, Yêu Mình

Trong mọi loại nhạc Việt -- nhạc hoàn toàn Việt hay nhạc Pháp, Mỹ, Nhật, Mẽ... với lời Việt -- của giai đoạn đầu trong thập niên 90 này... có một bài hát Nhật được tôi soạn lời để cho Thái Hiền hát, với nội dung chắc chắn không phải của nguyên bản mà do tôi tạo ra. Đó là bài TRÁI TIM CÒN TRINH. Cùng với hai bài hát khác là KIẾP ĐAM MỀ của Duy Quang và MƯỜI NĂM TÌNH CŨ Trần

Quảng Nam, đây là một bài hát coi như thành công nhất trong 20 năm qua. Hầu hết các hãng băng ở Hoa Kỳ đều thu thanh bài này với các giọng ca cũ, mới, già, trẻ... Chưa bao giờ chịu làm *người thù* của ai cả, đây là bài hát nhắc nhở tới chủ trương làm *người tình* của tôi -- lúc nào cũng **yêu đời, yêu người và yêu mình...** Xin mời bạn nghe và đọc lời ca, trước hết là nghe giọng Thái Hiền:

Trái Tim Còn Trinh

Nhạc Nhật

với Thái Hiền

Lời Việt : Phạm Duy

*Một ngày xuân ấm, tuổi đang mơ mộng, tóc xanh
Một ngày tươi sáng, yêu thương vô vàn, trắng tinh
Ta yêu cuộc sống, yêu người, yêu mình,
Yêu ai gần gũi, yêu người xa vắng mộng mênh,
Trái tim còn trinh !*

*Rồi tình yêu đó, tình yêu nguyên vẹn, tiết trinh
Tình yêu man mác, mến yêu không ngừng, đắm say
Yêu không cần biết ai người yêu mình
Ai hay hờn dỗi hay là ai đã coi khinh
Mỗi tình còn trinh !*

*Này hỡi con tim, xinh xinh
Vi yêu quá nên tim lao đao, gập gềnh
Rồi có đau thương một mình,
Thì đành con tim, nhớ nhớ thương thương lênh đênh.
Này hỡi con tim con con*

*Vi yêu đương quá nên tim xanh xao gầy còm
Rồi có đau thương mỗi mòn,*

Nhưng tim trắng trinh như ngày trái tim xanh non.

*Rồi đời sẽ cuốn đời đi vô tận khắp nơi
Một đời tấm tối hay bao tưng bừng mãi thôi
Ta yêu cuộc sống, yêu người, yêu mình,
Yêu ai gần gũi, yêu người xa vắng mộng mênh,
Trái tim còn trinh !*

*Rồi tình yêu đó, tình yêu nguyên vẹn tiết trinh
Tình yêu man mác, mến yêu không ngừng đắm say.
Yêu không cần biết ai người yêu mình
Ai hay hờn dỗi hay là ai đã coi khinh
Mỗi tình còn trinh !*

Rồi tới : **Trái Tim Còn Trinh** với **Khánh Hà**

Tới : **Trái Tim Còn Trinh** với **Ý Lan**

Tới giọng nam : **Trái Tim Còn Trinh** với **Cao Lâm**

Và tới : **Trái Tim Còn Trinh** với **Như Mai**

Giọng nam khác : **Trái Tim Còn Trinh** với **Hoàng Tâm**

Rồi tới : **Trái Tim Còn Trinh** với **Ngọc Lan**

Ca sĩ ở Việt Nam cũng thu thanh bài này, như Nhã Phương :

Trái Tim Còn Trinh với **Nhã Phương**

KHÁNH HÀ PRODUCTIONS

Khánh Hà không còn hát cho những ông bà chủ hãng băng như TÚ QUỲNH, DIỄM XƯA, NHẠC VÀNG v.v... mà thành lập một hãng sản xuất lấy tên KHÁNH HÀ PRODUCTIONS. Và cũng nhờ tôi soạn lời ca cho nhiều bài ca phần nhiều là nhạc Mỹ, nhạc Pháp đang được phổ biến trên các đài Radio Mỹ, trong các đĩa CD hay trong các phim ảnh mới ra lò:

Người Làm Sáng Tươi Đời Ta

You Light Up My Life

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Bao đêm vắng lặng, ngời đó với khung cửa hé

Mong sao có một người hát câu ca êm ái
Giấc mơ này từng giữ đáy tim nhỏ bé
Một mình ngồi trong đêm, đầu gối ai nhẹ chân tôi.

CHORUS

Và người làm cho cõi đời
Được ánh nắng soi, màu hồng chơi vơi
Người làm tươi tháng ngày, bằng những lời ca ấm vui !

Như bơi giữa biển, vượt sóng biếc bơi vào bãi
Như ta có một ngày, bước chân về quê cũ
Ta nay gần người và khẽ nói : yêu người mãi
Một cuộc tình đôi, chẳng còn đời lẻ loi.

CHORUS

Và người làm cho cõi đời
Được ánh nắng soi, màu hồng chơi vơi
Người làm tươi tháng ngày, bằng những lời ca ấm vui !
Và người đã hát ca cho ngày mai (à ai)
Được ánh nắng soi, màu hồng chơi (ời ơi ời) vơi
Người làm tươi tháng ngày, bằng những lời ca đầy vơi !

CODA

Những nỗi sương vui, biết nói mấy cho vừa ?
Khi người làm sáng tươi thêm (á a) đời ta

Về Đảo Vắng**Tropic Island**

Lời Việt : Phạm Duy

Chón đây em ngồi, mình em, soi trước gương
Nắng soi vào mắt em, sáng thêm một lần
Cho ta thấy, xa vắng, xa vắng xa
Thấy em như rất êm, rất êm.
Từng mộng mơ lánh xa, đi tìm chốn xa mờ
Đi xa cho quên, quên hết đi những duyên tình mơ hồ !

CHORUS

Hãy dẫn bước ta đi về nơi vắng đảo nào
Cho ta quên đi ôi bao nhiêu oan tình dối gian, u sầu
Hãy dẫn bước ta đi về nơi vắng đảo này
Xin cho ta êm ru, ta vắng xa, vắng xa bao tình say.

Chón đây em ngồi, mình em, ôi giá băng
Sớm mai lạnh khói sương, sớm mai buồn, thật buồn
Thấy như trong đời, là lạnh tanh như cõi âm
Thấy em như chết êm, chết êm.
Từng mộng mơ lánh xa, đi tìm chốn xa mờ
Đi xa cho quên, quên hết đi những duyên tình mơ hồ !

CHORUS**Dứt Tình****Breaking Up Is Hard To Do**

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy

Comme come down Doobie doo down (3 lần)
Nếu dứt nhau là khó cho nhau !

Yêu nhau ngày xanh, ta nuôi mối tình
Ta không nên lia nhau nhanh, ta không nên dứt tình
Nếu dứt áo, có lẽ em sầu
Nhớ đó, dứt nhau là rất khó !

Chưa quên ngày nao, ôm nhau rất mùi
Khi ta hôn nhau trong một đêm rất dài
Hãy nhớ tới, những lúc mê đời
Nhớ đó, dứt nhau ôi khổ (ý) đau !

Cuộc tình khi đã cách chia, thấy thật khó khăn
Giờ đây xa người, thì ta thấy đau đớn (ơ)
Thấy khó (ơ) khó quên khó quên
Thì nguyện cầu rồi đây ta sẽ quên luyến
Sẽ tới với nhau thêm.

*Xin anh đừng nên xa em lúc này
Ta không nên lìa nhau, ta không nên dứt tình
Nếu dứt áo, có lẽ em sầu
Nhớ đó, dứt nhau là khổ (ý) đau !*

Đi Tìm Tình Yêu
Woman In Love

Nhạc Mỹ - Lời Việt : Phạm Duy
*Kiếp sống có yêu đương trong đời, lúc có đôi mình
Sống trong những ân tình.
Người tình từng hẹn nhau suốt đời
Tình yêu vui, cuộc tình ngày cuối trong đời.
Nếu có lúc cách xa muôn trùng cũng thấy vô cùng
Mến yêu tới vô vàn
Quay lưng không nghe bao tiếng than
Của bao nhiêu tháng năm
Gọi tình yêu trong gió xuân...*

CHORUS

*Vì ta đi tìm yêu trong gió, ta sẽ đi hết nơi tình
Sẽ ôm vào lòng ta khép kín
Ôm người yêu đắm say
Người yêu đó, trong vòng tay
Tháng năm và tháng năm còn đây...
(Làm sao ? Hỡi ai !)*

*.....
Kiếp sống có bao nhiêu trong đời, lúc đã hết yêu người
Sống cũng như chết đi rồi !
Chào từ biệt đời nhưng vẫn đợi, đợi chờ nào ai ?
Đợi chờ người tình nào đến trong đời.
Kiếp sống với lời đi không dài, mắt thấy nhau rồi
Mến yêu đã nên lời
Ta quay lưng không nghe tiếng than
Của bao nhiêu tháng năm
Gọi tình yêu trong gió xuân...*

Sau mấy bài ca Mỹ, Khánh Hà hát bài TOUT POUR SE PLAIRE của Pháp:

Cuộc Tình Thế Thôi
Tout Pour Se Plaire

Nhạc Pháp - Lời Việt : Phạm Duy
*Dấu nhắm mắt, vẫn trăng sao còn chói
Vuốt mái tóc thấy như một chiều rơi !
Rất chói với, cố ôm nhau để nói
Nói với nhau, không nên lời, ngập ngừng thế thôi !
Dưới đây mắt, thấy nhau như biển tôi !
Những lá ướt óng sương giọt sầu rơi !
Cố tiếc nuối, cố yêu nhau nghìn lối
Nói với nhau, không nên lời, cuộc tình thế thôi !*

CHORUS

*Tình như tiếng đàn, dây vĩ cầm
Nghe náo nùng, làm nặng bước vui
Mình hay nhắc mình, trong mỗi tình
Sao vẫn còn luôn ngậy dại quá.
Tình không đến rồi ngưng bước tình
Trong cuối cùng, tình rảo bước thôi
Mình đã yêu nhau thì dấu mai sau, cũng rồi !*

*.....
Giữa bóng tối, giấc mơ đêm hồng sáng
Vẫn thấy mắt, thấy như hi vọng tan !
Chợt yếu đuối, mới hai mươi tuổi lớn
Muốn nói với nhau, những câu tình, cuộc tình sắt son !*

BÍCH THU VÂN PRODUCTIONS
Trung Tâm Hải Đăng

Vào cuối thập niên 90 này, ra đời Trung Tâm HẢI ĐĂNG ở Little Saigon, một nhà sản xuất phụ của BÍCH THU VÂN, hậu thân của nhà xuất bản Hiện Đại ở Saigon thời xưa, nay qua Hoa Kỳ chuyên sản xuất và phát hành băng nhạc, CD, videotape v.v... Trước sự thành công của nhạc Nhật Bản với lời Việt (qua bài TRÁI TIM CÒN

TRINH chẳng hạn) vào năm 1998 nhà phát hành này đã nhờ tôi soạn lời cho khoảng 20 bài ca chọn lọc dành riêng cho giọng hát Julie. Tôi cố gắng tìm nhiều đề tài khác nhau cho những bài này để người nghe không bị nhàm chán. Chủ đề cô đơn có mặt trong bài đầu của album này:

Cô Đơn

Nhạc Nhật

Lời Việt: Phạm Duy

*Đường mịt mù xa xôi, vắng tanh, lặng câm
Chiều vào dần đêm đen, tối bùng
Trời ào ào mưa rơi, gió lạnh
Một đời mình cô đơn, sống trong hiu quạnh.
Đi lang thang, đi lang thang theo dòng năm tháng
Từng ngày từng giờ bơ vơ, với ước mong chờ trông
Tìm một người đang cô đơn
Một người cùng khát khao, mơ mộng
Cuộc tình nghèo đầy yêu thương để hết cơn lằm than...*

*.....
Một người buồn đau như ta
Lẻ loi quên đời, quên người
Gần bên nhau, sẽ gây lại yêu thương mà thôi
Đến cùng ta mà yên vui...*

*.....
Đường dài dẫu xa xôi, bỗng dung gần hơn
Vào giờ tàn đêm đen, sáng lên
Trời hừng hừng ngừng cơn mưa, nắng hồng
Một cặp tình chẳng cô đơn, thấy như thơm nồng
Bên nhau, bên nhau ta ra đi, bên nhau cùng chia sẻ
Từng ngày từng giờ bên nhau, với giấc mơ hiền ngoan
Một cuộc đời không cô đơn
Một lòng đầy khát khao, mơ mộng
Cuộc tình nghèo đầy yêu thương để hết cơn lằm than.*

CODA

*Bên nhau, bên nhau ta ra đi, bên nhau cùng chia sẻ
Từng ngày từng giờ bên nhau, với giấc mơ hiền ngoan ừ ừ
Một cuộc đời không cô đơn
Một lòng đầy khát khao, hi vọng
Cuộc tình nghèo đầy yêu thương để hết cơn lằm than.*

Tình Xưa Nghĩa Cũ

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

*Tình năm xưa đó, ngay khi mới vương
Con tim tiết trinh, xanh rờn
Tình xưa bát ngát, thơm tho cánh nương
Thơm như cánh hoa mùa Xuân
Thuở tình tơ mới lớn, thấp thoáng trên đồng vắng
Gió cuốn sóng lúa như trùng dương
Ta yêu nhau như bình minh nắng
Câu hẹn hứa một đời gần nhau, vẫn còn lên tiếng
Tình xanh xưa đó, theo tháng năm
Soi cao sáng chùng, trắng rằm
Tình yêu ấm áp giữa ban đêm
Tình cũ, bắt đầu, cuồng quít yêu nhau
Thời gian qua rồi, vẫn sơn sao
Khát khao cũng như lúc ta vừa yêu
Mãi không quên, thuở ban đầu*

*Tình xưa nghĩa cũ, qua bao tháng năm
Hương yêu vẫn chưa phai tàn
Tình xưa nghĩa cũ, vượn như khói hương
Thơm như hương trầm vương
Từ tình mây lãng đãng, với tóc nay bạc trắng
Vẫn chói sáng chiếu trên biển xanh*

Ta yêu nhau như hoàng hôn xuống
 Câu hẹn hứa một đời gần nhau, vẫn còn lên tiếng
 Tình xanh xưa đó, theo tháng năm
 Soi cao sáng chung, trăng rằm
 Tình yêu ấm áp giữa ban đêm
 Tình cũ, bắt đầu, cuồng quít yêu nhau
 Thời gian qua rồi, vẫn sơn sao
 Khát khao cũng như lúc ta vừa yêu
 Mãi không hề quên, thưở ban đầu

Mớ Tóc Dài hay Tóc Chị Hoài
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Một làn tóc mượt buông dài, dài tựa một dòng sông
 Một làn mây trên vai người, là dòng tơ tóc
 Một làn gió mát cuốn bay quanh lưng đôi hồng
 Là mái tóc, mái tóc tơ, mái tóc tên Hoài, Chị Hoài ôi mến thương
 Mái tóc ướt đó, tóc hong ngoài nắng tươi, thơm lừng thơm.
 Mùi hương lúa đồng nương, hay nhị hoa bốc ra trên cánh sen
 Làn tóc đó, tóc buông rơi trên lưng thon mơ màng
 Một làn tóc ấm êm...
 Một đầu tóc đó, đem về, ngả mình vào giường êm
 Phủ cả hai vai, bốc hương nồng, loà xoà trên gối
 Một làn tóc ấm đắp trên ai xin ngủ cùng
 Là mái tóc, mái tóc tơ, mái tóc tên Hoài, Chị Hoài ôi mến thương

Một làn óng ánh đen dày và mượt mà lụa nhung
 Một làn tơ đong đưa tròn ôi mượt mà và mềm như vóc
 Một làn tóc ấy cuốn cao trên đầu nàng
 Là mái tóc, mái tóc tơ, mái tóc tên Hoài, Chị Hoài ôi mến thương
 Mái tóc ướt đó, tóc hong ngoài nắng tươi, thơm lừng thơm
 Mùi hương lúa đồng nương, hay nhị hoa bốc ra trên cánh sen
 Làn tóc đó, tóc buông rơi trên lưng thon mơ màng
 Một làn tóc ấm êm...
 Một làn tóc mượt buông dài, dài tựa một dòng sông
 Một làn mây trên vai người, là dòng tơ tóc
 Một làn gió mát cuốn bay quanh lưng đôi hồng
 Là mái tóc, mái tóc tơ, mái tóc tên Hoài, Chị Hoài ôi mến thương

Trái Tim Sắt Đá
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Dù em (anh) có khó thấy ướt át
 Con mưa đến đôi lần
 Dù em (anh) có khó thấy lửa nóng trong tim của mình
 Dù em (anh) có muốn tránh tiếng sét
 Nơi tình trong mưa, gió, tuyết, sương
 Để lòng mình dương như không
 Vương vấn, không vấn vương...

CHORUS

Trái tim này, trái tim này
 Nào phải đâu sắt đá, giữa trời mây
 Tim khi vui, khi đầy
 Rộn rảng hoặc tê tái
 Trái tim này, trái tim này
 Nào phải đâu nhắm mắt hay ngủ say?
 Vì... đời đang ngát ngát
 Mặc dù... làm thinh hay muốn -an lánh
 Có con tim, tim sẽ run lên, về với tình

Dù em (anh) có thấy rất dễ vỡ
 Con mơ dẫu mặn mà
 Dù em (anh) có thấy luôn hoài nghi
 Con tim thật thà
 Dù em (anh) có muốn giữ vững mãi
 Tim mình không bão hay mưa
 Để lòng mình còn lang thang
 Vương vấn trong cõi tình

CHORUS**Người Tình Kiếp Xưa****Nhạc Nhật**

Lời Việt : Phạm Duy

*Người tình mà tôi mơ ước**Người tình kiếp trước có trái tim hoang đàng**Nay hoá sinh ra thành một kẻ mơ màng, trái tim thật ngoan**Người tình rộn ràng, người còn chờ**Người tình của kiếp xưa**Hắt hiu của gió mưa giờ này là vạt nắng to**Lắng tiếng thơ gọi nhạc mơ***CHORUS***Người ơi hỡi người**Hãy đến bên tôi**Cùng nhau nối tiếp duyên trong đời**Đời xưa hay kiếp nay hoặc mai**Tình yêu ơi hỡi ôi còn đây**Người tình của muôn năm trước**Người tình lỡ bước kiếp tơ vương tròn**Hay lỡ chân trên đường tình, éo le đoạn trường, trái tim còn vương**Người tình mỗi một hoặc buồn phiền**Người tình về với ta**Vắng tanh của cõi xưa giờ này dào dạt ước mơ**Ta dắt nhau vào ngày mai***CHORUS***Người ơi hỡi người**Hãy đến bên tôi**Cùng nhau nối tiếp duyên trong đời**Đời xưa hay kiếp nay hoặc mai**Tình yêu ơi hỡi ôi còn đây***CODA***Người tình rộn ràng, người còn chờ, người tình của kiếp xưa**Hắt hiu của gió mưa giờ này là vạt nắng to**Lắng tiếng thơ gọi nhạc mơ***CHORUS***Người ơi hỡi người**Hãy đến bên tôi**Cùng nhau nối tiếp duyên trong đời**Đời xưa hay kiếp nay hoặc mai**Tình yêu hỡi hỡi ôi còn đây***Nỗi Sầu Xa Xứ****Nhạc Nhật**

Lời Việt : Phạm Duy

*Sầu xa quê, sầu nặng xa**Chim hắt hiu giọng ca**Túi buồn hoa, nhạt cảnh khô**Mùa xuân cũng mơ hồ**Cỏ úa nằm bợ phờ**Như tấm thân người biệt xứ**Đâu đáng huyền xưa cũ...**Sầu xa xôi, sầu lạnh trời**Như pháo xuân lẻ loi...**Sầu xa quê, sầu dài ghé**Như bóng trưa ủ ê**Hè vừa qua, lọt cửa khe**Sầu như nắng nồm nề**Dòng nước lặng im lìm**Như trái tim người biệt xứ**Đâu tiếng lòng xưa cũ...**Sầu xa quê, sầu biệt ly**Như đế non tí tề...**Sầu xa quê, sầu chẳng bura**Như gió thu lững lờ*

Đầu rừng mơ, một nai tơ
 Mỏi đôi mắt trông chờ
 Từng lá rụng hững hờ
 Như cõi thơ người biệt xứ
 Đâu cánh đồng xưa cũ...
 Sầu xa quê, sầu hoài hương
 Như tiếng thu buồn thương...

Sầu xa quê, sầu còn lựa
 Khi tuyết rơi và rơi
 Dù lửa khơi, lạnh lòng ta
 Bình minh cũng nhạt nhòa
 Trời đất nặng im lìm
 Như cõi tâm người biệt xứ
 Đâu nỗi niềm xưa cũ...
 Sầu xa quê, sầu từ ly
 Như tiếng ru nghìn thu...

Mộng Đẹp
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Trăng lung linh treo cao ngoài song, trăng sáng trăng liềm treo
 Trăng trong chiêm bao, trăng xanh, trăng hồng, bên chăn chiếu
 Đám vũ nữ múa hát thơ thới, bát ngát trong trăng ngời
 Nguyệt cầm bồi hồi, đàn trai thi nhân làm thơ ca ngợi...
 Trong mơ, ngát hương đôi chậu hoa quỳnh
 Hoa nở giữa đêm
 Có bầy tiên dưới trăng đa tình
 Mắt môi đều lấp lánh
 Nửa chừng vui, thấy canh gà vói
 Ôi tan mộng đẹp !

Mây bay, mây lang thang trời xa, những đám mây hoàng kim
 Mây trong chiêm bao, mây xanh, mây hồng bên mây tím
 Những cánh én lướt gió thoăn thoắt, xé mây trời
 Phải là ảo mộng, là cơn mơ say, là cơn mơ ngời...
 Trong mơ, ngát hương đôi chậu hoa nhài
 Thơm nồng lúa đôi
 Có vài con bướm đi tìm mỏ
 Phấn bay đầy trong gió
 Hồ điệp ơi, xác khô nằm đó
 Ôi tan mộng đẹp...

Con Chim Non Hót Trên Cây Cành
Nhạc Nhật

Lời Việt Phạm Duy

Con chim non, nhót trên cây cành
 Với gió sớm uốn lá xanh trong vườn
 Cho sương rơi xuống, rất êm êm
 Nắng tươi hồng, vuốt ve loài chim
 Con chim non, hót bên hoa vàng
 Tiếng hót đánh thức khiến hoa ngỡ ngàng
 Bông hoa vươn cánh, đón Xuân sang
 Cá theo đàn, dưới ao lội lên...

Chẳng một ngày nào, mà niềm vui thiếu
 Chẳng một ngày nào là chim không hót
 Chẳng một ngày nào là đời không có
 Những tiếng hót mộng mơ
 Tiếng chim hót, tiếng chim hót líu lo,
 Hót lên, tiếng chim líu lo
 Cho ta niềm hạnh phúc
 Tiếng chim hót, tiếng chim hót líu lo
 Líu líu lo lo, tiếng chim líu lo
 Cho đời êm ấm.

Ta như chim, hát ca trong đời
 Với tiếng hát lúc sớm mai xanh ngời

Cho bao em bé hát ca chơi
 Hát như cười, vuốt ve tuổi vui
 Ta như chim, hát cho nhân tình
 Tiếng hát nối kết lứa đôi nguy nàn
 Yêu đương vươn cánh, đón nhau sang
 Xứ ân tình, lứa đôi bình an...

Chẳng một ngày nào, mình không hát
 Chẳng một ngày nào mình im tiếng
 Chẳng một ngày nào đời ta thiếu
 Những tiếng hát tình yêu
 Tiếng ta hát, tiếng ca hát mến thương
 Hát lên tiếng ca mến thương
 Cho nhau niềm hạnh phúc
 Tiếng ta hát, tiếng ta hát mến thương
 Mến thương, tiếng ca mến thương
 Cho đời êm ấm.

Về Quê Xưa **Nhạc Nhật**

Lời Việt : Phạm Duy
 Lúc đứng giữa con đường
 Ta mơ màng, về quê nhà
 Một ngày xuân sang nơi cô thôn
 Yên vui dưới lũy tre làng
 Ta đi trên nương chiếu bao la,
 Dầm ba con trâu nằm nhai lá
 Hoặc trèo lên đê,
 Trông lên trên cao con diều vi vút
 Nghe nước cuốn chân đê,
 Con thuyền trên sóng
 Trong thôn ta hương thơm mùi rom đốt
 Ôi quê hương thân yêu,
 Ngày về nơi quê hương yêu kiều
 Đám rước trong làng
 Đàn sáo thật rộn ràng, ôi đám đồng
 Đàn em bé, trên lưng trâu hát ca véo von
 Cho lòng (người) ngổn ngang

Một Lần Mà Thôi **Nhạc Nhật**

Lời Việt : Phạm Duy
 Người đẹp quá, giống như trong giấc mơ
 Người ở giữa đám đông hay đi một mình trên phố
 Tóc bay vạt vờ theo gió, áo tung tăng trong nắng tơ
 Mắt xanh và đôi môi thắm tươi, thướt tha, dáng đi tựa mơ hồ
 Bấy lâu ta say mê người quá, ơi người ơi
 Liệu mình xin nói, hãy lắng nghe, những câu đắm say...

CHORUS

Van xin nhan sắc - Xin ngưng chân dây lát
 Hãy lắng tai - Nghe ta hôm nay - Ngỏ lời tình ái
 Xin nghiêng nghiêng đôi mắt
 Nghe đôi câu nhút nhát
 Câu mến yêu - Cho ta tuôn ra - Một lần rồi thôi !

Dù chẳng biết, có nay hay có mai
 Người là thiếu nữ đương tơ hay người của ai đấy
 Khát khao này cần cho thấy, đắm say dâng lên tới ai
 Biết đâu người nghe ta ngát ngây, đoái thương cho tấm thân này
 Biết đâu không ban cho một chút... tình thơ
 Hạ mình xin nói, hãy lắng nghe, những câu ước mơ

CHORUS

Van xin nhan sắc - Xin ngưng chân đôi chút
 Hãy lắng tai - Nghe ta hôm nay - Ngỏ lời tình ái
 Xin nghiêng nghiêng đôi mắt
 Giơ đôi tay ấm áp - Hãy khoác vai
 Cho ta sánh đôi - Một lần mà thôi !

Bọt Nước Chung Tình**Nhạc Nhật**

Lời Việt : Phạm Duy

Một nàng Tiên Ngư kia què quán nơi sông rộng sâu
Giọng Nàng ca trong veo như con suối reo, như diều cao
Hoàng Tử nghe Tiên Ngư hát ca, đem lòng yêu dấu
Nên Tiên Ngư cũng yêu mến theo, yêu ông Hoàng sang giàu
Rồi thì Tiên Ngư nuôi tâm chí đi theo người mơ
Cầu Trời ban cho đôi chân bước lên trên bờ khô
Ngọc Hoàng nghe cô Tiên Ngư ước mơ nên vui lòng giúp đỡ
Ban cho tiên nữ đôi gót chân, ban thêm một đôi diều :
Nhược bằng nàng muốn có gót chân như người dương thế
Thì phải đổi luôn ngay đôi chân bằng cái lưỡi kia
Bằng lòng dâng lên lưỡi con đó, cúi xin ơn trên cứ cho bàn chân
Cho bước lên đất khô ấm êm ấm êm, nói duyên tơ hồng...

Từ ngày cô Tiên lê đôi gót chân trên đường xa
Giọng đẹp khi xưa, nay không lưỡi nên không còn ca
Hoàng Tử không nghe câu hát xưa nên Ngai xa lánh
Nên cô Tiên đờn đau xiết bao, khi ông Hoàng vô tình
Rồi thì cô Tiên đi trong gió mưa, ra dòng sông
Vị nàng nay không đuôi, không biết bơi, nên nàng trôi
Trăm mình trên sông, Tiên Ngư biến ra than ôi bọt trên nước
Êm trôi theo sóng xanh, mang tên bọt chung tình
Chuyện người tình đuôi cá, muốn xây ân tình dương thế
Bằng lòng đổi luôn ngay đôi chân bằng cái lưỡi kia
Giọng đẹp nay không réo lên nữa, mến yêu xưa tan ở theo ngày xanh
Ân ái như những bong bóng trôi, dấu cho chung tình.

Bản Tango Đầu**Nhạc Nhật**

Lời Việt : Phạm Duy

Điệu kèn rộn ràng giục giã bước chân
Tấu khúc ân cần
Nhạc hồng gợi tiếng ca nghìn năm
Cung Nghê Thường man mác
Nhạc nhịp nhàng làm rộn rã bước tiên
Người diu người thướt tha trên sàn êm
Bá vai ôm lưng tìm nương náu
Là đây khúc tặng gó đầu...
Mà thương nhớ
Mà lờ lững mơ
Mà khoan khoái trong cung nhạc lắng lơ
Tiến đôi vai
Điu người về
Ghì nhau vào say mê
Hoa xưa, gối xưa hay tình xưa
Trăng xưa, ý xưa, đã chưa phai mờ
Mà hôn ngã nghiêng, chân còn rêu giai
Còn dẻo giai bước chân dài...

Điệu đàn dạt dào rào đón bước mơ
Tấu khúc chan hoà
Nhạc dịu dàng giúp nhau đẩy đưa
Ôi ân tình mưa móc
Nhạc vàng còn làm người muốn nói duyên
Người diu người thướt tha trên sàn êm
Dáng tư lưng cong vòng tay ấm
Là đây khúc tặng gó trầm.
Mà thương nhớ
Mà lờ lững mơ
Mà khoan khoái trong cung nhạc lắng lơ
Tiến đôi vai
Điu người về
Ghì nhau vào say mê
Hoa xưa, gối xưa hay tình xưa
Trăng xưa, ý xưa, đã chưa phai mờ
Mà hôn ngã nghiêng, chân còn rêu giai

Còn rêu giai bước chân dài...

Bản Tango Cuối
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

*Chân lướt đi, nhạc đưa đi
Vai sát vai, tay mềm nhũn tay
Rượu say đắm, xin uống cho vui
Chạy theo (bản) tầng gô cuối đời.
Cung đàn lên âm ba ngả nghiêng
Nhạc đau thương, dây tơ chùng phím loan
Lòng như cũng lặn đặng miên man
Từng hàng chân theo nhau đảo điên
Hồn như bướm nên bướm mơ tiên
Hồn như hoa, hồn hoa úa
Còn khao khát, khao khát lên men
Rượu vào để quên khúc tầng gô*

*Chân lướt đi, rượu chia tay
Vai sát vai, lui một bước say
Rượu chua chát, xin uống cho xong
Chạy theo (bản) tầng gô cuối cùng.
Cung đàn lên âm ba ngả nghiêng
Nhạc đau thương, dây tơ chùng phím loan
Lòng như cũng lặn đặng miên man
Từng hàng chân theo nhau đảo điên
Hồn như bướm nên bướm mơ tiên
Hồn như hoa, hồn hoa úa
Còn khao khát, khao khát lên men
Rượu vào để quên khúc tầng gô*

Trong Tâm HẢI ĐĂNG cũng "lancer" một giọng hát nam mới, Nguyễn Khang, với một số bài nhạc POP của Ý, Mỹ và Nhật Bản với lời Việt của tôi, như :

Xa Cối Thiên Đàng
Nhạc Ý

Lời Việt : Phạm Duy

*Em yêu ơi, nào em đâu có thấy
Vì sao anh ngưng những gót dài
Sao anh thu ngắn cánh tay người
Anh thôi ấp ôm đời...
Em yêu ơi, nào em đâu có biết
Vì đâu anh đã ngỡ ngàng
Sao anh chan chứa những ưu phiền
Mộng ngoan, thôi cũng hão huyền...*

*Sao khi ta tìm vui, kiếm hạnh phúc
Ta luôn mang thêm buồn thương, ôi buồn thương
Mỗi khi đi tìm, mê man cái tươi đẹp, đẹp tan hoang
Em yêu ơi, giờ đây em đã biết
Vì đâu anh đã lỡ, lỡ làng
Sao anh thôi hết mơ màng
Anh xin xa cõi thiên đàng.*

*.....
Em yêu ơi, nào em đâu có biết
Vì đâu anh đã ngỡ ngàng
Sao anh chan chứa những ưu phiền
Mộng ngoan, thôi cũng hão huyền...
Sao khi ta tìm nhau, muốn gần nhau
Ta luôn mang thêm buồn đau, hời ôi buồn đau
Mỗi khi đi tìm, mê man
Cái tươi đẹp, đẹp tan hoang...
Hỡi em yêu, giờ đây em đã biết
Vì đâu anh đã lỡ, lỡ làng
Sao anh thôi hết, hết mơ màng*

Xin xa cõi thiên đàng.

Căn Phòng Xanh
Nhạc Mỹ

Lời Việt : Phạm Duy
Căn phòng đó
Căn phòng chốn xa xưa
Căn phòng đó
Giữa đường viễn xứ xa xôi...

MUSIC

Xa lộ vắng
Trên vùng cát nóng hoang vu
Ta ruổi rong
Ta tìm bóng mát nơi em
Cho bù bao đêm cô đơn, chiếc xe bon
Căn phòng xám... xanh
Căn phòng ái... ân
Căn phòng sáng
Da thịt trắng mát hương thơm
Ta cùng uống
Bia lạnh, đó hợp bia ngon
Môi hồng cho ta hôn, vuốt lưng tròn
Căn phòng xám... xanh
Căn phòng ái... ân

MUSIC

À a a à...
À a a à...
Xa lộ vắng
Trên đường nổi mây liên bang
Mưa rồi nắng
Ta còn nhớ mãi em ngoan
Ta còn tương tư trên xe bon bon
Căn phòng xám... xanh
Căn phòng ái... ân

Tình Mãi Ngu Ngơ
Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy
Ngày nào trước đó khi ta còn thơ
Còn nhiều nhút nhát, lại thêm ngu ngơ
Ta thấy em, ta ước mơ, rồi đó
Mai sau ta có em
Là em như đến bên ta.
Và từ lúc đó ta đang dại ngây
Còn nhiều dấu kín, còn trẻ non như lũ nai
Ta thấy em, ta ước mơ rồi đó
Khi em biết mơ
Thì mơ như đến bên ta...
Rồi ngày nào biết lớn
Nàng tìm đến vết son
Chuyện gì sẽ đến, khi ai gọi tên
Vì dấu chân yêu
Ta không nói lên bằng lời nói
Nhưng ta viết thư tình thay thế
Tình ta kín như
Tình trong bức thư
Tình cam nín như phong thư.

Humming

Tuổi nay đã lớn, trôi theo thời gian
Một đời trống vắng, tìm em theo bóng mây
Ta lớn khôn, không như lúc ta còn bé
Bước chân ta tới mau
Và mong xin em chút tình.
Rồi nàng ngược mắt, vẫy tay nhìn theo
Một đời héo hắt, buồn như khi em tới ta
Ta với em, ta như cơn gió qua vườn mới
Sốt sa khi không biết nhau
Thì nay em vắng xa một đời...

Cuộc tình mãi dấu kín
 Thì cứ chôn sâu
 Chẳng được ấm áp, xin nuôi tình cảm
 Buồn đó hay vui
 Khi ta có nhau là tình ngây ngất
 Khi ta có nhau là tình không mất
 Tình ta lúc xưa
 Tình yêu rất thơ
 Tình ta mãi bao buồn phiền...
 Cuộc tình mãi dấu kín
 Thì cứ chôn sâu
 Chẳng được ấm áp, xin nuôi tình cảm
 Buồn đó hay vui
 Khi ta có nhau là tình ngây ngất
 Khi ta có nhau là tình không mất
 Tình ta lúc xưa
 Tình yêu rất thơ
 Tình ta mãi bao muộn phiền...
 Tình ta lúc xưa
 Tình yêu rất thơ
 Tình thôi chưa hết ngu ngơ...
Humming

Có Thấy Không Em

Nhạc Mẽ

Lời Việt : Phạm Duy

Người hỏi !

Có thấy trăng treo trên bầu trời đêm huyền bí ?
 Có thấy muôn sao chập chờn lung linh kỳ vĩ ?
 Có thấy nai con hoang mang trong nẻo rừng mơ ?
 Người hỏi !

Có thấy lao xao chim muông vì sao thức đêm ?
 Có thấy không gian hẹp dần, thời gian đứng im ?
 Vì ta vắng em, vì ta nhớ em...
 Em ơi !

Một bình minh không bên nhau, là vắng chim trời
 Một chiều không em, nắng không còn nắng trên đồi
 Một màn đêm đen buông vào cõi tim, người ơi.
 Buồn nhớ !

Ngày nào bên nhau, đôi ta là bãi sa mạc
 Chờ làn mưa rơi, mưa rơi làm mát tình đôi
 Em yêu ơi ! Nào những môi ngon, môi ngọt ơi !
 Người hỏi !

Có thấy không em mây trời còn bay tìm em ?
 Có thấy muôn hoa thơm nồng, hương gây mùi nhớ ?
 Là tình anh nhớ...nhớ em.

Mặt Trời Tình Yêu

Nhạc Nhật

Lời Việt : Phạm Duy

Mặt trời tình yêu từng đã soi sáng... tôi
 Từ khi mới thoát thai chào đời
 Mẹ nựng và ru tôi, bông bế bên...nôi
 Lời ru ấm êm như mặt trời
 Ru tôi lớn, tiếng hát trong sáng

Tiếng ru như thiên thần, mặt trời lên dần
 Trong tôi chắt chiu tiếng ru thân tiên...
 Mặt trời tình yêu là những câu hát... xanh
 Vào tôi lúc biết yêu người tình

Người nồng nàn ôm tôi và hát đôi... câu
 Lời ca đó, xanh tươi ngọt ngào
 Cho tôi biết, tiếng hát thân mến
 Tiếng ca êm êm, mặt trời ngoan hiền
 Trong tôi ấm êm tiếng ca của em...

Tiếng ca còn dài, còn vang mãi suốt năm tháng ngày
 Tiếng ca thật đầy, từ khi sáng sớm hay chiều rơi
 Lời ca tiếng ca, như tia nắng, óng ánh vàng reo giữa trời
 Lời ôm ấp nhau, suốt trong đời vui...

Em Đến Rồi Đi**Nhạc Nhật**

Lời Viết : Phạm Duy

Ngày thì dài, dài cũng như đêm
 Trong không gian hẹp như hố sâu đen
 Khi trăng lên, lạnh như tuyết trên non
 Cho mưa rơi, lạt trong tôi những ưu phiền
 Lòng nặng nề, là trái tim khô
 Trong hư vô, đời như vắng xa đưa
 Ôi đơn côi và chẵn gối bợ vợ
 Chờ nghe lên từng lời con để mơ hồ
 Bỗng thấp thoáng bóng em xa gần
 Nơi hư vô hay trong tranh đẹp
 Những bước thấp bước cao êm đêm
 Gần bên tôi, nhẹ nhàng đi đến
 Vói mớ tóc xõa trên vai gầy
 Và đôi môi như bông hoa dại
 Vói tiếng nói thiết tha mê mãi
 Lời nghe như trong giấc mơ dài...

Ngày miệt mài, rồi tới đêm say
 Ta yêu nhau tựa chim hót trên cây
 Như đôi nai, rừng thu nắng ban mai
 Như trên nương, ngựa non phi vó câu dài
 Từ đầu ngày rồi suốt đêm thâu
 Ta bên nhau vì không muốn xa nhau
 Như hoa non chờ môi bướm thơm ngon
 Như sông xa chờ mong những cánh buồm...
 Đã có lúc thiết tha yêu người
 Lia nhau không ai trông ai đợi
 Đã có lúc ước mơ lâu dài
 Thì xa nhau, là điều dễ tới
 Đã tới lúc cánh tay buông rời
 Và đôi môi như hoa khô dại
 Những tiếng nói thiết tha đâu rồi
 Để riêng tôi ôm mối u hoài...

Một Chiều Đông**Nhạc Nhật**

Lời Viết Phạm Duy

Một chiều Đông ta ngồi cho gió
 Gió cắt da thịt ta
 Một chiều Đông băng giá tuyết lũ
 Tuyết rũ lên ta
 Một chiều Đông u ám mưa mù
 Giam ta trong ngục tù
 Một chiều mùa Đông như là Nghìn Thu
 Sâu như nắm mồ...

Chiều Đông ơi hỡi, xin cho tôi, hơi ấm cánh tay em
 Chiều Đông ơi hỡi, xin cho tôi, hương khói gia đình êm
 Lò sưởi vui nghe thoáng tiếng hát bóng dáng ai, thân quen...

Âm thầm đi trong cõi thinh không
 Như lá trong mùa Đông
 Nơi đường xa phố xá mênh mông
 Hắt hiu ngoài sông
 Tìm đến nơi ngủ dưới chân cầu
 Đêm xuống cho dài lâu những u sầu
 Tê tái không màu
 Kiếp không nhà, buồn đau...

Hồn Ma Tình Cũ**Nhạc Nhật**

Lời Viết : Phạm Duy

Người đang lảng lảng chờ cơn gió thu qua
 Một buổi hoàng hôn như nắm mộ

Người đang băng khuâng nhìn đôi cánh hoa khô
 Trong vườn hoang vu mơ hồ
 Thế nhưng thôi, còn đâu cơn mơ xưa bao la tuyệt vời
 Chỉ là tủi sầu, buồn ơi cho nước mắt rơi
 Như mơ ước tan loãng trong đời... thế thôi !

Thôi ta thôi tìm dĩ vãng xưa, mơ hồ mà ta bao lâu mơ màng
 Đành thôi ta thôi chờ cơn gió thu xưa đem về
 Tình hoa niên tươi hồng
 Hãy quên đi, còn chi đâu cơn mê say tuyệt vời
 Rời tủi buồn, nghìn năm đôi tay ôm thương tiếc nhớ mong
 Con tim úa, tan nát tim rồi, lòng sẽ buốt giá thôi

Tim làm chi cảnh cũ
 Nếu bước tới thăm kiếp xưa
 Để gọi hồn ma tình úa
 Tóc trắng xoá, da đã già
 Chẳng còn một ai ở đó
 Nếu cứ mãi đứng đó ngóng chờ
 Thì gặp hồn của ngày xưa cũ
 Có nuôi tiếc khát bóng tìm ra
 Một vài sợi tơ sợi tóc
 Có thấp thoáng chút khói xác xơ
 Chỉ là hồn của duyên tình cũ
 Những bóng tối, chen nhau thoáng về
 Này hồn tình, hồn duyên, hồn úa
 Nếu muốn giữ, giữ lấy, giữ nghe
 Hồn tình, hồn ma đang kéo về...

Thôi ta thôi tìm dĩ vãng xưa, mơ hồ
 Mà ta bao lâu mơ màng
 Đành thôi ta thôi chờ cơn gió thu xưa đem về
 Tình hoa niên tươi hồng
 Thì quên đi, còn chi đâu cơn mê say tuyệt vời
 Rời tủi buồn, nghìn năm đôi tay ôm thương tiếc nhớ mong
 Tim úa, tan nát tim rồi, lòng sẽ buốt giá thôi

Tim làm chi cảnh cũ
 Nếu bước tới thăm kiếp xưa
 Để gọi hồn ma tình úa
 Tóc trắng xoá, da đã già
 Chẳng còn một ai ở đó
 Nếu cứ mãi đứng đó ngóng chờ
 Thì gặp hồn của ngày xưa cũ
 Có nuôi tiếc khát bóng tìm ra
 Một vài sợi tơ sợi tóc
 Có thấp thoáng chút khói xác xơ
 Chỉ là hồn của duyên tình cũ
 Những bóng tối, chen nhau thoáng về
 Này hồn tình, hồn duyên, hồn úa
 Nếu muốn giữ, giữ lấy, giữ nghe
 Hồn tình, hồn ma đang kéo về...

Tim Nhau **Wicked Game**

Nhạc Mỹ - Lời Việt Phạm Duy

Người tình tìm nhau giữa nơi cuối đường, rộn ràng
 Tìm người mà thấy khát khao lúc men nồng
 Có dám kéo áo, kéo nhau về gian gác không?
 Có dám níu tóc, níu vai ôm tròn trong lòng
 Lời tình ái nói với nhau giữa đêm thâu
 Và mình mãi bên nhau giữa đêm dài
 Với nhau... Với nhau...

.....
 Người tình tìm nhau giữa nơi cuối đường, rộn ràng
 Tìm người mà thấy khát khao lúc men nồng
 Có dám kéo áo, dắt nhau về gian gác không?
 Có dám níu tóc, sát vai ôm tròn trong lòng

*Lời tình ái nói với nhau giữa đêm thâu
Và mình mãi bên nhau giữa đêm dài
Lời nói...
Với nhau... và với nhau...*

TUẤN NGỌC PRODUCTIONS

Tuấn Ngọc và Thái Thảo cũng đang chuẩn bị sản xuất một album gồm những bài hát của Hoa Kỳ, Mỹ Tây Cơ, Nhật Bản rất có giá trị về phần âm nhạc. Vì chưa có giọng hát tiếng Việt của Tuấn Ngọc và Thái Thảo nên xin bạn nghe tạm nguyên bản (Anh ngữ hay Mỹ ngữ) và âm ư theo lời ca Việt. Bài đầu tiên này rất hợp với giọng ca nồng ấm của Tuấn Ngọc. Tôi soạn lời tình cũng ấm áp như nét nhạc, giọng ca:

Người Tình Đã Tới Amenecer

Lời Việt : Phạm Duy
(Chưa thu thanh lời Việt khi CD-Rom này ra đời)
*Người tình đã tới
Như sương buông trên bông hoa chờ đợi
Là mưa nhẹ rơi
Một mùa hè nắng nôi, nơi vườn tôi...
Người yêu vào đây
Len lén đôi chân thấp thoáng như mây
Người yêu ngồi đây
Ngực tròn vai xuôi
Ngào ngạt mùi tóc rối
Và thấy ướt át, thơm tho đôi môi
Rồi nhẹ nhẹ đôi tay
Người sẽ ôm ngang lưng tôi mà thôi.
Người tình nay đã tới tôi
Biết bao ấm áp bao yên vui
Người tình tôi ơi ở ơi
Người tình đã tới
Như trong văn thơ, trong tranh huyền thoại
Từ nơi ngàn thu
Từ đời nào vắng xưa, trong mộng mơ
Người yêu về đây
Nâng đỡ con tim trốn tránh trong tôi
Người yêu còn khơi
Dạt dào yên vui
Tình đời sáng chói (ôi)
Và thấy bối rối nay như người ngoai
Người tình nhẹ hôn tôi
Thấy tan đi ưu tư ngày mai
Người tình bên tôi
Người tình đã tới rồi
Cho kết lúa đôi.*

MUSIC

*Tình đời sáng chói (ôi)
Và thấy bối rối nay như người ngoai
Người tình nhẹ hôn tôi
Thấy tan đi ưu tư ngày mai
Người tình bên tôi
Người tình đã tới rồi
Kết lúa đôi.
Người tình bên tôi
Người tình đã tới rồi
Cho kết lúa... đôi.*

Dắt Nhau Lên Đồi Relej No

Lời Việt : Phạm Duy
(Chưa thu thanh lời Việt khi CD-Rom này ra đời)
*Cùng nhau leo ngọn đồi một ngày mới sáng
Bước khẽ trên làn cỏ còn hơi sương
Chim muông đang còn ngủ vui miên man
Gió cũng chưa đụng làn mây ngoan
Ở trên cao rồi mình bồi hồi ngó xuống
Thấy dưới kia là bụi bậm, khô khan
Nhân sinh quay cuồng, ồn ào không ngưng
Ốc rối thêm nặng nề con tim*

CHORUS

Ở đây không còn nghe tiếng động
 Những tiếng eo sèo, trói nhau, ngày với đêm
 Ít tiếng vui mừng, chỉ thường nghe thấy ưu phiền
 Câu rên đau buồn nhưng không nói lên
 Ở đây không còn là nhiều nhưng
 Thấy tơ trời mắc giăng gộp bốn phương
 Thấy tiếng êm đêm, mà thực ra tiếng âm thầm
 Thấy tiếng trong lòng an tĩnh nín câm

MUSIC

Ở đây không còn là nhiều nhưng
 Thấy tơ trời mắc giăng gộp bốn phương
 Thấy tiếng êm đêm, mà thực ra tiếng âm thầm
 Thấy tiếng trong lòng an tĩnh nín câm
 Ở đây không còn là nhiều nhưng
 Thấy tơ trời mắc giăng gộp lại bốn phương
 Thấy tiếng êm đêm, mà thực ra là câm nín
 Thấy tiếng trong lòng an tĩnh nín câm...

Mộng Huyền**A Dream Is A Wish**

Lời Việt : Phạm Duy

(Chưa thu thanh lời Việt khi CD-Rom này ra đời)

Mộng vàng nào chỉ có ở giấc mơ
 Mộng vẫn ở với ta
 Mộng tuyền còn nằm đó ở trái tim
 Đau khó khăn mà ngỡ ngác đi tìm?
 Mộng huyền mình nhìn thấy và rất yêu
 Tươi sáng như khoanh vòng uốn trong nắng chiều
 Dù lòng mình có khi bị nhuộm đau
 Nếu ta vững tin vào giấc mơ
 Những gì mình mộng ước sẽ diễn ra...
 Mộng đẹp nào chỉ đến ở giữa đêm
 Mộng bền và ấm êm
 Mộng hiền còn mộng thấy ở sớm mai
 Hay giữa trưa hoặc man mác trong chiều
 Mộng dài rồi mộng ngắn và đáng yêu
 Tươi sáng như khoanh vòng uốn trong nắng chiều
 Dù lòng mình có khi bị nhuộm đau
 Nếu ta vững tin vào giấc mơ
 Những gì mình mộng ước sẽ diễn ra...

Tình Nồng Đắm Say**True Love**

Lời Việt : Phạm Duy

(Chưa thu thanh lời Việt khi CD-Rom này ra đời)

Nhiều khi, làn mây mỏng manh, gió cuốn mãi rồi tan...
 Tình ta, mình phải gìn giữ, giữ lấy giấc mơ tình yêu ...
 Tình ngập ngừng, yếu đuối, chúng ta vừa biết nhau
 Khát khao, khát khao...
 Tình hồng, cuồng quýt, lớn lên cùng tháng năm
 Chối chan, chối chan...
 Tình nồng, đắm đuối, có ông Trời giúp chúng ta
 Mỗi tình không có ai chia lià
 Rồi cuộc tình, thắm thiết, giữa anh và giữa em
 Ôi sẽ mãi là muôn năm
 Ôi sẽ mãi là ấm êm...
 Tình bền, sắt đá, chúng ta buộc trói lấy nhau
 Mỗi tình, ôi thắm tươi muôn màu
 Cuộc tình tròn gấn bó chúng ta từ đã lâu
 Ngay lúc mới vừa yêu nhau
 Cho tới mãi nghìn kiếp sau...
NAM : Đắm say là mối tình tá (á a à)
 Đắm say (à)
NỮ : Đẹp thay mối tình ta
 Đắm... say
(Đôi TONALITY)
 Tình bền, sắt đá, chúng ta buộc trói lấy nhau

Mối tình, ôi thắm tươi muôn màu
 Cuộc tình tròn gổ bó chúng ta từ đã lâu
 Ngay lúc mới vừa yêu nhau
 Cho tới mãi nghìn kiếp sau...

Valentine
Nhạc Mỹ

Lời Việt : Phạm Duy
 (Chưa thu thanh lời Việt khi CD-Rom này ra đời)
 Cần chi nói lên
 Cần chi những lời
 Vẫn nghe ra niềm yêu
 Cần chi mắt hoe
 Cần chi thấy nhói trong tim
 Vẫn thấy bao thương mến
 Dù cho mai đây nắng không soi trong bình minh
 Cho cơn mưa bão kia vây quanh bầu trời
 Tình em mãi cho anh
 Suốt đời em vẫn yêu hoài
 Chỉ cần sống mãi bên anh
 Hỡi ôi người yêu...

Đời em vẫn mong
 Chờ anh muôn kiếp không nguôi
 Đến cho em niềm vui
 Để rồi em biết yêu
 Một tình yêu rất nồng nàn
 Mãi mãi không phai
 Từng mơ bao nhiêu giấc mơ
 Muôn lần mộng mơ
 Yêu anh yêu tới khi sông cạn đá mòn
 Tình em luôn mãi cho anh
 Suốt đời em vẫn yêu hoài
 Chỉ cần sống mãi bên anh
 Hỡi ôi người yêu...

Người Tình Bên Nhau
Nhạc Mỹ

Lời Việt : Phạm Duy
 Người tình vừa bên nhau, má ấp, vai ôm, môi hôn
 Tần ngần tay đan mở tóc, mơn chân, xoa lưng
 Ngực tròn run tay luống cuống, chân co lặc đường
 Yêu hung dữ hay êm êm, yêu người thấp thoáng...
 Ngày ngày tình lên men
 Trong lúc mưa gió rung mái hiên
 Trời u tối, giữa đêm mây đen, sét vang lên
 Hay khi cơn bão tắt, cho nắng lên, nắng soi gối chăn
 Giường mềm nâng đỡ chúng ta, mắt soi sáng nhau, chói chan
 Cuộc tình nồng nàn đắm đuối, không dứt, không biết tan
 Tình cuồng như lũ thú hoang muốn bung xác theo ái ân
 Tình là tình tơ trinh, tình non, tình son, tình thơm
 Một lần nếm môi ngon, còn mãi dư hương...
 Ngày ngày tình càng thắm thiết, ân ái xin mãi, xin hiến dâng
 Cuộc tình thân xác thiết tha muốn trao dứt đi tất thân
 Tình là tình tơ trinh, tình non, tình son, tình thơm ngon
 Tình này thắm trong ta, xin mãi mang ơn...

Người tình còn bên nhau, má ấp, vai ôm, môi hôn
 Còn cần tay đan mở tóc, mơn chân, xoa lưng
 Ngực tròn nay tay ảm áp, chân co đang hoàng
 Yêu êm ái hay hung hăng, yêu người năm tháng...
 Ngày ngày tình lên men
 Trong lúc mưa gió rung mái hiên
 Trời u tối, giữa đêm mây đen, sét vang lên
 Hay khi cơn bão tắt, cho nắng lên, nắng soi gối chăn,
 Giường mềm nâng đỡ chúng ta, mắt soi sáng nhau, chói chan
 Cuộc tình nồng đắm đuối, không dứt, không biết tan
 Tình cuồng như lũ thú hoang muốn bung xác theo ái ân

Tình là tình tơ tình, tình non, tình son, tình thơm ngon
 Một lần nếm môi ngon, còn mãi dư hương...
 Ngày ngày tình càng thắm thiết, ân ái xin mãi, xin hiến dâng
 Cuộc tình thân xác thiết tha muốn trao dứt đi tấm thân
 Tình là tình tơ tình, tình non, tình son, tình thơm ngon
 Yêu đương mãi không ngưng, yêu nhau mà thôi yêu mãi thôi
 Ngày ngày tình càng thắm thiết, ân ái xin mãi, xin hiến dâng
 Cuộc tình thân xác thiết tha muốn trao dứt đi tấm thân
 Tình là tình tơ tình, tình non, tình son, tình thơm ngon
 Tình này thắm trong ta, xin mãi mang ơn...

Nước Mắt Khô

Nhạc Mẽ

Lời Việt : Phạm Duy

Nhìn em lau nước mắt, một vệt nước mắt đã khô
 Nước mắt khô vì dòng lệ cạn, để đôi mắt bơ vơ
 Ngày nao thơ ấu, con tim xanh non và lệ rất dễ rơi
 Để âu lo, lệ nằm chờ trên đôi mi
 Ngày còn buồn vui, em ngây thơ, em khóc hoài thôi
 Giờ đây, con tim im hơi, mắt ứa, lòng phôi phai
 Đường như không ai còn biết khóc lóc thương ai
 Hãy nghe tôi, đời cần dăm ba câu êm êm
 Để buồn còn đó cho nhói con tim
 Khóc thương đi, em ơi em
 Để lòng còn biết đau thương, xin hãy khóc lên
 Khóc thương đi, này em ơi em
 Khóc... a a
 Khóc... a á a á a à
 Khóc... á a à à
 Hãy, khóc đi em

Hạnh Phúc Tình Đôi

Nhạc Cổ Điển

Lời Việt Phạm Duy

Sao ta yêu nhau nhưng mang cô đơn trong tâm hồn
 Sao ta yêu nhau nhưng im hơi nơi cõi lòng
 Một đời thấp thoáng, ước mơ hão huyền
 Héo khô cõi đời, hắt hiu cõi tình...
 Sao ta yêu nhau nhưng không tin yêu nơi duyên trời
 Sao ta yêu nhau nhưng không ngại cơn nghi ngại
 Một đời e ấp, ước mơ nào nề
 Vắng tanh cõi tình, tái tê cõi đời...

Ta nên yêu nhau trong hân hoan, vui trong tâm hồn
 Ta nên yêu nhau trong tin yêu nhau nơi cõi lòng
 Một đời ngoan ngoãn, ước mơ sáng ngời
 Sẽ êm cõi tình, ấm vui cõi đời...
 Ta nên yêu nhau trong ơn nhau như ta ơn Trời
 Ta nên yêu nhau như ta dâng lên câu tin đời
 Một đời nghe ngóng, những câu ước nguyện
 Sẽ êm cõi tình, ấm vui cõi đời...

La la la la, la la la la...

La la la la, la la la la...

La la la la...La la la la...

La la la la...La la la la...

Một đời nghe ngóng, những câu ước nguyện
 Sẽ êm cõi tình, ấm vui cõi đời...

Trở Về Mục Lục

Tạm Biệt